

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 24.09.2018
Tid: 18:00

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, må meldes snarest til rådmannskontoret på telefon 740 48257 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Før møtet blir satt vil det bli gitt følgende orientering:
Orientering og status helsebygg v/Siri Bakken, Oslo Works – 30 min.

Innstilling fra formannskapet i sakene 69/18, 70/18, 71/18, 72/18, 73/18, 74/18, 75/18, 76/18 og 80/18 vil bli utlagt i møtet.

Verdal, 17. september 2018

Bjørn Iversen
Ordfører (s)

Sakliste kommunestyrets møte mandag 24. september 2018

Saksnr	Innhold
PS 67/18	Godkjenning av møteprotokoll
PS 68/18	Kvartalsrapport 2/18 og budsjettjustering
PS 69/18	Investeringsbudsjett 2018 - Budsjettjustering
PS 70/18	Vuku Pensjonistlag - søknad om tilskudd til flytting av "klubbhuset" - ny behandling
PS 71/18	Analysegrunnlag for økonomiplan - Kostraanalyse
PS 72/18	Kravspesifikasjon for anbud - planlagt bruk av institusjonsplassene i det nye Bo- og behandlingssenteret
PS 73/18	Etablering av Innherredssamarbeid Innkjøp mellom kommunene Snåsa, Steinkjer, Verran, Inderøy, Verdal og Levanger fra 1.1.19
PS 74/18	Eierskapsmelding 2018 Verdal kommune
PS 75/18	Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2017
PS 76/18	Barnehage - tilstand og muligheter
PS 77/18	Detaljregulering for nytt område til fritidsbebyggelse Trones gård - sluttbehandling
PS 78/18	Sluttbehandling - Utbyggingsavtale Brygga II
PS 79/18	Verdal Fjellstyre - Regnskap og årsmelding for 2017
PS 80/18	Anne-Gudrun C K. Lyngsmo - søknad om fritak fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd
PS 81/18	Orienteringer

PS 67/18 Godkjenning av møteprotokoll

Saksutredning Kvartalsrapport 2/18 og budsjettjustering

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.: 99290349	Arkivref: 2018/8596 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	30.08.2018	76/18
Kommunestyre	24.09.2018	68/18

Saksprotokoll i Formannskap - 30.08.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

- Økonomirapportering 2. kvartal 2018 Verdal kommune tas til etterretning.
- Verdal kommunes driftsbudsjett endres slik:

Driftsbudsjettet reduseres med 5 mill kr. Reduksjonen gjennomføres som et rammenedtrekk etter fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkel bygger på lønsmassen hos virksomhetsområdene. Lønsmassen fremgår i kolonnen sum årslønn.

GRP nr	Gruppeansvar	Sum årslønn	Nøkkel årslønn	Nedtrekk fordelt lønn
110	Rådmann	17 177 604	4 %	-186 439
125	Kulturturtjenesten	7 024 841	2 %	-76 245
126	Oppvekst felles	7 043 212	2 %	-76 444
127	Skole / SFO	149 555 469	32 %	-1 623 218
128	Barnehage	53 249 637	12 %	-577 951
130	Ressurssenter oppvekst	23 430 326	5 %	-254 304
135	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	5 650 044	1 %	-61 323
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	5 860 713	1 %	-63 610
141	Teknisk drift	13 391 297	3 %	-145 344
145	Integrering og mangfold	10 951 113	2 %	-118 859
150	Hjemmetjenesten	49 463 961	11 %	-536 863
153	Institusjonstjenesten	47 577 189	10 %	-516 385
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	70 300 538	15 %	-763 015
		460 675 944	100 %	-5 000 000

Rådmannen gis fullmakt til å fordele nedtrekket videre på ansvarsområder og utarbeide nødvendig kontostreng for innlesing i regnskapssystem.

Rådmannens innstilling:

1. Økonomirapportering 2. kvartal 2018 Verdal kommune tas til etterretning.
2. Verdal kommunes driftsbudsjett endres slik:

Driftsbudsjettet reduseres med 5 mill kr. Reduksjonen gjennomføres som et rammenedtrekk etter fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelene bygger på lønnsmassen hos virksomhetsområdene. Lønnsmassen fremgår i kolonnen sum årslønn.

GRP nr	Gruppeansvar	Sum årslønn	Nøkkel årslønn	Nedtrekk fordelt lønn
110	Rådmann	17 177 604	4 %	-186 439
125	Kulturturtjenesten	7 024 841	2 %	-76 245
126	Oppvekst felles	7 043 212	2 %	-76 444
127	Skole / SFO	149 555 469	32 %	-1 623 218
128	Barnehage	53 249 637	12 %	-577 951
130	Ressurssenter oppvekst	23 430 326	5 %	-254 304
135	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	5 650 044	1 %	-61 323
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	5 860 713	1 %	-63 610
141	Teknisk drift	13 391 297	3 %	-145 344
145	Integrering og mangfold	10 951 113	2 %	-118 859
150	Hjemmetjenesten	49 463 961	11 %	-536 863
153	Institusjonstjenesten	47 577 189	10 %	-516 385
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	70 300 538	15 %	-763 015
		460 675 944	100 %	-5 000 000

Rådmannen gis fullmakt til å fordele nedtrekket videre på ansvarsområder og utarbeide nødvendig kontostreng for innlesing i regnskapssystem.

Vedlegg:

- 1 Rapport Kvartalsrapport 2/2018
- 2 Budsjettskjema 1A og 1B

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[Budsjettjustering 23.04.2018](#) sak PS 25/18
[Budsjettjustering 18.06.2018](#) sak PS 53/18

Saksopplysninger:

Rådmannen legger med dette fram kvartalsrapport for andre kvartal 2018. Kvartalsrapportering erstatter tidligere tertialrapporteringer. Omlegging til hyppigere rapportering er i samsvar med ønsker fra formannskapet. Kvartalsrapporten er således den første kvartalsrapport som forelegges et formannskap i Verdal kommune.

Sammen med rapporten legges det også fram budsjettjusteringer som anses som modne for iverksetting. Budsjettjusteringene har sammenheng med gjenstående inndeckingsbehov fra tidligere budsjettjusteringer i 2018. Dette er budsjettjusteringer som har fått en midlertidig finansiering ved at postene ble inntektsført som innsparingskrav.

Bakgrunnen for budsjettjusteringen er:

- Kvartalsrapportens beregning av årsprognose sammenholdt med budsjett.
- Rest udekket fra budsjettjustering fra 23.04.18 på 2,15 mill kr.
- Rest udekket fra budsjettjustering fra 18.06.18 på 3 mill kr.

Kvartalsrapport viser et stort avvik mellom årsprognose og budsjett. Selv om det er stort tolkningsrom og usikkerhet rundt enkeltposter, er beregningen tydelig på at det kan komme et merforbruk (underskudd) i 2018 på opp mot ca 20 mill kr. Herav er ca 5 mill kr knyttet til redusert ramme til fordeling pga av inntektssvikt og økte avdrag, mens ca 15 mill kr er merforbruk hos virksomhetene og de interkommunale samarbeidene. Nærmere detaljer er gitt nedenfor i saksvurdering og i kvartalsrapport.

Beregningene i kvartalsrapporten bygger på et forsiktighetsprinsipp der merforbruk /inntektssvikt og mindreforbruk/merinntekt er ikke symmetrisk behandlet. Mulig merforbruk/inntektssvikt er regnet inn i prognosen etter beste estimat, mens mindreforbruk/merinntekter bare er tatt med i prognosen i den grad de er rimelig sikre. Virksomheter der beregningene viser mindreforbruk (overskudd) er justert ned til budsjettbalanse. Den formelle begrunnelsen for dette er at det ikke ligger noe vedtak om at et eventuelt mindreforbruk hos disse virksomhetene skal omfordes til andre virksomhetsområder.

På grunn av den usymmetriske beregningsmetoden vil det mest sannsynlige utfallet være at kommunen oppnår et årsresultat som er bedre enn det beregningene viser. Samtidig er det krevende at beregningene viser stort potensiale for merforbruk. Summen av alle forhold som gir merforbruk er så høy at det gir klar indikasjon på at budsjettjustering og stram styring ut året er helt nødvendig. Et mindre sannsynlig utfall er at kommunen oppnår mindreforbruk (overskudd). Et utfall med årsresultat i mindreforbruk (overskudd) er ingen umulighet, men det krever at kommunen både lykkes med vedtatt innstramming av budsjett, at enkelte virksomhetsområder leverer mindreforbruk (overskudd) og at det blir en gunstigere utvikling av forhold som kommunen selv ikke kan påvirke enn det som ligger i prognosen. Dette vil kunne være på poster som skatteutjevning, renteutvikling, endelig beregning av pensjonskostnad osv.

Behovet og muligheten for budsjettjustering er dimensjonert i forhold til kjente avvik fra de to foregående budsjettjusteringene. Budsjettjusteringen er også dimensjonert ut fra vurderinger av hvor raskt det er mulig for organisasjonen å tilpasse seg til lavere budsjetttrammer. I budsjettjustering fra 23. april ble det ikke ble funnet inndecking for hele inntektsbortfallet som oppstod som følge av at økning i eiendomsskatt ikke ble vedtatt i samsvar med formannskapets innstilling til budsjett. Rest innsparingskrav som i april ble skjøvet til senere behandling var 2.15 mill kr. I budsjettjustering av 18. juni ble rammen til barnevern økt med 2 mill på grunn av økte behov, og budsjetterte renteutgifter ble økt med 1,5 mill kr til inndecking av forventet renteøkning på lån høsten 2018. Herav ble 0.5 mill kr finansiert ved reduksjon i rammen til NAV. Dermed måtte udekket rammeøkning på 3 mill kr finansieres midlertidig ved at

inntektsført innsparingskrav ble økt med 3 mill kr. Dermed økte gjestående innsparingskrav fra 2,15 til 5,15 mill kr. Budsjettjusteringen på 5 mill kr som nå foreslås tilsvarer omtrent de 5,15 mill kr som pr i dag gjenstår som inntektsført innsparingskrav. Budsjettjusteringen følges opp med stram budsjettstyring ut året. Tiltak iverksettes administrativt med særlig fokus på tett oppfølging av virksomheter med merforbruk. Summen av rammereduksjoner i løpet av året vil komme opp i 8.6 mill kr inkludert budsjettendring på 5 mill kr som nå foreslås.

Rådmannen ser at beregningene av årsprognose viser behov for større budsjettjusteringer enn de 5 mill kr som foreslås. Samtidig er de iverksatte og foreslåtte tiltak i sum krevende. Rådmannen vil derfor ikke i denne omgang sette innsparingskravet høyere enn 5 mill kr. Rådmannen vil avvente vurderingen av ytterligere budsjettjustering til neste kvartalsrapport. Neste kvartalsrapport vil gi et sikrere beslutningsgrunnlag. På den annen side vil også gjenværende tid for å gjøre endringer være kort. Ytterligere budsjettjusteringer utover høsten antas å ha svært høy vanskelighetsgrad og eventuelle tiltak som iverksettes vil få kort virkningstid.

Behov og tiltak	Budsjett pr 01.01	Budsjett justering 1	Budsjett justering 2	Budsjett justering 3
Innsparingsbehov før justering	10,50	10,50	2,15	5,15
Økt eiendomsskatt		-5,25		
Innsparing innkjøpsposter		-3,10		
Økte renteutgifter			1,50	
Økt ramme barnevern			2,00	
Redusert ramme NAV			-0,50	
Reduserte rammer alle				-5,00
Innsparingsbehov etter justering	10,50	2,15	5,15	0,15
Iverksatte budsjettreduksjoner		3,1	0,5	5
Sum iverksatte tiltak		3,1	3,6	8,6

Det anses ikke som umulig å holde driften av tjenestene innenfor budsjett i 2018 med de tiltak som allerede er iverksatt og de som foreslås iverksatt. Virksomhetene fikk varsel om krevende budsjettår i mars og behovet for å sette tiltak i månedskiftet april/mai. Rådmannen forventer derfor at tiltak fra våren skal begynne å gi effekt i andre halvår. Avviket i årsprognosen er således mer å betrakte som et øyeblikksbilde på hvor vi står nå i prosessen med å stramme inn på forbruket.

En stor del av merforbruk/inntektssvikt i prognosen ligger på forhold som er utenfor kommunes kontroll. For å unngå merforbruk i regnskapet for 2018 er kommunen derfor helt avhengig av at forhold utenfor kommunens kontroll utvikler seg i en mer positiv retning enn det som er lagt inn i prognosen. Dette er forhold vi ikke kan si noe sikkert om før årsoppgjøret foreligger. Kommunens drift kan ikke baseres på at vi er heldige med faktorer vi ikke kan påvirke.

Forhold som har blitt kjent etter 30.06.2018.

Kvartalsrapporten har regnet inn kjente forhold pr 30.06. I ettertid har vi blitt kjent med noen nye forhold som antas å påvirke årsprognosen, og som derfor blir å regne inn i neste kvartalsrapport.

1. Merutgifter institusjon – rapporten kapittel 2.2.2 Institusjon
2. Merutgifter § 27 IKT – rapporten kapittel 2.2.5 Kemner, IKT og kommuneadvokat
3. Revisjonspålegg om periodisering av lønn – rapporten kapittel 2.1.2 - lønn

Vurdering:

Rådmannen har gjennom året prøvd å finne inndekking av inntektsbortfall på eiendomsskatt fra årsbudsjettverdtaket og de merutgifter som har kommet til i budsjettjustering i juni. Det har ikke lyktes å finne store konkrete innsparinger som kan plasseres på bestemte virksomheter og iverksettes på kort varsel (utenfor prosesser i budsjett/økonomiplan). Rådmannen ser seg derfor nødt til å gjennomføre nødvendig budsjettreduksjon som et generelt trekk i rammene til virksomhetene. Det innebærer at virksomhetsområdene pålegges å bruke de muligheter som finnes til sparing resten av året. Det betyr at det kan bli behov for å velge midlertidige sparetiltak som å holde stillinger vakante ut året, at innkjøp stoppes, at kurs/opplæring settes på vent ut året osv. Dette er løsninger som ikke kan være varige tiltak, men som kun har som mål å forhindre at kommunen får et merforbruk i 2018. Det er ingen heldig situasjon at slike tiltak må brukes, men det vil forhindre at inndekking av merforbruk kommer på toppen av det omstillingsbehovet som vi ser vil måtte komme i årene fremover. Rådmannen vil følge nøye med på at tiltak som gjøres ikke kommer i konflikt med innbyggernes rettigheter etter lov. Så langt det er mulig vil tjenestene bli opprettholdt på det nivå som har vært fram til reduksjon i rammene. Dette stiller store krav til effektivitet og fleksibilitet i organisasjonen.

Nærmere om avvikene:

De viktigste forklaringsfaktorene til at årsprognosen i kvartalrapporten viser høyere anslått forbruk enn årsbudsjett er:

	Avviksområder	Begrunnelse	Beløp i 1000 kr	Type	Kommentar
	Inntekt	Svikt i skatteutjevning	1 700	Anslag	1
	Inntekt	Svikt i eiendomsskatt, tilbakebetaling	2 334	Konstatert	2
	Finans	Økte avdrag på lån	1 000	Anslag	3
+	Fordelingsgrunnlag (skjema 1A)		5 034		4
	Fellesområder	Innsparingskrav uten tiltak	5 750	Beregning	5
	NAV Sosial og flyktningetjenesten	Merforbruk	1 100	Beregning	6
	Hjemmetjenesten	Merforbruk	1 450	Beregning	7
	Bo- og dagtilbudtjenesten	Merforbruk	280	Beregning	8
	Landbruk, miljø og areal	Merforbruk	350	Beregning	9
	Teknisk drift	Merforbruk	1 675	Beregning	10
	Integrering og mangfold	Færre brukere gir lavere inntekter	2 400	Beregning	11
	§ 27-samarbeid. Geodata og oppmåling	Feilbudsjettet lønn og inntektssvikt	465	Beregning	12
	§27-samarbeid Brann og redning	Feilbudsjettet nødnett	1 400	Beregning	13
+	Sum virksomheter (Skjema 1B)		14 870		14
=	Totalt merforbruk og inntektssvikt		19 904		15

Det er kun virksomhetsområder med avvik som er tatt med i oversikten ovenfor.

Kommentarer til tabellen:

Nedenfor er det gitt kommentarer til de enkelte linjene i oversikten. Merk at alle forhold er nærmere omtalt i kvartalsrapporten. I kvartalsrapporten finnes også kommentarene til virksomheter som er i balanse eller mindreforbruk.

1 Skattesvikt:

Kommunaldepartementet varslet i revidert nasjonalbudsjett (mai 2018) at det forventes skattesvikt. Siste prognose fra KS viser et inntektsbortfall på 1,7 mill kr for Verdal. Departementet kommer med en ny vurdering i statsbudsjettet i oktober.

2 Svikt i eiendomsskatt:

På grunn av en takseringssak har kommunen tilbakebetalt eiendomsskatt med 2,3 mill kr.

3 Økte avdrag på lån:

Kommuneloven gir regler for minsteavdrag som kommunen må betale og utgiftsføre. Regelverket vil bli strammet inn fra 2020, og for Verdal kommune innebærer det høyere årlige avdrag. For lånenivået i 2018 utgjør forskjellen mellom gammelt og nytt regelverk en økning i årlige avdrag på ca 4,8 mill kr årlig. I årsprognosen er det lagt inn økte avdrag med 1 mill kr. Dette for å starte tilpasning til nytt regelverk.

4 Sum endringer i fordelingsgrunnlaget:

Totalt gir endring i punkt 1-3 ca 5 mill kr mindre til fordeling på virksomhetene.

5 Fellesområdet:

Størstedelen av avviket på 5,75 mill kr er 5,15 mill i gjenstående inntektsført innsparingskrav. Beløpet er gjort rede for tidligere i saksutredningen. Forslaget til budsjettjustering innebærer at

disse inntektene overføres til rammenedtrekk hos virksomhetene. Dermed fjernes størstedelen av avviket på fellesområdet og ansvaret for inndekking er plassert hos virksomhetene.

6 Nav:

Merforbruk er knyttet til tomgangsleie og reparasjoner av boliger. I tillegg kommer økning i behovet for midler til lovpålagte ytelser.

7 Hjemmetjenesten:

Merforbruk. Området følges opp med analyse og tiltak i løpet av høsten.

8 Bo og dagtilbud:

Et marginalt merforbruk etter at tiltak iverksettes.

9 Landbruk:

Et marginalt merforbruk som skyldes at det ikke var budsjettert med utgifter til kjøp av tjenester til drift av innkreving eiendomsskatt. Dette lå tidligere i samkommunen.

10 Teknisk:

Merforbruket gjelder selvkosttjenestene, men bare i den grad økte utgifter ikke kan dekkes av gjenstående selvkostfond. Regnskapsreglene er slik at kommunen ikke kan hente midler fra selvkostfond når fondene er tomme. Altså negative fond er umulig. Dermed oppstår det teknisk sett et merforbruk i regnskapet. Det er likevel slik at manglende inntekter kan tas inn i gebyrene for senere år, slik at dette merforbruket kommer til inndekking i årene fremover.

11 Integrering og mangfold:

Virksomhetsområdet er analysert og tiltak iverksettes for å holde budsjettbalanse. Merforbruket i årsprognosen skyldes en relativt stor nedgang i eksterne tilskuddsinntekter på grunn av færre flyktninger. Det er derfor behov for å skalere ned aktiviteten i virksomhetsområdet. Etter at virksomheten har nedskalert sin egen aktivitet, gjenstår fortsatt merforbruk knyttet til store overføringer til andre virksomheter i kommunen. Dette er overføringer som ikke er justert ned for at det er færre flyktninger. Det vil i høst bli en prosess på tilpasning av overføringene, slik at overføringer og behov harmoniseres. Dette vil gi mer reelle budsjetter for Integrering og Mangfold. Samtidig gir det også inntektstap for virksomhetsområder som har budsjettert med samme overføringsinntektene som tidligere år. I prinsippet burde disse virksomhetsområdene nå hatt et mindreforbruk som følge av færre flyktninger. Årsprognosen viser at det ikke er tilfelle. Det kan være en indikasjon på at budsjettmidlene har gått til andre formål enn de har vært tiltenkt. Justeringsbehovet som Integrering og mangfold har beregnet til 2,4 mill er tatt med som merforbruk i årsprognosen. Det er fordi justeringene ennå ikke er gjennomført. Det er heller ikke mulig å si noe foreløpig om en omfordeling bare vil føre til at merforbruket flyttes til andre virksomhetsområder.

12 §27 Geodata:

Ved utskilling fra samkommunen ble det ikke tatt med nok lønnskostnader til å dekke lønn til de som jobber i virksomheten. Avviket tilsvarer den manglende lønnsutgiften og noe på inntektssvikt.

13 § 27 Brann og Redning:

Etter utskilling fra samkommunen har det kommet fram at det mangler finansiering av utgifter til nødnett. Dette har tidligere ikke vært noe stort tema. Det skyldes nok trolig at det har vært relativt mye kryssubsidiering mellom de ulike delene av samkommunen. Det ble ikke korrigert for dette da Brann og redning ble skilt ut fra samkommunen.

14 Samlet avvik hos virksomhetene:

Summen av avvikene 5-13.

15 Samlet avvik i kvartalsrapporten:

Samlet merforbruk/inntektssvikt er beregnet til ca 20 mill kr for året totalt. Beregningen gir en usymmetrisk behandling av merforbruk/inntektssvikt og mindreforbruk/inntektsøkning.

Sannsynlig utfall er derfor et resultat noe bedre enn tallene viser, mens tapspotensialet skal være ivaretatt i beregningene.

Verdal kommune
Rådmannen

Økonomirapportering 2. kvartal 2018

Verdal kommune

*Kommunens økonomiske situasjon
Status investeringsprosjekter*

Pr. 30.06.2018

Foto: Øystein Kvistad

Verdal 24.08.2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING.....	3
2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER	4
2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.06.2018	4
2.1.1 Regnskapsskjema 1A.....	4
2.1.2 Regnskapsskjema 1B.....	6
2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)	11
2.2.1 Oppvekst.....	11
2.2.2 Velferd	13
2.2.3 Næring og samfunnsutvikling	14
2.2.4 Rådmannens fellesområde og Stab, utvikling og virksomhetsstøtte	16
2.2.5 Innherred kommunesamarbeid	16
2.3 Budsjett - justeringsbehov drift	17
2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer	18
3. FRAVÆR/NÆRVÆR	23
3.1 Oversikt på gruppeansvarsnivå.....	23
3.2 Aktiviteter for økt nærvær.....	24

1. INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram kvartalsrapport for andre kvartal 2018. Kvartalsrapportering erstatter tidligere tertialrapporteringer. Omlegging til hyppigere rapportering er i samsvar med ønsker fra formannskapet. Kvartalsrapporten er således den første kvartalsrapport som forelegges et formannskap i Verdal kommune.

Kvartalsrapporten viser et stort avvik mellom årsprognose og budsjett. Selv om det er stort tolkningsrom og usikkerhet rundt enkeltposter, er beregningen tydelig på at det kan komme et merforbruk (underskudd) i 2018 på opp mot ca 20 mill kr. Herav er ca 5 mill kr knyttet til redusert ramme til fordeling pga av inntektssvikt og økte avdrag, mens ca 15 mill kr er merforbruk hos virksomhetene og de interkommunale samarbeidene.

Beregningene i kvartalsrapporten bygger på et forsiktighetsprinsipp der merforbruk /inntektssvikt og mindreforbruk/merinntekt er usymmetrisk behandlet. Mulig merforbruk/inntektssvikt er regnet inn i prognosen etter beste estimat, mens mindreforbruk/ merinntekter bare er tatt med i prognosen i den grad de er rimelig sikre. Virksomheter der beregningene viser mindreforbruk (overskudd) er justert ned til budsjettbalanse i oppsummeringen. Den formelle begrunnelsen for dette er at det ikke ligger noe vedtak om at et eventuelt mindreforbruk hos disse virksomhetene skal omfordres til andre virksomhetsområder.

På grunn av den usymmetriske beregningsmetoden vil det mest sannsynlige utfallet være at kommunen oppnår et årsresultat som er bedre enn det beregningene viser. Samtidig er det krevende at beregningene viser stort potensiale for merforbruk. Summen av alle forhold som gir merforbruk er så høy at det gir klar indikasjon på at budsjettjustering og stram styring ut året er helt nødvendig. Et mindre sannsynlig utfall er at kommunen oppnår mindreforbruk (overskudd). Et utfall med årsresultat i mindreforbruk (overskudd) er ingen umulighet, men det krever at kommunen både lykkes med vedtatt innstramming av budsjett, at enkelte virksomhetsområder leverer mindreforbruk (overskudd) og at det blir en gunstigere utvikling av forhold som kommunen selv ikke kan påvirke enn det som ligger i prognosen. Dette vil kunne være på poster som skatteutjevning, renteutvikling, endelig beregning av pensjonskostnad osv.

Utviklingen fra tertialrapport april til kvartalsrapport juni viser at det er bedre kontroll på egen drift. Dette gjelder nok selv om det korrigeres for at noe av avviket i tertialrapporten ikke var basert på tilstrekkelig gode data om periodiseringsnøkler og behov for manuelle korrigerende av tallmaterialet. Det er mange og store beløp som må korrigeres for å få en kvalitet i sammenligning mellom regnskap og budsjett. Det er en utfordring at rådata fra regnskap og budsjettssystem ikke er godt nok egnet for løpende budsjettkontroll gjennom året. Dette er forhold som følges opp i utviklingsarbeid fremover. Det er ikke mulig å lage gull av gråstein, så den endelige løsningen ligger i å innføre periodiserte budsjetter og bedre løpende periodiseringer av de store regnskapspostene. Dette gjelder nok i mindre grad lønn, der periodisering og periodiseringsnøkler i større grad er treffsikre.

Prognosen viser at det er bedre kontroll på lønn enn det vi så i tertialrapporten. Det er likevel slik at det fortsatt er en del signaler på for høy aktivitet i fht budsjettnivå hos noen virksomheter. Det er spesielle utfordringer knyttet til tilskudd og fondsbruk. På dette området må det settes kjøreregler for budsjettering og rapportering slik at det klart går fram om tilskuddsmidler ligger inne i budsjett og regnskap med både inntekter og utgifter.

2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER

2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.06.2018

2.1.1 Regnskapsskjema 1A

Regnskapsskjema 1A - Drift	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Regnskap pr 2. kvartal 2017	Budsjett inkl. endring 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017	Rapportert årsprognose 2018	Avvik Budsjett og prognose
Skatt på inntekt og formue	159 428 852	151 829 963	325 000 000	325 000 000	319 009 905	325 000 000	
Ordinært rammetilskudd	253 174 149	247 442 551	469 000 000	469 000 000	461 589 890	467 300 000	-1 700 000
Skatt på eiendom	24 399 577	23 061 369	40 250 000	34 500 000	35 568 062	37 916 000	-2 334 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-	
Andre generelle statstilskudd	-	419 881	3 300 000	3 300 000	3 341 170	3 300 000	
Sum frie disponible inntekter	437 002 578	422 753 765	837 550 000	831 800 000	819 509 026	833 516 000	-4 034 000
Renteinntekter og utbytte	1 828 965	1 512 373	5 480 000	5 480 000	6 648 181	5 480 000	
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	16 429 293	18 231 837	36 802 000	35 302 000	33 747 736	36 802 000	
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	
Avdrag på lån	22 010 000	19 000 004	41 000 000	41 000 000	38 000 050	42 000 000	1 000 000
Netto finansinnt./utg.	-36 610 328	-35 719 467	-72 322 000	-70 822 000	-65 099 605	-73 322 000	1 000 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-	
Til ubundne avsetninger	-	-	-	-	23 965 610	-	
Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-	-	23 965 610	-	
Bruk av ubundne avsetninger	3 575 002	1 129 001	8 000 000	7 150 000	5 663 000	8 000 000	
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Netto avsetninger	3 575 002	1 129 001	8 000 000	7 150 000	5 663 000	8 000 000	-
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	100 000		
Til fordeling drift	403 967 252	388 163 298	773 228 000	768 128 000	759 972 421	768 194 000	5 034 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	347 581 419	334 942 043	773 228 000	768 128 000	732 412 297	788 098 001	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	56 385 833	53 221 255	-	-	27 560 124	-19 904 001	

Som omtalt i forrige rapportering er verken regnskap eller budsjett fullperiodisert og rådataene fra regnskapssystemet pr 2. kvartal sier derfor lite om forventningen til årsresultatet. Den nye prognosemodellen er ennå ikke tatt i bruk av alle virksomhetene, men vi opplever at de som har tatt den i bruk synes at det er et nyttig verktøy for å lage mer nøyaktige prognoser, og at det bidrar til en felles virkelighetsforståelse og god informasjonsutveksling. Tilbakemeldingene fra virksomhetene, sammen med endringer som påvirker kommunen som helhet, er oppsummert i kolonnen «Rapportert årsprognose 2018», og viser et estimert merforbruk for året på 19,9 mill kr. Merforbruket oppstår som følge av en rekke ulike forhold, både i makroperspektivet og på virksomhetsnivå.

I løpet av første halvår har vi blitt kjent med en del hendelser og utvikling som påvirker kommunens rammebetingelser i negativ retning. Allerede i forrige rapportering ble det gjort en budsjettjustering som følge av forventet renteoppgang i andre halvår på 1,5 mill kr, noe som kan leses av forskjellen mellom kolonnene opprinnelig budsjett og budsjett inkl endring.

I revidert Nasjonalbudsjett meldes at det forventes nedgang i skatteinntektene i siste halvdel av 2018. Kommunen hadde dessuten et skatteanslag noe over nasjonal prognose i budsjettet for 2018. Det estimerte bortfall av 1,7 mill kr i utjevnet skatteinntekt står uendret fra forrige rapportering. Rådmannen vil følge nøye med på den nasjonale skatteutviklingen og vurdere budsjettjustering dersom signalene om skattesvikt fortsetter inn i høsten 2018.

For mye innkrevd eiendomsskatt på NTE Nett sine anlegg i perioden 2013-2017 er tilbakebetalt i 2018 og belastet årets regnskap. NTE fikk medhold i klagesak jfr takstgrunnlaget gjeldende fra 2012 grunnet feil taksering fra VKL. Tilbakebetalt eiendomsskatt er drøye 2,34 mill kr og vil påvirke måloppnåelse mot budsjett.

Kommunene har til nå hatt valgfrihet når det gjelder beregningsmetode for minsteavdrag, og Verdal kommune har hittil benyttet seg av den såkalte «regnearkmetoden», i likhet med svært mange andre kommuner. Fra 2020 bortfaller denne valgfriheten, og avdragsutgiftene skal da beregnes etter en forenklet modell. Dersom denne modellen var tatt i bruk i dag, ville det betydd økte avdragsutgifter med 4,8 mill kr for 2018. Fagkretser anbefaler at kommunene allerede nå starter omstillingsjobben med å innrette seg etter økte avdragsutgifter, noe som er bakgrunnen for at prognosen for avdragene økes med 1 mill kr, vel vitende om at dette bare utgjør første skritt på veien mot innføring av ny beregningsmetode.

Bortfall av skatteutjevning, tilbakebetalt eiendomsskatt fra tidligere år, og økte avdragsutgifter utgjør til sammen drøye 5 millioner. Medregnet de økte renteutgiftene som ble budsjettjustert i forbindelse med siste tertialrapport, summeres endrede rammebetingelser opp til at det i realiteten er 6,5 millioner mindre som kan fordeles til virksomhetene enn hva som i utgangspunktet ble fordelt. Dette er krevende å skulle ta inn. Kvartalsrapporten vil dessuten videre vise at det målte aktivitetsnivået i kommunen synes å være høyere enn hva premissene som ble lagt til grunn i budsjettet tilsier.

2.1.2 Regnskapsskjema 1B

Grp. ansvar	Regnskapsskjema 1B - Drift	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Regnskap pr 2. kvartal 2017	Budsjett inkl. endring 2018	Forbruk % av budsjett	Regnskap 2017	Rapportert årsprognose 2018	Årsavvik Budsjett og prognose
110	Rådmann	10 426 256	12 524 376	41 254 652	25,27	26 888 897	41 254 652	0
180	Fellesområder	4 132 363	4 344 342	8 024 811	51,49	465 547	13 774 811	5 750 000
	Fellesområder Totalt	14 558 619	16 868 718	49 279 463		27 354 444	55 029 463	5 750 000
126	Oppvekst felles	69 272 888	64 899 674	124 297 693	55,73	113 918 795	124 297 693	0
127	Skole / SFO	87 648 459	80 031 289	193 519 250	45,29	191 103 428	193 519 250	0
128	Barnehage	-7 492 900	-5 799 652	1 385 753	-540,71	197 148	1 385 753	0
130	Ressurssenter oppvekst	19 394 310	16 213 457	51 240 491	37,85	47 591 512	51 240 491	0
	Oppvekst Totalt	168 822 757	155 344 768	370 443 187		352 810 883	370 443 187	0
135	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	11 208 191	11 701 767	22 102 743	50,71	22 809 551	23 202 743	1 100 000
150	Hjemmetjenesten	39 417 664	35 166 264	81 818 457	48,18	79 885 625	83 268 457	1 450 000
153	Institusjonstjenesten	41 624 631	39 576 608	91 097 920	45,69	87 854 515	91 097 920	0
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	40 629 555	35 692 861	86 529 858	46,95	83 776 779	86 809 858	280 000
	Velferd Totalt	132 880 041	122 137 500	281 548 978		274 326 470	284 378 978	2 830 000
125	Kulturtjenesten	12 508 250	11 676 289	20 882 595	59,90	20 401 680	20 882 595	0
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	2 073 028	0	6 293 700	32,94	-57 053	6 643 700	350 000
141	Teknisk drift	12 816 362	11 179 396	36 055 281	35,55	35 827 970	37 730 281	1 675 000
145	Integrering og mangfold	-1 173 268	5 215 087	-996 603	117,73	-2 049 732	1 403 397	2 400 000
	Næring og samfunnsutvikling Totalt	26 224 372	28 070 772	62 234 973		54 122 865	66 659 973	4 425 000
170	IKS, Regnskap, innfordring og lønn	993 979	0	4 500 700	22,08	4 876	4 500 700	0
171	IKS, Geodata og oppmåling	434 291	0	30 200	1 438,05	7 014	495 200	465 000
195	§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innkjøp	6 669 944	0	11 450 800	58,25	0	11 450 800	0
196	Brann og feiervesen, samarbeid med Levange	4 507 245	0	8 759 700	51,45	0	10 159 700	1 400 000
199	Kommunens andel til ISK	0	19 427 791	0	0,00	38 117 032	0	0
850	Finanstransaksjoner	-7 509 829	-6 907 506	-15 020 000	50,00	-14 331 285	-15 020 000	0
	Øvrig Totalt	5 095 630	12 520 285	9 721 400		23 797 637	11 586 400	1 865 000
	Totalsum	347 581 419	334 942 043	773 228 000		732 412 299	788 098 001	14 870 001

Av de 19,9 mill i årsavvik som fremkommer i regnskapsskjema 1A, skriver 14,9 mill seg fra virksomhetenes drift. Dette er et betydelig beløp, og det vil kreve mye av organisasjonen å styre mot balanse ved årets slutt.

Det er verdt å merke seg at ingen virksomheter presenteres med mindreforbruk i tabellen over. Så lenge det ikke er aktivitet som er bortfalt, eller andre faktorer som har endret seg vesentlig fra de forutsetningene som var lagt til grunn i budsjettet, kan man ikke med sikkerhet forvente mindreforbruk på nåværende tidspunkt. En forsiktig tilnærming er derfor at virksomhetene vil forbruke de midlene de er bevilget. Som følge av dette forsiktighetsprinsipp i prognosearbeidet er virksomheter med målt mindreforbruk satt til budsjettbalanse. Når årsoppgjøret foreligger vil det foreligge et endelig svar på om det er virksomheter som har klart å oppnå et mindreforbruk (overskudd). Slik tallene nå foreligger vil det kunne ha avgjørende betydning for kommunens totale resultat at noen virksomheter klarer å levere et mindreforbruk, samtidig som at virksomheter med varslet budsjettoverskridelser klarer å tilpasse drift til budsjett i siste halvår.

Nærmere om de største regnskapslinjene innenfor virksomhetsområdene:

Lønnsutgifter – netto inkl sykelønnsrefusjoner mv

Netto lønnsutgifter (lønn inkl sykelønns- og svangerskapsrefusjon)	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Regnskap pr 2. kvartal 2017	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
Rådmann	10 895 852	4 784 994	26 665 525	28 420 897	-1 755 372
Fellesområder	1 201 014	464 111	1 682 975	1 682 975	0
Fellesområder totalt	12 096 866	5 249 105	28 348 500	30 103 872	-1 755 372
Oppvekst felles	2 057 349	1 799 900	7 521 839	9 785 345	-2 263 506
Skole / SFO	94 243 098	88 631 877	202 514 925	198 746 215	3 768 710
Barnehage	34 892 721	32 090 498	76 821 004	76 777 817	43 187
Ressurssenter oppvekst	18 121 588	17 258 260	39 237 043	42 719 956	-3 482 913
Oppvekst totalt	149 314 756	139 780 535	326 094 811	328 029 333	-1 934 522
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	4 500 243	4 115 642	9 695 711	10 160 132	-464 421
Hjemmetjenesten	37 698 864	34 449 126	82 104 859	78 763 798	3 341 061
Institusjonstjenesten	36 831 651	37 093 357	81 535 413	82 344 585	-809 172
Bo- og dagtilbudstjenesten	53 217 002	48 232 045	117 646 519	114 573 742	3 072 777
Velferd totalt	132 247 760	123 890 170	290 982 501	285 842 257	5 140 244
Kulturturtjenesten	5 061 187	4 874 683	9 824 996	9 812 199	12 797
Landbruk, miljø og arealforvaltning	3 480 180	0	8 158 694	8 751 547	-592 853
Teknisk drift	16 444 543	15 346 994	35 716 108	39 024 259	-3 308 151
Integrering og mangfold	13 912 186	13 985 591	26 962 028	25 928 109	1 033 919
Næring og samfunnsutvikling totalt	38 898 096	34 207 268	80 661 827	83 516 114	-2 854 287
IKS, Geodata og oppmåling	1 755 174	0	3 709 008	3 078 552	630 456
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	4 195 130	0	9 815 605	10 333 238	-517 633
Innherred kommunesamarbeid, Verdal	5 950 304	0	13 524 613	13 411 790	112 823
Totalt	338 507 782	303 127 078	739 612 252	740 903 366	-1 291 114

Brutto lønnsutgifter er den største utgiftsposten til kommunen, og utgjør rundt 65 % av kommunens totale driftsutgifter. Det er derfor svært viktig å holde kontroll med bruk av personalressurser.

Beregningsmetoden som ligger til grunn for prognose lønnsutgifter er som ved forrige rapportering med utgangspunkt i jevn fordeling av fastlønn over året, med unntak av feriemånedene, samt en del mer tilpassede forbruksnøkler for f.eks ferievikarbruk. Bildet forstyrres naturligvis der hvor aktiviteten ikke er i samsvar med disse forutsetningene, eksempelvis ved stillinger som er holdt vakante, eller hvor bemanningen blir lavere utover året.

Utviklingen i totale lønnsutgifter i kommunen samlet sett, viser et avvik mellom årsbudsjett og årsprognose på knappe 1,3 mill kr i mindreforbruk, eller -0,17 % av det totale lønnsbudsjettet, inkl refusjoner for sykepenger og foreldrepenger. Ved rapporteringen første tertial ble det meldt om et forventet merforbruk på lønn i størrelsesorden 8-9 mill. Dette ser ikke lengre ut til å være gjeldende. Årsaken til at dette bildet har endret seg betydelig på to måneder kan være flere, - forbedring av målemetoden er nok en av kildene. Det er all grunn til å tro at prognosene som er laget etter et halvt års drift er langt mer pålitelige enn tidlig i året. Samtidig er sommermånedene en tid med mye vikarbruk, som i all hovedsak belaster regnskapene fra juli.

Innenfor det marginale avviket på -1,3 mill kr er det naturligvis også noen variasjoner som trekker i hver sin retning. Teknisk drift, ressurscenter oppvekst og oppvekst felles bidrar med drøye 2 millioner i estimert mindreforbruk hver, noe som skyldes flere forhold; vakanser, omtrentlig budsjettering, endrede forutsetninger mv. Det er imidlertid ikke slik at store mindreforbruk innenfor lønn utelukkende er noen "gladsak"; enkelte virksomheter melder om vanskeligheter med å rekruttere kvalifisert personell, noe som kan medføre større arbeidsbelastning for det personalet man har, og økte utgifter til innkjøp av eksterne tjenester der hvor man ikke greier å møte behovet. For eksempel viser tallmaterialet at drøyt 1,5 mill kr av mindreforbruket for ressurscenter oppvekst gjelder "spart" fosterheimsgodtgjørelse som følge av at det er stor mangel på fosterheime. Behovet for plasseringer er imidlertid økende, og medfører større kjøp av institusjonsplasser, som gjerne også er mer kostnadskrevende.

De virksomhetsområdene som viser de største merforbrukene i prognosemodellen er skole, hjemmetjenesten, og bo- og dagtilbudstjenesten. Erfaringsmessig har skole et noe lavere forbruk på høsten enn på våren, noe som forventningsberegningen i modellen ennå ikke tar fullt ut høyde for. Skolene melder også at de samlet sett forventer å komme i mål innenfor budsjett i 2018. Ytterligere kommentarer til avvik er gitt i virksomhetenes egen rapportering i kapittel 2.2.

Et samlet mindreforbruk på 1,3 mill er naturligvis godt nytt for regnskapsåret 2018, sammenlignet med prognosen fra forrige tertial, men om man dykker litt dypere i tallmaterialet, vil man få et mer nyansert bilde av driften. Under er en tabell hvor de samlede netto lønnsutgiftene er gruppert opp slik at man tydeligere kan se hvilke typer lønnsutgifter som utgjør avvikene:

Netto lønnsutgifter, gruppert	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
Fastlønn mv	222 262 740	491 516 047	486 102 946	5 413 101
Tillegg	14 222 390	28 233 300	26 753 021	1 480 279
Overtid	2 592 666	4 750 116	3 609 847	1 140 269
Andre godtgjørelser	984 450	3 149 644	3 155 304	-5 660
Vikar / ekstrahjelp	8 518 163	22 999 252	18 683 488	4 315 764
Vikar sykdom/foreldreperm	14 162 868	25 714 122	18 252 690	7 461 432
Refusjon sykdom/foreldreperm	-16 033 485	-29 558 564	-15 072 894	-14 485 670
Kollektiv ulykkes-/gruppelivsforsikring	1 200 663	600 000	617 000	-17 000
Avlastning, fosterheim, støttekontakt mv	5 286 117	11 246 711	12 740 000	-1 493 289
Stønader	5 777 880	11 521 336	11 700 000	-178 664
Pensjon	38 579 107	78 009 515	82 573 684	-4 564 169
Arbeidsgiveravgift	40 954 223	91 430 772	91 788 280	-357 508
Totalsum	338 507 782	739 612 252	740 903 366	-1 291 114

Her fremkommer det at forbruket av fastlønn er estimert å være drøye 5,4 mill kr høyere enn budsjettet. At prognosen for fastlønn viser et forbruk som er såpass mye høyere enn budsjett, kan være et signal om at man har flere ansatte enn budsjettpremissene tillater. Det vil i så fall være en utfordring man tar med seg videre inn i årene som kommer, all den tid et fast arbeidsforhold er en langvarig forpliktelse. Av fastlønnsavviket står hjemmetjenesten for 4,3 mill kr. Vikarbruken er også betydelig høyere enn budsjettet. Samlet viser de estimerte årsavvikene for fastlønn, tillegg, overtid, vikarbruk mv et merforbruk opp mot 20 millioner. Et underliggende merforbruk av lønnsutgifter redde inn ved at

sykepengerefusjonene overstiger vikarutgiftene ved sykdom, «spart» fosterheimsgodtgjørelse og lavere pensjonsprognose enn budsjettet.

I forbindelse med årsavslutningen vil det etter pålegg fra revisjon bli periodisert inn variable lønnsutgifter opparbeidet i perioden nov/des i resultat 2018. Dette har siden 2015 blitt belastet januar påfølgende år, men etter pålagt endring av regnskapsprinsipp innebærer det en merutgift i omfang 7-8 mill kr. Pålegg er tuftet på etterlevelse av anordningsprinsippet. Dette er ikke tatt inn i prognose.

Innkjøpsposter

Grp. ansvar	Kjøp av varer og tjenester ¹	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Regnskap pr 2. kvartal 2017	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
110	Rådmann	3 800 471	3 721 016	8 632 756	8 372 706	260 050
180	Fellesområder	3 198 347	3 776 885	6 116 884	5 567 025	549 859
	Fellesområder totalt	6 998 818	7 497 901	14 749 640	13 939 731	809 909
126	Oppvekst felles	31 074 544	32 117 141	47 912 087	47 813 588	-1 901 501
127	Skole / SFO	8 343 832	9 968 158	21 979 545	22 181 126	-201 581
128	Barnehage	3 236 528	3 406 917	7 004 065	7 049 448	-45 383
130	Ressurssenter oppvekst	5 501 626	4 983 712	15 452 469	12 715 537	2 736 932
	Oppvekst totalt	48 156 530	50 475 928	92 348 166	89 759 699	588 467
135	NAV Sosial- og flyktingetjenesten	1 100 849	933 725	2 467 825	1 859 612	608 213
150	Hjemmetjenesten	3 488 407	3 717 987	7 386 726	7 180 142	206 584
153	Institusjonstjenesten	13 056 200	12 670 938	26 217 596	26 129 335	88 261
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	4 914 630	4 091 104	8 327 232	9 177 120	-849 888
	Velferd totalt	22 560 086	21 413 754	44 399 379	44 346 209	53 170
125	Kulturturtjenesten	1 862 403	2 126 540	3 879 232	3 566 397	312 835
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	702 899	0	1 486 563	1 391 032	95 531
141	Teknisk drift	31 094 292	31 269 529	61 472 853	59 221 365	2 251 488
145	Integrering og mangfold	3 152 089	4 613 182	5 859 301	5 585 416	273 885
	Næring og samfunnsutvikling totalt	36 811 683	38 009 251	72 697 949	69 764 210	2 933 739
171	IKS, Geodata og oppmåling	317 596	0	725 925	491 548	234 377
170	IKS, Regnskap, innfordring og lønn	602 050	0	1 700 558	1 653 562	46 996
	Innherred kommunesamarbeid, Verdal	919 646	0	2 426 483	2 145 110	281 373
	Totalt	115 446 763	117 396 834	226 621 617	219 954 959	4 666 658

Årsprognosen gir et estimert merforbruk på 4,7 mill for innkjøpsposter. Prognosen her er i stor grad bygd på at forbruksnivået så langt også er representativt for siste halvår, men justert der hvor det er kommet konkrete tilbakemeldinger fra virksomhetene. Til tross for at disse tilbakemeldingene er søkt hensyntatt, blir prognosen likevel en forenkling av virkeligheten, da det ikke alltid er like enkelt å tallfeste all forventet

¹ Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon, samt kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon

utvikling. Erfaringsmessig er forbruksnivået noe lavere i siste halvår, uten at det er like enkelt å si noe konkret om hvorfor. Det er derfor grunn til å tro at det går an å ta inn noe av dette estimerte merforbruket.

For enkelte virksomheter må merforbruket settes i sammenheng med mindreforbruk på andre utgiftsposter. De 2,7 mill i merforbruk hos ressurscenter oppvekst refererer seg til problematikken nevnt foran rundt manglende fosterhjemstilgang og dermed økt kjøp av institusjonsplasser i barnevernet. Som følge av denne utviklingen ble barnevernsbudsjettet for 2018 styrket i forbindelse med rapporteringen for første tertial, og er nå ventet å gå i balanse totalt sett.

Det estimerte årsavviket på innkjøpsposter i teknisk drift på 2,2 mill gjelder først og fremst kommunens egen virksomhet, altså kommunale bygg og veier. Her er aktiviteten preget av en del sesongvariasjon, samtidig som at mindreforbruk på lønnsområdet vil bidra til at virksomhetene er forventet å avslutte året innenfor totalrammene.

1,9 mill i mindreforbruk i virksomhetsområdet Oppvekst felles knytter seg primært til lavere tilskudd til private barnehager enn opprinnelig budsjettet med. Dette igjen skyldes at det er færre barn enn opprinnelig forventet i private barnehager, men flere i kommunale, og utgiftene vil dermed gå omtrent i balanse for kommunens del.

Estimerte årsavvik på innkjøpsområdet utlignes med andre ord i stor grad mot tilsvarende avvik på andre utgiftsposter, og synes å være under kontroll.

Overføringer

Overføringer uten motytelse estimeres til et årsavvik på 7,3 mill kr. I denne ligger felles innsparingskrav som etter budsjettjusteringene i tilknytning til rapportering 1.tertial nå beløper seg til 5,15 mill kr. Rådmannen vil legge fram en egen budsjettjusteringssak med forslag til inndekning av 5 mill kr. I tillegg finner vi her blant annet budsjettavvik på NAVs utgifter til tomgangsleie og vedlikeholdsutgifter til Verdal Boligutleie, som er nærmere omtalt i rapportens avsnitt 2.2. Merutgifter på dette området er totalt anslått til 1 mill kr.

Salgs- og leieinntekter

Salgs- og leieinntekter viser en samlet mindreinntekt på ca 3 mill kr.

Pt ser det ikke ut til at inntekter fra kommunale årsgebyrer innenfor selvkostområdene vann og avløp vil bli like høye som budsjettet tilsier, og prognosen viser en mindreinntekt på 3,2 mill kr. Selvkostfondene for vann og avløp er bygd ned de senere årene, og det er ikke tilstrekkelig med midler i fondene til å dekke hele underskuddet. Siden selvkostfondene ikke kan være negative, må underskuddet vises over driftsregnskapet for kommunen. Dette kan imidlertid tas igjen på neste driftsår, dersom selvkostområdene da går med overskudd. Gebyrer for vann og avløp er ventet å reguleres opp fra 2019.

Kommunale barnehager har tatt inn flere barn enn budsjettet med, og får dermed merinntekt fra økt foreldrebetaling opp mot 0,5 mill. Samtidig opplever barnehagemyndigheten en økning i antallet søkere for redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for 3-5-åringer i husholdninger med lav inntekt. Dette forholdet får ikke direkte betydning for verken private eller kommunale barnehager, da det er kommunens

barnehagemyndighet som dekker disse utgiftene. Det er vanskelig å si hvor mange som vil benytte seg av ordningen, da søknader kan sendes inn gjennom hele året, men en merutgift for slike refusjoner i størrelsesorden 1 mill kr er ikke usannsynlig.

2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)

2.2.1 Oppvekst

Oppvekstområdet består av virksomhetsområdene Oppvekst felles, Skole / SFO, Barnehager og Ressurssenter oppvekst.

Oppvekst felles

Aktiviteter rettet mot barn og ungdom er i løpet av kvartalet samlet under kommunalsjef oppvekst, i virksomhetsområdet oppvekst felles. Ressurser er med det overført fra virksomhetsområdene Skole/SFO, Ressurssenter oppvekst og fra Kulturtjenesten. SLT koordinator i 50% er knyttet til det nye området. Organisasjonsendringen ble foretatt med virkning fra januar 2018. Oppdateringer i budsjett og regnskap er pr juni ennå ikke fullført, men prognosetall er søkt tilpasset etter de besluttede endringer. Ansvarene finansieres med eksisterende budsjettmidler, SLT midler, LOS midler, tilskudd fra Kriminalitetsforebyggende kompetansesenter og bruk av disposisjonsfond i 2018. Barnehagemyndigheten rapporterer om forventet budsjettbalanse ved årets slutt.

Ressurssenter oppvekst - barneverntjenesten

Ressurssenter Oppvekst består av PPT, Barnevern og Helsestasjon.

Pr 1. tertial 2018 ble det beregnet et overforbruk i barneverntjenesten i området 1,5 – 2 millioner. Barnevern ble styrket med 2 mill i økt ramme, og status pr 30.6 viser et mindreforbruk på 2,9 mill. Dette har sin årsak først og fremst i manglende periodisering på statstilskudd som også dekker 2019, og store utgiftsposter som heller ikke er periodisert, slik som utgifter til barnevernsinstitusjoner og utgifter til sakkyndige/juridisk hjelp. Mindreforbruk oppstår også på grunn av vakanser fordi det er utfordrende å få ansatt kvalifisert personell ved langtidssykefravær. Utgifter til Ungdomskontakten er overført til virksomhetsområdet oppvekst felles med virkning fra 1. januar i år.

Ubrukte øremerkede statstilskudd vil bli satt på bundne fond ved årets slutt, og forventet årsprognose er at forbruket vil være innenfor tildelt ramme.

Skole / SFO

Det er svært utfordrende å se det totale bildet på denne tiden av året. Det som er de mest synlige tegnene er at alle enheter er svært sårbare for endringer i driften gjennom utenforliggende årsaker, altså ting som påvirker driftsnivået som man ikke har styring på selv, som tilflytting/fraflytting av elever i budsjettåret, og nye tilrådninger om spesialundervisning/andre tiltak som

må settes inn for å drive forsvarlig pedagogisk. Stramme rammer medfører at ingen enheter har rom i sin økonomi til å håndtere uforutsette hendelser som medfører økonomiske belastninger for enhetene.

Vuku oppvekstsenter ligger med et overforbruk på lønn som skyldes en nødvendig oppbemanning ut over budsjett. Hovedgrunner er sikre læringsmiljø og forsvarlig opplæring til klasser og enkeltelever i samarbeid med PPT, BUP og barnevern. Skolen vil forsøke å ta inn overforbruket i løpet av høsthalvåret.

Volden skole legges ned pr 1/8-2018. Enheten har sett seg nødt til å sette inn ekstra bemanning dette skoleåret for å hjelpe til med det psykososiale miljøet ved skolen, dette ut over budsjett på lønn.

Stiklestad skole ligger med et overforbruk på lønn som skyldes en nødvendig oppbemanning ut over budsjett. Dette vil vedvare ut budsjettåret og anslag er 700' over budsjett.

Verdalsøra Barneskole har hatt høyere driftsnivå enn budsjettet. Hovedgrunner er sikre læringsmiljø og forsvarlig opplæring til klasser og enkeltelever i samarbeid med PPT, BUP og barnevern, vedtak spesialundervisning, fraflytting av fosterheimplasserte elever og færre elever i SFO. Samlet merforbruk anslått til 1,2 mill. For å begrense budsjettavvikene blir det satt i verk en rekke tiltak for å tilpasse ressurser til behov og sikre refusjonsinngang. Øvrige skoler driftes i store trekk i balanse.

Samlet sett forventes Skole/SFO området gå i balanse dette skoleåret, under forutsetning om at det gjøres interne budsjettjusteringer og at inntektssiden holder for å spare inn ca. 2 millioner kroner.

Miljøterapeutstillinger ved Verdalsøra Ungdomsskole er flyttet over til ungdomsarbeid samlet under oppvekst felles, med virkning fra januar i år.

Kommunale barnehager

Økonomiske rapporter og beregninger for kommunale barnehager viser et mindreforbruk pr. 30.06.18. Det anslås en samlet balanse mellom budsjett og regnskap pr. 31.12.18.

Kommunale barnehager har løpende opptak. Det er pr. d.d. tatt inn 17 flere barn i kommunale barnehager enn det var budsjettet for. Dette medfører økt bemanning, og derav økte kostnader. Dette finansieres ved kommunalt tilskudd og foreldrebetaling.

Bemanningsnorm for barnehager er budsjettet. Innfasing skjer i ulikt tempo på våre barnehager. Dette gjøres for å samtidig kunne utøve en god personalpolitikk. Økt krav til pedagognorm vil få full virkning fra 01.08.18. Antall pedagoger vil være i endring som følge av kravene gitt i forskrift:

I forskrift 22. juni 2017 nr. 1049 om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager skal § 1 lyde:

§ 1. Norm for pedagogisk bemanning

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning. Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Utfordringer vi kjenner til for høsthalvåret som vår finansieringsordning ikke tar høyde for:

- Behov for økning av administrasjonsressurs ved Vinne barnehage som følge av økt barnetall.

- Høyere bemanningsnorm enn budsjettert ved Ness barnehage. Det har som følge av endring i skolestruktur vært mange som søker barna til Vinne krets. For å opprettholde kvalitet på tilbudet for de som er igjen i Ness, må vi ha en noe høyere bemanning enn vår norm tilsier.

2.2.2 Velferd

Velferdssektoren omfatter virksomhetsområdene NAV, Hjemmetjenesten, Bo- og dagtilbudstjenesten og Institusjonstjenesten.

NAV

Tjenesten sett under ett kan få et overforbruk i forhold til budsjett på ca. 1,1 mill kr. Dette er i hovedsak knyttet til betaling av reparasjoner og tomgangsleie til Verdal Boligselskap AS.

Ansaret er regulert i en avtale mellom Verdal Boligselskap AS og Verdal kommune inngått i 2004, der Verdal kommune gir garanti på dekning av reparasjoner utover vanlig elde/slitasje og tomgangsleie for boliger eid av Verdal Boligselskap AS. Merforbruk på lønn er et resultat av vikarbruk ved sykefravær/foreldrepermisjon som har gått utover refusjonsinngang. Bruk av budsjetterte midler til kvalifiseringsstønad er så langt under budsjett og det forventes et mindreforbruk her i omfang 380'. Bruk av andre statlige tiltak har vært benyttet som alternativ her, men etter innstramming i regelverk vil bruken av stønadsmidler øke, men dette avhenger igjen av personell til oppfølging av tiltak.

Økonomisk sosialhjelp er en rettighet som innbyggere i kommunen har rett på hvis de ikke kan gjøre gjeldende andre økonomiske rettigheter til nødvendig livsopphold og boutgifter. Rettigheten er uavhengig av hva som er budsjettert. Innstramming av statlig regelverk i forhold til arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, kan medføre økt etterspørsel etter økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram med kvalifiseringsstønad. Presset personellressurs vil ha mindre tid til aktiv oppfølging av søkere for å hjelpe de til å gjøre andre rettigheter gjeldende, og en kan få lengre stønadsløp og økte utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Økning i boutgifter kan også bli en utfordring fremover. Strømutgifter viser en stigende tendens og eventuelle renteøkninger kan også få innvirkning på vurderinger av hjelpebehov.

Tjenesten ser ikke at det er rom for å ta inn det prognosert overforbruk gjennom reduksjon i ordinær drift.

Bo og dagtilbudstjenesten

Virksomhetsområdet Bo- og dagtilbudstjenesten (BODA) beregnes til å ha et merforbruk på ca kr 1 mill mot budsjetttramme.

Kjente inntekter som vil komme til fradrag er ca 500' i merinntekter på ressurskrevende brukere, dvs endelig refusjon for 2017 ble noe høyere enn det som ble inntektsført i fjor, og BODA's andel av kompetanse og innovasjonstilskudd for 2018, kr 220' i nettoinntekt.

Mange fellestiltak er allerede iverksatt, men med styrket fokus fra august. Bevisst ledelse i alle prosesser og beslutninger er vesentlig. Usikkerheten består i årsvirkning på tiltakene. Flere avdelinger har mindreforbruk og en er helt avhengig av at dette opprettholdes og helst økes utover året. Det betyr at iverksatte tiltak i disse avdelingene og måten det ledes på må ha fokus også videre utover året. Dette er ekstra utfordrende

når en vet at to av bofellesskapene har fått nye brukere med til dels omfattende bistandsbehov, og at det er en økning i utfordringer og udekkede behov i rustjenesten. Prognose for 31.12.18 er avhengig av at det iverksettes tiltak for å redusere bruk av innleie ved fravær og at bruk av overtid reduseres i avdelinger med merforbruk. Prognose for merforbruk ved årets slutt vil etter dette være ca kr 280'.

Hjemmetjenesten

Virksomhetsområdet har et korrigert regnskapsført merforbruk pr 30.06 på 2,12 mill. De største merforbrukene er knyttet til økte brukerbehov blant innbyggere i sentrumsområdet.

Prognosert årsresultat ligger i område 1,45 mill for hjemmetjenesten samlet sett. Tiltak som samordning av praktisk bistand, vedtaksgjennomgang for vurdering om egenandelstjeneste, egenandel på gruppetilbud fysikalsk behandling og vakanser kan gi reduserte utgifter og økte inntekter. I tillegg kommer kompetansetilskudd fylkesmannen. Disse tiltakene vil imidlertid ikke være tilstrekkelig for å dekke opp det estimerte merforbruket, og det jobbes derfor videre med tiltak.

Institusjonstjenesten

Institusjonstjenesten har pr 30.06 et mindreforbruk på ca kr 550'. Framskriving av dette resultatet ved årets slutt er i området 1,2 mill i mindreforbruk, men av forsiktighetsårsaker settes prognose lik budsjettbalanse. Det er knyttet en del usikkerhet til prognosen, pga forhold som ferieavvikling og fravær.

Institusjonstjenesten har dessuten utfordringer med å rekruttere fastlege til ledig hjemmel i fastlegeordningen, og man ser seg derfor nødt til å leie denne tjenesten eksternt fra 1. september. Dette vil medføre en netto merutgift på ca 100 000 pr måned, til sammen 0,4 mill kr i 2018.

2.2.3 Næring og samfunnsutvikling

Næring og samfunnsutvikling består av områdene Kulturtjeneste, Teknisk drift, Landbruk, miljø og arealforvaltning og Integrering og mangfold.

Kulturtjenesten

Kulturtjenesten forventes å være innenfor tildelt budsjett ved årets slutt. Samling av aktiviteter rettet mot barn og unge under kommunalsjef oppvekst har medført at

Ungdommens hus er flyttet ut av virksomhetsområdet. Dette er utført med virkning fom 1. januar 2018.

Teknisk drift

Knappe rammer spesielt innenfor tjenesteområde kommunale bygg er krevende. Det vil av den grunn bli holdt igjen på vedlikehold av bygg resten av året for å holde seg innenfor

budsjetterte rammer. I 2018 har vi hatt en forholdsvis normal vinter på vegsektoren og pr 01.07.18 ser budsjettet ut til å holde.

For å holde seg innenfor de budsjetterte rammer for kommunale bygg kreves god budsjettdisiplin samt lite uforutsette hendelser resten av året. Lønnsutgifter ligger under budsjettert nivå.

På selvkostområdene Vann og Avløp er det i 2018 fortsatt lavt rentenivå, men forbruk innenfor vann og avløp er i overkant av budsjettert nivå, spesielt på vann. Inntektene ser dessuten ut til å ligge litt under budsjettert nivå både på vann og avløp. Eventuelle avvik innenfor vann/avløp vil bli utlignet mot bruk av fond ved årets slutt, forutsatt at det er tilstrekkelig innestående på fondet. Prognose viser merforbruk på 1,65 mill korrigert for bruk av fond.

Integrering og mangfold

Møllegata voksenopplæring har et større overforbruk på lønn. Dette skyldes i store trekk feil budsjettering og manglende budsjettering av personell som underviser på Verdal videregående skole. Noe korreksjon av merforbruk vikar ved sykdom når lønnsrefusjon mottas. Kompensasjon til tidligere ansatt har belastet ansvar med 114' etter inngått forlik.

Iverksatte og planlagte tiltak som skal bedre budsjettbalanse er redusert bemanning på Møllegata voksenopplæring, redusere vikarbruk og kjøre felles undervisning der det er pedagogisk forsvarlig. Bemanning for 2019 tilpasses etter bosettingsanmodning fra Integrering og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Normalt foreligger den i september hvert år. I og med at situasjonen er slik den er i Europa, kan det nærme seg november før kommunen mottar anmodning.

Integrering og mangfold vil også vurdere omfanget av avtalen med Veksttorget fra 01.01.2019, men dette får ingen virkning på regnskapet for 2018. I ny introduksjonslov som trer i kraft 01.09.18 slås det fast at arbeids- og utdanningsrettede tiltak **alltid** skal inngå i introduksjonsprogrammet. Formålet med endringen er økt arbeidsretting av introduksjons-programmet. Det er regjeringens mål å øke arbeidsrettingen i introduksjonsprogrammet. Dette er omtalt i både Meld.St. 16 (2015-2016) *Fra utenforskap til ny sjanse. Samordnet innsats for voksnes læring* og i Meld. St. 30 (2015-2016) *Fra mottak til arbeidsliv- en effektiv arbeidsgiver politikk*. Introduksjonslovens formål §1 er å kvalifisere flyktninger til arbeid. Ved å si opp avtalen med Veksttorget mister kommunen en kompetanse som har god kunnskap om arbeidslivet og arbeidslivets krav, og verdifull kontakt med det lokale næringslivet. En reduksjon av engasjementet synes derfor å være en bedre løsning.

Det er sagt opp husleieavtaler med syv private utleiere i løpet av det siste året for å tilpasse tilbud til behov og unngå tomgangsleie. I perioden september 2017 til september 2018 er kostnaden redusert fra kr 412' til kr 192' pr mnd. I&M har i dag kontrakt med tre private utleiere, til sammen åtte boenheter. Det er det nivået vi bør ligge på. Usikkerheten ligger i om de vi framleier til betaler. Det er restanser som vi har problemer med å få inn.

Redusert bosetting som følge av færre asylsøkere til Norge får følger for integrering og mangfold sine inntekter. UDI har valgt å sette ned måltallet fra 3000 asylsøkere til 2000 i 2018. UDI sier det må rigges for ulike scenarier, det samme må integrering og mangfold gjøre. Det er en av grunnene til at vi blant annet

også går i dialog for å mulig redusere overføringer til andre virksomheter i 2. halvår, til et nivå som er tilpasset den faktiske merutgiften som virksomhetene har til flyktningarbeid.

Integrering og mangfold forventes å gå i balanse ved årsslutt, forutsatt at tilskuddsoverføring til andre virksomheter reduseres i størrelsesorden 2,4 mill kr med bakgrunn i redusert bosetning som følge av færre asylsøkere til Norge i 2018.

Landbruk, miljø og arealforvaltning

Manglende budsjettering av kjøp av tjenester fra Levanger kommune til håndtering eiendomsskatt utgjør en merutgift i omfang 0,5 mill kr. Fordeling av lønnsutgifter for korrekt belastning på ansvarsområder og for selvkost vil bli satt i verk med helårvirkning. På ansvar Byggesak har det i perioder vært vakanser, men dette er innenfor selvkost og gir ingen resultateffekt på virksomhetsområdet samlet. Prognose for virksomhetsområdet er primært knyttet til utgifter til eiendomsskattehandtering.

2.2.4 Rådmannens fellesområde og Stab, utvikling og virksomhetsstøtte

Rådmann

Rådmannsområdet består av underinndelingene Rådmannens fellesområde, Økonomi, Personal/HMS, Arkiv, informasjon og service, Utviklingsstøtte og Kirker mv.

Virksomhetsområdet vil ha mindreforbruk av lønnsmidler som følge av stillinger som er holdt vakante; personalsjef og digitaliseringsrådgiver. Sistnevnte var planlagt ansatt ila siste halvår, men ser ut til å bli forskjøvet ytterligere. Personalsjef er nå ansatt, og vil være på plass fra oktober. Manglende budsjett for overføringer til andre trossamfunn enn Den norske kirke gir et merforbruk i overføringer med ca 250'. Samlet er det forventet at virksomhetsområdet vil avslutte året innenfor budsjettrammen.

Fellesområder

Årsprognosen for fellesområdet viser et merforbruk på nærmere 6 millioner. Hovedårsaken er innsparingskravet på 5,15 mill som er innarbeidet i budsjettet på dette området. I tillegg påvirkes regnskapet negativt på grunn av personforsikringer som ikke ble belastet riktig i 2017-regnskapet, og som dermed må tas i år. Dette utgjør ca 820 tusen.

2.2.5 Innherred kommunesamarbeid

Regnskap, innfordring og lønn

Regnskapet viser et mindreforbruk på lønn, noe som skyldes at en stilling har stått vakant.

Vakantstilling vil være besatt fra 6.august 2018. IKRIL har også mottatt mye sykepenge-refusjon. Kurspotten er ikke rørt ennå, men det vil bli en kompetanseheving i løpet av høsten 2018, da spesielt med tanke på kommunalt regnskapssystem, pensjon og merverdiavgift. Det ser ut til at IKRIL skal klare å få inn gebyrinntekter tilsvarende budsjett. Når det gjelder innfordringsomkostninger er det alltid et etterslep slik at det pr 30.06.2018 anslås at også denne regnskapsarten vil ende tilsvarende budsjett ved årets slutt. IKRIL regner med å holde seg godt innenfor tildelt budsjetttramme ved utgangen av 2018.

Geodata og oppmåling

Siden tidlig på året har det vært klart at Geodata og Oppmåling har for lavt lønnsbudsjett ifht bemanning etter oppløsningen av Samkommunen. Det har dessuten påløpt noen oppstarts- /

engangsutgifter som det ikke har vært dekning for i budsjettet. Disse økte utgiftene, kombinert med at virksomheten heller ikke ser ut til å nå måltallet for inntekter pga færre oppdrag enn forutsatt i budsjettarbeidet, gjør at man går mot et merforbruk i størrelsesorden 1,1 mill kr. I og med at dette er et samarbeid med Levanger kommune vil underskuddet deles mellom kommunene etter innbyggertall, hvor Verdal kommunes andel estimeres til 465 tusen.

Kemner - IKT - Innkjøp – Kommuneadvokater (driftes under Levanger kommune)

Enheten rapporterer et merforbruk på inntil 2 mill i 2018. Dette er imidlertid noe usikkert på bakgrunn av vakanse i IKT-sjef-stilling og fortsatt usikkerhet omkring inntektsnivået på

lisenser. Jus, Kemner og Innkjøp er områder som er i balanse, men stadig økende lisensutgifter gjør at IKT-budsjettet er for lavt. Som følge av oppløsningen av samkommunen måtte det anskaffes en god del nye lisenser. Dette var ikke tatt høyde for i budsjettet og bidrar sammen med generell kostnadsøkning på lisenser (delvis grunnet svingninger i valutakurser) til at IKT-budsjettet ikke holder i 2018. Verdal kommunes andel av merforbruk er i området 43%.

Innkjøp er styrket med en medarbeider fra august. Flere og bedre innkjøpsavtaler, effekt av innkjøpssamarbeid med nabokommuner og forbedrede rutiner bør gi uttelling framover på kommunens anskaffelsesutgifter. Opplysninger fra enhet er mottatt i avslutningsfasen av arbeidet med kvartalsrapporten, slik at beregnet prognose i rapportens avsnitt 2.1 ikke er oppdatert med denne kunnskapen.

Brann og redning (driftes under Levanger kommune)

Budsjett på drift nødnett er ikke tildelt i opprinnelig budsjett. Verdal kommunes andel av dette er stipulert til merutgift på 1,4 mill.

2.3 Budsjett - justeringsbehov drift

Rådmannen legger fram sak på hvordan uløst innsparing fra tidligere vedtak skal løses. Driftsbudsjettet foreslås redusert med 5 millioner kr. Reduksjon gjennomføres som et rammenedtrekk etter fordelingsnøkkel basert på lønnsmasse hos virksomhetsområdene.

2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer

Som det fremkommer i tabellen under, er det enkelte investeringer som har forsinkelser ifht det aktivitetsnivået som budsjettet opprinnelig har lagt opp til. Dette gjelder spesielt for Vinne skole, hvor budsjettet vil foreslås redusert fra 40 til 5 millioner i 2018. Det vil i tillegg foreslås mindre endringer og omfordelinger på andre prosjekter. Rådmannen vil legge fram en egen sak på dette i løpet av høsten.

Tiltaksnr	Beskrivelse av investeringen	Regnskap pr 2. kvartal 2018	Gjeldende budsjett 2018	Kommentar
1200	Startlån	-5 916 756	0	
1205	Salg av aksjer	-20 000	0	
1999	Finansiering	-852 583	-181 700 000	
3146	Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Nord-Trøndelag	6 476	0	
5153	Oppgradering uteanlegg og lekeapparat	1 479	0	
5309	Forskuttering av utbygging FV 757 Holbergkrysset - Hamnekrysset øst	0	5 700 000	
110000	IKT-utstyr kommuneorganisasjonene	0	4 700 000	
110001	IKT-utstyr skoler og barnehager	49 400	3 000 000	
110002	IKT-utstyr i helse/velferd	0	3 000 000	
110003	Velferdsteknologi helse/velferd	642 308	3 000 000	
110201	Kjøp av tjenestebiler	100 000	2 200 000	
141000	Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	2 127 270	6 000 000	Ventilasjonsanlegg utskiftet. Plan for ombygging 1.etasje rådhus utført. Ombygging i oppstartfasen. Planlegging for innredning av 2.etasje Gjensidigebygget startet opp.
141001	ENØK-tiltak	55 560	500 000	Midlene er brukt til utfasing av oljekjel Vuku oppvekstsenter. Nytt biobrenselanlegg har vært ute på anbud. Kontrahering vil finne sted høst 2018.
141002	Herredshuset	194 071	0	1. og 2. etasje er ferdig oppusset og i full bruk.
141101	Ørmelen skole	4 287	0	
141103	Mindre tiltak barnehager	58 758	1 000 000	
141104	Vuku barnehage, nybygg	12 990 571	22 000 000	Ny barnehage Vuku tatt i bruk. Sluttfinish høst 2018.
141106	Vinne skole	205 003	40 000 000	Arkitekt kontrahert. Arbeider med forprosjekt rehabilitering av skolen pågår og forventes ferdigstilt ved årsskiftet. Arbeidene ved skolen vil ikke starte før 2019.

		Regnskap	Gjeldende	
141107	Stiklestad skole	0	2 000 000	Utredning av tomtevalg pågår.
141108	Garnes skole	110 062	2 600 000	
141300	Brannsikring/nødstrøm Verdal bo- og helsetun	300 000	1 000 000	
141301	Helsebygget	1 780 615	5 000 000	Programmering og utarbeidelse av reguleringsplan pågår.
141303	Oppgradering avlastningsboligen Ringv. Nord	1 084 043	200 000	Prosjektet er ferdigstilt og tatt i bruk.
141304	Oppgradering Prost Brants veg/Ringvegen nord	17 825	0	
141500	N-T teater	-407 142	0	
141501	Ungdommens hus	103 975	0	
141502	Meråpent bibliotek, tilpasninger	0	500 000	
141601	Diverse maskinelt utstyr	0	300 000	
141800	Utstyr/inventar omsorg og velferd	65 613	500 000	
142000	Vannforsyning Volhaugen	3 774 028	6 000 000	Rehabilitering av VVA Nordgata/Volhaugvegen. Arbeidene er i slutfasen og fullføres høst 2018.
142001	Vannforsyning Ulvilla	310 396	500 000	Anlegget er i ferdigstilt og overtatt til kommunal drift. Mellom 50 - 60 husstander er tilkoblet Verdal kommunale vannverk.
142002	Vannforsyning Ørin	391 834	0	Nytt vann/avløpsanlegg Felleskjøpstomta, Ørin. Arbeidene er ferdigstilt og overtatt til kommunal drift.
142004	Vannrenseanlegg Hallemsåsen	9 125	0	
142005	Vannforsyning, høydebasseng Hallia	0	1 000 000	
142006	Vannforsyning, Vuku	2 917 045	4 000 000	Arbeidene pågår og forventes ferdigstilt høst 2018.
142007	Vannforsyning, Vinne	477 870	1 000 000	
142008	Vannforsyning Sørgata	488 585	0	Prosjektet er ferdigstilt.
143000	Avløp utbedring Volhaugen	3 774 013	5 000 000	Rehabilitering av VVA Nordgata/Volhaugvegen. Arbeidene er i slutfasen og fullføres høst 2018.
143001	Avløp sanering Fætta	2 481 400	2 000 000	Anlegget er i ferdigstilt og overtatt til kommunal drift.
143003	Avløp Ørin	391 834	0	

		Regnskap	Gjeldende	
143004	Avløp, Vuku	2 249 386	2 000 000	Arbeidene pågår og forventes ferdigstilt høst 2018.
143005	Avløp, Tinden	0	1 000 000	Planlegging pågår.
143006	Avløp, sanering Leksdal	0	3 500 000	Planlegging pågår.
143007	Sanering av spredt avløp	477 870	5 500 000	
143008	Avløp Sørgata	728 802	0	Prosjektet er ferdigstilt.
144000	Holmen bro	1 926 820	16 500 000	Arbeidene pågår. Ferdigstillelse høst 2018.
144013	Veger, Garnes boligfelt	0	310 000	Asfaltering kommunale veger; Anbud på asfaltering er innhentet. Asfaltentreprenør er kontrahert. Arbeidene forventes ferdigstilt medio oktober 2018.
144014	Veger, Lysthaugen boligfelt	0	260 000	
144015	Veger, Trones/Sørskaget boligfelt	0	1 560 000	
144016	Veger, Ydsedalen boligfelt	0	1 130 000	
144017	Veger, Lundskammen boligfelt	0	310 000	
144018	Kvernmovegen (forbi motorsenter)	0	750 000	
144019	Veger, Valstadmoen - Vinne kirke	0	250 000	
144020	Veger, Kåra	0	300 000	
144021	Veger, uforutsett	67 545	500 000	
144022	Gang- og sykkelveg Lein - Valum, gatelys	0	500 000	
144023	Gang og sykkelveg, Russervegen - Kværner	5 943	2 000 000	
144024	Gang- og sykkelveg Reinsholm - Garpa - Verdalsøra skoler	68 856	700 000	
144025	Gang- og sykkelveg, div opprusting og uforutsett	0	1 800 000	
144026	Veger, Forbregd Lein boligfelt	0	1 130 000	
145000	Uteområdet Vuku skole	150 360	3 000 000	Egen finansieringssak framlagt til politisk behandling.
145001	Uteområdet N-T teater	0	1 000 000	
145002	Moparken	1 196 104	5 000 000	Byggetrinn 1 ferdigstilt. Arbeidene med å legge byggetrinn 2 ut på anbud pågår.
145003	Skateparken	11 300	300 000	
145004	Bystrand/tilrettelegging langs Verdalselva	0	200 000	

		Regnskap	Gjeldende	
146000	Vinne aktivitetspark	0	3 500 000	Komplettering av Vinne aktivitetspark pågår for fullt. Storparten vil bli ferdigstilt i år men enkelte elementer kan bli gjenstående til neste år. Se egne underprosjekter.
146002	Boligfelt Lysthaugen	1 022 125	0	Boligfelt Lysthaugen ferdigstilt og lagt ut for salg.
146003	Klubbhus Vinne aktivitetspark	40 026	0	
146004	Boligfelt Leklemsåsen	0	500 000	
146006	Masterplan sentralidrettsanlegg	0	300 000	
146007	Vinne A.park - Trimtrapp / bod	750 248	0	
146008	Vinne A.park -Bowling / Boccia	109 701	0	
146009	Vinne A.park - Aktivetetsløype	187 714	0	
146010	Vinne A.park - Klatring / trampoline	11 283	0	
146011	Vinne A.park - Cageball / isflate	62 767	0	
147000	Kirker og kirkegårder	750 000	1 500 000	
730000	Brann - overflate og redningsutstyr	7 484	350 000	
730001	Utbedring Verdal brannstasjon	22 230	3 000 000	
730002	Bil, feiervesen	0	350 000	Innkjøpet blir antagelig utsatt.
		37 563 529	0	

3. FRAVÆR/NÆRVÆR

3.1 Oversikt på gruppeansvarsnivå

Enhet/område	2. kvartal 2016	2. kvartal 2017	1. kvartal 2018	2. kvartal 2018		
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	1-16 dager	>=17 dager
110 Rådmannen *	3,10 %	5,50 %	2,60 %	4,40 %	1,40 %	3,00 %
125 Kultur	0,60 %	1,20 %	2,20 %	1,10 %	0,60 %	0,50 %
126 Oppvekst felles	2,60 %	7,10 %	10,50 %	12,40 %	1,40 %	11,00 %
127 Virksomhetsområde skole/sfo	5,40 %	6,50 %	8,50 %	5,90 %	1,90 %	4,00 %
128 Virksomhetsområde barnehager	7,80 %	8,70 %	8,70 %	8,90 %	2,00 %	6,90 %
130 Ressurssenter Oppvekst	7,00 %	4,50 %	9,60 %	9,30 %	4,50 %	4,80 %
135 NAV Sosial og flyktningetjenesten	4,10 %	5,10 %	5,60 %	5,90 %	0,00 %	5,90 %
140 Landbruk, miljø og arealforvaltning *			4,60 %	5,10 %	1,10 %	4,00 %
141 Teknisk drift	3,60 %	4,00 %	3,90 %	1,50 %	0,50 %	1,00 %
145 Integrering og mangfold *		5,10 %	5,80 %	4,70 %	0,80 %	3,90 %
150 Hjemmetjenesten	6,20 %	8,40 %	7,80 %	7,00 %	2,00 %	5,00 %
153 Institusjonstjenesten	8,50 %	7,80 %	11,50 %	11,50 %	1,90 %	9,60 %
156 Bo og dagtilbudstjenesten	8,90 %	9,80 %	10,70 %	9,80 %	2,00 %	7,80 %
170 IK Regnskap, innfordring og lønn *			7,40 %	1,90 %	1,40 %	0,50 %
171 IK Geodata og oppmåling *			2,10 %	2,10 %	2,10 %	0,00 %
Totalt:	6,6 %	7,2 %	7,3 %	7,3 %	1,9 %	5,4 %

*Fra 1. jan 2018 er virksomhetsområde 126 Oppvekst felles utvidet med Ungdommens hus, miljøteam ungdomsskole, ungdomskontakten, samt SLT koordinator og administrasjon. Ansvarene ble overført fra skole, kulturtjenesten og ressurscenter oppvekst i juni. Skyggelagt periode er perioder der enhet ikke har vært i drift, slik som etableringer etter opphør samkommune. Enhet 110 Rådmann er tilført stabsområde utvikling og virksomhetsstøtte fra 1. jan 2018.

Tabell viser fraværet i 2. kvartal, ikke akkumulert fravær.

Sammensetningen viser at brorparten av sykefraværet skyldes langtidsfravær. Områdene innen helse og velferd har generelt det høyeste fraværet i kommunen der institusjonstjenesten har hatt en stor økning sammenlignet med tilsvarende periode i 2017. Ressurssenter oppvekst har og en betydelig økning sammenlignet med 2016 og 2017. Her har bla ventetid på operasjoner medført flere langtidsfravær. Virksomhetsområde barnehage øker noe på fraværet sammenlignet med tidligere år. Det jobbes aktiv for tilrettelegging og med individtilpasninger.

KS har utarbeidet en beregningsmodell som baserer seg på korttidsfravær, langtidsfravær, pensjonskostnad, arbeidsgiveravgiftssone og lønns og personaldata pr 1.12.2015. Tabell under viser merutgifter for kommunen i perioden 2016-2018 for totalt antall fraværsdager pr år.

	2016	2017	2018 Prognose
Dagsverk fravær	17 552	18 007	20 270
Arbeidsgivers kostnad i millioner	16,8	17,3	16,9

Sykepengerefusjon fra NAV er hensynstatt. Beregningen tar imidlertid ikke med at staten bare betaler feriepenger for 48 fraværsdager, øvrige dager dekkes av arbeidsgiver.

3.2 Aktiviteter for økt nærvær

Verdal kommune er IA bedrift og har mål om å redusere fravær og øke nærvær. Under er eksempler på aktiviteter som virksomhetsområdene har satt i verk for å redusere fravær og bedre det psykososiale arbeidsmiljøet.

Institusjonstjenesten

Institusjonsområdet er et virksomhetsområde som har hatt økende sykefravær de siste tre år, dette er en trend som er krevende for driften og det jobbes aktivt med tiltak for å snu denne utviklingen. Under vises hvordan det jobbes med fraværsoppfølgingen i virksomheten.

- Medarbeidersamtaler med fokus på den enkelte

Det gjennomføres medarbeidersamtaler med alle faste ansatte. I medarbeidersamtalen legges det vekt på hva det er den enkelte kjenner på gir mestring og glede, og hva det er ønskelig at vi jobber med for å øke dette. I tillegg er det dialog på samarbeid på avdelingen, og forholdet til leder. Alt med fokus på en bedre hverdag for den enkelte. Leder gir tilbakemeldinger med vekt på det positive, og legger plan på hva den enkelte skal jobbe videre med. Dette handler om å bli sett og en opplevelse av å være en viktig person på arbeidsplassen.

- Prosedyre for melding av fravær

Oppdatert prosedyre for melding av fravær som er utarbeidet av verneombud, tillitsvalgt og leder. Ansatte involveres i personalmøter. Jobbe med kunnskap og forståelse om at det er mulig å være på jobb tross sykdom/plager. Hvordan kan arbeidsgiver tilrettelegge, slik at det er mulig å være på jobb. Bruke tid på å gi ansatte kunnskap og forståelse for dette. Leder er tett på med forebygging. Gjennomgang av prosedyre med underskrift på alle medarbeidersamtaler.

- Inkludering i HMS-plan arbeidet

Sammensatt gruppe med ansatte fra alle 3 postene, pluss verneombud, tillitsvalgt og leder som jobber med HMS-plan. Planlegging av trivselstiltak for ansatte på avdelingen og inkludering i planlegging av obligatoriske tema. Gode tilbakemeldinger på dette.

- Kompetanseheving

Trygge ansatte til å stå i krevende situasjoner ved å heve kompetansen på ulike fagområder. Blant annet samarbeid med Bedriftshelsetjenesten for å planlegge kursing i forhold til vold og trusler og for å trygge ansatte.

- Synlig og tydelig leder

Jobber aktivt for å være synlig for personellet i det daglige. Bevisst på å være innom avdelingen og snakke med pasienter og ansatte hver dag. Se den enkelte. Tydelighet i forhold til hva som forventes av den ansatte. Dette snakkes om på medarbeidersamtale og i det daglige. Tilbakemeldinger på at det øker trygghet. Ansvarliggjøring/myndiggjøring av den enkelte, ut i fra personlighet, kompetanse og behov ved avdelingen.

Barnehager har fortsatt store utfordringer med fravær på enkeltenheter og vil arbeide videre med mål om ytterligere nedgang. Mange barnehager har flere ansatte som har lang fartstid i yrket. Det er en fysisk og psykisk krevende jobb, og det er kanskje naturlig at det merkes på helse etter mange år i tjenesten. Årsaker til fravær er ulike. Alt fravær følges opp, og individrettet der det er behov. Individuelle tiltak og tilpasninger er forskjellig og tilpasset den enkelte. Det gjøres grundig arbeid på området gjennom samtaler, dokumentasjon og annen oppfølging.

Virksomhetsleder har møter med styrere jevnlig for kompetanseheving, kollegaveiledning, drøftinger m.m. og der hovedtillitsvalgte deltar. Det tilrettelegges i den grad det er mulig for ansatte med helseutfordringer og i samarbeid med bedriftshelsetjeneste. Det er oppmerksomhet på hva som fremmer et godt psykososialt arbeidsmiljø. Samarbeid med verneombud og tillitsvalgte på alle områder. Utarbeide gode planer for utøvelse av oppdraget, inkluderende ledelse og medvirkning.

Formannskapsmøte 30.08.2018 / Kommunestyremøte 24.09.2018

Budsjettskjema 1A - drift	Budsjett etter siste politiske vedtak	Administrative endringer	Budsjett 2018 gjeldende	Rådmannens innstilling	Nytt budsjett
Skatt på inntekt og formue	325 000 000		325 000 000		325 000 000
Ordinært rammetilskudd	469 000 000		469 000 000		469 000 000
Skatt på eiendom	40 250 000		40 250 000		40 250 000
Andre direkte eller indirekte skatter	0		0		0
Andre generelle statstilskudd	3 300 000		3 300 000		3 300 000
Sum frie disponible inntekter	837 550 000		837 550 000	0	837 550 000
Renteinntekter og utbytte	5 480 000		5 480 000		5 480 000
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0		0		0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	36 802 000		36 802 000		36 802 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0		0		0
Avdrag på lån	41 000 000		41 000 000		41 000 000
Netto finansinnt./utg.	-72 322 000	0	-72 322 000	0	-72 322 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0		0		0
Til ubundne avsetninger	0		0		0
Til bundne avsetninger	0		0		0
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	0		0		0
Bruk av ubundne avsetninger	8 000 000		8 000 000		8 000 000
Bruk av bundne avsetninger	0		0		0
Netto avsetninger	8 000 000	0	8 000 000	0	8 000 000
Overført til investeringsbudsjettet			0		
Til fordeling drift	773 878 000		773 228 000	0	773 228 000
Sum fordelt til drift (Tilsvare sum skjema 1B)	773 878 000		773 228 000	0	773 228 000
Mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0

Grp. ansvar	Budsjettskjema 1 B	Budsjett etter siste politiske vedtak	Administrative endringer	Budsjett 2018 gjeldende	Rådmannens innstilling	Nytt budsjett
110	Rådmann	44 233 253	-2 978 601	41 254 652	-186 439	41 068 213
125	Kulturtjenesten	22 376 641	-1 494 046	20 882 595	-76 245	20 806 350
126	Oppvekst felles	116 457 812	7 839 881	124 297 693	-76 444	124 221 249
127	Skole / SFO	195 605 483	-2 086 233	193 519 250	-1 623 218	191 896 032
128	Barnehage	1 385 753		1 385 753	-577 951	807 802
130	Ressursenter oppvekst	52 521 492	-1 281 001	51 240 491	-254 304	50 986 187
135	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	22 102 743		22 102 743	-61 323	22 041 420
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	6 293 700		6 293 700	-63 610	6 230 090
141	Teknisk drift	36 055 282		36 055 282	-145 344	35 909 938
145	Integrering og mangfold	-996 603		-996 603	-118 859	-1 115 462
150	Hjemmetjenesten	81 295 169	523 288	81 818 457	-536 863	81 281 594
153	Institusjonstjenesten	91 097 920		91 097 920	-516 385	90 581 535
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	87 053 147	-523 289	86 529 858	-763 015	85 766 843
170	Innherred kommunesamarbeid, Regnskap, innfordring og lønn	4 500 700		4 500 700		4 500 700
171	Innherred kommunesamarbeid, Geodata og oppmåling	30 200		30 200		30 200
180	Fellesområder	8 024 810		8 024 810	5 000 000	13 024 810
195	§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innkjøp og jus)	11 450 800		11 450 800		11 450 800
196	Brann og feiervesen, samarbeid med Levanger	8 759 700		8 759 700		8 759 700
850	Finanstransaksjoner	-15 020 000		-15 020 000		-15 020 000
	Sum bevilget til virksomhetene (Tilsvare sum drift i skjema 1A)	773 228 000	0	773 228 000	0	773 228 000

Investeringsbudsjett 2018 - Budsjettjustering

Saksbehandler: Inger Marie Skrove Grønnesby E-post: inger.gronnesby@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/8893 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	80/18
Kommunestyre	24.09.2018	69/18

Rådmannens innstilling:

1. Verdal kommunes investeringsbudsjett for 2018 endres i samsvar med vedlagte oversikt.
2. Låneopptak i 2018 reduseres med 22,1 millioner kroner og momskompensasjon reduseres med 5,8 millioner kroner. I tillegg økes finansiering fra Husbankmidler med 1,3 millioner.

Vedlegg:

Oversikt budsjettjustering investeringer med finansiering 2018

Budsjettskjema 2A og 2B

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Både i henhold til kommuneloven med tilhørende forskrifter og Verdal kommunes økonomireglement, skal budsjettet endres når det skjer vesentlige endringer i løpet av året. Verdal kommunes budsjett foreslås endret som følge av at forutsetningene for budsjetterte bevilgninger er endret i løpet av året, i hovedsak i form av forsinkelser, og ellers også overføring av ubrukte midler fra foregående år.

Vurdering:

Verdal kommunestyre vedtok ved behandlingen av budsjett for 2018 og økonomiplan for 2018-2021 både en driftsdel og en investeringsdel i budsjettene. Investeringsbudsjettet har, foruten en enkeltsak om Holmen bru, vært uendret i 2018. Det er nå foretatt en fullstendig gjennomgang av investeringsprosjektene i kommunen, og rådmannen finner det nødvendig å foreslå enkelte justeringer på bakgrunn av endrede forutsetninger. Tiltakene som foreslås justert vises i oversikt vedlagt saken. Mange av justeringene dreier seg om overføring av ubrukte midler fra 2017, mens den største beløpsmessige størrelsen knyttes til forsinkelser ifht planlagt løp for Vinne skole. Det knyttes kommentarer til enkelte av justeringene i det følgende:

Vuku barnehage har vært bevilget til sammen 30 millioner i 2017 og 2018. Byggingen har i hovedsak foregått i 2018, og barnehagen er nå tatt i bruk. Etter årsavslutning i 2017 gjensto 2,75 mill av bevilget ramme, og disse pengene foreslås overført til 2018.

Til Vinne skole er det i økonomiplanen for 2018-2021 estimert en samlet kostnad i økonomiplanperioden på 110 millioner. 40 av disse er bevilget i budsjettet for 2018. Arkitekt er kontrahert, og forprosjektet forventes ferdigstilt til årsslutt, men rehabiliteringen vil ikke komme i gang før i 2019. Budsjettet for 2018 foreslås derfor redusert med 35 millioner, fra 40 til 5 millioner kroner. Som en konsekvens av dette blir også låneopptaket skjøvet til 2019.

Prosjektet brannsikring/nødstrøm ved Verdal bo- og Helsetun var opprinnelig planlagt gjennomført i 2017, men forsinkelser i prosjektet gjorde at det allerede i kommunestyret 11.12.2017 (PS 107/17) ble vedtatt å overføre 1 million av den totale bevilgningen til 2018. Etter årsavslutning sto ytterligere 3,1 millioner av denne rammen ubrukt. 1,625 millioner av dette foreslås overført til 2018.

Oppgradering av avlastningsboligen Ringveg Nord er ferdigstilt og tatt i bruk. Prosjektet har hatt kostnadsoverskridelser, men har også fått økte tilskudd fra Husbanken. Budsjettet for 2018 foreslås økt med 1,3 millioner som i sin helhet finansieres med Husbankmidler.

Innenfor selvkostområdene foreslås bevilgningene til vannforsyning og avløpsarbeider i Vuku økt med 4 millioner, 2 millioner på hvert av områdene. Bakgrunnen er nødvendige omlegginger ifbm Vuku barnehage, samt utfordringer med gammelt ledningsnett i området. Arbeidene i Vuku forventes ferdigstilt høsten 2018. De økte utgiftene foreslås overført fra sekkeposten Sanering av spredt avløp.

For øvrige kommentarer og beløp vises det til vedlegg til saken.

Samlet reduseres investeringsbehovet med 26,6 millioner kroner. Bruk av lån foreslås dermed redusert med 22,1 millioner og momskompensasjon reduseres med 5,8 millioner. I tillegg kommer en økt finansiering fra Husbankmidler på 1,3 millioner.

									FINANSIERING			
	Tiltak	Regnskap hitil 18	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Budsjett- justering	Nytt budsjett 2018	Kommentar		Lån	Mva-komp	Tilskudd	SUM
	141104 Vuku barnehage, nybygg	16 333 087	22 000 000	22 000 000	2 750 000	24 750 000	Rebudsjettering av ubrukte midler fra 2017		2 200 000	550 000		2 750 000
	141106 Vinne skole	205 003	40 000 000	40 000 000	-35 000 000	5 000 000	Forsinkelser. Se kommentar i saksdokument.		-28 000 000	-7 000 000		-35 000 000
	141300 Brannsikring/nødstrøm Verdal bo- og helsetun	300 000	1 000 000	1 000 000	1 625 000	2 625 000	Rebudsjettering av ubrukte midler fra 2017		1 300 000	325 000		1 625 000
	141303 Oppgradering avlastningsboligen Ringv. Nord	1 086 457	0	200 000	1 300 000	1 500 000	Se kommentar i saksdokument				1 300 000	1 300 000
	141501 Ungdommens hus	111 160	0	0	200 000	200 000	Mindre ombyggingsarbeider		160 000	40 000		200 000
VANN	142002 Vannforsyning Ørin	391 834	0	0	400 000	400 000	Ferdigstilt		400 000			400 000
	142006 Vannforsyning, Vuku	3 283 809	4 000 000	4 000 000	2 000 000	6 000 000	Se kommentar i saksdokument		2 000 000			2 000 000
	142008 Vannforsyning Sørgata	495 361	0	0	500 000	500 000	Ferdigstilt		500 000			500 000
AVLØP	143003 Avløp Ørin	391 834	0	0	400 000	400 000	Ferdigstilt		400 000			400 000
	143004 Avløp, Vuku	2 253 972	2 000 000	2 000 000	2 000 000	4 000 000	Se kommentar i saksdokument		2 000 000			2 000 000
	143007 Sanering av spredt avløp	477 870	5 500 000	5 500 000	-5 150 000	350 000	Se kommentar i saksdokument		-5 150 000			-5 150 000
	143008 Avløp Sørgata	735 577	0	0	750 000	750 000	Ferdigstilt		750 000			750 000
	146000 Vinne aktivitetspark	0	3 500 000	3 500 000	-3 500 000	0	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		-2 800 000	-700 000		-3 500 000
	146002 Boligfelt Lysthaugen	895 323	0	0	2 000 000	2 000 000	Rebudsj. fra 2017, ca 1,3 mnok + tilleggsbev på 700'.		1 600 000	400 000		2 000 000
	146007 Vinne A.park - Trimtrapp / bod	1 041 199	0	0	1 000 000	1 000 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		800 000	200 000		1 000 000
	146008 Vinne A.park -Bowling / Boccia	207 517	0	0	500 000	500 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		400 000	100 000		500 000
	146009 Vinne A.park - Aktivitetsløype	248 732	0	0	500 000	500 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		400 000	100 000		500 000
	146010 Vinne A.park - Klatring / trampoline	11 283	0	0	500 000	500 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		400 000	100 000		500 000
	146011 Vinne A.park - Cageball / isflate	62 767	0	0	500 000	500 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		400 000	100 000		500 000
	146012 Vinne A.park - Lysanlegg	150 000	0	0	500 000	500 000	Totalbudsjettet fordeles på delprosjekter		400 000	100 000		500 000
	730002 Bil, feiervesen	0	350 000	350 000	-350 000	0	Ikke nødvendig med utskiftninger i år		-280 000	-70 000		-350 000
	53 024 074	0	0	0	-26 575 000				-22 120 000	-5 755 000	1 300 000	-26 575 000
					-5 755 000		Mva					
					-22 120 000		Lånemidler					
					1 300 000		Husbankmidler					

-

Tiltak	Ansvar	Funksjon
730002 Bil, feierves	1960 Brann og fe	3381

	Art	Regnskap 18	Budsjett inkl. ei
Feiervesen	92101 Kjøp av trar	0	350 000

Oppr budsjett	Avvik/rest	Justering	Kommentar	Lån	Moms	Tilskudd/skSUM
350 000	350 000					

Budsjettskjema 2A - investering	Opprinnelig budsjett	Regulert budsjett	Forslag til justering	Forslag justert budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	174 300 000	176 000 000	-27 875 000	148 125 000
Utlån og forskutteringer	30 000 000	35 700 000		35 700 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 000 000	3 000 000		3 000 000
Avdrag på lån	-	-		-
Dekning av tidligere års udekket	-	-		-
Avsetninger	-	-		-
Årets finansieringsbehov	207 300 000	214 700 000	-27 875 000	186 825 000
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	176 550 000	183 710 000	-22 120 000	161 590 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	-		-
Tilskudd til investeringer	-	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	27 750 000	27 990 000	-5 755 000	22 235 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-	-		-
Andre inntekter	-	-		-
Sum ekstern finansiering	204 300 000	211 700 000	-27 875 000	183 825 000
Overført fra driftsbudsjettet	-	-		-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-		-
Bruk av avsetninger	3 000 000	3 000 000		3 000 000
Sum finansiering	207 300 000	214 700 000	-27 875 000	186 825 000
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Budsjettskjema 2B - Investering	Opprinnelig budsjett	Regulert budsjett	Forslag til justering	Forslag justert budsjett 2018
Administrasjon	6 900 000	6 900 000		6 900 000
Administrasjonslokaler	6 500 000	6 500 000		6 500 000
Diverse fellesutgifter	0	0		0
Grunnskole	3 000 000	3 000 000	-35 000 000	-32 000 000
Førskolelokaler og skyss	23 000 000	23 000 000	2 750 000	25 750 000
Skolelokaler	44 600 000	44 600 000		44 600 000
Helse og omsorgstjenester i institusjon	7 500 000	7 500 000	1 625 000	9 125 000
Institusjonslokaler	5 000 000	5 000 000		5 000 000
Kommunalt disponerte boliger	0	200 000	0	200 000 *)
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	30 000 000	30 000 000		30 000 000
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansv.område	0	0		0
Utbyggingsområder for boliger	500 000	500 000	2 000 000	2 500 000
Kommunale veger	28 300 000	34 000 000		34 000 000
Rekreasjon i tettsted	5 500 000	6 500 000		6 500 000
Feiervesen	350 000	350 000	-350 000	0
Beredskap Verdal	3 350 000	3 350 000		3 350 000
Produksjon av vann	0	0		0
Distribusjon av vann	12 000 000	12 500 000	2 900 000	15 400 000
Drift/vedlikehold av avløpsnett	19 000 000	19 000 000	-2 000 000	17 000 000
Bibliotek	500 000	500 000		500 000
Andre idrettsformål	3 300 000	3 300 000		3 300 000
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	3 500 000	3 500 000		3 500 000
Kommunale kulturbygg	0	0	200 000	200 000
Gravplasser og krematorier	1 500 000	1 500 000		1 500 000
	204 300 000	211 700 000	-27 875 000	183 825 000

*) Tilskudd inntektsføres på den funksjonen tilskuddet tilhører. 1,3 mill i økt bevilgning som fullt ut finansieres av husbanktilskudd vises derfor som 0 i B-skjema.

Vuku Pensjonistlag - søknad om tilskudd til flytting av "klubbhuset" - ny behandling

Saksbehandler: Trond Selseth E-post: trond.selseth@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 12	Arkivref: 2018/8524 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	81/18
Kommunestyre	24.09.2018	70/18

Rådmannens innstilling:

1. Det ytes et tilskudd til Vuku pensjonistlag på 100.000 kroner til flytting av «klubbhuset»
2. Tilskuddet dekkes ved bruk av disposisjonsfond.
3. Rådmannen får fullmakt til å gjøre de nødvendige budsjettendringer.

Vedlegg:

1. Samlet saksframstilling i formannskapet, sak 137/17.
2. Søknad med finansieringsplan.
3. Detaljert kostnadsoverslag.

Saksopplysninger:

Formannskapet behandlet i møte 7. desember 2017, sak 137/17 søknad fra Vuku pensjonistlag om et kommunalt tilskudd på 100.000 kroner til flytting av «klubbhuset».

Rådmannens forslag var å avslå søknad med begrunnelse i at det ikke var avsatt midler til dette i budsjettet for 2017.

Formannskapet gjorde slikt vedtak i saken:

«Saken utsettes til fastsettelse av årsregnskap for 2017. Formannskapet ber om en mer detaljert finansieringsplan der kostnadene blir tydeliggjort.»

Pensjonistlaget har nå oversendt et mer detaljert oppsett som viser kostnadene med flyttingen av «klubbhuset». Det vises til vedlegg. Finansieringsplan er uendret fra sak 137/17.

Rådmannen antar at formannskapets vedtak om å utsette saken til fastsettelse av årsregnskap for 2017 kjent var motivert ut fra behovet for å se om resultatet for 2017 kunne gi økonomisk mulighet for å imøtekomme søknaden fra pensjonistlaget.

Årsregnskapet for 2017 ble gjort opp med et overskudd på vel 27 mill. kroner som kommunestyret har vedtatt avsatt til disposisjonsfond. Dette vil i praksis først kunne skje etter at regnskapet for 2018 er avlagt og at dette ikke viser underskudd.

Vurdering:

Det er ikke avsatt midler til et slikt tiltak i budsjettet for 2018.

Et tilskudd som omsøkt vil ikke ha driftseffekt utover det året det gis og det kan således forsvares å bruke av disposisjonsfond til formålet.

Rådmannen har valgt å forstå ordlyden i utsettelsesforslaget som en mulig åpning for tilskudd ved et positivt driftsresultat i 2017.

Rådmannen vil på denne bakgrunn foreslå at søknaden innvilges som omsøkt, men og at bruken av disposisjonsfondet i denne sammenheng kan sees opp mot senere sak om avsetning til pott nærmiljøtiltak, jf. PS 59/18 i formannskapetets møte 14. juni 2018 – gitt at en ordning med nærmiljøtiltak blir å favne slikt tiltak.

Vuku Pensjonistlag: søknad om tilskudd til flytting av "klubbhuset" i Vuku

Saksbehandler: Trond Selseth E-post: trond.selseth@innherred-samkommune.no Tlf.: 74048212	Arkivref: 2017/7444 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	07.12.2017	137/17

Saksprotokoll i Verdal formannskap - 07.12.2017

BEHANDLING:

Pål S. Fikse (SP) fremmet følgende utsettelsesforslag:

«Saken utsettes til fastsettelse av årsregnskap for 2017. Formannskapet ber om en mer detaljert finansieringsplan der kostnadene blir tydeliggjort.»

Ved votering ble utsettelsesforslaget vedtatt med 6 mot 3 stemmer.

VEDTAK:

Saken utsettes til fastsettelse av årsregnskap for 2017. Formannskapet ber om en mer detaljert finansieringsplan der kostnadene blir tydeliggjort.

Rådmannens forslag til vedtak:

Søknaden fra Vuku pensjonistlag til flytting av klubbhuset i Vuku avslås.

Vedlegg:

Søknad fra Vuku pensjonistlag av 21. september 2017.

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagt søknad fra Vuku pensjonistlag til flytting av klubbhus i Vuku. De totale kostnader er budsjettert til 440.000 kroner, hvorav det søkes kommunen om et tilskudd på 100.000 kroner.

Vurdering:

Tidspunktet for flytting av klubbhuset er helt riktig sett sammen med andre tiltak som skjer i området, det være seg heving av parkeringsplass og heving av fotballbanen. Huset vil bli et aktivum for pensjonistlaget til å gjennomføre egne aktiviteter, og vil helt sikkert også kunne være en god møtearena for ulike treff for andre beboere i Vukuområdet.

I budsjettet for 2017 er det ikke avsatt midler som kan dekke tilskudd til det omsøkte formålet.

Rådmannen vil derfor foreslå at søknaden avslås.

**Vuku Pensjonistlag
7660 VUKU**

Verdal Kommune
v/Selset
Rådhuset
7650 VERDAL

SØKNAD OM TILSKUDD

Pensjonistlaget søker med dette om tilskudd på kr. 100.000,- til flytting av «Klubbhuset» i Vuku. Flyttingen gjennomføres høsten 2017.

Verdal Kommune skal bygge ny barnehage i Vuku, og i den forbindelse heve terrenget rundt barnehagen.

«Klubbhuset» må derfor flyttes og plasseres på en annen tilvist plass på området.

Vuku Pensjonistlag har disponert «Klubbhuset» til en rekke aktiviteter de siste årene. Det er bl.a. Kafe hver lørdag, kortspill en gang i uka. Diverse kurs som data for eldre, førstehjelpskurs, bruk av hjertestarter og en rekke andre møter og aktiviteter.

«Klubbhuset» gir en betydelig trivsels- og aktivitetstilbud for målgruppen i øvre del av Verdal.

Det er imidlertid krevende for et lite lag som Vuku Pensjonistlag å kunne realisere prosjektet, og derfor søker vi om støtte til gjennomføringen.

«Klubbhuset» må fjernes og lagres i en periode før det kan settes opp igjen.

Vuku Pensjonistlag blir påført store utgifter i forbindelse med denne flyttingen – kr. 440.000.- - se vedlagte finansierungsplan. Dette makter ikke et lite lag som Vuku Pensjonistlag å gjennomføre uten stor dugnadsinnsats og noe tilskudd.

Vi håper på positiv behandling av vår søknad.

Vuku, den 21.09.2017

Bjørn Årstad
Bjørn Årstad
leder Vuku Pensjoistlag

Vuku Pensjonistlag
7660 VUKU

Finansieringsplan for flytting av «Klubbhuset»

1. Total kostnad	kr. 440.000.-
2. Egenkapital	<u>« 100.000.-</u>
3. Finansieringsbehov	kr. 340.000.-
4. Tilskudd Verdal Kommune	<u>« 100.000.-</u>
5. Lånebehov	<u>kr. 240.000.-</u>

Vuku, den 21.09.17.

Bjørn Årstad
leder Vuku Pensjonistlag

Pristilbud
Vuku II
Tømmer og Snekker

29.08.2017

Flytting av klubbhus:
Totalpriser alle fag

• Tømmer /Snekker vedlegg 7:	98 000.- eks mva
• Kålen Betongsaging vedlegg 3:	40 000.- eks mva
• Kulstad vvs Vedlegg 1 og 2;	23 000.- eks mva
• Nte Elektro as vedlegg 5 :	14 000.- eks mva
• Mk Betong as vedlegg 6:	85 000.- eks mva
• Verdal Kran og Montasje vedlegg 4:	150 000.- eks mva
• Rigg og Drift	30 000.- eks mva
-

Totalt alle fag: 440 000.- eks mva
Inkl Mva 550 000.-

Mvh Trio Bygg as

v/Odin Granheim

Avtale

Mellom

Vuku Idrettslag og Vuku Pensjonistlag

1. Vuku Idrettslag (Vuku I.L.) overdrar «Klubbhuset» med innventar og utstyr til Vuku Pensjonistlag
2. «Klubbhuset» overdras vederlagsfritt under forutsetning av at «Klubbhuset» flyttes til anvist plass.
3. Vuku I.L står for avtale mellom Verdal Kommune om ny plassering, samt anbud om flytting til ny tomt og nødvendige tillatelser fra Verdal Kommune.
4. Vuku Pensjonistlag påtar seg kostnadene med flyttingen med inntil kr. 440.000.-.
5. Dersom Vuku Pensjonistlag blir nedlagt, overdras «Klubbhuset» vederlagsfritt med evt. Gjeld til Vuku I.L.
6. Vuku I.L vil også kunne leie «Klubbhuset» vederlagsfritt dersom andre lokaler er opptatt for sine arrangement. På lik linje med at Vuku Pensjonistlag leier «Sosialrommet» i Vukuhallen vederlagsfritt.

Vuku, den 21/09 2017

Vuku Idrettslag

Søren Hjelde

Bjørn Aarstad

Vuku Pensjonistlag

Analysegrunnlag for økonomiplan - Kostraanalyse

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.: 99290349	Arkivref: 2018/8941 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	82/18
Kommunestyre	24.09.2018	71/18

Rådmannens innstilling:

1. Fremlagt rapport tas til orientering. Rapporten inngår i kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med økonomiplan 2019-2022

Vedlegg:

Rapporten Analysegrunnlag for økonomiplan - Kostraanalyse
Kommunebarometer pr mars

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I kommunestyrevedtak 18.06.2018 sak 53 står følgende vedtak:

Analyse av Kostra, befolkningsdata og tjenestedata utarbeides i løpet av juni august og legges fram etter sommeren.

Rådmannen har nå utarbeidet en rapport som inneholder analyser slik beskrevet i kommunestyrevedtaket. Rapporten legges med dette fram for formannskap og kommunestyre.

Innholdet i rapporten er analyser av befolkningsutvikling, demografi, økonomi, kostnadsnøkklene i inntektssystemet og utvalgte kostratall for tjenestene. Kostratallene beskriver ressursbruk, profiler i tjenestene, kostnadsdrivere osv.

Vurdering:

Rapporten er skrevet for å gi kunnskapsgrunnlag i årets økonomiplanprosess. Dette er kunnskap som kan impulser til videre undersøkelser av enkeltområder og endringer i prioritering av ressurser.

Verdal kommune
Rådmannen

KOSTRA-ANALYSE

Et analysegrunnlag for økonomiplanarbeidet i Verdal Kommune

SAMMENDRAG

Rapporten inneholder analyser av befolkningsutvikling, demografi, økonomi, kostnadsnøkklene i inntektssystemet og utvalgte kostratall for tjenestene. Kostratallene beskriver ressursbruk, profiler i tjenestene, kostnadsdrivere osv.

Saksbehandler: Helge Holthe, økonomisjef

Innhold

Om dokumentet	2
Demografi.....	3
Økonomi	20
Prioritering.....	26
Barnehage	31
Grunnskole	40
Barnevern	57
Helsestasjon	63
Helse og omsorg generelt.	65
Helse - institusjon	69
Helse - hjemmetjeneste	82
Helse - rus.....	88
Helse - Sosialtjeneste	90
Kultur	96
Kommunale bygg.....	97

Om dokumentet

Dokumentet inneholder analyser av demografi, økonomi og tjenesteproduksjon. Analysene og tallgrunnlaget er i stor grad hentet fra SSB og særlig fra kostratallene hos SSB. Kostra er kommunenes data om ressursbruk og prioriteringer som er kombinert med data om brukere av tjenestene. Alle kommunene er i kommunelov og kostraforskrift pålagt å rapportere data til SSB. Hos SSB blir tallgrunnlagene bearbeidet og satt sammen til nøkkeltall og grunnlagstall som er tilgjengelig for offentligheten gjennom SSB's nettsider. I rapporten er det brukt ulike visualiseringsverktøy for å få tallene fra SSB vist i form av grafer og tabeller.

Kostra vil i mange sammenhenger vise data som er tvetydige i den forstand at det kan diskuteres om et avvik fra gjennomsnittet er bra eller dårlig. Lave utgifter pr bruker er bra i forhold til et mål om å styrke kommunens økonomi, men kan også være en indikasjon på at ressursbruk er for lav i forhold til mål om optimale tjenester. Rapporten bruker derfor begrepet høyt/lav ressursbruk som et nøytralt begrep der det ikke tas stilling til om avviket er bra eller dårlig. Det er politiske prioriteringer, målsetting, vurdering av kvalitet i tjenestene og andre typer analyser som kan si noe mer presist om høyt/lavt ressursbruk er ønskelig eller ikke. Det er fullt mulig med høyt ressursbruk på enkeltområder dersom kommunens økonomi totalt sett tåler belastningen. Dette stiller i midlertid store krav til tydelige prioriteringer. Det vil over tid ikke være mulig med høyt ressursbruk på alle områder samtidig.

Rapporten er derfor skrevet som et utfordringsnotat, som ikke gir klare svar på hva som er riktige valg. Det er økonomiplanprosessen med analyser og diskusjoner som kan gi svar på hvilke endringer som er nødvendige å gjøre i årene fremover, og hvilken konsekvens det vil få for utforming av økonomiplan for de neste fire år.

SSB har i år relansert Kostra i ny form. Det er en del tall som mangler sett i forhold til tidligere år, samtidig som at det på enkelte områder er åpnet opp for stor detaljeringsgrad i dataene. Rapporten bærer noe preg av at dette er første året med nytt system, og det vil være rom for forbedringer av metodikk i senere års versjoner.

Rapporten kan gjerne leses i sammenheng med KS sitt kommunebarometer for Verdal kommune. I den grad det er relevant kommenteres det fra Kommunebarometeret underveis. Kommunebarometeret vil først og fremst supplere rapporten på data om kvalitet i tjenestene.

Rapporten kan også leses i sammenheng med årsberetning for 2017. Mange av konklusjonene i årsberetningen kan gjenfinnes i kostratallene. For eksempel at kommunens langtidsøkonomi er klart svakere enn det årsresultatet (overskuddet) for 2017 kan gi inntrykk av. Rapportens tall og analyser bekrefter at det er store utfordringer og stort behov for omstilling i de kommende år.

Demografi

Oppsummering demografi

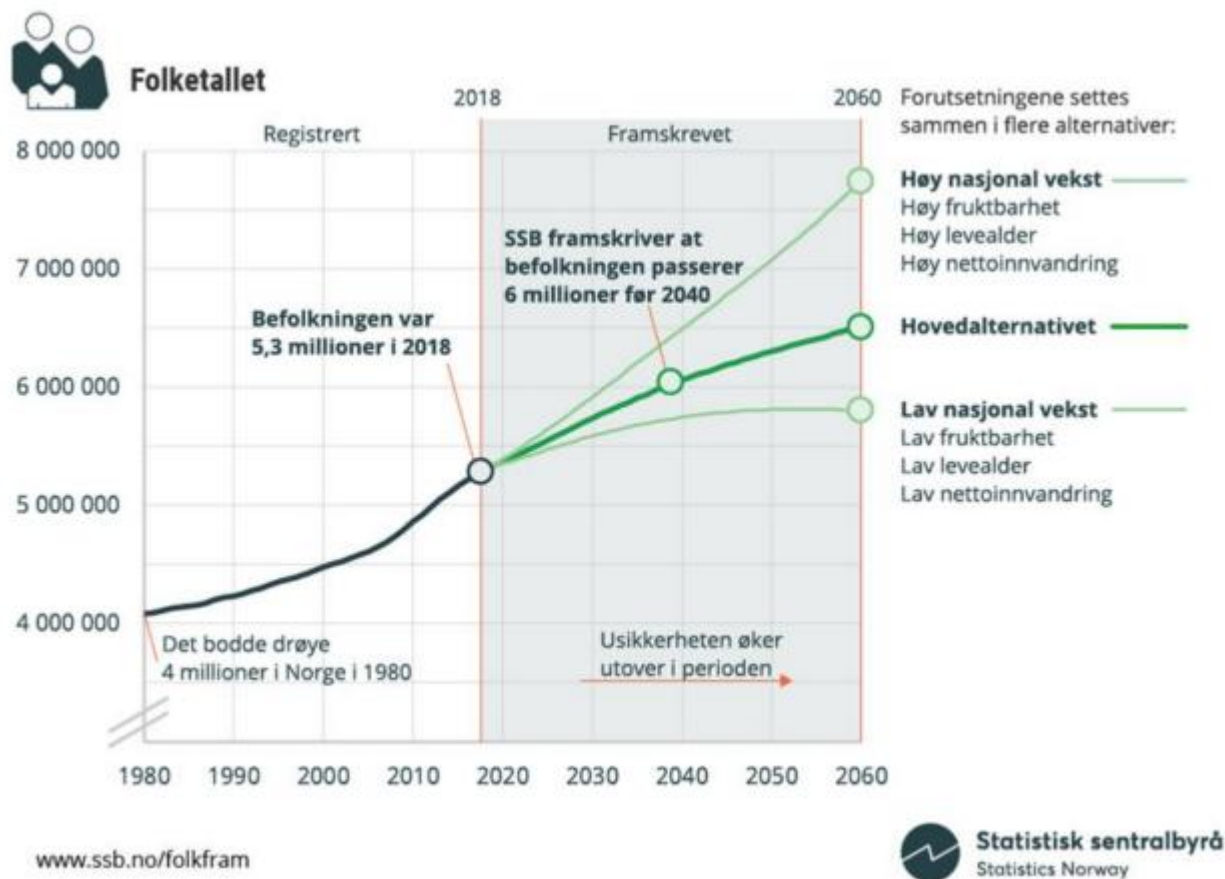
Data for utvikling fram til år 2018 viser at kommunen vokser og at det har skjedd en fortetting. Prognosen for kommende år viser som forventet at det er usikkerhet om utviklingen videre for unge aldersgrupper, mens det er rimelig sikkert at andelen eldre i befolkningen vil øke mye. For den unge delene av befolkningen er det variasjon i veksttakt mellom de ulike alternativene som SSB har regnet på. Det mest nøytrale datasettet (middelalternativet) viser et økende folketall totalt for Verdal, men samtidig en lavere veksttakt enn i tidligere prognoser. Dette er i samsvar med nasjonal trend, og har sammenheng med endringer i barnefødsler og innvandring. De mest krevende endringene for Verdal er knyttet til nedgang i barnetall og sterk vekst i antall eldre. Dette er helt i samsvar med de utfordringer vi ser i kommunen rundt oss. Det finnes likevel noen trekk i demografien i Verdal som kan forsterke utfordringene i forhold til bykommunene i vår region. Samtidig er kanskje våre utfordringer mindre enn de som vil komme i små distriktskommuner. Det er uansett positivt at kommunen ser ut til å vokse i årene som kommer.

Utviklingen i årene som kommer vil påvirkes både av forhold som vi selv kan påvirke og av ytre forhold som vi ikke kan påvirke. Slike ytre forhold kan være svakere befolkningsutvikling enn SSB's middelalternativ, høyere rentenivå enn dagens prognoser osv. Det betyr at kommunen må sørge for en robusthet i ressurser og økonomi som kan møte fremtiden også i tilfelle utviklingen skulle bli svakere enn det vi anser som beste estimat. Det betyr at vi ikke uten videre kan legge til grunn at alle gode tall i rapporten kan videreføres i kommende år. Det er grunn til å tro at aktivitetsnivå/ressursbruk i våre tjenester må tas ned og/eller effektiviseres for å få plass til store investeringer i årene som kommer. Det vil også være behov for å gjøre gode valg mellom behovet for raske endringer sett opp mot behovet for sikre trygghet, rettigheter og kontinuitet i tjenestene.

Tallgrunnlaget

I de følgende sider vises tallgrunnlag for befolkning og andre tall for demografi.

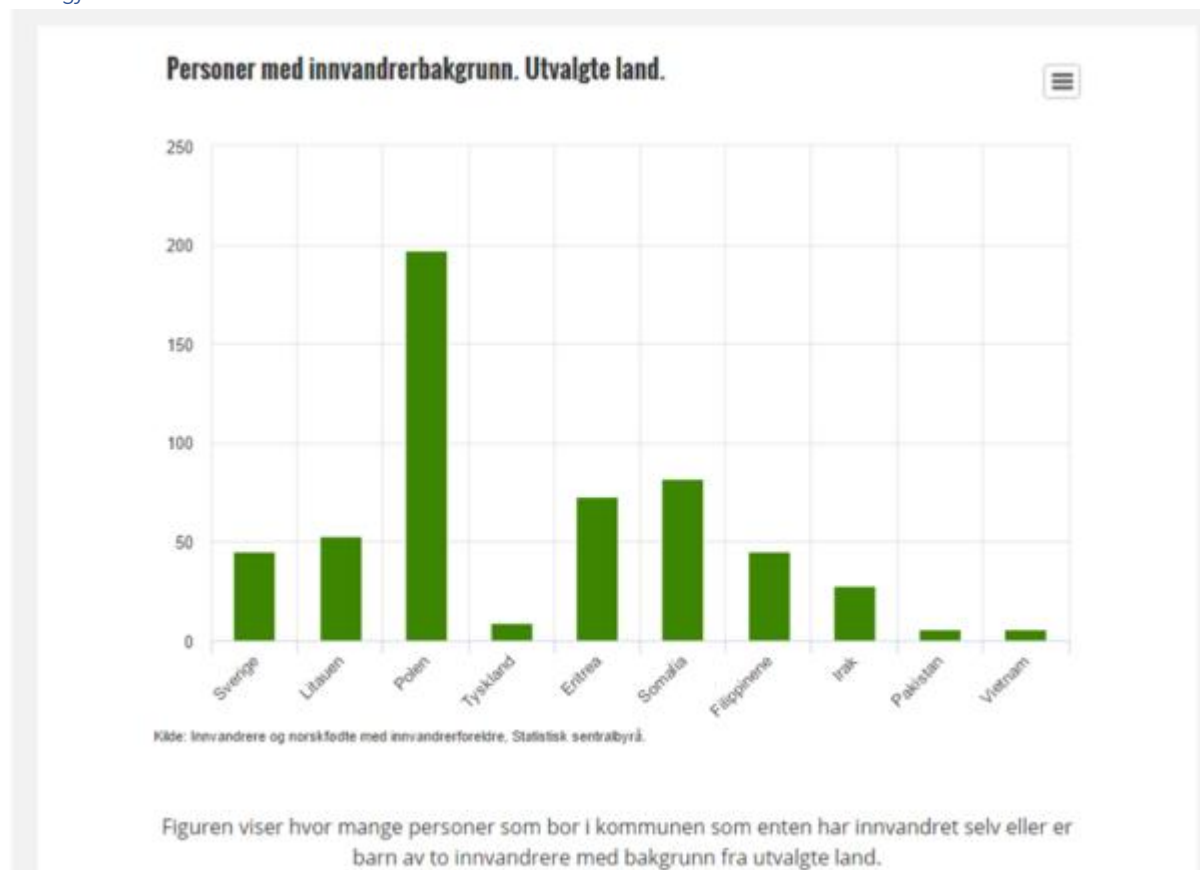
Nasjonal befolkningsutvikling – og hva det betyr for Verdal

Verdal har befolkningsvekst i SSB's befolkningsfremskrivning etter middelalternativet. I inntektssystemet måles kommunen relativt mot endringer i folketall for landet. Dette vil gjelde både for det totale innbyggertall og for hver aldersgruppe. Hvis Verdal kommune får svakere befolkningsutvikling totalt eller i enkelte aldersgrupper målt mot landet totalt, vil dette kunne gi lavere inntekter til kommunen. Dette som følge av mindre utgiftsutjevning i

rammetilskuddet. Dette er endringer som vil komme gradvis, og det er vanskelig å si noe på forhånd om effektene. Kommunen bør derfor forholde seg til at det kan ligge en risiko i demografiendringer fremover. Samtidig er det ingen tvil om at det er positivt at kommunen forventes å vokse. Usikkerheten hadde vært mye større om kommunen hadde forventet en befolkningsnedgang.

Den høye nasjonale aldringen vil kunne medføre at Verdal kommune blir målt til å være en mer gjennomsnittlig kommune i årene som kommer. Det kan få den konsekvens at økningen i antall eldre i Verdal ikke i samme grad som før utløser ekstra høye inntekter i rammetilskuddet. I så fall må finansiering av økende behov i eldreomsorgen i større grad hentes fra skatteinntekter og rammetilskudd som gis pr «gjennomsnittsinbygger». Dermed øker avhengigheten av at den unge delen av befolkningen øker i antall. Dette kan også beskrives som effekten av å bli mer lik en bykommune, og dermed mer ulik de små utkantkommunene. Store kommuner skal i større grad kunne finansiere sine egne behov.

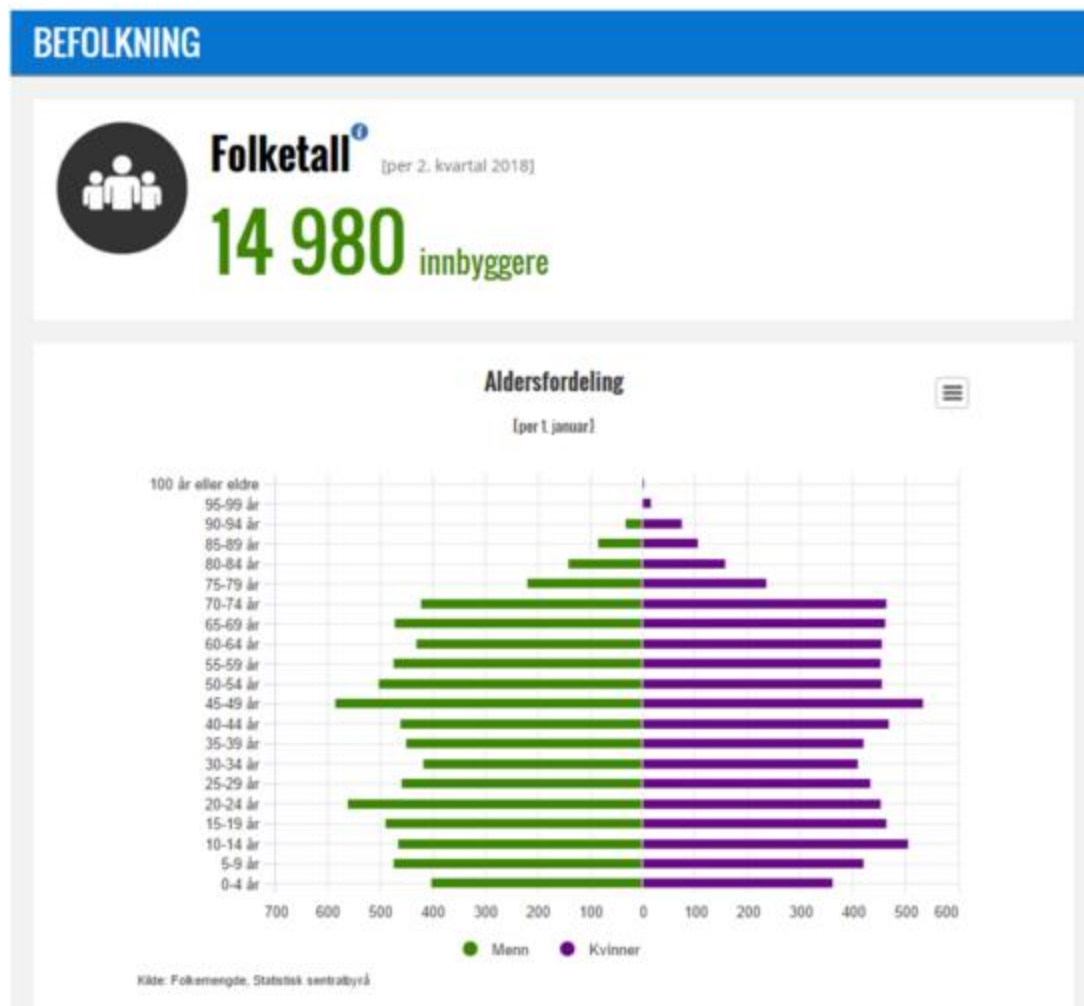
Figuren viser at innvandringen er bredt sammensatt. Arbeidsinnvandring utgjør en stor del.

Grender

Folkemengde, etter grunnkrets, statistikkvariabel og år						
			Personer			
Grunnkrets	Grunnkrets	Skolekrets/grend	1999	2017	Endring	
			Antall	Antall	Antall	%
17210101 Ørin	Ørin	Ørmelen	13	53	40	308 %
17210102 Ørmelen 1	Ørmelen 1	Ørmelen	356	323	-33	-9 %
17210103 Ørmelen 2	Ørmelen 2	Ørmelen	917	918	1	0 %
17210104 Ørmelen 3	Ørmelen 3	Ørmelen	639	646	7	1 %
17210105 Ørmelen 4	Ørmelen 4	Ørmelen	204	248	44	22 %
17210201 Verdalsøra nord	Verdalsøra nord	Ørmelen	824	1 065	241	29 %
17210202 Verdalsøra syd	Verdalsøra syd	Ørmelen	638	1 733	1 095	172 %
17210203 Verdalsøra øst	Verdalsøra øst	Verdalsøra	706	906	200	28 %
17210204 Mikvold-Frydenlund	Mikvold-Frydenlund	Verdalsøra	194	171	-23	-12 %
17210205 Haug	Haug	Ørmelen/Verdalsøra	512	480	-32	-6 %
17210301 Ydse	Ydse	Verdalsøra	523	545	22	4 %
17210302 Trones	Trones	Verdalsøra	492	451	-41	-8 %
17210303 Sjøbygda	Sjøbygda	Verdalsøra	349	365	16	5 %
17210304 Volhaugen	Volhaugen	Verdalsøra	180	172	-8	-4 %
17210401 Vist	Vist	Stiklestad	127	182	55	43 %
17210402 Forbregd	Forbregd	Stiklestad	662	804	142	21 %
17210403 Stiklestad	Stiklestad	Stiklestad	586	477	-109	-19 %
17210404 Raset	Raset	Stiklestad	268	251	-17	-6 %
17210405 Jermstad	Jermstad	Vuku	198	188	-10	-5 %
17210406 Sør-Leksdal	Sør-Leksdal	Stiklestad/Leksdal	291	287	-4	-1 %
17210407 Nord-Leksdal	Nord-Leksdal	Stiklestad/Leksdal	349	328	-21	-6 %
17210501 Stamphusmyra-Fætten	Stamphusmyra-Fætten	Vinne	332	336	4	1 %
17210502 Brannan	Brannan	Vinne	993	844	-149	-15 %
17210503 Berg	Berg	Vinne	442	413	-29	-7 %
17210504 Molberg	Molberg	Vinne	178	210	32	18 %
17210505 Vinne	Vinne	Vinne	272	266	-6	-2 %
17210506 Ness	Ness	Vinne/Ness	546	470	-76	-14 %
17210601 Reppe	Reppe	Vuku	140	143	3	2 %
17210602 Vuku	Vuku	Vuku	275	269	-6	-2 %
17210603 Ulvilla	Ulvilla	Vuku	304	256	-48	-16 %
17210604 Volden	Volden	Vuku/Volden	209	164	-45	-22 %
17210605 Bjartan	Bjartan	Vuku/Volden	126	117	-9	-7 %
17210606 Kleppen	Kleppen	Vuku/Volden	59	45	-14	-24 %
17210607 Sul	Sul	Garnes	85	56	-29	-34 %
17210608 Dillan	Dillan	Vuku	181	188	7	4 %
17210609 Inndal	Inndal	Garnes	339	297	-42	-12 %
17210610 Levring	Levring	Garnes	138	134	-4	-3 %
17219999 Uoppgitt grunnkrets	Uoppgitt grunnkrets		-	48	48	
Sum alle kretser	kretser		13 647	14 849	1 202	8,8 %

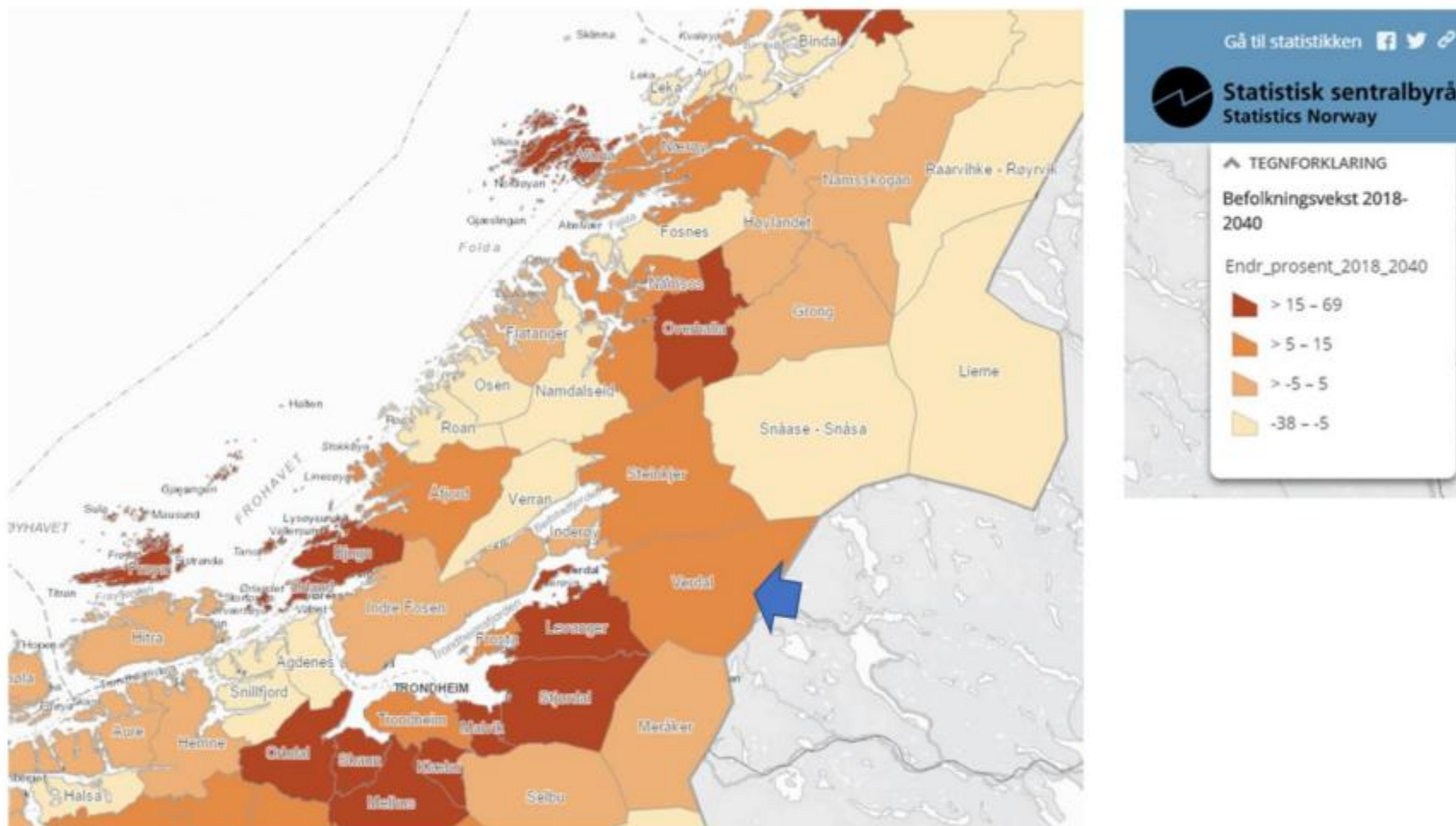
Oversikten viser en fortetting av hvor innbyggerne er bosatt.

Aldersgrupper

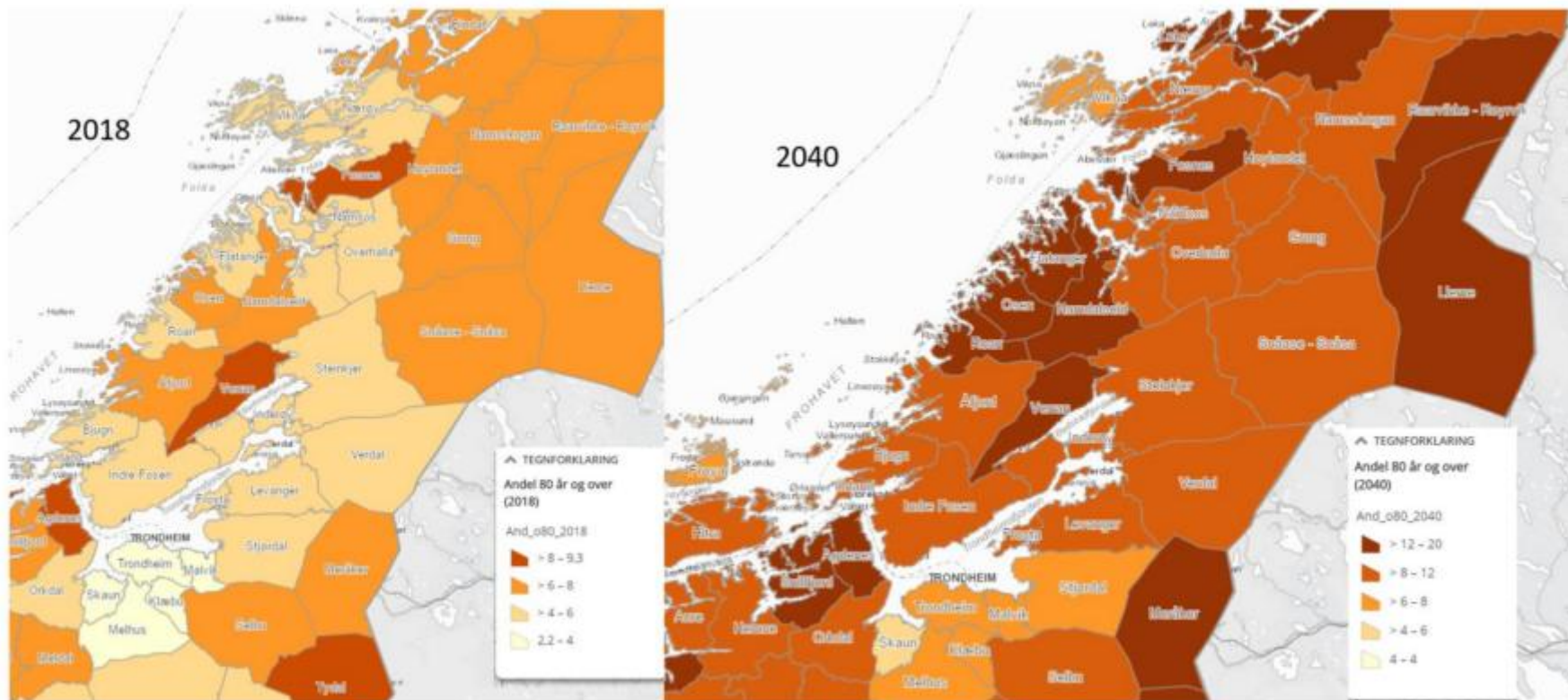

Befolkningsfremskrivningen viser en utvikling som vil gi større andel eldre og mindre andel barn og unge.

Befolkningsfremskrivninger

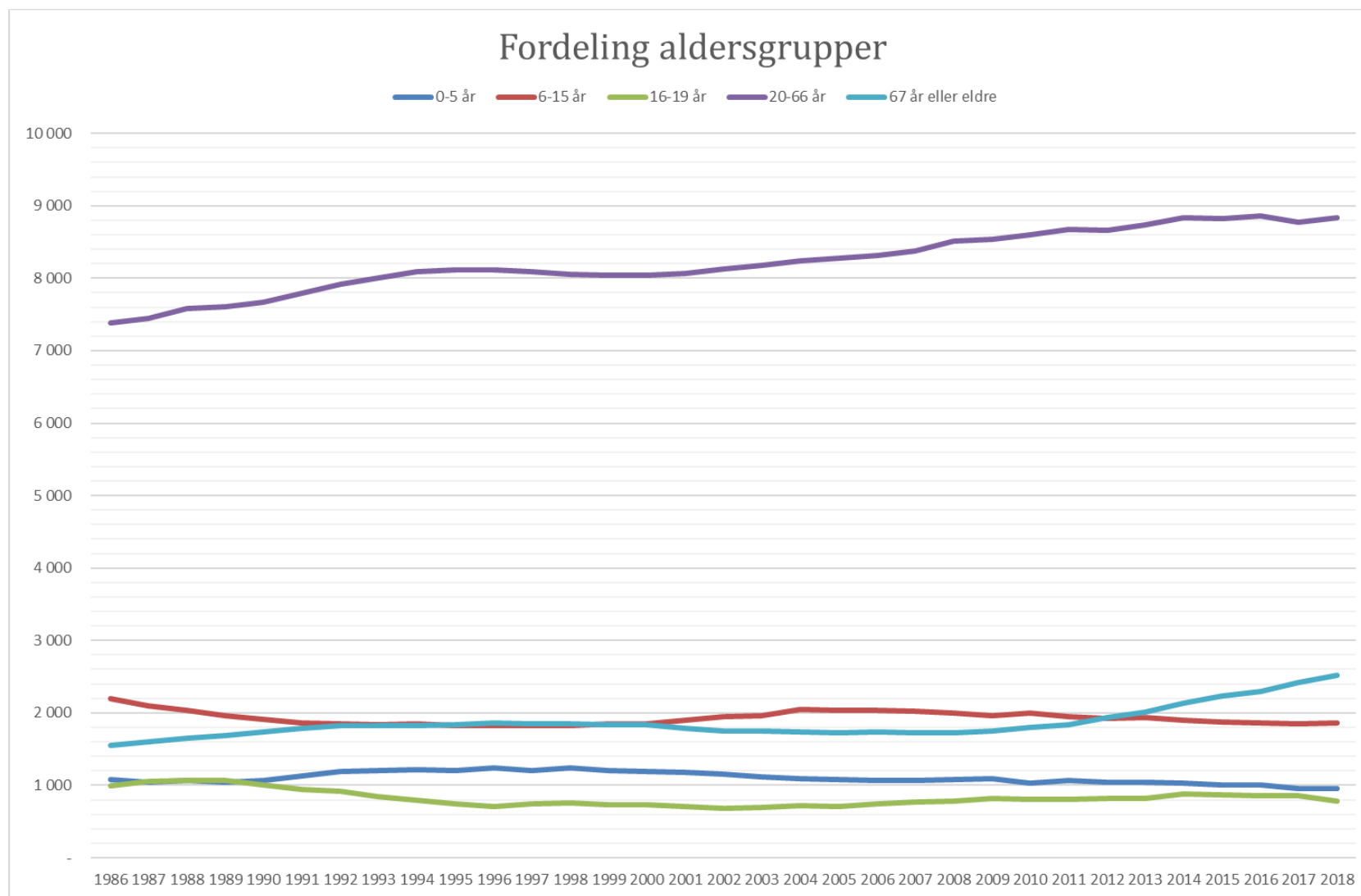

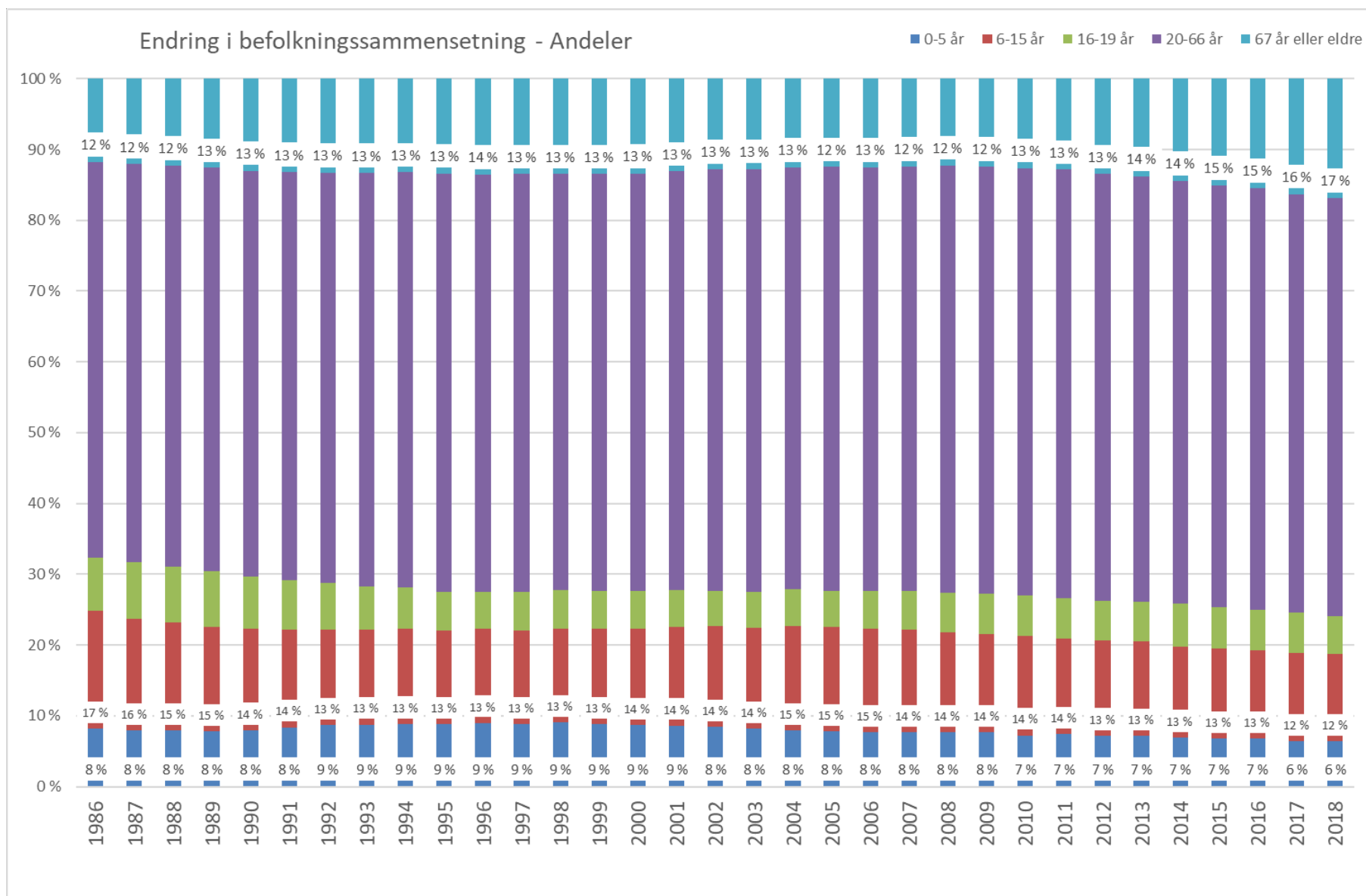
Kilde: Montasje av bilder hentet fra SSB sine kartsider for befolkningsfremskrivning. Verdal kommune forventes å få en positiv befolkningsutvikling i perioden.

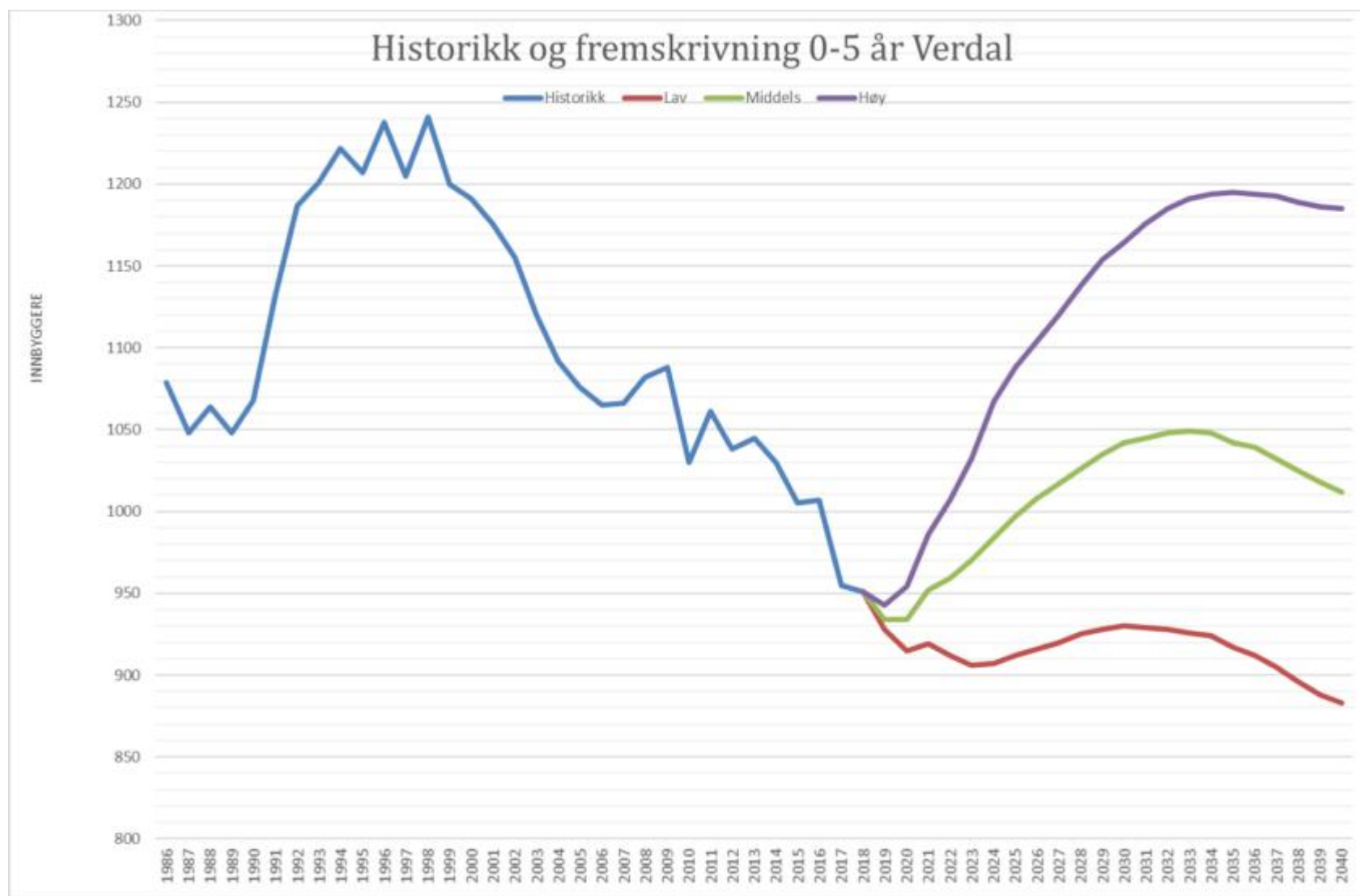
Kilde: Montasje av bilder hentet fra SSB sine kartsider for befolkningsfremskrivning. Verdal får en tydelig aldring i befolkningen som vil kreve mye av helsetjenestene i årene fremover. Det er noe bedre tall for Verdal enn for de små distriktskommunene.

Aldersfordeling historikk: Utviklingen for aldersgruppene

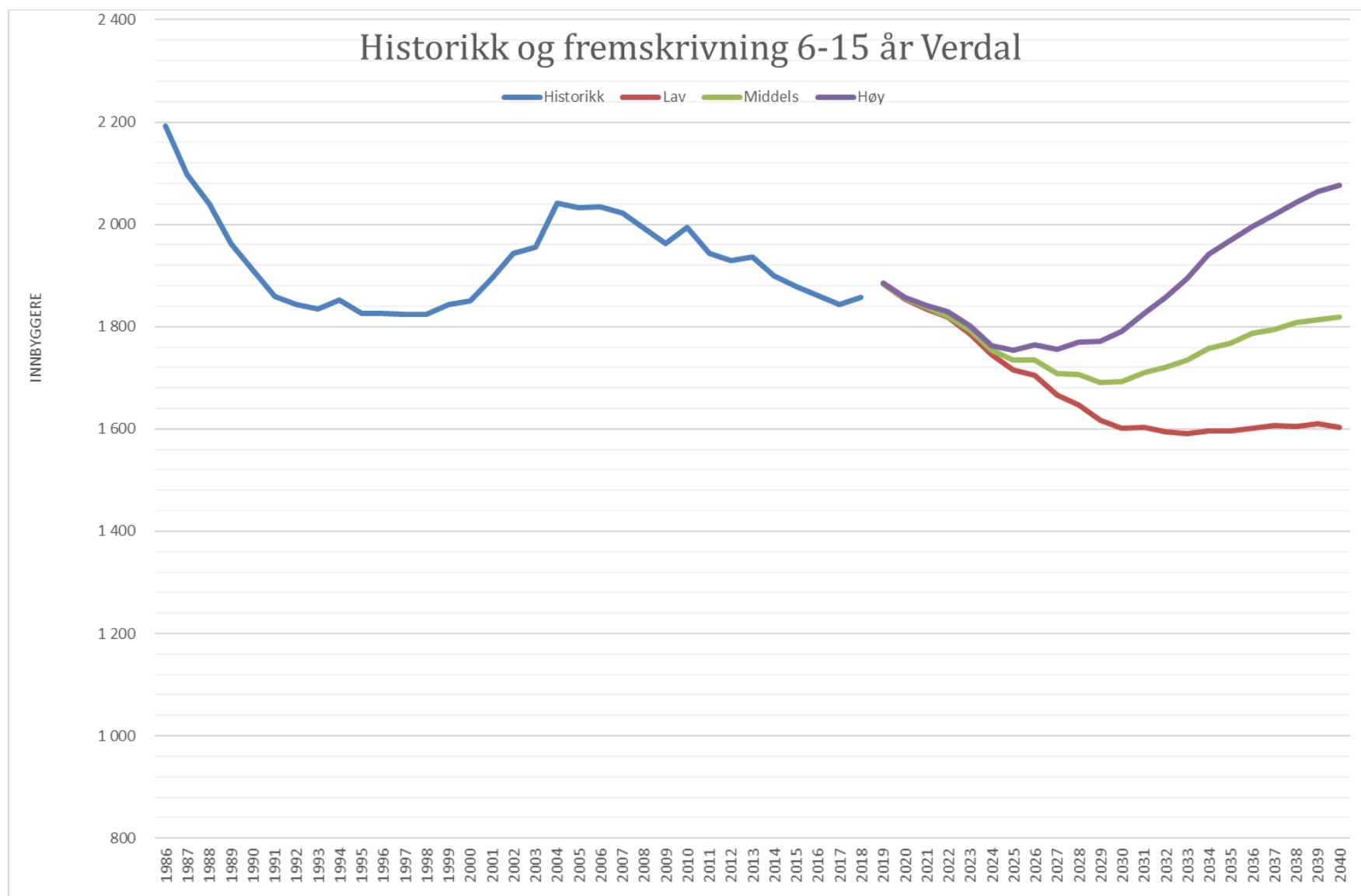

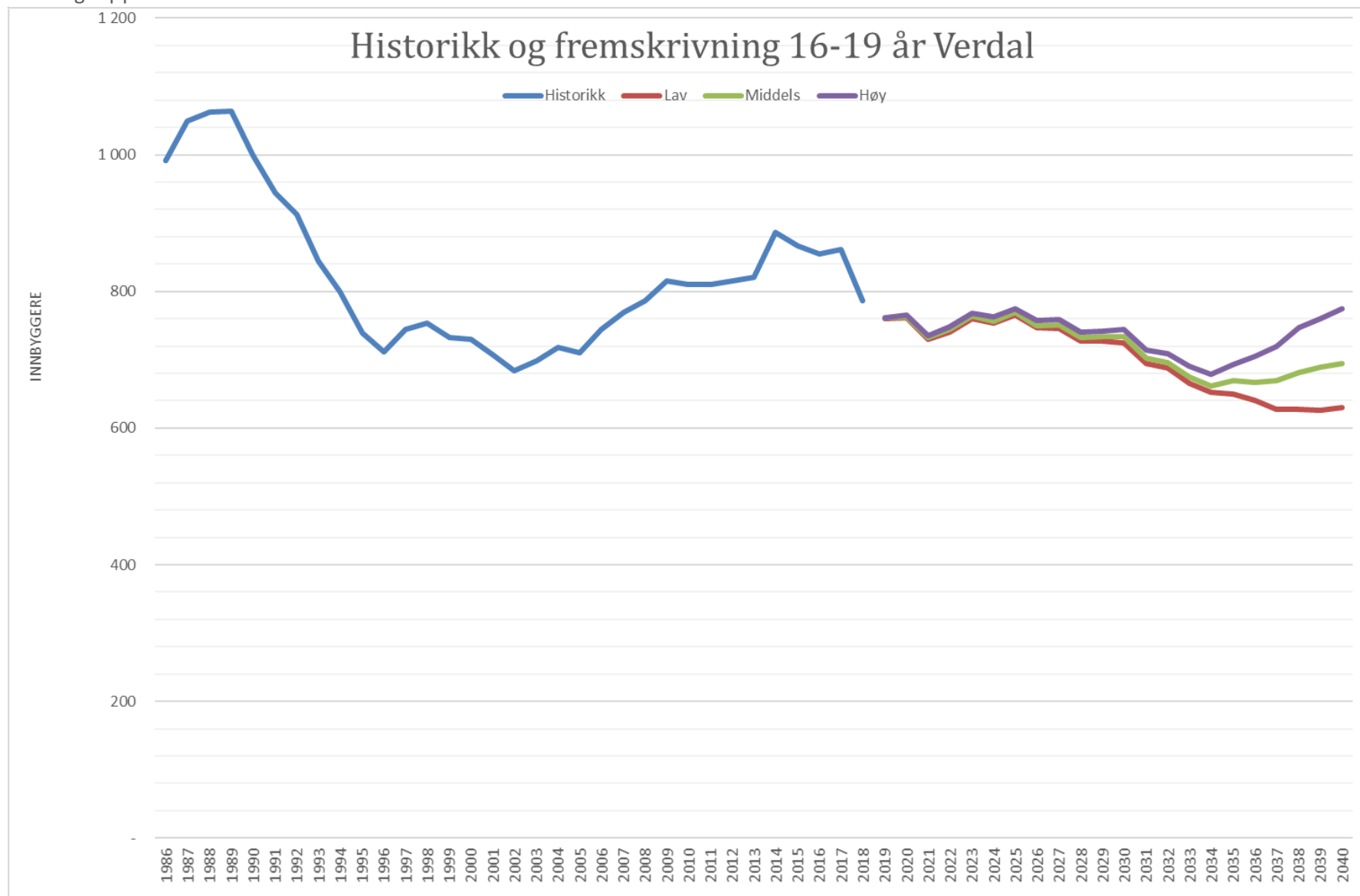
Aldersgruppen 0-5 år

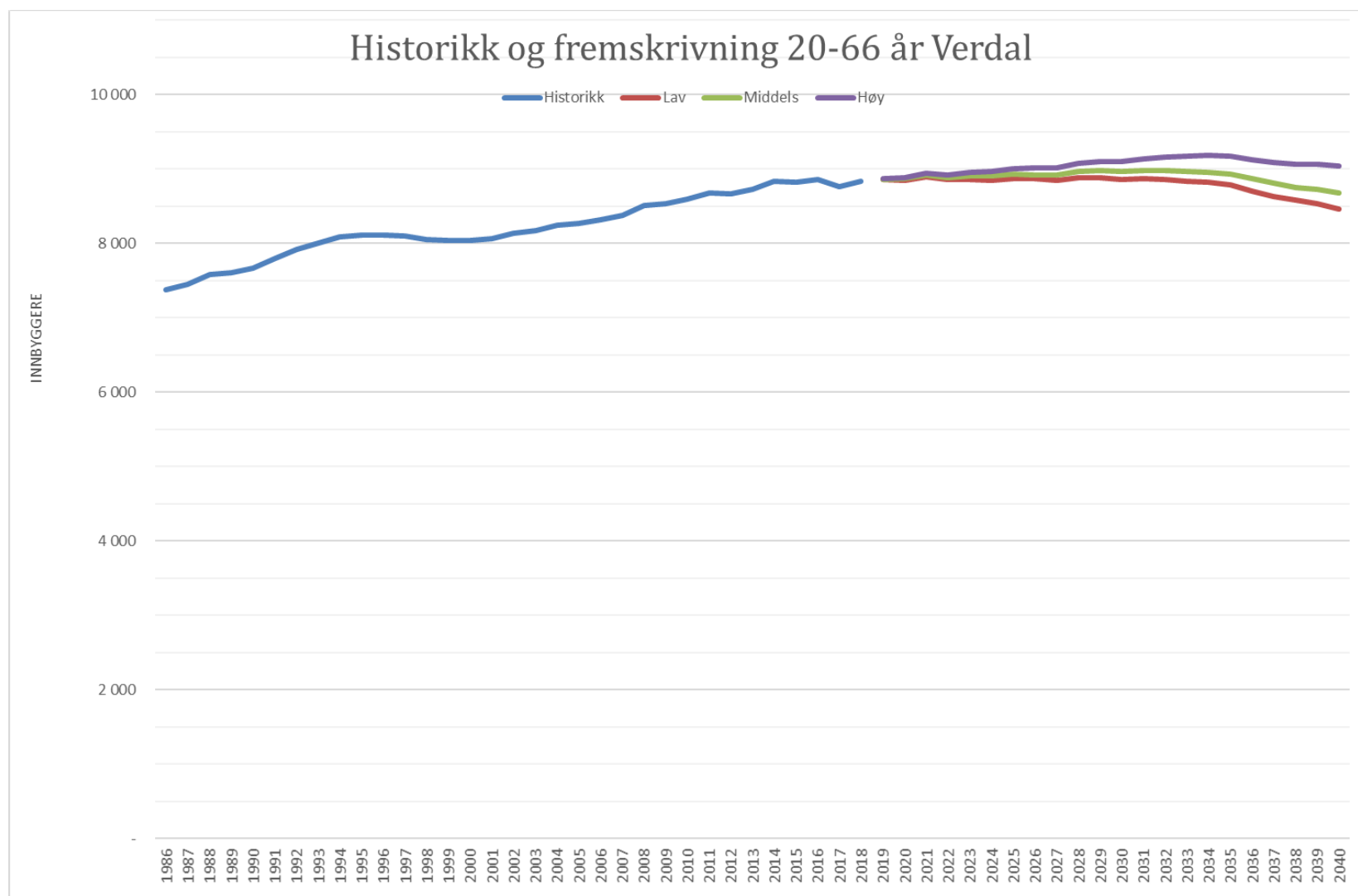
Aldersgruppen 6-15 år:

Aldersgruppen 16-19 år

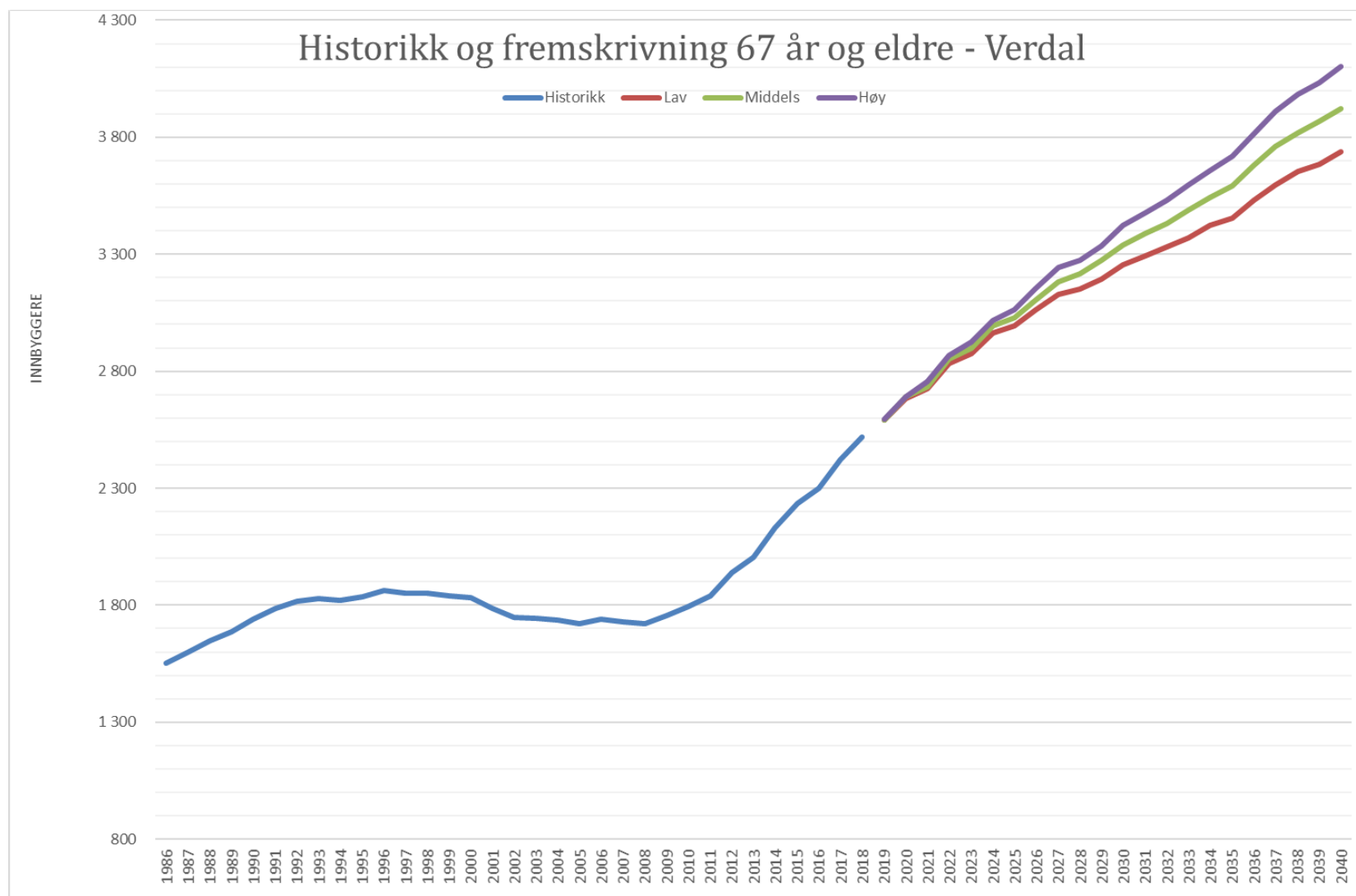

Aldersgruppen 20-66 år

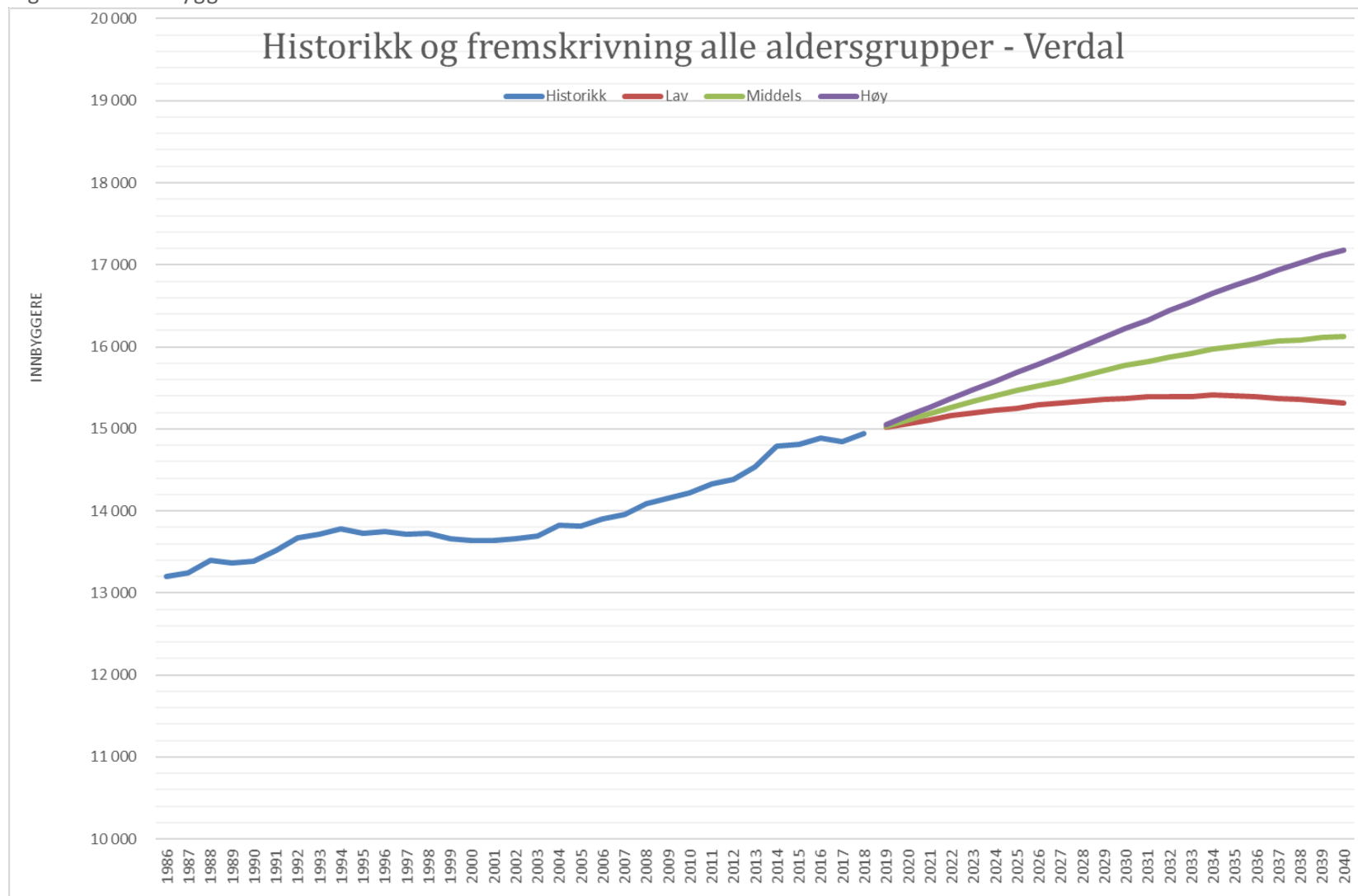
Tallene viser en utflating eller svak nedgang. Det er mulig å snu dette til vekst, dersom det etableres mange nye arbeidsplasser i kommunen/regionen.

67 år og eldre

Framskrivningen viser en sterk aldring i befolkningen. Dette er i samsvar med nasjonal trend og vil legge press på helsetjenestene i årene som kommer.

Figur: Alle innbyggere

Framskrevet innbyggertall viser et noe lavere antall innbyggere i årene fremover enn det som har vært i tidligere framskrivninger.

Tabell: Detaljerte oversikter over utvikling i innbyggertallet

Historikk

Innbyggere	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0-5 år	1 079	1 048	1 064	1 048	1 068	1 133	1 187	1 201	1 222	1 207	1 238	1 205	1 241	1 200	1 191	1 176	1 155	1 120	1 092	1 076	1 065	1 066	1 082
6-15 år	2 192	2 097	2 040	1 963	1 911	1 860	1 843	1 835	1 852	1 826	1 826	1 824	1 824	1 843	1 851	1 895	1 943	1 956	2 042	2 033	2 035	2 022	1 993
16-19 år	992	1 050	1 063	1 064	1 000	944	913	844	800	739	711	744	753	733	730	708	684	698	718	710	744	770	786
20-66 år	7 380	7 448	7 582	7 610	7 673	7 799	7 916	8 005	8 085	8 114	8 110	8 097	8 054	8 046	8 041	8 070	8 134	8 178	8 240	8 274	8 316	8 374	8 510
67 år eller eldre	1 554	1 597	1 649	1 685	1 739	1 785	1 818	1 828	1 822	1 836	1 862	1 850	1 851	1 841	1 831	1 788	1 749	1 745	1 735	1 722	1 740	1 730	1 723
Alle aldersgrupper	13 197	13 240	13 398	13 370	13 391	13 521	13 677	13 713	13 781	13 722	13 747	13 720	13 723	13 663	13 644	13 637	13 665	13 697	13 827	13 815	13 900	13 962	14 094
Innbyggere	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018													
0-5 år	1 088	1 030	1 061	1 038	1 045	1 030	1 005	1 007	955	951													
6-15 år	1 962	1 994	1 943	1 929	1 936	1 899	1 878	1 861	1 844	1 857													
16-19 år	815	810	810	815	821	886	866	855	861	786													
20-66 år	8 538	8 594	8 679	8 666	8 731	8 840	8 825	8 862	8 768	8 832													
67 år eller eldre	1 754	1 794	1 841	1 939	2 006	2 133	2 235	2 300	2 421	2 517													
Alle aldersgrupper	14 157	14 222	14 334	14 387	14 539	14 788	14 809	14 885	14 849	14 943													

Fremskrivning

Alternative modeller	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Hovedalternativet (MMMM)																							
0-5 år	951	934	934	952	959	970	984	997	1 008	1 017	1 026	1 035	1 042	1 045	1 048	1 049	1 048	1 042	1 039	1 032	1 025	1 018	1 012
6-15 år	1 857	1 884	1 855	1 838	1 821	1 793	1 754	1 734	1 735	1 708	1 706	1 691	1 693	1 710	1 720	1 735	1 758	1 768	1 787	1 794	1 809	1 814	1 818
16-19 år	786	761	763	732	744	764	756	770	750	751	732	734	734	702	696	675	661	670	667	670	681	689	694
20-66 år	8 832	8 864	8 868	8 923	8 887	8 908	8 911	8 936	8 926	8 922	8 967	8 979	8 968	8 979	8 984	8 973	8 962	8 933	8 871	8 812	8 755	8 725	8 681
67 år eller eldre	2 517	2 593	2 690	2 734	2 851	2 899	2 993	3 030	3 106	3 183	3 215	3 274	3 340	3 388	3 430	3 489	3 541	3 594	3 680	3 762	3 817	3 868	3 921
Alle aldersgrupper	14 943	15 036	15 110	15 179	15 262	15 334	15 398	15 467	15 525	15 581	15 646	15 713	15 777	15 824	15 878	15 921	15 970	16 007	16 044	16 070	16 087	16 114	16 126
Lav nasjonal vekst (LLML)																							
0-5 år	951	928	915	919	912	906	907	912	916	920	925	928	930	929	928	926	924	917	912	905	896	888	883
6-15 år	1 857	1 884	1 854	1 835	1 819	1 786	1 746	1 715	1 705	1 667	1 647	1 617	1 601	1 603	1 595	1 591	1 596	1 597	1 601	1 606	1 605	1 610	1 603
16-19 år	786	760	761	730	741	760	753	765	747	746	727	727	725	695	688	666	652	650	640	628	628	626	630
20-66 år	8 832	8 857	8 851	8 896	8 861	8 865	8 854	8 870	8 868	8 850	8 889	8 888	8 859	8 868	8 855	8 841	8 820	8 782	8 709	8 636	8 582	8 532	8 462
67 år eller eldre	2 517	2 593	2 683	2 726	2 833	2 877	2 965	2 993	3 063	3 129	3 152	3 195	3 256	3 294	3 331	3 371	3 423	3 454	3 531	3 597	3 653	3 684	3 737
Alle aldersgrupper	14 943	15 022	15 064	15 106	15 166	15 194	15 225	15 255	15 299	15 312	15 340	15 355	15 371	15 389	15 397	15 395	15 415	15 400	15 393	15 372	15 364	15 340	15 315
Høy nasjonal vekst (HHMH)																							
0-5 år	951	943	954	986	1 007	1 032	1 067	1 088	1 104	1 120	1 138	1 154	1 164	1 176	1 185	1 191	1 194	1 195	1 194	1 193	1 189	1 186	1 185
6-15 år	1 857	1 886	1 858	1 842	1 829	1 802	1 763	1 754	1 765	1 756	1 770	1 772	1 791	1 826	1 857	1 895	1 941	1 969	1 995	2 019	2 044	2 064	2 076
16-19 år	786	762	765	735	748	768	763	775	758	759	741	742	744	714	709	690	678	693	705	720	747	760	774
20-66 år	8 832	8 867	8 887	8 947	8 926	8 956	8 965	9 007	9 011	9 016	9 081	9 107	9 099	9 137	9 161	9 173	9 181	9 169	9 131	9 093	9 064	9 065	9 047
67 år eller eldre	2 517	2 594	2 693	2 755	2 866	2 925	3 019	3 065	3 154	3 242	3 275	3 337	3 422	3 476	3 531	3 596	3 659	3 720	3 815	3 910	3 982	4 033	4 101
Alle aldersgrupper	14 943	15 052	15 157	15 265	15 376	15 483	15 577	15 689	15 792	15 893	16 005	16 112	16 220	16 329	16 443	16 545	16 653	16 746	16 840	16 935	17 026	17 108	17 183

Økonomi

Oppsummering økonomi:

Kommunen har en svak langtidsøkonomi. Dette fremgår av nøkkeltall for arbeidskapital og frie fond. Konklusjonen er også underbygd i årsberetningen for året 2017. De to siste regnskapsårene bidrar positivt til å snu på svake tall, men det vil være behov for videre fremgang for å konsolidere en mer robust økonomi.

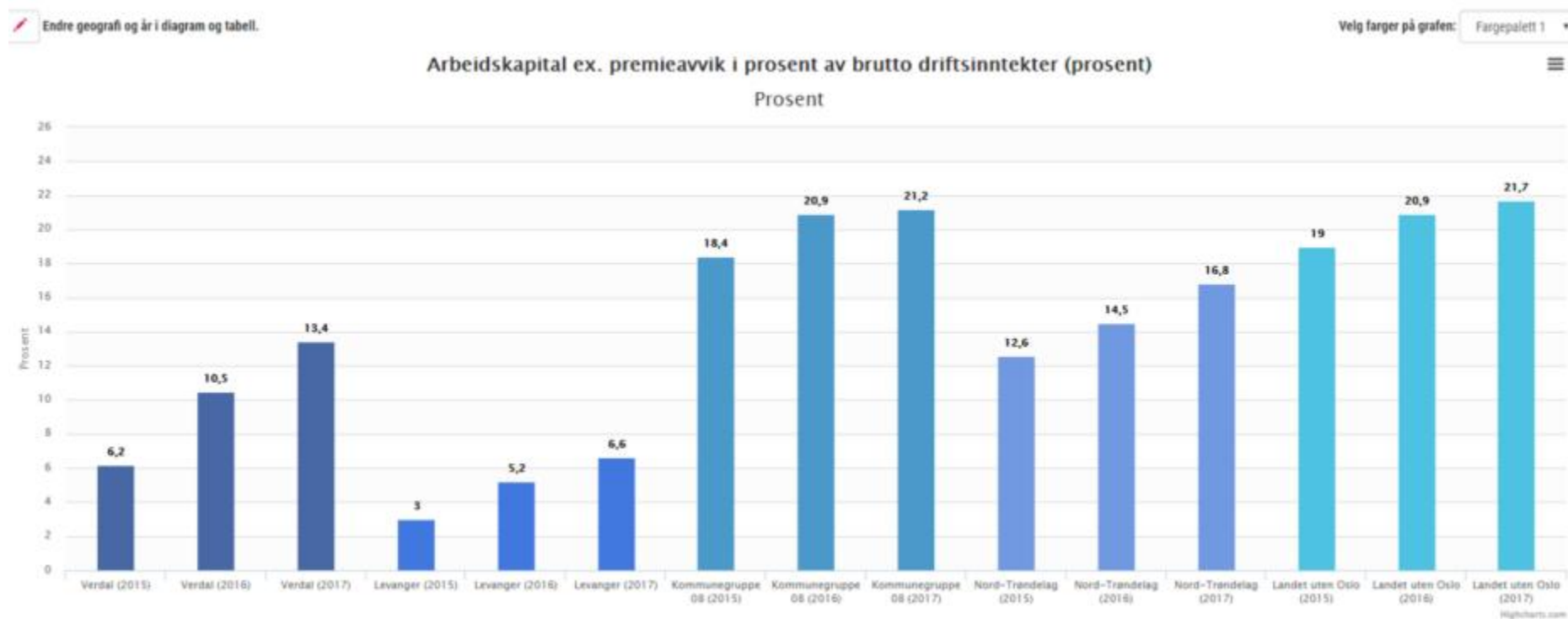
Kommunen har et relativt høyt gjeldsnivå, uten at det kan sies å være ødeleggende for driftsbalansen. Det er en utfordring at det store investeringsløftet de kommende år blir et tillegg til en gjeld som allerede er over gjennomsnittsgjelden for norske kommuner.

Disse funnene kan suppleres med Kommunebarometerets konklusjoner. I kommunebarometeret har kommunen sin svakeste notering på kommuneøkonomi med en 289. plass.

Tall fra området:

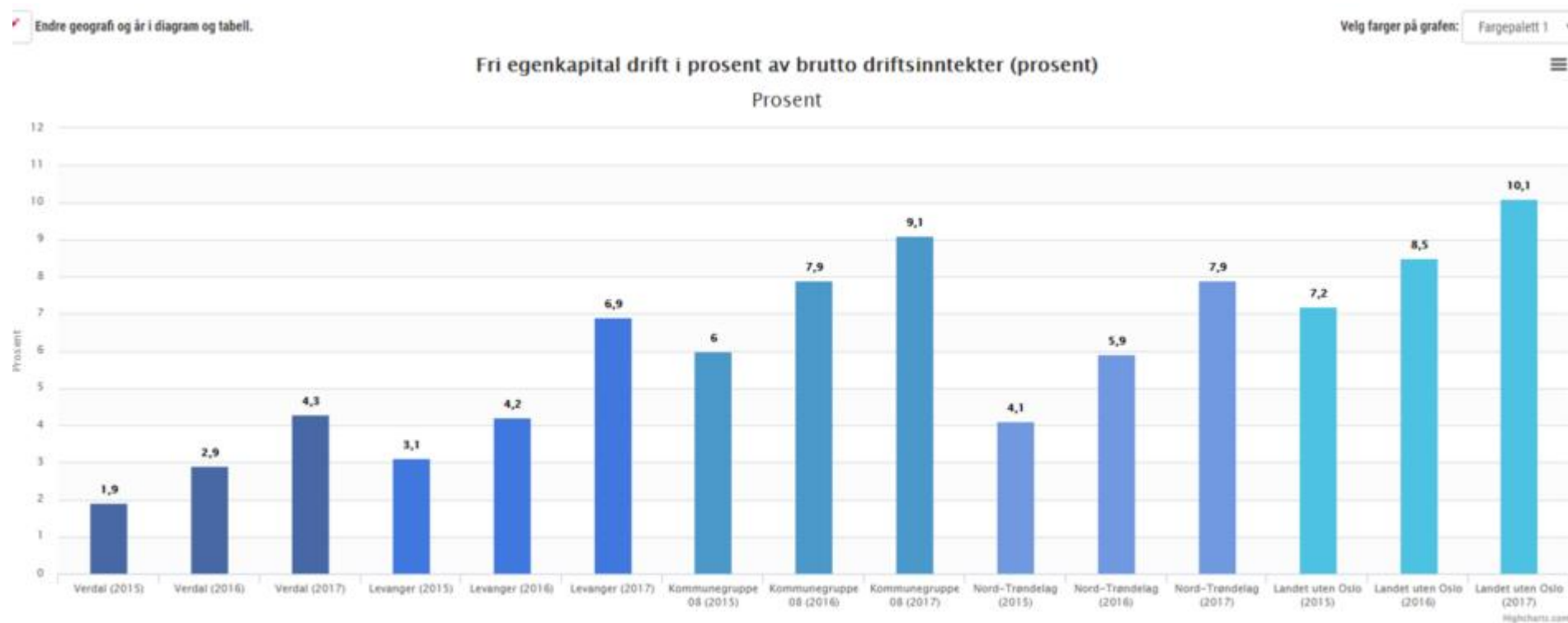
På de følgende sider er det vist nøkkeltall som kan beskrive status og utvikling sammenlignet med andre kommuner.

Figur: Arbeidskapital

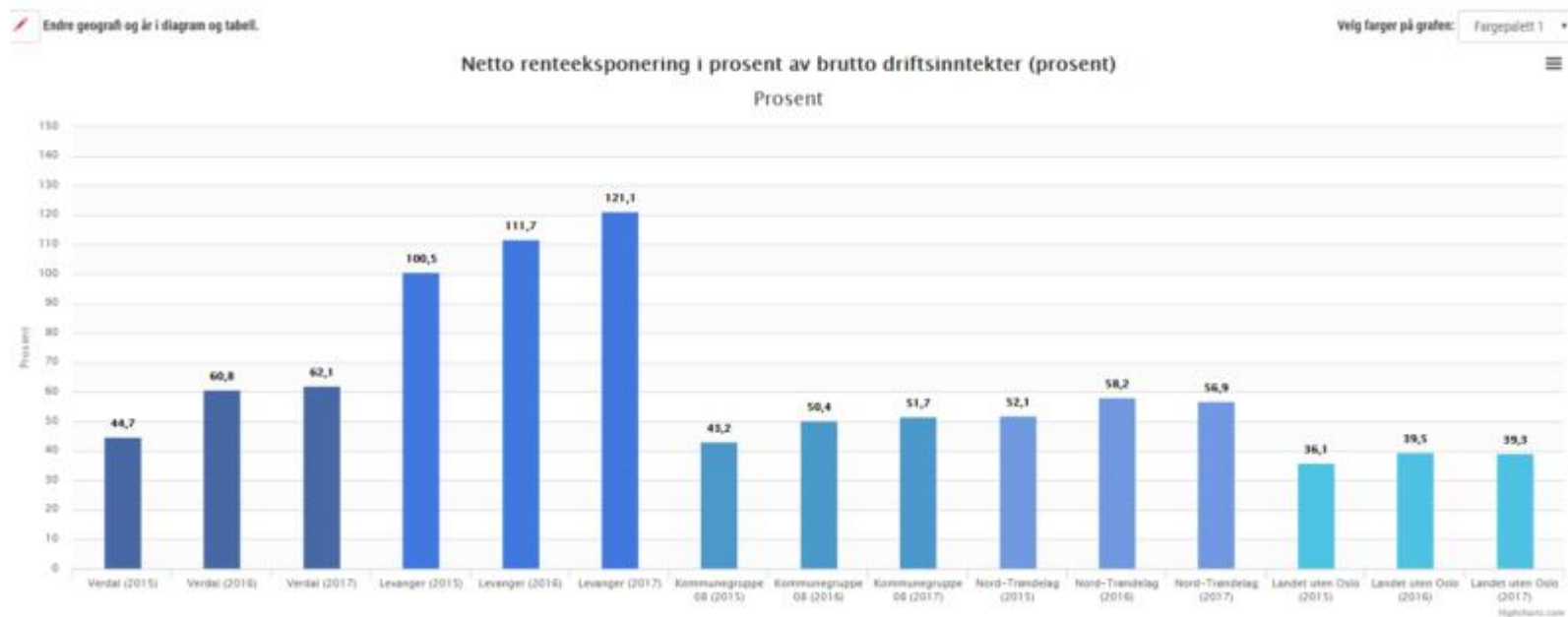
Arbeidskapitalen er svakere enn snittene. Utviklingen er imidlertid positiv de to siste årene. Arbeidskapitalen gir indikasjon på kommunens likviditet og robusthet.

Figur: Fri egenkapital

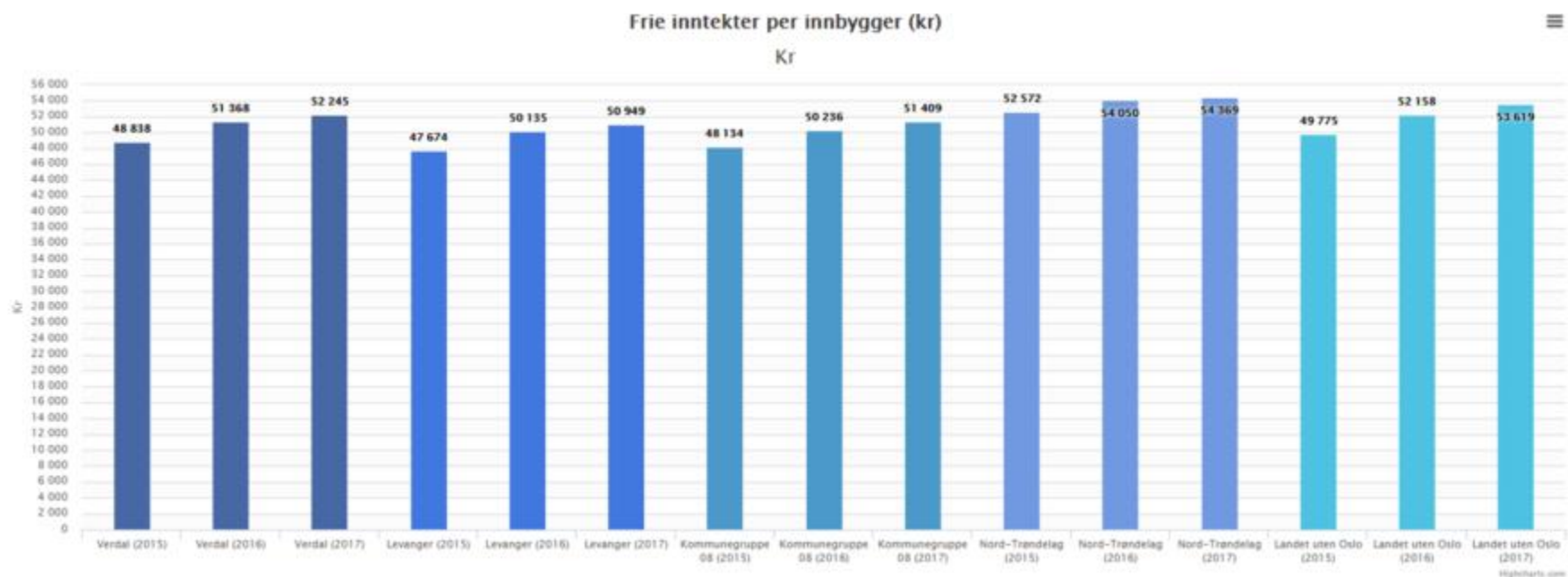
Figuren viser at det er liten fri egenkapital, men at utviklingen har vært positiv.

Figur: Renteeksposering

Renteeksposeringen sier noe om hvor følsom kommunen er for endringer i rentenivå. Verdal er noe høyere enn kommunene i Nord-Trøndelag og klart høyere enn kommunegruppe og landssnitt. Kommunens gjeld er likevel ikke så høy at det kan antas at den har påvirket driftsbalansen i noen stor grad. Det er utfordrende at fremtidige investeringer vil løfte gjeldsnivået opp på et nivå som kan ligne på de tallene vi ser for Levanger.

Figur: Inntektsnivå

Frie inntekter per innbygger (kr)

Beskrivelse

Nøkkeltallet viser (fylkes)kommunens frie inntekter i kroner per innbygger. Skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt, og rammetilskudd defineres som frie inntekter. Disse kan (fylkes)kommunene disponere uten andre bindinger enn de i gjeldende lover og forskrifter. Frie inntekter i kroner per innbygger = (frie inntekter/ antall innbyggere pr. 31.12.) * 1000. Brøk multiplisert med 1000 gir tall i hele kroner. Teller = skatt på inntekt og formue inkludert naturressursskatt er kontoklasse 1, funksjon 800, artene 870+877. Rammetilskudd er kontoklasse 1, funksjon 840, art 800. Nevner = antall innbyggere i kommunen per 31.12. Data er hentet fra kommuneregnskapet og SSBs befolkningsstatistikk.

Kilde

Kostraskjema OA, OB, OI og OJ, Husbanken og tall fra SSB sin befolkningsstatistikk

Verdal kommune har noe lavere skatte- og rammetilskuddsinntekter pr innbygger enn landssnittet. Dette må i midlertid ses opp mot at kommunen øker sine inntekter med eiendomsskatt. Verdal har derfor et bedre inntektsgrunnlag totalt enn tallene for frie inntekter indikerer. Dette betyr at kommunen skal kunne produsere flere og bedre tjenester enn det minimumsnivået som er beregnet i inntektssystemet.

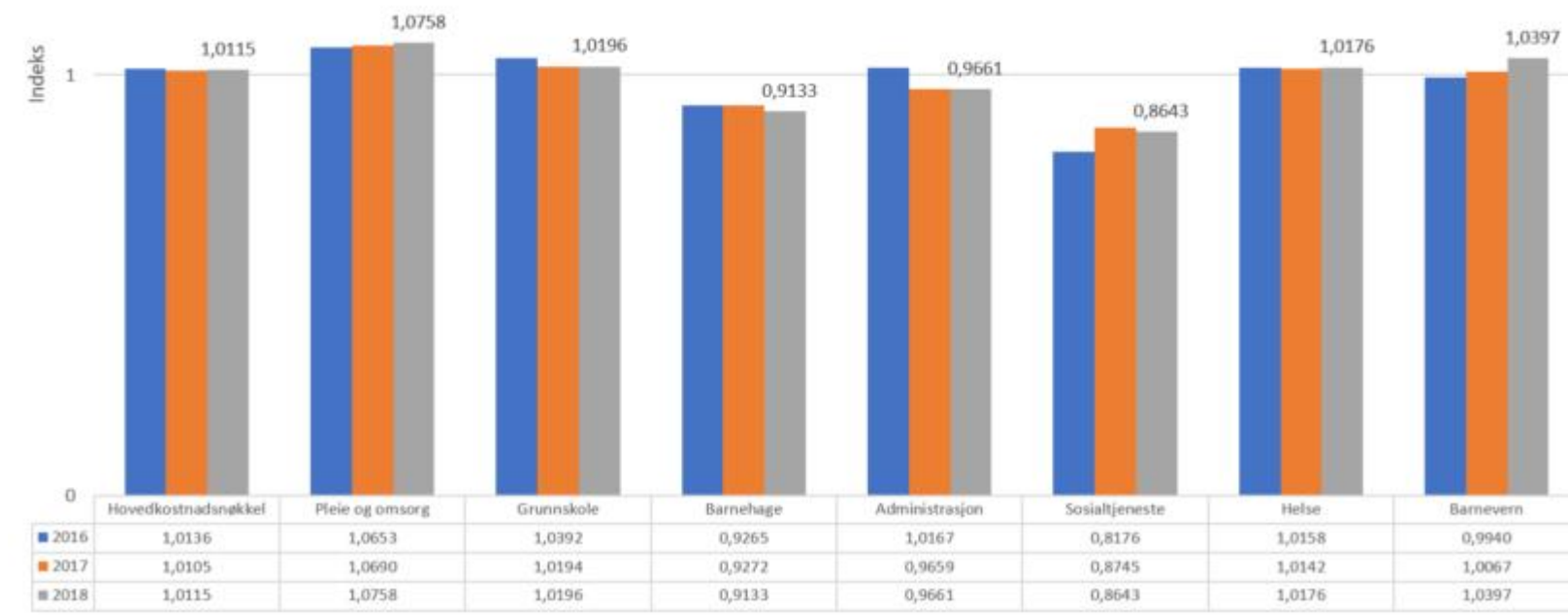
På den annen side er det svært mange kommuner som har eiendomsskatt, og som kan legge eiendomsskatten på toppen av en inntekt som er høyere enn nivået for Verdal. Dette betyr at Verdal uansett ender opp med et inntektsgrunnlag som er svakere enn landssnittet.

I figuren nedenfor vises tall fra Kommunaldepartementet over kommunens inntektsnivå målt mot andre kommuner. I beregningen er det korrigert for at kommunene har ulikt utgiftsbehov. Landssnittet er satt til 100. Verdal ender opp med å ligge på 94-95% av landssnittet enten landssnittet regnes med eller uten eiendomsskatt.

Kommune	Korrigerte frie inntekter ekskl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter	Korrigerte frie inntekter inkl. eiendomsskatt, konsesjons-kraft-/hjemfallsinntekter og fordel av differensiert arbeidsgiveravgift
1702 Steinkjer	97	96	95
1703 Namsos	99	100	104
1711 Meråker	100	114	115
1714 Stjørdal*	95	90	90
1717 Frosta	101	99	99
1718 Leksvik	100	95	95
1719 Levanger	95	95	94
1721 Verdal	95	94	94

Prioritering

Figuren nedenfor viser indeks kostnadsnøkler samlet og for de største kommunale tjenestene. Landssnittet er indeks på 1, slik at alle kommuner settes til et indekstall i forhold til landssnittet.

Prioritering vil avhenge av politiske prioriteringer og behovene i tjenestene. I inntektssystemet beregnes det objektive kostnadsforskjeller mellom kommuner basert på et sett av kriterier. I inntektssystemet er Verdal målt til å være ca 1% dyrere å drive enn gjennomsnittskommunen. Dette er kommunen kompensert for gjennom økt rammetilskudd.

Kostnadsnøkklene er regnet som ufrivillige kostnadsforskjeller mellom kommuner, på tjenesteområder som i stor grad er lovpålagt og lovregulert. I figuren over går det fram at hovedkostnadsnøkkelen har vært stabil de siste 3 år. Indeks på 1,0105 i 2017 betyr at kommunen i snitt for alle tjenesteområder er beregnet til 1,05% dyrere å drive enn landssnittet. Delnøkklene er notert i samme indekssystem. Dvs at pleie og omsorg er beregnet til indeks 1,0758 som betyr at tjenesten er 7,58% dyrere å drive enn landssnittet osv for de andre tjenesteområdene i figuren.

Kostnadsnøkklene gir dermed en indikasjon på at pleie og omsorg og grunnskole objektivt sett har et større prioriteringsbehov i perioden målt mot landssnittet enn barnehage og sosialtjeneste. Figuren viser også at det er endringer i perioden. Grunnskole måles til å ha synkende prioriteringsbehov utover i perioden, mens barnevern måles til økende prioriteringsbehov.

Figuren kan gi følgende indikasjoner på endringer i behov:

- pleie og omsorg økende
- grunnskole synkende
- barnehage lavt og synkende
- administrasjon synkende fra 2016, men deretter stabilt
- sosialtjeneste lavt, men med variasjoner mellom årene
- helse marginalt over landssnitt men relativt stabilt

Tallene må ses i sammenheng med befolkningsfremskrivning, endringer i rammebetingelser, politiske mål osv. Det er derfor ikke slik at prioriteringen kan bestemmes ut fra matematiske kriterier.

Merk at utgiftsbehovet er mest relevant for nøkkeltall som måles pr innbygger eller i andeler av totale utgifter. For eksempel vil en stor andel av eldre innbyggere i befolkningen gi en indikasjon på at pleie og omsorgsutgifter pr innbygger bør være høyere enn landssnittet. Derimot vil nøkkeltall som måler pr innbygger i målgruppen i større grad automatisk korrigere for ulikheter i behovet. Dette fordi målingen tar med seg størrelsen på målgruppen i beregningen. For eksempel vil en stor andel skolebarn av befolkningen gi et større antall skoleelever, og dermed et høyere delingstall når det regnes utgifter pr skoleelev. Nøkkeltall som regner snitt pr brukere/antall i målgruppe gir derfor ofte et mer reelt bilde av prioriteringen. Med de kan likevel ikke fange opp utgiftsforskjeller som for eksempel kostnader ved spredtbygdhet, levekår osv. De indikatorer som brukes gir derfor bare et grovt bilde av prioritering.

Kostnadsnøkler i sammenligningskommuner

For nøkkeltall som regnes pr innbygger kan det legges til grunn at forventede kostnadsforskjeller er som følger:

Kommune	År	Hovedkostnadsnøkkel	Pleie og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Administrasjon	Sosialtjeneste	Helse	Barnevern	Landbruk
VERDAL	2016	1,0136	1,0653	1,0392	0,9265	1,0167	0,8176	1,0158	0,9940	
VERDAL	2017	1,0105	1,0690	1,0194	0,9272	0,9659	0,8745	1,0142	1,0067	2,3771
VERDAL	2018	1,0115	1,0758	1,0196	0,9133	0,9661	0,8643	1,0176	1,0397	2,4199
LEVANGER	2016	1,0141	1,0283	1,0482	1,0362	0,9976	0,7253	1,0017	0,9558	
LEVANGER	2017	1,0068	1,0316	1,0299	1,0298	0,9531	0,7718	0,9969	0,9260	2,4150
LEVANGER	2018	1,0101	1,0349	1,0480	1,0247	0,9534	0,7558	0,9979	0,9159	2,4336

I vedlegg bakerst i rapporten er det tatt inn detaljert kostnadsoversikt over ressursbruk pr innbygger for alle kostrafunksjoner (tjenester) i Verdal kommune sammenlignet med de største nabokommunene og relevante gruppesnitt. Det er tatt med tall for Levanger, Steinkjer, Stjørdal, Nord-Trøndelag og landsnitt uten Oslo.

Under tjenesteområdene utover i rapporten er det også vist nøkkeltall for prioriteringer. Da med et mindre detaljertutvalg tall som fokuserer på hele tjenesteområder.

Inntektssystemets korreksjon av rammetilskudd knyttet til utgiftsforskjeller (kostnadsnøkler)

	HELE LANDET		VERDAL			Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	118 267	295	0,8811	-0,06 %	-32	-481
2-5 år	0,1414	246 598	652	0,9339	-0,93 %	-469	-7 005
6-15 år	0,2646	634 798	1 854	1,0316	0,84 %	420	6 272
16-22 år	0,0225	465 492	1 470	1,1155	0,26 %	130	1 947
23-66 år	0,1033	3 035 065	8 214	0,9559	-0,46 %	-228	-3 411
67-79 år	0,0551	555 836	1 847	1,1737	0,96 %	480	7 175
80-89 år	0,0758	177 201	478	0,9528	-0,36 %	-179	-2 681
over 90 år	0,0382	44 561	132	1,0463	0,18 %	89	1 326
Basistillegg	0,0189	325	0,5922	0,6435	-0,67 %	-338	-5 050
Sone	0,0101	20 473 409	63 358	1,0931	0,09 %	47	705
Nabo	0,0101	9 385 627	32 508	1,2234	0,23 %	113	1 691
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0069	2,4199	0,30 %	150	2 235
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0071	49 464	89	0,6355	-0,26 %	-130	-1 940
Norskfødt med innv foreld 6-15 år ekskl Skand							
Flyktninger uten integreringstils	0,0084	147 902	178	0,4251	-0,48 %	-242	-3 620
Dødlighet	0,0451	41 160	126	1,0813	0,37 %	184	2 748
Barn 0-15 med enslige forsørgen	0,0164	122 673	422	1,2151	0,35 %	177	2 644
Lavinntekt	0,0103	260 937	572	0,7743	-0,23 %	-117	-1 743
Uføre 18-49 år	0,0065	94 623	378	1,4110	0,27 %	134	2 003
Opphopningsindeks	0,0096	224	0	0,7100	-0,28 %	-140	-2 087
Urbanitetskriterium							
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	449 127	1 103	0,8675	-0,26 %	-129	-1 927
PU over 16 år	0,0483	19 487	74	1,3413	1,65 %	827	12 358
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	342 622	1 023	1,0546	0,25 %	124	1 847
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	40 654	115	0,9977	0,00 %	-2	-30
Innbyggere med høyere utdanni	0,0190	1 321 033	2 602	0,6957	-0,58 %	-290	-4 334
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,01153	1,15 %	578	8 642
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						8 642	
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler						3 892	
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						12 534	

Kommunen mottar 12,5 mill kr ekstra i rammetilskudd for ufrivillige kostnadsforskjeller. Det er særlig aldersgruppene 6-15 år, 67-79 år og 90+ som utløser ekstra inntekter. I tillegg mottas kompensasjon for spredtbygdhet og psykisk utviklingshemmede. På flere områder trekkes kommunen for et lavt utgiftsbehov. For eksempel i andel innbyggere 2-5 år, der kommunen bare har 93,4% av landsnormalen.

Kostnadsnøkklene legger ingen bindinger på hvordan inntektene skal fordeles mellom kommunens tjenester. Kostnadsnøkklene justerer kommunens totale inntekt slik at kommunen får tilstrekkelig inntektsgrunnlag for å gjøre gode prioriteringer. Inntektssystemets tall er likevel interessante fordi de sier noe om de gjennomsnittlige sammenhengene mellom kostnadsdrivere og bevilgning.

Når kostnadsnøkklene for kommunen avviker mye fra middelverdien (indeks 1) vil det normalt være en viss sammenheng mellom kostnadsnøkkel og bevilgning til tjenesten. For eksempel er det naturlig at kommunen har et lavere beløp til barnehage pr innbygger når antall barn er mye lavere enn landsgjennomsnittet. Men det er ingen logiske koblinger som tilsier at beløp pr barn som går i barnehagen skal være lavt fordi kostnadsnøkkel er lav. Kostnadsnøkkel måler bare at det er lite barn.

I eksemplet med barnehage måler også kostnadsnøkkel lav etterspørsel etter barnehage i Verdal som følge av lavt utdanningsnivå. Her har kommunen et trekk på 4.3 mill kr. Dette står i sterk kontrast til at det er svært høy etterspørsel etter barnehageplass i kommunen. Det viser at kostnadsnøkklene i noen tilfeller bygger på sammenhenger som helt sikker finnes nasjonalt, men blir helt feil lokalt. Derfor vil inntektssystemet på mange områder ikke ha en slik presisjon at det egner seg fullt ut som modell for fordeling av bevilgninger. Kostnadsnøkklene passer derfor best som en grov pekepinn på hvilke sammenhenger som kan finnes i kommunen.

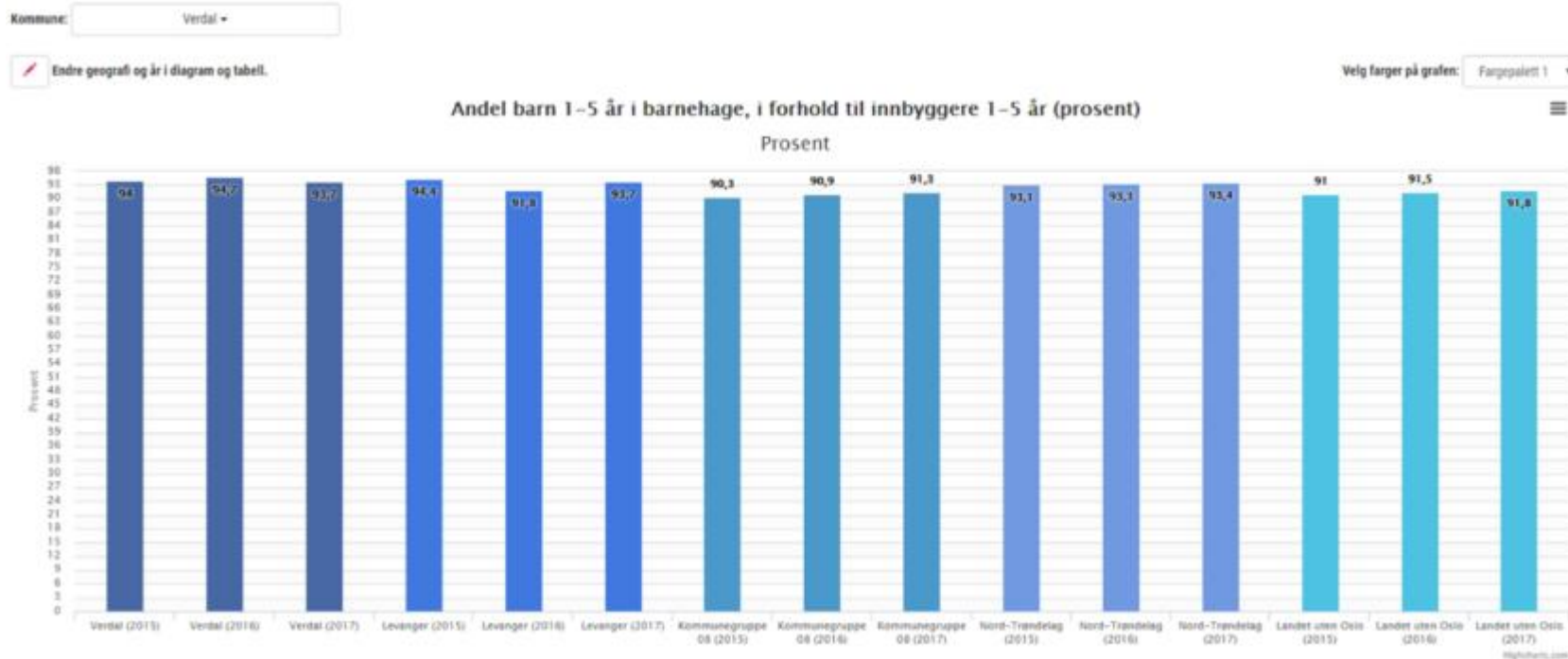
Barnehage

Oppsummering barnehage:

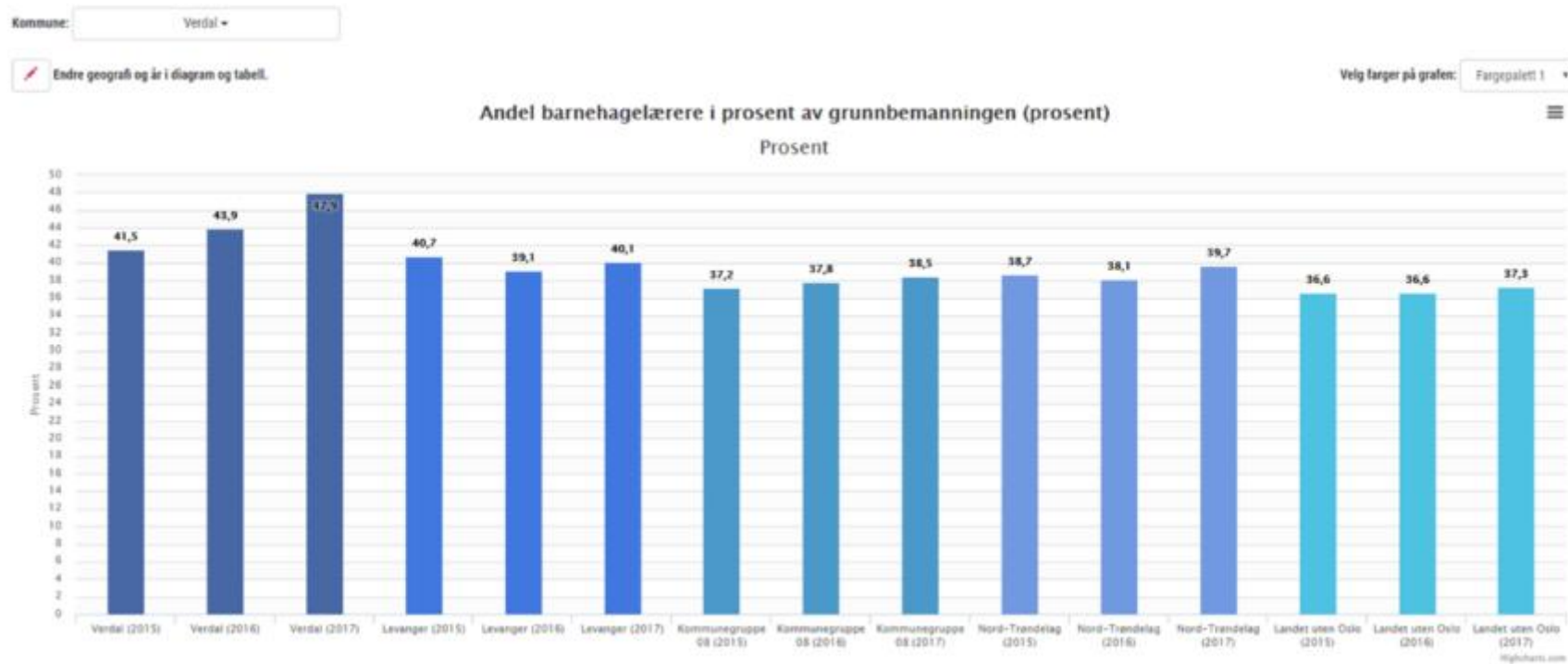
Kostratallene gir en indikasjon på lav ressursbruk og høy effektivitet. Det er god barnehagedekning og god score på kvalitet.

De funn som er gjort er i samsvar med funn i kommunebarometeret. Verdal kommunen får en høy score på barnehage og rangeres som nr 52.

Barnehagedekning og kvalitet:

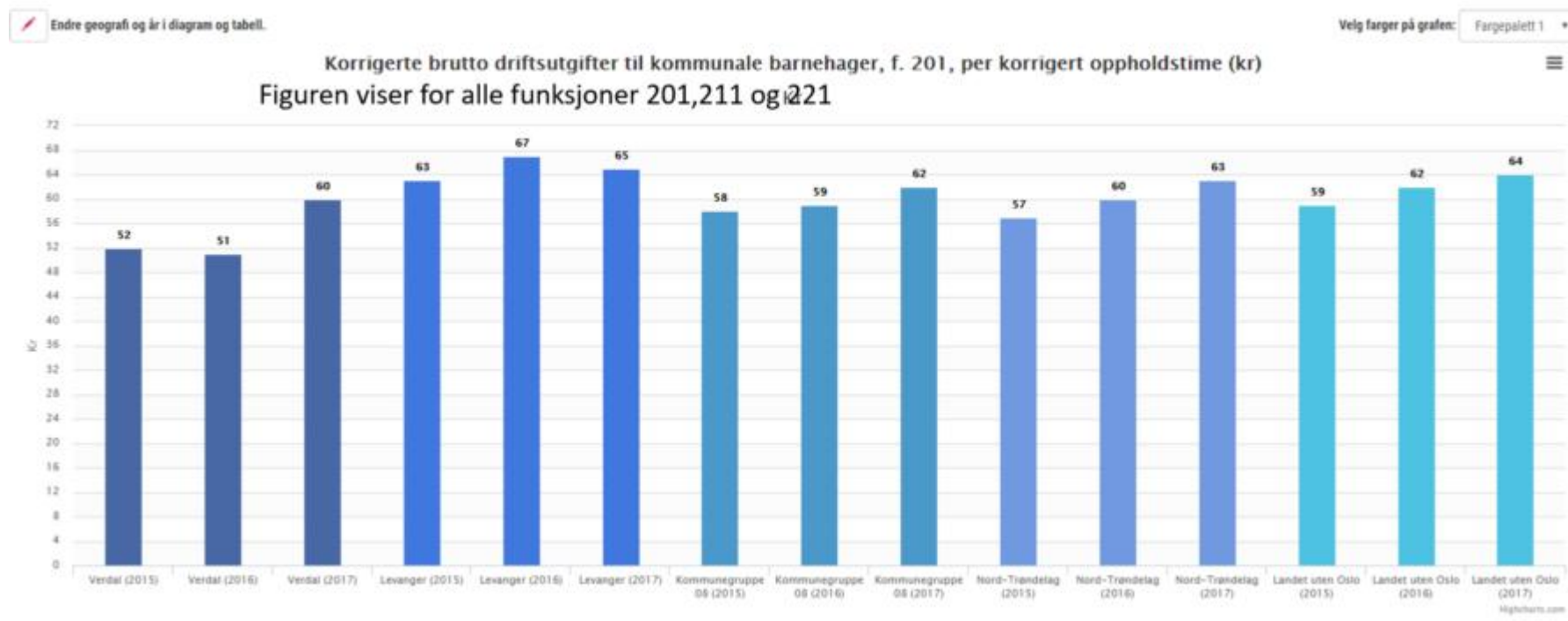

Figuren viser at barnehagedekningen er god. Det er ikke alle barn det etterspørres barnehageplass for, og noen barn går i barnehage i andre kommuner. Det er derfor ikke gitt at full barnehagedekning i en kommune er 100%. En barnehagedekning på 94% er derfor helt innenfor begrepet full barnehagedekning.

Figuren viser at det er god bemanning.

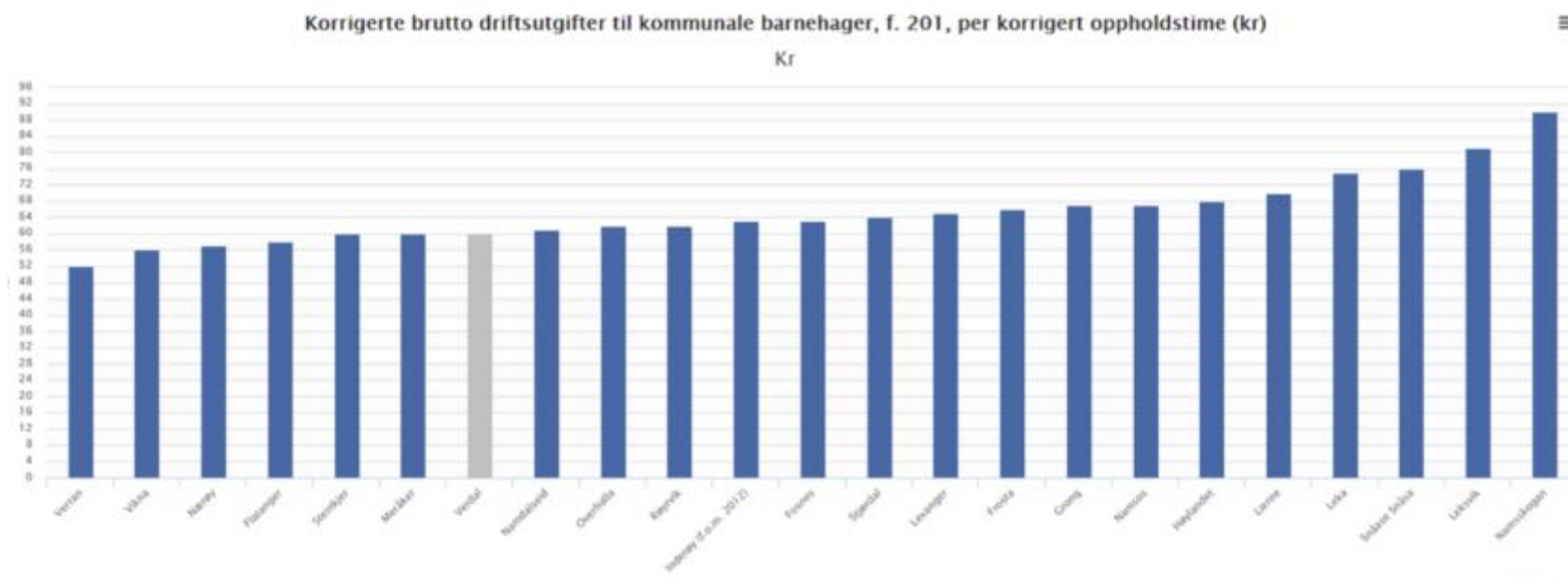
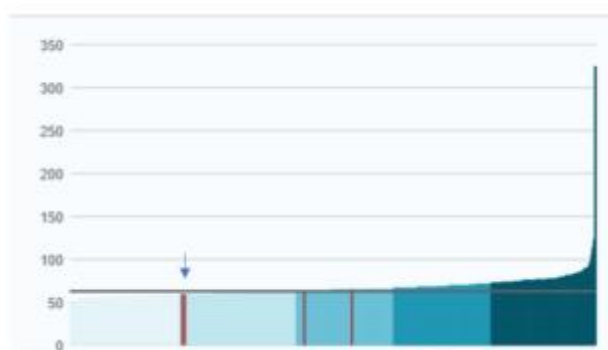
Kostnader og effektivitet

Selv om kostnadene pr korrigert oppholdstime går opp i 2017, er nivået lavere enn i de andre kommunene vi sammenligner med. Korrigerte oppholdstimer tar hensyn til vektingen mellom små og store barn, slik at det måles bruk av ressurser opp mot behovet.

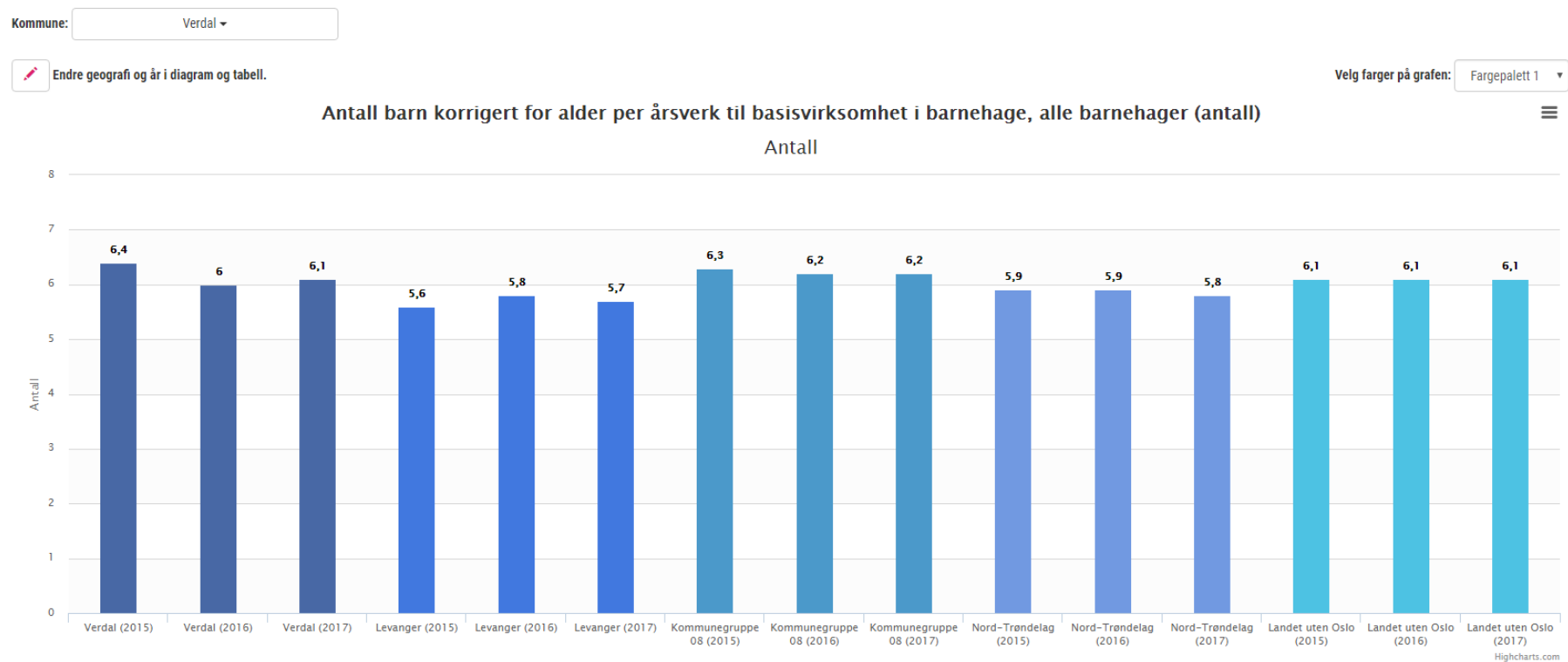
Den lave ressursbruken blir tydeligere når det sammenlignes bredere. Figurene viser at tallene gir lavt ressursbruk også når det sammenlignes mot bredden av norske kommuner og med kommuner i Nord-Trøndelag.

Figurer: Plasseringen er i den nedre del av landets kommuner, og lavt i Nord-Trøndelag

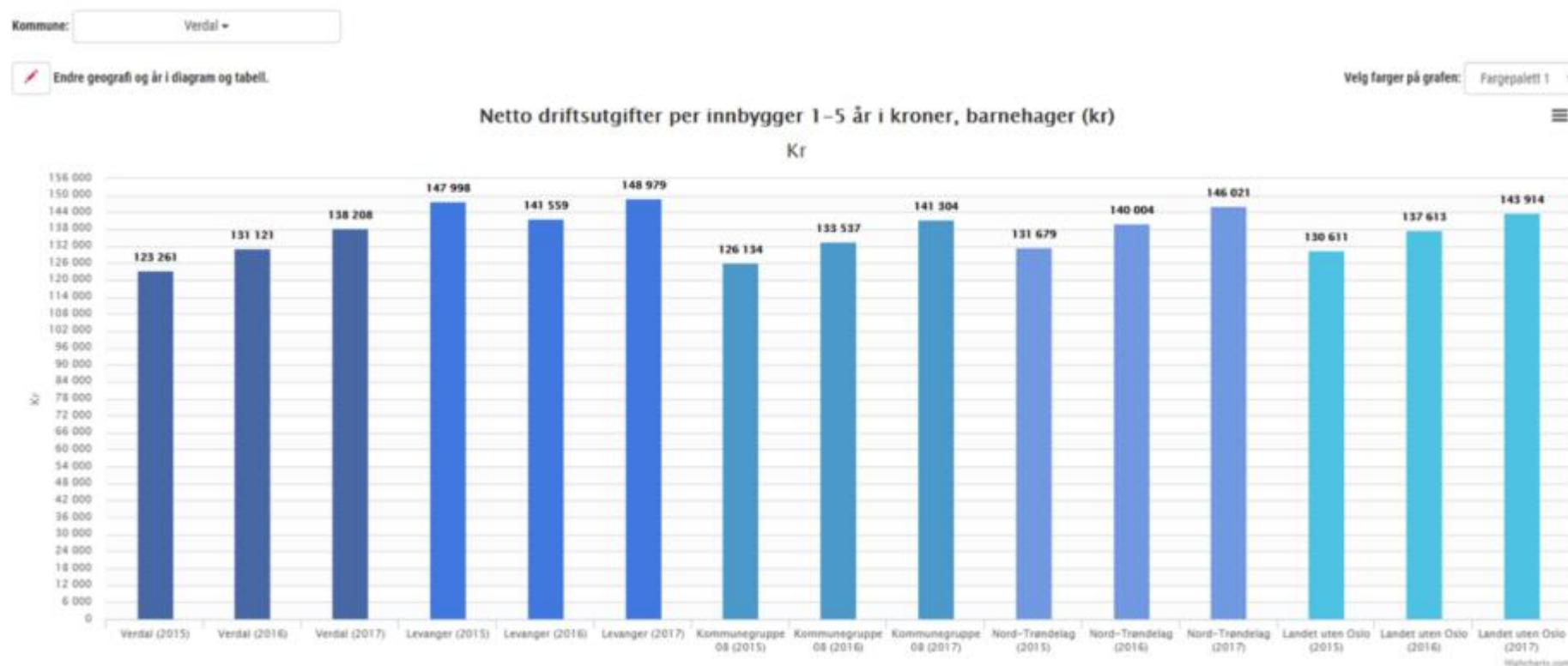
Av de store kommunene er det her bare Steinkjer som har samme lave ressursbruk.

Figur:Effektivitet

Tallene vil både si noe om effektivitet og arbeidsbelastning. Mange barn pr årsverk er gir lave kostnader, men samtidig en høyere belastning. Figuren bekrefter det som er sagt foran om kostnader pr korrigert oppholdstime. Nøkkeltallene måler i stor grad også mye av det samme.

Figur: Prioritering av barnehage (både kommunale og private)

Figuren viser at utgiftene pr innbygger i målgruppen er lavere enn i sammenligningskommunene. Merk at ulikheter i kostnadsnøkkel i liten grad er relevant for dette nøkkeltallet, fordi det måles direkte på målgruppen. Ulikheter i barnehagedekningen kan imidlertid ha en betydning. Verdal har høy barnehagedekning, noe som da burde tilsi høye utgifter. Men tallene viser ikke noe slikt utslag. Kommunen har altså lave utgifter i kombinasjon med god barnehagedekning.

Barnehagestruktur

Tabell Barn i barnehage og antall barn 1-5 år

1-5 år		Barn i barnehage (antall)			Andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)			Innbyggere (antall)		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Alle eierforhold	Alle oppholdskategorier	804	767	757	94	94,7	93,7	855	810	808
	0-8 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	9-16 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	17-24 timer	1	1	0	0,1	0,1	0	855	810	808
	25-32 timer	18	8	3	2,1	1	0,4	855	810	808
	33-40 timer	8	1	2	0,9	0,1	0,2	855	810	808
	41 timer eller mer	777	757	752	90,9	93,5	93,1	855	810	808
Kommune	Alle oppholdskategorier	420	453	452	49,1	55,9	55,9	855	810	808
	0-8 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	9-16 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	17-24 timer	1	1	0	0,1	0,1	0	855	810	808
	25-32 timer	12	6	3	1,4	0,7	0,4	855	810	808
	33-40 timer	5	1	2	0,6	0,1	0,2	855	810	808
	41 timer eller mer	402	445	447	47	54,9	55,3	855	810	808
Privat	Alle oppholdskategorier	384	314	305	44,9	38,8	37,7	855	810	808
	0-8 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	9-16 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	17-24 timer	0	0	0	0	0	0	855	810	808
	25-32 timer	6	2	0	0,7	0,2	0	855	810	808
	33-40 timer	3	0	0	0,4	0	0	855	810	808
	41 timer eller mer	375	312	305	43,9	38,5	37,7	855	810	808
Fylkeskommune/stat	Alle oppholdskategorier	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	0-8 timer	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	9-16 timer	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	17-24 timer	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	25-32 timer	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	33-40 timer	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	41 timer eller mer	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Barnehageutredning:

Det er skrevet en mulighetsstudie om barnehagestrukturen. I saken er det vist til at det er mange gamle og dårlige bygg. Det er dermed stort behov for nye bygg i årene som kommer.

Det vil kunne være mulig å drive barnehagetjenestene til et noe lavere kostnadsnivå med større barnehager. Det lave kostnadsnivået i driften av tjenesten er samtidig en indikasjon på at kostnadsbesparelsen i drift ikke kan være veldig stor. Derimot vil det kunne være noe å hente på kostnader til drift av barnehagebyggene ved å få en mer effektiv struktur. Dette går på arealutnyttelse, lavere energibruk til lys og oppvarming osv. Nye barnehagebygg må bygges etter dagens krav, og ivareta de framtidige behovene for både barn og ansatte.

Utvalg av nøkkeltall barnehage

Nøkkeltall	Enhet	Verdal		Levanger		Kostragruppe 08		Landet uten Oslo		Nord-Trøndelag	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	prosent	86,6	85,8	83	86	81,4	82,1	82,6	83	85,4	86,1
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	prosent	94,7	93,7	91,8	93,7	90,9	91,3	91,5	91,8	93,3	93,4
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	prosent	99,4	98,6	97,6	98,7	96,8	97,1	97,2	97,3	98,3	97,9
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i barnehage, alle barnehager (antall)	antall	6	6,1	5,8	5,7	6,2	6,2	6,1	6,1	5,9	5,8
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)	prosent	43,9	47,9	39,1	40,1	37,8	38,5	36,6	37,3	38,1	39,7
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	prosent	3,8	3,8	6,6	3,3	4	3,7	4,5	3,6	3,7	3,2
Korrigerte brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	kr	51	60	67	65	59	62	62	64	60	63
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)	prosent	82,6	90,5	70,9	85,1	76	78,5	78,7	81,4	78,2	85
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	13,4	13,8	16,7	16	16,2	16,1	14,6	14,4	14,1	14,2
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	kr	131121	138208	141559	148979	133537	141304	137613	143914	140004	146021
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	kr	43	50	50	48	48	50	50	51	49	51

Grunnskole

Oppsummering grunnskole:

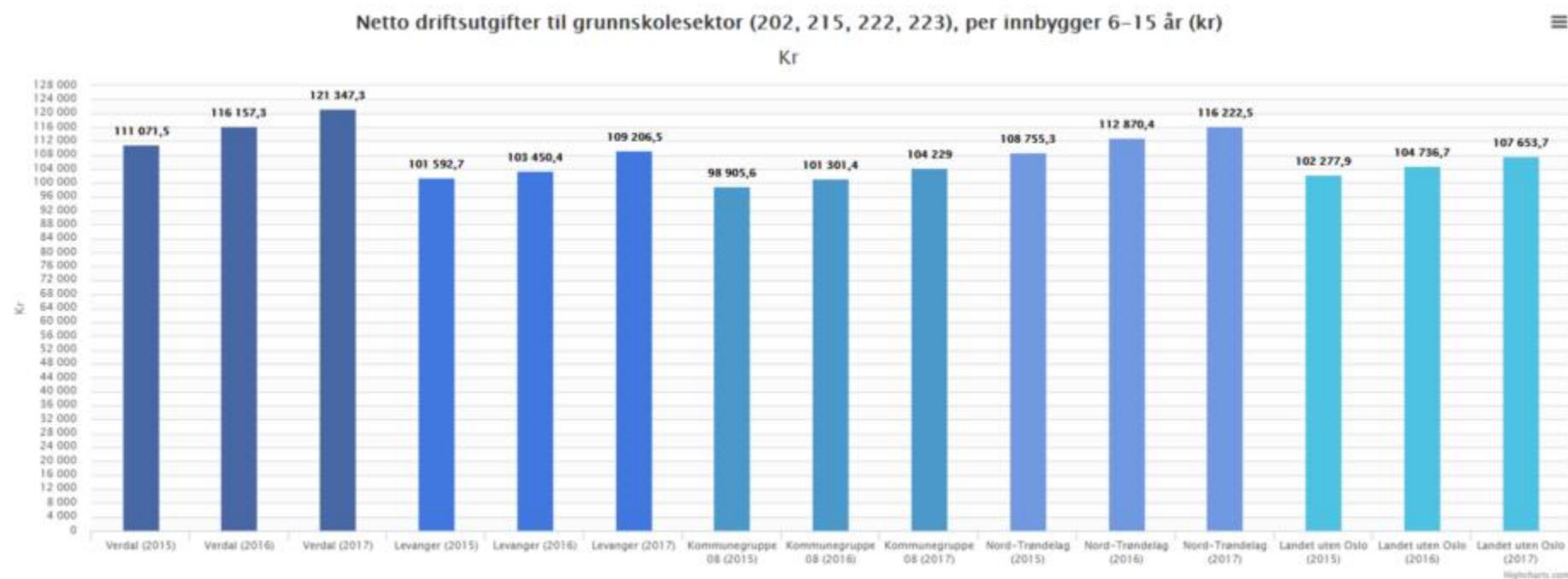
Innenfor grunnskole er det en relativt sterk utgiftsvekst som ikke gjenfinnes i kostnadsdriverne (lønns- og prisstigning, elevtall osv)

Mange elever får spesialundervisning i forhold til andre kommuner. Samtidig er ressursene pr elev i snitt lave. Det kan synes som at det er en profil der mange får, men samtidig lite på hver.

Grunnskole scorer ikke godt i kommunebarometeret. Kommunen rangeres på 256. plass i 2017. Det er likevel en framgang fra år 2016.

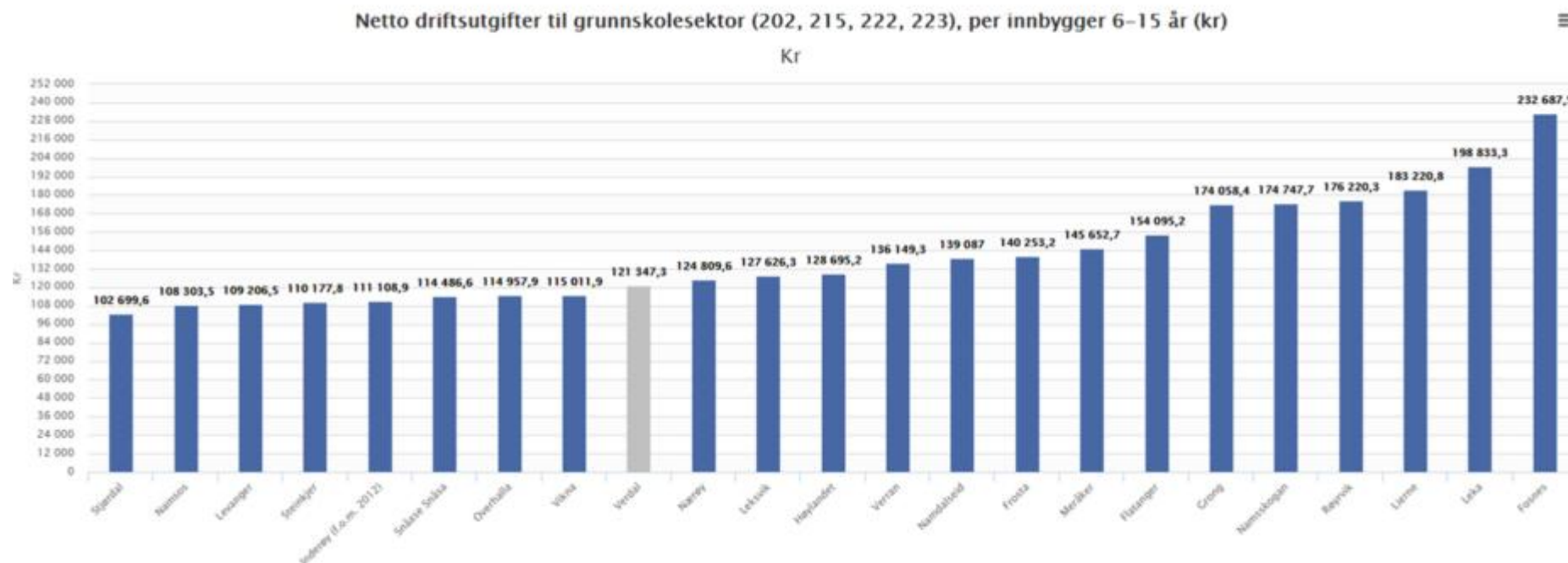
I analysen nedenfor blir det sett på hele grunnskolesektoren, og deretter ses det på de enkelte deler.

Grunnskolesektoren (alle funksjoner i skolen)

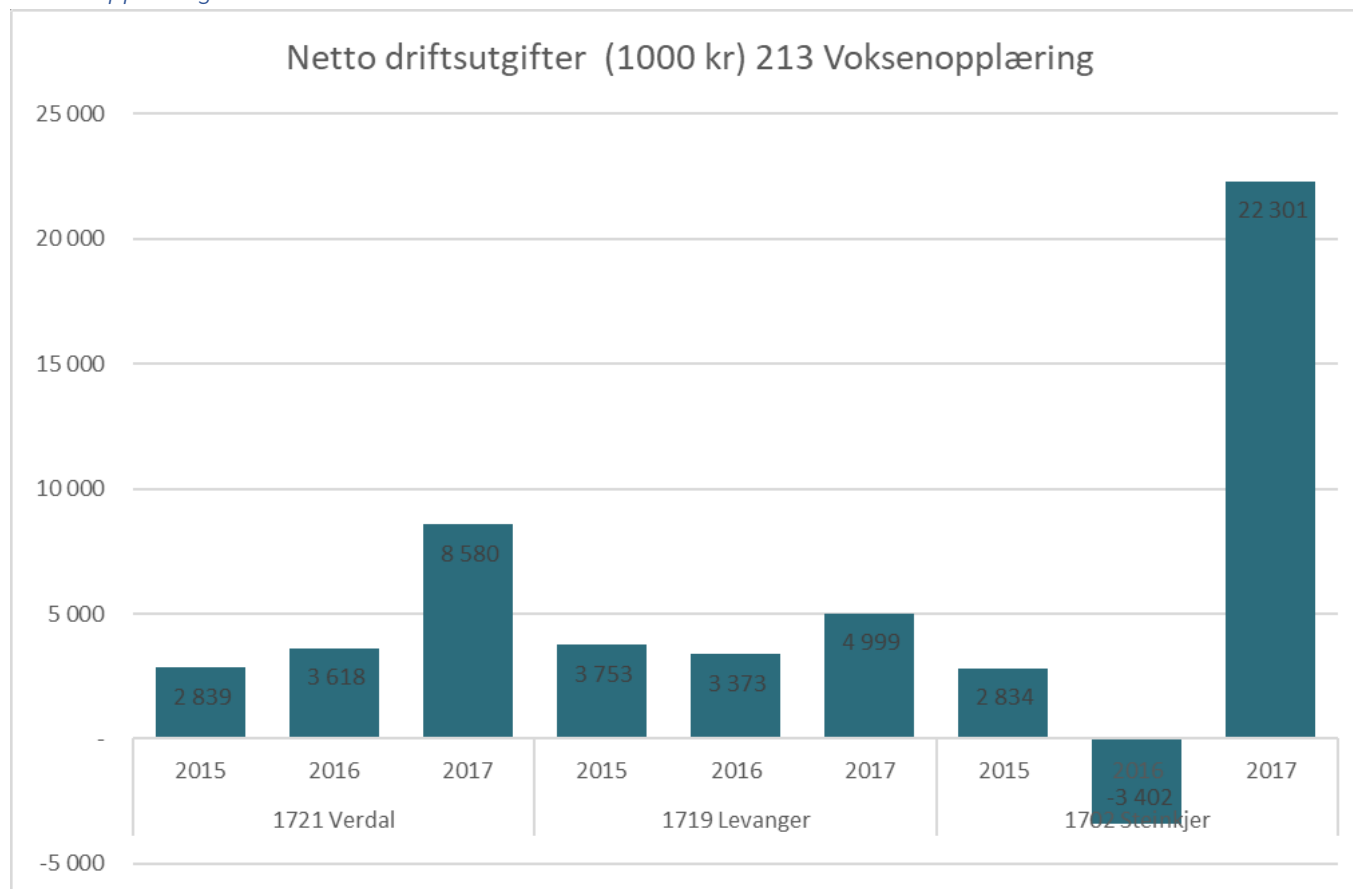
Funksjon 202 er drift av grunnskole, funksjon 215 er SFO, funksjon 222 er skolelokaler, funksjon 223 er skoleskyss. Ressursbruken er høy og stigende i perioden sett i forhold til sammenligningskommunene. Merk at alle ressurstill i Kostra (som måles i kroner) er uten korrigering for lønns og prisstigning.

Figur: Skolesektor utgifter i forhold til andre kommuner i Nord-Trøndelag

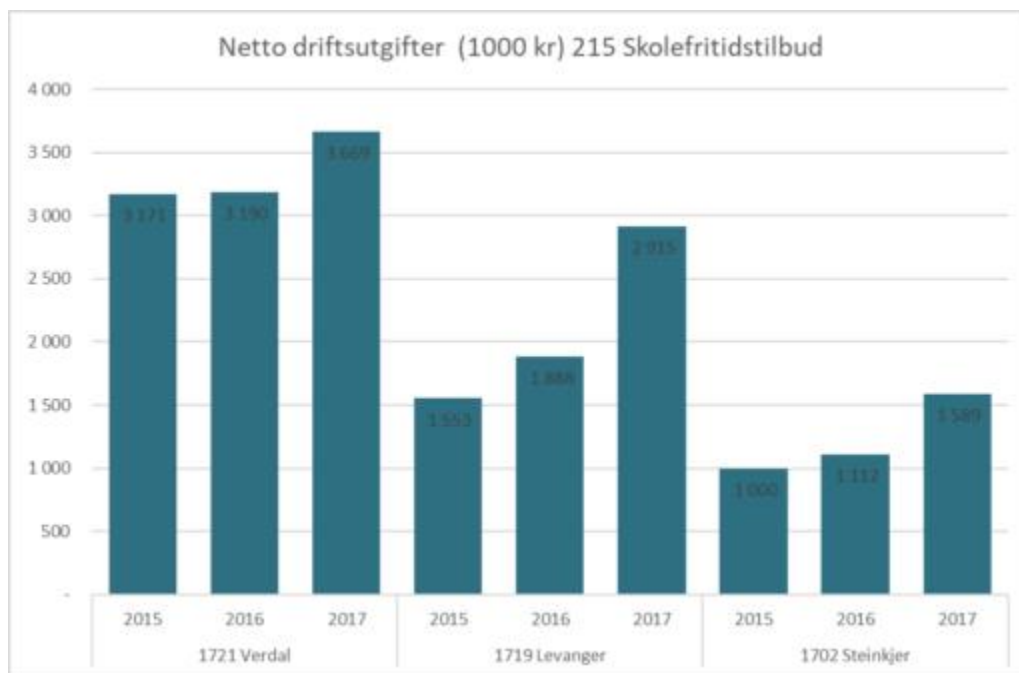
Her ligger Verdal relativt langt fra de andre større kommunene. Det er flere småkommuner som driver skole billigere enn Verdal ... til tross for at det skal være nesten umulig med krevende geografi og få elever.

Voksenopplæring:

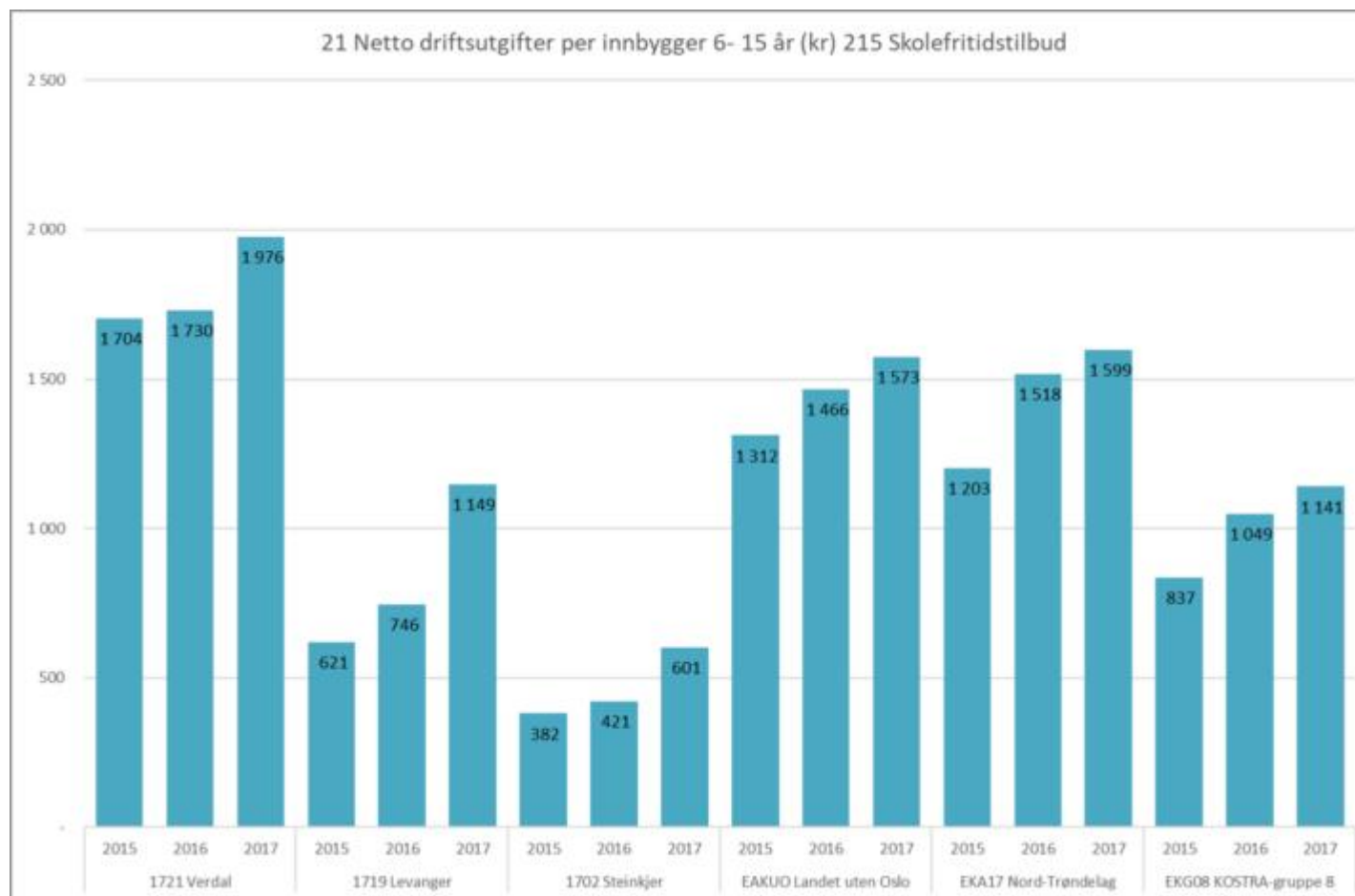
Skolefritidstilbud:

Figur: Utgiftene i 1000 kr

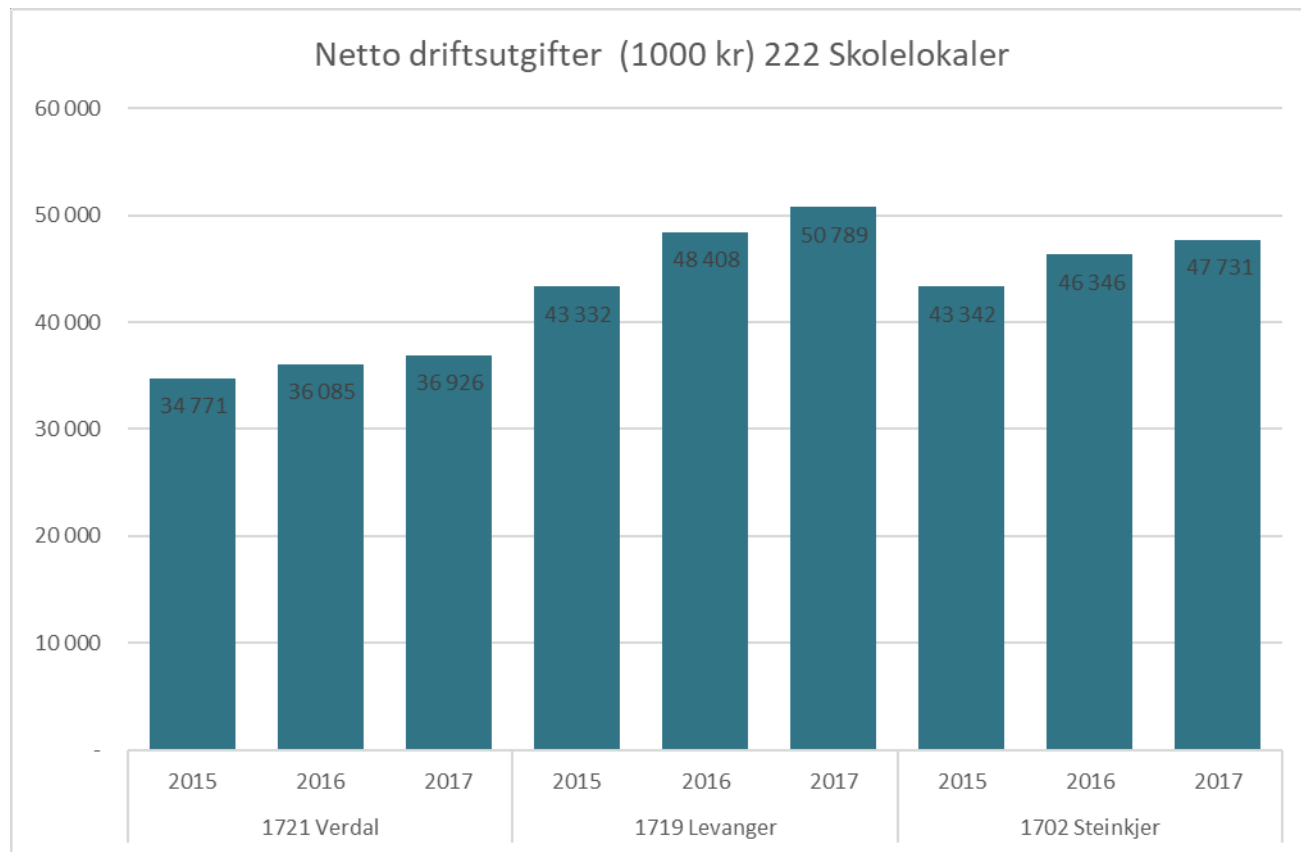
Sterk utgiftsvekst og høye utgifter. Verdal bruker mer ressurser på SFO enn Levanger og Steinkjer. Det kan være at krysssubsidiering mellom skole og SFO forstyrrer sammenligningene noe.

Figur: Utgiftene pr innbygger i målgruppen

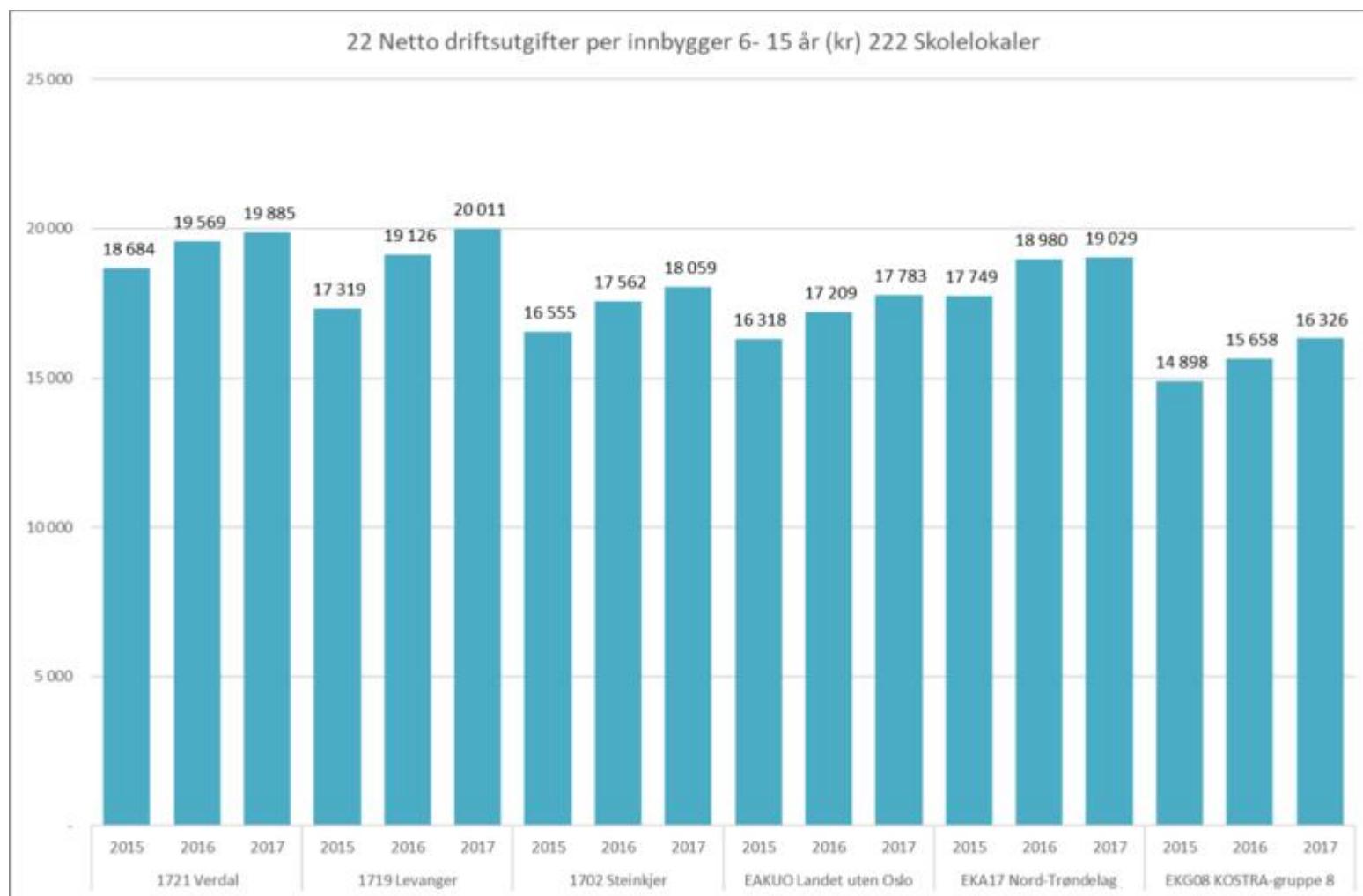
Utgifter pr innbygger bekrefter det inntrykket som regnskapstallene i forrige bilde ga.

Figur: Utgiftene til drift av skolebygg i 1000 kr

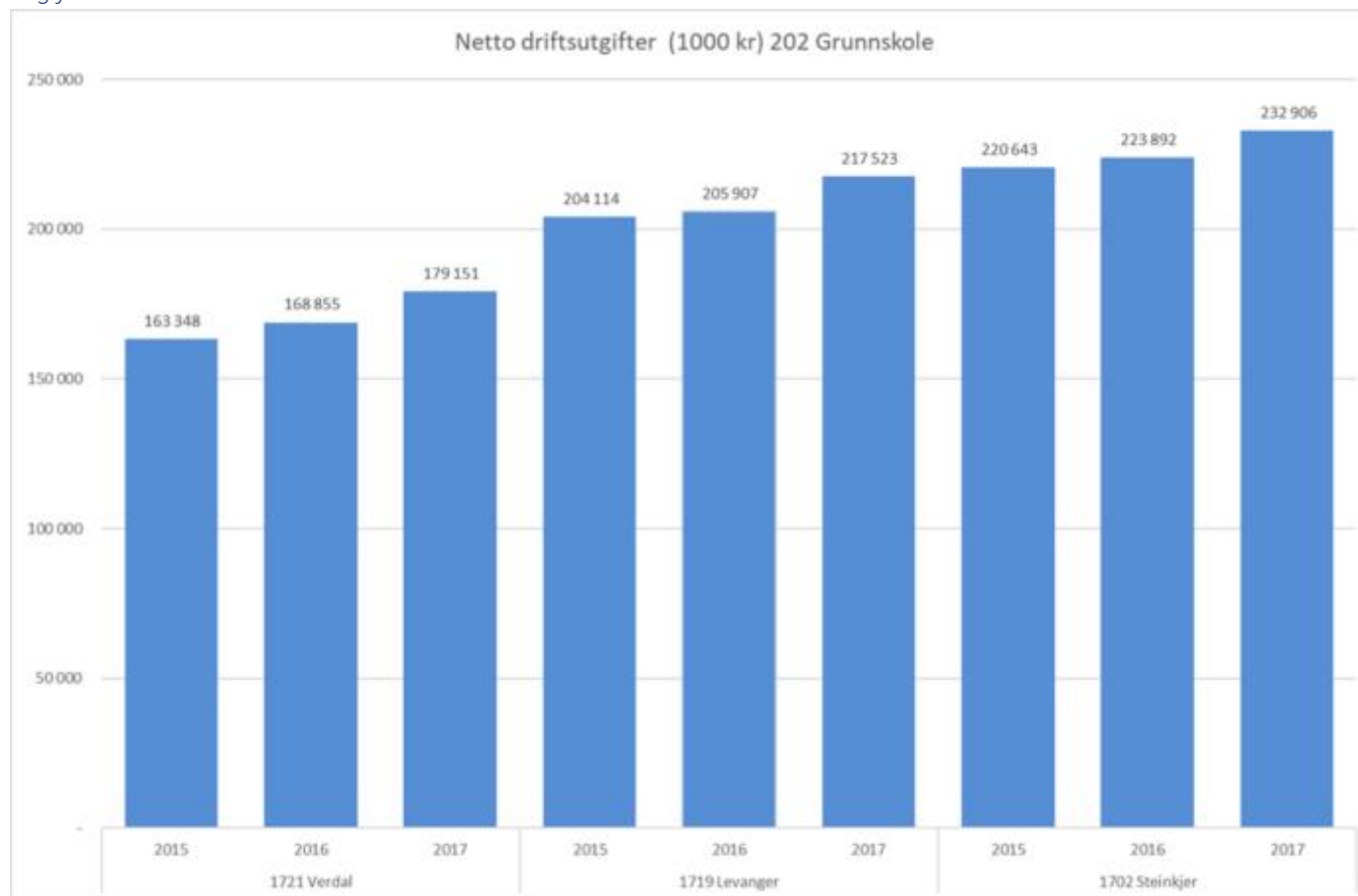
Stabil moderat vekst. Nye investeringer i skole vil bringe nivået opp som følge av økte avskrivninger. Avskrivninger er en kalkulatorisk utgift som viser utgiftene til slit og elde. Beregnes ved at investeringskostnaden fordeles over byggets levetid.

Figur: Utgifter til skolebygg pr innbygger i målgruppen

Oversikten viser at det ikke er kostnadsfritt med gamle bygg. Verdal ligger nesten på linje med Levanger, som har høye avskrivningskostnader.

Utgifter i skolen:

Nettoutgiftene viser utgiftene fratrasket evt inntekter. Det er en relativ stor vekst i Verdal fra 2016 til 2017.

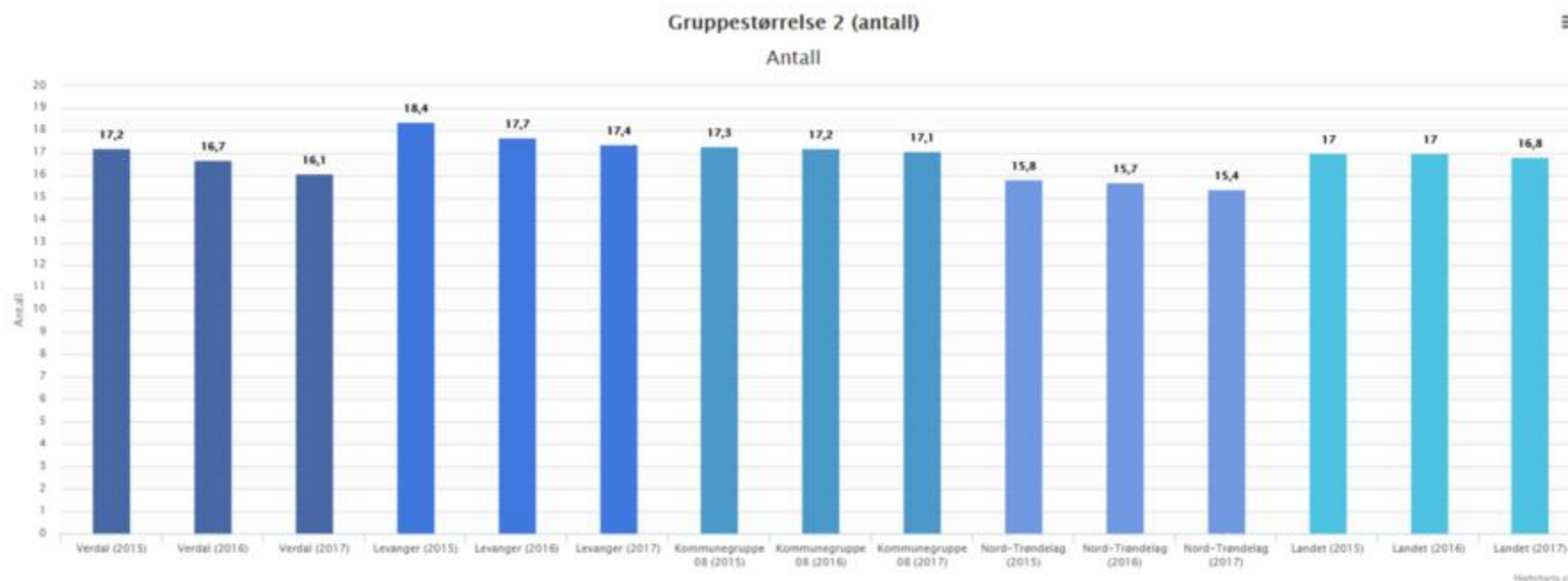
Veksten er sterkere enn det som kan forventes ut fra lønns- og prisstigning og elevutvikling.

			1721 Verdal			1719 Levanger			1702 Steinkjer			EAKUO Landet uten Oslo			EKA17 Nord-Trøndelag			EKG08 KOSTRA-gruppe 8		
			2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter (1000 kr)																				
F202 Grunnskole	Beløp i 1000 kr		163 348	168 855	179 151	204 114	205 907	217 523	220 643	223 892	232 906	46 361 392	47 438 990	48 906 030	1 489 419	1 530 116	1 585 469	3 205 997	3 292 170	3 406 412
	Vekst i %			3,4 %	6,1 %		0,9 %	5,6 %		1,5 %	4,0 %		2,3 %	3,1 %		2,7 %	3,6 %		2,7 %	3,5 %
	Antall elever		1 856	1 840	1 845	2 352	2 372	2 402	2 500	2 546	2 499									
	Avtalte årsverk		300	313	318	378	404	399	359	359	370									
					104 %															
	Antall elever vektet		1 864	1 849	1 842															

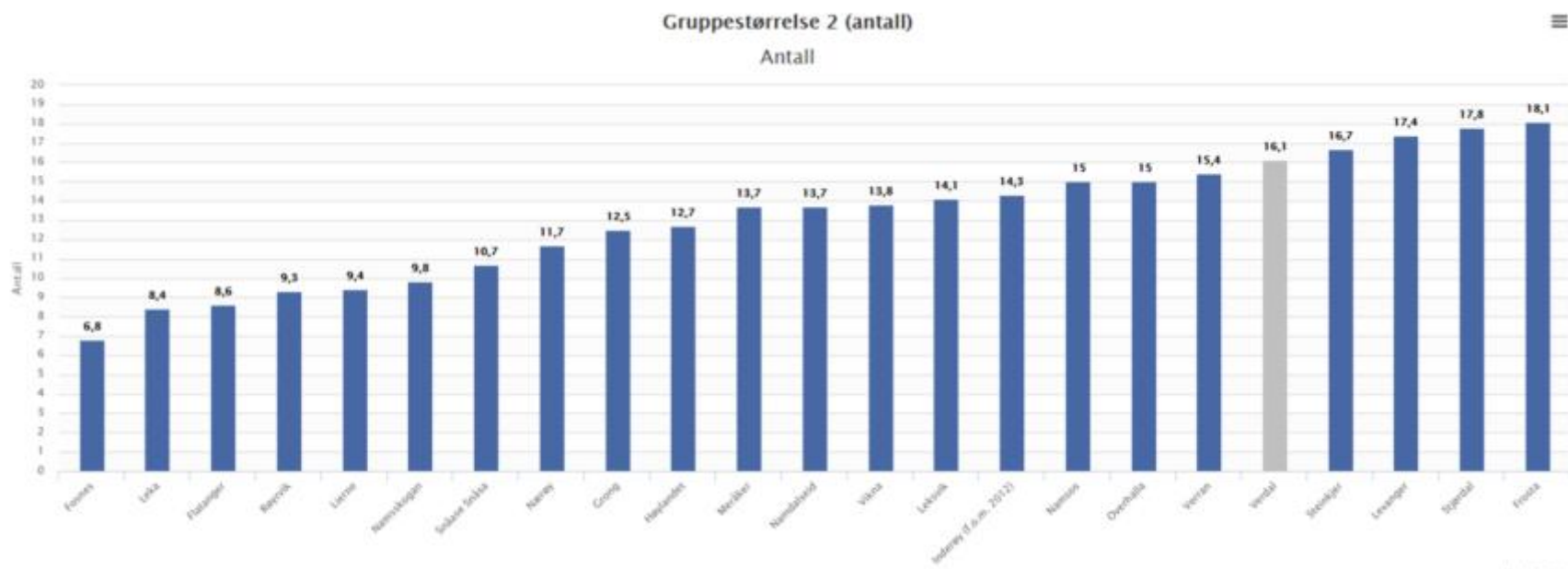
Her er det satt sammen nøkkeltall fra grunnskoleundervisning. Det er ikke bare Verdal som har stor vekst fra 2016 til 2017, men veksten er størst i Verdal. Når det regnes vektet elevtall (fordelt etter måneder vår- og i høst-semester) er det nedgang i elever, noe som isolert sett skulle tilsi lavere utgifter.

Det kan selvsagt være at det ligger kostnadsdrivere her som analysen ikke fanger opp.

Figur: Gruppestørrelse

Gruppestørrelse er erfaringsmessig den viktigste driveren i kostnadene i grunnskolen. Selv små nivåforskjeller og endringer i nivå kan gjøre store utslag i kostnadene. Gruppestørrelsen er fallende, noe som driver kostnadene pr elev opp. Det er samtidig ikke noe mål at gruppestørrelsen skal bli så høy at den presser kvalitet. For årene som kommer vil trolig lærernormen sette rammer som vil påvirke gruppestørrelse.

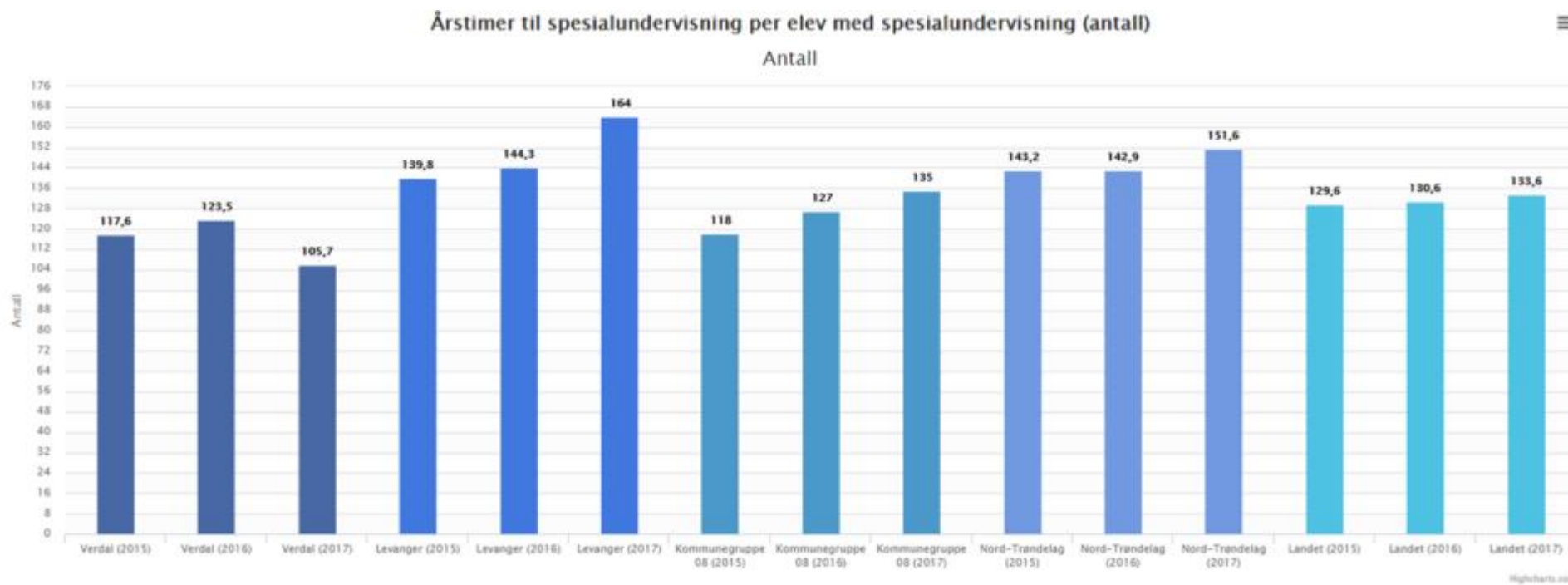
De større kommunene i Trøndelag er i inntektssystemet målt til å være mer tettbygd enn distriktskommunene. Det betyr at de største kommunene, og særlig kommuner med et tydelig bysentrum, får lavere uttelling i inntektssystemet for spredtbygdhet. Graden av spredtbygdhet vil derfor si noe om hvor lett det vil være å få høy gruppestørrelse (hente stordriftsfordeler).

Rekkefølgen på sammenligningskommunene nedenfor er i samsvar med indeksene for spredtbygdhet i inntektssystemet. Men selv marginale justeringer i gjennomsnittlig gruppestørrelse for en kommune vil trolig gi stor kostnadseffekt. Nedenfor er verdiene for spredtbygdhet analysert. Verdal er marginalt mer spredtbygd enn Steinkjer. Stjørdal og Levanger er betydelig mer tettbygd.

Kriterier	Vekter	Andel vekt	Verdal	Steinkjer	Levanger	Stjørdal
Basistillegg	0,0189	48,3 %	0,6435	0,4478	0,4874	0,3993
Sone	0,0101	25,8 %	1,0931	1,276	1,1574	0,7519
Nabo	0,0101	25,8 %	1,2234	1,3294	1,0658	1,1006
Vektet snitt	0,0391	100,0 %	0,9094	0,8895	0,8099	0,6715

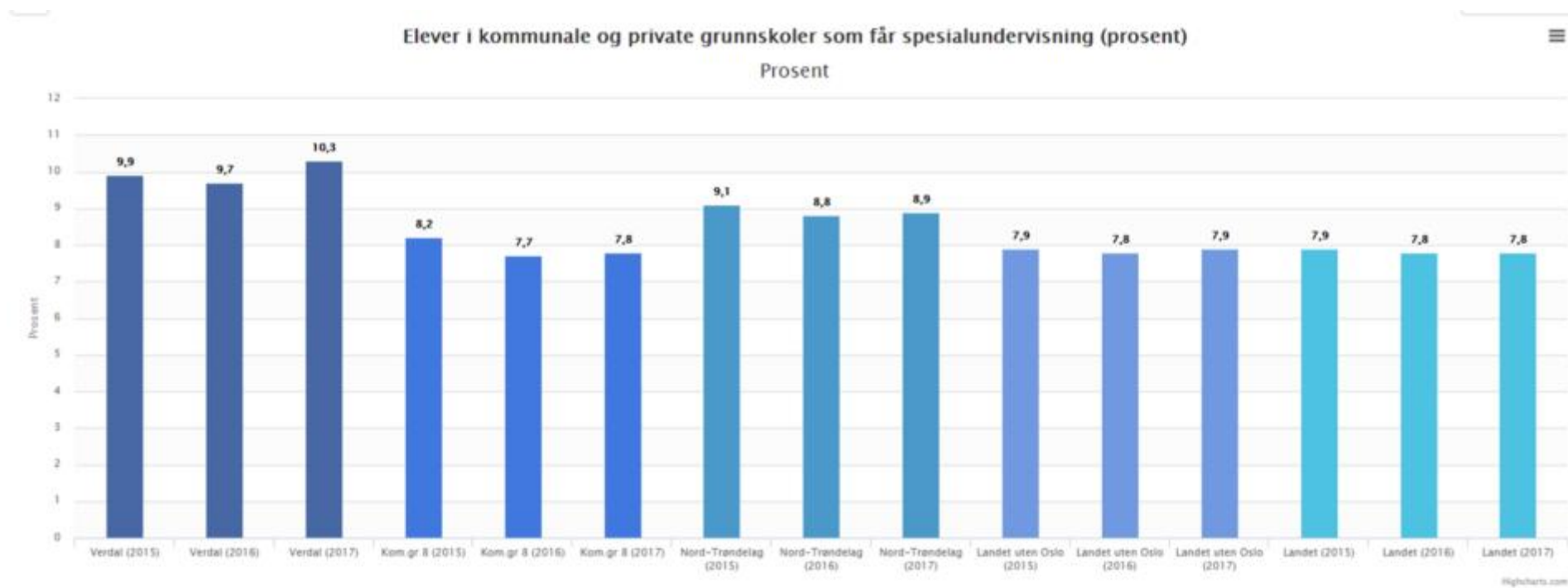
Spesialundervisning:

Figur: Spesialundervisning

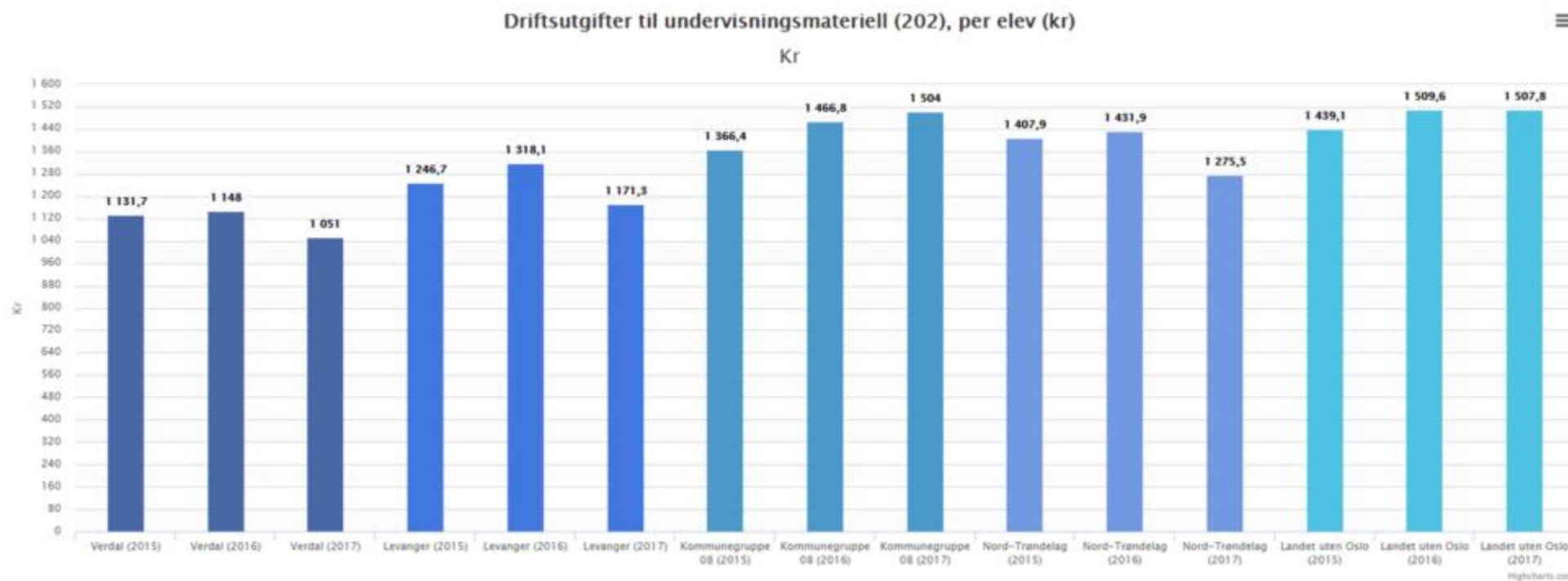
Det måles ikke høy ressursbruk pr elev som mottar spesialundervisning.

Figur: Elever som får spesialundervisning

Mange elever får spesialundervisning. Kombineres inntrykket fra de to siste figurene, blir bildet at mange får, men lite.

Figur: Driftsutgifter undervisningsmateriell

Det er noe merkelig at høy ressursbruk i grunnskolen skal gi lavt ressursbruk til undervisningsmateriell. Er dette «sparekader»?

Årsverk

Ingen stor økning i avtalte årsverk

Tall fra grunnskole:

Tall for årene	Verdal			Steinkjer			Levanger			Kommunegruppe 08			Nord-Trøndelag			Landet		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Elever per kommunal skole (antall)	185,6	184,0	184,9	208,3	212,2	208,3	294	296,5	300,3	243,4	244,9	247,5	177,7	178,5	179,2	228,8	232,5	234,8
Elever i kommunale skoler (antall)	1 896,0	1 840,0	1 845,0	2 500	2 546	2 499	2 352	2 372	2 402	38 220,0	38 456,0	38 853,0	16 526,0	16 596,0	16 490,0	601 792,0	606 242,0	608 901,0
Kommunale grunnskoler (antall)	10,0	10,0	10,0	12	12	12	8	8	8	157,0	157,0	157,0	93,0	93,0	92,0	2 630,0	2 607,0	2 593,0

Tall for årene	Verdal			Steinkjer			Levanger			Kommunegruppe 08			Nord-Trøndelag			Landet		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Avtatte årsverk i grunnskolesektoren (prosent)	31,1	31,1	30,8	24,2	25,1	23,7	25,4	24,1	23,3	26,7	26,3	26,3	24,1	24,3	24,1	24,6	24,5	24,4
Avtatte årsverk eksklusive lange fravær i grunnskolesektor (prosent)	31,4	31,5	31,5	23,6	20,4	24	20,6	24,3	23,6	27,0	26,6	26,4	24,2	24,4	24,4	24,8	24,7	24,6
Avtatte årsverk i grunnskolesektoren (årsverk)	332,9	343,1	344,6	377,8	403,9	399,1	358,5	369,2	370,4	5 582,1	5 810,3	5 980,7	2 729,2	2 846,8	2 899,9	94 544,6	96 180,7	99 100,9
Avtatte årsverk eksklusive lange fravær i grunnskolesektor (årsverk)	295,5	312,8	318,1	331,3	364,5	365,7	327,8	333,1	341,3	5 176,7	5 305,4	5 415,4	2 461,4	2 566,6	2 646,7	85 742,4	87 362,4	89 800,9
Lærerårsverk, avtatte årsverk grunnskolesektor (årsverk)	207,9	215,8	211,5	271,7	282,8	289,2	254,6	256,9	260,8	3 986,4	4 091,6	4 201,9	1 985,6	2 047,9	2 063,7	65 612,2	66 587,5	68 355,3
Lærerårsverk, avtatte årsverk eksklusive lange fravær grunnskolesektor (årsverk)	185,4	197,8	193,3	239,2	252,7	268,8	233,5	239,9	240,1	3 629,3	3 746,1	3 809,8	1 789,6	1 851,4	1 882,1	59 591,2	60 798,7	62 094,6
Assistentårsverk, avtatte årsverk (årsverk)	64,0	69,8	71,1	70,4	61,6	71	54,9	56,6	62,4	1 010,5	1 033,4	1 090,2	417,4	456,6	505,1	16 421,6	16 967,1	17 917,5
Assistentårsverk, avtatte årsverk eksklusive lange fravær (årsverk)	56,1	60,9	66,3	58,8	53,4	60,9	47,8	51,7	56,4	907,3	917,7	964,3	371,3	398,4	449,4	14 607,4	15 013,8	15 891,4

Tall for årene	Verdal			Levanger			Steinkjer			Kommunegruppe 08			Nord-Trøndelag			Landet		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Innbyggere 5-9 år i kommunal SFO (prosent)	43,1	45,0	43,9	39	38,5	40,5	39,3	40	33,3	53,9	51,8	51,2	44,1	44,2	44,6	59,4	59,1	58,7
Innbyggere 5-9 år i kommunal og privat SFO (prosent)	45,1	45,0	43,9	38,7	39,7	42,5	44,1	44,8	38,4	55,2	53,2	52,8	45,4	45,6	46,2	61,5	61,3	60,9
Barn 6-9 år i kommunal SFO (antall)	333,0	333,0	313,0	404	385	405	415	432	366	8 765,0	8 550,0	8 492,0	2 990,0	3 003,0	3 054,0	152 352,0	153 404,0	152 968,0
Barn 6-9 år i kommunal og privat SFO (antall)	333,0	333,0	313,0	411	397	425	465	482	422	8 964,0	8 784,0	8 756,0	3 076,0	3 094,0	3 163,0	157 843,0	159 138,0	158 755,0
Barn i kommunal SFO (antall)	339,0	339,0	317,0	404	387	412	416	435	368	8 815,0	8 606,0	8 558,0	3 008,0	3 034,0	3 093,0	153 917,0	154 971,0	154 495,0
Barn i kommunal og privat SFO (antall)	339,0	339,0	317,0	411	401	433	430	509	448	9 079,0	8 886,0	8 862,0	3 122,0	3 151,0	3 228,0	159 537,0	160 900,0	160 478,0

Barnevern

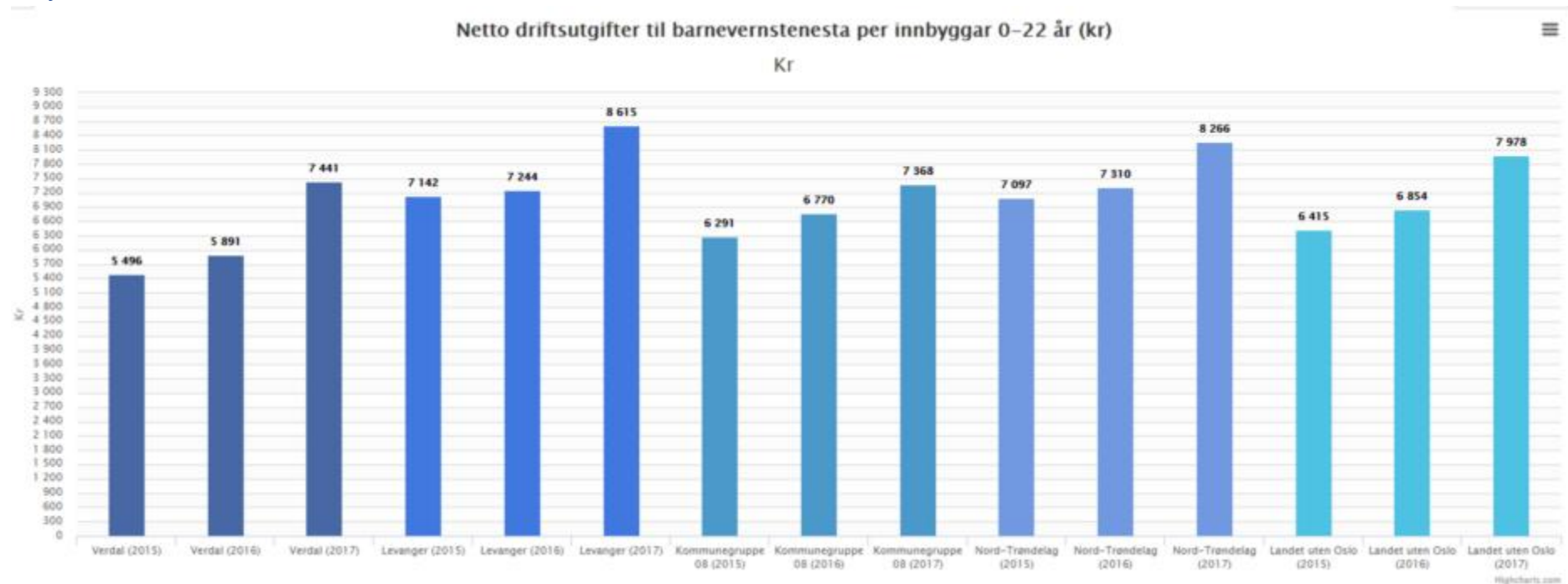
Oppsummering barnevern:

Det er lave utgifter i barnevernet i forhold til aktiviteten. Langt lavere enn det vi ser for sammenligningskommunene.

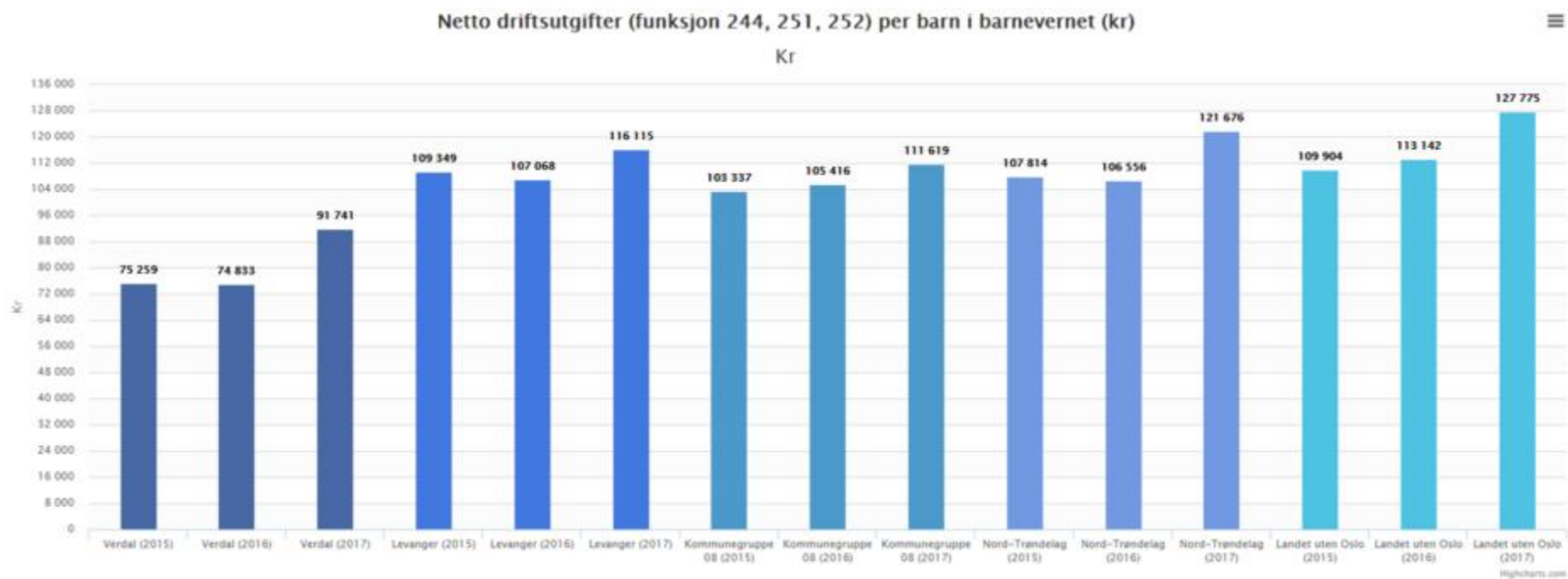
Det er også gode tall på kvalitet og leveranse.

Stemmer godt med det bildet som gis i kommunebarometeret. Kommunen har en rangering på 63. plass i barnevern.

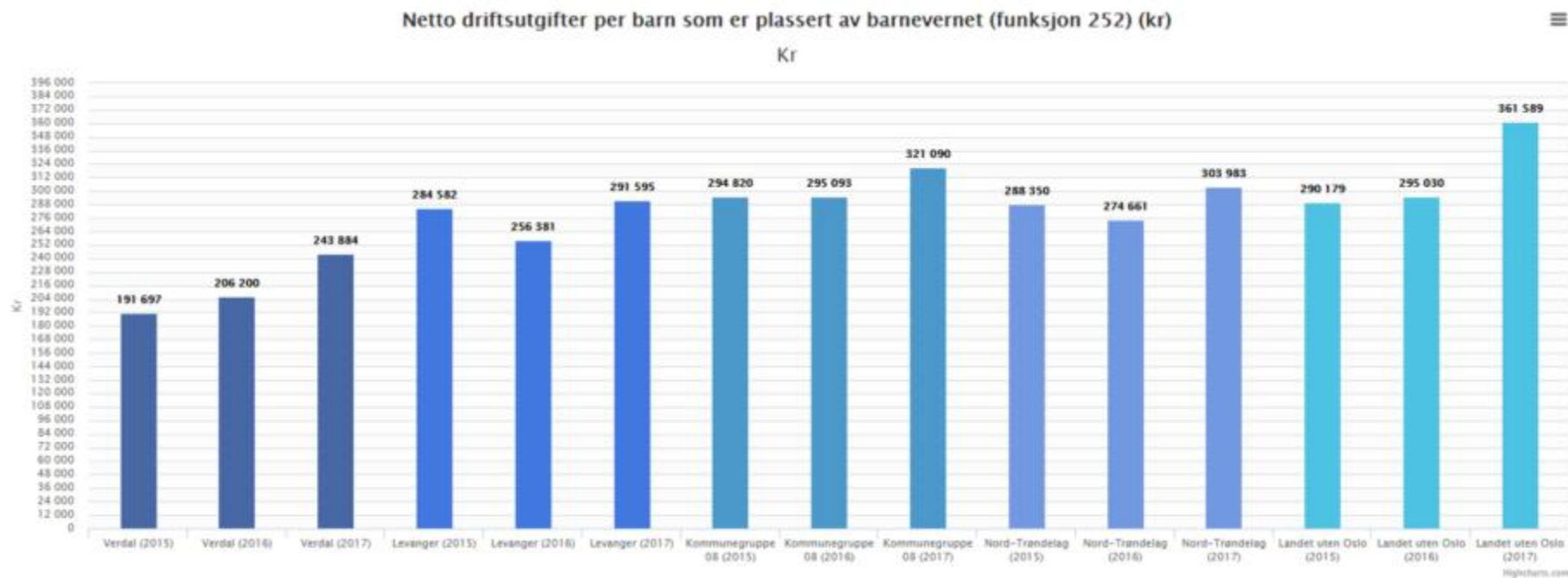
Tall fra området:

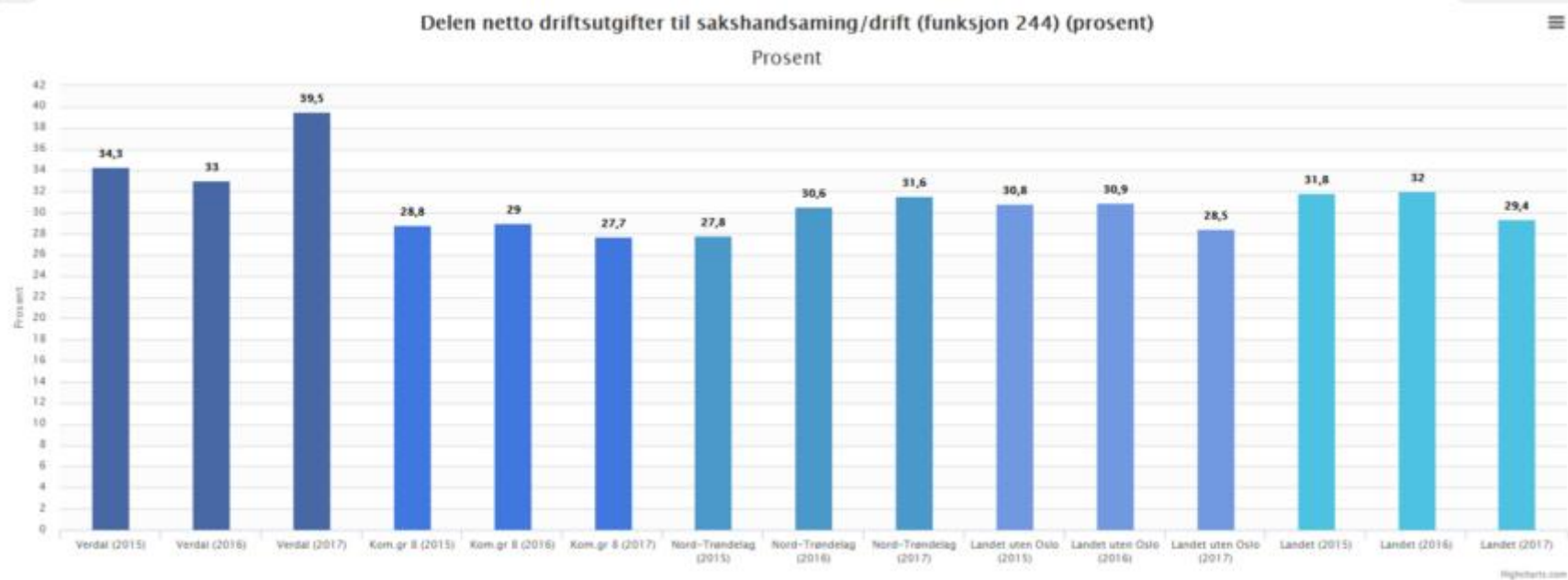
Figur: Prioritering av barnevern

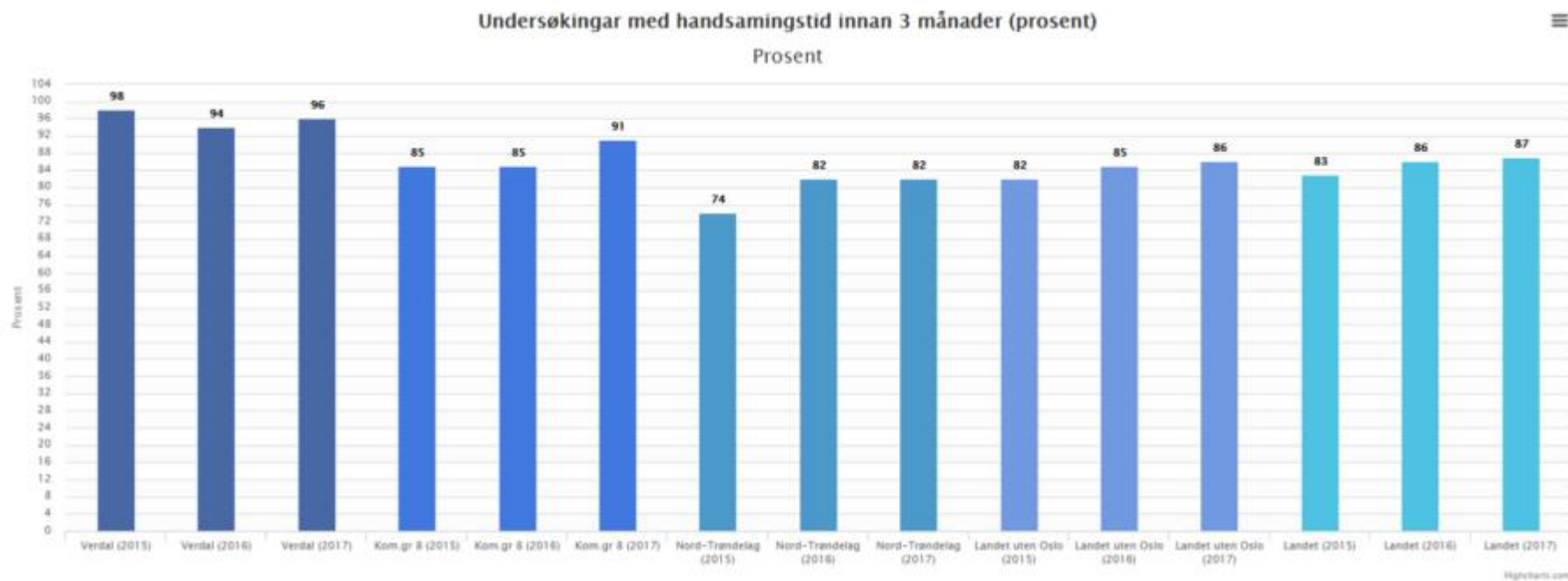
Det er en klar økning av resursbruken fra 2016 til 2017, men uten at en kommer opp på nivået i de andre kommunene i sammenligningen.

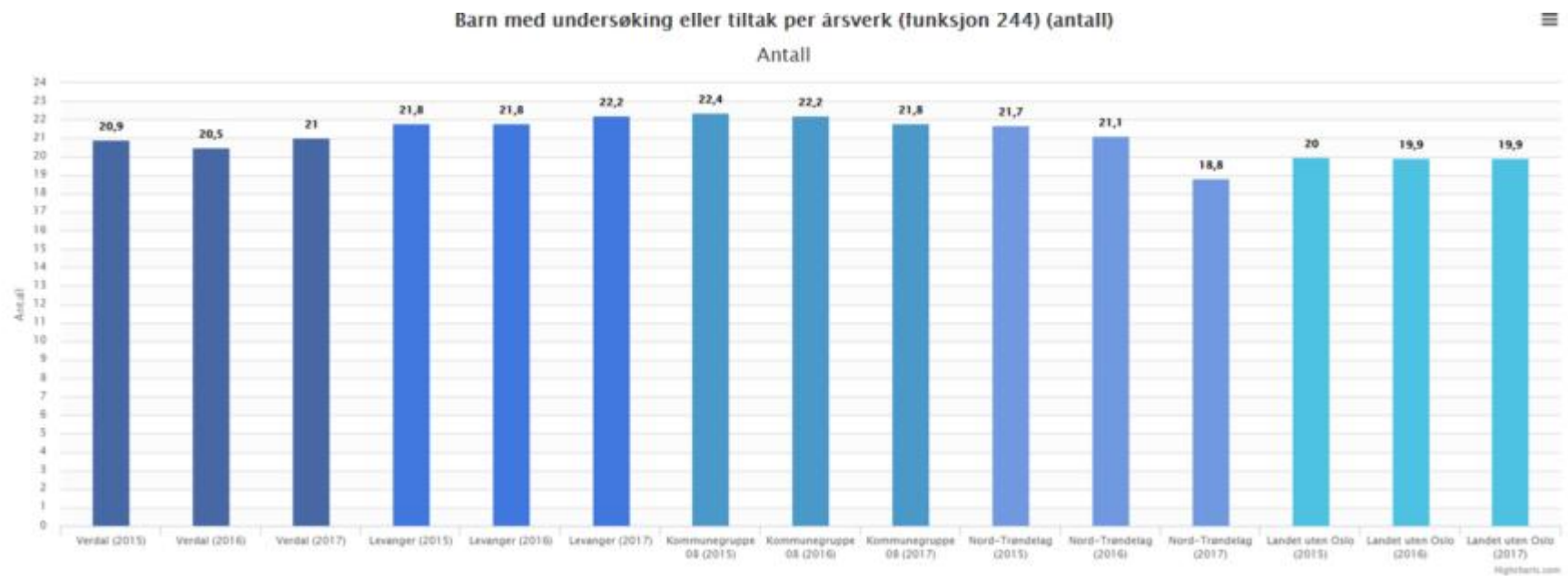
Samme forhold for dette nøkkeltallet som i forrige figur.

En stor andel brukes til saksbehandling. Men merk at grunnlaget for andelen for Verdal regnes av et nivå som er lavere enn for de andre kommunene her.

Tallene indikerer en god leveranse!

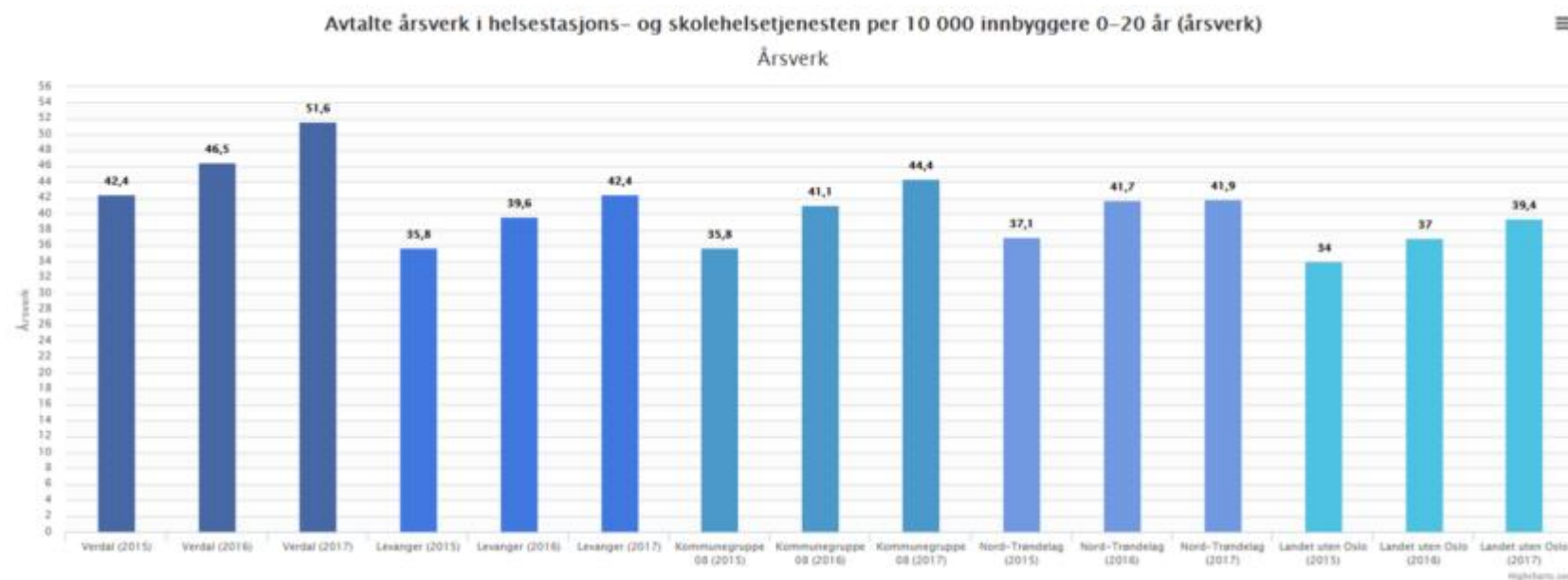

Helsestasjon

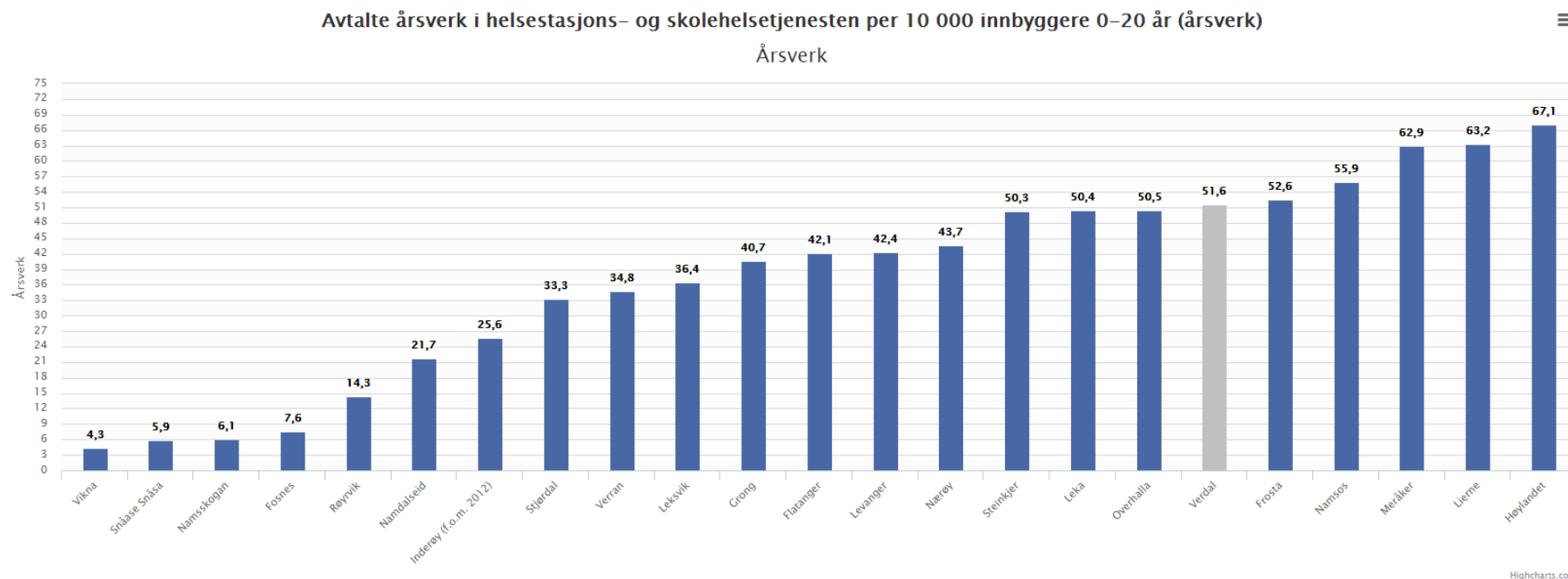
Oppsummering helsestasjon:

Det måles en høy ressursbruk i forhold til sammenligningskommunene. Men dette er en relativt liten tjeneste, slik at små forskjeller gir store utslag. Det er også et spørsmål om internarbeid for Integrering og Mangfold påvirker tallene.

Tall fra området:

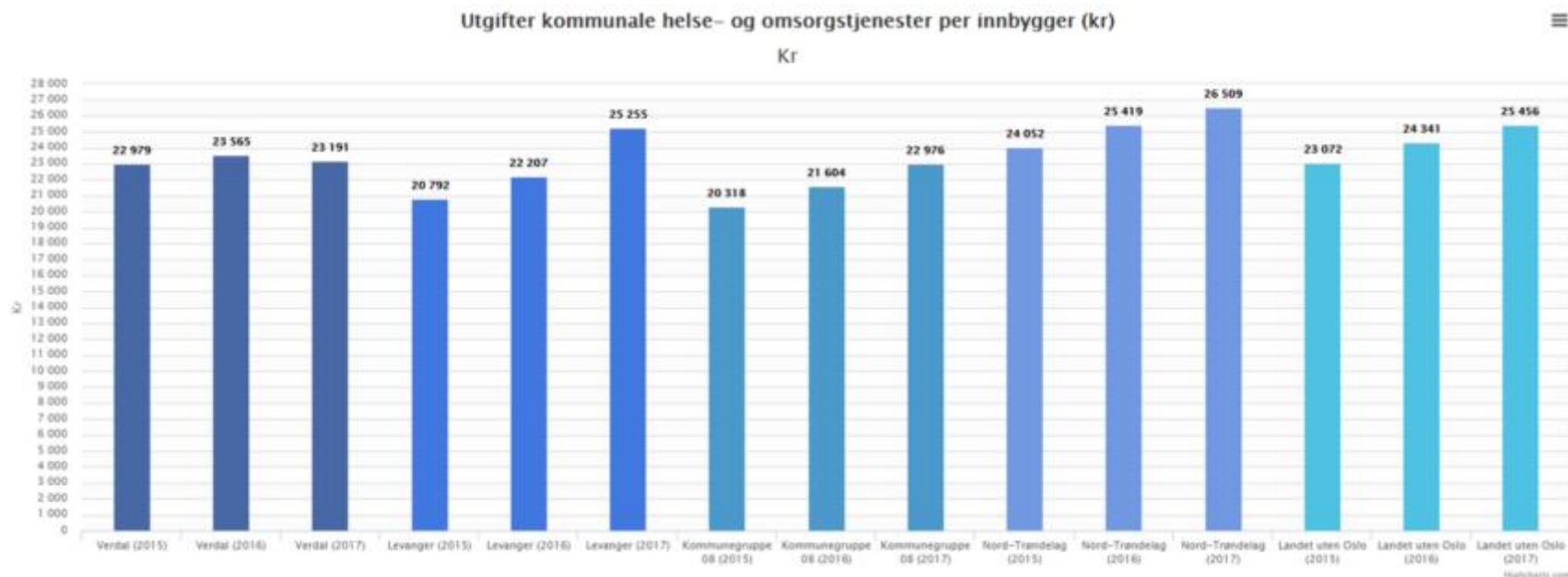
Høyt ressursbruk. Er det I&M som forstyrrer bildet her?

Det varierer mye mellom kommunen. Vanskelig da å si noe om hva som er «riktig nivå».

Helse og omsorg generelt.

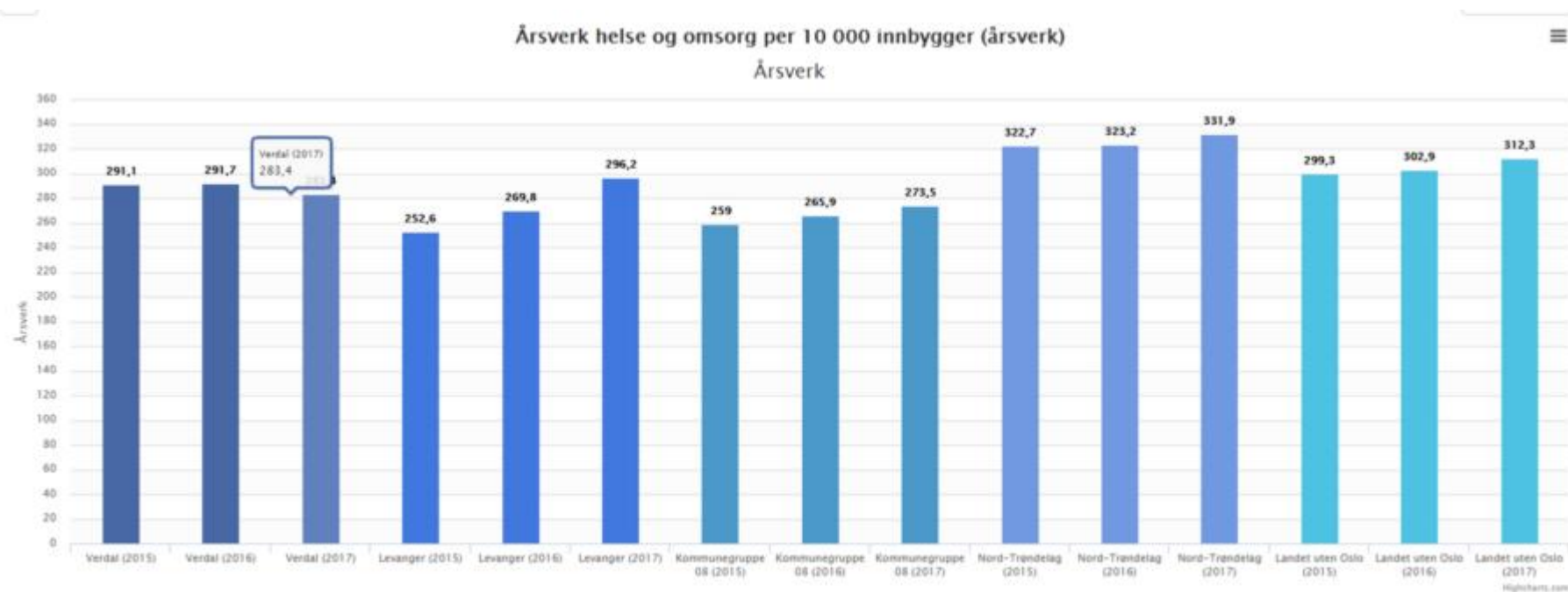
Figur: Ressursbruk

Utgiftsendring dekker ikke lønns- og prisstigning. Tydelig effektivisering eller at kostnaden er tatt ned ved kutt. Kostra sier ingenting om det er det ene eller det andre

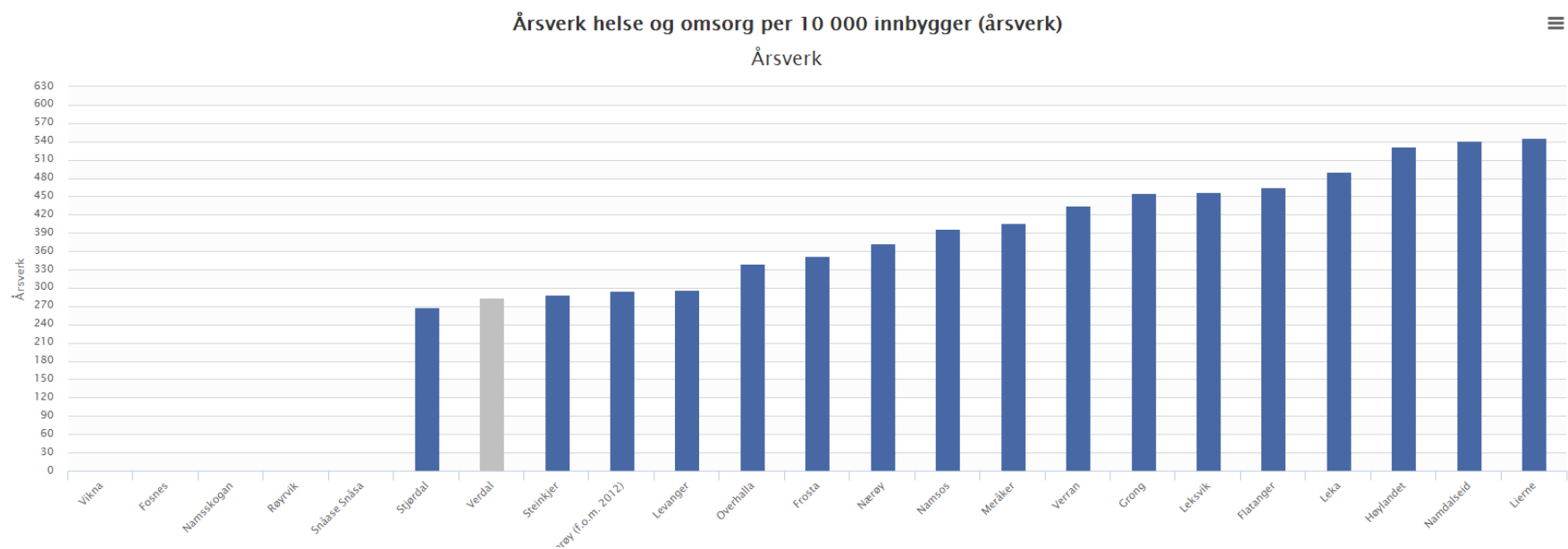
Produktivitet - Produktivitetsindikatorer skal si noe om hva det koster å produsere en enhet av tjenesten. Definisjon nøkkeltall: Teller: Brutto driftsutgifter (ev. kjøp fra privat virksomhet eller andre kommuner er inkludert) til flg. KOSTRA-funksjoner: 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, 233 Annet forebyggende helsearbeid, 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelser, 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering, 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon, 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende, 255 Medfinansiering av somatiske tjenester (2012-2015), 256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenester, 261 Institusjonslokaler. Nevner: Innbyggere pr 31.12.

Figur: Ressursbruk årsverk

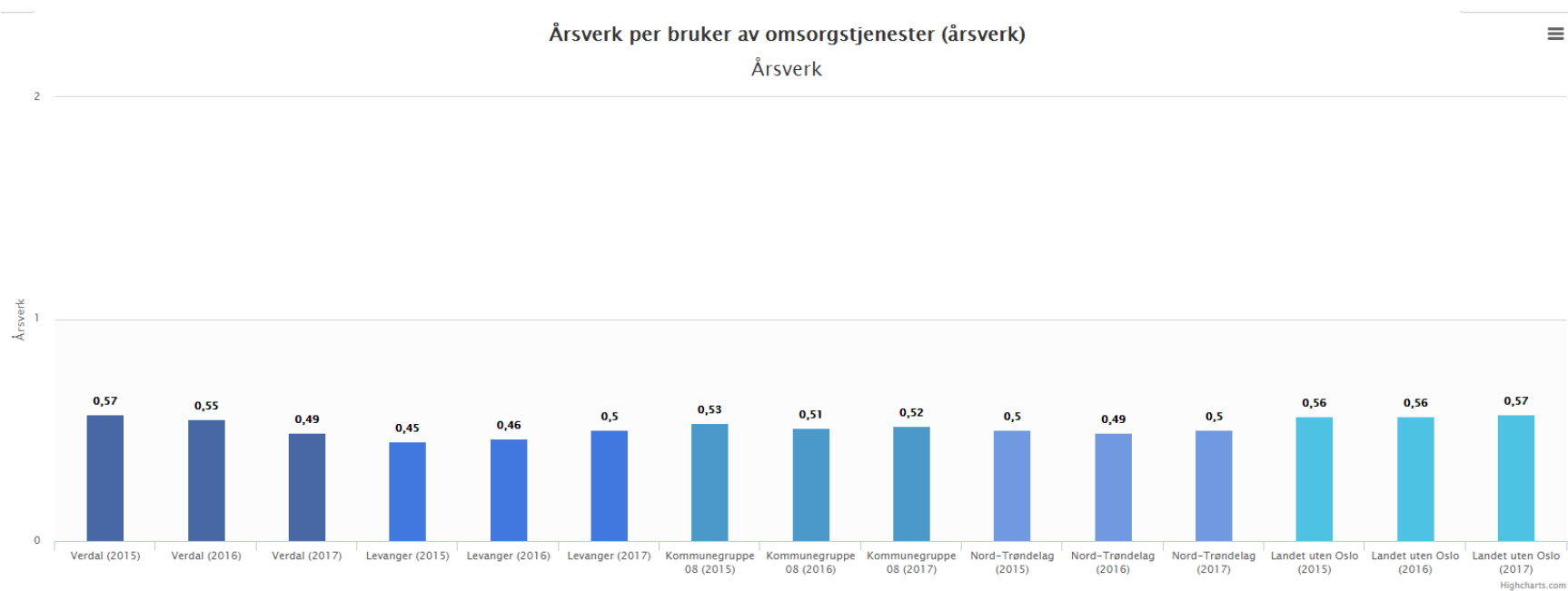
Ressursbruken er redusert fra 2016 til 2017. I de andre kommunene er det en økning. Merk at ressursbruken i Verdal er større enn for kommunegruppen. Kan indikere et lite potensial for redusert ressursbruk. Økningen i Levanger er stor, men ikke relevant fordi det medførte store budsjettoverskridelser i 2017.

Figur: Ressursbruk i en bredere sammenligning

Mangler en del tall fra noen kommuner. Verdal ligger omtrent på samme nivå som de andre større kommunene. Klart lavere ressursbruk enn hos de mindre kommunene.

Figur: Ressursbruk målt i fht årsverk

Lavere ressursbruk er målt for Verdal i perioden. Snittet i Nord-Trøndelag er det som ligger nærmest Verdal. De andre snittene viser høyere ressursbruk.

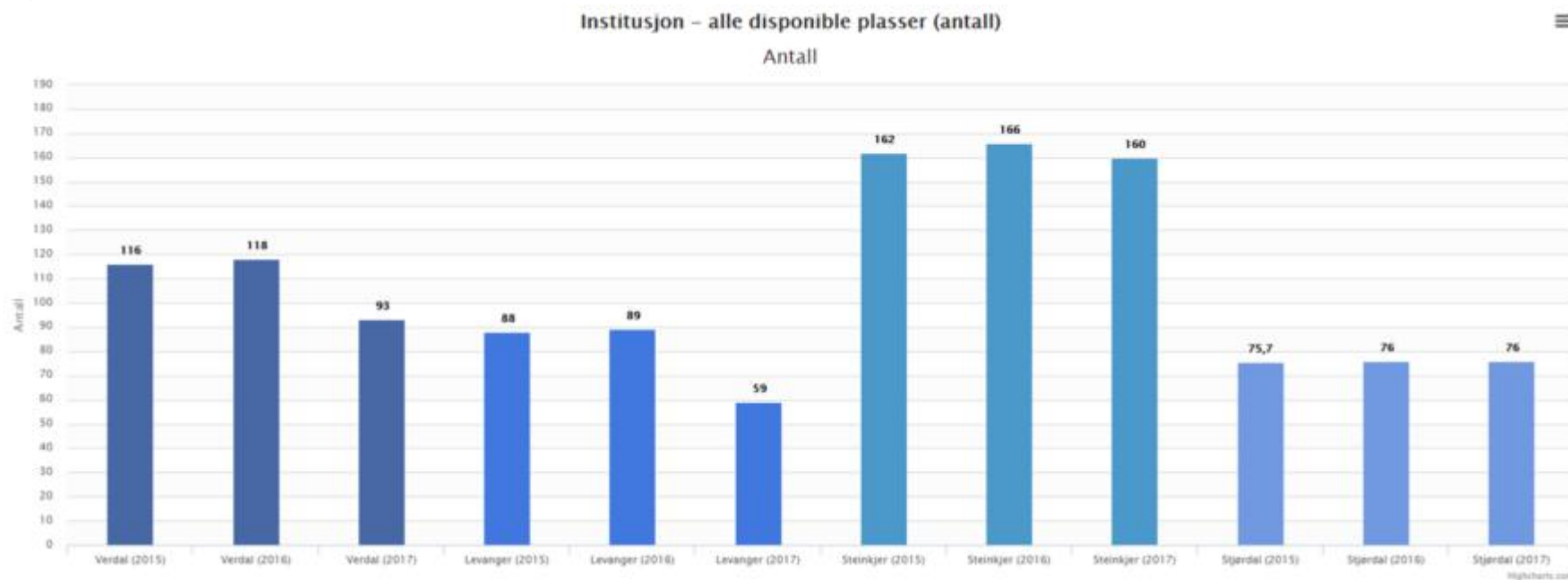
Helse - institusjon

Oppsummering institusjon:

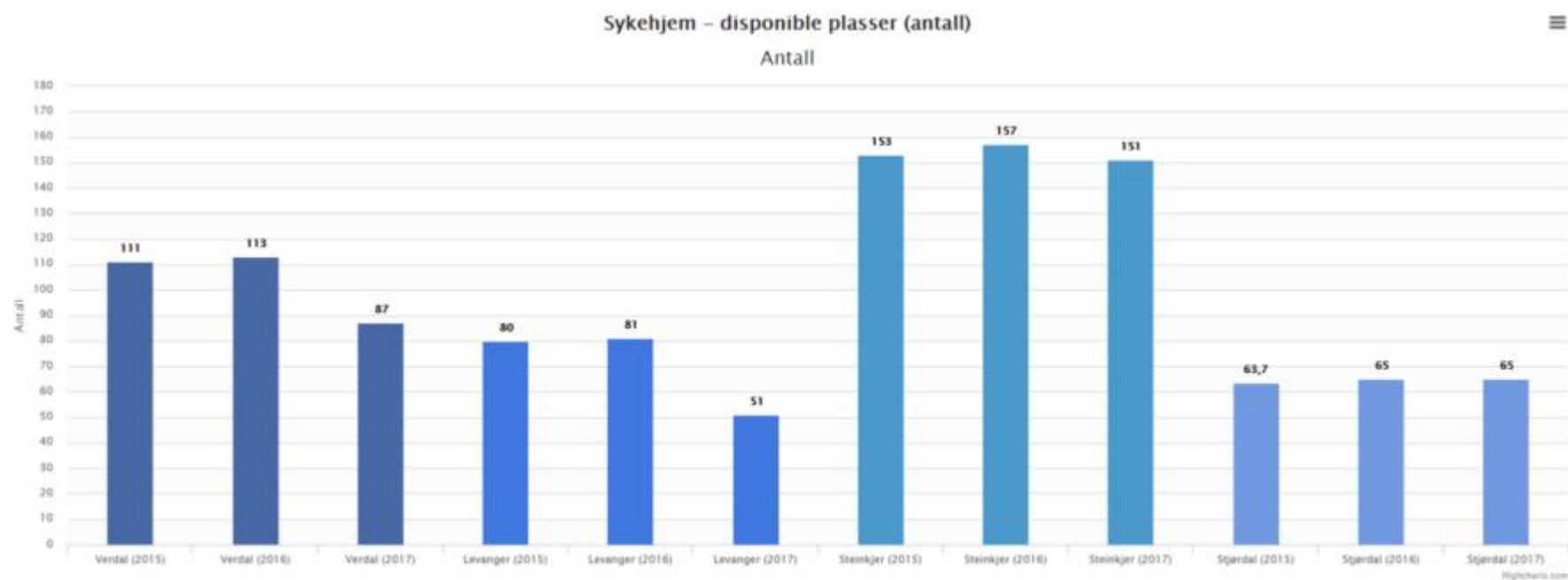
Normal ressursbruk, men potensiale for forbedringer. Tydelig at det er tatt grep i perioden.

Vil bli en utfordring for helse å ta ned driften mye i årene fremover jf at det ser ut til å være hentet relativt mye i tilpasninger tidligere.

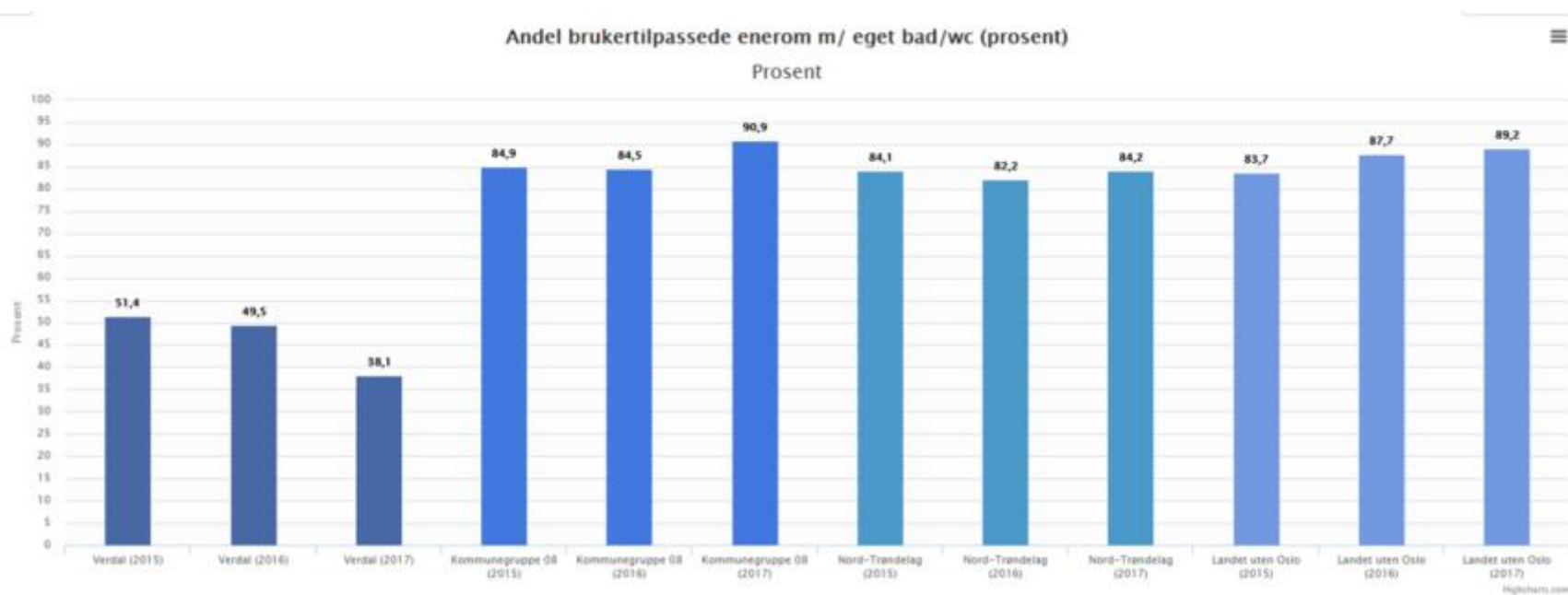
Tall fra området:

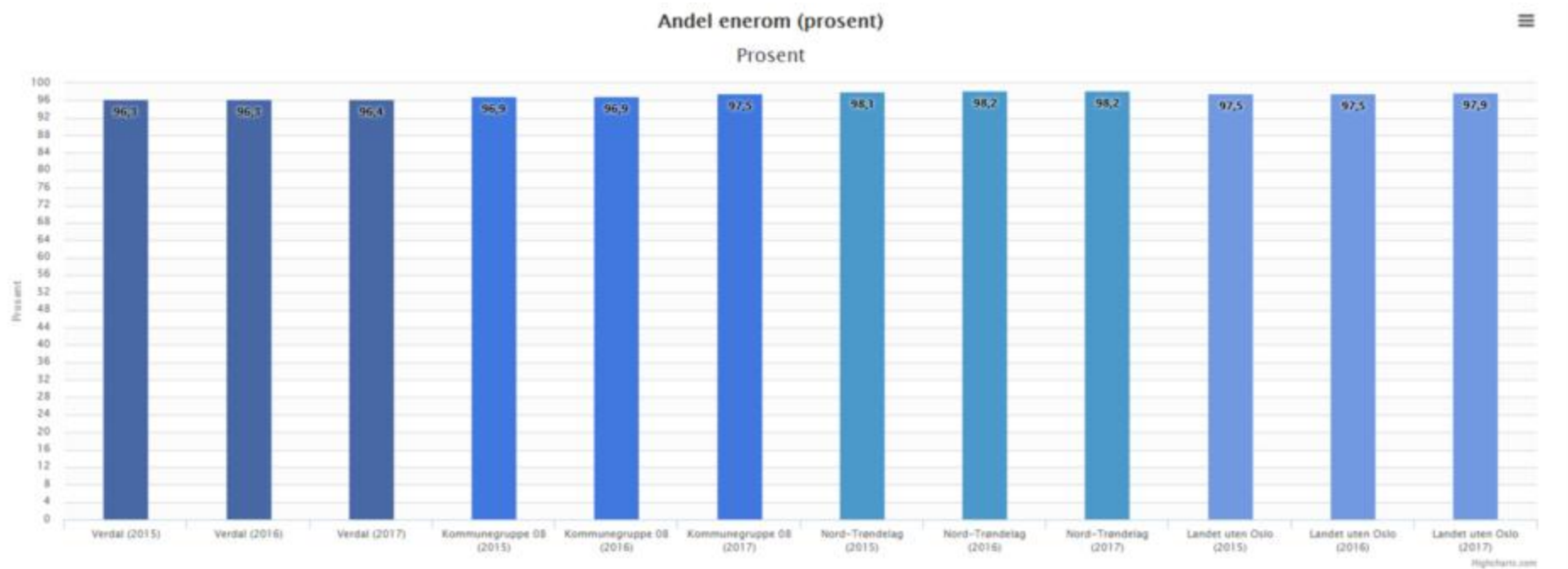
Figur: Kapasitet

Figur: Kvalitet

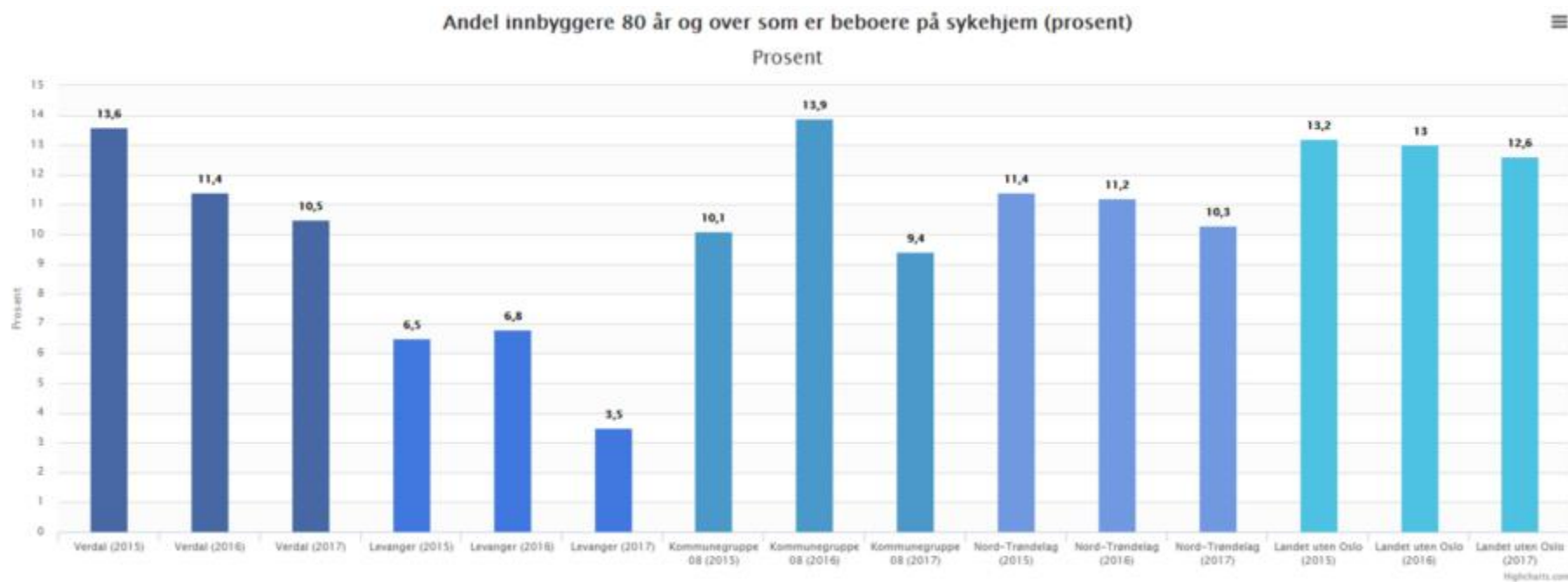

Behovet for å bygge nytt er vel synlig her!

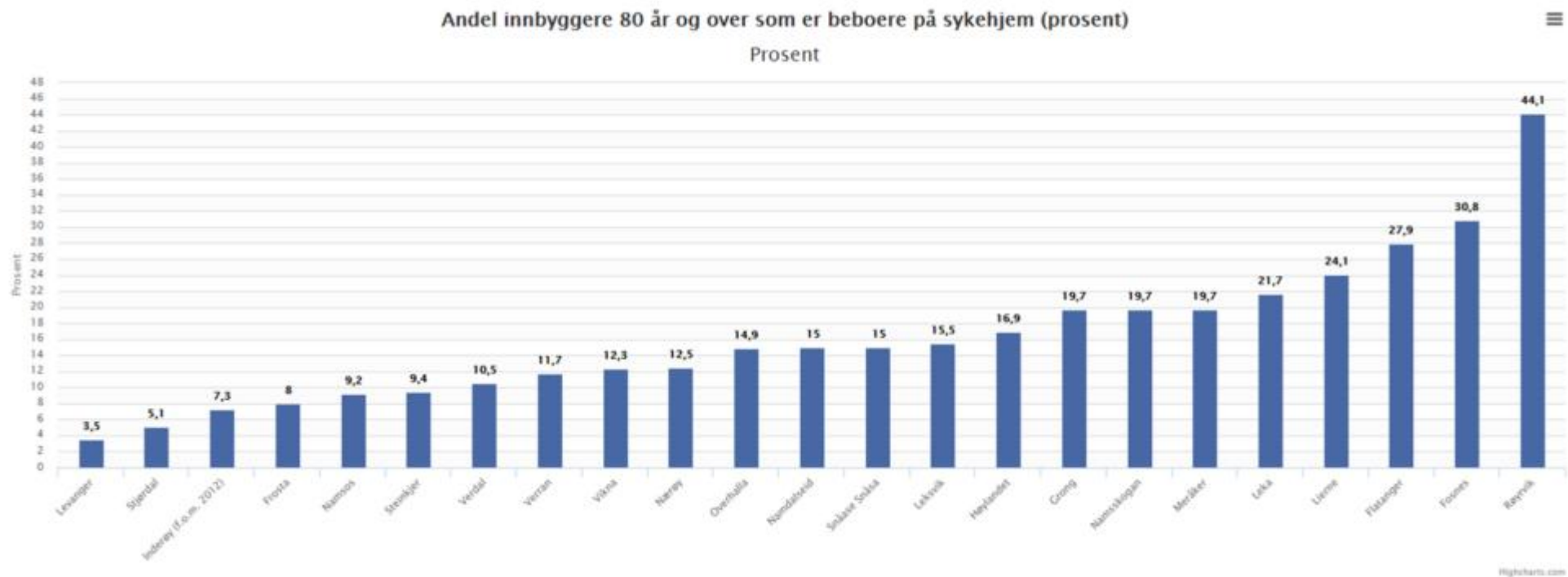

OK

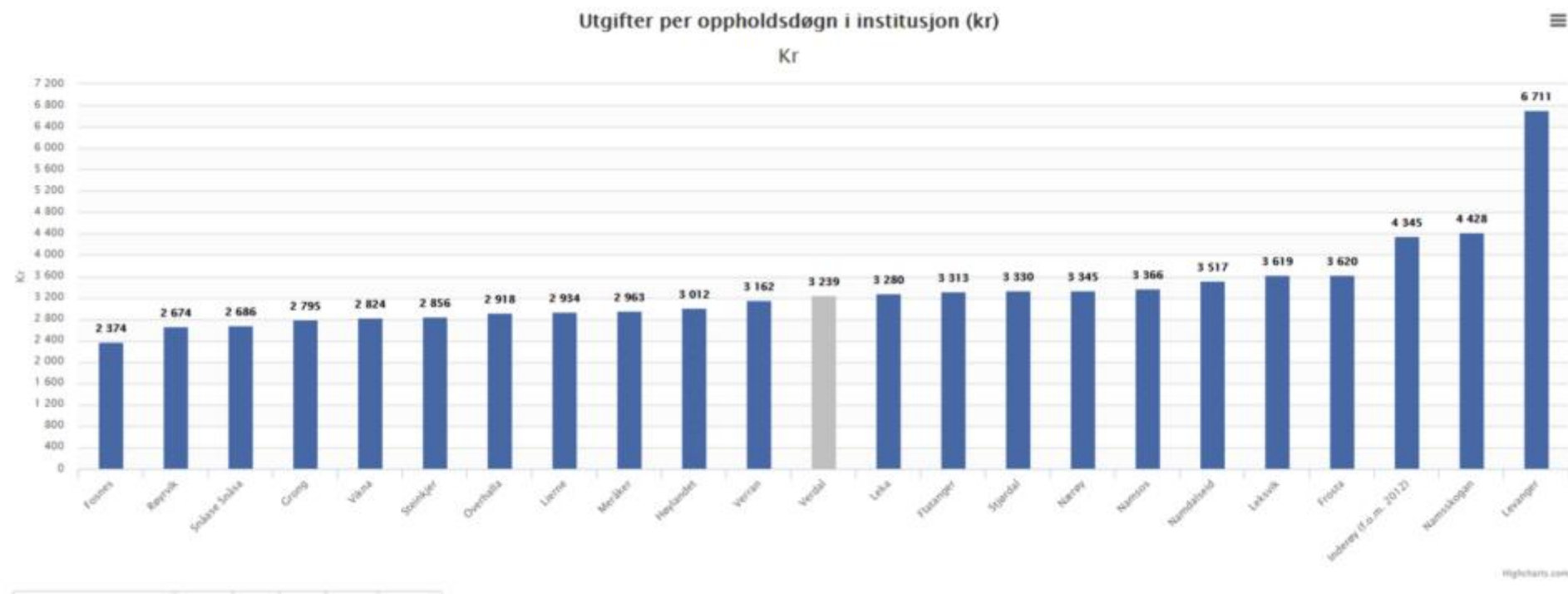
Boform

Her er det mye bevegelser! Tydelige endringer i Verdal.

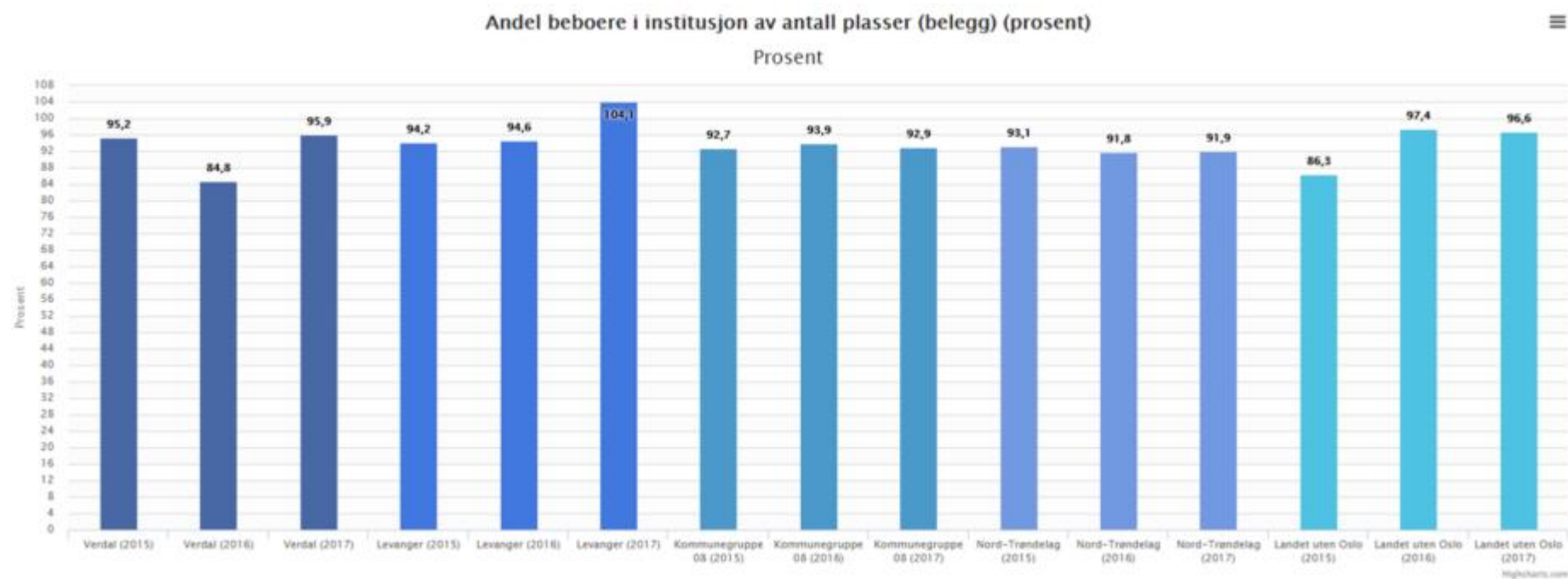

Lett å se koblinger til inntektsnivå her! Kommuner med høye inntekter pr innbygger har bedre sykehjemsdekning. Dette kan også ha en sammenheng med lange avstander ut til brukeren, slik at sykehjem i praksis blir mindre kostnadskrevende enn å reise ut til brukeren.

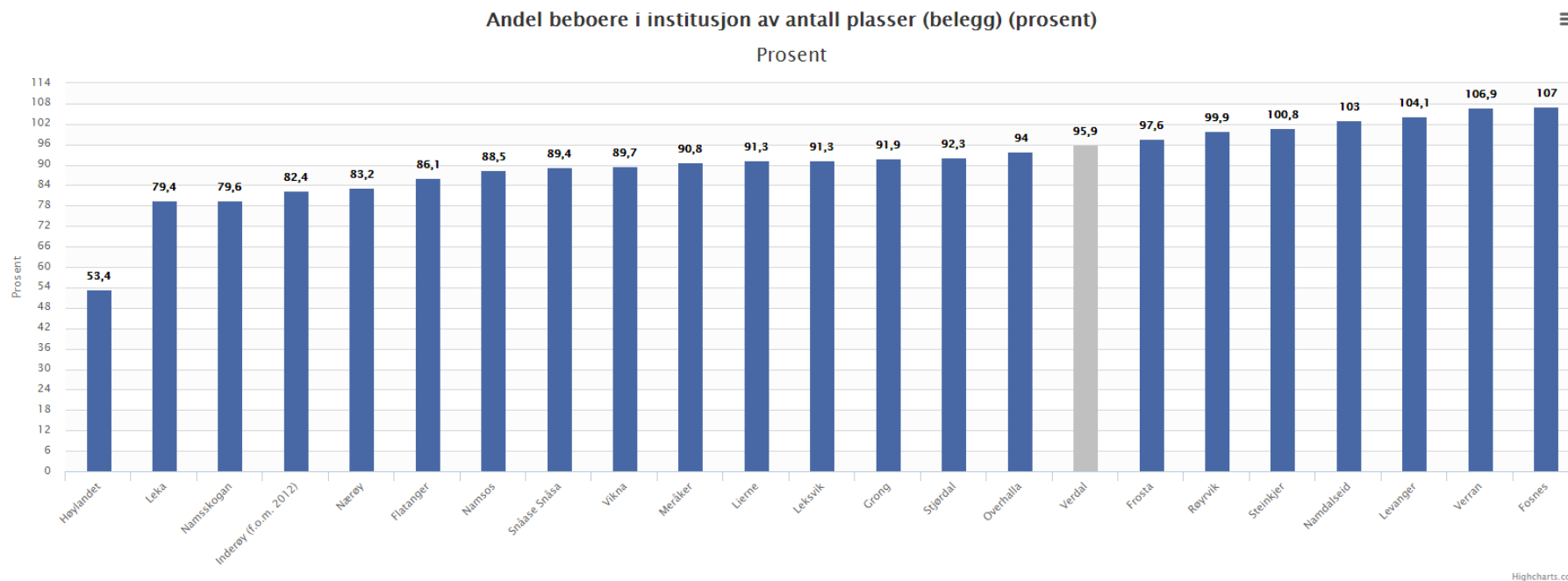

Verdal ligger midt i.

Figur: Belegg%

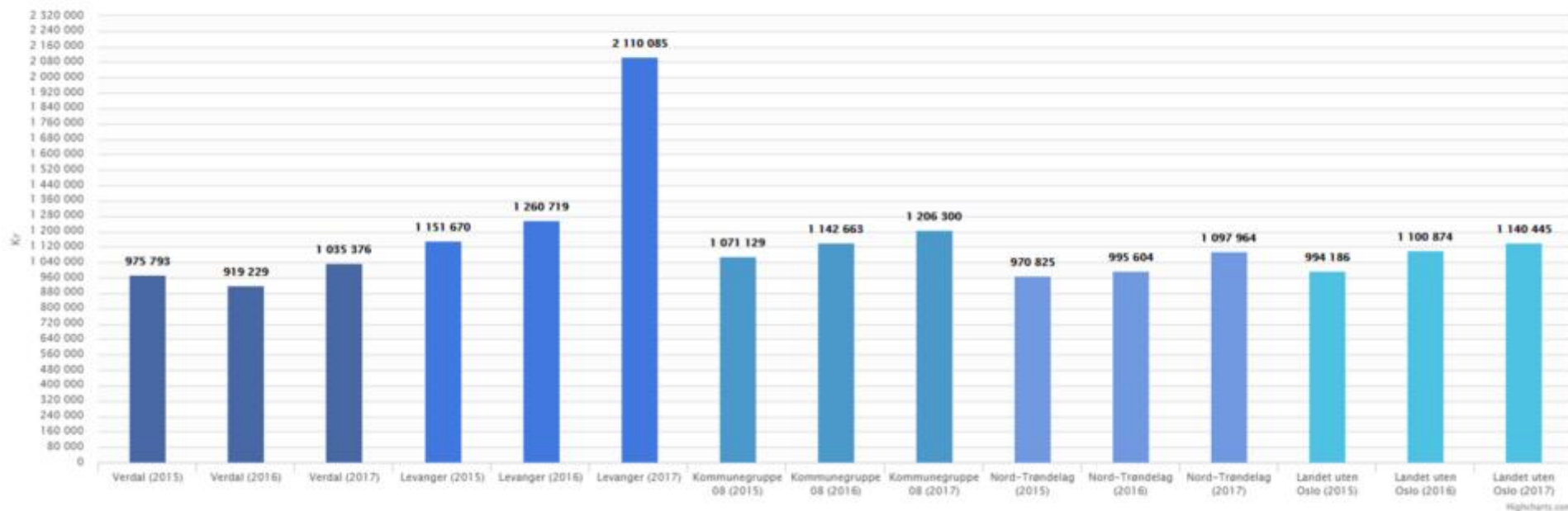
SSB tabell 12293.

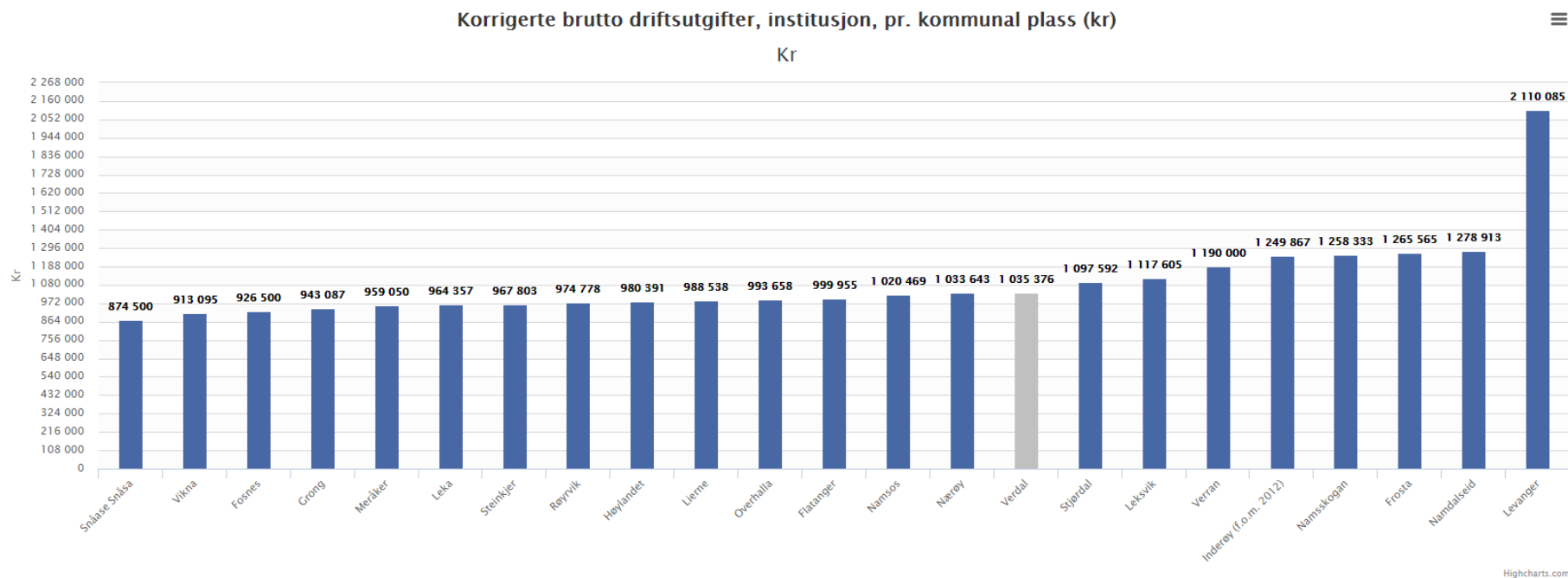
SSB tabell 12293. Antall beboere over et år kan være høyere enn antall tilgjengelige plasser. Derfor er noen kommuner over 100 her.

Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (kr)

Kr

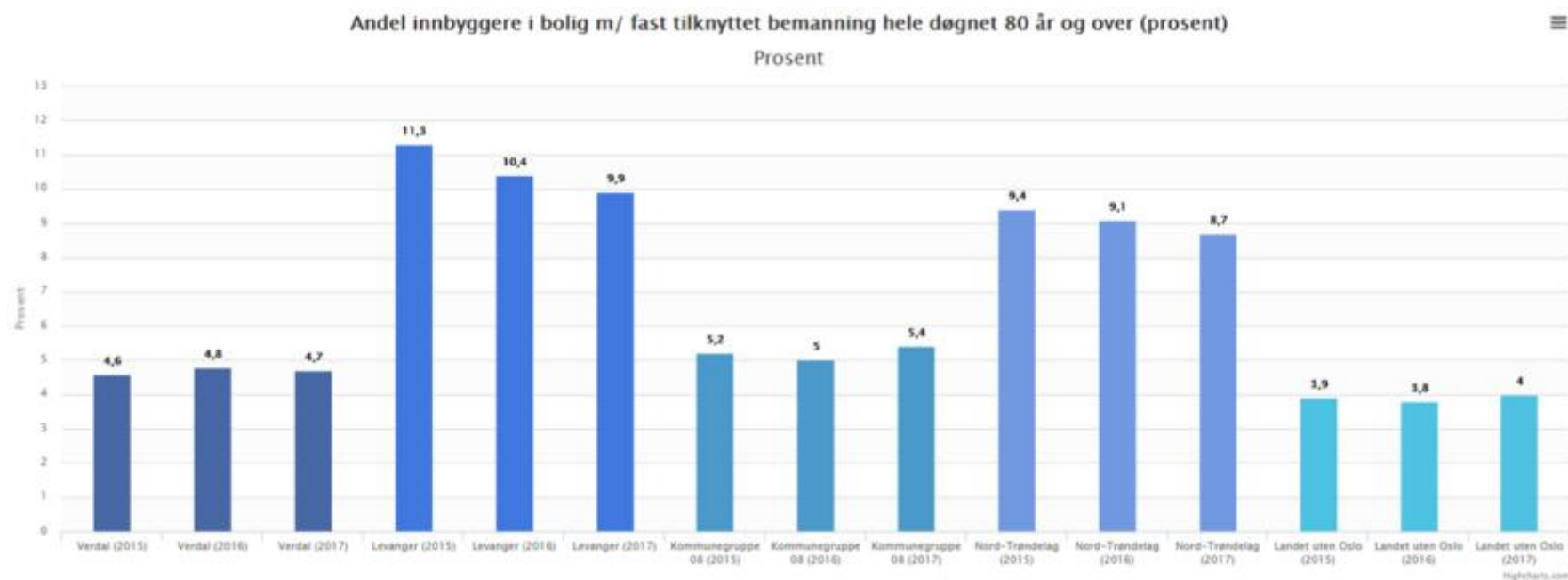

Denne indikatoren er kanskje den mest sentrale for måling av kostnader sykeheim. Viser snittkostnad pr plass i kommunale sykeheim. Verdal er målt til relativt lav ressursbruk i sammenligning med de andre kommunene. Nivået for Levanger er «helt ute av kurs» både i 2016 og 2017 i forhold til de andre sammenligningskommunene.

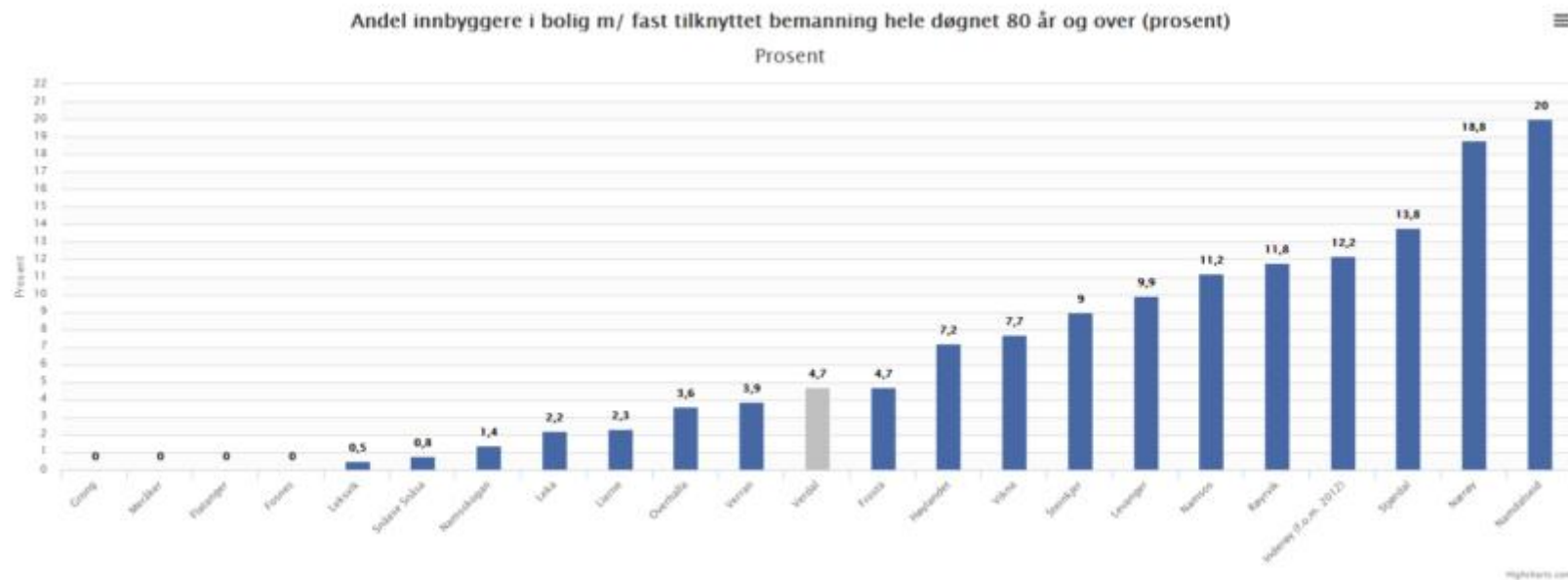

Hvorfor ligger ikke «de rikeste» kommunene i toppen? Kanskje fordi de har en annen sammensetning av pleiebehov hos brukerne.

Verdal ligger vel helt ok til her. Det er kanskje litt merkelig at ikke de større kommunene skal kunne hente ut stordriftsfordeler i forhold til de små, men dette kan igjen ha noe med pleietyngde å gjøre. Altså at en høyere terskel for å komme inn på sykeheim gir høyere enhetskostnad. Steinkjer er den store kommunen som ligger nærmest å hente ut stordriftsfordeler blant de kommunene som er vist her.

Verdal ligger lavere enn sammenligningskommunene.

En del av de kommuner som ligger lavest her har nok høyere institusjonsdekning. Det er ikke tilfelle for Verdal.

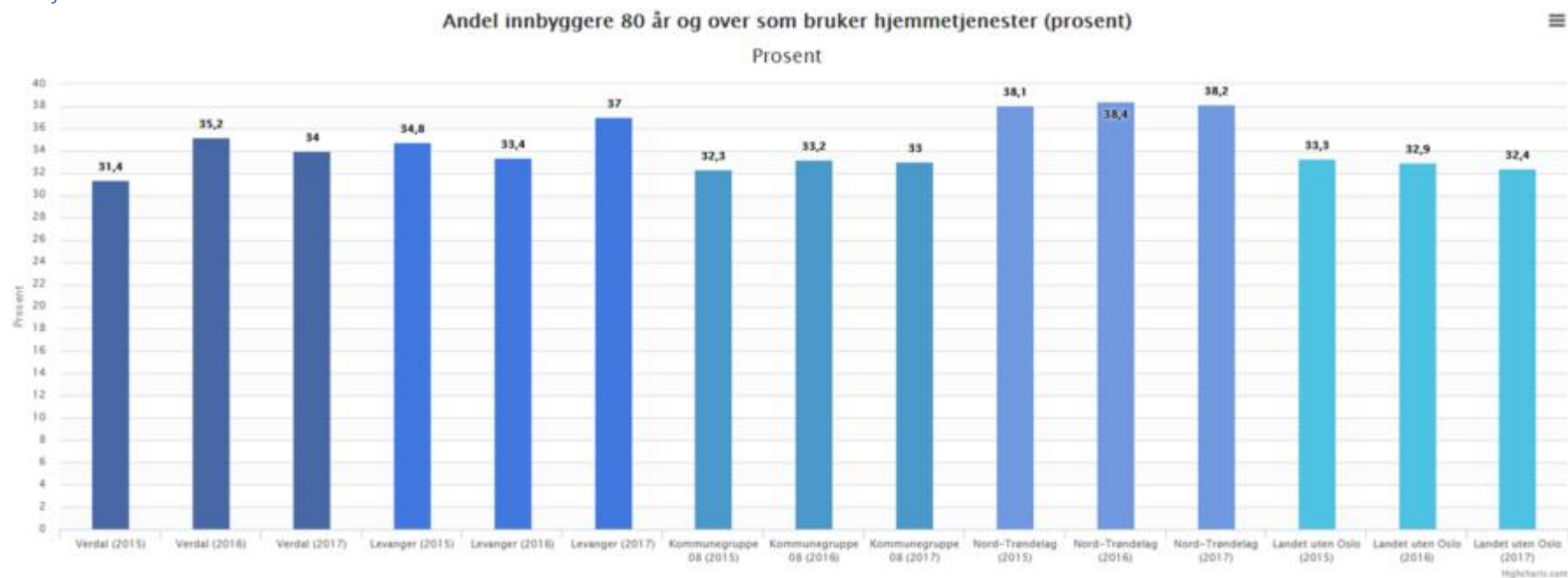
Helse - hjemmetjeneste

Oppsummering hjemmetjeneste:

Det er lite tall å finne i det nye kostra som gir noe godt bilde av hjemmetjenesten. Dette kan nok bli en god del bedre når nye kostra er fullt ut implementert hos SSB.

Utfordringen i å analysere tjenesteområdet er den store spredningen i behovene hos brukerne. Når spredningen i tallmaterialet blir stor, er beregnet gjennomsnitt lite representativt for den vanlige brukeren av hjemmetjenesten. Eller en kan si at det i liten grad finnes standardbrukere. Hjemmetjenesten er derfor et område der vi burde brukt individdata i større grad. Dette er tallmateriale som finnes i for eksempel fagsystemer som IPLOS. For å nyttiggjøre oss denne type data fullt ut er vi avhengig av å anskaffe analyseverktøy som kan analysere timeforbruk opp mot ulike type brukere.

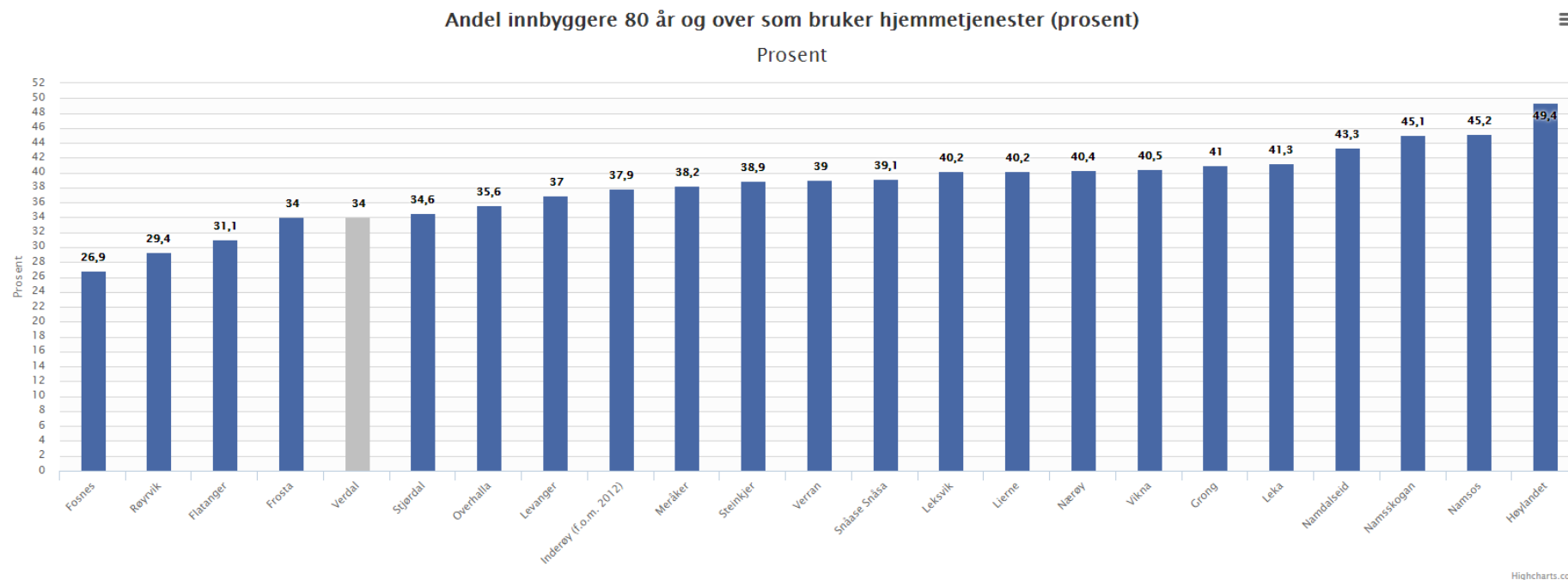
Tall fra området:

Andelen vil indirekte også fange opp sykehjemsdekning. Kommuner med høyere andel hjemmetjenester kan ha lavere sykehjemsdekning. Dette kan igjen forstyrres av omfanget av boliger med bemanning.

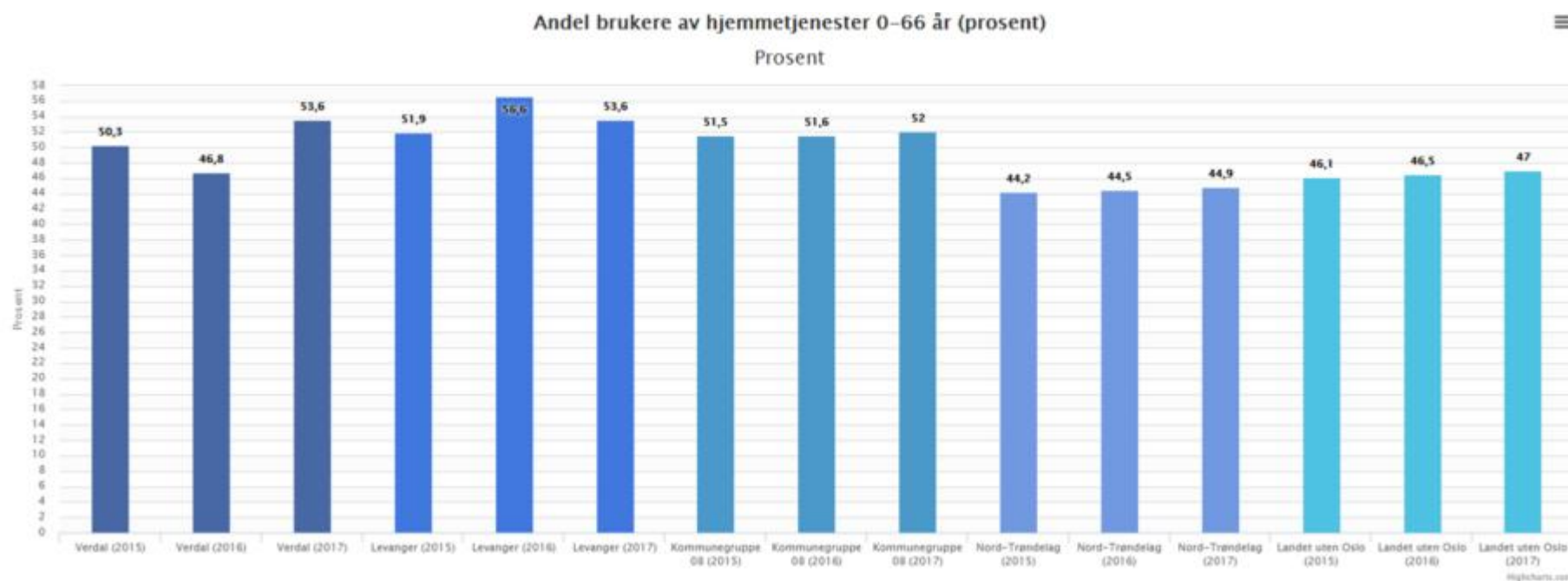
Nøkkeltallet kan i kombinasjon med tall for kostnadsnivå, si noe på et grovt nivå om kommunen gir tilbud til mange med liten ressurs til hver, eller om tilbudet spisses slik at færre får bistand men med høyere ressursinnsats.

Andelen i Verdal er noe lavere enn for Nord-Trøndelag, men høyere enn kommunegruppe og land. Dermed blir det ikke noe entydig svar på om kommunen gir tilbudet til mange eller få. Det vil også være slik at det kan være nyanser mellom kommuner i forhold til pleietyngde. Forskjellen mellom Verdal og de andre kommunene blir da så liten at det her ikke er mulig å konkludere med noe annet enn at kommunen ligger omtrent på linje med de andre.

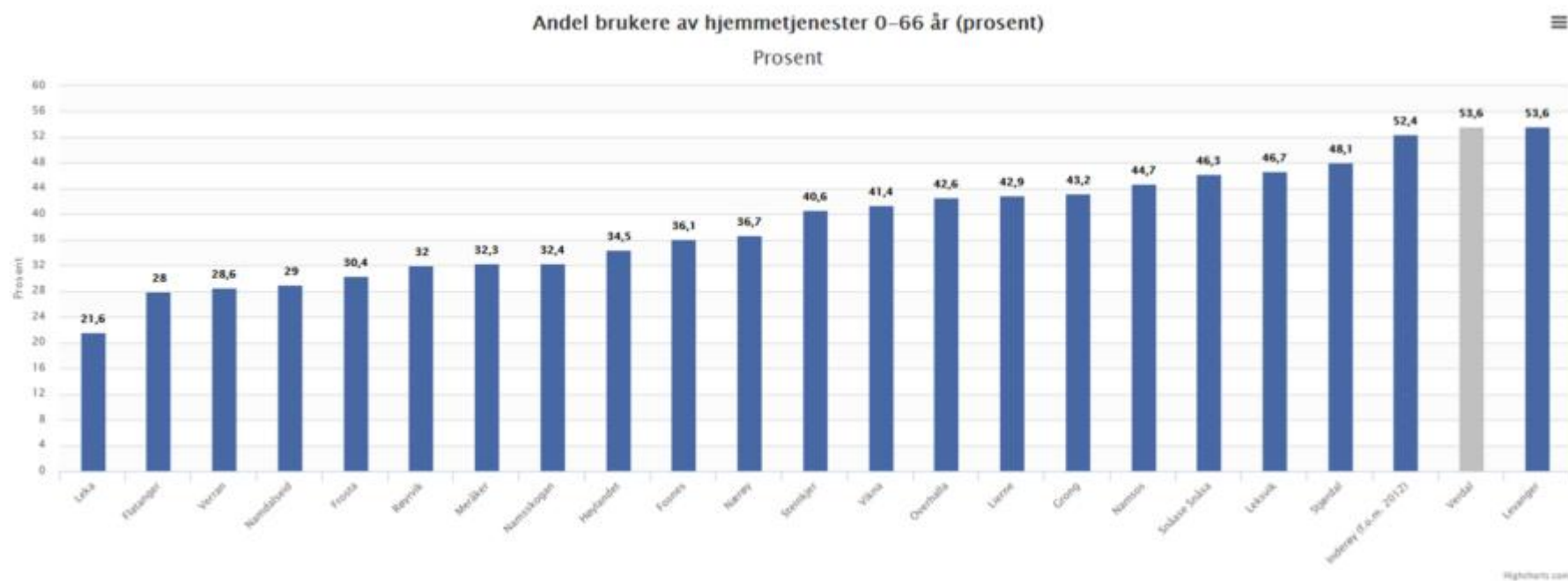
I det store bildet for Nord-Trøndelag ligger Verdal i den nedre delen.

Unge brukere

Unge brukere utgjør en vesentlig del av utgiftene, og må ses på. Ser ut til at kommunen ligger noe høyt her. Må ses opp mot ordningen for ressurskrevende brukere hvis det er mulig.

Figur: Unge brukere i en bred sammenligning

Storkommunene ligger høyt, og Verdal ligger sammen med Levanger i toppen.

Tabell: Utvalgte tall for helse og omsorg

Her er en oversikt over de mest sentrale tallene fra Kostra for Helse og Omsorg. Noen av tallene er behandlet foran i figurene.

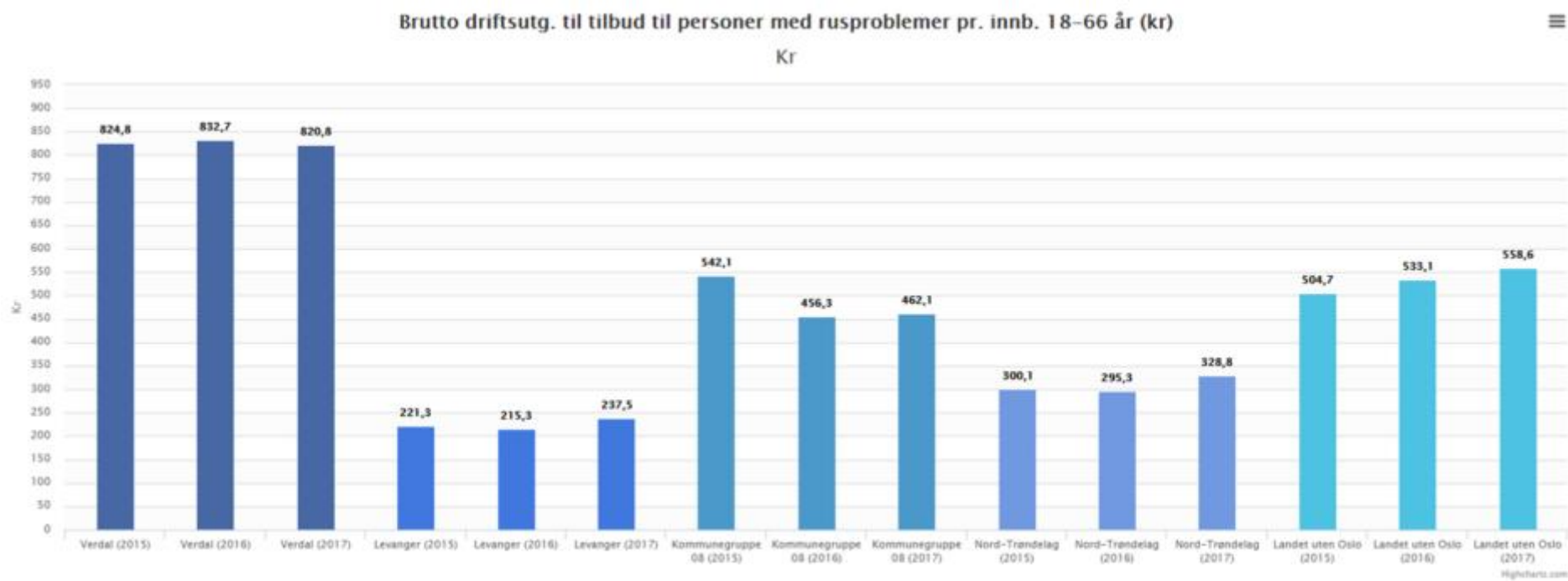
Nøkkeltall	Enhet	Verdal			Kostragruppe 08			Landet uten Oslo		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	kr	22979	23565	23191	20318	21604	22976	23072	24341	25456
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	årsverk	291,1	291,7	283,4	259	265,9	273,5	299,3	302,9	312,3
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	prosent	31	30,1	29	28,3	28,4	28	30,9	31,4	31,1
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	prosent	81,2	80	79,9	75,1	75,4	76	73,5	74,6	74,8
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	årsverk	0,57	0,55	0,49	0,53	0,51	0,52	0,56	0,56	0,57
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	prosent	31,4	35,2	34	32,3	33,2	33	33,3	32,9	32,4
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	prosent	50,3	46,8	53,6	51,5	51,6	52	46,1	46,5	47
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	prosent	13,6	11,4	10,5	10,1	13,9	9,4	13,2	13	12,6
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent) ¹	prosent	51,4	49,5	38,1	84,9	84,5	90,9	86,9	87,7	89,2
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	kr	2993	3134	3239	3497	3653	3892	3119	3295	3439
Andel private institusjonsplasser (prosent)	prosent	0	0	0	0,4	1	1,3	6,5	6	5,9
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	timer	0,36	0,42	0,62	0,49	0,38	0,62	0,54	0,56	0,55
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	prosent	0	0,55	0,74	0	0	0	0,64	0,64	0,65
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	4,1	4,2	4,4	4,6	4,6	4,6	4,6	4,7	4,6
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	10,7	10,7	11,2	9,9	10,2	10,3	10,5	10,7	11,1
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	9,2	8,6	9,4	8,3	8,2	8,7	9,1	9,2	9,5
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	årsverk	42,4	46,5	51,6	35,8	41,1	44,4	34	37	39,4
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	prosent	106,1	107,8	101,4	89,9	94,3	90,3	88,6	91,8	90,6
¹ Fram til 2016 beregnet en indikatoren som andel PLASSER i enerom. Nå gjelder alle år bare andel enerom.										

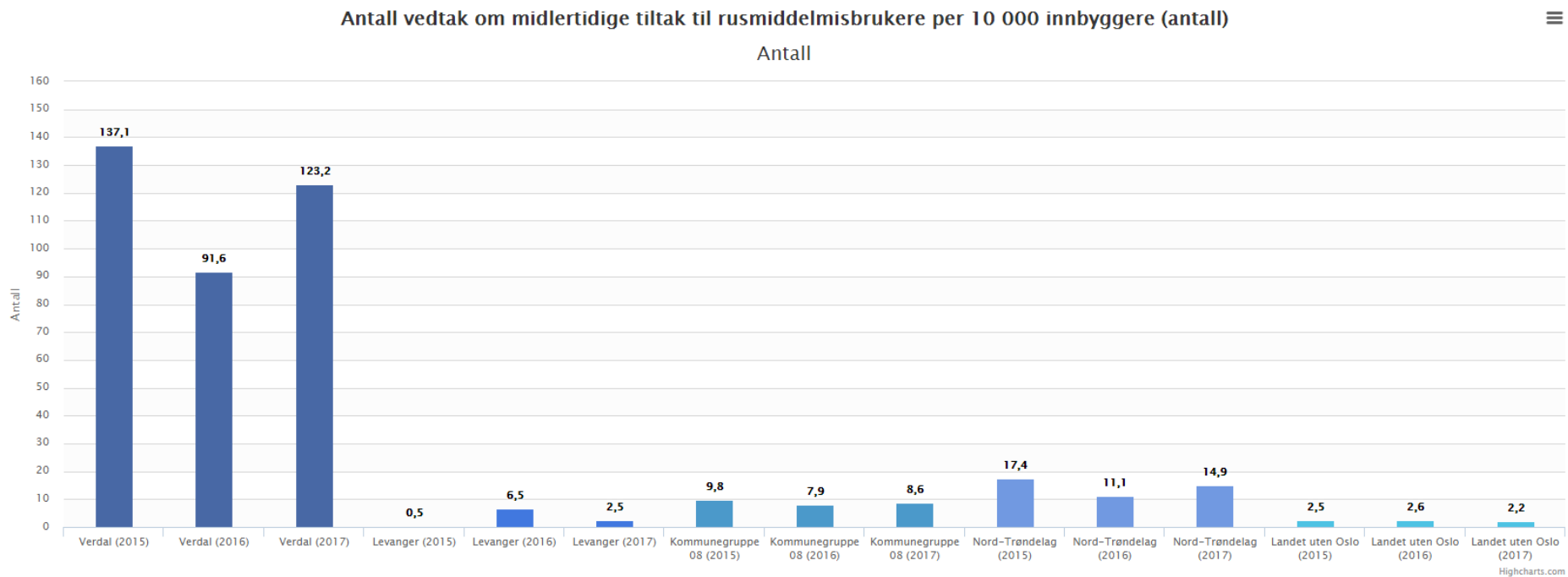
Helse - rus

Oppsummering rus:

Høy ressursbruk, men kostnadsdriverne sier også at det er store behov.

Tall fra området:

Dette gir ikke mening! Sjekk rapportering!

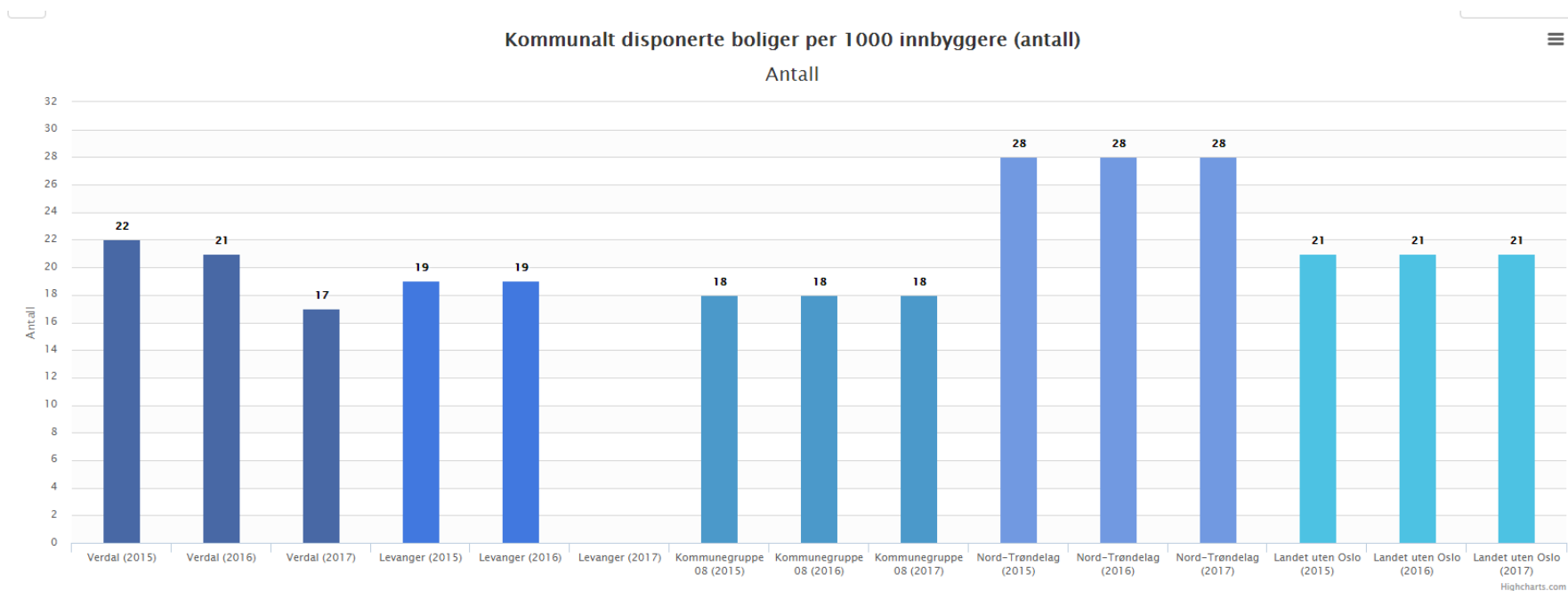
Helse - Sosialtjeneste

Oppsummering sosialtjeneste:

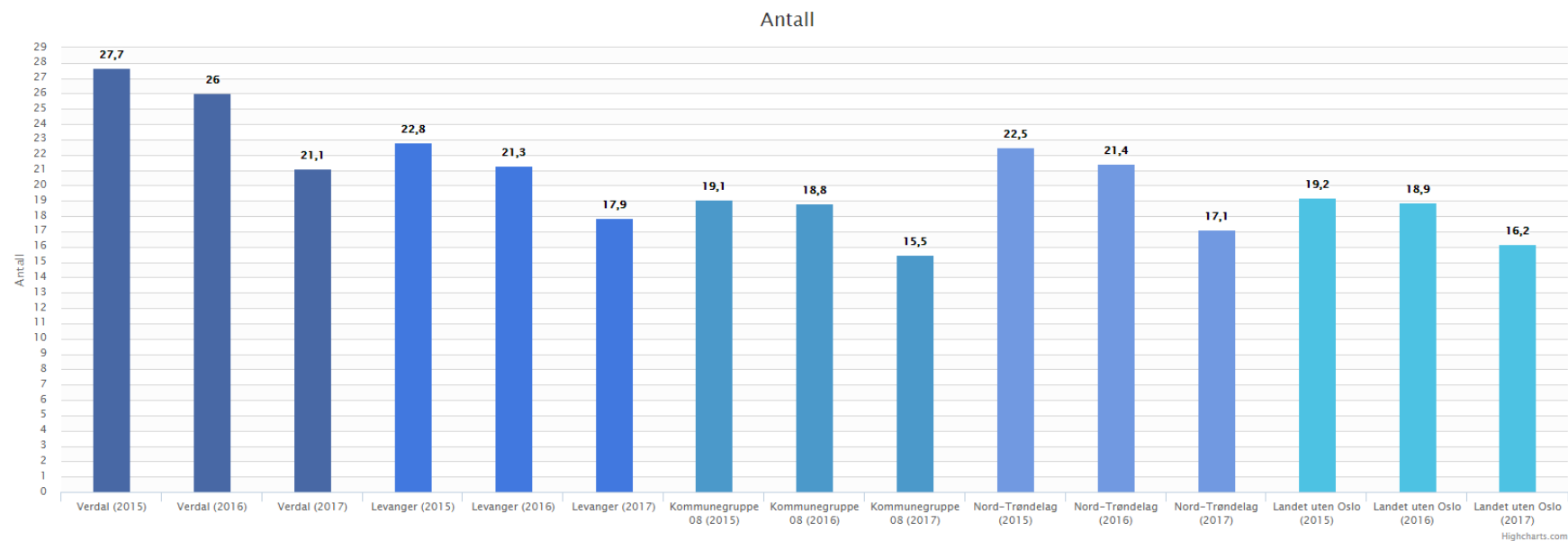
Nye kostra har få tall om kostnadsnivå.

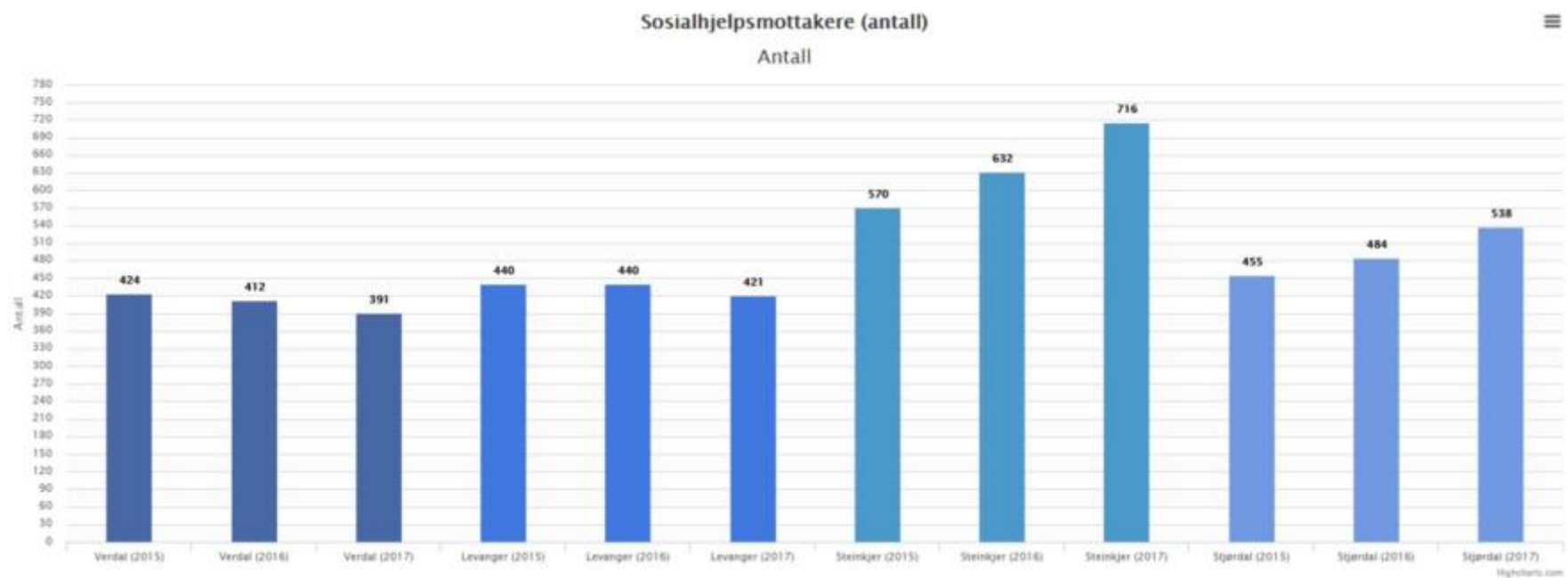
Kostnadsdriverne viser en gunstig utvikling. Så gunstig at en kan lure på om dette blir en varig endring.

Tall fra området:

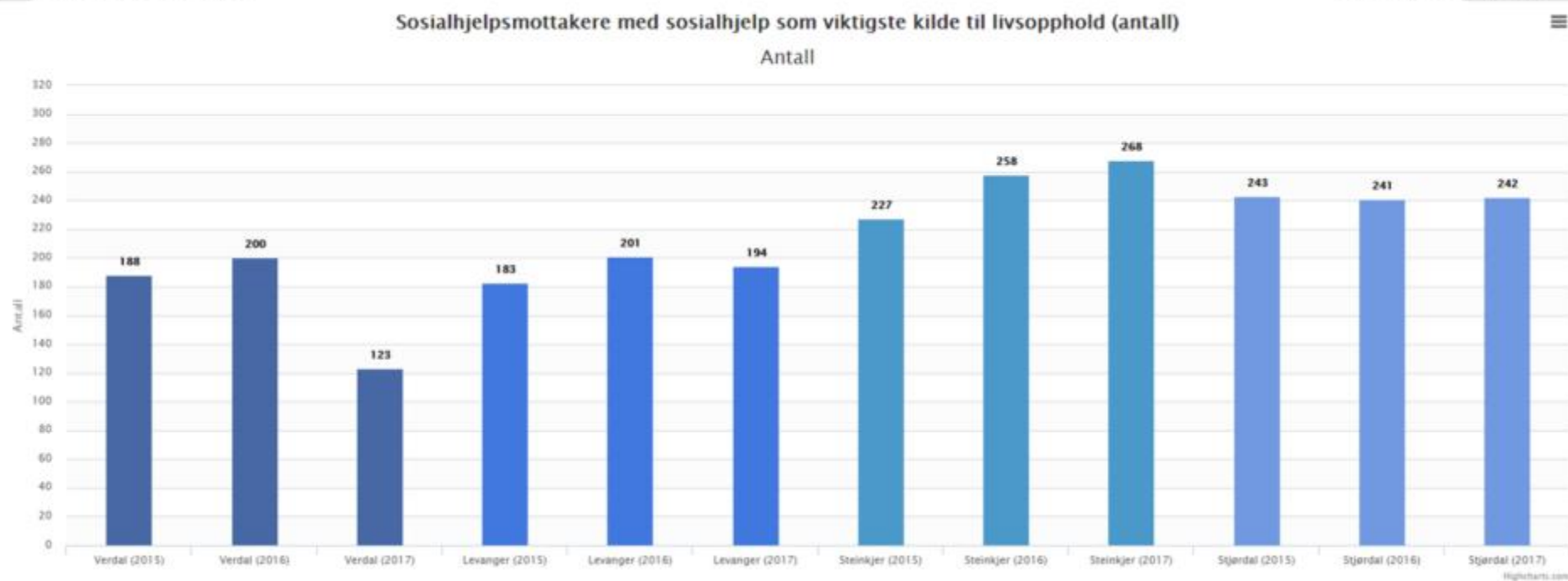
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)

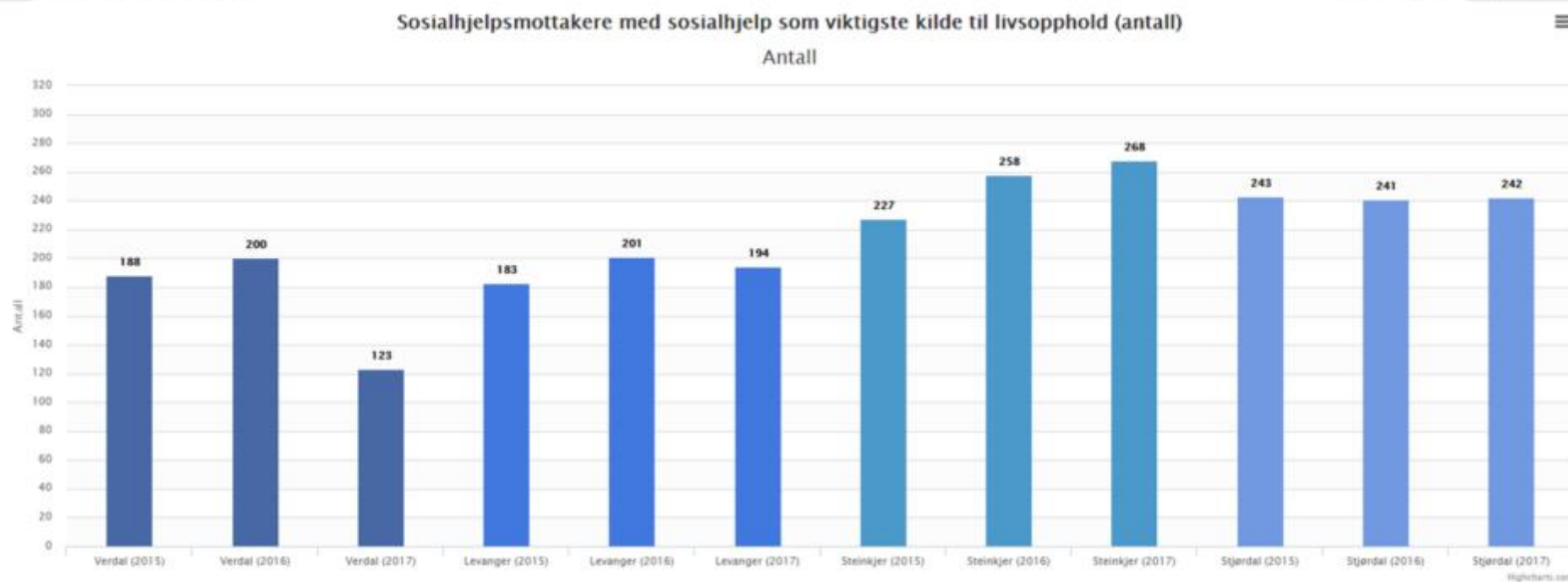
Endre geografi og år i diagram og tabell.

Velg farger på grafen: Fargepalett 1

Endre geografi og år i diagram og tabell.

Velg farger på grafen: Fargepalett 1

Sosialhjelpsmottakere, utbetalt beløp og stønadstid , etter region, statistikkvariabel og år

[Vis tabell](#)[Om tabellen](#)[Rediger og beregne](#)[Lagre fil som](#)[Vis tabell](#)[+ Tabellinnstillinger](#)[+ Lagre spørringen](#)

	Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr)		
	2015	2016	2017
1702 Steinkjer	8 834	8 630	9 357
1714 Stjørdal	8 534	10 064	10 738
1719 Levanger	4 637	4 982	5 133
1721 Verdal	7 542	7 703	8 527

Fotnoter

Sosialhjelpsmottakere, utbetalt beløp, stønadstid, mottakere som forsørger barn under 18 år. 2015-2017

Kultur

Oppsummering kultur:

Normal ressursbruk.

Tall fra området:

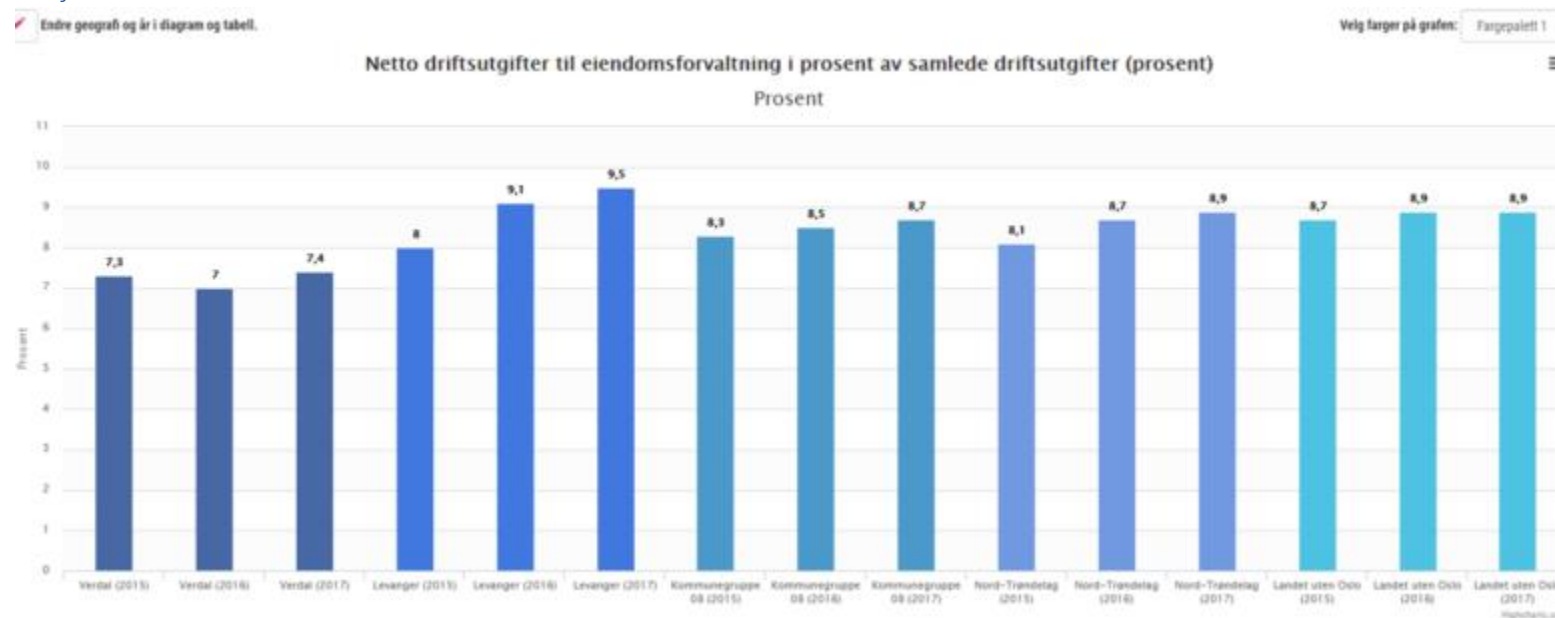
Nøkkeltall	Enhet	Verdal		Kostragruppe 08		Landet uten Oslo	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	3,7	3,6	3,6	3,6	3,9	3,9
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,8	0,7	1,2	1,2	1,3	1,3
Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,9	1,1	0,8	0,8	0,8	0,8
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	1000 kr	15 326	14 574				
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	1 967	1 933	1 867	1 952	2 097	2 224
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	7 015	836	1 209	1 660	954	934
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	antall	3,7	4	4,3	4,2	4,7	4,7
Besøk per kinoforestilling (antall) ¹	antall	30,8	28,7	33,7	29	33,1	28,2
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	prosent	16,2	13,7	14,9	14,7	14,2	13,8
Omløpshastighet for bøker (antall)	antall	1,1	1	0,8	0,8	0,7	0,7
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek (1000 kr)	1000 kr	3511	3774				

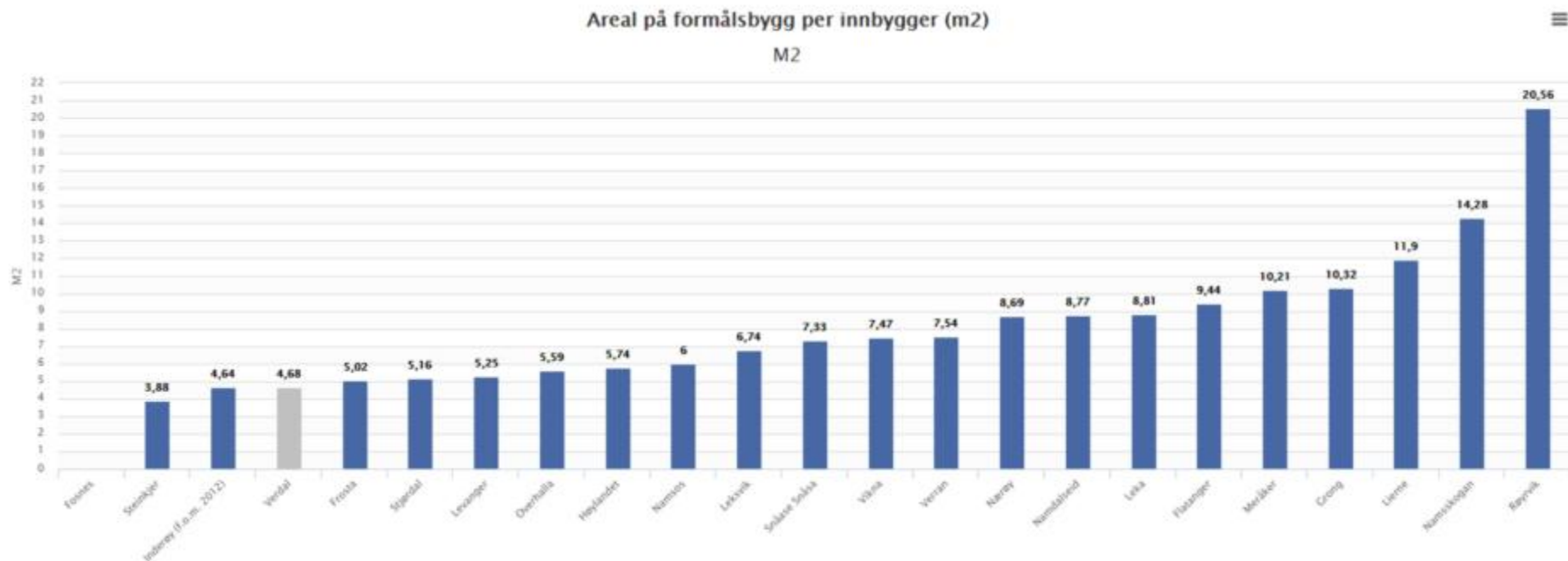
Kommunale bygg

Oppsummering kommunale bygg:

Normal ressursbruk i fht omfang av bygg. Svært lave vedlikeholdsutgifter. Det er tvilsomt om vedlikeholdet er tilstrekkelig til å ivareta bygningsmassen over tid.

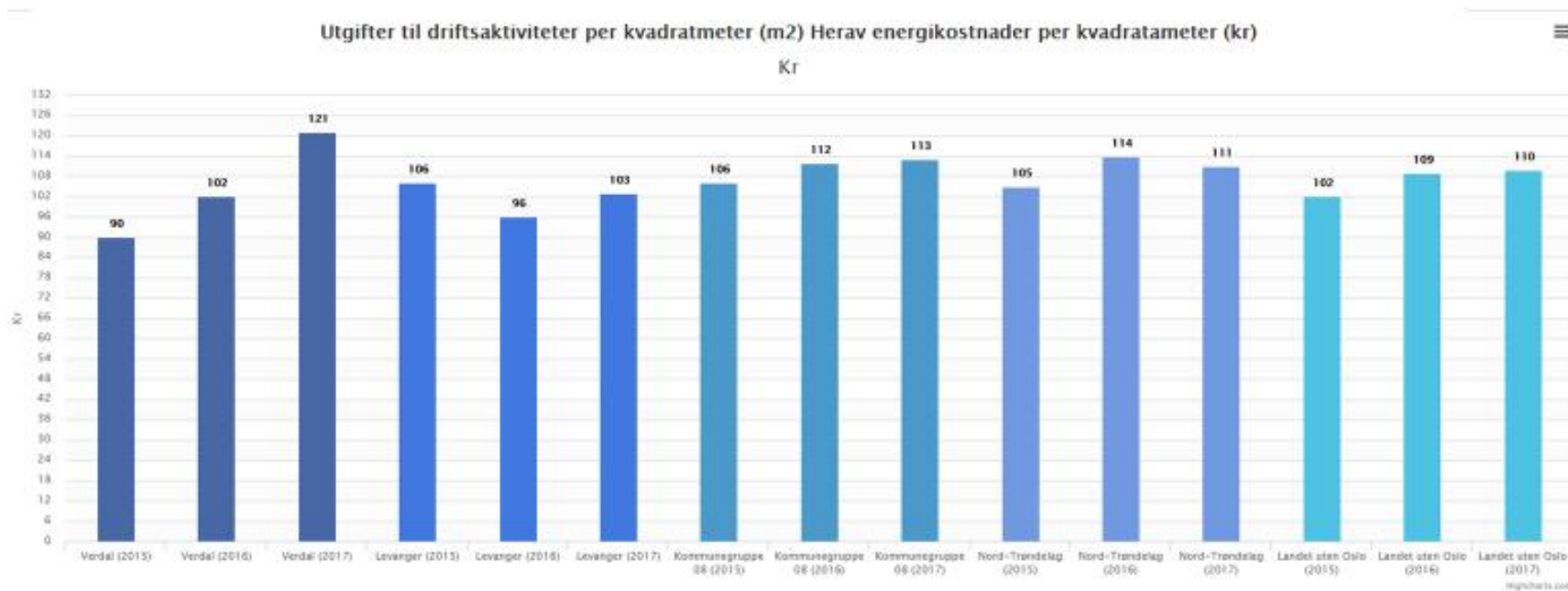
Tall fra området:

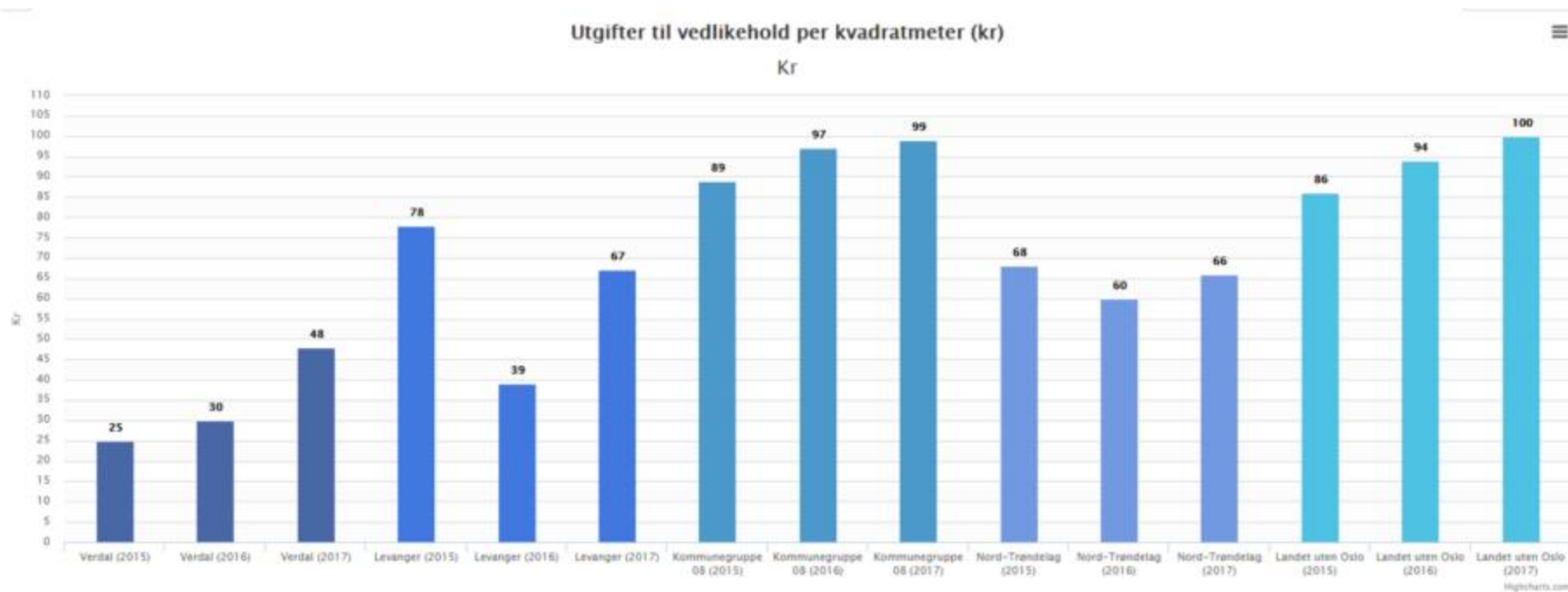
Formålsbygg kan defineres som et bygg som er bygget for et spesielt formål, eller på et sted hvor alternative brukere av bygget vil være vanskelige å finne. Dette kan for en kommune være:

- Administrasjonslokaler • Førskolelokaler • Skolelokaler • Institusjonlokaler • Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg • Kommunale kulturbygg

Høye energikostnader i gamle bygg.

Figur: Vedlikehold

Bærekraftig?

Vedlegg – Ressursbruk pr innbygger alle kostrafunksjoner og grupper. Ikke korrigert for ulikt utgiftsbehov

Funksjoner	1721 Verdal			1719 Levanger			1702 Steinkjer			1714 Stjørdal			EKA17 Nord-Trøndelag			EAKUO Landet uten Oslo		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
100 Politisk styring	182	190	186	156	132	128	168	189	178	451	419	392	382	380	313	406	381	404
110 Kontroll og revisjon	208	208	215	177	175	178	156	154	162	153	120	149	251	242	254	95	102	102
120 Administrasjon	3 134	3 305	3 168	2 815	2 298	2 494	2 779	2 299	2 729	2 553	2 641	2 679	3 666	3 596	3 694	3 183	3 290	3 286
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	-	-	159	241	254	478	213	168	401	172	227	209	223	221	351	242	258	271
130 Administrasjonslokaler	338	314	302	314	301	319	301	261	250	266	257	286	314	308	282	340	351	368
170 Årets premieavvik	257	-433	-381	-3	-369	-571	-1 007	-1 662	-1 185	161	-541	-449	-17	-709	-596	-119	-682	-601
171 Amortisering av tidligere års premieavvik	537	494	550	615	591	639	641	769	1 006	545	510	552	747	655	778	737	682	790
172 Pensjon	18	21	19	12	18	18	2	4	25	24	20	21	12	18	22	8	20	25
173 Premiefond	-1 229	-777	-732	-1 008	-674	-637	-3	-5	-18	-1 143	-739	-664	-877	-721	-648	-745	-649	-564
180 Diverse fellesutgifter	20	-33	211	-155	536	487	573	551	567	8	12	22	165	309	365	107	99	112
190 Interne serviceenheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-4	-2	-7
201 Førskole	6 393	6 351	6 409	7 943	7 772	7 984	6 601	6 889	6 948	7 446	7 735	7 665	6 757	6 999	7 130	6 673	6 875	7 074
202 Grunnskole	10 974	11 371	11 991	10 409	10 351	10 813	10 130	10 190	10 540	10 928	11 231	11 131	10 920	11 150	11 501	10 177	10 332	10 581
211 Styrket tilbud til førskolebarn	348	451	709	655	521	592	469	499	565	616	636	704	479	502	560	550	583	620
213 Voksenopplæring	191	244	574	191	170	249	130	-155	1 009	284	327	355	195	245	404	205	211	260
215 Skolefritidstilbud	213	215	246	79	95	145	46	51	72	212	247	223	151	189	199	162	181	194
221 Førskolelokaler og skyss	339	350	356	201	268	296	172	283	286	384	409	429	374	425	456	477	501	525
222 Skolelokaler	2 336	2 430	2 471	2 210	2 434	2 525	1 990	2 109	2 160	1 923	1 911	1 845	2 228	2 367	2 366	2 013	2 120	2 187
223 Skoleskyss	364	408	375	264	283	295	370	397	406	275	297	326	351	369	385	267	270	279
231 Aktivitetstilbud barn og unge	156	162	222	64	88	82	163	157	171	145	146	147	137	134	151	156	162	164
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	568	627	612	661	664	669	309	339	291	501	597	614	550	615	615	553	594	621
233 Annet forebyggende helsearbeid	229	191	228	149	174	267	225	228	272	83	163	166	196	216	217	171	179	194
234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse	1 291	1 294	1 428	994	1 055	1 031	384	593	616	783	738	496	695	758	757	851	899	948
241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	1 312	1 408	1 524	1 229	1 219	1 403	1 761	1 871	1 909	1 459	1 372	1 479	1 794	1 854	1 996	1 659	1 772	1 833
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 163	1 203	762	457	622	616	702	1 047	993	786	868	830	725	785	752	740	847	885
243 Tilbud til personer med rusproblemer	418	422	470	139	98	147	229	123	110	99	116	183	130	132	156	249	256	281
244 Barneverntjeneste	548	558	831	438	488	650	573	610	605	535	659	600	573	643	745	561	599	637
251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	200	163	149	265	285	179	73	110	140	189	187	202	197	195	197	211	220	247
252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet	850	972	1 126	1 422	1 353	1 681	1 464	1 365	1 477	1 353	1 288	1 595	1 292	1 265	1 413	1 053	1 118	1 350
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	5 580	5 335	4 910	3 929	4 107	4 373	5 236	5 268	5 169	2 379	2 430	2 840	5 730	5 963	6 097	6 361	6 641	6 801
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	8 461	8 813	8 777	8 855	9 089	10 816	9 003	9 980	10 524	8 430	2 331	-5 870	9 169	8 527	7 527	8 152	8 541	8 931
255 Medfinansiering somatiske tjenester	20	.	.	2	.	.	33	.	.	20	.	.	21	.	.	1	.	.
256 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	96	287	252	-35	135	108	-57	172	173	44	220	216	-9	147	129	-26	123	138
261 Institusjonslokaler	385	354	339	278	691	952	497	548	511	299	288	280	657	774	809	835	897	956
265 Kommunalt disponerte boliger	331	261	256	-438	-324	-151	638	144	63	-128	-142	-156	-114	-160	-162	-130	-128	-116
273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	50	51	52	51	57	60	242	133	116	56	103	141	123	122	139	144	148	159
275 Introduksjonsordningen	743	909	1 032	1 536	1 487	983	597	792	943	549	614	659	833	1 040	1 194	501	676	874
276 Kvalifiseringsordningen	71	116	53	47	42	34	179	152	194	152	187	241	113	111	112	189	192	185
281 Ytelse til livsopphold	1 119	1 085	960	566	529	737	825	870	1 086	573	831	1 038	678	736	904	980	1 044	1 099

Funksjoner	1721 Verdal			1719 Levanger			1702 Steinkjer			1714 Stjørdal			EKA17 Nord-Trøndelag			EAKUO Landet uten Oslo		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	86	-28	-78	231	196	20	87	-27	13	-11	5	-18	54	18	-2	72	72	92
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	24	-14	1	-31	88	-200	-	-3	14	2	2	4	62	89	-33	40	34	69
290 Interkommunale samarbeid (§§ 27/28a-samarbeid)	-	-	-	-	-	-	-66	-115	-122	56	-102	-3	13	-51	-4	-8	-11	-20
301 Plansaksbehandling	80	85	96	79	82	79	121	127	124	334	397	322	157	189	196	217	229	244
302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering	-13	-31	4	-13	-30	1	-	-	-	-	-	-	10	15	10	12	19	18
303 Kart og oppmåling	23	7	-4	21	4	-7	58	60	127	124	121	134	84	85	103	85	93	90
304 Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser	-	-	-	-	-	-	-39	3	59	-36	-23	144	-12	-4	34	-7	-6	-4
305 Eierseksjonering	-	-	-	-	-	-	-	-	-2	-	-	-1	-	-	-1	3	3	3
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	26	30	6	-22	-44	-6	13	12	16	23	30	25	29	36	27	22	21	24
320 Kommunal næringsvirksomhet	-	-	-	2	-9	-7	-18	94	-30	-	-	-	-3	15	-15	-100	-88	-79
321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-	-	-	-	-	-	-23	-13	-22	-11	-11	-10	-127	-67	-121	-155	-131	-158
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	136	144	-431	133	151	57	14	-8	-5	194	103	48	24	63	79	70	92	94
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	127	143	165	127	141	162	145	175	166	163	202	169	225	239	262	114	117	117
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	-66	-63	-132	-33	-31	-65	24	24	12	8	13	9	-3	7	-18	-84	-89	-107
332 Kommunale veier	749	774	821	687	823	933	1 302	1 264	1 445	1 100	1 120	1 231	1 198	1 279	1 376	946	988	1 072
335 Rekreasjon i tettsted	84	80	96	79	91	135	186	201	256	103	163	180	92	108	143	177	186	202
338 Forebygging av branner og andre ulykker	43	45	40	55	49	45	-	71	44	45	67	83	8	49	55	60	60	57
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	416	582	584	559	689	749	802	1 718	831	562	628	655	742	1 060	846	702	747	765
340 Produksjon av vann	292	315	209	214	192	191	-623	-587	-620	190	221	234	206	229	212	270	281	301
345 Distribusjon av vann	-522	-224	-63	-282	-316	-182	521	478	499	-324	-287	-323	-324	-295	-271	-445	-436	-415
350 Avløpsrensing	614	742	693	244	242	215	505	529	525	377	375	429	414	466	398	416	456	467
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-1 147	-826	-695	-437	-475	-155	-627	-563	-656	-656	-643	-735	-619	-616	-553	-579	-589	-604
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l	-	-	-	-	-	-	-3	29	14	-8	-14	-29	5	22	14	-11	-7	-8
355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	6	-2	-2	-	-	-	-22	-30	117	-11	-10	-10	-41	-3	-21	-30	-31	-18
360 Naturforvaltning og friluftsliv	20	56	-225	78	100	67	66	40	29	73	69	76	85	100	51	91	93	100
365 Kulturminneforvaltning	1	-	-	3	32	58	46	48	189	-	-	-	11	14	48	12	15	17
370 Bibliotek	166	182	194	220	243	268	318	198	225	269	272	162	280	275	266	273	278	283
373 Kino	87	427	288	83	74	106	216	48	100	26	2	-	60	63	66	8	2	9
375 Muséer	-	-	-	38	29	34	2	-	1	58	60	58	38	35	64	66	71	72
377 Kunstformidling	300	306	306	10	-1	-5	77	73	79	-	-	-	55	54	55	109	113	118
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	214	196	140	310	267	228	271	314	324	57	66	109	200	212	211	188	193	221
381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	161	231	245	568	654	611	45	62	58	765	801	800	352	391	409	440	490	513
383 Musikk- og kulturskoler	309	345	350	225	234	243	274	232	241	339	316	337	343	343	351	286	294	300
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	41	80	45	83	193	267	136	110	103	349	430	506	218	245	282	240	252	282
386 Kommunale kulturbygg	193	37	142	141	82	98	14	395	380	537	882	875	269	406	443	231	242	262
390 Den norske kirke	438	294	300	383	389	396	477	482	520	432	439	449	550	543	561	519	528	535
392 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	14	12	17	25	23	29	24	25	25	29	26	32	26	24	28	50	57	63
393 Gravplasser og krematorier	32	183	173	36	25	24	68	124	120	88	86	85	55	79	80	68	70	76

Funksjoner	1721 Verdal			1719 Levanger			1702 Steinkjer			1714 Stjørdal			EKA17 Nord-Trøndelag			EAKUO Landet uten Oslo		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
GRUPPEFUNKSJONER																		
FGK12 Sosialsektoren samlet	3 563	3 785	3 329	2 796	2 835	2 578	2 774	3 117	3 443	2 215	2 720	3 092	2 602	2 926	3 257	2 803	3 162	3 483
FGK13 Barnevern	1 598	1 693	2 106	2 125	2 126	2 511	2 111	2 086	2 222	2 077	2 134	2 397	2 061	2 103	2 356	1 825	1 937	2 235
FGK14 Vann, avløp, renovasjon, avfall (VAR)	-757	5	141	-261	-357	69	-249	-144	-121	-433	-359	-434	-359	-198	-221	-379	-325	-277
FGK15 Kirke	484	489	490	444	437	449	569	631	665	548	550	565	630	646	669	637	655	675
FGK16 Kommunale boliger	442	262	184	-230	-172	-137	738	129	93	-116	-107	-149	-32	-107	-136	-36	-34	-
FGK17 Brann- og ulykkesvern	459	627	624	614	738	794	802	1 788	874	607	695	738	750	1 109	901	762	807	822
FGK1a Politisk styring og kontrollvirksomhet, kommune	390	398	401	333	307	306	324	343	340	604	539	541	633	622	567	501	483	506
FGK1b Administrasjon, kommune	3 473	3 620	3 630	3 371	2 852	3 292	3 293	2 728	3 381	2 991	3 125	3 173	4 203	4 124	4 327	3 766	3 899	3 926
FGK1c Fellesutgifter, kommune	-397	-729	-333	-539	102	-64	206	-342	394	-405	-738	-517	30	-446	-79	-17	-532	-245
FGK2 Kultursektoren, kommune	1 627	1 967	1 933	1 743	1 864	1 932	1 515	1 589	1 680	2 544	2 974	2 995	1 953	2 159	2 297	1 998	2 097	2 224
FGK3 Fysisk planlegging, kulturminner, natur, nærmiljø, kommune	195	196	-32	247	279	333	439	479	782	598	728	856	426	507	585	591	631	670
FGK4 Næringsforvaltning, kommune	263	287	-266	261	283	211	119	248	109	347	295	207	119	250	205	-71	-10	-25
FGK5 Samferdsel, kommune	683	711	690	654	792	869	1 325	1 288	1 457	1 108	1 134	1 241	1 194	1 286	1 358	862	899	965
FGK6a Eiendomsforvaltning, kommune	3 753	3 717	4 016	3 954	4 683	5 278	3 232	3 826	4 047	4 346	4 775	4 724	4 417	4 892	5 115	4 579	4 859	5 082
FGK7 Barnehage	7 080	7 153	7 474	8 800	8 561	8 872	7 242	7 671	7 799	8 446	8 780	8 798	7 610	7 926	8 146	7 699	7 958	8 219
FGK8b Grunnskole	14 077	14 668	15 656	13 153	13 332	14 027	12 666	12 592	14 187	13 622	14 013	13 880	13 843	14 320	14 854	12 824	13 113	13 501
FGK9 Helse- og omsorg	17 943	18 309	18 070	16 063	17 135	19 618	17 390	18 997	19 467	13 997	8 139	222	18 802	18 854	18 148	18 557	19 646	20 421

Definisjoner kan hentes fra SSB dersom det er behov for avklaringer av hva som inngår i tallene.

Kommunal Rapport

ANALYSE 2018 | FORELØPIGE TALL
9. april 2018

Verdal

52 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

nr. 83 justert for inntektsnivå | Fylke: nr. 5 | Gruppe: nr. 10

Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Annonse

90 ÅR | **KBN** Kommunalbanken
Norge

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-18

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	208	395	310	335	276	242	197	257	157
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	93	347	265	296	202	170	135	171	83
Rangering inntektsnivå	382	382	342	345	321	330	327	363	363
Grunnskole	169	324	224	287	247	165	182	292	256
Pleie og omsorg	93	266	316	396	288	183	283	248	197
Barnevern	150	199	148	62	46	134	19	32	63
Barnehage	228	256	204	121	134	131	211	128	52
Helse			353	312	303	282	187	133	204
Sosial	328	396	315	407	338	332	366	386	257
Kultur		246	209	198	146	204	224	236	188
Økonomi	392	390	411	351	398	337	272	335	289
Kostnadsnivå		184	163	116	234	187	186	147	69
Miljø og ressurser	281		49	41		392	44	138	230
Saksbehandling			22	124	179	95	232	97	109
Vann, avløp og renovasjon			128	32	122	21	11	183	160

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	318	61	241	373	312	279	295	270	157
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	217	52	161	301	242	208	242	193	83
Grunnskole				213	196	234	324	291	256
Pleie og omsorg	116	279	256	386	324	293	278	223	197
Barnevern				133	76	117	46	97	63
Barnehage	111	94	26	78	41	87	141	73	52
Helse		335	207	172	318	170	166	146	204
Sosial	327	348	355	390	373	366	373	383	257
Kultur	160	188	196	220	140	224	228	199	188
Økonomi			328	318	373	306	291	338	289
Kostnadsnivå				99	179	147	176	116	69
Miljø og ressurser	132	194	198	211	189	169	203	190	230
Saksbehandling			66	87	156	159	179	97	109
Vann, avløp og renovasjon				61	219	235	61	151	160

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2018-barometeret. Plasseringene vil derfor AVVIKE fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Hovedanalyse – foreløpig utgave 2018

Plasseringen er foreløpig, ettersom en del data først blir publisert i juni. Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Verdal på en 157. plass. Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi. Endelig tabell blir offentliggjort 28. juni.

Verdal er inne på Topp 100-lista innen barnehage, barnevern og enhetskostnader.

Kommunen har sin svakeste plassering innen økonomi (289. plass), men er ikke i bunnsjiktet i noen sektor.

Kommunal Rapport gjør noen endringer i metoden hvert år. Nye og bedre nøkkeltall kommer til, mens andre fjernes. Dette påvirker kommunen. Det er i tillegg viktig å huske at mange ting ikke blir målt. En god plassering et enkelt år kan skyldes tilfeldigheter - på samme måte som en dårlig plassering. Likevel: I hovedsak vil kommuner som ligger langt nede på en tabell, som regel ha en del å lære av kommunene som er i toppen av den samme tabellen.

Grunnskolen: Avgangskarakterene på 10. trinn i Verdal har vært omtrent middels de siste fire årene. Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene. 29 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av fem). Det er en litt lavere andel enn hva som er normalen i Kommune-Norge. På ungdomsskolen oppfyller de fleste lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til ferdypning.

Pleie og omsorg: 80 prosent av de ansatte i pleie og omsorg i Verdal har fagutdanning. Det er litt bedre enn i normalkommunen. Landsgjennomsnittet er på 74 prosent. Andelen er omtrent uendret det siste året. Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen en middels andel plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Verdal er 37

prosent av plassene ment for demente. Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Verdal er det 68 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 60 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Barnevern: Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Verdal på 7 prosent. Snittet er 5 prosent. Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 87 prosent. Av barn med tiltak er 30 prosent i fosterhjem eller institusjon. Snittet i Kommune-Norge ligger på 27 prosent. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Barnehage: Bemanningen i barnehagene i Verdal er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 6 barn per årsverk. 42 prosent av ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 36 prosent. Om lag hver tiende som jobber i barnehagene i Verdal er menn. Andelen er litt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 9 prosent. 90 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er bra. Snittet for landet er 77 prosent. Ulike talletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Helse: Legedekningen i Verdal er litt lavere enn i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet. Det er ledig plass på 8 prosent av fastlegelistene. Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels. Antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse er litt lavere enn i normalkommunen, målt mot antall innbyggere.

Sosialtjeneste: Unge mottakere i Verdal går ganske lenge på sosialhjelp. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at

sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Blant de under 25 år, er andelen på sosialhjelp korrigert for behovet på 4,4 prosent, mens snittet i Kommune-Norge ligger på 3,7 prosent. Sosialstønad gis i over 10 måneder til 21 prosent av de som mottar støtte. Kommunen er på 248. plass på denne tabellen. Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er normalt. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Økonomi: Korrigert netto driftsresultat var på 2,4 prosent i Verdal i fjor. Det er bra, i likhet med veldig mange andre kommuner. Snittet for hele landet ligger på 3,5 prosent. Verdal havner på 222. på denne tabellen for 2017. Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss. Netto renteeksponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (45 prosent), målt mot brutto driftsinntekter. Investeringsnivået har vært ganske lavt i Verdal de fire siste årene.

Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Verdal ligger omtrent på normalnivået for Kommune-Norge. Kommunen er på 280. plass på denne tabellen. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Barnehagekostnadene er ganske lave målt mot resten av landet. Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene.

Kommunebarometeret 2018 i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2018-barometeret inkluderer 152 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vektning, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått som mistenkelige. I de tilfellene står

kommunen uten data.

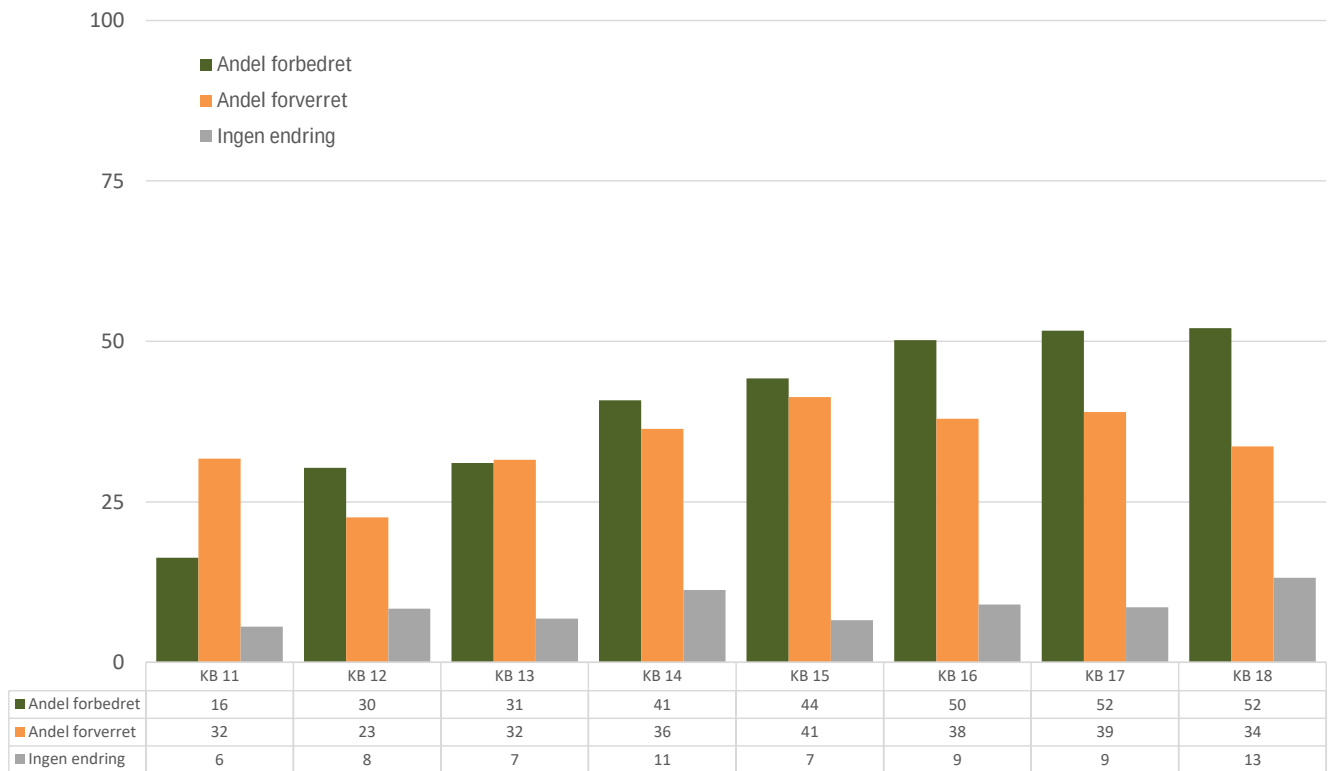
Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon.

Kommunebarometeret er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære av andre - basert på hvor nær kommunens målbare resultater er kommunene med best resultat. Barometeret er heller ikke en konkurranse i å drive billigst, uten hensyn til tjenestene. Det er viktig å huske på at det kan finnes gode

forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter vil spille en rolle. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. Vi publiserer fra i år en **forbedringsskår**, som viser nøkkeltall som har blitt bedre minus nøkkeltall som har blitt dårligere, justert ut fra hvor stor vekt nøkkeltallet har i barometeret.

Vil du lese mer om kildene som er brukt? Gå til denne artikkelen: kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2018/metode

Kommunens forbedringsskår

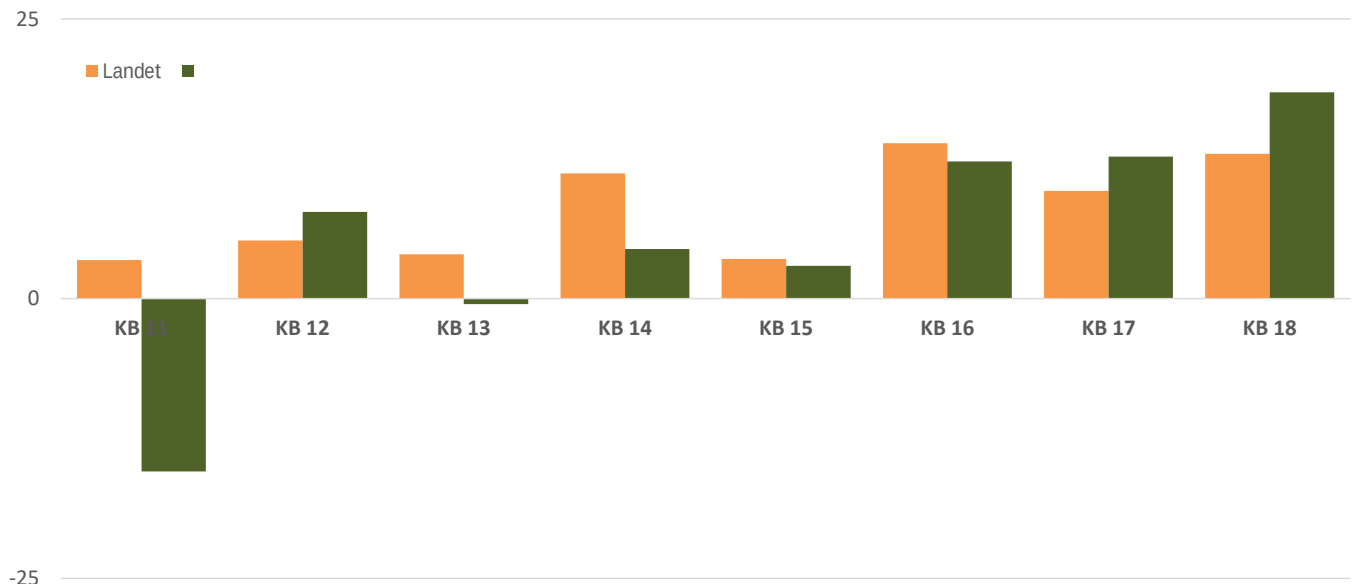

Andelen av kommunens egne nøkkeltall som har blitt bedre eller dårligere det siste året, justert for nøkkeltallets vekt i

barometeret. Indikatorer som ikke kan sammenliknes med året før regnes inn i «ingen endring». En typisk kommune har

de siste årene forbedret omtrent 50 prosent av nøkkeltallene, justert for indikatorenes vekt.

Kommunens forbedringsskår målt mot Kommune-Norge

Grafikken sammenlikner kommunens utvikling med gjennomsnittet: Hvor stor andel av nøkkeltallene ble bedre i fjor?

Andelen er vektet som vektingen i Kommunebarometeret, slik at beregningen legger mest vekt på sentrale nøkkeltall.

Ikke alle nøkkeltall kan forbedres, og noen nøkkeltall reflekterer en fast skala mellom kommunene (hvor noen får bedre resultat på bekostning av andre. Men i stor grad er det mulig å forbedre seg innen de indikatorene som er i bruk i Kommunebarometeret. Det indikerer også utviklingen i Kommune-

Norge samlet: Hvert år er det en klart større andel av nøkkeltallene som blir bedre, enn dårligere.

Grunnskole

256 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

58

20 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt		Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018		KB 2016	KB 2017	KB 2018
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år (10 %)	40,5	41,3	41,6	171	41,4	44,5		3,2	3,9	3,7
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år (5 %)	40,1	40,5	40,9	190	41,0	43,1		3,2	3,4	3,6
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år (10 %)	71	70	72	203	73	86		3,9	3,7	3,8
NP 5. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (5 %)	27,4	29,2	28,8	192		19,5		4,1	3,5	3,3
NP 8. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (10 %)	12,6	11,7	10,7	174		6,2		1,5	2,2	3,2
NP 9. TRINN: Andel elever på laveste mestringsnivå, snitt siste fire år (10 %)	6,3	6,5	6,9	209		2,9		2,4	2,6	2,6
SKOLEBIDRAG: Skoleresultater korrigert for sosiale faktorer på ungdomstrinnet, snitt siste to år (10 %)	3,3	3,3	3,3	238		3,7		2,6	2,7	2,7
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn (5 %)	76	64	62	331	70	100		4,0	3,0	2,2
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn (5 %)	54	64	72	177	68	100		3,0	3,4	3,8
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 1.-7. trinn (2,5 %)	100	100	100	1	95	100		5,9	5,9	6,0
UTDANNING: Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 8.-10. trinn (2,5 %)	92	100	100	1	96	100		3,4	6,0	6,0
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)	88	90	90	186	91	95		4,2	4,7	4,2
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)	82	84	87	95	86	90		3,6	4,1	5,1
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	7,3	7,1	6,8	227	5,2	3,3		3,5	3,2	3,4
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	10,8	10,2	10,8	228	9,3	5,9		4,3	4,4	4,0
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	13,8	13,7	13,8	311	10,2	6,6		3,1	2,9	2,7
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	15	9	12	252	16	68		2,1	1,7	1,9
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	34	35	32	166	29	82		3,0	3,1	3,0
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	1	0	228	8	51		1,0	1,1	1,0

Grunnskole

256 .plass Andel nøkkeltall
som har blitt bedre 58

Avgangskarakterene på 10. trinn i Verdal har vært omtrent middels de siste fire årene.

Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene.

Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er omtrent på normalnivået. Ny statistikk kommer i slutten av mai. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i i fjor) var litt lavere enn i foregående kull.

29 prosent av elevene på 5. trinn de siste fire årene ligger på laveste mestringsnivå (av fem). Det er en litt lavere andel enn hva som er normalen i Kommune-Norge.

På 8. trinn ligger 11 prosent av elevene på det nederste mestringsnivået (av fem). De beste kommunene ligger på 6 prosent.

Fra 8. til 9. trinn vil normalt andelen på laveste mestringsnivå bli halvert fra 8. trinn. I Verdal har 7 prosent ligget på laveste nivå de siste årene.

Statistikk publisert i fjor indikerer at skolene i kommunen bidrar litt mindre til elevenes resultater, enn det som er normalen.

En betydelig andel av lærerne i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matte, oppfyller ikke de nye kompetansekravene, ifølge statistikken.

På ungdomsskolen oppfyller de fleste lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning.

På 7. trinn sier 90 prosent av elevene at de trives godt. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet.

Ifølge Elevundersøkelsen sier 87 prosent av elevene på 10. trinn at de trives godt. Det er da et relativt stort mindretall som ikke trives. I snitt sier 86 prosent at de trives godt.

Andelen elever i småskolen som får spesialundervisning er på et normalnivå målt mot resten av Skole-Norge. Andelen er omtrent som for ett år siden.

På 5.-7. trinn får 10,8 prosent av elevene spesialundervisning. Det er midt på treet målt mot andre kommuner.

På ungdomsskolen får 13,8 prosent av elevene spesialundervisning. Snittet for landet er 10,2 prosent.

I småskolen er andelen som får leksehjelp litt høyere enn landsgjennomsnittet på 16 prosent.

På 5.-7. trinn er andelen som får leksehjelp i Verdal omtrent på nivå med snittet i Skole-Norge, som er på 29 prosent.

På ungdomsskolen er det noen få elever som får leksehjelp.

Nasjonale utviklingstrekk:

Avgangskarakterene på 10. trinn i Skole-Norge har fortsatt å øke det siste året, men ikke like raskt som før. At valgfag er med i beregningsgrunnlaget, har bidratt til høyere karakterer på 10. trinn.

Andelen elever som har fullført videregående med bestått innen fem år, har også økt litt nasjonalt. Snittet er nå på 73 prosent.

I Kommunebarometeret 2018 har vi skiftet ut snittskåren på nasjonale prøver med andelen

elever som presterer på laveste mestringsnivå. Denne indikatoren skiller litt mer enn den gamle. Andelen elever på laveste mestringsnivå er høyest på 5. trinn, hvor elevene bare er delt inn i tre nivåer, og vesentlig lavere på 8. og 9. trinn.

Andelen lærere som oppfyller de nye kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk har økt nasjonalt. 70 prosent av lærerne som underviser i fagene på barneskolen har minst 30 studiepoeng i faget. På ungdomsskolen er andelen nå 68 prosent.

Pleie og omsorg

20 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall				197 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	Plass KB 2018	Snitt KB 2018	Topp KB 2018	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	Plass KB 2018	Snitt KB 2018	Topp KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning (10 %)	81	80	80	75	74	84	5,6	5,1	5,0
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov (10 %)	85	91	88	48	76	91	5,0	5,7	5,5
DEMENTE: Andel plasser til demente, mot antall over 80 år på sykehjem (10 %)	30	35	37	235	38	88	2,9	3,1	3,1
KORTTIDSPLASSE: Andel korttidsplasser av alle totalt antall plasser med heldøgns omsorg (5 %)	9	12	13	326	20	60	2,0	2,3	2,0
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem (5 %)	22	25	36	107	1	58	2,0	2,2	3,6
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem (5 %)	5	5	5	386	0	58	1,0	1,0	1,1
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc (5 %)	50	47	36	414	84	100	1,8	1,5	1,0
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet, målt mot andel over 80 år som ikke bor på institusjon (5 %)	14	14	15	73	10	28	4,0	3,6	3,7
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år (5 %)	2	2	2	329	4	14	1,6	1,6	1,6
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie (5 %)	3,7	3,5	3,1	306	4,8	10,3	2,0	1,9	1,7
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverettes innen 15 dager (5 %)	96	98	98	203	95	100	3,8	5,0	5,3
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb. (5 %)	128	141	186	365		0	3,9	4,1	3,5
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år (2,5 %)	33	36	36	229	40	58	2,7	3,2	3,3
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år (2,5 %)	0,3	0,1			5,3	13,6	1,0	1,0	
BEMANNING: Årsverk av geriatrik sykepleier per 1.000 innb over 80 år (2,5 %)	16,0	15,6	16,3	69	8,9	23,6	4,2	4,2	4,4
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringing, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon (2,5 %)	22	26	27	122	12	43	3,2	3,7	4,0
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i arbeid og studier (5 %)	87	87	86	106	77	96	4,6	4,6	4,6
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur eller fritidsaktiviteter (5 %)	67	70	68	141	60	85	4,3	4,7	4,5
FUNKSJONSHEMMETE: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere (5 %)	12	13	15	24	9	21	3,3	3,4	4,0

Pleie og omsorg

197 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

44

80 prosent av de ansatte i pleie og omsorg i Verdal har fagutdanning. Det er litt bedre enn i normalkommunen. Landsgjennomsnittet er på 74 prosent. Andelen er omtrent uendret det siste året.

Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Verdal er det hele 88 prosent som er i denne kategorien. Det kan synes som om omsorgen i veldig stor grad er hjemmebasert. Snittet er 76 prosent.

Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen en middels andel plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Verdal er 37 prosent av plassene ment for demente. Denne dekningsgraden er omtrent som for ett år siden.

Kommunen har ganske få plasser avsatt til korttidsopphold. Snittet for Kommune-Norge er på 20 prosent. Verdal ligger på 13 prosent.

Det ble langt mer tid med lege på sykehjem i fjor. Tilbudet er nå på 43 minutter i uka per beboer.

Målt per beboer er det ikke mye tid i Verdal med fysioterapeut på sykehjem. Kommunen ligger på 5 minutter i uka, mens de beste er oppe på 58 minutter.

Langt under halvparten av rommene på sykehjem er regnet som moderne enerom. I Kommune-Norge er snittet på 84 prosent.

Nesten alle vedtak om hjemmetjeneste blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Ifølge Helsedirektoratet kom alle utskrivningsklare pasienter fra Verdal tilbake til hjemkommunen samme dag som de ble utskrevet fra sykehuset. Mange kommuner har

god statistikk her.

Målt mot hvor mange gamle som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer midt på treet.

Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det 86 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Snittet i Kommune-Norge er på 76 prosent. De beste ligger på 96 prosent.

Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Verdal er det 68 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 60 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Nasjonale utviklingstrekk:

Nasjonalt har 74 prosent av ansatte i pleie og omsorg fagutdanning. Andelen økte jevnt fram til 2014, men har siden vært ganske stabil. En av fire mangler altså fagutdanning i sektoren. Samtidig er det litt flere ergoterapeuter i Kommune-Norge enn før, snittet er nå 5,3 terapeuter per 1.000 gamle innbyggere – en klar økning fra året før. Antallet geriatriske sykepleiere har også økt tydelig det siste året. Av dem som bor på sykehjem, har 76 prosent omfattende pleiebehov. Andelen fortsatte å øke nasjonalt i 2017, hvilket indikerer at innsatsen fortsatt dreies over mot hjemmebasert omsorg, og at man må være mer pleietrengende enn før for å få sykehjems plass. Det er anslått nasjonalt at fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens, men antallet plasser for demente på sykehjem nasjonalt ligger på omtrent halvparten av dette nivået. Av sykehjemsplassene er nå i gjennomsnitt 20 prosent korttidsplasser. Den andelen har også økt de siste årene.

For første gang på 10 år økte ikke

legedekningen på sykehjem i fjor. I snitt er det 33 minutter med lege per beboer per uke. Tiden med fysioterapeut gikk ned nasjonalt i fjor, for første gang siden 2009. Snittet per beboer på sykehjem er nå under 25 minutter.

I barometeret brukes flere indikatorer som publiseres spesielt av Helsedirektoratet. Andelen gamle som får et tilbud om dagaktivitet har økt marginalt, til drøyt 10 prosent. Det er en liten tendens til at flere vedtak om hjemmetjenester tar lang tid å behandle. Andelen som er håndtert innen 15 dager har i snitt gått ned til drøyt 95 prosent. Per mars/april mangler statistikk for utskrivningsklare pasienter i 3. tertial i fjor. Denne statistikken er dermed ikke direkte sammenliknbar bakover tid før vi har komplette tall for hele 2017.

Andelen funksjonshemmete som får bistand enten til å delta i jobb, studier eller fritidsaktiviteter, er nasjonalt tilnærmet den samme som tidligere, ifølge tallene fra Helsedirektoratet.

Barnevern

63 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

68

10 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt		Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
OMFANG: Andel barn i barnevernet, korrigert for behovet (15 %)	5,9	6,7	7,0	282	5,0	3,5	4,4	3,9	4,0
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd (15 %)	98	94	96	96	87	100	5,8	5,4	5,6
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år (10 %)	87	88	91	96	84	96	5,1	5,1	5,4
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem (10 %)	34	35	30	76	27	18	3,1	2,2	3,5
INSTITUSJON: Andel barn i institusjon og fosterhjem, snitt siste fire år (10 %)	34	34	33	115	27	18	3,2	2,9	2,8
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige (10 %)	4,9	5,2	5,2	157	4,8	8,8	3,1	2,9	2,9
ÅRSVERK: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk, f244 (5 %)	18	19	19	300	15	9	3,4	3,0	2,8
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan (5 %)	100	100	100	1	94	100	6,0	6,0	6,0
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år (5 %)	99	99	99	61	92	100	5,9	5,9	5,9
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan (5 %)	99	100	97	67	85	100	5,9	6,0	5,7
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (5 %)	94	96	98	27	83	99	5,8	5,7	5,9
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år (2,5 %)	8 829	9 975	9 612	244	9 064	19 919	2,3	2,5	2,3
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år (2,5 %)	1	2	3	13	0	3	2,7	4,3	6,0

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Verdal er blant de 50 beste på årets tabell. Når vi korrigerer andelen av barn som er i barnevernet for behovet, er andelen i Verdal på 7 prosent. Snittet er 5 prosent.

Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 87 prosent.

Sett de fire siste årene under ett, er statistikken god.

Av barn med tiltak er 30 prosent i fosterhjem eller institusjon. Snittet i Kommune-Norge ligger på 27 prosent. I barometeret regnes høy andel tiltak i hjemmet som positivt.

Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Verdal er noe lavere enn i normalkommunen. I fjor var bemanningen om lag uendret.

Antall barn per årsverk er en alternativ måte å måle bemanningen på. I Verdal er det 19 mot et landssnitt på 15 barn per årsverk.

Alle barn som er omplassert, har en omsorgsplan. Det er slik det skal være. I Kommune-Norge er det 94 prosent som har omsorgsplan.

Målt over de siste fire årene har alle barn hatt omsorgsplan. Kan andre lære noe av kommunen?

Andelen barn med tiltak og utarbeidet plan er høy.

I tre av de fire siste årene har kommunen oppgitt at den har spurt brukerne. Det er meget bra. Hvordan blir svarene brukt for å bedre tjenesten?

Nasjonale utviklingstrekk:

Et nytt nøkkeltall er andelen barn i barnevernet, justert for behovet slik det er definert i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. I barometeret er det positivt at andelen er lav, men man kan også argumentere for at lav andel kan indikere at barnevernet ikke er nok

involvert. Likevel – i utgangspunktet må det være positivt at barn ikke er omfattet av tiltak. I snitt er 5 prosent av barna omfattet av tiltak, men variasjonene mellom kommunene er store, fra 3 til over 12 prosent.

Andelen saker som tar mer enn tre måneder å behandle, gikk litt ned også i fjor. I snitt er det nå bare 13 prosent av sakene som bryter den normale saksbehandlingsfristen i lovverket. Andelen fristbrudd har nasjonalt aldri vært lavere.

Av barn som er i barnevernet, er 27 prosent plassert i institusjon eller fosterhjem. Andelen har nasjonalt vært stabil de siste årene.

Bemanningen i barnevernet blir fortsatt bedre. Målt mot antall mindreårige har bemanningen økt med 80 prosent i Kommune-Norge over de siste ti årene. I fjor økte denne dekningsgraden med 4 prosent. I snitt er det 15 barn med undersøkelser eller tiltak per årsverk.

Barnehage

52 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

43

10 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018				KB 2016	KB 2017	KB 2018
BEMANNING: Antall barn korrigert for alder per årsverk i kommunale barnehager (15 %)	6,4	6,2	6,2	305	6,0	4,6	1,8	2,3	2,0
BEMANNING: Antall barn korrigert for alder per årsverk i private barnehager (5 %)	6,4	5,9	5,9	90	6,2	5,0	2,0	3,4	3,4
FAGUTDANNING: Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager (15 %)	100	100	100	1	95	100	6,0	6,0	6,0
FAGUTDANNING: Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning, andre barnehager (5 %)	100	100	100	1	95	100	6,0	6,0	6,0
FAGUTDANNING: Andel ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning, kommunale barnehager (15 %)	36	39	42	67	36	48	3,9	4,4	4,9
FAGUTDANNING: Andel ansatte i andre barnehager med relevant utdanning (5 %)	52	48	47	14	37	47	5,2	6,0	6,0
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager (7,5 %)	10,4	9,2	9,3	78	9,1	13,4	5,0	4,4	4,2
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år (7,5 %)	83	83	91	93	77	100	4,3	4,3	5,0
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år (5 %)	87	86	84	104	75	94	4,9	4,9	4,6
ÅPNINGSTID: Andel barnehager som har åpent minst 9 timer hver dag (5 %)	100	100	100	1	93	100	6,0	6,0	6,0
STØRRELSE: Barn per barnehage (5 %)	45	45	45	254	48	18	3,3	3,3	3,3
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (5 %)	5,3	5,6	5,7	313	5,9	11,9	1,3	1,5	1,5
STØRRELSE: Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager (2,5 %)	5,0	5,5	5,6	131	5,2	9,2	1,5	2,1	2,1
DEKNINGSGRAD: Andel barn 1-5 år med barnehageplass (2,5 %)	94	95	94	120	91	98	5,1	5,0	4,6

Bemanningen i barnehagene i Verdal er lav målt mot dem som har best tall her. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 6 barn per årsverk. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i Verdal i fjor.

Alle styrere og ledere i de kommunale barnehagene har godkjent utdanning, i likhet med i mange andre kommuner.

42 prosent av ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er 36 prosent.

Om lag hver tiende som jobber i barnehagene i Verdal er menn. Andelen er litt høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 9 prosent.

90 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Det er bra. Snittet for landet er 77 prosent. Ulike telletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en marginal feilkilde.

Over tid er statistikken ganske god målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

100 prosent av barnehagene i kommunen er registrert med lang åpningstid.

Barnehagene i kommunen har ifølge statistikken i snitt 45 barn. Snittet i Kommune-Norge er 48 barn.

94 prosent av barna har barnehageplass.

Nasjonale utviklingstrekk:

Bemanningen uttrykkes nå i barn per årsverk, i stedet for det noe vanskelig tilgjengelige «oppholdstimer per årsverk». Bemanningen var uendret i fjor i snitt, med 6 barn per voksen i kommunale barnehager og 6,2 barn per voksen i private barnehager.

Siden kommunene har det samlede ansvaret for å levere barnehagetjenester til innbyggerne, tar vi fra nå også med noen data for private barnehager. Blant styrere,

pedagogiske ledere og andre ansatte er det på nasjonalt nivå svært liten forskjell på utdanningsnivået mellom kommunale og andre barnehager. 95 prosent av styrere og ledere har godkjent utdanning, mens 36 prosent av ansatte totalt har pedagogisk utdanning.

Andelen menn ansatt i barnehager økte igjen i fjor, til drøyt 9 prosent i snitt. Andelen har nå økt ti år i strekk.

Andelen av barn med minoritetsbakgrunn som går i barnehage, fortsetter å øke nasjonalt. Snittet er nå 77 prosent. Det er den høyeste andelen som er målt.

Andelen barnehager som er åpne lenge er et nøkkeltall som er hentet inn igjen i barometeret. Vi kjenner ikke til det faktiske behovet i hver kommune. Nasjonalt har 93 prosent av barnehagene åpent minst 9 timer hver dag.

Helse	204 .plass				Andel nøkkeltall som har blitt bedre		45		
	Kommunens nøkkeltall				Plass		Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	Snitt	Topp	KB 2016	KB 2017	KB 2018
7,5 % vekt i barometeret									
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere (10 %)	10,7	10,7	11,2	259	11,0	22,9	2,0	1,9	2,1
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som er åpne (5 %)	46	8	8	383	36	100	3,3	1,0	1,0
FASTLEGE: Andel av fastlegelistene som mangler lege (5 %)	0	0	0	1	1	0	6,0	6,0	6,0
FASTLEGE: Andel ledige listeplasser (5 %)	2	2	0	360	5	35	1,4	1,2	1,1
HELSESTØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år (10 %)	110	120	108	120	78	185	3,4	3,8	3,3
PSYKISK HELSEARBEID: Antall med videreutdanning innen psykisk helsearbeid, per 10.000 innbyggere (5 %)	11,4	10,8	9,4	224	8,9	25,5	3,4	2,9	2,5
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte (5 %)	95	113	114	126		671	1,8	1,8	1,5
INNLEGGELSER: Antall innleggelser på sykehus per 1.000 innbyggere (5 %)	224	235	152	123		126	4,5	3,8	4,7
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn (10 %)	88	100	90	281	87	100	4,5	6,0	5,1
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst (10 %)	100	100	100	1	86	100	6,0	6,0	6,0
VAKSINE: Andel 2-åringer som er med i vaksinasjonsprogrammet (10 %)	96	97	98	17	95	98	5,7	5,9	6,0
VAKSINE: Andel 9-åringer som er vaksinert mot meslinger (10 %)	95	95	95	156	95	98	4,8	4,9	4,9
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere (5 %)	686	690	692	355	671	582	1,7	1,6	1,6
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år (5 %)	146	165	197	165	178	599	2,3	2,4	2,6

Legedekningen i Verdal er litt lavere enn i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet.

Det er ledig plass på 8 prosent av fastlegelistene.

Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels.

Antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse er litt lavere enn i normalkommunen, målt mot antall innbyggere.

Verdal har 114 jordmødre per 10.000 fødte barn. Dekningen er lav målt mot resten av Kommune-Norge.

Drøyt fire av fem elever hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

Alle nyfødte hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen i fjor. Landsgjennomsnittet er på 86 prosent.

Nesten alle 9-åringene i kommunen er vaksinert mot meslinger, ifølge statistikken. Det er bra.

Nasjonale utviklingstrekk:

Legedekningen fortsetter å øke, slik den har gjort de siste ti årene. Snittet er 11 leger per 10.000 innbyggere, men småkommunene har langt høyere legedekning enn dette.

I barometeret har vi tatt med flere nøkkeltall knyttet til fastleger, for å rette mer oppmerksomhet om tilgangen på disse. Andelen av fastlegelistene som faktisk er åpne, er nå nede i 36 prosent nasjonalt. Det er ikke mange fastleger som mangler totalt, men vi kjenner ikke til hvor mange av disse som for eksempel er vikarer.

Det blir flere helsesøstre og jordmødre i Kommune-Norge. Hvis kommunen ikke står

oppført med jordmor eller helsesøster, har vi gitt kommunen blank verdi ettersom mange kommuner har forklart at tjenesten leies inn fra andre. I tallene fra Statistisk sentralbyrå er det jordmor og helsesøster registrert ansatt i kommunen som er talt opp.

Antall innleggelser på sykehus er per 2. tertial i fjor, og dermed ikke direkte sammenliknbar med tidligere år.

Det er et betydelig fall i andelen barn med helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår. Snittet i Norge har falt fra 95 til 87 prosent på bare ett år.

Sosialtjeneste					257 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		90
7,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år (15 %)	5,9	5,3	5,0	327		2,2	1,0	1,3	1,8
SOSIALHJELP: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år (10 %)	5,6	5,9	5,3	326		2,5	1,5	1,3	2,2
SOSIALHJELP: Andel mottakere 25-66 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet (10 %)	9,7	9,0	6,9	139	5,9	3,9	4,0	4,2	4,4
SOSIALHJELP: Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp, korrigert for behovet (10 %)	5,4	5,3	4,4	203	3,7	2,4	3,9	4,1	4,2
SOSIALHJELP: Andel som går over 6 måneder på stønad (5 %)	42	44	38	287	38	15	1,3	1,3	2,3
SOSIALHJELP: Andel av mottakere med stønad i over 10 måneder (5 %)	27	25	21	248	20	5	1,0	1,6	2,8
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde (10 %)	44	49	32	123	41	17	3,4	3,2	4,0
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp (10 %)	4	6	3	195		45	1,0	1,1	1,0
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Brukere som får gjeldsråd, som andel av langtidsmottakere (10 %)	68	31	83	121	57	245	2,0	1,5	2,7
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget (10 %)	79	46	92	111	69	100	4,5	1,9	5,4
INDIVIDUELL PLAN: Brukere som har individuell plan, som andel av langtidsmottakere (5 %)	41	37	41	33	9	74	3,2	3,4	3,7

Unge mottakere i Verdal går ganske lenge på sosialhjelp. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

For de over 25 år er stønadstiden litt lenger enn normalen. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

Når vi korierer for behovet, går 6,9 prosent av de over 25 år på sosialhjelp. Snittet er 5,9 prosent.

Blant de under 25 år, er andelen på sosialhjelp korrigert for behovet på 4,4 prosent, mens snittet i Kommune-Norge ligger på 3,7 prosent.

38 prosent av dem som går på sosialstønad mottar den i minst 6 måneder. Andelen er litt høyere enn i normalkommunen (som ligger midt mellom de beste og dårligste). Snittet er 38 prosent.

Sosialstønad gis i over 10 måneder til 21

prosent av de som mottar støtte. Kommunen er på 248. plass på denne tabellen.

Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er normalt. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Et mulig verktøy i sosialtjenesten er at brukerne har en individuell plan. I Verdal er verktøyet litt i bruk, på linje med i mange andre kommuner.

Nasjonale utviklingstrekk:

Stønadslengden for unge mottakere gikk marginalt opp også i fjor, til knapt 4,4 måneder. Vi må tilbake til 2009 for å finne lengre stønadstid. Blant mottakere over 25 år er stønadstiden den lengste som er registrert de siste ti årene – i snitt 5,3 måneder.

Et nytt nøkkeltall i barometeret er andelen på sosialhjelp, korrigert for behovet slik det er definert av kostnadsnøkkelene i inntektssystemet. Det er store variasjoner mellom kommunene.

38 prosent nasjonalt får sosialhjelpen i mer enn 6 måneder. Andelen økte i fjor, og er nasjonalt på sitt høyeste nivå de siste 10 årene. Om lag halvparten av disse får stønad i mer enn 10 måneder, en andel som også gikk opp i fjor.

Nasjonalt har 41 prosent av de med sosialhjelp, dette som hovedinntekt. Andelen har falt betydelig det siste året, og er nå på det laveste nivået i nyere tid.

Kultur					188 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre 61		
2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger (7,5 %)	4,2	3,7	3,6	195	4,6	9,2	3,0	2,6	2,6
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånere på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforskning) (5 %)	19	19	18	113		26	4,2	4,2	4,1
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (5 %)	5,9	4,3	4,3	101	3,0	7,4	3,9	3,4	3,4
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge (15 %)	969	998	1 358	100	1 294	2 925	2,7	2,8	3,3
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger (15 %)	394	438	385	295	775	1 649	2,1	2,2	1,9
KINO: Kinobesøk per innbygger (2,5 %)	4,3	4,7	4,2	16	2,2	4,0	6,0	6,0	6,0
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning), per 1.000 innbyggere (15 %)	5,7	5,9	6,2	97		12,5	2,8	3,0	3,2
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole (10 %)	21	15	16	275	15	52	2,5	1,8	2,0
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforskning) (5 %)	12	11	13	232		24	2,4	2,0	2,6
FRITIDSSENTER: Antall besøk i året, per innb. under 20 år (10 %)	1,2		2,6	136		11,7	1,4		2,0
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige (10 %)	4,6	3,8	4,3	215	8,0	18,7	2,0	1,7	1,9

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Biblioteket har litt lavere besøk enn normalen, ifølge statistikken.

Av de voksne i kommunen er det 18 prosent som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Kan kommunen gjøre noe for å få andelen høyere?

Utlånet fra biblioteket er omtrent middels, viser tallene for 2016.

Netto utgifter til idrett og anlegg er ganske lave i Verdal - 385 kroner per innbygger. Det gir en 295. på denne tabellen.

Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Verdal er sysselsettingen middels målt mot folketallet.

Andelen av barn fra kommunen som faktisk går på musikk- og kulturskole er ganske lav målt mot de fleste andre kommuner.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning viser over hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. tallene er beheftet med usikkerhet. I Verdal får elevene litt færre timer

undervisning enn i normalkommunen.

Nasjonale utviklingstrekk:

Det er viktig å huske at kommunene ikke blir kompensert i rammetilskuddet for lønns- og prisvekst innen kultur (og flere andre sektorer). I en del kommuner vil dermed pengebruken til kultur naturlig falle over tid.

Statistikken for bibliotek er ikke oppdatert for 2017 foreløpig. Vi vet derfor foreløpig ikke om besøket har fortsatt å øke, slik det gjorde året før. Ifølge nyeste utgave av Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning, er det nå bare 14 prosent av voksne nasjonalt som er aktive lånere på biblioteket. En tredel av lånerne har forsvunnet de siste ti årene, kanskje ikke så overraskende gitt den generelle medieutviklingen. Et spørsmål er om det skal få noen effekt for biblioteket, i så fall hvilken?

Netto driftsutgifter til tiltak for barn og unge er om lag uendret fra tidligere, justert for lønns- og prisvekst. Derimot øker fortsatt pengebruken på idrett og idrettsanlegg. Utgiften økte med hele 7 prosent i Kommune-Norge i fjor, etter at vi har tatt hensyn for deflatoren. Det er svært mye. 15 prosent av de

mellom 6 og 15 år går nå på kultur- og musikkskole nasjonalt. Andelen ble litt lavere det siste året. I kommunene hvor tilbudet er mest populært, er det sju ganger så mange som går på kulturskolen, som i de kommunene med færrest elever.

Besøk på fritidssenter gikk litt opp i fjor, og er nasjonalt nå på det høyeste nivået siden 2009.

Økonomi

10 % vekt i barometeret

Økonomi

10 % vekt i barometeret

289 .plass

Andel nøkkeltall som har blitt bedre

55

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	2,2	2,6	2,4	222	3,5	6,7	2,7	2,9	3,1
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	-0,2	0,6	1,4	288	2,7	5,7	2,3	2,2	2,4
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter (5 %)	2,8	3,7	4,3	95	3,2	7,1	4,1	4,1	4,5
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	2,8	5,0	6,5	289	11,5	25,7	2,0	2,1	2,1
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år (5 %)	0,2	2,2	1,5	178	1,5	5,2	3,0	3,6	3,7
GJELD: Netto renteesponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	45	61	62	344		-13	2,8	2,3	2,2
GJELD: Endring i renteesponert gjeld siste år (5 %)	-0,5	16,1	1,3	260		-16,7	3,7	2,1	3,6
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag (5 %)	2,4	2,2	2,3	408	0,3	-2,0	1,0	1,0	1,0
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter (10 %)	7,6	9,1	10,5	149	14,7	5,2	5,2	4,8	4,8
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år (5 %)	68	70	70	307	59	26	2,3	2,1	2,0
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	4,9	4,6	3,5	137	5,6	0,1	3,7	3,8	4,0

Korrigert netto driftsresultat var på 2,4 prosent i Verdal i fjor. Det er bra, i likhet med veldig mange andre kommuner. Snittet for hele landet ligger på 3,5 prosent. Verdal havner på 222. på denne tabellen for 2017. Resultatet var omtrent som for ett år siden.

Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss.

Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond (6,5 prosent), men det bør kanskje bli litt større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være?

Netto renteesponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (45 prosent), målt mot brutto driftsinntekter.

Det siste året har gjeldsgraden vært omtrent uendret.

Verdal bruker hele 2,3 prosent av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag. Gjennomsnittet i Kommune-Norge er på 0,3 prosent.

Investeringsnivået har vært ganske lavt i Verdal de siste årene.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien. Korrigeringen er knyttet til premieavvik på

pensjon og netto avsetninger til bundne fond. Begge påvirker netto driftsresultat. Korrigeringen har i år liten betydning i de fleste kommuner, men kan ha stor betydning i kommunene som mottar tilskudd til sammenslåing på vegne av dem som skal gå sammen til én kommune 1. januar 2020.

I 2016 var korrigert netto driftsresultat for hele Kommune-Norge 3,5 prosent av brutto driftsinntekter. Tre år på rad har marginene vært langt over det Teknisk beregningsutvalg anbefaler for å ha en sunn økonomi (1,75 %). Dermed er også tidsserien – snittet de siste fire årene – klart forbedret for nesten alle kommuner.

Godt driftsresultat nasjonalt betyr også at lista lagt høyt for å få gode karakterer. Derfor er det viktig å være oppmerksom på kommunens egen utvikling, og ikke bare se på tabellplasseringen.

Disposisjonsfondet er penger politikerne kan bruke til akkurat hva de selv lyster, med mindre kommunen går på et driftsunderskudd som må dekkes inn. Denne bufferen er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Fondene øker i kommunene samlet og er nå på 11,5 prosent av brutto driftsinntekter, det høyeste som er målt noen gang. Disposisjonsfondet bør samtidig vurderes opp mot premieavviket i balansen, som i nesten alle kommuner må føres som en driftsutgift i årene framover. I fjor falt oppsamlet premieavvik videre, og utgjør i snitt for Kommune-Norge 5,6 prosent av brutto

driftsinntekter.

Netto renteesponert gjeld er en indikator som viser lavere gjeldsgrad enn netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. I snitt er renteesponert gjeld på 36 prosent av brutto driftsinntekter, det samme som for ett år siden. Gjeldsgraden øker altså ikke lenger, selv om investeringsnivået har gått litt opp de siste årene.

90
ÅR **KBN** Kommunalbanken
Norge

KBN Finans

Et kraftig verktøy for styring av
kommunens samlede gjeldsportefølje

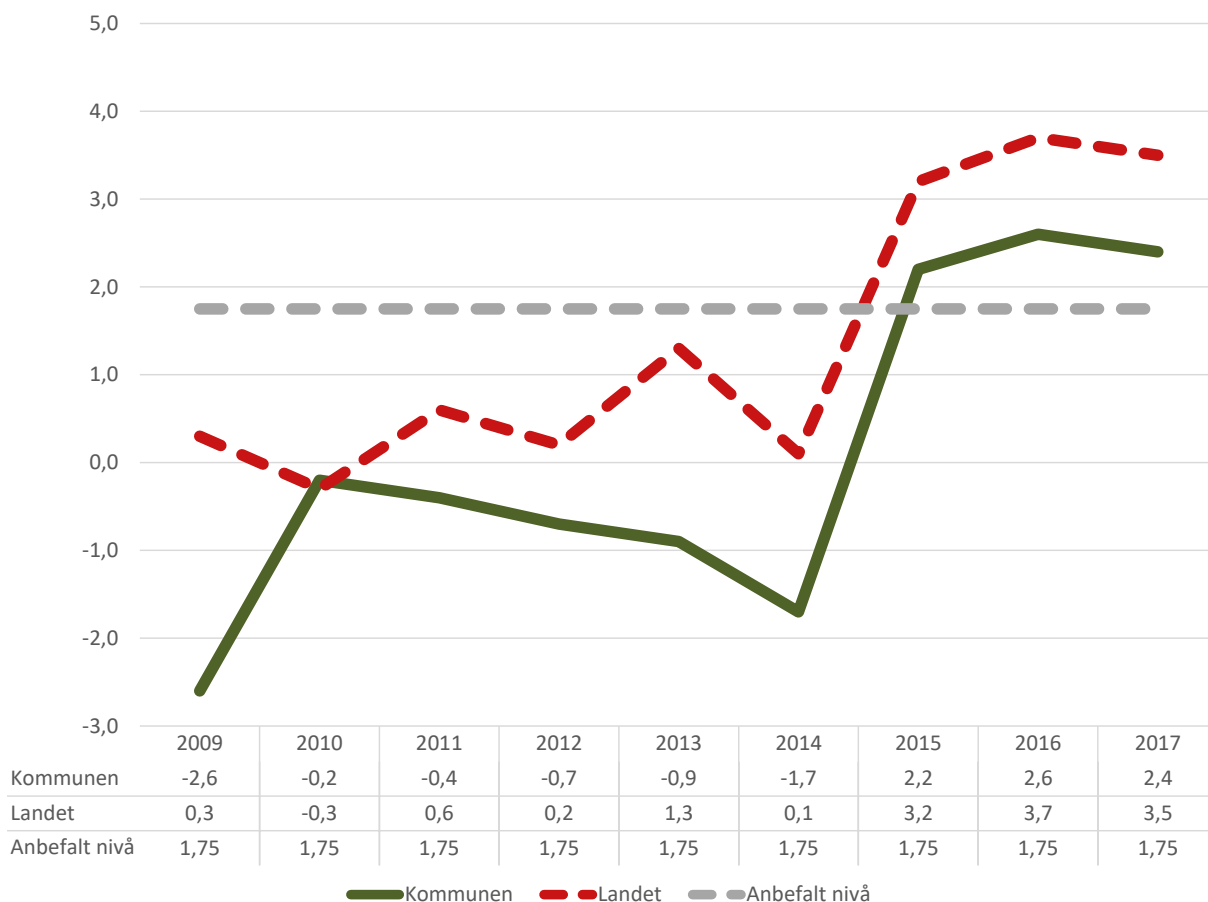

KBN Finans gir kommunen:

- god oversikt over kommunens finansielle stilling
- faste standard rapporteringsmuligheter
– men også mulighet for skreddersøm!
- mulighet til å simulere ulike markeds- og rentescenarier,
og hvordan dette påvirker bruk av ulike
finansieringskilder og rentesikringsalternativer
- mulighet til å vurdere egne posisjoner og
kommunens finansielle risiki
- lett tilgang til dokumentasjon tilhørende gjeldsporteføljen

Ta KBN Finans i bruk idag på www.kommunalbanken.no

Korrigert netto driftsresultat (regnskapsår)

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Grafen viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen som konsern. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs

generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

I realiteten har netto driftsresultat vært høyere enn den virkelige driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (f170/f171) og netto avsetninger til bundne fond. Tidligere justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som til og med 2013 også havnet i driftsregnskapet.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

Enhetskostnader

69 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

40

5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt		Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (30 %)	14 072	14 246	14 918	280	13 342	11 999	4,0	3,8	3,3
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (35 %)	15 854	15 217	14 552	34	17 024	13 965	4,6	5,2	5,6
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (15 %)	7 856	7 901	8 066	107	8 360	7 471	5,1	5,2	5,1
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	1 631	1 744	2 092	182	2 189	1 171	4,9	4,9	4,6
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 808	3 723	2 506	240	2 522	929	1,9	3,0	3,9
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	2 191	2 243	2 331	104	2 603	1 938	5,1	5,2	5,1
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	3 601	3 644	3 684	107	3 789	2 795	4,8	4,9	4,8

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Verdal ligger omtrent på normalnivået for Kommune-Norge. Kommunen er på 280. plass på denne tabellen. Kostnadene ble litt høyere i fjor, justert for lønns- og prisveksten.

Innen pleie og omsorg ligger kostnadene ganske lavt målt mot resten av landet. Justert for lønns- og prisveksten falt utgiftene i pleie og omsorg med 4 prosent i fjor, ifølge statistikkene.

Barnehagekostnadene er ganske lave målt mot resten av landet.

Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2018. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv. – gitt at inntektssystemet perfekt korrigerer for forskjellene.

Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2017-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere

fra år til år.

Målet for en kommune er ikke å drive billigst mulig, men å ha riktig kostnad ut fra hvordan tilbudet er prioritert og befolkningen sammensatt. En høyt prioritert tjeneste bør ha en høyere kostnad enn en som er lavt prioritert, målt mot resten av landet.

I Skole-Norge økte kostnaden med knapt 1 prosent fjor, etter at vi også har korrigert for private skoler. Sett i et stort perspektiv har det vært små variasjoner i kostnaden de siste fem årene.

Pleie og omsorg er den største sektoren. Kostnaden økte med knapt 1 prosent også her. Kommunene som er med i forsøket med statlig finansiert omsorg har fått sine tall korrigert tilsvarende statstilskuddet. Kommunene som drifter pleie og omsorg dyrest, ligger over 50 prosent over de rimeligst drevne kommunene i kostnad.

Netto utgifter til barnehage har vært ganske stabile de siste årene, justert for lønns- og prisvekst, og er lavere enn toppåret 2014 (presentert i Kommunebarometeret 2015). Kostnadene i barnevernet økte med hele 11 prosent per innbygger i fjor, etter at vi altså har korrigert for lønns- og prisvekst. Det er den kraftigste økningen i nyere tid. Utgiftene øker mye både i de rimeligst og de dyrest drevne kommunene.

Kommune-Norge bruker omtrent det samme som for ett år siden til administrasjon, målt per innbygger. Sett over tid har kostnaden gått betydelig ned – 15 prosent over seks år. De billigste har en administrasjon som koster bare 3.000 kroner per innbygger i året. I fjor klarte de billigste å drive enda rimeligere, mens de dyreste innen administrasjon økte sine kostnader ganske betydelig.

Har kommunen potensial for å kutte kostnadene?

Tabellen under viser hva som er kommunens korrigerte kostnad per innbygger, målt mot gjennomsnittet i landet, i eget fylke, egen kommunegruppe, den 100. rimeligste kommunen i landet, de 10 % rimeligste i henholdsvis fylket og kommunegruppa.

Husk at vi har justert kommunens netto utgifter for utgiftsbehovet, slik det framkommer i

kostnadsnøkler i inntektssystemet.

Forskjeller knyttet til ulik befolkning og geografi er altså tatt hensyn til. Tallene bør derfor i stor grad være sammenliknbare mellom ulike kommuner, men selvsagt spesielt mellom kommuner som likner på hverandre.

NB: De 10 største kommunene har vi samlet i gruppe 14, ellers følger gruppeinndelingen SSB.

Netto utgifter er korrigert for kostnadsnøkler i statsbudsjettet for 2018, for å være mest mulig oppdaterte.

	Komm.	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	14 918	13 342	13 322	12 479	13 023	12 792	12 103
Pleie og omsorg	14 552	17 024	13 778	15 500	15 986	13 653	14 580
Barnehage	8 066	8 360	8 322	8 089	8 033	7 563	7 749
Barnevern	2 092	2 189	2 221	2 088	1 768	1 107	1 656
Sosialtjeneste	2 506	2 522	2 142	2 393	1 872	-8	1 937
Kommunehelse	2 331	2 603	2 383	2 406	2 318	2 067	2 122
Administrasjon	3 684	3 789	3 729	3 534	3 648	2 505	3 024

Tallene er oppgitt i kroner per innbygger

Tabellen under viser hvor stor prosentvis forskjell det er fra kommunens eget kostnadsnivå og opp eller ned til de ulike målestokkene. Minus: Kommunen er billigere enn målestokken.

	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	12	12	20	15	17	23
Pleie og omsorg	-15	6	-6	-9	7	0
Barnehage	-4	-3	0	0	7	4
Barnevern	-4	-6	0	18	89	26
Sosialtjeneste	-1	17	5	34	-33 151	29
Kommunehelse	-10	-2	-3	1	13	10
Administrasjon	-3	-1	4	1	47	22

Teoretisk skal forskjellene mellom kommunene være utjevnet ved at vi korrigerer for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet.

Miljø og ressurser

230 .plass Andel nøkkeltall som har blitt bedre **40**

2,5 % vekt i barometeret

2,5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg (15 %)	95	104	120	219	111	70	4,9	4,6	3,5
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg) (15 %)	5,4	5,6	4,7	98	4,8	3,7	4,9	4,9	5,4
RESSURSER: Sjøppel per innbygger (kilo), korrigert for antall fritidsboliger (15 %)	495	452	491	277	435	322	2,5	3,4	2,6
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3) (15 %)	62	53	60	86	65	43	5,5	5,6	5,3
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb. (10 %)	88	82	96	246	213	519	1,8	1,7	1,9
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar (10 %)	0,4	0,4	0,4	182		0,0	5,7	5,7	5,7
BEREDSKAP: ROS-analyser siste år innen skred og ras, flom og overvann (5 %)		1	1	263		3		1,0	1,0
SAMFERDSEL: Biler per 1.000 innbyggere (5 %)	568	580	576	314		427	2,2	2,1	2,3
SAMFERDSEL: Netto driftsutgifter til kommunale veier, per kilometer vei (5 %)	70	70	73	321	133	249	1,8	1,7	1,6
VEDLIKEHOLD: Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter bygg (5 %)	26	31	48	271	113	229	1,1	1,1	1,6

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett litt positivt ut. Energikostnadene for bygg i Verdal er middels målt mot andre kommuner. Snittet er 111 kr per kvadratmeter.

Kommunen ser ut til å bygge relativt effektivt – det er ganske få kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet. Legg merke til at gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene. Snittet er 4,8 kvadratmeter per innbygger.

Innbyggerne produserer litt mer søppel enn normalen i Kommune-Norge. Vi har korrigert for antall fritidseiendommer i kommunen.

Andelen av dyrket og dyrka jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Verdal er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

Det er få nøkkeltall knyttet til samferdsel, men kommunen bruker tilsynelatende ganske lite på å vedlikeholde kommunale veier. Netto utgifter, målt per meter, er lave.

Kommunen bruker ganske lite penger på vedlikehold. Høy pengebruk er positivt; det skal i utgangspunktet forlenge byggets levetid.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er en samlepost av ulike indikatorer

som på forskjellig vis handler om ulike forvaltning av ressurser og miljø. Størrelse på egne bygg, kostnadene ved å varme dem opp og ved å vedlikeholde dem er sentrale nøkkeltall. Det er over tid mye mer miljøvennlig og økonomisk fornuftig å bygge relativt lite og vedlikeholde godt.

Korrigert for lønns- og prisvekst var energikostnadene stabile i fjor, ifølge regnskapstallene. Kostnadene er vesentlig lavere enn for fem-seks år siden. Snittet er nå på 111 kroner per kvadratmeter.

De sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.) er regnet med. I snitt er arealet nasjonalt på 4,8 kvadratmeter per innbygger. Arealet er omtrent uendret. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små.

Kostnadene til vedlikehold av kommunale bygg kan ses på som en indikator for om formuen blir bevart eller ei. Utgiftene økte med knapt 5 prosent i fjor, etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. I snitt er utgiftene til vedlikehold på 113 kroner per kvadratmeter.

Et viktig ressurssspørsmål er hvor mye søppel som produseres. I år har vi korrigert søppelmengden for antallet fritidsboliger som er registrert i kommunen, basert på nasjonale tall for bruk av fritidsbolig og antall personer per husstand. Dermed vil store hyttekommuner komme noe bedre ut i

statistikken enn tidligere. Søppel per innbygger økte med hele 3 prosent i fjor, totalt sett.

Vannforbruket er på vei ned per innbygger, og falt også i fjor – til 65 kubikkmeter per innbygger.

Kommunenes utgifter til rekreasjon i tettsted har økt med godt over 10 prosent det siste året, selv etter at vi har justert for lønns- og prisvekst. Det er første gang i nyere tid vi ser en slik vekst i pengebruken på dette feltet.

Et nytt nøkkeltall er måling av hvorvidt kommunen oppgir at den har såkalt ROS-analyse innen de tre viktigste feltene: skred og ras, flom og overvann. Over 140 kommuner har ikke oppgitt at de har noen slike analyser. Omtrent like mange oppgir at de har analyse for alle de tre områdene.

Saksbehandling

109 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

18

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist (20 %)	5	0	0	2	7	0	5,3	6,0	6,0
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist (15 %)	21	21	21	304	17	5	2,9	2,8	2,8
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist (15 %)	37	37	37	184	38	9	3,9	4,0	4,0
EIERSEKSJONERING: Saksbehandlingstid (5 %)	30	30	30	181	6137	3	3,0	3,9	3,9
REGULERINGSPLANER: Saksbehandlingstid (10 %)	180	98	102	151		25	4,6	5,1	4,4
OPPMÅLINGSFORRETNING: Saksbehandlingstid (5 %)	29	25	25	80	17254	10	4,9	5,2	5,2
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn (15 %)	36								
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig (15 %)	11 665	11 771	11 500	221	12 645	3 576	4,1	4,3	4,3

Verdal er blant de 100 beste på årets tabell. Kommunen er blant de beste i landet hva gjelder å overholde byggesaksfristene. Det er bra, har andre noe å lære?

Proessen for søknader med 3 ukers behandlingsfrist er litt lenger enn normalen.

Byggesaker med 12 ukers frist behandles i normalt tempo målt mot andre kommuner.

Om det er ført tilsyn med byggesaker, er ikke oppgitt i Kostra-tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Saksbehandlingsgebyret for enebolig er omtrent middels i Verdal på 11500 kroner, ifølge tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren handler fortsatt i all hovedsak om byggesak og teknisk sektor, ettersom det nesten ikke finnes data om saksbehandling i Kommune-Norge generelt. Det er synd at ikke Kommune-Norge måler dette på mer oversiktlig og tilgjengelig vis. En utfordring er

at det mangler data for mange kommuner på enkelte nøkkeltall, noe som gjør plasseringer og vurderinger mer usikre enn ellers.

Av byggesakene Kommune-Norge behandlet i fjor, brøt kommunene fristene i 7 prosent av sakene, ifølge tallene. Andelen er på nivå med tidligere år. I de verste kommunene er det fristbrudd i over 30 prosent av sakene.

Byggesaker med 3 ukers frist har omtrent samme saksbehandlingstid som tidligere år. Kommunene bruker i snitt nesten hele tiden de har til rådighet; behandlingstiden er på 17 dager.

Saksbehandlingstiden for reguleringssaker fortsetter å gå kraftig ned, om vi skal tro de nasjonale statistikkene. Behandlingstiden er faktisk halvert på bare to år – fra rundt seks til tre måneder. En svakhet er at det mangler data for mange kommuner på dette punktet.

Antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker viser fortsatt store variasjoner mellom kommunene, og mange som ikke rapporterer. Det var bare 7 prosent tilsyn i fjor, det laveste som er målt i de fire årene

statistikken har eksistert.

Vann, avløp og renovasjon

160 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

28

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2016	KB 2017	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2018	KB 2016	KB 2017	KB 2018
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (10 %)	9 207	8 967	9 166	110	10 443	7 031	4,7	4,9	4,6
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli (7,5 %)	100	100	100	1	98	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet IE (7,5 %)	100	100	100	1	99	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet farge (2,5 %)	100	100	100	1	99	100	6,0	6,0	6,0
VANNKVALITET: Andel innbyggere tilknyttet vannverk med god kvalitet pH (2,5 %)	100	100	100	1	96	100	6,0	6,0	6,0
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innbygger (5 %)	0,0	0,0	0,7	338	0,7	0,0	6,0	6,0	5,2
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som går tapt på grunn av lekkasjer (5 %)	20	20	20	133	31	6	4,1	4,3	4,3
ALDER: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (%) (2,5 %)	1,1	1,0	1,6	38	0,7	2,4	3,2	3,3	4,4
ALDER: Alder på vannledningsnettet (år) (2,5 %)	31	29	29	132	33	15	1,8	2,3	2,3
ALDER: Andel fornyet spillvannsnett siste tre år, avløp (%) (2,5 %)	0,3	0,3	0,2	174	0,8	1,8	1,7	1,8	1,7
ALDER: Alder på spillvannsnettet (år) (2,5 %)	24	24	25	115		11	3,3	3,3	3,0
RENSEKRAV: Andel innbyggere som er tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav (20 %)	80,6	1,6	1,6	278	46,4	96,3	5,1	1,0	1,0
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannsnett (5 %)	2	10	13	224	5	0	5,7	4,4	3,8
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere (5 %)	2	1	2	244	1	0	3,8	4,3	3,5
RENOVASJON: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biologisk behandling (20 %)	37	48	49	48	39	52	3,5	5,6	5,5

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Verdal er litt lavere enn normalen. Det er positivt så sant det ikke betyr at vedlikeholdet på anleggene lider.

Ifølge statistikken lekker det noe fra ledningsnettet. Mange kommuner har langt dårligere statistikk.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært litt bedre enn i normalkommunen.

Utskifting av spillvannsnettet har ikke vært særlig prioritert de tre siste årene, ifølge statistikken. Få kommuner har et lavere tempo.

En ganske stor andel av avfallet går til materialgjenvinning og biologisk behandling.

Nasjonale utviklingstrekk:

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2017-kroner. Gebyrene har nå sunket i seks år på rad, og er i snitt på 10.443 kroner.

Nesten alle innbyggere tilknyttet kommunale vannverk har tilfredsstillende kvalitet på vannet, men de fire nøkkeltallene bidrar særlig til å identifisere kommuner hvor dette ikke er tilfellet. Det er først og fremst pH-verdier som er et problem i en del kommuner.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet

rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene, og her er det ingen bedring å spore over tid. I snitt forsvinner fortsatt 31 prosent av vannet på veien. I de dårligste kommunene er lekkasjen på nær 50 prosent. I tillegg til fornyelsestakten for vann- og avløpsnett, har vi i år også med gjennomsnittlig alder for ledningsnettet. Kommuner som i for stor grad ikke har registrert alder på ledningsnettet, er imidlertid holdt utenfor statistikken. Vannledningsnettet er i snitt 33 år gammelt, mens spillvannsnettet er om lag 30 år gammelt. Ingen av nettene fornyes fort nok til å holde gjennomsnittsalderen nede over tid.

Nasjonalt leveres 39 prosent av husholdningsavfallet til gjenvinning og biologisk behandling. Det er omtrent som før. De beste kommunene her ligger på godt over 50 prosent, de dårligste på ned mot og under 20 prosent.

De ti beste i fylket

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Høylandet	63	96	150		145	15		207	61
Namsos	82	263	43	337	42	258	109	125	139
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69
Stjørdal	112	244	237	323	158	127	188	319	57
Leksvik	127	209	24	375	61	236		397	114
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Overhalla	134	234	81	339	56	321	208	166	106
Inderøy	151	277	178	188	65	102	200	384	12
Meråker	172	235	140	353	92	53	43	85	246
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294

De ti beste i kommunegruppa

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Mandal	1	48	13	133	186	394	49	168	98
Hole	2	5	16	163	185	187	292	129	103
Førde	3	8	119	120	113	109	328	102	112
Sogndal	15	14	227	143	239	74	101	43	219
Strand	29	120	70	26	377	349	149	12	70
Os (Hord.)	46	158	209	83	384	267	226	55	160
Bamble	47	142	155	2	267	190	293	64	290
Vennesla	57	225	192	170	243	165	115	18	110
Malvik	75	50	149	253	190	291	235	327	44
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69

De Verdal likner mest på

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Mandal	1	48	13	133	186	394	49	168	98
Østre Toten	35	159	34	291	246	268	28	212	223
Orkdal	37	205	188	144	83	125	313	92	24
Stange	41	56	292	104	311	220	321	62	85
Vennesla	57	225	192	170	243	165	115	18	110
Namsos	82	263	43	337	42	258	109	125	139
Løten	107	176	266	371	242	85	344	16	126
Lunner	109	128	248	210	198	170	238	210	93
Sortland	123	203	29	124	106	357	136	313	202
Gran	128	174	324	34	313	311	151	342	42
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Vestvågøy	137	366	18	214	67	224	55	278	64
Øvre Eiker	138	245	221	152	269	373	214	242	4
Melhus	155	197	111	343	238	223	192	266	33
Spydeberg	187	308	75	201	273	167	307	331	213
Aurskog-Høland	203	192	394	71	417	254	363	162	2
Levanger	211	160	301	118	60	163	358	406	183
Elverum	257	80	363	224	196	367	339	385	73
Modum	259	330	125	264	350	345	264	286	175

Verdal målt mot egne naboer

KOMMUNE	PLASS	G.SKOLE	P.O.	BARNEV.	BARNEH.	HELSE	SOSIAL	ØKONOMI	ENH.KOST
Verdal	83	256	197	63	52	204	257	289	69
Stjørdal	112	244	237	323	158	127	188	319	57
Steinkjer	129	147	162	346	204	280	215	294	62
Meråker	172	235	140	353	92	53	43	85	246
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294
Frosta	281	306	44	382	114	393	216	311	225
Snåsa	198	113	145	289	32	286		276	294

Endringer i Kommunebarometeret fra tidligere år

Det er ti flere nøkkeltall i årets barometer, målt mot fjorårets versjon. Den viktigste endringen er at vi innen barnevern og sosialtjeneste nå også måler omfanget av tilbudet korrigert for beregnet behov. Vi kan dermed identifisere hvilke kommuner som i stor eller liten grad har tiltak i barnevernet og innbyggere på sosialhjelp. I begge tilfeller

antar vi at en lav skår er positivt. I barnehagene har vi fra i år også tatt med data om andre barnehager enn kommunale, men lavere vektet. Vi har hentet ut flere data om fastlegeordningen, for å legge mer vekt på den. Innen vann og avløp har vi tatt med ledningsnettenes alder, og ikke bare

fornyingsstakten, ettersom disse indikatorene bør ses i sammenheng med hverandre. Innen grunnskole har vi erstattet snitt på nasjonale prøver med andelen elever på laveste mestringsnivå, ettersom det nøkkeltallet skiller noe mer på kommunene.

Slik blir karakterene fordelt mellom kommunene

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren.

Ved å sette grensen på ca den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna «normalen» – punktet midt mellom topp og bunn. På samme måte er grensen for

bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

Når vi har laget denne skalaen, betyr det også at en kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som ligger midt mellom grensen for topp- og bunnkarakter (3,5 ligger midt mellom 1 og 6).

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi gitt den karakteren 3,5 for å kunne beregne en totalskår. Spørsmål om Kommunebarometeret? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.

Hva er en normalkommune?

I analysen bruker vi ofte begrepet normalkommune. Da viser vi *ikke* til kommunen som ligger på landsgjennomsnittet - men den kommunen som har et resultat som er midt mellom de aller beste og de aller dårligste kommunene. En normalkommune vil ha karakteren 3,5

(se boksen over). Landsgjennomsnittet er i veldig stor grad påvirket av innbyggertallet og resultatene i de store kommunene. Men vi ser i noen tilfeller at det er veldig stor forskjell mellom landsgjennomsnittet og hvor de fleste kommunene befinner seg på skalaen. Da

kan det bli stor forskjell mellom hva normalkommunen leverer, og landsgjennomsnittet. Det viktige er å identifisere hva som er de beste resultatene i Kommune-Norge, uavhengig av kommunestørrelse.

NB: Analysen er oppdatert 9. april. Plasseringene i noen av tabellene var feil. Vi beklager.

Kravspesifikasjon for anbud - planlagt bruk av institusjonsplassene i det nye Bo- og behandlingssenteret

Saksbehandler: Anne Kari Haugdal E-post: anne.kari.haugdal@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 85 72	Arkivref: 2018/4302 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet - utgått	12.09.2018	29/18
Formannskap	18.09.2018	83/18
Kommunestyre	24.09.2018	72/18

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 12.09.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret i Verdal tar saken til etterretning.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret i Verdal tar saken til etterretning.

Vedlegg:

Høringssvar fra Verdal Eldreråd 03.09.18

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Rådmannen legger fram denne saken for kommunestyret for å orientere om hva som legges til grunn i kravspesifikasjonen for det helsebygget med tanke på fordelingen av korttids- og langtidsplasser. I det følgende blir det gjort rede for de ulike typer plasser.

1. Typer institusjonsopphold

Det er bruk for kommunale institusjonsplasser med ulike formål. Hva som er formålet med et institusjonsopphold bør være avklart ved oppstart i samråd med pasient/bruker og pårørende. De ulike oppholdstypene har ulike formål og formalia, og de stiller ulike krav til utforming, kompetanse og bemanning i institusjonen. I det følgende er opphold kategorisert og nærmere beskrevet etter disse kravene.

Ved alle opphold i institusjon må man søke å avklare hva som er viktig for pasienten/brukeren på kort og litt lengre sikt både når det gjelder medisinske forhold, funksjonsmessige muligheter og sosiale behov.

For å få best mulig funksjon i institusjonen er det nyttig å dele den i avdelinger etter hva som er hovedinnhold i oppholdene for pasientene som er der. For eksempel er det lettere for både pasient og personell å ha fokus på aktivitet hvis alle pasientene har økt fysisk funksjonsevne som mål, og det er lettere å gjennomføre strukturerte vurderinger hvis alle brukerne i en avdeling er på utredningsopphold.

Langtidsopphold

«Opphold uten sluttdato der pasient eller brukerens helsetilstand og behov for helse- og omsorgstjenester gjør at det ikke er sannsynlig av vedkommende vil flytte hjem eller få tilbud om lavere grad av helse- og omsorgstjenester», jf lokal forskrift §3.

Plassene må være tilrettelagt for demente. Dette betyr ikke at de er forbeholdt demente, men det som er tilrettelagt for demente er også funksjonelt for de som ikke er demente.

I avdelinger for langtidsopphold er det viktig at opplevelsen av et hjem tilpasses hver enkelt beboer. Innenfor kategorien langtidsplass er det også behov for ulike tilpasninger i avdelingene. Ved planlegging av institusjoner er det likevel viktig at avdelingene bygges så fleksible at de kan benyttes til korttidsopphold dersom behovene endres.

Ordinær plass

For beboere som har behov for langtidsplass, men ikke spesielle behov utover dette.

Skjermet plass

For beboere som mister funksjonsnivå hvis de uroes for mye, og som trenger å avgrense inntrykk fra omgivelsene.

Forsterket plass for demens eller psykiatri

For beboere som trenger ekstra tilpassede omgivelser og som forstyrrer andre. De kan også trenge begrensninger i hvor de kan ferdes

Korttidsopphold

Disse klassifiseres i dag i undertyper som har ulike formelle ordninger med hensyn til egenbetaling. Ulike oppholdstyper har forskjellig kompetansebehov. Felles for alle er at oppholdet er avgrenset i tid.

Dette betyr at pasient/bruker vil være tilgjengelig i en begrenset periode for kartlegging og observasjon av funksjonsnivå, medisinsk tilstand og effekt av ulike tiltak. Effekten av slike opphold er avhengig av den faglige kvaliteten i avdelingene.

Avlastningsopphold

Denne typen opphold tildeles i definert tidsperiode av hensyn til pårørende/omsorgspersonene rundt brukeren. Under oppholdet gis brukeren den hverdagslige omsorgen han/hun trenger, men det gjøres ikke helsefaglig vurdering/tiltak.

Utredningsopphold

I et utredningsopphold gjennomføres følgende:

- kartlegging av medisinsk, sosial og praktisk tilstand,
- utprøving av ulike tiltak,
- planlegging av innsats framover med hensyn til tilpasninger av bosituasjon, oppfølging av medisinsk tilstand, rehabiliteringsplan mm.

Behandlingsopphold

Behandlingsopphold er tidsbegrensede og målrettede, og hovedoppgaven er å optimalisere/stabilisere pasientens medisinske tilstand og avklare hvor mye og hvilken omsorgsinnsats han/hun har behov for etter behandlingsoppholdet.

Eldre har ofte flere sykdommer samtidig og er ofte det vi kaller multisyke. Innenfor geriatri er det en del oppgaver kommunehelsetjenesten kan ivareta like godt som spesialisthelsetjenesten.

Rehabiliteringsopphold

Her forutsettes det at pasientens medisinske tilstand i stor grad er avklart. Sosiale vaner og ønsker må kartlegges og behandlingsopplegget innrettes slik at pasienten gjenvinner så mye som mulig av sitt tidligere funksjonsnivå.

Lindrende behandling og omsorg

Aktiv behandling, pleie og omsorg for pasienter med uhelbredelig sykdom og kort forventet levetid. Målet med behandlingen er best mulig livskvalitet for pasienten og de pårørende.

Skjematisk oversikt:

Oppholdstype	Formål	Økonomi	Bemannings	Bygning
Langtidsplasser				
Ordinær	Liv med omsorg	Vederlagsbetaling	Basis	
Skjermet plass	Beskytte mot forstyrrelser	Vederlagsbetaling	Basis + spes.kompetanse	Få-roms post
Forsterket plass demens/psykiatri	Beskytte omgivelsene	Vederlagsbetaling	Basis + spes.kompetanse + ekstra ressurs (evt 1:1?)	Mulighet for ett-roms post
Forsterket plass tung pleie	Liv med omsorg	Vederlagsbetaling	Basis + ressurs	Løfteordning
Korttidsplasser				
Avlastningsopphold	Avlastning for pårørende	Gratis for bruker	Basis	
Utredningsopphold	Kartlegging	Døgnpris første 60 døgn, deretter vederlagsbetaling	Basis + særlig tverrfaglig kompetanse og samhandling (tid)	Mulighet for utprøving av ADL
Behandlingsopphold	Behandling av	Døgnpris første	Basis +	Monitorering

	konkret tilstand	60 døgn, deretter vederlagsbetaling	kompetanse	
Rehabiliteringsopphold	Særlig vekt på opptrening	Døgnpris første 60 døgn, deretter vederlagsbetaling	Basis + særlig tverrfaglig kompetanse	Tilrettelagt for trening
Smitte	Behandling av konkret tilstand og samtidig smitte	Døgnpris første 60 døgn, deretter vederlagsbetaling	Basis + kompetanse + ressurs pga arb.krevende smittevern	Sluse Undertrykk
Palliativt opphold	Omsorg ved livets slutt. Særlig ivaretagelse av pårørende	Døgnpris første 60 døgn, deretter vederlagsbetaling	Basis + kompetanse	Plass til pårørende
Kommunalt akutt døgn tilbud (KAD)				
To utrednings-/behandlingsplasser pålagt ut fra statlig norm. Verdal kommune samarbeider med kommunene Levanger og Frosta om totalt 6 plasser. Krever særlig kompetanse og tett monitorering. Pasienten betaler døgnpris dersom oppholdet konverteres til behandlings- eller utredningsopphold, det vil si at 3-5 døgns varighet er for kort.				

2. Framskrevet behov for korttidsplasser 2018-2040

Korttidsplass i sykehjem er altså for personer som i en overgangsperiode har omfattende pleiebehov som følge av akutt svikt eller sykdom, eller som i en overgangsperiode trenger utredning/behandling/trening/-gjenopptrening eller avlastning.

Det er ingen statlig vedtatt norm for dekningsgrad knyttet til institusjonsplasser (Innovasjon i omsorg NOU 2011:11). Når det gjelder dekningsgrad av korttidsplasser er det beskrevet måltall knyttet til at minimum 15-20 % av de totale plassene bør benyttes til korttidsopphold (*framtidig Helsehus i Nittedal kommune viser Agenda Kaupang*), samt mål om dekningsgrad på 3,5-4 % av antall eldre 80+ (Bærum kommune).

Selv om det ikke finnes en statlig norm for dekningsgrad av institusjonsplasser kan det være nyttig at kommunen definerer egne mål for dette. Dekningsgrad vil også være avhengig av hvor godt tilbudene i omsorgstrappa forøvrig er bygd ut, hjemmetjenestens kompetanse, geografiske avstander / bosettingsmønster etc.

Nok korttidsplasser er viktig for å kunne gi nødvendig tilbud til brukere og pårørende knyttet til rehabilitering, behandling, kartlegging, oppfølging etter sykehusopphold og avlastning slik at de kan bo i egen bolig lengst mulig.

Et måltall knyttet til antall eldre 80+ er mer konstant enn om det knyttes til andel av heldøgns plasser da dette blir knyttet til hvordan den totale kapasiteten på heldøgns plasser prioriteres utbygd.

Samtidig må en også beregne inn at innbyggere under 80 år også har behov for korttidsplasser (veksten for helse- og omsorgstjenester er størst i aldersgruppen 18-67 år).

I tabellene under er det beregnet antall korttidsplasser etter 2 modeller;

- dekning på 3,5 – 4 % av antall eldre 80+ (demografisk utvikling)
- dekning med 15 – 20 % av antall heldøgns plasser (knyttet til et framskrevet behov for plasser

og avhengig av en prioritert utbyggingstakt)

Det siste måltallet vil være avhengig av hvilken dekningsgrad som velges for antall heldøgns plasser. Det er beregnet 20%, 25% og 27% dekning med heldøgns plasser knyttet til 80+ i perioden 2018 til 2040.

År	Ant heldøgns plasser (20 % dekn av 80+)	Dekning kort.pl mellom 3,5-4% (av ant 80+)	Dekning kort.plasser mellom 15-20 % av ant heldøgns-plasser (Agenda Kaupang)
2018	120	21-24	18-24
2020	125	22-25	19-25
2025	164	29-33	25-33
2030	234	41-47	35-47
2035	280	49-56	42-56
2040	301	53-60	45-60

År	Ant heldøgns plasser (25 % dekn av 80+)	Dekning kort.pl mellom 3,5-4% (av ant 80+)	Dekning kort.plasser mellom 15-20 % av ant heldøgns-plasser (Agenda Kaupang)
2018	150	21-24	23-30
2020	156	22-25	23-31
2025	205	29-33	31-41
2030	293	41-47	44-59
2035	350	49-56	53-70
2040	377	53-60	57-75

År	Ant heldøgns plasser (27 % dekn av 80+)	Dekning kort.pl mellom 3,5-4% (av ant 80+)	Dekning kort.plasser mellom 15-20 % av ant heldøgns-plasser (Agenda Kaupang)
2018	161	21-24	24-32
2020	169	22-25	25-34
2025	221	29-33	33-44
2030	316	41-47	47-63
2035	378	49-56	57-76
2040	407	53-60	61-81

Medvirkning.

Eldrerådet i Verdal har hatt saken til høring, og uttaler i sitt høringssvar at de støtter rådmannens vurderinger. Eldrerådet ønsker fleksibel bruk av plassene og forutsetter at antallet langtidsplasser kan økes ved faktisk behov. Eldrerådet ønsker at langtidsplasser for personer med demens så langt det er mulig ligger på bakkeplan.

Referansegruppa for det nye helsebygget gir ulike råd og innspill til samspillsgruppa i spørsmålet om fordeling av plassene. Flere mener dette er et faglig spørsmål som fagfolk har best kompetanse til å utrede og vurdere. Representantene for pensjonistforeningene Verdal pensjonistlag, Utdanningsforbundet Verdal Pensjonistlag, Fagforbundet Verdal

Pensjonistgruppe og Pensjonistforeningen Aker Verdal/Kvæerner Verdal har gitt konkrete råd om fordeling av plasser, at langtidsplasser bygges på bakkeplan, møterom med plass til 150 mennesker, desentralisert dagtilbud for mennesker med demens med kapasitet for minst 260 brukere.

Vurdering:

Rådmannen henviser til kommunestyresak PS 31/16 pkt.2 der det legges til grunn for ny helhetlig vurderinger for kapasitetsøkning for omlag 25 % dekning med heldøgns omsorgsplasser i kommunen for perioden 2025-2035.

Kommunestyret vedtok i PS 45/18 at det nye helsebygget skal bestå av institusjonsplasser i fase 1, tilsammen 132 plasser jf PS 31/16. Det pågående programmeringsarbeidet for det nye helsebygget har ut fra faglige vurderinger lagt til grunn at det er hensiktsmessig med avdelinger på 32 plasser (4 poster á 8 beboerrom) til beboere med behov for langtids botilbud. I avdeling med korttidsplasser vurderes det at antall beboerrom pr post kan økes til 9 eller 10 som utgjør en avdeling på 36 plasser. Her er det blant annet lagt til grunn at korttidsavdeling krever annen type kompetanse og en noe høyere bemanningsressurs da en slik avdeling vil ha mer samhandling med sykehus, hjemmetjenester, pårørende, fastleger etc. for å koordinere overgangene til pasientene. Et slikt tilbud har mye å bety for pasientflyten innenfor helse- og omsorgstjenesten, og er en viktig del av en tiltakskjede som kan bidra til å dempe behovet for sykehjemsplasser og gi brukerne mulighet til å bo lengre i eget hjem.

Det vil ved oppstart planlegges at 36 av de 132 plassene brukes som korttidsplasser som dekker behovene for rehabilitering, palliasjon, behandling, utredning og avlastning. For å kunne dekke det videre behovet for antall korttidsplasser i henhold til prognosene om framskrevet demografi vil det være nødvendig å ha en fleksibilitet i bygget til å kunne ta i bruk flere av plassene til korttidsplasser fra 2025 og fram mot 2040. Dette må gjennomføres samtidig med videre prioritert utbygging av heldøgns omsorgsplasser for å unngå at korttidsplassene blir belagt med brukere som trenger varig tilbud om heldøgns omsorg.

Medvirkning i arbeidet er etter rådmannens vurdering ivarettatt, og i denne saken vurderer rådmannen de råd og innspill som er relevant for saken som omhandler bruken av plassene i Bo- og behandlingssenteret. Perspektivet Verdal Eldreråd har om fleksibel bruk av plassene er delvis i samsvar med de faglige tilrådingene som er gitt. Ut fra rådmannens vurdering er det behov for at fleksibiliteten i bruken av plassene går begge veger alt etter pasientenes behov. Byggetrinn 2 vil også ha betydning for hvordan institusjonsplassene disponeres i det nye Bo- og behandlingssenteret.

Rådene om å ha langtidsplassene til personer med demens på bakkeplan, er viktig. Hvordan dette løses handler blant annet om hva som er mulig med tanke på bruken av tomteareal og god utnyttelse av arealet i huset. Planløsningen som velges skal sikre at kommunens ressurser utnyttes best mulig fram i tid ut fra de behov innbyggerne til enhver tid har. Et viktig moment i tillegg til dette, er hvordan kommunens kravspesifikasjon i anbudet løses av tilbyderne. Det kan finnes løsninger som ivaretar dette på måter som vi ikke ser i dag, og av den grunn vurderer rådmannen det som viktig å være åpen for ulike løsninger under anskaffelsesprosessen. Samspillsgruppa legger opp til møte med referansegruppa for råd og innspill i løpet av anskaffelsesprosessen hvor dette er ett av flere relevante tema.

Rådmannen vurderer at de faglige tilrådingene på bruk av plasser gir den nødvendige fleksibilitet for å kunne gi innbyggerne et bo- og behandlingstilbud som kreves ut fra de demografiske endringene kommunen står overfor. Dette legges til grunn i det videre arbeidet med utarbeidelse av kravspesifikasjon som følger anbudsdokumentene.

Anne Kari Haugdal

Deres ref:

Vår ref: INST 2018/4302

Dato: 03.09.2018

Bruken av institusjonsplassene i det nye Bo- og behandlingssenteret - høringssvar fra Eldrerådet

Eldrerådet behandlet ovennevnte sak i møte 3. september og gjorde følgende vedtak:

Eldrerådet slutter seg til rådmannens vurderinger i høringsnotat behandlet på rådets møte den 03.09.2018. Rådet er enig i at det ved oppstart planlegges 36 korttidsplasser og 96 langtidsplasser, men forutsetter at det legges til rette for fleksibel bruk slik at antall langtidsplasser kan økes ved faktisk behov.

Det er ønskelig at langtidsplasser for demente så langt som mulig ligger på bakkeplan.

Dette til orientering.

Med hilsen

Inger Storstad
Konsulent

Etablering av Innherredssamarbeid Innkjøp mellom kommunene Snåsa, Steinkjer, Verran, Inderøy, Verdal og Levanger fra 1.1.19

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 59	Arkivref: 2018/8704 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	84/18
Kommunestyre	24.09.2018	73/18

Rådmannens innstilling:

1. Det etableres et formelt Innherredssamarbeid på innkjøpsområdet, som Verdal kommune inngår i.
2. Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtale om slikt samarbeid, herunder om når samarbeidet trer i kraft.
3. Under forutsetning av at innkjøpssamarbeidet formaliseres, styrkes samarbeidet med 1 årsverk i en oppstartsfase.
4. Fordeling av kostnadene for det nyetablerte innkjøpssamarbeidet skjer etter fordelingsnøkkel med 12 % fast andel og 88 % basert på folketall
5. Økonomiske konsekvenser innarbeides i budsjett og økonomiplan i deltakerkommunene.
6. Samarbeidet organiseres som et felles styre etter kommuneloven § 27, der alle deltakerkommuner er representert med rådmannen.
7. Samarbeidet innrettes i en desentralisert struktur. Samarbeidet har ikke status som eget rettssubjekt, og Inderøy kommune ivaretar funksjonen som kontorkommune og formell arbeidsgiver for samarbeidets ansatte.
8. Samarbeidet kan utvides ved at flere kommuner tiltrer. Rådmannen gis fullmakt til å beslutte gjennomføring og organisering av en slik utvidelse.

Vedlegg:

- 1 Utredning
- 2 Tilleggsutredning – endringer i kommuneloven

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Innkjøpsområdet har de senere år vært gjenstand for stadig større interesse og krav om åpenhet. Kravene til kommunale anskaffelsesprosesser har, særlig inspirert av EØS-avtalens fokus på det felles marked og de fire friheter, blitt stadig strengere. Kommunal sektor opplever stadig økt fokus på antikorrupsjon, forutberegnelighet og likebehandling. Samtidig setter det andre krav til kapasitet og kompetanse i kommunene, når man skal forvalte et stadig mer komplekst regelverk.

Verdal kommune har i dag i et innkjøpssamarbeid med Levanger kommune. Funksjonen er organisert sammen med kemner, IKT og kommuneadvokater i [Innherred kommunesamarbeid, kemner, ikt, innkjøp og kommuneadvokater](#). Anskaffelsene i kommunene skjer i dag ved at de fleste rammeavtaler og større programvareanskaffelser inngås av interkommunale arbeidsgrupper som innkjøpsleder enten leder eller inngår i, mens mange prosjektanskaffelser håndteres i den enkelte kommunes linjeorganisasjon.

Utredningene har avklart at den totale innkjøpskapasiteten i kommunene på Innherred ligger godt under det hva man kan anse som et tilfredsstillende nivå, både faglig og kapasitetsmessig. Ikke minst gjelder dette sett opp mot de krav og forventninger kommunestyre og samfunn forventer til effektivitet i innkjøpsprosesser og økonomiske effekter av innkjøpsprosesser.

I tillegg til det formelle innkjøpssamarbeidet, er det et utbredt uformelt samarbeid på innkjøpsområdet. Det uformelle samarbeidet er svært omfattende og verdifullt, og spenner seg fra det helt uformelle som utveksling av kompetanse og kollegastøtte, til at kommunene formelt går ut med felles anskaffelser. De viktigste samarbeidspartnerne på dette området er det interkommunale innkjøpssamarbeidet i Værnesregionen (Selbu, Tydal, Meråker, Stjørdal og Frosta) og Inntrøndelag (Inderøy, Steinkjer, Værnes og Snåsa). Selv om det uformelle samarbeidet må sies å være svært verdifullt for kommunene, så er det like fullt problematisk at det ikke er organisert i fastere og mer forutsigbare former, og samarbeidet må betraktes som ad hoc både med tanke på prosesser og innkjøpsavtaler.

Det har vært et gjentakende tema hvor stor sårbarhet kommunene har hatt på innkjøpsområdet.

I desember 2016 ble rådmennene i kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Verran, Steinkjer og Snåsa enige om å utrede hvorvidt de burde inngå i et felles, større innkjøpssamarbeid. Det ble opprettet en arbeidsgruppe bestående av innkjøpsrådgiver Jon Erik Englund i samkommunen og utviklingsrådgiver Renate Bjørshol i Inderøy kommune. Rådmannen i Inderøy, Peter Ardon, har vært arbeidsgruppens kontaktledd mot rådmannsgruppen. Arbeidsgruppen og rådmannskollegiet har drøftet innholdet i utredningen i flere møter underveis. Arbeidsgruppen anbefalte kommunene å etablere en felles innkjøpsenhet for alle kommunene, underlagt § 27-styre bestående av rådmennene og i det daglige tillagt en vertskommune.

Rådmennene på Innherred besluttet å invitere kommunene tilknyttet Værnesregionen til en dialog for å se på muligheten for et enda større geografisk samarbeidsområde. Det ble opprettet en ny arbeidsgruppe med representanter fra alle de berørte regionene (Inn-Trøndelag, Innherred kommunesamarbeid og Værnesregionen). Arbeidsgruppen anbefalte etablering av et slikt samarbeid, men rådmannskollegiet kom ikke til enighet om dette.

Rådmannskollegiet på Innherred har ut fra dette besluttet å gå videre basert på den opprinnelige utredningen av Innherred innkjøp.

I juni 2018 vedtok Stortinget ny kommunelov, som får betydning for kommunenes frihet til å organisere interkommunale samarbeid. Rådmannskollegiet har derfor bestilt et tilleggsnotat om hvilke tilpasninger dette krever. Dette finnes vedlagt denne saken.

Vurderingene under baseres på opprinnelig utredning samt tilleggsnotatet.

Vurdering:

Formål og gevinster

Formålet med utredningen var blant annet å se hvorvidt det var mulig og realistisk å etablere et felles innkjøpssamarbeid i regionen, hvilke kostnader og gevinster det ville gi, samt hvordan et slikt samarbeid burde organiseres. Utredningen har klart vist at kommunene kan dra store fordeler av et slikt samarbeid.

Dagens situasjon er preget av personavhengighet og følgelig sårbarhet og kapasitetsbegrensninger. Fagmiljøet er lite i omfang, og dermed lite robust. De uformelle samarbeidene lider av mangler knyttet til nettopp mangelen på formalisering, ved at de er ad hoc, uoversiktlige, avhengige av gode personrelasjoner og meget sårbare. I tillegg medfører mangelen på formelle fullmakter at alt for mange personer må involveres i for mange prosesser.

Utredningen viser klart at en formalisering av samarbeidet kunne gitt store gevinster på dette området. Bedre organisering, klare fullmakter og bedre utnyttelse av ressursene kan gi oss langt mer effektive anskaffelser.

Fagområdet har også i noen grad lidd under manglende strategisk fokus og forankring. Man har ikke greid å basere noen innkjøpsstrategi på en tverrfaglig behovsanalyse i kommunene. Kommunenes anskaffelser har tradisjonelt overveiende fokus på lavest mulig pris, og har til tids utfordringer med å være trygge nok på at regelverk om offentlige anskaffelser etterleves helt og holdent. Kapasitet og kompetanse er nøkler i dette. Utvikling av innkjøp som et strategisk virkemiddel for å kunne opprettholde og utvikle kvaliteten på tjenestene, og for å nå virksomhetens mål, er det området utredningen viser det største gevinstpotensialet.

Med bedre organisering og systematikk kunne vi erstattet dagens parallellanskaffelser med større, koordinerte fellesanskaffelser basert på grundige behovsanalyser i kommunenes virksomhet. Vi kunne oppnådd en gjennomtenkt og tydelig rolleavklaring og ansvarsfordeling mellom innkjøpspersonell og kommunenes linjeorganisasjon.

Videre kunne vi oppnådd et langt mer bevisst forhold til markedene vi opererer i. Et større samarbeid ville utvilsomt kunne gitt kommunene en større markedsrett ved at man representerer større anskaffelser og at kontraktene dermed ville hatt større verdi. Videre gir en god kjennskap til markedene oss muligheten til å innrette anskaffelsene på en slik måte at vi oppnår best mulig vilkår i avtalene. Tabellen under viser hvor stort befolkningsgrunnlag disse kommunene til sammen representerer.

Kommune	Folketall
Snåsa	2 094
Steinkjer	22 098
Verran	2 474
Inderøy	6 783
Verdal	14 941
Levanger	20 116
Totalt Innherredssamarbeidet	68 506

En tydelig ansvarsplassering av avtaleforvaltning og leverandøroppfølging kan også gi store gevinster. Det er naivt å tro at bare man får inngått en avtale, så er det meste i orden for resten av avtaleperioden. Manglende avtaleforvaltning har utvilsomt potensiale til å forringe både kvaliteten på leveransene, og sikkerheten for at man faktisk får levert på avtalt tjenestenivå og til avtalt pris. Profesjonelle og dyktige innkjøpsmiljø kjennetegnes blant annet ved god kontroll på både kvalitet og pris på de leveransene organisasjonene mottar.

Oppfølging av egen linjeorganisasjon og avtalelojalitet er også et viktig gevinstområde. Kommunene har mye å gå på når det gjelder internkontroll, dokumentasjon og arkivering, samt oversikt og kontroll over egne anskaffelser, avtaler og hvordan disse følges opp.

Kommunene har store gevinster å hente på et mer bevisst forhold til kapasitet og kompetanse på innkjøpsområdet. Kunnskapsnivået er i dag sterkt varierende i kommunene. Innkjøpsressursene burde styrkes, slik at de i større grad kunne bidra med mer oppfølging av og økt kompetansebygging i linjeorganisasjonen. Ikke minst ville større kapasitet på innkjøpssiden kunne gitt kommunene større avtaledekning, noe som kunne gitt bedre innkjøpsbetingelser i både pris og kvalitet på disse områdene enn det vi opplever i dag.

Etablering og økonomi

Ett av funnene i utredningen er at kommunene i dag ikke har god nok oversikt for å kunne framskaffe tilstrekkelige datagrunnlag, blant annet når det gjelder skalering av tjenesten. Det har derfor ikke vært mulig å detaljere gevinstanalysene i tilstrekkelig grad, eller å utarbeide en behovsanalyse som grunnlag for en skalering av innkjøpstjenesten. En ny innkjøpsenhet må derfor få som første oppgave å skaffe nødvendig innsikt og oversikt, slik at man både kan iverksette arbeidet med en felles innkjøpsstrategi for kommunene, og kunne gi nærmere anbefalinger om bemanning ut fra en grundigere kost/nytte-analyse.

I desember 2017 foretok man et uttrekk fra 10 leverandører vi vet Steinkjer kommune ikke har avtale med. Dette viste at Steinkjer kommune hadde handlet for 3.000.000,- kr i perioden januar til desember. Dette var produkter som hvitevarer, småelektronikk, arbeidstøy, verktøy, mat, etc. Rammeavtaler på disse produktgruppene ville fort gitt anslagsvis 15-20 % rabatt, noe som innebærer at kommunen bare på dette uttrekket kunne ha spart 5-600.000,- kr. I tillegg kommer arbeidstiden de ansatte bruker på å dra på disse butikkene i byen, samt fakturagebyr. Det kan nok legges til grunn at ansatte i de andre deltakende kommunene har det samme forholdet til innkjøp som ansatte i Steinkjer.

I 2016 ble det i Levanger og Verdal kommune gjort tilsvarende arbeid og man vil kunne anta at besparelsene også er lik for de to kommunene. Det ble ikke gjort en komplett analyse av det totale omfanget på innkjøp, men man så at det var stort potensiale for besparelser ved å etablere avtaler innen flere området og forvalte disse. For eksempel ble det handlet kolonialvarer for 4,75

mill utenfor avtale. En avtale på dette område ville kunne gi en besparelse på 15 - 20% som tilsvarer 7 - 800 000,- kr.

Et alternativ er at innkjøpssamarbeidet i første omgang etableres med de ressurser som er tilgjengelig per i dag. Dette omfatter de som allerede i dag er tilsatt i innkjøpsstillinger i kommunene. På sikt anbefaler man i utredningen at man får på plass en robust og godt bemannet innkjøpsorganisasjon, der strategiske innkjøpere får overordnet ansvar for hvert innkjøpsområde.

Imidlertid er det usannsynlig at en videreføring med de ressursene vi har pr. i dag vil være tilstrekkelig for å ivareta både de løpende driftsoppgaver på innkjøpsområdet, i tillegg til videreutvikling av strategi og implementering av den nye innkjøpsavdelingen.

I det videre er det viktig å finne ut av hva innkjøpsarbeidet trenger av mer ressurser for å kunne igangsette en formaliseringsprosess av samarbeidet. Denne prosessen vil inneholde følgende momenter:

- Formalisering i henhold til anbefaling i utredningen, dette gjelder både for styringsstruktur fra eierkommune til innkjøpsavdelingen og interne styringslinjer
- Videre kartlegging av ansvarsforhold mellom deltakerkommunene og den nyetablerte innkjøpsavdelingen (bl.a. avklaring av grensesnitt mellom bestiller- og utføreransvar)
- Etablering av en konkret framdriftsplan, som beskriver en gradvis opptrapping av innkjøpssamarbeidet, med økonomiske konsekvenser for den kommende økonomiplanperioden

For å kunne jobbe målrettet og strukturert med dette, bør man i oppstartsfasen ta utgangspunkt i at innkjøpssamarbeidet bør styrkes. Dette for å sikre at den nye organisasjonen får tilstrekkelig med utviklingskraft, samtidig som at den kan ivareta daglig drift.

Rådmannen, og dette representerer en lik vurdering blant alle rådmennene, tar i første omgang utgangspunkt i at tjenesten bør styrkes med 1 årsverk. Dette vil kunne skape et handlingsrom for å sette i gang ovennevnte prosesser. Rådmannen forutsetter at dette vil øke sannsynligheten for at en større regional innkjøpsavdeling kan synliggjøre og realisere en økonomisk gevinst for eierkommunene på sikt. Kostnadene til denne styrkingen forutsettes inndekket av realiserede gevinster allerede i 2019.

Estimerte kostnader i samarbeidet foreslås fordelt etter etablert fordelingsnøkkel i samarbeidet i Inn-Trøndelagsregionen, som vist i tabell under. Her er det tatt utgangspunkt i estimert årslønn for fire årsverk, og en faktor på 1,5 for sosiale utgifter og driftskostnader. Det er ikke innberegnet noen husleiekostnader. Alle deltakerkommunene må være beredt til å stille kontorlokaler til rådighet for innkjøpssamarbeidet.

Tabell 1: Andel av kostnader			
Kommune	Folketall	Andel av befolkning i prosent	12 % fast, 88 % folketall
Snåsa	2 094	3,06	4,69
Steinkjer	22 098	32,26	30,39

Verran	2 474	3,61	5,18
Inderøy	6 783	9,90	10,71
Verdal	14 941	21,81	21,19
Levanger	20 116	29,36	27,84
Totalt Innherredssamarbeidet	68 506	100,00	100,00
Tabell 2: Fordeling av kostnader, tall i hele tusen			
Kommune	Folketall	Andel av befolkning i prosent	12 % fast, 88 % folketall
Snåsa	2 094	3,06	183
Steinkjer	22 098	32,26	1 185
Verran	2 474	3,61	202
Inderøy	6 783	9,90	418
Verdal	14 941	21,81	827
Levanger	20 116	29,36	1 086
Totalt Innherredssamarbeidet	68 506	100,00	3 900

(folketall er basert på befolkningsstatistikk fra Statistisk sentralbyrå for fjerde kvartal 2017)

Et større og mer formalisert regionalt innkjøpssamarbeid slik det foreslås her vil medføre noe merkostnad for Verdal kommune, sett i forhold til gjeldende avtale om tjenestekjøp innenfor fagområdet. Rådmannen vil anbefale å prioritere denne løsningen basert på at:

- det ligger et stort effektiviseringspotensiale i større regionalt samarbeid omkring innkjøp. Dette gjelder for selve innkjøpsprosesser, men også for kontraktsoppfølging etter at det er inngått innkjøpsavtaler.
- rådmannen forutsetter at merkostnader kan dekkes inn gjennom innsparte innkjøpskostnader. Dette forutsetter stor grad av lojalitet i linjeorganisasjonen til inngåtte innkjøpsavtaler, og man vil ikke kunne tolerere innkjøp utenfor de rammene som avtalene setter. Etablering av et interkommunalt innkjøpssamarbeid forutsetter dermed også at det settes i gang gode forankringsprosesser i linjeorganisasjonen.

Organisasjon og struktur

Det anbefales at innkjøpsorganisasjonen har en desentralisert struktur, med innkjøpsressurser til stede ute i deltakerkommunene. Samarbeidet organiseres som et felles styre etter kommuneloven § 27, der alle deltakerkommunene er representert med rådmannen. Det blir opprettet interkommunale, sektorvise arbeidsgrupper som får ansvar innen planlegging og gjennomføring av anskaffelser sammen med innkjøpsorganisasjonen. Dette sikrer at alle deltakerkommunene deltar på like fot i styring av samarbeidet.

Det er ikke anbefalt å gi samarbeidsorganisasjonen status som eget rettssubjekt. Det innebærer at en av kommunene må ta en rolle som kontorkommune. Grunnet den desentraliserte strukturen av samarbeidet, samt deltakerkommunenes like deltakelse i det styrende organet, er det av begrenset betydning hvilken kommune som fyller denne rollen. Ansvarer vil hovedsakelig bestå i å være formell arbeidsgiver for de ansatte uavhengig av hvor de geografisk er plassert i det daglige, samt å stille til disposisjon administrative støttetjenester innen eksempelvis økonomi og personalforvaltning. Rådmannskollegiet er enige om å anbefale at rollen som kontorkommune tillegges Inderøy kommune, da kommunen geografisk ligger sentralt plassert i samarbeidet, og har kapasitet og kompetanse til å yte de nevnte støttetjenester.

Når tidsrammen for ikrafttredelse av ny kommunelov er klart fra lovgiver, vil styret komme med sine anbefalinger til kommunestyrene i deltakerkommunene om hvordan samarbeidet skal tilpasse seg endringene i kommuneloven.

Rådmannen anbefaler at styret trer sammen og foretar de nødvendige avklaringer og vedtak så fort de politiske vedtakene er på plass i alle samarbeidskommunene. Samtidig anbefaler rådmannen at den nyopprettede stillingen lyskes ut. Innherred innkjøp etableres formelt fra 1. januar 2019.

Når de videre anbefalingene foreligger, vil rådmannen følge opp disse i de ordinære budsjett- og økonomiplanprosesser.

Innherred innkjøp

Utrekning av interkommunalt samarbeid om innkjøp i Innherredsregionen

1 Innhold

2	Sammendrag	4
3	Prosjektdel.....	4
3.1	Bakgrunn for prosjektet.....	4
3.2	Omfang innkjøp - grunnlagsdata	4
3.3	Rettslige rammer	5
3.4	Strategiske føringer	5
3.5	Organisering av prosjektet	5
3.6	Avgrensinger.....	5
4	Innkjøpsfaglig evaluering.....	6
4.1	Rammeverk.....	6
4.2	Dagens innkjøpsfunksjon.....	8
4.2.1	Strategiske og organisatoriske føringer.....	8
4.2.2	Innkjøpsprosesser.....	9
4.2.3	Støtteressurser og verktøy.	10
4.3	innkjøpsfaglige anbefalinger	11
5	Kost-/nyttedel	12
5.1	Kostnadsbilde	12
5.2	Gevinster	12
6	Organiseringsdel - valg av organisasjonsform	14
6.1	Selvstendighet på fag - nærhet i organisering.....	15
6.2	Mulige modeller for interkommunalt samarbeid	15
6.3	Interkommunalt selskap	16
6.4	Vertskommunesamarbeid	17
6.5	Eget styre etter kommuneloven § 27	18
6.6	Vår anbefaling - en kombinasjonsmodell	19
7	Utfordringsdel – viktige problemstillinger og hvordan vi skal håndtere dem	19
7.1	Demokrati, styring og kontroll.....	20
7.2	Geografisk plassering og forretningsadresse.....	21
7.3	Samarbeidets styrende organer	21
7.4	Budsjettering og økonomistyring	22
7.5	Finansiering og kostnadsfordeling.....	23
7.6	Klagebehandling	24
7.7	Rettssubjekt og deltakerkommunenes ansvar for felles forpliktelser.....	24
7.8	Saklig utvidelse av samarbeidet - muligheter for å shoppe tjenester	25
7.9	Geografisk utvidelse av samarbeidet - deltakeres inntreden og uttreden	25

8	Framdriftsdel	25
9	Konklusjonsdel.....	26
9.1	Oppsummerende konklusjoner	26
9.2	Utkast til vedtekter for Innherred innkjøp	26
10	Kilder	30

2 Sammendrag

Rådmennene i kommunene Snåsa, Steinkjer, Verran, Inderøy, Verdal og Levanger har nedsatt en prosjektgruppe for å utrede hvordan kommunene kan inngå et formalisert interkommunalt samarbeid på innkjøpsområdet. Prosjektet er et resultat av et ønske om bedre kapasitet og kompetanse i innkjøpsmiljøet samt større markedsmakt, og en erkjennelse av at ingen av kommunene kan oppnå dette på egen hånd.

Prosjektgruppa har vurdert og kommet med anbefalinger både i samarbeidets faglige innretning, og til hvordan samarbeidet bør organiseres. For å sikre forankring i kommunenes administrative ledelse, nærhet til kommunenes linjeorganisasjon og at innkjøpsfunksjonen skal få en strategisk stilling i deltakerkommunene, anbefales det opprettet et samarbeid etter kommunelovens § 27 med et styre bestående av deltakerkommunenes rådmenn. Prosjektgruppa finner at geografisk plassering er av begrenset betydning, men har gitt sine vurderinger og anbefaler en desentralisert struktur.

3 Prosjektdel

3.1 Bakgrunn for prosjektet

Kommunene Levanger og Verdal har i dag en felles innkjøpsfunksjon i Innherred samkommune. Kommunene Steinkjer, Verran, Inderøy og Snåsa har felles innkjøpsleder gjennom Inn-Trøndelagssamarbeidet.

Kommunene i Innherredsregionen har i dag et omfattende uformelt samarbeid innenfor innkjøp, men det er adhoc både i forhold til prosesser og felles innkjøpsavtaler. Dette uformelle samarbeidet på innkjøp inkluderer også det formaliserte interkommunale samarbeidet Værnesregionen. Det er også etablert et uformelt samarbeid med Nord Trøndelag fylkeskommune (NTFK). Samarbeidet med NTFK gir kommunene mulighet til å delta på fylkeskommunes avtaler, men erfaringsmessig så dekker ikke disse avtalene behovet hos kommunene godt nok, og gir i så måte ikke optimale løsninger. Den manglende formaliseringen av disse samarbeidene, og at samarbeidene er personavhengig gjør det uoversiktlig og meget sårbart.

Gjennom de uformelle samarbeidene innenfor innkjøp på kommunalt nivå har kommunene oppnådd til dels gode resultater, og man har fått til samhandling på tvers. Dette er et arbeid som man må bygge videre på og formalisere slik at man oppnår effekten innenfor alle innkjøpsområder.

Sårbarheten ved dagens organisering av innkjøpsområdet har vært gjenstand for gjentakende diskusjoner, sammen med det faktum at kapasiteten ikke står i forhold til behov og omfang i kommunene. Både Inn-Trøndelagssamarbeidet og samkommunen har opplevd sårbarhet ved vakanser i sine innkjøpsstillinger. Videre gir den manglende formaliseringen en uheldig organisering ved at for mange må involveres i alle prosesser for å få nødvendig forankring i alle kommunene. Vi kunne oppnådd atskillig mer effektive anskaffelser med bedre organisering, klare fullmakter og bedre utnyttelse av ressursene.

Med bakgrunn i ovenstående ble det derfor tatt initiativ til et møte på rådmannsnivå angående innkjøp i regionen. Utgangspunktet for møtet var en vakanse på innkjøpsområdet i Inn-Trøndelagssamarbeidet, der rådmannskollegiet diskuterte hvordan man på kort sikt kunne bistå på innkjøpssiden. Videre var det stor interesse blant rådmennene for å vurdere om og i tilfelle hvordan man kunne få formalisert samarbeidet i regionen også på lengre sikt. Det var bred enighet mellom kommunene om at en slik formalisering var nødvendig og ønskelig. En prosjektgruppe ble nedsatt med mandat til å utrede hvordan samarbeidet innenfor innkjøp kan etableres og organiseres.

3.2 Omfang – 2016 drift og investeringer

Kommune	Drift	Investering
Inderøy	137 977 000,-	82 700,-
Steinkjer	522 225 000,-	139 751 000,-
Verran	56 959 192,-	36 425 037,-
Snåsa	52 157 037,-	3 849 863,-
Levanger	436 389 514,-	470 355 887,-
Verdal	293 377 205,-	161 809 993,-
Total	1 499 084 948,-	812 274 480,-

3.3 Rettslige rammer

Kommunene har stor frihet til å organisere sin virksomhet slik de selv finner det formålstjenlig. Et samarbeid kan reguleres gjennom formelle avtaler om samarbeid, gjennom uformelle samarbeid

uten noen videre regulering, eller via formelle samarbeidsformer som reguleres i lovverket. Disse framgår blant annet av kommuneloven og lov om interkommunale selskap.

Kommuneloven er under revidering og NOU 2016:4 Ny kommunelov ble overlevert departementet i mars 2016. Temaet interkommunale samarbeid inngår i NOU'en og funnene er hensyntatt i den grad vi anser det relevant. Vi kan imidlertid ikke ta for gitt at samtlige av kommunelovutvalgets anbefalinger blir vedtatt. Videre må etableringen nødvendigvis skje etter det lovverket som foreligger ved etableringen. Vi har derfor valgt å ta utgangspunkt i gjeldende kommunelov, og problematisert løsningsforslagene ut fra kommunelovutvalgets anbefalinger der det anses relevant.

Regelverket om offentlige anskaffelser gir klare begrensninger på kommunenes anledning til å inngå avtaler om levering av tjenester mot vederlag uten at de prosessuelle reglene i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift følges. Valg av organisasjonsform for det interkommunale samarbeidet må dermed enten falle utenfor dette regelverkets anvendelsesområde, eller innpasses innen regelverkets rammer. Dette er hensyntatt i den organisatoriske delen.

3.4 Strategiske føringer

Rådmannskollegiet valgte å gi prosjektgruppen følgende strategiske føringer:

- Kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa etablerer et interkommunalt samarbeid på innkjøpsområdet med arbeidstittel Innherred innkjøp.
- Innherred innkjøp skal være et formalisert og systematisk interkommunalt samarbeid.
- Organisering og infrastruktur skal rigges på en slik måte at det ikke hindrer for videre utvidelse av samarbeidet, både ved at flere kommuner kan tilsluttes og at samarbeidet kan utvikles innen andre fagområder, som for eksempel kommuneadvokat og IKT-samarbeid.
- Organisering skal gi robust fagmiljø og minske sårbarhet.
- Utredningen skal synliggjøre gevinster, herunder økonomiske og kvalitetsmessige gevinster.
- Utredningen skal synliggjøre kostnadsbildet, inkludert hvilke ressurser den enkelte kommune må gå inn med i Innherred innkjøp.
- Utredningen skal kartlegge dagens arbeidsprosesser, foreslå forbedringer, endringer og ansvarsfordeling mellom Innherred innkjøp og linjeorganisasjonene i kommunene.
- Utredningen og framdrift skal ta høyde for pågående prosesser, primært knyttet til oppløsning av samkommunen.

3.5 Organisering av prosjektet

Prosjekteiere er rådmennene i de deltagende kommunene. De fungerer også som styringsgruppe.

Prosjektansvarlig: Rådmann i Inderøy kommune – Peter Ardon.

Prosjektgruppe: Jon Erik Englund (innkjøpsrådgiver i samkommunen) og Renate Trøan Bjørshol (utviklingsrådgiver i Inderøy kommune).

3.6 Avgrensinger

- I forbindelse med utredningen av nye Trøndelag fylkeskommune er det kommet signaler om at tilbudet om å tiltre enkeltavtaler trolig ikke vil videreføres og prosjektgruppa har derfor valgt å ikke se nærmere på dette som en mulig løsning.
- Rådmannskollegiet har vært tydelige på at en geografisk utvidelse av samarbeidet anses som aktuelt. Da dette ville kreve en større utredning, valgte rådmennene å ikke legge dette inn i

mandatet til prosjektgruppa i denne utredningen. Værnesregionen, der et interkommunalt innkjøpssamarbeid allerede er etablert, anses som mest aktuelt i første omgang.

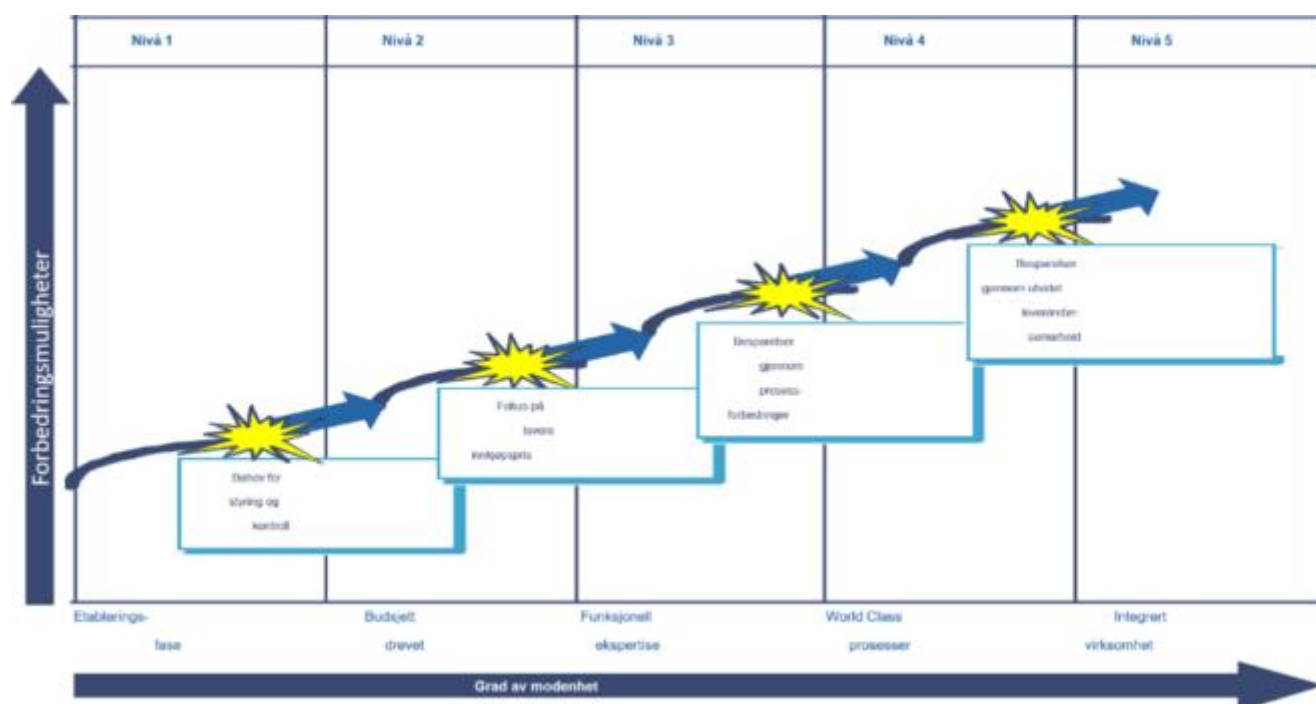
- På grunn av tidsaspektet i denne utredningen har prosjektgruppen ikke foretatt inngående analyser av kommunenes linjefunksjon og deres arbeidsprosesser.

4 Innkjøpsfaglig evaluering

Gjennom analyser av tilgjengelig dokumentasjon, innkjøpstrategier, prosessbeskrivelser og rutiner vil prosjektgruppa komme med en anbefaling om en fremtidig organisering av innkjøpsfunksjonen i Innherredsregionen.

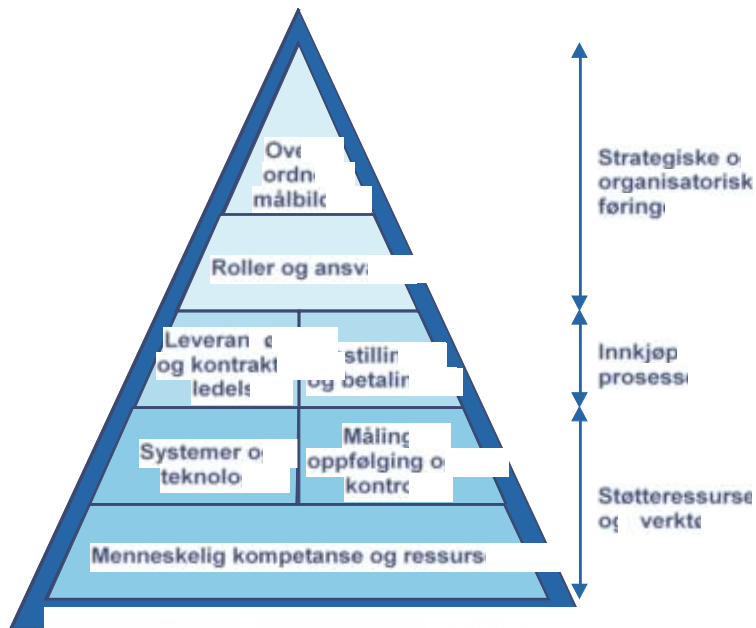
4.1 Rammeverk

I prosjektets grunnlag for vurderinger av innkjøp er det hentet inspirasjon fra PwC sitt rammeverk for evaluering og utvikling av innkjøpsfunksjoner. Dette rammeverket ser på graden av modenhet i forhold til forbedringsmulighetene til innkjøpsfunksjonen. Innkjøp utvikler seg fra å være en funksjon for å sikre god styring og kontroll på innkjøpsprosessen, til å bidra til et effektivt strategisk og operativt grensesnitt mot leverandørmarkedet – se illustrasjon under.

Erfaringsmessig ligger de fleste virksomheter et sted mellom nivå 1 og 3, med et overveiende fokus på lavest mulig innkjøpspris. Manglende fokus på innkjøp og ikke kjente behov gjør at de fleste organisasjoner kommer til kort når det gjelder anskaffelser og oppnår ikke de fordelene/ gevinstene som ligger i innkjøpsområdet. Videre så har man også sett på innkjøpsdimensjoner i forhold til organisering, herunder prosesser, roller, ansvar og kompetanse. Dette innkjøpsrammeverket er gjengitt i korte trekk under.

- Strategiske og organisatoriske føringer
 - Overordnede mål
 - Roller og ansvar
- Innkjøpsprosesser
 - Leverandør og kontraktsledelse
 - Bestilling og betaling
- Støtteressurser og verktøy
 - System og teknologi
 - Måling, oppfølging og kontroll

De 7 dimensjonene i rammeverket defineres som viktige fokusområder for å oppnå effektiv og ledende innkjøpspraksis. Utover dette så ligger det bransjespesifikke rammebetingelser og lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

- **Overordnet målbilde**
Gir de strategiske føringer for hvordan innkjøpene skal utføres. Overordnet innkjøpsstrategi skal være premissgiver for alle anskaffelser, og være gjennomgående i virksomheten. Strategien skal pr definisjon bidra til måloppnåelse for virksomheten. Strategien utledes av virksomhetens handlingsplan og gir overordnede mål for innkjøpsfunksjonen.
- **Roller og ansvar** til innkjøpsfunksjonen må tydelig defineres og kommuniseres i den hensikt å synliggjøre det organisatoriske rammeverket innkjøpsfunksjonen er en del av. Utforming av prosesser må ta høyde for organisatoriske rammebetingelser og styringsprinsipper
- **Leverandør- og kontraktsledelse** er prosessen med å inngå en kontrakt basert på et konkret eller fremtidig behov samt oppfølging av kontrakten og leverandørforholdet. Prosessen innebærer også rutiner for analyser av nåværende og fremtidige innkjøpsvolum og leveransebehov, og kontinuerlige leverandørmarkedsanalyser av strategisk utvalgte vare- og tjenestegrupper.
- **Bestilling og betaling** er prosessen med avrop og/eller bestille fra en leverandør som det allerede er inngått en kontrakt med. Prosessen inkluderer også mottak av varen eller tjenesten og betaling.
- **Systemer og teknologi** er systemene som støtter opp om anskaffelsesprosessene. Dette inkluderer både verktøy for å håndtere anskaffelsesprosessene (f.eks. Tendsign) og innkjøps- og logistikksystemer for bestilling og lagerstyring (f.eks. ClockWork)
- **Måling, oppfølging og kontroll** innebærer utvikling og oppfølging av måleparametere for å sikre effektivitet i anskaffelsesfunksjonen og anskaffelsesprosessene. Dette

innebærer også etablering av mål for den enkelte anskaffelse, herunder kostnadsreduksjoner og prosessgevinster for anskaffelser og innarbeidelse av rutiner for evaluering av budsjettansvarlig mot deres avdelings overholdelse av inngåtte avtaler. Det er også viktig at innkjøpsfunksjonen er underlagt et tilfredsstillende internkontrollregime for å sikre etterlevelse av vedtatte prosesser og retningslinjer

- **Menneskelig kompetanse og ressurser** innebærer etablering av systemer og rutiner for målrettet utvikling av kompetanse innenfor innkjøpsområdet, herunder en plan for å beholde og tiltrekke ansatte innenfor anskaffelsesfunksjonen

4.2 Dagens innkjøpsfunksjon

Anskaffelsene som gjennomføres i kommunene i dag har et overveiende fokus på lavest mulig pris på varer og tjenester, og loven om offentlig anskaffelser og forskriften (LOA/FOA) etterleves ikke fullt ut innen enkelte områder. Hvis man ser på nivået på innkjøpsfunksjonen i de ulike kommunene ligger det rundt nivå 2 ift det beskrevne rammeverket. I de kommunene hvor innkjøp er opprettet som egen funksjon er det organisatorisk plassert under økonomi. Det er ikke utarbeidet noen tverrfaglig behovsanalyse i de deltagende kommunene som en basis for innkjøpsstrategien. Det at man ikke har en godt forankret innkjøpsstrategi har gitt en svak forankring av innkjøp, noe også fagområdet bærer preg av. I linjeorganisasjonene fungerer innkjøp som en støttefunksjon som bistår under gjennomføring av deler av anbudsprosessene i stedet for å være en integrert del av verdikjeden og en aktiv part i driftsorganisasjonen. Deler av linjeorganisasjonene har liten kompetanse innen innkjøpsfaget og har ikke fokus på innkjøp som en strategisk ressurs og bidragsyter til verdiskapning og utvikling. Den videre beskrivelsen må anses som nullalternativet og belyst gjennom den påfølgende utredningen, men det må påpekes at prosjektgruppa ikke anser dette som noen holdbar løsning og har derfor valgt å ikke kostnadsberegne den.

4.2.1 Strategiske og organisatoriske føringer.

4.2.1.1 Overordnet strategisk målbildet

I kommunene er det ulikt utgangspunkt med tanke på innkjøpspolitikk og - strategi. Det overordnede bildet er at innkjøpspolitikk og strategi er forsømt og at man ikke jobber strategisk med dette området. Det er kun fokus på pris og rabatt, noe som gir en umoden linjeorganisasjon med tanke på innkjøp. Det er flere i linjeorganisasjonene som antar at innkjøpspolitikken og - strategiene eksisterer og blir fulgt, men de fleste er ikke kjent med innholdet og hva dette innebærer for egen enhet, rolle og ansvar. Innkjøpspolitikk og strategi er ikke forankret i organisasjonene og man har derfor også vanskelig for å forholde seg til de styringsdokumentene som eksisterer. Det er ikke en entydig forståelse av innkjøp som et strategisk virkemiddel noe som gir et uoversiktlig innkjøpsområde med mange utfordringer. Styringsdokumentene som eksisterer innenfor fagområdet innkjøp er statisk og generelle, og inneholder i liten grad noen form for målsetning om utvikling av innkjøpsfunksjonen med tanke på prosess, kompetanse og organisering. Videre så er det innenfor deltakerkommunene stor forskjell på hvor tilgjengelig og åpen man er med sitt planverk.

4.2.1.2 Roller og ansvar

I kommunene som har innkjøp i egen organisasjon så er den plassert i tilknytning til økonomi. Prosjektgruppen anser at innkjøp i dag ikke er organisatorisk riktig plassert. Innkjøpsområdet bærer preg av å ikke være et fokusområde og ikke ansett som strategisk viktig. Dagens organisering begrenser mulighetene til utvikling av innkjøpsområdet både faglig, organisatorisk og kommersielt. De tilgjengelige ressursene innenfor innkjøp er ikke tilstrekkelig ift omfanget

innen fagområdet, og prosjektgruppa mener at det innkjøpsområdet er meget sårbart slik man opererer i dag. Organiseringen gir heller ikke muligheten for gode koordinerte og samkjørte prosesser på tvers av fagområdene og kommunene. Alle kommunene foretar parallelle kjøp og anskaffelser som kunne vært koordinert og gjennomført i felleskap. Det eksisterer i dag et uformelt samarbeid som har gjennomført en del felles anskaffelser, men dette er organisert adhoc og mangler systematikk. Det er i dag ikke noe felles definering på avtaleområder eller noen form for kategori inndeling. Dette vanskeliggjør også arbeidet med koordinering og samarbeid.

Internt i hver kommune finner man ikke en entydig og klar rollefordeling mellom innkjøp og linjeorganisasjonene. Det oppfattes som om innkjøp er «langt unna» og at involveringen i linjeorganisasjonene er mangelfull ift inngåtte avtaler – innkjøp kjenner ikke behovene godt nok. Enhetene ut i organisasjon involverer ikke innkjøp i sine anskaffelser da innkjøp er sterkt underbemannet og har ikke tilstrekkelige ressurser til å levere.

4.2.2 Innkjøpsprosesser

4.2.2.1 *Leverandør og kontraktsledelse*

Innkjøp med dagens tilgjengelige ressurser greier ikke å gjennomføre gode nok prosesser ift anskaffelsene de skal gjennomføre. Det blir ofte repetisjon av den forrige konkurransen og man oppnår ikke de målsetningene man har ift avtaler. På grunn av liten forståelse i linjeorganisasjonen om hvilken fagkunnskap og ressurs innkjøp representerer blir det gjennomført flere anskaffelser uten at innkjøp er involvert. Innkjøpspraksisen er i pr i dag lite dokumentert og man har ikke gode rutiner ift arbeidsprosesser. Dette gjelder alle faser i en anskaffelse og kommer meget tydelig frem når man tar stikkprøver ift anskaffelsene og gjennomførte innkjøp. Dette medfører at muligheten for styring og kontroll er mangelfull.

Det er ikke noen systematisk prosess ift kartlegging av marked og leverandørsegmentene. Dette medfører, slik vi ser det, at man heller ikke tar hensyn til markedskreftene og konkurranse elementet for å oppnå best mulig vilkår i avtalene. Nå situasjonen er ikke kjent og man agerer i markedet med liten eller ingen oversikt. Ofte baserer man seg på kjennskapen til enkelte leverandører og «farges» av dette, dette kan føre til tilfeller med ulovlige direkte anskaffelser og situasjoner hvor muligheten for beskyldninger om korrupsjon kan oppstå. I de innkjøpsprosessene hvor innkjøp blir involvert så er anskaffelsen gjennomført på en profesjonell måte og man har utnyttet tverrfagligheten i innkjøpsgruppen til sin fordel. De anskaffelsene er gjennomfører ihht LOA/FOA. Dog brytes loven innenfor flere områder pga manglende avtaledekning og liten kapasitet på innkjøp.

Det er ulik praksis og retningslinjer for hvem som eier og skal forvalte avtaler i kommunene. Det er ikke tilstrekkelig med ressurser til oppfølging av leverandører og kontrakter. Dette medfører også at man ikke klarer å utvikle relasjonen til leverandøren, noe som igjen fører til reduserer kvaliteten i anskaffelsen.

Når det gjelder tilgjengelighet og kommunikasjon rundt avtalene internt i egen organisasjon, så er det ulik praksis i deltaker kommunene. Det eksisterer pr i dag ikke noen gode prosedyrer for hvordan man skal publisere og tilgjengeliggjøre avtaler/kontrakter, noe som medfører at man ikke anvender avtalene som forutsatt ved inngåelsen noe som medfører lav lojalitet. Videre så har man heller ikke noen enhetlig rutine/prosessbeskrivelse ift avrop/bestilling mot avtalene, dette gjør at man ofte mangler kontroll og det blir unødvendig ressurskrevende å administrere disse.

4.2.3 Støtteressurser og verktøy.

4.2.3.1 System og teknologi

I dag operer Levanger og Verdal Visma entreprise, mens Inderøy og Steinkjer kjører Agresso som økonomisystem. I Levanger og Verdal har man lisenser for et KGV verktøy, Tendsign, men dette er ikke tatt i bruk og man har liten kunnskap omkring denne typen verktøy i organisasjonene. Når det gjelder E-handel så er dette etablert i alle kommunene, men hvor godt det fungerer varierer mye. I dagens system er det utfordrende å hente ut data ift innkjøp noe som gjør muligheten til styring og kontroll vanskelig. Videre så er leverandører registrert flere ganger og med ulike betingelser. Planverket ift dette er ikke standardisert og det finnes ikke noen rutiner/prosedyrer for hvordan man skal håndtere reskontrodata. I sum gjør dette at man har liten mulighet til å analysere hva som er innkjøpt og hvordan kostnadsbildet på de ulike enhetene er.

4.2.3.2 Måling, oppfølging og kontroll

Det gjennomføres ikke noen form for måling, oppfølging og kontroll av innkjøpsfunksjonen ift KPI'er eller andre måleparameter. Videre så er det ikke etablert noen prosedyrer ift avvikshåndtering innen innkjøp og oppfølging av disse blir tilfeldig fanget opp via uformelle kanaler. Det er lite fokus på internkontroll i innkjøpsprosessen og rutiner for dokumentasjon og arkivering er mangelfull. Dette gjør at etterlevelsen av vedtatt prosesser og retningslinjer er nesten fraværende.

4.2.3.3 Menneskelig kompetanse og ressurser

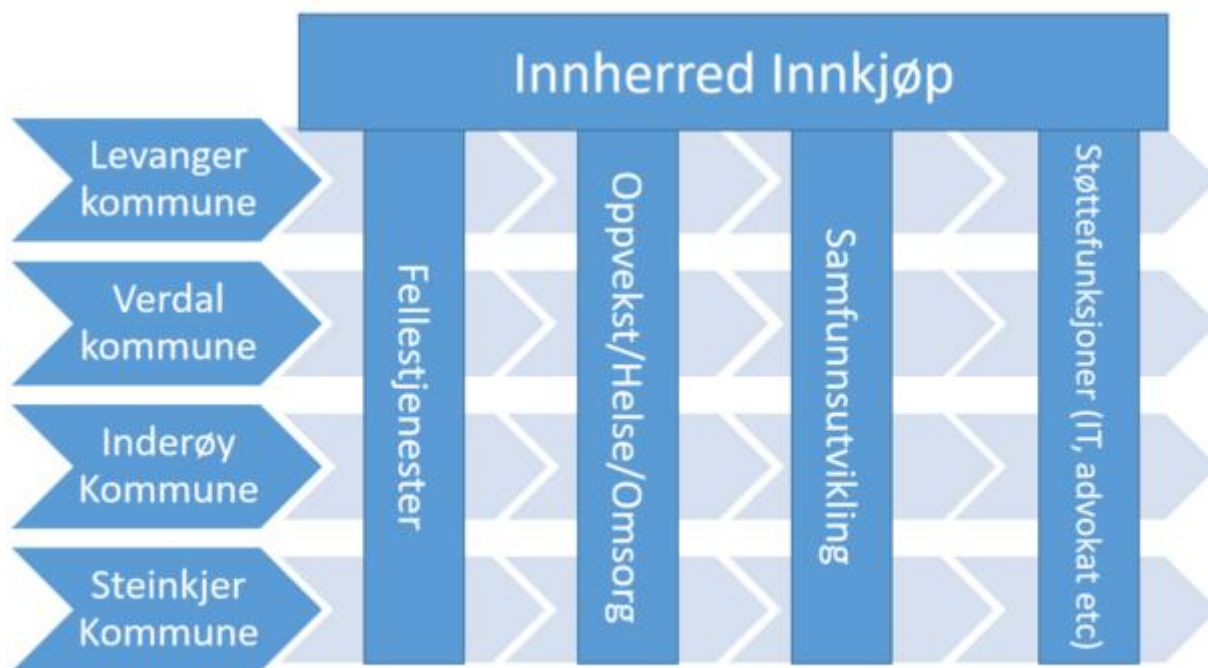
Det er veldig varierende kunnskapsnivå innen innkjøp i linjeorganisasjonene. Innkjøp sitter på meget begrensede ressurser og rekker ikke på pålagt oppgaver. Det er for lite tid og ressurser til å sikre en tilstrekkelig avtaledækning som er ihht LOA/FOA.

Bidraget som innkjøp gjør er ikke ansett som avgjørende for å få til god kvalitet og økonomi i tjenestetilbudet til innbyggerne. Det er ikke en strategisk ressurs og bidrar kun til administrative kjøp. Det er liten fokus på å utvikle innkjøpsområdet og forvalte den kunnskapskapitalen riktig.

4.3 innkjøpsfaglige anbefalinger

Prosjektgruppa har identifisert flere forbedringsområder innen alle innkjøpsdimensjonene sett i forhold til dagens situasjon. Det er kun gjennomført en overflatisk analyse og prosjektgruppa anbefaler å videreføre prosessarbeidet ift det innkjøpsfaglige delen inn i neste fase. Vi vil på det sterkeste anmode om at man tar en grundigere studie og analyse av innkjøpsområdet før man konkluderer på omfang og størrelse av Innherred Innkjøp. Hensikten med å endre og forbered dagens innkjøpsfunksjoner må være å skape et større og mer robust fagmiljø som kan møte fremtiden utfordringer innen innkjøp.

Med bakgrunn i ovenstående og det omfanget innkjøp har i dag, mener prosjektgruppa at det er hensiktsmessig å se på en modell med desentralisert innkjøpssamarbeid med fagspesifikke innkjøpsområder på tvers av kommunene. Dette mener vi vil gi et sterkt og robust fagmiljø med tilstrekkelig fagkompetanse som vil gi synergier på tvers. Basert på erfaringer fra lignende prosjekt i andre kommuner foreslår prosjektgruppa at man på sikt må ha en målsetningen om å få på plass en robust og godt bemannet innkjøpsorganisasjon. Det bør for hvert innkjøpsområde utarbeides kategorioversikter som de strategiske innkjøperne har det overordnede innkjøpsansvaret for. De kategoriene som er felles for et eller flere områder bør fordeles i forhold til omfanget innen de ulike kategoriene.

Figur 1 fagspesifikke innkjøpsområder

Videre så må Innherred innkjøp ha en egen administrativ funksjon som skal ivareta alt av oppfølging og kontroll, e- handel, kontorstøtte osv.

5 Kost-/nyttedel

5.1 Kostnadsbilde

Det finnes ikke per i dag gode tall fra det offentlige når det gjelder de faktiske driftskostnadene ved å ha en ansatt. Prosjektgruppa har i dialog med personalavdelingen i Innherred Samkommune kommet fram til et forhåndstall på 1,45 som kan gi en et grovt overslag for å synliggjøre lønns og driftskostnader. Da vi i denne utredningen ikke har et konkret forslag til bemanning vil også anslaget på kostnadssiden måtte utredes mer. Prosjektgruppa anbefaler derfor at man i den videre prosessen gjennomfører en komplett kost/nytte-analyse.

5.2 Gevinster

Vi ser potensialet for store gevinster ved opprettelsen av Innherred innkjøp, men en større detaljeringsgrad enn det som er presentert i denne utredningen har ikke vært mulig både på grunn av tidsrammen vi hadde til rådighet, men også det faktum at kommunene per i dag ikke har god nok oversikt til å kunne gi oss tilstrekkelige datagrunnlag. En av gevinstene med Innherred innkjøp er tydelig allerede her; ved at vi nå vil ha en sentral enhet med nødvendig innsikt og oversikt, noe som gir kommunene en helt annen kontroll over innkjøpsområdet.

I neste fase bør gevinstområdene utredes og tydeliggjøres nærmere. Innherred innkjøp bør etter etablering utfordres på hvordan dette best kan løses. Det må fremmes forslag til både resultatindikatorer, gevinstområder og gevinstansvarlige. Tidsperspektivet for når gevinster forventes å inntre bør synliggjøres, sammen med anbefalinger om målinger og rapporteringspunkt. Videre en beskrivelse av tiltak og kostnader ved å realisere gevinster. Risikohåndtering må være en del av denne analysen, og en viktig oppgave blir å synliggjøre risikobildet samt hvordan risiko skal håndteres og reduseres.

KS og Difi har gjort beregninger som viser at det offentlige kan oppnå besparelser på minimum 4 -7% av omsetningen innenfor området ved å gjennomføre anbudskonkurranser på områder som tidligere ikke er utsatt for konkurranse, eller ved å gjennomføre nye anbudskonkurranser ved utgåtte avtaler. Videre så anslås det at en taper mellom 10 – 15 % på ulovlige direktekjøp. Tatt i betraktning omfanget av kommunenes årlige innkjøp, utgjør dette et betydelig potensiale for besparelser. Prosjektgruppa har gjort et beskjedent anslag basert på tall fra 2016 og hvis Innherred Innkjøp klarer å hente inn 0,5 % av det som brukes kun på drift ville det gi en besparelse på 7,5 millioner. Potensialet er nok større tatt KS og Difi sine beregninger i betraktning.

6 Organiseringsdel - valg av organisasjonsform

Strategiske føringer for organiseringen er:

- Innherred innkjøp skal være et formalisert og systematisk interkommunalt samarbeid.
- Organisering og infrastruktur skal rigges på en slik måte at det ikke hindrer for videre utvidelse av samarbeidet, både ved at flere kommuner kan tilsluttes og innen andre fagområder, som for eksempel kommuneadvokat og IKT samarbeid.
- Organisering skal gi robust fagmiljø og minske sårbarhet.
- Utredningen og framdrift skal ta høyde for pågående prosesser, primært knyttet til oppløsning av samkommunen

Kravet om at samarbeidets organisering skal rigges slik at det enkelt skal kunne utvides saklig, det vil si til andre fagområder, innebærer ikke nødvendigvis at samarbeidet på alle saksområdene skal foregå under samme organisatoriske paraply. Det er ikke noe i veien for at man oppretter egne styrende organer for flere samarbeidsområder. Dersom man anser det som viktig med gjennomgående representasjon, kan deltakerkommunene oppnevne de samme representanter for alle de styrende organer.

Organiseringen må ikke medføre unødvendig byråkratisering. I størst mulig grad bør vi spille på allerede eksisterende styrings-, rapporterings- og kontrollsystemer i deltakerkommunene, slik at de ansatte i Innherred innkjøp kan holde sitt fokus på det innkjøpsfaglige. Dette handler også om deltakerkommunenes innflytelse på den jobben som skal gjøres i samarbeidsorganisasjonen. Kommuneutvalget har også berørt dette: "Interkommunalt samarbeid vil også kunne innebære mer byråkrati dersom det innebærer nye formelle institusjoner. Den samme innvendingen kan også reises mot organisering i for eksempel kommunale foretak og aksjeselskaper. Slik organisering vil føre med seg et behov for rapportering og kontrollrutiner. Daglig ledere og styreledere kan få stor innflytelse på beslutningene som fattes."¹

6.1 Selvstendighet på fag - nærhet i organisering

Innherred innkjøp skal utføre alle store anbudsprosesser. Innherred innkjøp skal også eie alt malverk for anskaffelser, herunder store prosjektkjøp, også i tilfeller der prosjektene kjøres av linjeorganisasjonen i deltakerkommunene. Innherred innkjøp skal være en strategisk funksjon for deltakerkommunene, og utrede og avgjøre alle innkjøpsfaglige spørsmål. Vi kan ikke velge en organisasjonsform som rokker ved dette, uten å samtidig miste mange av gevinstene vi ønsker å oppnå ved samarbeidet. Derfor må Innherred innkjøp på det rent innkjøpsfaglige ha stor innflytelse og selvstendighet.

Innherred innkjøp må likevel ha stor grad av nærhet til både ledelse og linjeorganisasjon i deltakerkommunene. Dette er for det første nødvendig for å ivareta de innkjøpsfaglige gevinstene, som først og fremst vil oppstå ute på enhetene. Men det har også en side mot styring og kontroll. Det ville være naivt å anta at det offentlige Norge er fritt for korrupsjon. Det er heller ingen tvil om at innkjøpsområdet kan være spesielt utsatt for både fremstøt og mistanker på dette området. Vi anbefaler at samarbeidet har en nærhet til ledelse og linje i deltakerkommunene, og at vi bør spille på allerede eksisterende systemer for styring, rapportering og kontroll. Vi tror dette både kan bygge

¹ NOU 2016:4 s 195

tillit ved stor gjennomsiktighet og innsyn, og redusere sannsynligheten for at uheldige forhold faktisk oppstår.

6.2 Mulige modeller for interkommunalt samarbeid

Det fins flere mulige organisasjonsformer for et interkommunalt samarbeid. Utvalget bak NOU 2016:4 om ny kommunelov oppstiller alternativene et eget styre (§ 27-samarbeid), vertskommuneløsninger, interkommunalt selskap, aksjeselskap og avtale. Utvalget skriver "Utvalget mener kommunene bør benytte organisasjonsformer som er særskilt beregnet for oppgaven det samarbeides om, og som ikke etterlater betydelig usikkerhet om hvilke regler som gjelder for samarbeidet. Skal kommunene samarbeide om lovpålagte oppgaver med innslag av myndighetsutøvelse, er det vertskommuneformen som er særskilt utviklet for slikt samarbeid. Dersom kommunene derimot skal samarbeide om ren økonomisk aktivitet som innebærer å tilby varer eller tjenester i markedet, er det aksjeselskapsformen som er særskilt utviklet for det. Gjelder samarbeidet interne støttetjenester, kan interkommunale selskaper være en egnet samarbeidsform."²

Et innkjøpssamarbeid kunne i prinsippet baseres på en formell avtale mellom deltakerkommunene. Et mer løselig avtaleforhold er imidlertid ikke i tråd med rådmennenes strategiske føringer om et formalisert og systematisk samarbeid på innkjøpsområdet. Vi har derfor sett bort fra denne løsningen. Basert på utvalgets vurderinger over, har vi også sett bort fra aksjeselskap.

Vi vurderer at de reelle alternativene for Innherred innkjøp er et § 27-samarbeid, vertskommunemodellen eller et interkommunalt selskap.

For å oppnå fulle effekter av samarbeidet må nødvendigvis deltakerkommunene avgi noe myndighet til det interkommunale samarbeidet. KS har laget en modell for å synliggjøre hvordan valg av organisasjonsform spiller inn på dette.

Lovfesta modeller for interkommunalt samarbeid

3

² NOU 2016:4 s 196

³ <http://www.ks.no/contentassets/1343c19398e34a888f73494253f41f29/testmappe-sissel/introduksjonshefte-interkommunalt-samarbeid.pdf>

6.3 Interkommunalt selskap⁴⁵

Interkommunale selskap er grundig regulert i lovgivningen. Løsningen er meget utbredt og dermed godt utprøvd. Kommunelovutvalget skriver at "Lov om interkommunale selskaper er en mer gjennomarbeidet lov som angir løsning på mange spørsmål som kan oppstå i et samarbeid. Den er derfor bedre egnet enn § 27 for produksjonssamarbeid."⁶

Styringsmekanismene for interkommunale selskap gjør at deltakerkommunene får en mindre direkte styring og kontroll over selskapet. Dette underbygges av Kommunelovutvalget som skriver at "De mindre kommunene opplever større problemer knyttet til styring og kontroll enn de større kommunene. Slike utfordringer oppleves også som større ved interkommunale selskaper og aksjeselskaper enn ved § 27-styrer og vertskommuner."⁷ Deltakerkommunenes innflytelse på selskapet utøves ved at kommunestyrene oppnevner sine representanter til representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste organ og behandler viktige saker som økonomiplan, budsjett og regnskap, men forvaltningen av selskapet foretas av et mindre styre og den daglige driften ivaretas av en daglig leder. Deltakerkommunenes styring og kontroll med et interkommunalt selskap er dermed svært indirekte og begrenset, spesielt hva angår den løpende driften. Dette er ikke uproblematisk ut fra vårt ønske om at Innherred innkjøp skal være en strategisk ressurs og styringsstøtte for den administrative ledelsen i alle deltakerkommunene.

Vi har fått en strategisk føring om at organiseringen skal være av en slik art at samarbeidet enkelt kan utvides saklig, altså til andre fagområder. Det er usikkert hvor enkelt, og ikke minst hvor strategisk det er å manøvrere en organisering av interkommunalt selskap gjennom slike utvidelser. Skal man ha et nytt selskap for hvert samarbeidsområde? Skal ett selskap håndtere flere fagområder som kanskje mangler en naturlig indre sammenheng? Et interkommunalt selskap skal ha en daglig leder, skal daglig leder da være faglig leder for både innkjøp, kommuneadvokatene og IT? Eller skal daglig leder være en rent administrativ stilling, med fagledere under seg for hvert fagområde? Organisering som interkommunalt selskap reiser altså flere prinsipielle spørsmål som kan komplisere etableringen og eventuelle utvidelser av samarbeidet, noe som i seg selv er et argument mot å velge denne organisasjonsformen.

Styringsgruppen har også gitt en strategisk føring om at samarbeidet enkelt skal kunne utvides geografisk. I vår geografiske nærhet er det deltakerkommunene i Værnesregionen innkjøp som virker mest opplagt mot sør. De har ikke valgt interkommunalt selskap. Vi er ikke kjent med andre formelle samarbeidsstrukturer på innkjøpsområdet i nærheten.

Vi anbefaler ikke å opprette et interkommunalt selskap for Innherred innkjøp, men vi har funnet en løsning der vi kan utnytte modellens sterke sider. Fordelene ved lovreguleringen av interkommunale selskap kan man nemlig dra nytte av selv om man ikke velger å etablere et slikt selskap, da man fint kan dra disse elementene inn i vedtektene også ved andre organisasjonsformer.

⁴ KS introhefte for interkommunale samarbeid

<http://www.ks.no/contentassets/1343c19398e34a888f73494253f41f29/testmappe-sissel/introduksjonshefte-interkommunalt-samarbeid.pdf>

⁵ Lov om interkommunale selskaper: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6?q=interkommunal>

⁶ NOU 2016:4 s 200

⁷ NOU 2016:4 s 199 flg

6.4 Vertskommunesamarbeid⁸

Vertskommunemodellen innebærer at en av deltakerkommunene får et særskilt ansvar for å utføre oppgaver på vegne av de andre kommunene innen det aktuelle fagfeltet. Samarbeidet baseres på en avtale mellom deltakerkommunene, og inngår i vertskommunens styringsstrukturer. I umiddelbar geografisk nærhet er denne modellen tatt i bruk for Værnesregionen innkjøp, med Stjørdal som vertskommune. Det bør dog nevnes, at denne regionen har et omfattende samarbeid, der administrative vertskommunesamarbeid kombineres med vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd, og i tillegg til et felles regionråd.

Vertskommunemodellen er spesielt utformet for samarbeid om lovpålagte oppgaver, herunder områder som innebærer offentlig myndighetsutøvelse.

Administrative samarbeid etter kommuneloven § 28-1 b kjennetegnes ved at samarbeidskommunens rådmann delegerer sin myndighet til vertskommunens rådmann, og innebærer etter lovens ordlyd "at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning".

Dersom samarbeidet skal fatte beslutninger i saker av prinsipiell karakter, kan man ikke velge administrativt samarbeid. Da må dette gjøres ved et samarbeid med felles folkevalgt nemnd etter kommuneloven § 28-1 c. Dersom deltakerkommunene skulle ønske å utvide samarbeidet til et slikt fagområde, er det fullt mulig å etablere en del av samarbeidet som et administrativt vertskommunesamarbeid, og innordne andre deler av samarbeidet under en felles folkevalgt nemnd. Dette er gjort i Værnesregionen, der innkjøp er et administrativt samarbeid mens samarbeidet på eksempelvis PPT og legevakt er underlagt felles folkevalgt nemnd.

Selv om vertskommunen i et administrativt samarbeid ikke kan fatte vedtak av prinsipiell karakter, kan den være saksbehandler i slike saker så lenge selve vedtaket fattes i samarbeidskommunen. Samarbeidsavtalen må forutsette et delegasjonsvedtak for overføring av avgjørelsesmyndighet til vertskommunen, og bør innbefatte en avklaring av hva som anses som saker av prinsipiell karakter. Det ligger i alle delegasjonsvedtaks natur at rådmannen i samarbeidskommunen både kan sette retningslinjer av generell og spesiell karakter, men også gi instruks for hvordan enkeltsaker skal avgjøres, og i tillegg ta inn en enkeltsak for selv å fatte beslutning i denne.

Modellen gir en løsning som er enkel å etablere, og tilsynelatende enkel å forvalte. Spesielt fordelaktig er det at en kommune allerede har administrasjonsløsningene på plass, som blant annet ivaretar behovene for personalforvaltning, økonomiforvaltning og ledelsessystemer. Løsningen har imidlertid klare svakheter når det man ønsker seg er et slagkraftig fagmiljø med stor innflytelse og faglig autoritet overfor deltakerkommunenes linjeorganisasjoner. Deltakerkommunenes utstrakte mulighet til å instruere både generelt og i enkeltsaker anses ikke i tråd med de strategiske føringer vi har fått i prosjektet.

Vertskommunemodellen er utarbeidet spesielt for samarbeid om områder med myndighetsutøvelse, og denne organisasjonsformen for samarbeid om rene støttetjenester reiser særskilte spørsmål i forhold til regelverk om offentlige anskaffelser, se eget kapittel om dette.

Vi anbefaler ikke en ren vertskommunemodell for Innherred innkjøp, men vi mener å ha funnet en løsning som spiller på fordelene modellen gir.

⁸ NOU 2016:4 s 204 flg

6.5 Eget styre etter kommuneloven § 27

§ 27-samarbeid innebærer å opprette et eget styre som tildeles beslutningsmyndighet innen sitt saklige virkeområde. Det er altså snakk om et selvstendig beslutningsnivå, noe som gir samarbeidet større faglig innflytelse på bekostning av deltakerkommunene enn vertskommunemodellen. Vi anser dette som nødvendig dersom man skal oppnå fulle innkjøpsfaglige og økonomiske gevinster av samarbeidet. Eksempler på bruk av denne modellen i vår geografiske nærhet er Inn-Trøndelagskommunenes samarbeid på regnskap/lønn, IKT og skatteinnkreving.

§ 27-samarbeid brukes oftest for to typer interkommunalt samarbeid: Regionråd og produksjonssamarbeid. Alle deltakerkommunene må være representert i samarbeidets øverste organ, men det er ikke noe i veien for å opprette et mindre organ med delegert beslutningsmyndighet, som igjen kan ta beslutninger som angår virksomhetens drift og organisering. Et § 27-samarbeid mellom deltakerkommunene oppfyller både kontroll- og omsetningskriteriet som gjør at vi er innenfor rammene for anskaffelsesreglementet. Dette gjelder selv om avtalen skulle innebære at visse funksjoner legges til en av deltakerkommunene, eksempelvis regnskapsføring og arbeidsgiverfunksjonen. Vertskommunefunksjoner kan altså lovlig kombineres med et § 27-samarbeid.

§ 27 gir kommunene stor frihet i valg av både form og innhold. Kommunelovutvalget skriver at "Interkommunalt samarbeid etter § 27 er svært knapt regulert i lovgivningen. Dette er både dens styrke og dens svakhet. Dette gjør at den oppfattes som enkel og ubyråkratisk. På den annen side åpner den knappe reguleringen for betydelig usikkerhet om hvilke regler som gjelder for samarbeidet på ulike områder."⁹ Vår vurdering er at vi bør utnytte styrkene i denne friheten. Samtidig må vi avhjelpe modellens svakheter ved å avdekke potensielle usikkerhetsmomenter og regulere dem i vedtektene for samarbeidet.

Kommunelovutvalget levner § 27 verken ære eller framtidshåp. De skriver at "Forskerne mener de fleste produksjonssamarbeidene like gjerne kunne vært organisert som et interkommunalt selskap, alternativt uten en organisatorisk overbygning, for eksempel gjennom en avtale"¹⁰, og foreslår å erstatte § 27 med en modell for kommunale oppgavefelleskap. Administrasjonen i KS har på sin side så langt signalisert et ønske om en fortsatt vid adgang for kommunene til selv å definere sine samarbeidsformer.¹¹

For vårt formål anser vi det fornuftig med is i magen på dette punktet. Selv ikke Kommunelovutvalget foreslår å fjerne kommunenes vide adgang til utstrakt interkommunalt samarbeid. Selv om § 27 skulle utgå er den foreslått erstattet av andre ordninger som vil gjøre det mulig for kommunene å videreføre våre samarbeid. Hvis så skjer, vil vi fint være i stand til å tilpasse vårt samarbeid til et nytt regelverk.

6.6 Forholdet til regelverk om offentlige anskaffelser

⁹ NOU 2016:4 s 200

¹⁰ NOU 2016:4 s 199

¹¹ <http://www.ks.no/contentassets/f3dea1b78bdf48eb913d9d37e0fb456f/kommuneloven-debattgrunnlag-juni2016.pdf>

Kommunelovens bestemmelser utgjør ikke alene de rettslige rammene for interkommunalt samarbeid. Andre relevante rettskilder er blant annet regelverket om offentlige anskaffelser som kommunene er omfattet av.

Utgangspunktet er at kommunene har stor frihet i å velge organisering av egen virksomhet. Idet kommunen velger å sette utførelsen av tjenester til andre juridiske enheter enn kommunen selv, må det foretas en vurdering opp mot anskaffelsesregelverket.

Kommunenes sentralforbund (KS) har i sin veileder "Hvor er handlingsrommet i anskaffelsesregelverket?" foretatt en gjennomgang av dette regelverket. Her skriver de:

"Litt forenklet kan vi si at anskaffelsesregelverket kommer til anvendelse i alle tilfeller der kommunen kjøper varer, tjenester eller bygge- og anleggsoppdrag fra selvstendige rettssubjekter, med unntak av følgende tilfeller:

- a) Oppgavene tildeles i såkalt utvidet egenregi. Reglene om utvidet egenregi er utviklet av EU-domstolen.
- b) Noen tilfeller der oppgavene utføres av en annen offentlig enhet som inngår i et samarbeid med kommunen (offentlig – offentlig samarbeid). Også dette unntaket er utviklet av EU-domstolen.
- c) De tjenestene som anskaffes omfatter såkalte myndighetsoppgaver, dvs. oppgaver der kommunen på en eller annen måte utøver offentlig myndighet. Ofte er dette oppgaver der kommunene ikke fritt kan overlate hele eller deler av oppgaven til private.
- d) For enkelte avtaleformer der det økonomiske aspektet ved tjenesten er så underordnet at det ikke anses å foreligge en «kontrakt» i regelverkets forstand."

Disse unntakene er domstolsskapt. Domstolsskapt rett, i motsetning til noe vi kan utlede fra EUs direktiver og forordninger, gir spesielle utfordringer når vi skal tolke regelverket. Det første problemet er det mest åpenbare: Mangelen på en uttømmende skriftlig kilde vi kan tolke helhetlig. Nye direktiver og forordninger medfører en omfattende lovgivningsprosess hos norsk lovgiver, med norske lovtekster, grundige forarbeider og påfølgende veiledninger norske kommuner kan benytte i sin tolkning. Der domstolen har etterlatt rettsuklarhet, er vi henvist til å vente på ytterligere avklaringer gjennom enten en lovgivningsprosess i EU eller nye dommer i EU-domstolen.

EU-domstolens praksis omtales ofte som dynamisk og fri. Dette kommer dels av at domstolen følger seg mindre bundet av sin egen rettspraksis, i motsetning til eksempelvis norsk Høyesterett der tidligere høyesterettsdommer utgjør en tung rettskilde i senere avgjørelser. Dels skyldes det at EU-domstolen rett og slett ikke har et like omfattende rettskildemateriale fra sin lovgiver å forholde seg til, sammenlignet med eksempelvis norske domstoler, selv om dette momentet selvfølgelig svekkes jo mer omfattende de EU-baserte regelverkene blir. Man kan derfor argumentere for at rettsuklarhet på EU-rettens område kan gi enda mer usikre utslag enn i den tradisjonelle norske retten der mer omfattende rettskilder kan gi større forutberegnelighet i domstolenes avgjørelser.

Det domstolskapte unntaket for såkalt utvidet egenregi defineres av KS slik: "Utvidet egenregi er tilfeller der et offentlig organ tildeler oppdrag til en enhet som ikke tilhører samme rettssubjekt, men der den enheten som tildeles oppdraget har så nær tilknytning til det offentlige organet, at det er naturlig å likestille det med egenregitildeling."¹² Dette unntaket kommer altså til anvendelse for et § 27-samarbeid med status som eget rettssubjekt.

¹² KS veileder "Hvor er handlingsrommet i anskaffelsesregelverket?"

Et § 27-samarbeid uten status som eget rettssubjekt, og en vertskommunemodell etter § 28 må vurderes etter unntaket for offentlig-offentlig samarbeid. KS skriver dette om offentlig-offentlig samarbeid i sitt introduksjonshefte "Formelt interkommunalt samarbeid":

"Et annet unntak som EU-domstolen har åpnet for, er ved offentlig-offentlig samarbeid, eller såkalt horisontalt samarbeid. Det er fortsatt uklart hvor langt dette unntaket gjelder, men det antas at følgende forhold er av betydning for om unntaket om offentlig-offentlig samarbeid kan benyttes: ¹³

- Samarbeidet må bare være mellom offentlige organer, dvs. at ingen private parter må få noen konkurransefordel av samarbeidet ¹³
- Det må være et reelt samarbeid med formål om å sikre utførelse av en offentlig serviceoppgave ¹³
- Samarbeidet må kun være styrt av hensynet til å oppnå mål i det offentliges interesse"¹³

Slik Innherred innkjøp er foreslått, oppfyller det klart nok vilkår en og tre.

KS skriver videre i introduksjonsheftet følgende om vertskommunemodellen: "For samarbeid om støttetjenester er det usikkert om unntaket for horisontalt samarbeid vil kunne anvendes. Selv om dette ikke kan avvises, bør det vises forsiktighet med bruk av denne modellen ved slike tjenester".¹⁴

Prosjektgruppa vurderer at vilkåret om reelt samarbeid, kan være egnet til å skille rettstilstanden mellom vertskommunesamarbeid og et § 27-styre som ikke er eget rettssubjekt. Det er naturlig å stille spørsmålstegn ved hvorvidt rene tjenestekjøp, der en vertskommune utfører administrative støttetjenester på vegne av deltakerkommunene og de øvrige kommunene kun bidrar med pengeoverføringer, oppfyller et vilkår om reelt samarbeid.

For § 27-samarbeid uten status som eget rettssubjekt, kan dette stille dette seg annerledes dersom det innrettes slik at det kan sies å utgjøre et reelt samarbeid i tråd med vilkåret.

I vår anbefalte modell har deltakerkommunene gjennom styret stor reell innflytelse og ansvar. Både de omfattende foreslåtte ansvars- og beslutningsområdene til styret, deltakerkommunenes ansvar for felles forpliktelser og den foreslåtte desentraliserte strukturen, viser klart at dette er et reelt samarbeid og ikke noe tjenestekjøp. Vi henviser her til de aktuelle beskrivelsene av samarbeidets innretning.

Prosjektgruppa vurderer etter dette at det hersker betydelig uklarhet om det rettslige handlingsrommet for kommunene når det gjelder bruk av vertskommunemodellen for interne støttetjenester. Samtidig antar vi at et § 27-styre, slik det er foreslått innrettet, omfattes av unntaksbestemmelsene og kan benyttes for Innherred innkjøp uten å komme i strid med regelverk om offentlige anskaffelser.

6.7 Vår anbefaling - en kombinasjonsmodell

Vi anbefaler en løsning der man henter det beste ut av alle de tre nevnte modellene.

¹³ KS Introduksjonshefte – Formelt interkommunalt samarbeid s 18

¹⁴ KS Introduksjonshefte – Formelt interkommunalt samarbeid s 18

Lov om interkommunale selskap regulerer mange av de spørsmålene som typisk oppstår i interkommunale selskap. Selv om vi ikke anbefaler å opprette et interkommunalt selskap, foreslår vi at loven danner utgangspunkt når vi skriver vår samarbeidsavtale og vedtektene for vårt samarbeid.

Vertskommunemodellens fordeler med at den spiller på allerede etablerte administrasjonsløsninger i kommunene, bør vi dra med oss inn i samarbeidet. Vi mener at viktige funksjoner i samarbeidet, eksempelvis personal- og økonomiforvaltning, bør innpasses slik at en av kommunene tar rollen som forretningsadresse og for å yte de nevnte støttefunksjonene til samarbeidet.

§ 27-modellens styre sikrer at vi opererer i tråd med regelverk om offentlige anskaffelser, at Innherred innkjøp som sådan blir underlagt et eget beslutningsnivå der deltakerkommunene får innflytelse og kontroll, og sikrer Innherred innkjøp den nødvendige forankringen hos den administrative ledelsen i deltakerkommunene.

Det er ikke likegyldig hvem deltakerkommunene oppnevner som sine representanter i styret. Det er viktig at Innherred innkjøp får den nødvendige forankringen i kommunene som den strategiske ressursen samarbeidet er tenkt å være. Ut fra det skulle man gjerne hatt rådmennene i styret. Imidlertid er det en viss fare for at et styre bestående av rådmenn ikke får anledning til å treffes like ofte som samarbeidets leder har behov for. Dette kan ført gi utsettelse og i realiteten gi daglig leder mindre strategisk forankring. Det bør derfor åpnes for at rådmannen kan utpeke en annen person til styret, men av hensyn til strategisk forankring bør denne personen i så fall ikke være plassert for langt nede i linjeorganisasjonen.

7 Utfordringsdel – viktige problemstillinger og hvordan vi skal håndtere dem

Kommunene bør allerede før etableringen ta stilling til en del problemstillinger som typisk dukker opp i interkommunale samarbeid. Dette vil skape forutsigbarhet for både deltakerkommunene og samarbeidsorganisasjonen, forebygge konfliktsituasjoner og forenkle vurderingen for potensielle andre samarbeidspartnere som skal ta stilling til om de ønsker å tre inn i samarbeidet.

Kommunelovutvalget understreker viktigheten av "at kommunene har en klar målsetting om hva de ønsker å oppnå ved å delta i et interkommunalt samarbeid, og en mening om hvordan de best mulig kan styre samarbeidet for å oppnå sin målsetting, og at de evaluerer resultatet av samarbeidet. Har samarbeidet levert i henhold til målsettingen?".¹⁵ Dette må hensyntas både gjennom valg av organisasjonsform, rapportering tilbake til deltakerkommunene og evalueringer. Stikkord her er klar ansvarsfordeling, forventningsavklaringer gjennom avtalt tjenestenivå, målrettet rapportering og evaluering, og ikke minst gode systemer for å håndtere avvik og iverksette tiltak.

Selv om vi ikke har valgt denne organisasjonsformen, tilbyr lov om interkommunale selskap modeller for løsning på flere typiske samarbeidsutfordringer. Disse bør vi også i vår sak ta stilling til i samarbeidets vedtekter.

Strategiske føringer som har innvirkning på disse vurderingene er

- Kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa etablerer et interkommunalt samarbeid på innkjøpsområdet med arbeidstittel Innherred innkjøp.

¹⁵ NOU 2016:4 s 196

- Innherred innkjøp skal være et formalisert og systematisk interkommunalt samarbeid.
- Organisering og infrastruktur skal rigges på en slik måte at det ikke hindrer for videre utvidelse av samarbeidet, både ved at flere kommuner kan tilsluttes og at samarbeidet kan utvikles innen andre fagområder, som for eksempel kommuneadvokat og IKT samarbeid.

7.1 Demokrati, styring og kontroll

Innherred innkjøp skal være et effektivt og slagkraftig innkjøpsfaglig miljø som leverer gode tjenester til deltakerkommunene. Hensynet til et effektivt interkommunalt samarbeid står imidlertid i et spenningsfelt opp mot deltakerkommunenes behov for styring og kontroll. Dette er et generelt trekk ved interkommunale samarbeid og ikke spesielt for Innherredsregionen. Vedtektene for samarbeidet må være egnet til å balansere disse hensynene. Ved å organisere samarbeidet med et § 27-styre bestående av rådmennene eller deres representanter, ivaretar vi dette perspektivet på administrativt nivå. Det er sikkert også tilstrekkelig i dette samarbeidet på innkjøp isolert sett, da dette først og fremst er en administrativ støttefunksjon. For å sikre nødvendig forankring for Innherred innkjøp som en strategisk ressurs for kommuneledelsen, er det viktig at styremedlemmet er rådmannen eller en person som rapporterer til og mottar styringssignaler fra rådmannen i sin funksjon som styremedlem.

Rådmennene har imidlertid gitt prosjektgruppa føringer om at samarbeidet skal organiseres slik at det er egnet for utvidelse til andre fagområder. Jo mer omfattende et samarbeid blir, desto større blir behovet for demokratisk styring og kontroll som kan motvirke de demokratiutfordringer som typisk kan oppstå ved spesielt omfattende interkommunale samarbeid. Dette momentet er likevel av begrenset betydning for rent administrative støttetjenester, og anses ikke å ha betydning for etableringen av Innherred innkjøp.

Videre er det klart at kommunene kan komme opp i situasjoner der de opplever både uenigheter og direkte interessemotsetninger. Vedtektene må gi oss prosedyrer til å finne løsninger i slike situasjoner. Eksempelvis må man vurdere om spørsmålet om hvorvidt et flertall skal kunne binde et mindretall, skal besvares ulikt for ulike sakstyper. Eksempelvis kan det være naturlig at en felles innkjøpsstrategi vedtatt med alminnelig flertall også et mindretall som har stemt imot, mens det for budsjettsaker kan bli annerledes.

7.2 Geografisk plassering og forretningsadresse

Geografisk plassering kan være samlet eller desentralisert, med både fordeler og ulemper ved begge løsninger. Et samlet miljø kan ha fordeler med uformell samhandling, organisatorisk tilknytning og mer interaksjon mellom leder og ansatte i det daglige. Man skal heller ikke undervurdere den sosiale dimensjonen ved et samlet arbeidsmiljø. På den andre siden kan en desentralisert struktur forenkle oppgaven med å sikre tett interaksjon med deltakerkommunenes linjeorganisasjoner. Moderne samhandlingsmåter har gitt helt andre samhandlingsmuligheter tross fysiske avstander, i tillegg til at de geografiske avstandene mellom deltakerkommunene ikke kan anses som betydelige. Det kan også gjøre oss til en mer attraktiv arbeidsgiver at vi kan tilby arbeidstakere fleksibilitet med tanke på kontorsted, da vi kan fange opp arbeidstakere i en større region uten at de er nødt til å pendle. Etter en helhetlig vurdering anbefaler prosjektgruppa en desentralisert struktur. Vi forutsetter at

deltakerkommunene blir enige om å ta ansvar for å stille kontorlokaler til rådighet. En geografisk desentralisert struktur setter større krav til personalledelse og dette må leder hensynta i det daglige.

Regelverket om offentlige anskaffelser er et svært komplisert regelverk som krever spesiell dybdekompetanse og kan kreve kyndig advokatbistand. Dette er et argument for nærhet mellom kommuneadvokat og innkjøpsmiljø. Hvordan dette skal ivaretas må følges opp i den videre prosessen.

Rollen til den kommunen som stiller med støttefunksjoner og samarbeidets forretningsadresse, vil bestå av flere funksjoner. Kommunen vil ha det formelle arbeidsgiveransvaret for både leder og øvrige ansatte i Innherred innkjøp, uavhengig av deres geografiske plassering. Innherred innkjøp vil inngå som en enhet i kommunen, og må få stilt til rådighet de funksjoner som andre enheter normalt tilbys. Eksempelvis regnskapsføring, rådgivning til enhetsleder i personalforvaltning og bistand til økonomistyring og –rapportering. Kostnadene kommunen har med å tilby disse funksjonene må framgå av kostnadsoppsettene til fordeling mellom kommunene.

Prosjektgruppa har ikke noen klar anbefaling om hvilken kommune som skal ta rollen for støttefunksjoner og forretningsadresse. Som vist over vil rollen ha svært begrensede funksjoner og plasseringen av dette ansvaret er derfor av begrenset betydning for samarbeidet. Styret består av rådmennene i deltakerkommunene. Vi anbefaler at det overlates til styret å beslutte forretningsadresse.

7.3 Samarbeidets styrende organer

Samarbeidet skal som nevnt ha et styre etter § 27. Vi anbefaler at alle deltakerkommunene stiller en representant hver i styret, med prinsippet hver mann en stemme. Spørsmålet om hvorvidt vedtak skal kreve alminnelig flertall, kvalifisert flertall eller konsensus besvares særskilt ut fra de sentrale hensyn som gjør seg gjeldende på hvert område. Se kapitler under.

Samarbeidet skal ha en leder. Leder vil være enhetens leder i det daglige, inkludert budsjettansvar, personalansvar for de øvrige ansatte og innkjøpsfaglig ledelse. Leder rapporterer til styret.

7.4 Budsjettering og økonomistyring

Kommuneloven inneholder delegasjonssperrer som klart begrenser kommunestyrets anledning til å overlate til andre organ i vedta budsjett. Samarbeidet er etter dette avhengig av likelydende budsjettvedtak i deltakerkommunene. Samarbeidet har ingen formell adgang til å pålegge et kommunestyre høyere bevilgninger enn det kommunestyret selv måtte vedta.

Det er naturlig at styret bestående av deltakerkommunenes rådmenn vedtar budsjettet for samarbeidet. Delegasjonssperren i kommuneloven innebærer likevel at styrets budsjettvedtak må anses som en innstilling til budsjettvedtak på samarbeidets område for alle deltakerkommunenes kommunestyre. Samarbeidet må unngå en situasjon med inkompatible budsjettvedtak. Det virker nærliggende å knytte dette til deltakerkommunenes adgang til å tre ut av samarbeidet, altså at en kommune som ikke kan akseptere det foreslåtte kostnadsnivået må løse dette ved å tre ut av samarbeidet. For at denne adgangen skal være reell, innebærer det at oppsigelsesfristen ikke kan være for lang. Samtidig kan en slik løsning medføre at en kommune ved sin uttredd påfører de øvrige deltakerkommunene økte kostnader. Ettersom Innherred innkjøp sine kostnader i all hovedsak vil bestå av lønnskostnader vil det ta noe tid å få tilpasset driftssituasjonen til nytt budsjettnivå, og i

mellomtiden må de øvrige deltakerkommunene dekke det økte kostnadsnivået. Dette kan kompenseres ved at man legger en oppsigelsesfrist inn i vedtektene, ved at uttreten skjer etter et tidsrom som medfører at samarbeidet får anledning til å tilpasse driften til nytt budsjettnivå. Ved at uttreten er alternativet for en kommune som ikke kan akseptere kostnadsnivået, antar vi for øvrig at sannsynligheten for at disse problemstillingene blir aktuelle reduseres. I praksis antar vi at en deltakerkommunes vurderinger rundt potensiell uttreten vil bli kommunisert til de øvrige kommunenes representanter noe tid i forveien, slik at man får anledning til å planlegge en slik prosess.

Det er naturlig at budsjettvedtaket i styret krever alminnelig flertall. Det er også naturlig at styremedlemmene forpliktes å stemme på et budsjettvedtak, slik at man verken kan stemme blankt eller mot et foreslått budsjettforslag uten å fremme et alternativt budsjettforslag som øvrige styremedlemmer dermed får anledning til å ta stilling til.

Kommunelovutvalget påpeker hvordan interkommunalt samarbeid kan "være problematisk for økonomisk kontroll og helhetlig politisk prioritering innenfor kommunal virksomhet. Dersom et interkommunalt samarbeidsorgan skal kunne vedta sitt eget budsjett, mens utgiftene skal dekkes av samarbeidskommunene, vil ansvarsforholdene bli uklare. Hvis oppgaver og utgifter ikke må prioriteres opp mot alle de andre kommunale oppgavene, kan den økonomiske ansvarligheten til det interkommunale samarbeidet svekkes. Dette kan til en viss grad løses gjennom regler for eierstyring og en felles eierskapspolitikk."¹⁶ Det antas at denne problematikken vil ha begrenset betydning for Innherred innkjøp, både fordi samarbeidet vil ha kostnader begrenset til lønn og noe driftskostnader, og fordi styret vil bestå av rådmenn som også selv må prioritere samarbeidet opp mot kommunens øvrige virksomhet i sin budsjettprosess. Man må likevel være våken på problemstillingen, spesielt dersom samarbeidet utvides til flere fagområder.

Like viktig som formaliteter vil informasjonsflyten være for å oppnå en god økonomisk styring. Økonomisk status må rapporteres tilstrekkelig ofte og kunne samordnes med deltakerkommunenes egne rapporteringsrutiner. Det må være stort fokus på å holde vedtatt budsjett og å rapportere og følge opp eventuelle avvik.

7.5 Finansiering og kostnadsfordeling

Det er i dag omfattende samarbeid gjennom ulike konstellasjoner i Innherredsregionen, der det allerede eksisterer kostnadsnøkler. Innherred samkommune fordeler sine kostnader etter rent folketall mellom samarbeidskommunene Levanger og Verdal. I Inn-Trøndelagssamarbeidet fordeles kostnadene etter en fast andel på 12 % og 88 % etter folketall mellom kommunene Inderøy, Verran, Steinkjer og Snåsa.

Kostnadsnøkkelen bør etter vår vurdering stå i samsvar med både nytteverdi og alternativkostnad for deltakerkommunene. Norske kommuner er generalistkommuner som alle har den samme oppgaveporteføljen, og grovt sett vil alle deltakerkommunene ha det samme behovet i antall rammeavtaler, selv om omfanget av produkter som kjøpes over avtalene vil variere med kommunenes størrelse. Vi anbefaler derfor ikke en ren fordeling etter folketall. Samtidig antar vi at kommunene som er størst i folketall og omsetning vil ha større behov for bistand fra innkjøpsrådgiverne. Det er derfor naturlig at man knytter deler av kostnadsnøkkelen til folketall eller

¹⁶ NOU 2016:4 s 195

omsetning. Vi kan anbefale en modell der en andel av kostnadene fordeles flatt, mens resten fordeles etter omsetning eller folketall.

Omsetning som kostnadsnøkkel har både fordeler og ulemper. Omsetning kan si noe om hvor mye en kommune vil benytte innkjøpsmiljøet og dermed om samarbeidets nytteverdi for kommunen. Det er likevel en kjent fare for at regnskapene ikke nødvendigvis føres akkurat likt i alle deltakerkommunene og at det dermed ikke er gitt at tallene er sammenlignbare og bør settes opp mot hverandre. Fordelen ved folketall som fordelingsmoment er at dette er lett tilgjengelig informasjon, som gjør kostnadsnøkkel lett å etterprøve og enkel å revidere. Vi anbefaler at den variable delen av kostnadsnøkkel beregnes etter folketall.

For den variable delen av kostnadsnøkkel oppstår spørsmålet om hvilken avregningsperiode man skal velge. Alle deltakerkommunene vil ha behov for en viss forutberegnelighet slik at man opererer med mest mulig riktige kostnadsanslag i sine respektive budsjettprosesser. Dette er et argument mot for hyppige avregningsperioder. Samtidig er det viktig at kostnadsfordelingen til enhver tid oppleves som oppdatert og riktig, derfor kan avregningsperiodene heller ikke være for sjelden. Et godt alternativ kan være å avregne årlig etter tall som er tilgjengelige tidlig på året, uten virkning for inneværende år men for påfølgende budsjettår. Slik vil alle kommunene ha kjennskap til forventet kostnadsnivå i god tid før sine respektive budsjettprosesser.

Prosjektgruppen kommer ikke med noen konkret anbefaling til kostnadsfordeling, men overlater oppfølgingen av denne vurderingen til rådmannskollegiet. Vi viser imidlertid i tabellen under hvordan ulike kostnadsnøkler kan slå ut.

Kommune	Folketall ¹⁷	Andel av befolkning	Andel ved 12 % fast, 88 % folketall	Andel ved kun folketall	Andel ved kun fast	Andel ved 20% fast, 80% folketall
Snåsa	2 122	3,15	4,78	3,15	16,67	5,86
Steinkjer	22 027	35,95	33,64	35,95	16,67	32,09
Verran	2 487	3,63	2,00	3,63	16,67	3,33
Inderøy	6 803	9,97	10,77	9,97	16,67	11,31
Verdal	14 949	21,79	21,18	21,79	16,67	20,77
Levanger	20 102	29,14	27,64	29,14	16,67	26,64
Totalt	68 490	100	100	100	100	100

7.6 Klagebehandling

Kommunene er underlagt myndigheten til den nasjonale Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA). KOFA kan ilegge gebyr for ulovlige direkteanskaffelser, og disse beslutningene er rettslig bindende for partene. På andre områder er nemndas avgjørelser rådgivende for partene, men normalt vil Innherred innkjøp rette seg etter nemndas syn. Nemndas avgjørelser er også en viktig rettskilde for hvordan kommunene innretter seg i tolking og anvendelse av regelverket i senere anskaffelser. Dersom det i særskilte tilfeller oppstår så spesielle forhold at Innherred innkjøp ikke vil rette seg etter KOFAs avgjørelse, har motparten anledning til å prøve saken for de ordinære

¹⁷ Fra Statistisk sentralbyrå, folketall per 3. kvartal 2017: <http://www.ssb.no/kommunefakta>

domstoler. Samlet sett mener vi denne ordningen i tilstrekkelig grad ivaretar rettighetene til leverandører og eventuelle andre med rettslig interesse i sakene.

Regelverket om offentlige anskaffelser er et svært komplisert regelverk som krever spesiell dybdekompetanse og kan kreve kyndig advokatbistand. Dette er et argument for nærhet mellom kommuneadvokat og innkjøpsmiljø.

7.7 Samarbeidets rettslige status - rettssubjekt

Kommunelovens § 27 regulerer ikke hvorvidt samarbeidet er et eget rettssubjekt. Kommunene har anledning til å fastsette dette i vedtektene for samarbeidet.

Kommunelovutvalget skriver godt både om hva det innebærer at samarbeidet er et eget rettssubjekt, og om hvilke momenter kommuner bør vektlegge i sine vurderinger. Riktignok gis anbefalingene i kapittel om den foreslåtte nye ordningen kommunale oppgavefelleskap, men det er henvisninger til gjeldende § 27, og de samme hensyn gjør seg gjeldende.

Kommunelovutvalget skriver følgende: "At et oppgavefelleskap er et eget rettssubjekt, innebærer at det har partsevne og dermed kan få rettigheter og pådra seg plikter i henhold til rettsregler. Det vil si at oppgavefelleskapet kan forplikte seg overfor en tredjepart, og på selvstendig grunnlag gjøre krav gjeldende overfor en tredjepart. Oppgavefelleskapet vil da blant annet kunne ha arbeidsgiveransvar for eventuelle ansatte.

For at et kommunalt oppgavefelleskap skal kunne forplikte seg på selvstendig grunnlag overfor en tredjepart, for eksempel inngå kontrakter i eget navn og ansette personell, må det opprettes som et eget rettssubjekt. Dersom oppgavefelleskapet ikke skal ansette personell, og heller ikke inngå kontrakter i eget navn, vil oppgavefelleskapet kunne organiseres uten at det dannes et eget rettssubjekt. En av deltakerkommunene må i så fall ansette personellet og inngå eventuelle kontrakter. Der oppgavefelleskapet ikke er et eget rettssubjekt, innebærer det at deltakerkommunene vil stå rettslig og økonomisk ansvarlig for – og på denne måten måtte tre inn i – alle disposisjoner som oppgavefelleskapet foretar seg."¹⁸

Videre skriver utvalget: "Utvalget antar at kommunene i visse situasjoner vil se seg tjent med at samarbeidet ikke er et eget rettssubjekt. Det vil kunne gi deltakerkommunene mulighet til å beholde større kontroll med samarbeidet, herunder ved at samarbeidet ikke kan binde seg utad."¹⁹

Innherred innkjøp vil gjennomføre og avgjøre anskaffelsesprosesser. Samarbeidet vil signere og forvalte kontrakter, men dette vil skje etter samarbeidets fullmakter på vegne av deltakerkommunene, og hver enkelt kommune vil selv stå som rettslig part i kontraktene. Selv om Innherred innkjøp vil gjennomføre anskaffelsesprosessene, vil selve innkjøpene i all hovedsak foretas av deltakerkommunenes linjeorganisasjoner.

Vi forutsetter at funksjoner som regnskapsføring og arbeidsgiverfunksjon tillegges en av deltakerkommunene, og at kontorlokaler stilles til rådighet av deltakerkommunene.

Ut fra samarbeidets art mener vi det ikke er behov for å etablere Innherred innkjøp som eget rettssubjekt. Ut fra hensynet til deltakerkommunenes legitime behov for kontroll med samarbeidet, anbefaler vi det heller ikke.

¹⁸ NOU 2016:4 s 201

¹⁹ NOU 2016:4 s 201

Det er reist spørsmål ved om et § 27-styre som eget rettssubjekt kan få konsekvenser for ordningen med momskompensasjon for deltakerkommunene. Vi forfølger ikke denne problemstillingen videre her da vi uansett har landet på en anbefaling om at samarbeidet ikke skal være eget rettssubjekt. Dersom man lander på motsatt konklusjon, bør deltakerkommunene vurdere å hente inn en rettslig vurdering av dette.

7.8 Deltakerkommunenes ansvar for felles forpliktelser

Kommunelovens § 27 regulerer heller ikke deltakerkommunenes ansvar for felles forpliktelser. Om dette skriver kommunelovutvalget: "Utvalget mener at deltakerne i et interkommunalt fellesskap bør hefte ubegrenset for fellesskapets forpliktelser. En slik ansvarsform vil blant annet medføre at samarbeidene vil oppnå svært gunstige lånebetingelser. Utvalget mener likevel at deltakerkommunene ikke bør hefte solidarisk for fellesskapets samlede forpliktelser, men kun for sin del av forpliktelsene, jf. slik det er for interkommunale selskaper og samkommuner."²⁰

Innherred innkjøp skal være en administrativ funksjon som først og fremst vil ha kostnader til lønn og andre mindre driftskostnader. Innherred innkjøp vil ikke foreta store anskaffelser på egne vegne, og vil neppe ha behov for en stor økonomisk handlefrihet med eksempelvis mulighet til å ta opp lån eller pådra deltakerkommunene store felles forpliktelser.

Det er naturlig at alle deltakerkommunene hefter ubegrenset for sin andel av fellesskapets forpliktelser. Ut fra det planlagte kostnadsbildet er dette en begrenset risiko for deltakerkommunene, men rent prinsipielt er det viktig at all risiko er likt fordelt på deltakerkommunene.

7.9 Utvidelse av samarbeidet til andre fagområder

Rådmennene har vært tydelige på at organiseringen skal være velegnet for en saklig utvidelse av samarbeidet, ved at flere samarbeidsområder innlemmes.

Det er imidlertid uproblematisk ut fra den anbefalte samarbeidsmodellen å utvide til flere fagområder uten at det er nødvendig å berøre innkjøpssamarbeidet. Vi anser det derfor ikke nødvendig å utrede nærmere hvordan dette praktisk skulle foregå på nåværende tidspunkt. Det er også ut fra denne organiseringen uproblematisk at en kommune deltar på et samarbeidsområde, men velger å stå utenfor på et annet. Det er derfor ikke nødvendig å ta stilling til om det skal være adgang til en slik "shopping" av samarbeidsområder før man etablerer Innherred innkjøp.

Det er likevel vår klare anbefaling at deltakerkommunene må være fullt ut med innen selve fagområdet innkjøp. Vi fraråder at en deltakerkommune skal ha anledning til kun å delta på deler av innkjøpssamarbeidet. Samarbeidet må legges opp slik at det er uproblematisk å ivareta de ulike hensyn som er viktige for hver enkelt deltakerkommune, innen rammene av innkjøpssamarbeidet. Det blir viktig at dette gjenspeiles i innkjøpsstrategien.

7.10 Geografisk utvidelse av samarbeidet - deltakeres inntreden og uttreden

²⁰ NOU 2016:4 s 202

Den klare strategiske føringen om at samarbeidet skal være velegnet for en geografisk utvidelse av samarbeidet dersom flere kommuner skulle ønske å slutte seg til, må hensyntas i organiseringen av samarbeidet. Organiseringen skal ikke stenge for utvidelse av samarbeidet. Både av hensyn til stordriftsfordeler og til økt markedsrett, gagnar det også de eksisterende deltakerkommunene når ytterligere kommuner velger å tiltre samarbeidet. Deltakerkommunene bør vurdere hvordan og av hvem en slik utvidelse skal besluttes.

Ved tiltredelse naturlig tilgrensende kommuner eller regioner i geografisk nærhet, tilsier effektivitetshensyn at styret kan vedta dette. Dersom en utvidelse er så betydelig at den endrer samarbeidets karakter, er det naturlig at samtlige deltakerkommuner på nytt fattar politisk vedtak om fortsatt tilslutning til samarbeidet. Det kan reises spørsmål om det da er et krav at slikt vedtak fattes av kommunestyret selv. Dette er imidlertid ikke nødvendig å vedtektsfeste for samarbeidet, da det må være opp til hver enkelt kommune å fatte gyldige politiske vedtak.

Det er imidlertid fornuftig å vedtektsfeste hvor stort flertall en utvidelse krever. Mulige løysninger er både krav om enstemmighet, alminnelig flertall og kvalifisert flertall. Ettersom vi foreslår at betydelige utvidelser krever nytt politisk vedtak om fortsatt tilslutning fra alle deltakerkommuner, er det naturlig at tiltredelser som er anbefalt lagt til styrets beslutningsmyndighet, ikke krever annet enn alminnelig flertall.

Det bør gjøres en vurdering av om det andre rettssubjekt skal ha muligheter til å tiltre. Eksempelvis kan nevnes kommunale foretak og kirkelige fellesråd. Det er ikke opplagt ut fra lovtekstens ordlyd at andre typer virksomheter enn kommuner og fylkeskommuner har anledning til å tiltre. En mulighet er å rendyrke samarbeidet med kommuner, men la foretak tilsluttes avtalene som inngås. Dette kan kommunene ta stilling til når samarbeidet er etablert.

Deltakerkommunene bør ha mulighet til å tre ut av samarbeidet. Vi foreslår at alle kommuner har anledning til å si opp sin deltakelse med en oppsigelsesfrist på ett år. Dette bør gi samarbeidet tilstrekkelig tid til å tilpasse driften til nytt aktivitetsnivå.

8 Framdriftsdel

Innherred Innkjøp er i en oppstartsfase ift å etablere en ny og fremtidsrettet innkjøpsorganisasjon. Denne utredningen belyser kun rammeverket og det videre prosessarbeidet vil være omfattende selv om man nå velger samarbeidsform og organisasjonsmodell. I tabellen under har vi listet et forslag til det videre prosessarbeid som må gjennomføres før den nye organisasjonen er operasjonell.

Fase	Tidsplan	Ansvarlig
Høring og beslutningsprosesser	Høst 2017/vår 2018	Rådmennene (RM)
Etablere innkjøpsområder • Tung innkjøpsanalyse • Beskrivelse av innkjøpsområdene med gevinstpotensial	2018	Prosjektgruppe Innherred Innkjøp (PG)
Ny innkjøpspolitikk og strategi	Vår 2018	Innkjøpsrådgiverne
Detaljert beskrivelse av organisasjon, ansvar og rollebeskrivelser, prosessbeskrivelser, rapporteringslinjer, kompetanse, måling og oppfølging	Vår 2018	Innkjøpsrådgiverne
Rekruttere og etablere ny organisasjon	Høst 2018	Styret
Gjennomføre pilotinnkjøp i ny org - Kjøpsprosess - Avtaleforvaltning - Måling og oppfølging KPI - Rapportering	Høst 2018	Innkjøpsrådgiverne
Etablere strategi innenfor de ulike innkjøpsområdene		Innkjøpsrådgiverne
Implementere alle innkjøpsområder	Høst 2018/vår 2019	Innherred Innkjøp
Evaluering og effektmåling av ny organisasjon	Vår/sommer 2019	

9 Konklusjonsdel

9.1 Oppsummerende konklusjoner

Kommunene i Innherredsregionen bør inngå et interkommunalt samarbeid på innkjøpsområdet. Samarbeidet bør organiseres som et interkommunalt styre etter kommuneloven § 27, med rådmannen i hver deltakerkommune som styrets medlemmer.

Det antas at eventuelle endringer i ny kommunelov ikke vil stenge for denne typen interkommunalt samarbeid, og at man kan foreta nødvendige tilpasninger når slike endringer måtte tre i kraft.

9.2 Utkast til vedtekter for Innherred innkjøp

§ Navn og samarbeidsform

Samarbeidets navn er "Innherred innkjøp".

Innherred innkjøp er et interkommunalt styre opprettet med hjemmel i lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 § 27.

§ Deltakende kommuner

I samarbeidet deltar følgende kommuner:

Snåsa kommune. Steinkjer kommune. Verran kommune. Inderøy kommune. Verdal kommune. Levanger kommune.

§ Formål og ansvarsområder

Formålet med samarbeidet er å gjennomføre rasjonelle og effektive anskaffelser på vegne av kommunene.

Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom de ordinære rammeavtaler, blir det søkt finansiering mellom eierne eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført.

Innherred innkjøp har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over samarbeidets hovedoppgaver.

§ Rettslig status

Virksomheten er ikke et eget rettssubjekt. Den enkelte kommune er selv rettslig part i alle kontrakter som Innherred innkjøp inngår på vegne av kommunene.

§ Geografisk plassering

Samarbeidet kan ha en desentralisert struktur ved at de ansatte tilbys kontorsted i en av de deltakende kommunene. Alle kommunene skal stille nødvendige kontorlokaler til rådighet for samarbeidet. Kommunenes kostnader ved dette inngår i kostnadsfordelingen mellom kommunene etter vedtatt kostnadsnøkkel.

§ Forretningsadresse, arbeidsgiveransvar og administrative støttefunksjoner

Samarbeidet skal til enhver tid utpeke en kommune som skal ivareta det formelle arbeidsgiveransvaret for samarbeidets ansatte, samarbeidets forretningsadresse, regnskapsføring, administrative støttefunksjoner og øvrige funksjoner som inngår i daglig drift. Kommunen ivaretar alle sider av arbeidsforholdet for virksomhetens ansatte, herunder personalreglement og lokale lønnsforhandlinger.

Styret utpeker hvilken kommune som skal ivareta disse funksjonene. Styret vedtar også eventuelle endringer på dette punkt.

Kommunens kostnader ved å ivareta disse funksjonene inngår i kostnadsfordelingen mellom kommunene etter vedtatt kostnadsnøkkel.

§ Deltakerkommunenes betalingsforpliktelser og kostnadsnøkkel

Deltakerne fordeler driftens faktiske kostnader mellom seg etter vedtatt kostnadsnøkkel. Kostnadene avregnes kvartalsvis. Kostnadsnøkkelens oppdateres ved inn- og utmeldinger.

Kostnadsnøkkel er en fast andel på 40 % og en andel på 60 % basert på folketall. Kostnadsnøkkel blir oppdatert hver vår basert på folketallet ved siste årsskifte, med virkning for påfølgende budsjettår.

For deltakere som ikke kan legge folketallet til grunn, for eksempel interkommunale selskaper, fastsettes en kostnadsnøkkel av styret.

§ Ansvarsfordeling

De enkelte deltakerne hefter med hele sin formue for sin aktuelle andel etter vedtatt kostnadsnøkkel av samarbeidets samlede forpliktelser.

§ Styrende organer

Samarbeidet skal ha et styre.

Samarbeidet skal ha en daglig leder som også er styrets sekretær.

§ Styrets medlemmer og konstituering

Alle deltakende kommuner skal ha en representant i styret. Styremedlemmet er kommunens rådmann eller en person rådmannen utpeker. Daglig leder kan ikke være medlem av styret.

Ved forfall hos fast representant utpeker rådmannen i deltakerkommunen møtende vara.

Styret konstituerer seg selv og velger selv sin leder og nestleder. Konstituering skjer årlig i årets første møte.

§ Styrets møter

Styret kalles sammen ved behov, men ikke sjeldnere enn hvert kvartal. Ethvert medlem av styret kan kreve at styret samles.

Styrets leder eller daglig leder kaller inn til styremøter.

Styrets møter ledes av styrets leder. Styret fattar vedtak med alminnelig flertall. Hvert styremedlem har en stemme med lik stemmevekt, der styreleders stemme teller dobbelt ved stemmelikhet.

Daglig leder er styrets sekretær, forbereder saker for styrets behandling og har tale- og forslagsrett i styrets møter. Daglig leder fører protokoll fra styrets møter, og denne gjennomgås ved møtets slutt.

§ Ledelse av og tilsyn med virksomheten

Styret tilsetter daglig leder. Daglig leder tilsetter øvrige ansatte.

Daglig leder har ansvar for virksomhetens daglige ledelse, herunder personal-, resultat- og budsjettansvar. Daglig leder har ansvar for at virksomheten opererer innen rammene av regelverk om offentlige anskaffelser.

Daglig leder har ansvar for at saker til styret er tilstrekkelig opplyst, og for å fremme saker for styret om forhold av betydning for virksomheten.

Styret vedtar strategiske føringer og mål for virksomheten. Styret fører løpende tilsyn med virksomheten. Styret har ansvar for å iverksette tiltak ved avvik. Styret har det overordnede ansvar for at virksomheten opererer gjeldende regelverk.

Styret har instruksjons- og omgjøringsmyndighet overfor daglig leder.

§ Budsjettbehandling

Styret vedtar detaljert budsjett for det påfølgende kalenderår. Budsjettet skal oversendes deltakerkommunene innen 1. september. Budsjettet er ikke endelig før det er vedtatt av kommunestyret i hver enkelt deltakerkommune.

Styret sørger også for utarbeidelse av økonomiplan som viser utvikling av kostnader og konsekvenser for driften i en fireårsperiode. Denne oversendes deltakerkommunene som grunnlag for deres økonomiplanarbeid.

§ Økonomistyring og rapportering

Daglig leder er ansvarlig for daglig oppfølging og økonomistyring, og rapporterer til styret.

Styret utøver økonomistyring gjennom det enkelte driftsår. Herunder er styret ansvarlig for å iverksette nødvendige tiltak for å overholde vedtatte budsjettrammer.

Deltakerkommunene skal få nødvendig informasjon til bruk i sin økonomiske rapportering. Styrets medlemmer er ansvarlige for at slik informasjon blir gitt. Daglig leder er ansvarlig for å utarbeide tilstrekkelig grunnlagsmaterieell for slik rapportering. Informasjon skal gis i slik form og slikt tidspunkt at deltakerkommunene kan ta stilling til og kreve iverksatt tiltak ved fare for budsjettmessige avvik.

§ Innkjøpsstrategi og innkjøpsprosesser

Daglig leder utarbeider innkjøpsstrategi som skal være felles for alle deltakerkommunene. Innkjøpsstrategien vedtas av styret.

Daglig leder er ansvarlig for alle innkjøpsprosesser innen sitt ansvarsområde. Daglig leder er ansvarlig for å gjennomføre anskaffelser, inkludert valg av leverandør. Daglig leder er ansvarlig for å ivareta nødvendig involvering av og informasjon til deltakerkommunenes linjeorganisasjon.

Daglig leder er ansvarlig for malverk og prosessbeskrivelser for anskaffelser, også på områder der deltakerkommunene selv foretar den praktiske anskaffelsen.

§ Endring av vedtektene

Vedtektene vedtas av kommunestyret selv i samtlige deltakende kommuner.

Styret kan fremme forslag til endringer i vedtektene. Endring av vedtektene krever vedtak i samtlige deltakerkommuner.

§ Tiltredelse av andre kommuner

Styret kan med alminnelig flertall vedta at andre kommuner kan tiltre samarbeidet.

Dersom utvidelsen må anses som så betydelig at det endrer samarbeidets karakter, må alle deltakerkommuner fatte politisk vedtak om fortsatt deltakelse i samarbeidet.

§ Uttreden

Den enkelte kommune kan med minimum ett års skriftlig varsel ensidig si opp sin deltakelse i samarbeidet.

§ Avvikling av samarbeidet

Kommunene kan enstemmig vedta å avvikle samarbeidet. Ved slik avvikling har samtlige kommuner likt ansvar i avviklingen, også for ivaretagelsen av de ansattes rettigheter etter arbeidsmiljøloven.

§ Utelukking

Dersom en deltakerkommune vesentlig misligholder sine forpliktelser etter vedtektene, kan de øvrige kommunene enstemmig vedta at deltakerkommunen skal utelukkes fra samarbeidet. Slik utelukkelse krever vedtak i kommunestyret selv i alle de øvrige deltakerkommuner.

§ Tvist

Tvister skal søkes løst gjennom forhandlinger. Dersom forhandlinger ikke fører fram, kan tvisten bringes inn for et utvalg av tre uavhengige eksperter oppnevnt av fylkesmannen.

§ Ikraftttredelse

Settes inn etter diskusjon blant rådmennene.

10 Kilder

- NOU 2014:4 Ny kommunelov:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/9da72a7f8f38486e81509be0b2f4818b/no/pdfs/nou201620160004000dddpdfs.pdf>
- KS Introduksjonshefte - Formelt interkommunalt samarbeid
<http://www.ks.no/contentassets/1343c19398e34a888f73494253f41f29/testmappe-sissel/introduksjonshefte-interkommunalt-samarbeid.pdf>
- KS veileder – Hvor er handlingsrommet i anskaffelsesregelverket?
<http://www.ks.no/contentassets/b930b0dc570442a183a9a2c48753e283/veileder-handlingrommet-offentlige-anskaffelser.pdf>
- Kommuneleien
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107>
- Lov om interkommunale selskaper
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-01-29-6?q=interkommunal>
- KS sine anbefalinger for kommunalt eierskap
<http://www.ks.no/fagomrader/samfunn-og-demokrati/lokaldemokrati-og-folkevalgt/egenkontroll-og-eierskap/>
- Vedtekter for IKA (Interkommunalt arkiv Trøndelag) - et IKS etter lov om interkommunale selskap
<http://www.ika-trondelag.no/ika/wp-content/uploads/2012/12/Selskapsavtale2016.pdf>
- Vedtekter for Værnesregionen
<https://www.varnesregionen.no/fakta/varnesregionen/Documents/VR%20vedtekter.pdf>
<https://www.varnesregionen.no/fellestjenester/innkjop/Sider/default.aspx>

Interkommunalt innkjøpssamarbeid – tilleggsnotat august 2018

Av: Renate Trøan Bjørshol, utviklingsrådgiver Inderøy kommune

Bakgrunn - ny kommunelov

Stortinget vedtok i juni 2018 ny kommunelov. Sammenlignet med gjeldende kommunelov framstår den nye loven som mer oversiktlig, men begrenser også kommunenes frihet til å organisere interkommunale samarbeid.

Ny kommunelov fastslår at kommunene nå må organisere interkommunale samarbeid «gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på annen måte som det er rettslig adgang til». Både kommunelovutvalget og departementet har solgt inn dette som en opprydning og en mer oversiktlig lovgivning, men min vurdering er at lovgiver med dette også begrenser den store friheten kommunene innen gjeldende lovgivning har til selv å velge hvordan interkommunale samarbeid skal organiseres.

Konsekvenser og anbefalinger for Innherred innkjøp

Ny kommunelov er enda ikke trådt i kraft. Kommunene må derfor innrette seg etter gjeldende kommunelov. Jeg fastholder anbefalingen i opprinnelig utredning om å innrette samarbeidet etter gjeldende kommunelov, og at vi foretar de nødvendige tilpasninger når endringene trer i kraft.

Jeg gjør likevel kort rede for hvilke endringer som er relevante for vår sak, og gir mine anbefalinger om hvordan vi bør tilpasse oss dette.

I utredningen anbefaler vi å opprette Innherred innkjøp som en felles innkjøpsenhet for alle kommunene. Denne er anbefalt underlagt et styre bestående av rådmennene i deltakerkommunene, etter kommuneloven § 27. Videre anbefales det at samarbeidet ikke får status som selvstendig rettssubjekt, men at funksjoner som formelt arbeidsgiveransvar blir tillagt en av kommunene i samarbeidet. Dette er av arbeidsgruppens medlemmer beskrevet som en hybridmodell mellom § 27-styre og vertskommunemodellen. Viser for øvrig til utredning av Innherred innkjøp.

Når den nye kommuneloven trer i kraft, faller muligheten med en slik hybridmodell bort. Ut fra ny kommunelov framstår kommunalt oppgavefelleskap eller en renere vertskommunemodell som de mest aktuelle organisasjonsmodellene. Etter min vurdering aktualiserer ikke den nye kommuneloven en ny vurdering rundt de andre organisasjonsmodellene som ble nevnt i opprinnelig utredning, da våre innvendinger mot disse modellene fortsatt står seg. Viser til utredningen.

Om ikrafttredelsesdato sier departementet følgende: «Departementet antar at ulike bestemmelser av loven vil tre i kraft på forskjellig tid. Departementet legger opp til at deler av loven vil tre i kraft 1. juli 2019. Det vil imidlertid bli gitt nærmere overgangsregler som tar høyde for kommunestyre- og fylkestingsvalget i september 2019. Andre deler av loven, for eksempel økonomibestemmelsene, synes det mer hensiktsmessig å la tre i kraft 1. januar 2020, siden flere av disse bestemmelsene er nært knyttet til kalenderåret. Også når det gjelder økonomibestemmelsene vil det være aktuelt med overgangsregler for å sikre en god overgang fra dagens til ny lov. Departementet vil fram til loven

trer i kraft utarbeide forskrifter til den nye loven, og gjennomføre informasjons- og opplæringstiltak overfor kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn med flere.»

Jeg har rettet en henvendelse til Fylkesmannen om når vi kan forvente at endringene trer i kraft. Vi har enda ikke mottatt svar på dette, men Fylkesmannen har muntlig lovt at de vil ta opp med departementet de spørsmål de eventuelt ikke kan svare ut selv.

Min vurdering er at Innherredssamarbeidet på innkjøp kan etableres som beskrevet i utredningen, og at kommunene kan avvente nærmere avklaringer fra departement og lovgiver om ikrafttredelsesdato for relevante lovendringer, og hvilke overgangsordninger som etableres. Det er fullt mulig å etablere dette nå, og å foreta nødvendige tilpasninger i ettertid.

Kommunalt oppgavefellesskap

Innen gjeldende § 27 har kommunene mulighet til å regulere samarbeidet slik at den til enhver tid sittende rådmannen i deltakerkommunene utgjør styret i samarbeidet. Denne friheten erstattes i ny kommunelov med et sterkere krav om folkevalgt styring. Representantskapet, der kommunestyret i samtlige deltakerkommuner selv skal velge sine medlemmer, skal være samarbeidets øverste organ.

Arbeidsgruppen har anbefalt at rådmennene skulle utgjøre styret i samarbeidet. Dette ble ansett som riktig og viktig ut fra innkjøp som administrativ funksjon og strategisk virkemiddel for rådmennene til å få realisert virksomhetens overordnede mål.

Representantskapet kan selv velge andre organ som kan forestå styringen av oppgavefellesskapet. Et spørsmål som har vekket min interesse, er hvorvidt deltakerkommunene gjennom samarbeidsavtalen kan forplikte seg til at deltakelse i styret skal tilligge den til enhver tid sittende rådmannen i deltakerkommunene. Videre hvorvidt denne avtalen kan anses som bindende for deltakerkommunene og representantskapet, slik at de kan avskjæres fra å velge en annen enn rådmannen som representant i styret.

Dette har klart nok ikke vært lovgivers intensjon. Både kommunelovutvalget og departementet benytter begrepet «folkevalgte» om slike organ. Jeg har rettet en henvendelse til Fylkesmannen om hvorvidt deres jurister anser disse formuleringene i lovforarbeidene som en rettslig skranke for vår handlefrihet på dette området. Vi har ikke mottatt svar på den skriftlige henvendelsen. Den umiddelbare muntlige tilbakemeldingen var imidlertid at vertskommunemodellen framsto som mest aktuell i vårt tilfelle.

Selv om det skulle være adgang til at rådmennene utgjør styret, vil et slikt organ uansett være underordnet det politisk valgte representantskapet. Dette er imidlertid etter min vurdering ikke nødvendigvis noen ulempe for vårt samarbeid. Et representantskap bestående eksempelvis av deltakerkommunenes ordførere, kan like gjerne bidra til større tyngde og legitimitet for samarbeidet.

Ut fra en optimistisk tolkning av ordlyden i ny kommunelov kan man håpe at det er anledning til å opprette et styre bestående av rådmennene. Lovens forarbeider er imidlertid en viktig rettskilde der lovens ordlyd etterlater tolkningsrom, og ut fra formuleringer i disse så er de underordnede organene forutsatt å være folkevalgt. Jeg antar derfor at vi ikke har anledning til å innrette samarbeidet vårt på denne måten.

Jeg fastholder anbefalingen om å sørge for en rådmannsstyring av innkjøpssamarbeidet. Styringen av samarbeidet løses best administrativt og er av begrenset politisk interesse. Saker av prinsipiell betydning, som overordnede innkjøpsstrategier, vil uansett fremmes for politisk behandling. Såfremt

min tolkning av kapitlet i ny kommunelov om kommunale oppgavefellesskap er riktig, anbefaler jeg ikke bruk av denne modellen for Innherred innkjøp.

Vertskommunemodell

Tapet av § 27 og svakhetene ved kommunale oppgavefellesskap aktualiserer etter min vurdering vertskommunemodellen for Innherred innkjøp. Forutsetningen er at vi innretter oss med en organisasjonsmodell som ivaretar medvirkning og reelt samarbeid mellom deltakerkommunene.

Styrkene ved vertskommunemodellen var foreslått utnyttet også i opprinnelig anbefaling. Det var anbefalt at en av kommunene tok rollen som kontorkommune for samarbeidet. Denne kommunen skulle tilby de typiske administrative støttetjenestene innen eksempelvis økonomistyring og personalforvaltning, og ivareta det formelle arbeidsgiveransvaret for alle ansatte uavhengig av hvorvidt deres kontorsted i det daglige var plassert i en annen kommune. Denne delen av anbefalingen fastholdes.

Det er viktig at samarbeidet er et reelt samarbeid der alle deltakerkommunene bidrar. Dette er selvfølgelig viktig for å sikre deltakerkommunene innflytelse og oppnå gevinstene ved samarbeidet, men også for at bruken av vertskommunemodellen skal aksepteres ut fra regelverk for offentlige anskaffelser.

For samarbeid på det faglige nivået, bør vi opprette interkommunale arbeidsgrupper for hver sektor. De bør ha ansvar knyttet til planlegging og bidrag i gjennomføringen av anskaffelser for deres sektor. For den nye innkjøpsorganisasjonen bør opprettelse av slike arbeidsgrupper ha høy prioritet. Denne anbefalingen gis uavhengig av organisasjonsmodell, og berøres dermed ikke av en eventuell overgang til vertskommunemodell.

Videre så fastholdes anbefalingen om en desentralisert struktur for samarbeidet, slik at innkjøpsressursene også har kontorsted i andre kommuner enn vertskommunen.

Den viktigste reelle forskjellen mellom opprinnelig anbefaling og en renere vertskommunemodell, er i styringen av samarbeidet. Der samarbeidet etter § 27 i gjeldende kommunelov er underlagt et styre bestående av alle deltakerkommunene, vil vertskommunerådmannen få større ansvar i en vertskommunemodell. Dette er imidlertid ikke til hinder for at vi kan innrette vårt samarbeid slik at vi også samarbeider reelt om styringen av samarbeidet.

Jeg anbefaler at vi oppretter rådmannskollegiet som et uformelt styringsorgan med jevnlig møtepunkt, der vertskommunerådmannen informerer og konsulterer med de øvrige rådmennene. Forpliktelsene til å delta i dette kan nedfelles i en felles samarbeidsavtale, selv om vertskommuneavtalene må inngås mellom hver enkelt av deltakerkommunene og vertskommunen. De aktuelle deltakerkommunene i Innherred innkjøp har omfattende erfaring med styring av interkommunale samarbeid, og vil etter min vurdering ha gode forutsetninger for å samarbeide i en slik modell.

Eierskapsmelding 2018 Verdal kommune

Saksbehandler: Øystein Kvistad E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/8742 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	85/18
Kommunestyre	24.09.2018	74/18

Rådmannens innstilling:

Eierskapsmelding for 2018 vedtas.

Rådmannens forslag til vedtak:

Vedlegg:

Eierskapsmelding Verdal kommune 2018
Tillegg til eierskapsmelding

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunelovens kapittel 12 med forskrifter pålegger kommunene å føre kontroll med forvaltningen av kommunenes eierinteresser i selskaper. Kommunenes Sentralforbund (KS) har i forlengelsen av dette utarbeidet et eget hefte med «[Anbefalinger om eierskap, ledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak](#)». Her anbefales kommunene å foreta en gjennomgang **av virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter eller interkommunale organer, ved å lage en Eiermelding.**

En eierskapsmelding er et overordnet politisk styringsinstrument for virksomhet som er lagt til et eget rettssubjekt, eller et eget styre etter [kommuneloven § 27](#). En eierskapsmelding bør som minimum ha tre hovedpunkter;

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og interkommunale samarbeidstiltak
2. Prinsipper for eierstyring
3. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.

På bakgrunn av dette og skjerpet fokus på kommunalt eierskap, er det utarbeidet en eierskapsmelding for Verdal kommune. Meldingen omfatter en oversikt over kommunens eierinteresser i selskaper.

Eierskapsmeldingens to innledende kapitler beskriver bakgrunnen for utarbeidelsen av meldingen, kommunens overordnede eierskapspolitikk, krav til godt eierskap og styreprinsipper. I kapittel tre og fire gjennomgås bakgrunnen for kommunalt eierskap og eierstrategi, mens kapittel fem gir en oversikt over mulig organisering av kommunal aktivitet. I kapittel seks er det en gjennomgang av Verdal kommunes eierinteresser og de ulike samarbeid for tjenesteleveranser. Det konkluderes til slutt på bakgrunn av gjennomgangen av eierskapsmeldingen.

Forrige eierskapsmelding ble utarbeidet i 2016. Årets melding er en videreutvikling av denne, blant annet er meldingen nå utvidet med en oversikt over hvem som sitter i styret i det enkelte selskap, slik kommunestyret ba om i sitt møte 29.08.16. Det er også lagt inn risikovurderinger tilknyttet noe av kommunens eierskap. Det gjenstår fortsatt noe arbeid med å finne den rette formen på denne delen av eierskapsmeldingen, men årets melding indikerer en utviklingsretning for fremtidige eierskapsmeldinger.

Vurdering:

Eierskapsmeldingen gir en totaloversikt over kommunens eierskap i ulike selskaper og bør benyttes som et utgangspunkt i å sette mål og legge strategier for fremtidig eierskap.

Meldingen drøfter også ulike måter å organisere selskaper på og motivasjonen for kommunalt eierskap. Gjennomgangen gir et godt grunnlag til å drøfte de eierforhold Verdal kommune har.

Forrige melding (2016) fikk god mottakelse av kommunestyret. I saksdebatten fremkom det et ønske om å utvide meldingen til også å omfatte en oversikt over styresammensetningen i de ulike selskaper kommunen er eier i. En slik oversikt er lagt inn i den nye eierskapsmeldingen.

Eierskapsmelding

2018

Verdal kommune

Innhold

1. Innledning	...side 3
2. Overordnet eierskapspolitikk	...side 4
• Politisk og administrativ eieroppfølging	- 4 -
○ Kommunestyret	- 4 -
○ Rådmannen og formannskapet	- 4 -
• Krav til et godt eierskap	- 4 -
○ Samfunnsmessig forretningsdrift	- 5 -
○ Åpenhet	- 5 -
○ Generalforsamling og representantskaps rolle	- 5 -
○ Faglige eiermøter	- 6 -
○ Langsiktige mål	- 6 -
○ Avkastningskrav	- 6 -
○ Styrets sammensetning og uavhengighet	- 7 -
○ Valg av styrer	- 7 -
○ Styrets rolle og oppgaver	- 8 -
3. Motivasjon for kommunalt eierskap	...side 9
• Finansielt eierskap	- 9 -
• Politisk eierskap	- 9 -
• Blandingsformål	- 10 -
• Andre formål	- 10 -
4. Eierstrategi	...side 10
• Eiers formål som bakgrunn for kategorisering av eierskapet	- 10 -
• Etablering av eierstrategi for de ulike selskap	- 10 -
• Evaluering av det kommunale eierskapet	- 11 -
5. Organisering av selskaper	...side 11
• Kommunale foretak	- 11 -
• Aksjeselskap	- 12 -
• Interkommunale selskaper	- 12 -
• Stiftelser	- 12 -
• Interkommunalt samarbeid	- 12 -
• Faktorer ved valg av organisasjonsform	- 13 -
6. Gjennomgang av Verdal kommunes eierinteresser	...side 14
• Aksjeselskaper	- 15 -
• Interkommunale selskaper	- 34 -
• Annet regionalt samarbeid	- 48 -
7. Oppsummering/konklusjoner	...side 50

1. Innledning

Bakgrunn

Kommunelovens kapittel 12 med forskrifter pålegger kommunene å føre kontroll med forvaltningen av kommunenes eierinteresser i selskaper. Kommunenes Sentralforbund (KS) har i forlengelsen av dette utarbeidet et eget hefte med «[Anbefalinger om eierskap, ledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak](#)». Her anbefales kommunene å foreta en gjennomgang **av virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter eller interkommunale organer, ved å lage en eiermelding.**

En eierskapsmelding er et overordnet politisk styringsinstrument for virksomhet som er lagt til et eget rettssubjekt, eller et eget styre etter [kommuneloven § 27](#). En eierskapsmelding bør som minimum ha tre hovedpunkter;

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og interkommunale samarbeidstiltak
2. Prinsipper for eierstyring
3. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.

På bakgrunn av dette og skjerpet fokus på kommunalt eierskap, er det utarbeidet en eierskapsmelding for Verdal kommune. Meldingen omfatter en oversikt over kommunens eierinteresser i selskaper.

Behovet for en eierstrategi for kommunale eiere

For å forvalte kommunens verdier på en best mulig måte, må kommunen ha en overordnet strategi. Eier bør avklare sitt ståsted overfor de ulike selskaper og definere sine forventninger. Utøvelsen av eierskapet har direkte konsekvenser for selskapenes disposisjoner og forventninger. Hvis eier ikke stiller krav og ikke har definert målsettinger for sitt eierskap, vil virksomhetene ha tilsvarende diffuse målsettinger.

Selskapets styre og administrasjon skal legge opp virksomhets- og forretningsstrategien innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eier. Det er denne ytre rammen som er eierstrategien. Innenfor denne skal selskapet ha betydelig grad av spillerom. Det mest fundamentale eierspørsmål er hvorvidt kommunen (fortsett) skal være eier. Dersom kommunen bestemmer seg for å være eier, må strategien for eierskapet konkretiseres. Dette gjøres i form av eierstrategier for det enkelte selskap.

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring, og bør evalueres med jevne mellomrom. Det politiske flertallets tanker og vurderinger kan endres på samme måte som eksterne vilkår kan gi grunnlag for å endre eierstrategien.

Disposisjon

Eierskapsmeldingens kapittel 2 beskriver kommunens overordnede eierskapspolitikk, krav til godt eierskap og styreprinsipper. I kapittel 3 og 4 gjennomgås bakgrunnen for kommunalt eierskap og eierstrategi, mens kapittel 5 gir en oversikt over mulig organisering av kommunal aktivitet. I kapittel 6 er det en gjennomgang av Verdal kommunes eierinteresser og samarbeid for tjenesteleveranser. Det konkluderes til slutt på bakgrunn av gjennomgangen av eierskapsmeldingen.

Forrige eierskapsmelding ble utarbeidet i 2016, og årets utgave følger opp den uttalte ambisjonen om en revisjon annethvert år. På sikt kan det bli aktuelt å utarbeide en egen melding for kommunal eiendom (tomter og bygninger), men det faller utenom det denne eierskapsmeldingen omfatter; offentlig eide selskaper og foretak.

2. Overordnet eierskapspolitikk

Politisk og administrativ eieroppfølging

Den politiske eieroppfølgingen skjer gjennom Verdal kommunestyre og rådmannen.

Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste organ og har av den grunn en sentral rolle ved etablering og avvikling av selskaper, utformingen av kommunens eierstrategi, samt oppfølging, tilsyn og kontroll med kommunens eierinteresser. Kommunestyret behandler eierskapsmeldingen.

Kommunestyret skal selv fatte vedtak om oppretting/avvikling av et kommunalt foretak (KF), samt fastsette vedtekter for foretaket, jfr. [Kommunelovens §§ 62 og 63](#). Kommunestyret er direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og utgjør således foretakets generalforsamling. Kommunestyret behandler foretakenes årsbudsjett og årsberetning/regnskap. Verdal kommune har ikke noen KF. Dette er et bevisst valg. KF er en organisering som i likhet med de kommunale virksomhetene er en del av kommunekassen, og er generelt vurdert til ikke å gi merverdi som organisasjonsform.

Kommunestyret kan fatte vedtak om deltakelse, uttreden, opptak av nye deltakere samt avvikling av et interkommunalt selskap (IKS), herunder vedta selskapsavtalen, jfr. [lov om Interkommunalt selskap §§ 4 og 32](#). Dersom de interkommunale selskapenes budsjetter forutsetter tilskudd fra deltakerne, er ikke budsjettene endelige for kommunestyret har behandlet budsjett etter KL § 45. Kommunestyret oppnevner kommunens representanter til representantskapet i IKS er, jfr. lov om Interkommunalt selskap. § 6

Kommunestyret er beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskap (AS), herunder ved kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret skal etter kommuneloven tilsvarende fatte vedtak vedrørende deltakelse i interkommunalt samarbeid, vertskommunesamarbeid og andre juridiske enheter.

Rådmannen og formannskapet

Generalforsamlingsfullmakten ble behandlet i Verdal kommunestyre 27.11.2017 i forbindelse med revidering av [kommunens delegasjonsreglement](#) (sak 101/17). Der gis ordfører eller rådmannen ved ordførerens fravær, i medhold av kommunelovens §9.3, delegert myndighet til å oppnevne kommunens representanter til generalforsamlinger, årsmøter o.l. dersom ikke annet er bestemt. Delegasjonsreglementet revideres for hver valgperiode.

Gjeldende reglement er vedtatt av Verdal kommunestyre i møte 08.09.03 i sak 67/03, revidert i kommunestyrets møte 04.04.2005 i sak 24/05, møte 27.10.08 i sak 112/08, møte 25.10.10 i sak 89/10, møte 25.02.2013 i sak 13/13, og til sist altså i møte 27.11.2017 i sak 101/17.

For heleide kommunale aksjeselskaper (f.eks. Veksttorget, Verdal Boligselskap, Kinobygget) er formannskapet generalforsamling. Protokoller fra generalforsamlinger forelegges kommunestyret til orientering, og kommunestyret skal løpende orienteres om utøving av fullmakter i de saker som er av overordnet prinsipiell karakter.

Krav til godt eierskap

I denne eiermeldingen foreslås prinsipper for god eierstyring. Formålet er å bidra til god forvaltning og styring ved å gi tydelige styringssignaler i samsvar med de målsettinger og strategier kommunen har for sitt eierskap. Prinsippene skal bidra til å styrke tilliten og omdømmet både til selskapene og kommunen. Prinsippene skal dekke samtlige selskaper som inngår i kommunens selskapsportefølje. Prinsippene følges

igjen opp av ulike retningslinjer og strategier for kommunens eierstyring og selskapenes virksomhet, tilpasset det enkelte selskap.

Verdal kommunes overordnede prinsipper for god eierstyring er:

1. Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Verdal kommunes eierskap.
3. Verdal kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap.
4. Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styrende organ er ansvarlig for realisering av målene.
5. Eventuelle avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.
6. Kommunen forventer at de ulike styrer jevnlig informerer eier om selskapets drift.
7. Styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer.
8. Styrets godtgjøring og lederlønninger skal ligge på et moderat nivå i selskaper hvor kommunen er en betydelig eier.
9. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og mangfold.

Samfunnsmessig forretningsdrift

De overordnede prinsippene stiller klare forventninger til at styrene i kommunale selskap utarbeider og følger opp etiske retningslinjer samt integrerer samfunnsansvar i forretningsdriften.

Begrepet samfunnsansvar kan bl.a. relateres til likestilling, integrering, arbeid mot korrupsjon, etikk, HMS, åpenhet og innsyn, kvalitet, brukermedvirkning samt ulike miljø- og klimatiltak. Styret og den daglige ledelsen i de kommunale selskapene har ansvaret for å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften

Åpenhet

Forvaltningsloven stiller krav til saksbehandlingen, og offentlighetsloven skal sikre innsyn i saksdokumenter, journaler og lignende i offentlig eide selskaper. Lov om offentlige anskaffelser setter rammer for hvordan anskaffelser i offentlig regi skal foretas. Muligheten for innsyn og dermed til å gjøre seg kjent med, påvirke og kontrollere forvaltningens virksomhet, bidrar til å øke tilliten til forvaltningen. Selskaper som kommunen har eierinteresser i, og som kommer innunder nevnte lover, skal selv være ansvarlig for å påse at regelverket følges. Åpenhet vil kunne begrense mulige misforståelser knyttet til kommunens eierutøvelse og øke forutsigbarheten.

Generalforsamling og representantskaps rolle

Formelt sett skal kommunens eiermyndighet i aksjeselskapene utøves i generalforsamlingen, mens i de kommunale foretak og i interkommunale foretak skal eiermyndigheten utøves i henholdsvis foretaksmøtene og representantskapet. Kommunen skal ikke involvere seg i virksomhetens daglige drift. Dette skal likevel ikke være til hinder for at det ikke kan være uformelle kontakter mellom eier på den ene siden og styre og administrasjon på den andre siden, om viktige og prinsipielle saker.

Selskap som helt eller delvis forvalter viktige politiske oppgave eller oppfølging av disse, må likevel være innstilt på en løpende dialog med eier for å unngå motstridende oppfølging og mangelfull gjennomføring av politikken vedtatt i kommunestyret.

Eieren bør stille styret overfor klare krav om realisering av målene. På den annen side bør også styrene kunne stille visse forventninger til hvordan eiers krav skal være utformet. Styret er ansvarlig for måloppnåelsen. Dersom styret ikke klarer å oppfylle de krav som eier har definert, må styret og eier vurdere årsakene til at

målene ikke ble nådd. Gjennom generalforsamlingen (eller annet eierorgan) har eier myndighet til å velge styremedlemmer, og ved manglende måloppnåelse vil styrets sammensetning bli vurdert.

Faglige eiermøter

Verdal kommune skal ta initiativ til at de gjennomføres eiermøter i de ulike selskapene. Det vil være styret som innkaller alle eierne og som setter dagsorden. Det vil imidlertid være naturlig at eierne gir innspill til saker som bør tas opp. Her kan en drøfte selskapets utfordringer uten å være bundet av de strenge formkrav som gjelder ved generalforsamlinger og lignende.

Langsiktige mål

Kommunen skal som eier gi klare og langsiktige mål for selskapene. Det gjelder både generelt og for det enkelte selskap og skal nedfelles i de selskapsspesifikke eierstrategiene. Langsiktighet vil bidra til å redusere risiko og skape større trygghet. Selskapenes mål må også relateres til målene for kommuneorganisasjonen på de aktuelle sektorene. Alle selskapene er etablert for å styrke det kommunale tilbud innen ulike sektorer.

Avkastningskrav

I de selskaper der Verdal kommune er majoritetseier skal kommunen fastsette resultatkrav for selskapene. Resultatkravene omfatter forventninger til avkastning i form av utbytte eller verdistigning på den innskutte kapitalen. Resultatkravene vil imidlertid også kunne omfatte andre parametre som for eksempel kvaliteten på tjenesteleveransene og omfanget av leveransene. **Fellesnevneren for resultatkravene er at de skal legge til rette for en langsiktig verdiskapning.** Kommunen skal i henhold til de overordnede prinsippene for eierstyring oppstille avkastningskrav som er langsiktige, forutsigbare og som knyttes til avkastning av innskutt kapital. Avkastningskravene skal videre bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap. I dette ligger også muligheten å fastsette at selskapets formål er tydelig annet enn finansielt orientert.

Det er viktig å skille mellom avkastningskravet, som er et mål på den fremtidige verdiskapning i selskapet (forventet forrentning), og utbyttet som er det beløp som eier tar ut av foretaket. Avkastningskravet vil normalt tilsvare den forrentning som kunne vært oppnådd ved en alternativ plassering av kommunens midler. I offentlig sektor er det vanlig å benytte gjennomsnittlig lånerenter.

Med utbyttepolitikk forstås de langsiktige retningslinjer for hvordan avkastningen skal disponeres, hvilket vil si hvor mye som skal utbetales til eieren og hvor mye som skal beholdes i foretaket.

De forventninger til utbytte kommunen har bør vurderes opp mot følgende kriterier:

Strategi

- Er selskapet nylig etablert og er i en vekstfase taler det for lavere utbytte
- Har selskapet som mål om å optimalisere driften taler det for høyere utbytte

Kapitalstruktur og finansiell styrke

- Har selskapet sterk finansiell soliditet taler det for høyere utbytte
- Har selskapet høy likviditetsgrad taler det for høyere utbytte

Investeringsplaner / Investeringshistorikk

- Har selskapet planer om investeringer taler det for lavere utbytte
- Har selskapet vist evne til å foreta fornuftige investeringer da taler det for lavere utbytte

Markedssituasjon / Konkurrenter

- Utbyttegrad i sammenlignbare selskaper

For selskaper med begrenset ansvar er det lovfestet krav til forsvarlig egenkapital. Det er eiernes ansvar å sørge for at selskapene har forsvarlig selskapskapital, og styret har handleplikt dersom egenkapitalen blir for lav. Samtidig bør ikke selskapene akkumulere høyere egenkapital enn hva som er nødvendig for å oppnå eiernes mål med selskapet.

Styrets sammensetning og uavhengighet

Styret bør sammensettes slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse og mangfold. Det bør tas hensyn til at styret kan fungere godt som et kollegialt organ. Styret må være en ressursbase som tilfører innsikt og kunnskap på de områder som er viktige for virksomhetens utvikling, vekst og lønnsomhet.

Valg av styrer

De senere år er det utviklet mer omfattende krav til styremedlemmer. Arbeidet med å finne nye medlemmer til kommunens foretak og selskaper har derfor økt i omfang. Ved rekruttering av styrerepresentasjonen bør følgende hensyn ivaretas/vurderes:

- **Kompetanse- og kunnskapshensyn**

Styresammensetningen skal samlet sett gi den ønskede kompetanse og kunnskap for selskapet. Det er ønskelig med bransjekunnskap fra den sektoren virksomheten opererer i. For virksomheter som er spesielt konkurranseutsatte, bør det søkes å velge representanter med erfaring fra næringsvirksomhet. God kjennskap til offentlig forvaltning og politikkutøvelse er viktig i alle selskaper.

- **Mangfold**

Ulik erfaringsbakgrunn vil være en styrke i styrearbeidet. Styrets evne til å analysere et sakskompleks fra ulike synsvinkler blir bedre dersom styret er bredt sammensatt. Det er viktig at det sikres en god kjønnsfordeling i styrene.

- **Habilitet**

Styrene i selskapene skal sammensettes slik at de kan handle uavhengig av særinteresser. Styremedlemmene skal opptre uavhengig i sin oppgave med å ivareta selskapets interesser. Det er bl.a. kommet følgende nye lovendringer som regulerer dette forholdet.

[Forvaltningslovens § 6](#) fastslår at ingen kommunalt ansatt eller folkevalgt skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem, også hvor selskapene er fullt ut offentlig eide. Dette innebærer at ledere og styremedlemmer i selskapet ikke kan tilrettelegge grunnlaget for avgjørelser i kommunen, eller delta i behandlingen av saker i kommunestyret hvor selskapet er part. Lovgiver har sett dette som et bidrag til at forvaltningens avgjørelser blir truffet av personer som har en fri og ubundet innstilling til partene i sakene som behandles. Loven omfatter både kommunale foretak og aksjeselskap. Dette må vektlegges i vurderingen av hvorvidt sentrale ansatte i kommunen skal oppnevnes som styremedlemmer, da det kan få praktiske konsekvenser for forvaltningens oppfølging av saker overfor selskapene

Med virkning fra virkning fra 1. januar 2010 ble det innført valgbarhetsbegrensninger til styrene i kommunale foretak. [Kommunelovens § 65 nr. 2](#) lyder som følger: "Daglig leder, medlem av kommuneråd, medlem av fylkesråd eller administrasjonssjef eller dennes stedfortreder kan ikke være medlem av styret."

- **Roller**

Styremedlemmer i kommunale foretak og selskaper bør helst ikke ha andre oppgaver i selskapet. Dersom styret likevel velger å bruke styremedlemmer oppnevnt av Verdal kommune til andre oppgaver i selskapet som krever betydelig godtgjørelse, bør dette godkjennes særskilt.

Det meste av Verdal kommunes eierskap er av langsiktig karakter. Hensynet til kontinuitet i styrene bør derfor vektlegges både ved utforming av vedtekter og ved valg av styremedlemmer.

Prosessuelle bestemmelser om valg m.v. innarbeides i eierdokumenter for det enkelte selskap.

Styrets rolle og oppgaver

Styrets ansvar

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og for å føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet. Et kompetent styre skal være en viktig diskusjonspartner og støttespiller for virksomhetens ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsettinger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle opp mot ledelsen. Styret må i forlengelsen av kontrollfunksjonen vurdere selskapets ledelse og endringer i denne.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere virksomheten på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet, ansvaret for å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og at dets virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor de rammene som er gitt av eieren. I denne rollen bør styret lede den strategiske planleggingen for selskapet og ta føringen i diskusjoner om strategiske veivalg. Strategien bør vurderes jevnlig. De enkelte styremedlemmer og daglig leder i aksjeselskap er ved sin forvaltning av selskapet underlagt personlig erstatnings- og strafferettslig ansvar.

Styreinstruks

I aksjeselskaper hvor styremedlemmer er valgt av og blant de ansatte, skal styret etter aksjeloven fastsette en styreinstruks med nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling.

For selskaper der Verdal kommune minimum har negativ kontroll, dvs. der kommunens eierandel er større enn 33,33 prosent, og for kommunale foretak, skal det påses at det blir utarbeidet styreinstruks.

Styreleder

Styrelederen har først og fremst oppgaver i forbindelse med å sikre at styret fungerer godt og at det oppfyller sine forpliktelser. Styrelederen har imidlertid også visse oppgaver knytta til generalforsamlingen/eier. Styresakene forberedes av daglig leder i samråd med styrets leder, som også leder styremøtene. Styrelederen har et særlig ansvar for å sikre at arbeidet i styret fungerer godt. Styrelederen bør oppmuntre til åpen og konstruktiv debatt i styret.

Styrelederen bør være særlig oppmerksom på behovet for at styremedlemmer er faglig oppdatert med hensyn til de krav som må stilles til et kvalitativt godt styrearbeid og ta nødvendige initiativ i den forbindelse. Det kan blant annet være introduksjonsprogram for nye styremedlemmer og regelmessige faglige oppdateringer med relevans til selskapets virke. Kommunen som eier bør med jevne mellomrom ta sikte på å avholde styreseminar for nye styremedlemmer for å informere styret om dets oppgaver, plikter og ansvar i

virksomhet. Det bør arbeides målrettet med å heve kompetansen blant styremedlemmene. Kursing, seminarer og opplæring vil være viktig.

Styrehonorar

Styrehonorarer bør fastsettes basert på selskapets økonomiske omfang, styrets arbeidsbelastning og styrerisiko. Honoraret i aksjeselskapene skal fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Honorarer til styret i kommunale foretak skal fastsettes av kommunestyret.

Evaluerings

Styret bør evaluere sitt arbeid og sin kompetanse årlig. Styrets egnevaluering av sin virksomhet og kompetanse bør inkludere en vurdering av styrets sammensetning og måten styret fungerer på både individuelt og som gruppe i forhold til de mål som er satt for arbeidet. I tillegg bør eierne vurdere styrets arbeid, og hvordan samarbeidet i styret fungerer. Videre bør samarbeidet mellom styret og den administrative ledelsen evalueres.

Instruks for daglig ledelse

Instruksen for den daglige ledelsen bør klargjøre de plikter, fullmakter og ansvar som daglig leder har etter de regler som gjelder for virksomheten. Daglig leder har et særlig ansvar for at styret mottar presis, relevant og tidsriktig informasjon som er tilstrekkelig for at styret skal kunne utføre sine oppgaver.

Virksomhetsplan

Styret bør fastsette en virksomhetsplan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring.

Oppfølging av kommunale selskaper

Den grunnleggende kontrollformen kommunen har som eier er gjennomgangen av selskapenes årsmøtedokumenter. Som eier skal kommunen utarbeide en analyse av selskapets situasjon ut i fra sine forventninger

3. Motivasjon for kommunalt eierskap

Spørsmålet om organisering må ses i forhold til virksomhetens karakter. Noen kommunale selskaper kan være drevet av rene forretningsmessige hensyn, mens for andre selskaper vil kjerneoppgavene være forvaltning og myndighetsutøvelse. Risiko og behovet for politisk styring bør stå sentralt i dette valget. **En virksomhet med høy økonomisk risiko bør organiseres slik at eventuelt tap for kommunen begrenses.** Aksjeselskaper vil da være mer aktuelt. I valget av organisasjonsform bør formålet med virksomheten diskuteres.

Formålet kan deles inn i ulike kategorier.

Finansielt eierskap

Hovedmålsettingen med finansielt eierskap er å oppnå økonomisk avkastning. Bedriftsøkonomisk lønnsomhet ligger derfor til grunn for selskapets arbeid. Et aksjeselskap vil være mest aktuelt når kommunen har et rent finansielt motiv for sitt eierskap, men også når kommunen danner eierskapsfellesskap med private aktører.

Politisk eierskap

Dersom virksomheten utfører sentrale kommunale kjerneoppgaver, bør eierskapet defineres som politisk og valg av organisasjonsform må skje deretter. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsetninger. For offentlige eiere kan den samfunnsmessige verdiskapningen være formålet bak investeringen. Dette innebærer at den samfunnsøkonomiske nytten skal overstige kostnadene med å

produsere denne nytten. I motsetning til bedriftsøkonomisk nyttemaksimering tas ikke bare egne inntekter og kostnader med i dette regnestykket. Det samfunnsøkonomiske perspektivet representerer det politiske elementet i regnestykket.

Blandingsformål

I mange tilfeller vil kommunalt eierskap ha både en finansiell og en politisk dimensjon. Det vil variere fra selskap til selskap hvilket formål som er det viktigste for kommunen. Det er derfor særlig i virksomheter hvor formålet både er av politisk og finansiell karakter at valget av organisasjonsform er krevende. Eieren bør derfor i slike tilfeller gi selskapet så klare styringssignaler som mulig.

Andre formål

Ofte er formålet med å skille ut tjenesteproduksjonen å oppnå en mer kostnadseffektiv tjeneste med bedre kvalitet. En sentral målsetning vil gjennom effektivisering å oppnå bedre tjenester for lavere eller uendrede kostnader. Interkommunale samarbeid er ofte opprettet med effektivisering som hovedformål.

Utskilling av kommunal tjenesteproduksjon kan også ha sitt utspring i en mer samfunnsøkonomisk effektiv tjenesteproduksjon. Dette er ikke sammenfallende med hva som menes med bedriftsøkonomisk effektivitet. Et selskap med formål om å oppnå samfunnsøkonomiske resultater krever mer offentlig engasjement og styring. En kommune kan også ønske å etablere et selskap som er motivert i at det styrker regionens muligheter og posisjon til å nå opp i konkurransen om regionale eller statlige oppgaver.

4. Hvorfor eie?

Formål med kommunalt eierskap

Eiers formål som bakgrunn for en kategorisering av eierskapet

Formålet med eierskap innenfor privat sektor er å utvikle selskaper som skaper langsiktige verdier for sine eiere. Dette tradisjonelle resonnementet er ikke tilstrekkelig for å beskrive formålet bak offentlig eierskap. I noen offentlig eide selskaper må synet på verdiskapning utvides til ikke bare å gjelde finansiell avkastning til eierne, men også å omfatte den samfunnsmessige verdiskapning selskapene kan representere.

Det er en rekke fordeler ved å spesifisere formålet nærmere gjennom en eierstrategi:

- Klare mål gjør det lettere å vurdere selskapenes økonomiske og samfunnsmessige resultater.
- Bedre kommuniserte mål gjennom en eierstrategi vil forenkle selskapenes strategiarbeid.
- **Kommunens kapital i selskapene har en alternativ anvendelse.** Presis målgivelse og etterfølgende kommunal vurdering av måloppnåelsen vil gi bedre informasjon om kostnader og gevinster med det kommunale eierskapet.
- En klargjøring av målene kan bidra positivt til et bedre kommunalt eierskap.

I denne eierskapsmeldingen har rådmannen valgt å foreta en kategorisering av eierskapet avhengig av hvilke formål kommunen har definert for selskapene

Etablering av eierstrategi for de ulike selskap

En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier. Det er en del generelle føringer som er retningsgivende ved etableringen av en eierstrategi. Etableringen av en eierstrategi bør starte med en kort beskrivelse av den historiske bakgrunnen for eierinteressen i det aktuelle selskapet, samt de senere års utvikling. Deretter bør strategien peke på aktuelle punkter for vurderingen av det fremtidige eierskap.

Noen eksempler på slike kriterier ved vurderingen av eierskapet er følgende:

- **Kapitalbindingssynspunkt** – stor kapitalbinding kan anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- **Oppfølgings- og investeringsbehov** – stort behov for aktiv oppfølging med fokus på blant annet ressursbruk samt behov for kapitalinnskudd, kan ofte anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- **Virksomhetsområdets utvikling og risiko** – stort omstillingsbehov og høy risikoprofil gjør fortsatt eierskap mindre attraktivt.
- **Samfunnsmessig betydning** – stor samfunnsmessig nytte innenfor for eksempel bolig, sysselsetting og lokal næringsutvikling, taler for fortsatt eierskap.
- **Lønnsomhet i dag og i fremtiden** – god lønnsomhet i dag og i fremtiden gjør fortsatt eierskap attraktivt.

Evaluerer av det kommunale eierskapet

Kommunen skal foreta løpende evalueringer av sitt eierskap. Endringer eller forslag til endringer vil bli lagt fram for kommunestyret i form som enkeltsaker eller i eierskapsmelding. Vesentlige endringer i forhold som påvirker verdiene kan resultere i at kommunen må endre sin eierstrategi.

Dersom markedet bidrar til å utsette kommunens virksomheter for vesentlig økonomisk risiko, og dersom andre aktører kan produsere de aktuelle varer eller tjenester på en bedre måte enn hva kommunens selskap kan, bør kommunen stille spørsmål ved om selskapet skal avhendes. Kommunen bør ikke bare vurdere eierskapet i relasjon til egne behov, men også knyttet til de behov selskapene vil ha i konkurranse med andre markedsaktører. Relevante spørsmål å stille vil her være om kommunen kan bidra med nødvendig handlingsrom, kompetanse og kapital slik at selskapene får de samme rammevilkår og muligheter til å utvikle seg som andre markedsaktører.

Et særtrekk ved offentlig eierskap er den dobbeltrolle som kan oppstå ved at det offentlige er eier og samtidig myndighetsorgan. Problemstillingen er særlig aktuell på statlig nivå. Men også på kommunenivå er dette en relevant problemstilling.

5. Organisering av selskaper

Kommunal aktivitet kan organiseres på en rekke måter, og kommunene står relativt fritt i hvordan aktivitetene skal organiseres. Dette gir kommunene mulighet til å finne løsninger som passer med lokale ressurser og behov. Telemarksforskning har på oppdrag av Kommunenes sentralforbund (KS) utarbeidet en rapport om kommunalt eierskap. Rapporten bygger på aktuelle spørreundersøkelser rettet mot kommune-Norge og 4 case-studier av kommuner som har utarbeidet eierskapsmeldinger, Bergen, Sandnes, Sørums og Eigersund. I rapporten beskrives flere ulike organisasjonsformer for kommunene.

Kommunale foretak (KF)

Organisering av kommunale foretak har hjemmel i Kommunelovens kapittel 11. Kommunale foretak er økonomisk og rettslig en del av kommunen, men organisert med et eget styre. Foretaket er underlagt kommunestyret, og inngår på denne måten som en del av kommunen selv. Derfor kan ikke foretaket benyttes i samarbeid med andre aktører.

Denne organisasjonsformen bygger på at de kommunale foretakene skal ha en viss handlefrihet opp mot kommunen. Rådmannen har begrenset myndighet overfor foretaket, og kan ikke instruere eller omgjøre beslutninger tatt av foretakets daglige leder så lenge det ligger innenfor foretakets virkeområde. Denne

myndigheten ligger hos foretakets styre. Økonomisk vil foretakets budsjett inngå som en del av kommunens budsjett. Kommunale foretak benyttes ofte når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Verdal kommune har ingen kommunale foretak.

Aksjeselskap

Aksjeselskap er regulert i Aksjeloven. Kommunen kan benytte aksjeselskap alene, i felleskap med andre kommuner, sammen med annen offentlig myndighet eller med private aktører. Nesten 8 av 10 selskaper hvor kommuner eller fylkeskommuner er involvert som eiere, er aksjeselskaper.

I et aksjeselskap har eierne begrenset økonomisk ansvar. Eierne er ikke ansvarlige for selskapets forpliktelser, utover innskutt kapital. Dette innebærer at et aksjeselskap kan gå konkurs, og dermed ha dårligere lånevilkår, enn for eksempel en kommune. AS-formen må brukes når andre kommuner skal delta, eller når kommunen ønsker en reell ansvarsbegrensning. Den politiske innflytelsen i et slikt selskap er også begrenset

Rettighetene en aksjonær har i et aksjeselskap avhenger av hvor stor eierandel vedkommende innehar. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for eierskapet bør den ha kontroll med selskapet ved å eie 50 % eller mer av aksjene alene eller sammen med andre strategiske partnere. Avkastning til eier skjer i form av økning av aksjens verdi og utbytte.

Interkommunale selskaper

Interkommunale selskaper er regulert i en egen lov om interkommunale selskaper. Et interkommunalt selskap er en egen juridisk enhet hvor bare kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskaper kan være deltagere.

Deltagerne i denne organisasjonsformen har til sammen ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Den enkelte deltager hefter for "sin" andel av selskapets totale forpliktelser. Et interkommunalt selskap skal ha et styre og en daglig leder som står ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Deltagernes myndighet i selskapet skal utøves via et representantskap som er selskapets øverste myndighet. Samtlige deltagere skal her være representert med minst en representant. Representantskapet har noe utvidet myndighet sammenliknet med generalforsamlingen i et AS. Eierne kan øke sin styring og kontroll ved en eieravtale. Begrensninger knyttet til utdeling av midler er også mindre streng enn aksjelovens regler.

Stiftelser

Stiftelser reguleres i stiftelsesloven. Stiftelsen er selveide formuesmasser og har ikke eiere eller deltakere. Etter at kommunen har skutt penger inn i stiftelsen, vil den ikke ha innflytelse på hvordan stiftelsen disponerer midlene. Dette må derfor sikres gjennom vedtekten og i formuleringen av stiftelsens formål. I og med at en stiftelse ikke har noen eiere, kan verken stifterne utøve styring eller gjøre krav på andel av stiftelsens overskudd.

Interkommunalt samarbeid

I tillegg til i interkommunale selskaper, kan kommunene samarbeide på flere måter. Kommuneloven § 27 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Denne typen samarbeid kan være et rettssubjekt, som for eksempel Brann og redning i Verdal/Levanger, men vil som oftest ikke være det. Samarbeidet må være organisert med eget styre, og styret må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmulighet. Denne myndigheten er mindre enn i et interkommunalt selskap.

Stortinget vedtok 5. april 2016 at samkommunemodellen skulle være avviklet innen 1. januar 2020. Som en følge av dette vedtok kommunestyrene i Verdal og Levanger oppløsning av Innherred samkommune med virkning per 31. desember 2017. Fra og med 2018 har Verdal og Levanger derfor valgt å videreføre noen av samarbeidsområdene fra samkommunen inn i såkalt [§27-samarbeid](#), benevnt som Innherred

kommunesamarbeid (IK). Et §27-samarbeid beskrives i kommuneloven slik: «*To eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Til slikt styre kan kommunestyret eller fylkestinget selv gi myndighet til å treffe avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering.*» §27-samarbeid kan organiseres som egne rettssubjekt, eller være ordinær virksomhet i kommuneorganisasjonen.

Vertskommunemodell

Fra 1. januar 2007 ble det innført en ny modell for interkommunalt samarbeid, vertskommunemodellen. Denne samarbeidsavtalen er regulert i kommunelovens §28 b og c, og er ment brukt for lovpålagte oppgaver og offentlig myndighetsutøvelse. I en slik modell overlater kommunen ansvaret for bestemte oppgaver og beslutninger til en annen kommune – Vertskommunen. Dette ansvarsområdet blir utført innenfor den administrative organisasjonen til vertskommunen. Det er to varianter av samarbeidet i en vertskommunemodell:

- Administrativt vertskommunesamarbeid (§28b)
- Vertskommune med interkommunal folkevalgt nemnd (§28c)

Et administrativt samarbeid innebærer at en kommune (samarbeidskommunen) kan avtale med en annen kommune (vertskommunen) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Samarbeid med folkevalgt nemnd innebærer at all offentlig myndighetsutøvelse kan delegeres til vertskommunen, men mindre dette er avskåret i lov. Ettersom denne vertskommunemodellen gir anledning til å delegere oppgaver og beslutningsmyndighet på mange av kommunens kjerneområder, også når det gjelder saker av prinsipiell betydning, vil hensynet til folkevalgt innflytelse være viktig.

Faktorer ved valg av organisasjonsform

Behovet for styring og kontroll vil stå sentralt i valget av organisasjonsform. Dersom kommunen vil ha full innflytelse over driften, bør virksomheten organiseres innen den ordinære kommunale organisasjonsmodellen. Kommunal styring og kontroll av fristilte selskap må nødvendigvis skje på en mer indirekte måte enn ved tradisjonell styring av kommunal virksomhet. Branstzæg, Kili og Aastvedt (Telemarksforskning) oppsummerer dette i følgende tabell:

	RETTSSUBJEKT	ANSVAR	ØVERSTE MYNDIGHET	LOVREGULERING
Komm. foretak	Integrert del av kommune	Ubegrenset	Kommunestyret	Komm.lov kap. 11
Vertskommune	Integrert del av kommune	Ubegrenset	Kommunestyret	Komm.lov kap. 5
Samkommune				Avviklet
Kommunel. §27	Integrert del av kommune eller eget rettssubjekt	Ubegrenset	Kommunestyret	Komm.lov §27
IKS	Selvstendig	Ubegrenset	Rep.skapet	Lov om IKS
AS	Selvstendig	Begrenset	Generalforsaml.	Aksjeloven
Stiftelse	Selvstendig	Begrenset	Styret	Stiftelsesloven

6. Gjennomgang av Verdal kommunes eierinteresser

Kommunenes mulighet til å styre eller påvirke virksomheten i de ulike selskapene vil avhenge av flere forhold. Hvor stor andel av selskapet som kommunen eier vil være en viktig faktor. Organisasjonsform, lovgivning og markedsituasjonen er andre forhold som kan begrense mulighetene for politisk styring.

Verdal kommune har eierandeler i flere selskaper. Disse eierandelene har forskjellig bakgrunn ut fra de formål og motivasjon som ble gjennomgått i de foregående kapitlene. På de neste sidene følger en gjennomgang av selskapene Verdal kommune har eierinteresser i. Vi har benyttet de ferskest tilgjengelige regnskapsdata for det enkelte selskap, i stort vil det bety regnskap per 31/12-2017. Noen resultater er oppgitt i hele kroner, andre i tusen. Dette fremgår av hver tabell.

Verdal boligselskap AS – org.nr. 931 308 092**Eierandel:** 100%

Formål: Oppføring, drift og salg av innskuddsfrie utleieboliger, samt alt hva som er naturlig forbundet hermed. Selskapet skal være en utøvende aktør for å skape et tilfredsstillende boligsosialt tilbud i kommunen. Å oppføre bygg (herunder garasjer) som skal benyttes av selskapets leietakere. Å tegne andeler og aksjer i selskap med begrenset ansvar som driver virksomhet av betydning/interesse for selskapet. Å delta i, organisere og forvalte andre tiltak som har sammenheng med selskapets interesser.

Organisasjon/historie: Verdal boligselskap ble stiftet i 1971.

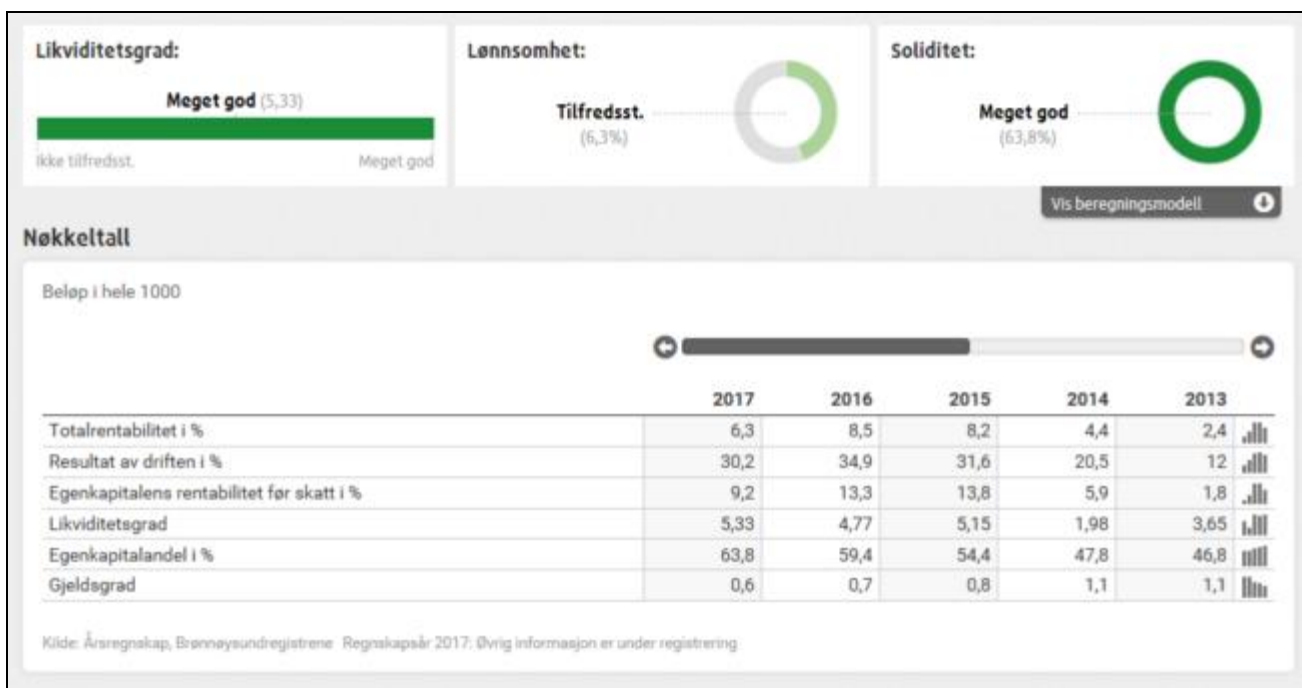
Virksomhet: Verdal boligselskap holder til i M B Landstadsgate 1 i Verdal. Selskapet har ingen egne ansatte, men kjøper forretningsførsel m.m. fra Innherred boligbyggerlag. Det er utarbeidet eierstrategi for selskapet vedtatt 26. mars 2015. Kontaktperson er Vegar Furunes.

Roller:

- Kontaktperson Vegar Furunes (f 1971)
- Styrets leder Jon Arve Hollekim (f 1952)
- Styremedlem Camilla Hagen (f 1972)
- Styremedlem Trond Selseth (f 1955)
- Forretningsfører Innherred Boligbyggelag
- Revisor Ernst & Young AS
- Regnskapsfører Innherred Boligbyggelag

Nøkkeltall Verdal boligselskap AS, utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	11.431	12.727	13.167	10.322	8.908
Driftsresultat	3.450	4.441	4.166	2.119	1.069
Ordinært resultat	3.143	4.072	3.702	1.421	427
Balanse					
Omløpsmidler	9.319	8.446	4.626	4.420	7.468
Anleggsmidler	49.946	46.683	48.052	47.857	42.822
Sum eiendeler	56.264	55.129	52.679	52.277	50.290
Kortsiktig gjeld	1.750	1.770	898	2.237	2.046
Langsiktig gjeld	18.620	20.607	23.101	25.063	24.687
Sum gjeld	20.370	22.378	23.999	27.300	26.734
Sum egenkapital	35.894	32.752	28.680	24.977	23.557

Selskapet har de siste årene levert tilfredsstillende lønnsomhet, det har god likviditet, og det er lite som tilsier at fortsatt eierskap ikke skal gi lønnsomhet også i fremtiden. Ved vurdering av fortsatt kommunalt eierskap veier også selskapets samfunnsmessige betydning tungt. Verdal boligselskap er et viktig instrument for den boligsosiale politikken.

Boligselskapet har planer for å realisere betydelige verdier gjennom salg av 67 boenheter fram mot 2020, noe som vil gi økonomisk løfteevne til nyanskaffelser, nybygg og opprusting av eksisterende eiendomsmasse. Av et forventet investeringsnivå de kommende par årene på ca MNOK 54, forventes anslagsvis MNOK 40 å kunne dekkes gjennom eiendomssalg, egne oppsparte midler og husbanktilskudd. Resten finansieres gjennom låneopptak.

Veksttorget AS – org.nr. 958 028 288

Eierandel: 100%

Formål: Praktisk opplæring, produksjon, handel og annet tjenesteytende arbeid ved bruk av arbeidskraft rekruttert blant fysisk og psykisk utviklingshemmede og andre som ikke er i stand til å utføre arbeid på det ordinære arbeidsmarked. Det er et overordnet mål at selskapet i nært samarbeid med sine samarbeidspartnere (grunnskole, videregående skole, helse- og sosialetat, arbeidskontor, trygdekontor og eventuelt andre) skal arbeide for å gjøre den enkeltes totale livssituasjon så trygg og god som mulig. Eventuelt overskudd avsettes til tiltak for å sikre arbeidsplasser for funksjonshemmede i Verdal kommune.

Organisasjon/historie: Selskapet ble stiftet 15. august 1990.

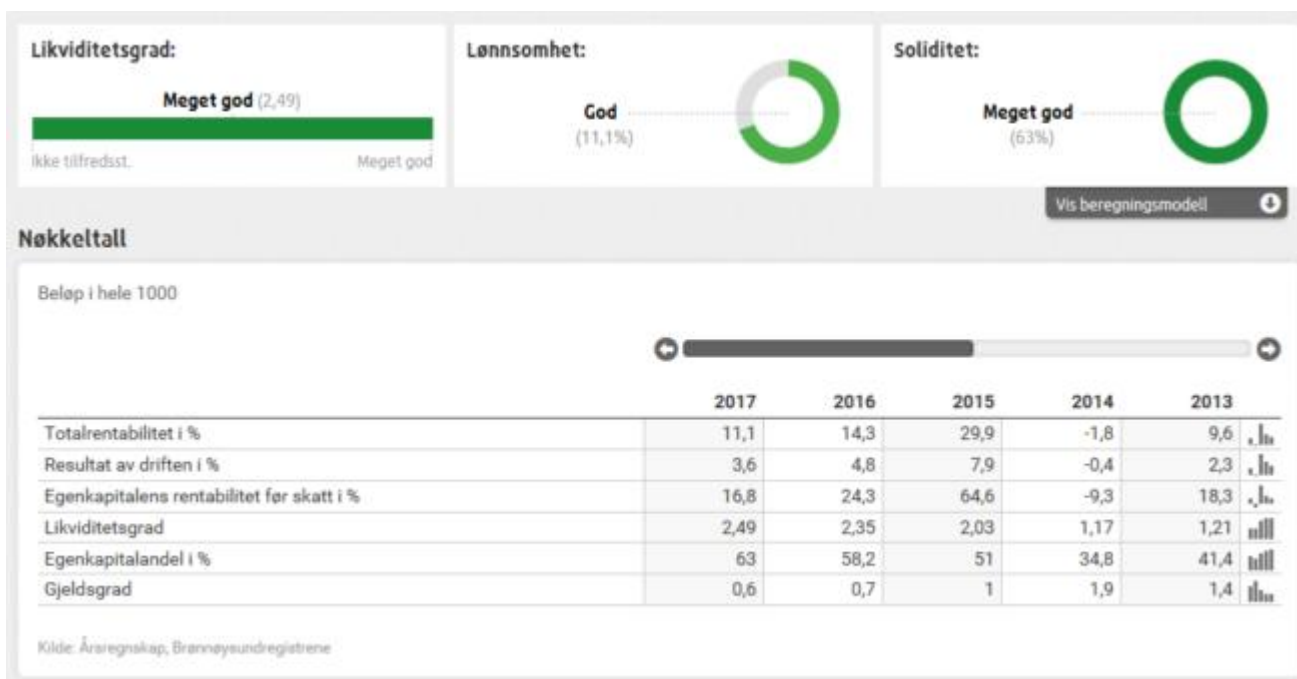
Virksomhet: Veksttorget har hovedkontor i Håndverkertorget i Stiklestad Allé 1 i Verdal. Det er utarbeidet en egen eierstrategi for selskapet, vedtatt 22. mai 2014.

Roller pr 24/6-2018:

- Daglig leder Sigmund Agnar Hammervold (f 1970)
- Styrets leder Levin Sverre Nestvold (f 1961)
- Nestleder Anne Kari Haugdal (f 1960)
- Styremedlem Jon Lennart Sellæg (f 1953)
- Styremedlem Anne Grete Wold Olsen (f 1962)
- Styremedlem Morten Hynne (f 1971)
- Styremedlem Ronny Hansen (f 1972)
- Varamedlem Silje D Bjørgvik
- Varamedlem Håkon Hafell (f 1966)
- Varamedlem Gunn Elisabeth Sørhaug Wolden (f 1963)
- Revisor BDO AS
- Regnskapsfører Meiden Regnskap AS

Nøkkeltall Veksttorget AS, utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	18.627	15.630	16.686	16.432	12.162
Driftsresultat	671	758	1.314	-69	280
Ordinært resultat	1.026	710	1.255	-128	242
Balanse					
Omløpsmidler	5.760	4.867	4.300	2.697	2.231
Anleggsmidler	1.075	766	741	1.077	1.254
Sum eiendeler	6.834	5.633	5.042	3.774	3.485
Kortsiktig gjeld	2.316	2.067	2.115	2.313	1.843
Langsiktig gjeld	212	285	356	146	200
Sum gjeld	2.528	2.352	2.471	2.459	2.043
Sum egenkapital	4.306	3.280	2.570	1.315	1.443

I likhet med Verdal boligselskap er også Veksttorget et selskap som primært er etablert med utgangspunkt i stor samfunnsmessig betydning. At selskapet i tillegg drives med god lønnsomhet, gjør fortsatt eierskap attraktivt. Selv om konkurransen også på dette området er økende, ikke minst fra private aktører, vurderes risikoen ved eierskapet ikke å være vesentlig.

For å kunne være en del av NAVs nye tildelingsregime besluttet eiermøtet våren 2018 å etablere et nytt selskap, **Veksttorget Service og Tjenester AS**. Selskapet ble formelt stiftet 16. august 2018 og Verdal kommune er eneeier av 30.000 aksjer á kr 1 – totalt kr 30.000 i innbetalt aksjekapital.

Vedtektene beskriver at selskapets virksomhet «skal være å tilby eierkommunen kvalitative tiltak som åpner for sysselsetting, deltagelse og inkludering i det ordinære arbeidslivet for kommunens innbyggere. Selskapet er en del av virkemiddelapparatet for å nå kommunens sosialpolitiske målsettinger, og kan tilby eier tjenester innen dette formålet for øvrig.»

Veksttorget Service og Tjenester AS har samme styreleder, daglig leder, regnskapsfører og revisor som Veksttorget AS.

Kinobygget AS – org.nr. 982 897 351

Eierandel: 100%

Formål: Bygge og drive anlegg til kulturformidling, herigjennom delta i annen virksomhet som står i forbindelse med dette

Organisasjon/historie: Selskapet ble stiftet 15. januar 2001. Verdal kommune overtok alle aksjene i selskapet fra 2014, jfr. vedtak i kommunestyrets sak 85/13.

Virksomhet: Kinobygget AS holder til i Verdal.

Roller:

- Styrets leder Arnstein Kjeldsen (f 1966)
- Styremedlem Bård Kotheim (f 1959)
- Styremedlem Siri Lunnan (f 1979)
- Revisor Ernst & Young AS
- Regnskapsfører Sparebank1 Regnskapshuset SMN AS

Nøkkeltall Kinobygget AS, utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	3.000	3.000	2.000	3.198	3.511
Driftsresultat	685	-1.245	1.123	2.243	2.214
Ordinært resultat	52	-1.372	422	864	628
Balanse					
Omløpsmidler	2.283	3.785	3.012	4.340	909
Anleggsmidler	19.685	20.235	20.638	21.165	21.753
Sum eiendeler	21.968	24.019	23.650	25.505	22.661
Kortsiktig gjeld	670	2.773	706	463	400
Langsiktig gjeld	21.578	21.578	21.904	24.425	22.508
Sum gjeld	22.249	24.352	22.610	24.888	22.908
Sum egenkapital	-281	-332	1.040	618	-247

Selskapet har i tre av de siste fem årene gjort opp regnskapet med mer gjeld enn bokført verdi på eiendeler. Også 2017 avsluttes med negativ egenkapital, derav vurderingen «ikke tilfredsstillende» på soliditet (tabell neste side). Likviditetsgraden er likevel god, med positiv drift og nesten 2,3 mill. "på bok".

Likviditetsgrad:**Lønnsomhet:**

Svak
(3,1%)

Soliditet:

Ikke tilfredsst.
(-1,3%)

[Vis beregningsmodell](#)**Nøkkel tall**

Beløp i hele 1000

	2017	2016	2015	2014	2013	
Totalrentabilitet i %	3,1	-4,9	4,7	9,5	9,7	Ikke
Resultat av driften i %	22,8	-41,5	56,2	70,1	63,1	Ikke
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	-24,1	-51,5	65,5	597,3	-123,6	Ikke
Likviditetsgrad	3,41	1,36	4,27	9,37	2,27	Ikke
Egenkapitalandel i %	-1,3	-1,4	4,4	2,4	-1,1	Ikke
Gjeldsgrad	-79,2	-73,3	21,7	40,3	-92,7	Ikke

Kilde: Årsregnskap, Brønnøysundregistrene

Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS – org.nr. 956 298 660

Eierandel: 50%

Andre aksjonærer: Nord-Trøndelag Fylkeskommune

Formål: Å drive et nasjonalt kultursenter på Stiklestad og alt som dermed står i forbindelse, herunder konsolidert museum.

Organisasjon/historie: Selskapet ble stiftet 12. desember 1989.

Virksomhet: Bedriften holder til i Verdal (Stiklestad allé 350). Foruten museumsaktiviteten, er Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS også eneeier av Stiklestad Hotell som de siste tre år har omsatt for MNOK 31 (2015), MNOK 32 (2016) og MNOK 37 (2017) med positive årsresultat på hhv. MNOK 0,7 (2015), MNOK 1,4 (2016) og MNOK 1,7 (2017).

Roller:

- Daglig leder Anne Marit Mevassvik
- Styrets leder Bente Erichsen (f 1949)
- Styremedlem Robert Bye
- Styremedlem Jo Stein Forbord Moen (f 1972)
- Styremedlem Arnstein Indahl (f 1959)
- Styremedlem Anne Kristine Børresen (f 1964)
- Styremedlem Arnstein Hellem (f 1956)
- Varamedlem Nils Åge Aune (f 1965)
- Varamedlem Maiken Lien Jørgensen (f 1972)
- Revisor Trøndelag Revisjon AS

Nøkkeltall Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (inkl. hotell), utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	64.469	60.313	59.375	59.897	59.207
Driftsresultat	1.887	3.138	1.761	2.089	2.814
Ordinært resultat	1.220	2.422	1.151	1.148	1.272
Balanse					
Omløpsmidler	13.847	4.344	2.876	4.025	3.249
Anleggsmidler	52.448	52.250	54.742	55.083	57.606
Sum eiendeler	66.295	56.594	57.618	59.108	60.855
Kortsiktig gjeld	12.763	6.595	7.764	6.383	7.879
Langsiktig gjeld	19.968	17.654	19.931	23.952	25.351
Sum gjeld	32.731	24.250	27.696	30.336	33.230
Sum egenkapital	33.565	32.344	29.923	28.772	27.625

Likviditetsgrad:**Lønnsomhet:**

Svak
(3,2%)

Soliditet:

Meget god
(50,6%)

Nøkkeltall**MORREGNSKAP****KONSERNREGNSKAP**Viser regnskapstall for **hovedkontor** - Beløp i hele 1000

	2017	2016	2015	2014	2013
Totalrentabilitet i %	3,2	5,6	3,4	4	5
Resultat av driften i %	2,9	5,2	3	3,5	4,8
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	3,7	7,8	3,9	4,1	4,7
Likviditetsgrad	1,08	0,66	0,37	0,63	0,41
Egenkapitalandel i %	50,6	57,2	51,9	48,7	45,4
Gjeldsgrad	1	0,7	0,9	1,1	1,2

Kilde: Årsregnskap, Brønnøysundregistrene

Nøkkeltall**MORREGNSKAP****KONSERNREGNSKAP**Viser regnskapstall for **hovedkontor** - Beløp i hele 1000

	2017	2016	2015	2014	2013
Totalrentabilitet i %	6	8,3	5	5,6	6,4
Resultat av driften i %	3,9	5,3	3,1	3,5	4,3
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	9,8	14,4	8	8,5	9,5
Likviditetsgrad	1,36	1,11	0,9	1,11	0,9
Egenkapitalandel i %	45,3	50	44	40,6	37
Gjeldsgrad	1,2	1	1,3	1,5	1,7

Kilde: Årsregnskap, Brønnøysundregistrene

Det drives godt på Stiklestad i den forstand at den samlede aktiviteten viser jevn vekst på topplinjen (driftsinntekter) og med årlige avsetninger fra et positivt resultat siste fem år. Resultatgraden kan i utgangspunktet synes lav, men er ikke atypisk for kultur- og hotellsektoren. Selskapet har en god kontantbeholdning.

Mangeårig direktør for kultursenteret, Turid Hofstad, gikk i august 2018 av som daglig leder, men skal fortsatt ha SNK som arbeidsplass frem til hun går av med pensjon om to år. Ny daglig leder er Anne Marit Mevassvik, som siden 2007 har vært heltidspolitiker i Nord-Trøndelag fylke. Før det, fra 1999, var hun kommunestyremedlem i Overhalla og varaordfører i kommunen fra 2003–2007 før hun gikk inn i fylkespolitikken.

Tindved kulturhage AS – org.nr. 887 921 512

Eierandel: 45,32%

Andre aksjonærer: Coop Midt-Norge SA (45,32%), SIVA (4,53%), Sparebank1 SMN (3,63%), Gjensidige Forsikring ASA (1,21%)

Formål: Tindved kulturhage AS eier og driver anlegget i Møllegata 6, Verdal. Lokaler leies ut til bedrifter og institusjoner innenfor kulturnæring, utdanning og virksomhet ellers med naturlig tilknytning til de nevnte fag og bransjer. Tindved Kulturhage AS skal være en nasjonal aktør innenfor kulturbasert næringsutvikling og verdiskaping i kulturnæringene. Selskapet skal bistå bedrifter med tjenester og rådgivning rettet mot bedriftenes og virksomhetenes etablering og/eller utvikling.

Organisasjon/historie: Tindved ble stiftet 15. desember 2004. En kapitaltilførsel, vedtatt i kommunestyret 26. november 2012, medførte at kommunens eierandel økte fra 44,6%.

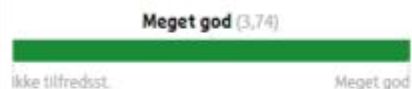
Virksomhet: Tindved sitt hovedkontor BRIKKEN er lokalisert i sentrum av Verdal, Johannes Minsaas plass 6. Verdal kommunes kulturskole og kulturavdeling samt skuespillerutdanningen til Nord Universitet holder til i Møllegata 6, bare noen meter nede i gata. I tillegg har Tindved en avdeling på Filmfabrikken i Levanger og på gamle Sakshaug skole, Spiren, i Inderøy.

Roller pr 31/12-17:

- Daglig leder Anne Segtnan (f 1979)
- Styrets leder Petter Voll (f 1959)
- Styremedlem Eli Irene Røthe (f 1960)
- Styremedlem Magne Bjørkli (f 1956)
- Styremedlem Pål Hofstad (f 1964)
- Styremedlem Berit Fikse (f 1982)
- Revisor Trøndelag Revisjon AS
- Regnskapsfører Falstads Regnskapsservice AS

Nøkkeltall Tindved Kulturhage AS, utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	8.913	6.665	6.638	6.262	7.285
Driftsresultat	2.017	1.408	1.150	1.368	1.713
Ordinært resultat	1.148	489	197	375	613
Balanse					
Omløpsmidler	4.168	3.482	2.552	3.556	3.832
Anleggsmidler	27.833	29.356	29.246	29.380	30.301
Sum eiendeler	32.001	32.837	31.798	32.936	34.133
Kortsiktig gjeld	1.115	1.156	545	564	767
Langsiktig gjeld	14.747	16.690	16.751	18.067	19.435
Sum gjeld	15.862	17.846	17.296	18.631	20.203
Sum egenkapital	16.139	14.991	14.502	14.305	13.930

Likviditetsgrad:**Lønnsomhet:**

Tilfredsst.
(6,3%)

Soliditet:

Meget god
(50,4%)

[Vis beregningsmodell](#)**Nøkkeltall**

Beløp i hele 1000

	2017	2016	2015	2014	2013	
Totalrentabilitet i %	6,3	4,4	3,7	4,2	5,3	
Resultat av driften i %	22,6	21,1	17,3	21,8	23,5	
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	7,4	3,3	1,4	2,7	5,6	
Likviditetsgrad	3,74	3,01	4,68	6,3	5	
Egenkapitalandel i %	50,4	45,7	45,6	43,4	40,8	
Gjeldsgrad	1	1,2	1,2	1,3	1,5	

Kilde: Årsregnskap, Brønnøysundregistrene

Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad AS – org.nr. 917 124 957

Eierandel: 30,77%

Andre Aksjonærer: Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS (23,08%) , Levanger kommune (15,38%), Frosta kommune (7,69%), Nidaros Bispedømme (7,69%), Stjørdal kommune (7,69%), Malvik kommune (7,69%).

Formål: Legge til rette for at pilegrimer får oppleve ledenes historie, kultur, natur og åndelighet. Gi pilegrimer informasjon om ledene. Utvikle vertskapet langs ledene. Markedsføre pilegrimsvandring langs ledene. Sørge for vedlikehold av ledene. Bygge bedriftsnettverk langs ledene.

Organisasjon/historie: Etablert 29.02.2016 (vedtekstsdato) og registrert i foretaksregisteret 10.05.2016

Virkksomhet: Regionalt Pilegrimssenter har adresse Stiklestad allé 350. Senteret samarbeider tett med Nasjonalt pilegrimssenter, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, interregprosjektet Green highways , Nidaros pilegrimsgård, fylkeskommuner, kommuner, menigheter, næringsliv, grunneiere og frivillige.

Senteret er ansvarlig for Pilegrimsleden i følgende kommuner:

- Nordleden: Grong, Snåsa, Steinkjer og Verdal kommune.
- St. Olavsleden: Verdal, Levanger, Stjørdal, Frosta og Malvik kommune.

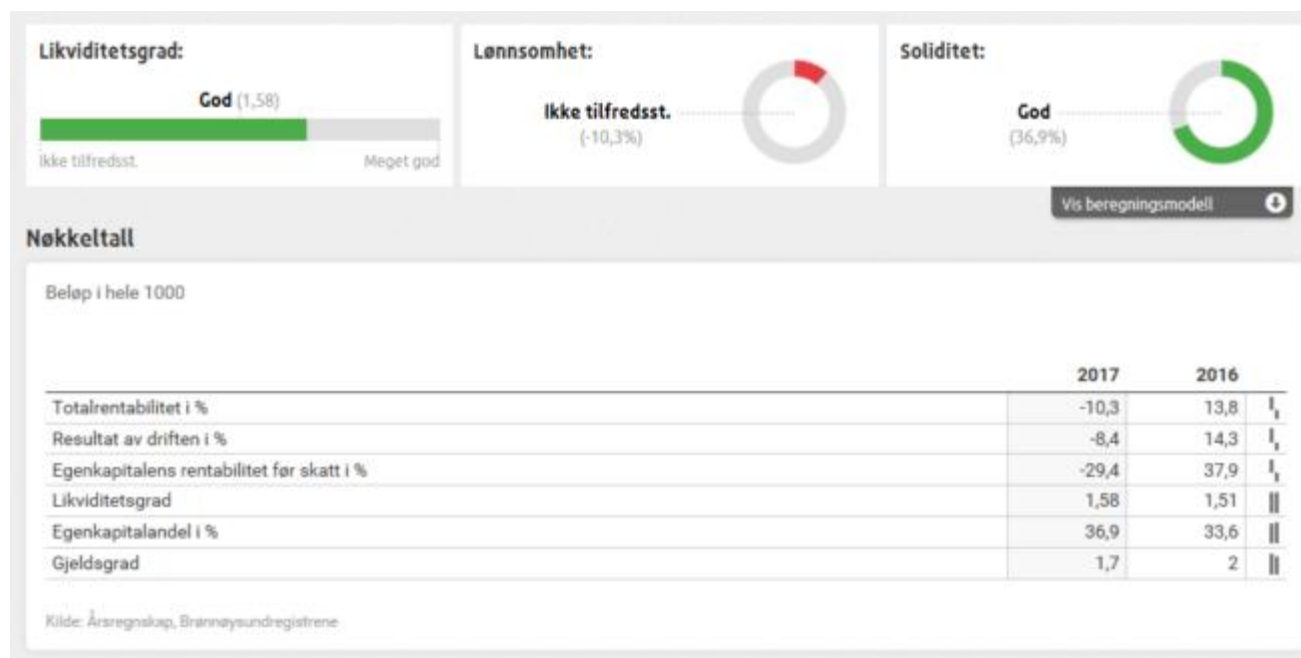
Roller:

- Daglig leder Heidi Carine Brimi (f 1975)
- Styrets leder Kjartan Bergslid (f 1966)
- Styremedlemmer: John Petter Valstad (f 1975)
Anne Haga (f 1975)
Trond Selseth (f 1955)
Grete Sørebo (f 1970)
- Varamedlemmer Guri Marjane Sivertsen (f 1960)
Arnstein Indahl (f 1959)
- Revisor Trøndelag Revisjon AS
- Regnskapsfører Falstads Regnskapsservice AS

Nøkkeltall Regionalt Pilegrimssenter Stiklestad AS, utvikling siste to år:

Regnskapsår	2017	2016
Resultat (tall i hele 1000)		
Driftsinntekter	800	740
Driftsresultat	-67	106
Ordinært resultat	-67	99
Balanse		
Omløpsmidler	528	776
Anleggsmidler	0	0
Sum eiendeler	528	776
Sum kortsiktig gjeld	334	514
Sum gjeld	334	514

Sum egenkapital	195	261

Proneo AS – org.nr. 991500936

Eierandel: 12,99% (200 aksjer av totalt 1540)

Andre aksjonærer: Siva – Selskapet For Industrivekst SF (16,23%), NTE Holding AS (16,23%), Stjørdal kommune (15,91%), Kværner Verdal AS (15,58%), Levanger kommune (12,99%), Sparebank1 SMN (5,39%), Gjensidige Stjørdal (4,68%).

Formål: Drive forretningsmessig rådgivning og alt som naturlig forbindes med slike aktiviteter. Selskapet kan erverve aksjer og andeler i andre selskap og organisasjoner etter retningslinjer gitt av styret. Selskapet skal gjennom aktiv bruk av kompetanse, ressurser og nettverk bidra til nyskaping, bedriftsetablering, utvikling av eksisterende næringsliv og vekst i regionen.

Organisasjon/historie: Proneo AS ble stiftet 29. juni 2007.

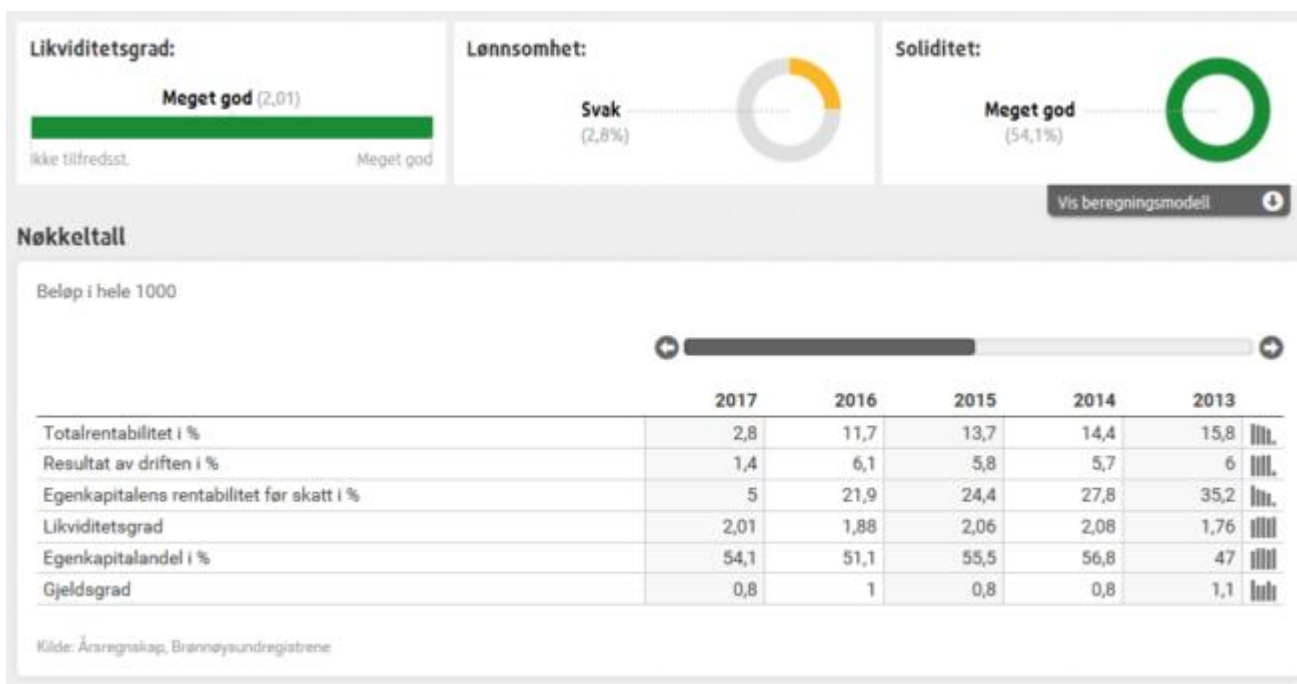
Virksomhet: Proneo AS har sitt hovedkontor i Verdal (Neptunvegen 6). Avdelingskontorer i Stjørdal og Trondheim.

Roller pr 31/12-2017:

- Daglig leder Per Anders Folladal (f 1962)
- Styreleder Reidar Bye (f 1966)
- Styremedlemmer Bjørn Arne Skogstad (f 1961)
Eli Arnstad (f 1962)
Marte Aurstad Aspnes (f 1980)
Aud Trondvold (f 1967)
Sturla Magnus (f 1971)
- Revisor Bdo AS
- Regnskapsfører Sparebank 1 Regnskapshuset Smn AS

Nøkkeltall Proneo AS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat	Tall i hele 1000	Tall i hele 1000	I hele kroner	I hele kroner
Driftsinntekter	25.556	25.269	24.665.446	23.315.508
Driftsresultat	361	1.554	1.436.169	1.318.208
Ordinært resultat	309	1.207	1.100.052	1.039.451
Balanse				
Omløpsmidler	14.062	14.354	11.200.635	8.967.720
Anleggsmidler	1.224	1.239	990.743	994.773
Sum eiendeler	15.286	15.593	12.191.377	9.962.493
Sum kortsiktig gjeld	7.010	7.624	5.431.302	4.302.469
Sum gjeld	7.010	7.626	5.431.302	4.302.469
Sum egenkapital	8.276	7.967	6.760.075	5.660.024

Proneo har fra oppstarten i 2007 og fram til 2017 gått fra 4,8 til 25,5 millioner kroner i omsetning. Selskapet har vokst jevnt og trutt, og er i dag arbeidsplassen til 21 personer, fordelt på hovedkontoret i Verdal og avdelingskontorer i Stjørdal og Trondheim.

For Verdal kommune er Proneo en viktig samarbeidspartner, spesielt fordi hele kommunens førstelinjetjeneste innen næringsutvikling leveres av Proneo (tildelt etter anbudskonkurranse utlyst via Doffin). Også andrelinjetjenesten, dvs. spesiell oppfølging av etablerere og/eller forretningsideer med stort forretningsmessig eller innovasjonsmessig potensial, er lagt inn i rammeavtalen. Den omfatter også leveranser av inkubatortilbud, enkelte sekretariatsfunksjoner og ikke minst samarbeid med kommunen om entreprenørskap i skolen. Den aller største andelen av avtalen går likevel til leveranse av innovasjonstjenester og service til kommune, næringsliv og industri – eksempelvis gjennom prosjekter som Kompetansekraft, Industriens dag, kompetansekartlegginger osv.

Proneo er non-profit og delvis offentlig eid. Strategien rundt styresammensetningen har siden oppstarten vært å satse på et profesjonelt, eksternt styre, ikke eierskapsrepresentasjon. Denne strategien har medført at selskapet har kunnet hente inn ressurser utenfor sitt geografiske kjerneområde, noe som både har utvidet selskapets nettverk og kompetanse.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS – org.nr. 992 462 841

Eierandel: Nord-Trøndelag Fylkeskommune var fram til 31.12.2017 eneeier i NTE Holding AS. Fra 1. januar 2018 er eierskapet overført til 23 kommuner i det tidligere Nord-Trøndelag.

Verdal kommunes eierandel utgjør 8,80%

Andre aksjonærer: Flatanger 1,04% - Fosnes 1% - Frosta 1,86% - Grong 3,96% - Høylandet 1,13%
Inderøy 4,55% - Leka 1% - Leksvik 2,44% - Levanger 11,34% - Lierne 2,1% - Meråker 4,64%
Namdalseid 1,38% - Namsos 7,73% - Namsskogan 4,43% - Nærøy 3,55% - Overhalla 2,61%
Røyrvik 2,42% - Snåsa 2,13% - Steinkjer 12,73% - Stjørdal 13,26% - Verran 3,03% - Vikna 2,86%

Formål: NTE er et trøndersk eid fornybarselskap som utvikler, produserer og distribuerer ren og fornybar energi, samt bygger og drifter digital infrastruktur.

Organisasjon/historie: NTE ble etablert av Nord-Trøndelag Fylkeskommune i 1919. Selskapet eies nå av 23 kommuner i det tidligere Nord-Trøndelag.

Virksomhet: NTE har sitt hovedkontor i Steinkjer og hovedmarked for strøm og fiberbasert bredbånd i Trøndelag.

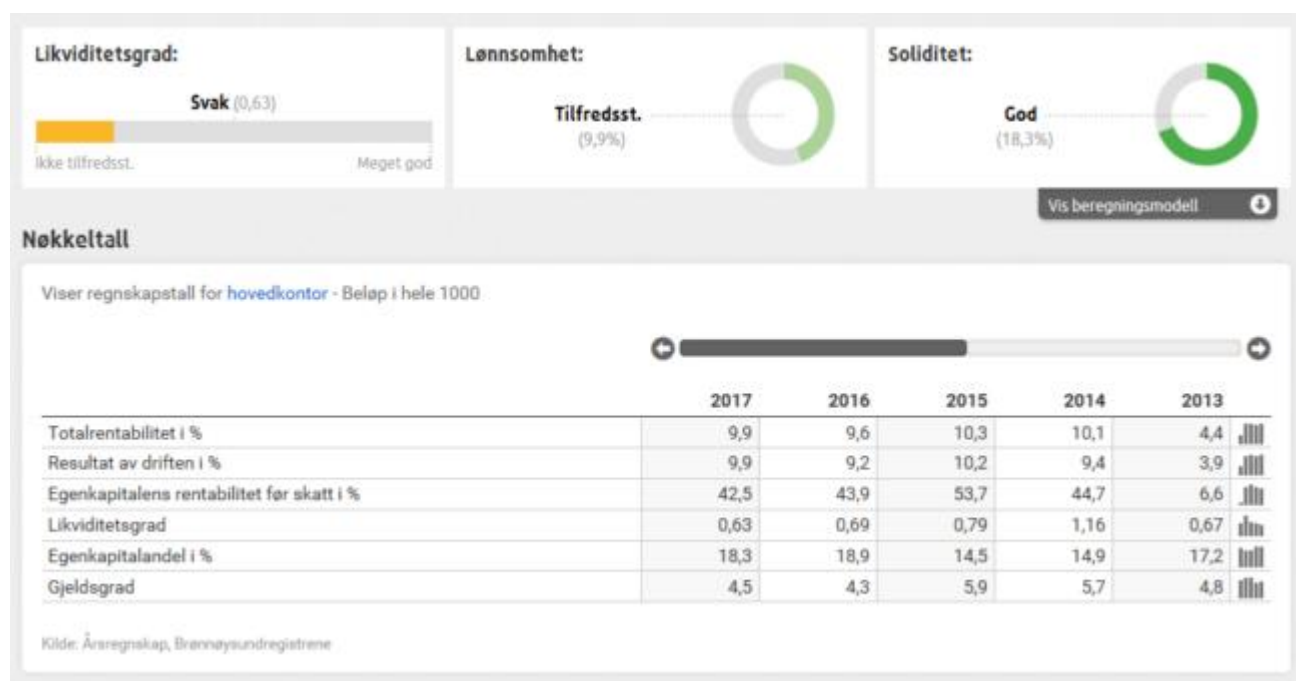
Datterselskaper: NTE Elektro AS; NTE Marked AS, NTE Nett AS, NTE Energi AS, NTE Entreprenør AS, NTE Montenegro AS, Joma Eiendom AS

Roller pr 31/12-2017:

- Konsernsjef Christian Stav (f 1968)
- Styreleder Jon Håvard Solum (f 1966)
- Nestleder Eli Arnstad (f 1962)
- Styremedlemmer Gunnar Robert Sellæg (f 1973)
Unni Merete Steinsmo (f 1954)
Gunnar Walleraunet (f 1958)
Bjørn Roald Helmersen (f 1969)
Kristin Eriksen Brede (f 1982)
- Varamedlemmer Per Storli (f 1961)
Bjørnar Gulstad (f 1968)
- Observatører Håvard Valøen (f 1973)
Rune Paulsen (f 1981)
- Revisor Kpmg AS

Nøkkeltall NTE Holding AS (konsernregnskap), utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen)					
Driftsinntekter	2.948.991	2.600.409	2.550.721	2.602.227	3.045.498
Driftsresultat	744.570	508.603	579.914	778.372	701.571
Ordinært resultat	352.711	37.684	132.879	288.555	67.194
Balanse					
Omløpsmidler	786.857	843.417	702.371	679.277	506.057
Anleggsmidler	8.015.058	7.794.697	7.342.066	7.363.439	8.698.084
Sum eiendeler	8.801.915	8.638.114	8.044.437	8.042.716	9.204.141
Kortsiktig gjeld	1.368.469	1.317.714	1.126.853	730.198	770.380
Langsiktig gjeld	3.148.943	3.294.992	4.675.061	5.385.739	6.222.681
Sum gjeld	4.517.412	4.612.706	5.801.914	6.115.937	6.993.061
Sum egenkapital	4.284.502	4.025.408	2.242.523	1.926.779	2.211.080

2017 var et ekstraordinært godt år for NTE med rekordproduksjon av kraft (4,5 TWh) og et årsresultat på 353 millioner kroner. Samtidig investerte selskapet nesten 700 millioner kroner i nye anlegg og betalte 181 millioner kroner i skatt (regnskapsmessig skattekostnad 327 mill.!). Det gir et utbytte til eier på 54 millioner kroner.

Utviklingen så langt i 2018 har ikke vært like positiv. NTE oppnådde i første halvår 2018 et resultat etter skatt på 135 millioner kroner, mot 213 millioner kroner samme periode i fjor. Nedgangen i kraftproduksjonen er på 30 prosent sammenliknet med samme periode i 2017, og grunnen er et usedvanlig tørt år så langt. NTE produserte 1,7 GWh første halvår, sammenlignet med 2,4 GWh første halvår i fjor. Nedgangen er imidlertid delvis motvirket av høyere kraftpriser og solid drift i hele konsernet.

I mai 2018 åpnet NTE to vannkraftverk; Byafossen ved Steinkjer og Storåselva på Snåsa, og til sammen produserer de ren, fornybar energi til 15.000 trøndere.

Naboer AB – org.nr. 556503-2322

Eierandel: 5,9% (200 aksjer av totalt 3400)

Andre aksjonærer: Naboer AB er et utviklingsselskap med 13 offentlige eiere i Jämtlands län (Region Jämtlands Härjedalen samt kommunene Krokom, Åre og Østersund) og Trøndelag (fylkeskommunen samt kommunene Trondheim, Holtålen, Inderøy, Meråker, Levanger, Stjørdal, Tydal, Verdal)

Formål: Virksomheten skal stimulere til utvikling innen kultur, turisme og idrett over landegrensen Sverige/Norge og skape merverdi for aksjonærene. Pågående prosjekter [kan du lese mer om her](#).

Organisasjon/historie: Naboer AB ble stiftet i 1995.

Virksomhet: Naboer AB holder til sentralt i Østersund i "Gamla skolan", samlokalisert med bl.a. Østersunds turistkontor.

Roller pr 31/12-17:

- Daglig leder Lennart Adsten (f. 1961)
- Styreleder Kjetil Aarstad (f. 1946)
- Styremedlemmer Odd Tomas Hägg (f. 1955)
May Britt Lagesen (f. 1971)
Mona Helén Modin Tjulin (f. 1973)
Jan Håvard Refsethås (f. 1957)
Rakel Therese Trondal Skårslette (f. 1974)
- Varamedlemmer Stig Klomsten (f. 1967)
Ragnhild Kvalø (f. 1952)
Karl Anders Håkan Larsson (f. 1950)
- Revisor Ulrika Helena Huss (f. 1976)
- Vara Jan Anders Larsson (f. 1969)

Nøkkeltall Naboer AB, utvikling siste fem år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat (tall i tusen SEK)					
Driftsinntekter	1.520	1.993	1.610	3.022	2.594
Driftsresultat	-5	-9	-186	-87	-96
Ordinært resultat	9	7	-49	0	29
Balanse					
Omløpsmidler	2.789	3.070	2.552	2.654	2.933
Anleggsmidler	0	0	0	0	0
Sum eiendeler	2.789	3.070	2.552	2.654	2.933
Skyldig skatt/off. avg.	0	0	0	118	174
Kortsiktig gjeld	436	726	215	150	373
Langsiktig gjeld	0	0	0	0	0
Sum gjeld	436	726	215	268	547
Sum egenkapital	2.353	2.344	2.337	2.386	2.387

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS – org.nr. 988 067 075

Eierandel: 0,2 % (1 aksje av totalt 460).

Andre aksjonærer: Trøndelag fylkeskommune (15,22%), NTNU (13,05%), Nortura SA (8,7%), Tine SA (8,7%), Trondheim kommune (6,52%), Grilstad AS (4,35%), Sparebank1 SMN (4,35%), Sør-Trøndelag Landbruksselskap (4,35%), Felleskjøpet Agri SA (2,17%). 92 øvrige aksjonærer eier mindre enn 2% hver av aksjene, totalt 32,61%

Formål: Oi! utvikler trøndersk mat og drikke. Basert på kunnskap utvikler Oi! salgsarenaer, kompetanse og nettverk for matnæringa

Organisasjon/historie: Oi! ble stiftet 18. januar i 2005.

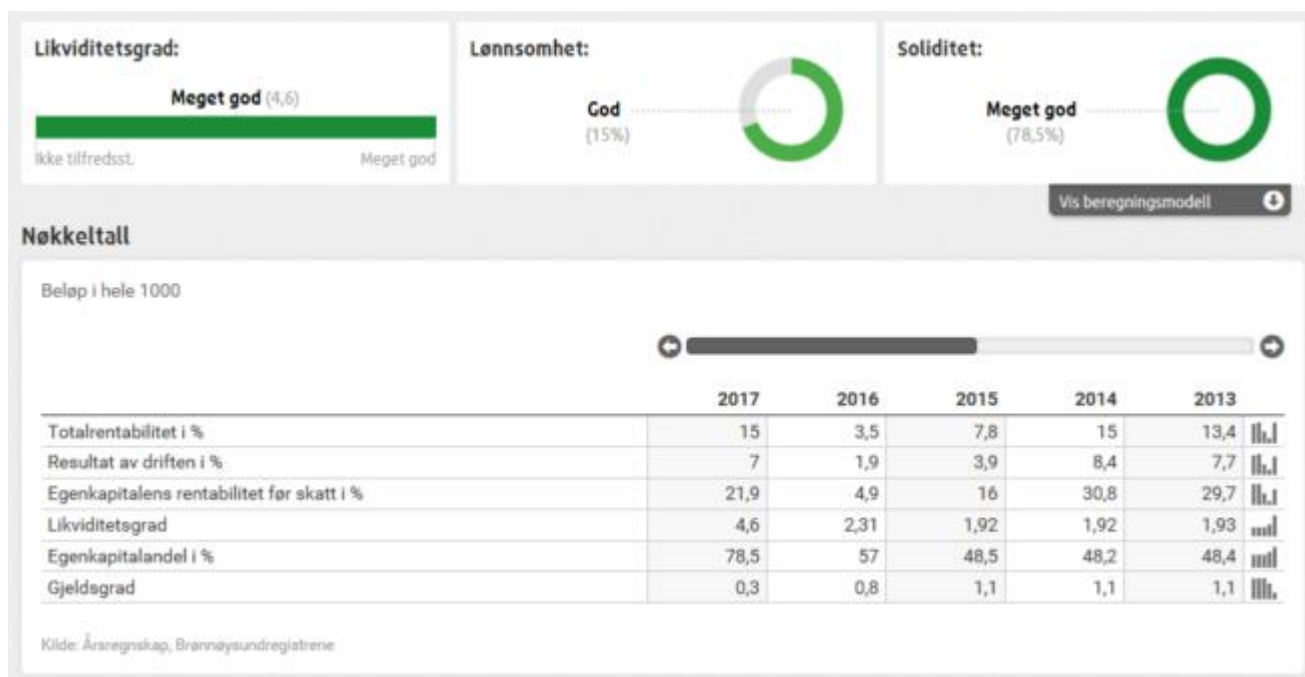
Virksomhet: Oi! Holder til i Kongens gate 30 i Trondheim.

Roller pr 31/12-2017:

- Daglig leder Aslaug Rustad (f 1972)
- Styrets leder Ola Heggem (f 1952)
- Nestleder Marit Haugen (f 1970)
- Styremedlemmer Nils Andre Williksen (f 1980)
Nils Asle Dolmseth (f 1967)
Eva Falch (f 1970)
- Varamedlemmer Sissel Langørgen (f 1972)
Christine Svarva Nielsen (f 1983)
- Revisor Ernst & Young AS
- Regnskapsfører Sparebank 1 Regnskapshuset SMN AS

Nøkkeltall Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat	Tall i hele 1000	Tall i hele 1000	Tall i hele kroner	Tall i hele kroner
Driftsinntekter	12.552	12.478	13.547.323	9.921.068
Driftsresultat	847	233	531.305	828.597
Ordinært resultat	642	112	381.816	625.491
Balanse				
Omløpsmidler	5.367	6.260	7.122.263	6.407.999
Anleggsmidler	58	48	57.689	18.945
Sum eiendeler	5.426	6.308	7.179.952	6.426.944
Skyldig skatt/off. avg.	237	402	511.843	558.711
Annen kortsiktig gjeld	513	1.545	3.188.607	2.770.547
Sum gjeld	1.168	2.712	3.700.450	3.329.258
Sum egenkapital	4.258	3.596	3.479.502	3.097.686

Nytt styre er valgt i 2018:

- Ordfører i Inderøy, Ida Stuberg, overtar som styreleder.
- Styremedlemmer er Marit Haugen, Nils Asle Dolmseth, Eva Falch og Nils Andre Williksen.

Foruten daglig leder Aslaug Rustad er det fire fast ansatte i Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS:

- Prosjektledere: Brit Melting, Åslaug Hennissen og Kirsti Margrethe Haave Myran
- Kommunikasjon: Kristine Rise

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

Interkommunale selskaper:

Revisjon Midt-Norge SA – org.nr. 919 902 310

(tidligere KomRev Trøndelag IKS – org.nr. 987 123 842)

Eierandel: Samvirkeforetak. Verdal kommunes innskudd utgjør kr. 120.000,- av en samlet andelskapital på 2,8 millioner kroner (4,29%).

Andre aksjonærer: Opprinnelig 21 kommuner og fylkeskommunen i Nord-Trøndelag. Fra 1. juli 2008 gikk 5 kommuner i Sør-Helgeland inn som deltakere og fra 1 juni 2015 tre kommuner i Indre Helgeland. **Den 28. august 2017 gikk KomRev Trøndelag IKS inn i det nyetablerte samvirkeselskapet Revisjon Midt-Norge SA.** Deltakerne i selskapet er kommunene Agdenes, Bindal, Brønnøy, Flatanger, Fosnes, Frosta, Frøya, Grane, Grong, Hattfjelldal, Hemne, Hitra, Høylandet, Inderøy, Klæbu, Leka, Levanger, Lierne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Namdalseid, Namsos, Namsskogan, Nærøy, Orkdal, Overhalla, Røyrvik, Selbu, Skaun, Snillfjord, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Sømna, Trøndelag fylkeskommune, Tydal, Vefsn, Vega, Verdal, Verran og Vevelstad.

Formål: Revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Organisasjon/historie: Revisjon Midt-Norge SA ble etablert 28. august 2017.

Virksomhet: Selskapets hovedkontor ligger i Steinkjer.

Roller:

- Daglig leder Arnt Robert Ovesen Haugan (f 1971)
- Styrets leder Hans Svein Urdahl Wendelbo (f 1949)
- Nestleder Elin Rodum Agdestein (f 1957)
- Styremedlemmer Anne Birgitte Steinsli Sklet (f 1964)
Oddvar Fossum (f 1956)
Torbjørn Måsøval (f 1948)
Lauritz Nicolai Løvaas Jessen (f 1986)
Eva Lundemo (f 1971)
- Varamedlemmer Eldbjørg Lovise Røstvold (f 1951)
Nils-Even Fuglem (f 1969)
Trude Holm (f 1952)
Arnfinn Kampli (f 1954)
Linda Pettersen (f 1974)
Tor Arne Stubbe (f 1973)
- Revisor Revisjon Nor AS
- Regnskapsfører Hegle Regnskap AS

Pr. 1. august 2018 foreligger det ingen offentlige regnskapstall for nye Revisjon Midt-Norge SA.

Medlemmenes andelsinnskudd er basert på innbyggertall per juli 2016, som gir følgende fordeling:

Under 2000		2000-4999	5000-9999	10.000-19.999	Over 20.000	Fylkeskommuner
Agdenes		Frøya	Klæbu	Vefsn	Steinkjer	Trøndelag
Tydal		Hemne	Midtre	Verdal	Stjørdal	
Snillfjord		Hitra	Gauldal	Levanger		
Høylandet		Meldal	Skaun	Namsos		
Lierne		Selbu	Nærøy	Orkdal		
Namsskogan		Overhalla	Inderøy	Melhus		
Røyrvik		Grong	Brønnøy	Malvik		
Fosnes		Snåsa				
Leka		Verran				
Flatanger		Frosta				
Namdalseid		Meråker				
Bindal		Sømna				
Vega						
Vevelstad						
Grane						
Hattfjelldal						
Ant.komm	16	12	6	7	2	1
Innskudd	15.000	30.000	60.000	120.000	200.000	600.000
Tot pr gr	240.000	360.000	360.000	840.000	400.000	600.000

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

KonSek Trøndelag IKS – org.nr. 988 799 475

(tidligere KomSek Trøndelag – org.nr. 987 672 196)

Eierandel: 4%

Andre aksjonærer: Trøndelag fylkeskommune og 35 kommuner i Trøndelag.

Formål: KomSek Trøndelag IKS skal være sekretariat for kontrollutvalgene i deltakerkommunene og fylkeskommunen.

Organisasjon/historie: KomSek ble etablert 1. juli 2004 og overtok ansvaret for sekretariatfunksjonen i kontrollutvalgene i kommunene i Nord-Trøndelag fra årsskiftet 2004/2005. **Selskapet ble fusjonert inn i KonSek Trøndelag IKS pr 01.01.2018.** Tallene under gjelder altså for KonSek, ikke KomSek.

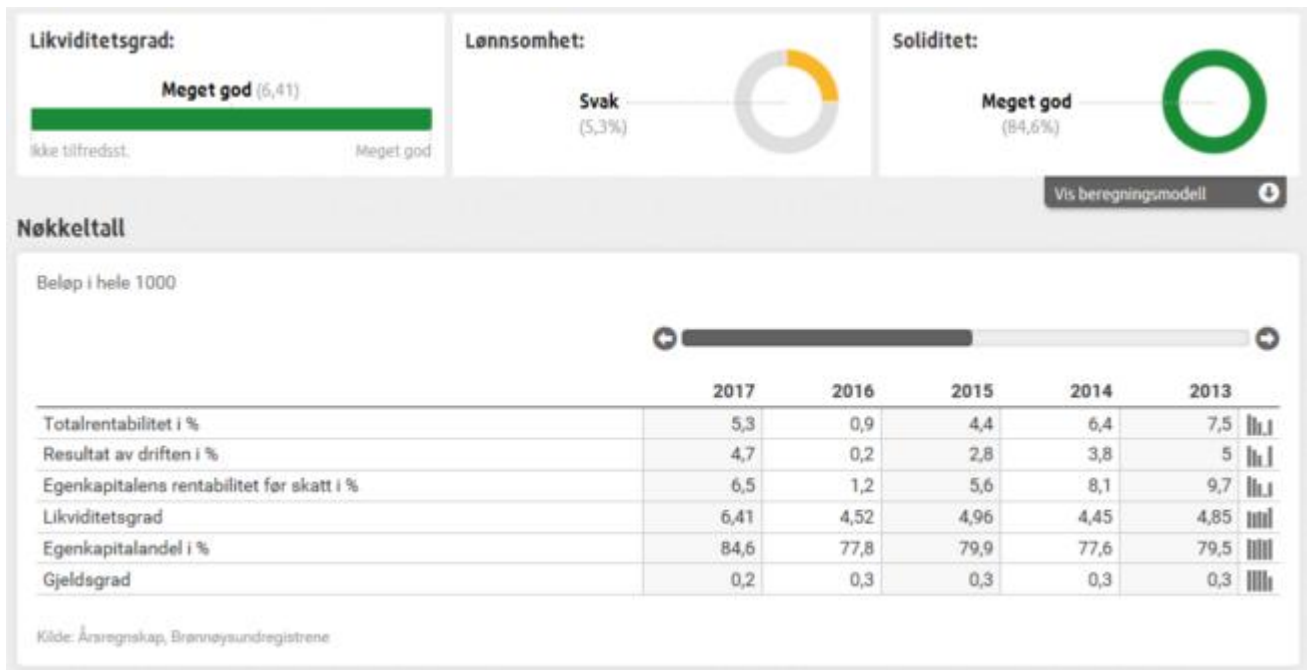
Virksomhet: Selskapets hovedkontor ligger i Steinkjer.

Roller:

- Daglig leder Torbjørn Berglann (f 1965)
- Styrets leder Gunnar Alstad (f 1963)
- Nestleder Inga Johanne Balstad (f 1952)
- Styremedlemmer Einar Sandlund (f 1964)
Erik Seem (f 1955)
Jan Ole Sund (f 1960)
Oddlaug Børseth Brekken (f 1954)
Sigrid Øiahals Johannessen (f 1964)
- Varamedlemmer Helge Bjørn Bæverfjord (f 1941)
Jorunn Irene Sund (f 1962)
Liv Hjørdis Thun (f 1939)
Steinar Berdal (f 1959)
Hans-Fredrik Donjem (f 1942)
Karin Kirsti Bakklund Bjørkhaug (f 1964)
Line Merete Elvrum (f 1975)

Nøkkeltall KonSek Trøndelag IKS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat (tall i hele 1000)				
Driftsinntekter	4.932	4.855	4.656	4.967
Driftsresultat	233	10	130	188
Ordinært resultat	250	38	174	235
Balanse				
Omløpsmidler	5.248	4.135	3.969	3.857
Anleggsmidler	65	0	14	17
Sum eiendeler	5.313	4.135	3.983	3.874
Kortsiktig gjeld	819	915	801	867
Langsiktig gjeld	0	0	0	0
Sum gjeld	819	915	801	867
Sum egenkapital	4.494	3.219	3.182	3.007

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

Lierne nasjonalparksenter IKS org.nr. 987 794 453

Eierandel: 5%

Andre aksjonærer: Lierne kommune (60%), Nord-Trøndelag fylkeskommune (20%), Steinkjer, Grong og Snåsa – alle tre med 5% hver.

Formål: Lierne Nasjonalparksenter IKS skal være et informasjonssenter for Lierne nasjonalpark og Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark og skal videre:

- formidle kunnskap og opplevelser om kultur, natur og naturbruk
- arbeide for økt forståelse av verdien som ligger i samspill mellom mennesker og natur
- bidra til at barn og ungdom opplever naturglede og gjennom dette blir gode forvaltere
- gjennom samarbeid, bidra til utvikling av ansvarlig, naturbasert næringsaktivitet i regionen
- ivareta rollen som koordinator overfor de andre innfallsportene til nasjonalparkene

Organisasjon/historie: Lierne Nasjonalparksenter IKS ble etablert 15. okt. 2004. Eierforholdet i selskapet er det samme i 2018 som ved opprettelsen.

Virksomhet: Selskapets hovedkontor ligger i Nordli.

Roller:

- Daglig leder Lillian Bergli (f 1975)
- Styrets leder Oddbjørn Karmhus Nordset (f 1946)
- Nestleder Maria Christine Collett Sælør (f 1960)
- Styremedlemmer Asbjørn Lorents Hagerup (f 1948)
Siv Merethe Gederaas Belbo (f 1974)
Birgitta Fossum (f 1969)
- Varamedlemmer Grete Karine Bruce (f 1962)
Ragnhild Vist Lindberg (f 1963)
Kristian Fiskum Nesser (f 1974)
- Revisor Revisjon Midt-Norge Sa

Nøkkeltall Lierne ansjonalparksenter IKS, utvikling siste to år:

Regnskapsår	2017	2016
Resultat (hele kroner)		
Driftsinntekter	5.379.750	4.652.549
Driftsresultat	750.628	687.397
Netto driftsresultat	799.565	733.374
Regnskapsmessig overskudd	45.572	0
Balanse		
Sum eiendeler	5.021.015	3.966.281
Kortsiktig gjeld	524.810	377.143
Langsiktig gjeld	836.048	752.726
Andre forpliktelser	0	110.282
Sum bokført egenkapital	3.660.157	2.726.130

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

Innherred interkommunale legevakt IKS – org.nr. 990 584 079

Eierandel: 31,4%

Andre aksjonærer: Kommunene Inderøy, Levanger og Frosta.

Formål: Innherred Interkommunale Legevakt IKS skal sørge for at alle fastboende innbyggere og personer med midlertidig opphold i kommunene Levanger, Verdal, Inderøy og Frosta får hjelp og behandling til tilstander og helsesvikt som trenger øyeblikkelig hjelp - dvs. akutt sykdom, helsesvikt eller skader der behandling ikke kan eller bør utsettes til kontortid neste virkedag.

Organisasjon/historie: Etablert 7. nov. 2006

Virksomhet: Selskapets hovedkontor ligger i Levanger (sykehuset)

Roller:

- Daglig leder Peter Daniel Aune (f 1964)
- Styreleder Bente Heggdal Molde (f 1956)
- Styremedlemmer Jon K. Vongraven (f 1955)
Anne Kari Haugdahl (f 1960)
Jostein Myhr
Frank Andre Opdahl, ansattrepresentant (f 1978)
- Representantskap: Bjørn Iversen (leder)
Robert Svarva
Marit Voll
Ida Stuberg
Trine Haug
Per Einar Weiseth (vara)

Nøkkeltall Innherred interkommunale legevakt IKS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat (i hele kroner)				
Driftsinntekter	17.279.554	11.866.537	11.477.122	11.893.541
Driftsresultat	-2.183.963	-953.420	-227.811	1.516.110
Ordinært resultat	-2.131.990	-915.785	-142.838	1.597.378
Balanse				
Omløpsmidler	37.810	4.043.703	3.200.456	3.334.855
Sum eiendeler	37.810	4.043.703	3.200.456	3.334.855
Sum egenkapital	-955.336	1.176.653	2.092.438	2.235.277

Siste års regnskap viser at kostnadene i legevaktvirksomheten har eskalert. De samlede driftsutgiftene har økt fra MNOK 12,8 til MNOK 19,5 fra 2016 til 2017. Merforbruket på ordinær drift er på nesten 2,2 millioner kroner i 2017, og etter avsetning og bruk av fond et merforbruk på knappe 1,2 millioner. Dette kommer i tillegg til et merforbruk året før på knappe 0,7 millioner. Balansen viser at det ikke er frie fond for inndekning, dermed må vel to millioner kroner dekkes inn gjennom ekstra overføring fra eierne for siste to driftsår.

Gitt selskapets verdi- og aktivitetsmessige størrelse og kommunens relativt høye eierandel, er det knyttet en ikke ubetydelig grad av risiko ved eierskapet. Verken likviditetsgrad, lønnsomhet eller soliditet er tilfredsstillende.

Representantskapet har bedt selskapet intensivere arbeide med å redusere sine kostnader og utrede mulige synergieffekter gjennom økt samhandling med nabokommunene på Innherred.

Innherred Renovasjon IKS – org.nr. 971 217 391

Eierandel: 16,4%

Andre aksjonærer: Selbu, Malvik, Meråker, Stjørdal, Frosta, Levanger, Inderøy, Leksvik og Tydal.

Formål: Ivareta deltagerkommunenenes lovpålagte oppgaver innenfor avfallssektoren. Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdet renovasjon eller beslektede områder. Dette må ikke medføre kostnader som fører til økt renovasjonsgebyr. Selskapet kan drive behandling av kloakkslam for de av deltagerkommunene som ønsker slik tjeneste. Selskapet kan etter vedtak i representantskapet opprette aksjeselskap eller delta i slike der dette er formålstjenlig for å ivareta sine interesser innenfor tjenesteområdet.

Organisasjon/historie: Etablert 14. jan. 1985

Virksomhet: Selskapet har sin virksomhet i Verdal, med betjente gjenbrukstorg i samtlige eierkommuner.

Selskapsstruktur: Innherred Renovasjon IKS er et konsern som består av morselskapet Innherred Renovasjon IKS, de to heleide datterselskapene Retura IR AS og Bruktbo Renovasjonsservice AS. Retura IR AS er ansvarlig for avfallsbehandling knyttet til næringslivet.

Innherred Renovasjon IKS er videre deleier i flere selskap, hvorav selskapene Ecopro AS og Trøndelag Gjenvinning AS er tilknyttede selskap (eierandel lik 20 % eller høyere).

I konsernregnskapet inkluderes både heleide datterselskaper og tilknyttede selskaper (se tabell neste side).

Roller:

• Daglig leder	Geir Tore Leira
• Styreleder	Per Kosberg
• Styrets nestleder	Ole Tronstad
• Styremedlemmer	Olav Løvseth
	Berit Johansen (ansatterrepr.)
	Inger Smågård
	Unni Moslet
	Therese Troset Engan
	Eva M. Juliussen Lien (vara)
• Revisor	PricewaterhouseCoopers AS

Nøkkeltall Innherred Renovasjon IKS, utvikling i hhv. morselskap og konsern siste to år:

Regnskapsår	Mor 2017	Mor 2016	Konsern 2017	Konsern 2016
Resultat (i hele tall)				
Driftsinntekter	179.688.336	168.617.292	216.900.801	205.698.238
Driftsresultat	13.011.156	10.631.902	15.750.913	14.492.643
Ord. resultat før skatt	11.932.733	9.194.700	14.442.438	13.205.268
Skatt	605.152	414.023	1.192.813	1.238.658
Årsresultat	11.327.581	8.780.677	13.249.625	11.966.610
Balanse				
Omløpsmidler	103.159.592	118.708.619	118.677.476	136.099.042
Anleggsmidler	159.110.353	148.085.143	189.570.931	178.073.945
Sum eiendeler	262.269.945	266.793.762	308.248.407	314.172.986
Kortsiktig gjeld	27.712.163	29.606.598	33.642.961	35.980.448
Langsiktig gjeld	123.107.864	140.155.384	138.255.967	157.687.487
Sum gjeld	180.732.042	196.583.439	203.835.977	222.982.072
Sum egenkapital	81.537.903	70.210.323	104.412.430	91.190.913

Egenkapitalen i morselskap og konsern er økt med henholdsvis MNOK 11,3 og MNOK 13,2 fra 2016 til 2017. Selskapet har svært god likviditet, dvs. god tilgang på midler som foretaket har sett i forhold til de forpliktelsene en har på samme tidshorisont. Kortsiktig gjeld er forpliktelser som forfaller innen ett år, mens omløpsmidler er midler i foretaket som likvideres innen ett år. Soliditeten vurderes også som god, med en egenkapitalandel (hvor stor andel av eiendelene som er finansiert med egenkapitalen) på over 31%.

Nøkkeltall					
Beløp i hele 1000					
	2017	2016	2015	2014	2013
Totalrentabilitet i %	5,5	4,7	4,5	3,7	1,1
Resultat av driften i %	7,2	6,3	5,4	4,4	0,2
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	15,7	13,9	10,9	6,7	-6
Likviditetsgrad	3,72	4,01	3,15	4,23	4,04
Egenkapitalandel i %	31,1	26,3	25,9	34,3	33,6
Gjeldsgrad	2,2	2,8	2,9	1,9	2

Kilde: Årsregnskap, Brønnøysundregistrene

Regnskap og årsmelding for 2017 viser et selskap som synes å ha god kontroll, selv om analysen over indikerer noe lav avkastning på selve eiendelene (dvs. lønnsomhet, eller totalrentabilitet som er begrepet benyttet i tabellen over). Et viktig poeng å ha med seg når det gjelder den type aktivitet Innherred Renovasjon driver, er at regelverket for beregning av gebyr for avfallstjenesten krever at inntekter og kostnader skal gå i balanse (selvkostprinsippet) over en periode på tre til fem år. For lite innbetalt avgift i forhold til faktiske kostnader, må kreves inn påfølgende år fra abonnentene, mens for mye må føres tilbake.

Dette gjøres gjennom såkalte selvkostfond som IR årlig avsetter penger i. For 2017 avsettes eksempelvis MNOK 10,7 innen husholdningsrenovasjon (boliger og hytter). Selskapet har en fremtidig forpliktelse knyttet til etterdrift og avvikling av deponiet ved Skjördalen avfallsanlegg (Ecopro, som har enerett for behandling av matavfall og slam). Utgifter knyttet til etterdrift er pådratt i regnskapet for å skape verdier. Gjenværende forpliktelse er beregnet til 20,9 millioner kroner, noe som framgår som langsiktig gjeld i selskapets balanse. Den gjenværende forpliktelsen er antatt å dekke årlig drift og vedlikehold av deponiet. Siste års endring i forpliktelsen utgjør vel 1,7 millioner kroner, og inngår i andre driftskostnader.

Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS – org.nr. 971 375 965

Eierandel: 2,94%

Andre aksjonærer: Foruten Verdal og Trøndelag(s) fylkeskommune(r) hadde IKA Trøndelag hadde pr 31/12-2017 ytterligere 39 kommuner som registrerte eiere: Agdenes, Bjugn, Frosta, Frøya, Grong, Hemne, Hitra, Holtålen, Høylandet, Inderøy, Klæbu, Leksvik, Levanger, Ilerne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Namsskogan, Oppdal, Orkdal, Os (Hedmark), Osen, Rennebu, Rissa, Roan, Røros, Røyrvik, Selbu, Skaun, Snillfjord, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Tydal, Verran, Ørland og Åfjord.

Formål: Formålet med IKA Trøndelag IKS er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eiernes papirbaserte og elektroniske arkiver og sørge for at materialet blir gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative og kulturelle formål. Selskapet skal kunne fungere som fylkesarkiv for deltakende fylkeskommuner. Selskapet er koordinator for privatarkiver i Trøndelag fylke og skal også kunne motta, oppbevare og tilgjengeliggjøre privatarkiver fra eierkommunene.

Organisasjon/historie: IKA Trøndelag ble opprettet som eget organ i 1987. Institusjonens nåværende navn, IKA Trøndelag, ble først tatt i bruk i 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999.

Virksomhet: Selskapet har inngått leieavtale med Dora AS i Trondheim om leie av kontorplass i 4. etasje i Arkivsenteret. Avtalen løper til 1. januar 2027. I Båttmannsgata 4 leier IKA to magasin med en kapasitet på ca 20.000 hyllemeter.

Roller:

• Daglig leder	Jens Rønning
• Styreleder	Hanne Haugnes (til våren 2019)
• Styrets nestleder	Ola Stene (til våren 2021)
• Styremedlemmer	Liv Marit Hovdal (til våren 2019)
	Petter Lindseth (til våren 2021)
	Jan Børre Solvik, ansatterrepresentant (til våren 2019)
• Varamedlemmer	1. Tore Wolden (til våren 2021)
	2. Ingrid Rolset Holt (til våren 2019)
	3. Snorre Gørstad (til våren 2021)
	4. Tone Stakvik (vara for ansatterrepr.)

Nøkkeltall IKA Trøndelag IKS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat (i hele kroner)				
Driftsinntekter	17.872.717	17.532.956	17.602.005	18.792.569
Driftsresultat	-1.607.444	142.674	-227.230	1.720.345
Ordinært resultat	-802.305	937.781	583.480	2.443.146
Balanse				
Omløpsmidler	9.102.017	9.871.123	8.961.634	8.789.540
Anleggsmidler	10.595.673	10.374.207	10.618.384	9.130.601
Sum eiendeler	19.697.690	20.245.330	19.580.018	17.920.141
Kortsiktig gjeld	2.269.741	2.216.336	2.176.489	2.175.327
Langsiktig gjeld	9.113.489	8.313.942	7.920.326	5.719.421
Sum gjeld	11.383.230	10.530.278	10.096.815	7.894.748
Sum egenkapital	8.314.459	9.715.051	9.483.202	10.025.392

Av tabellen over framgår det at det ordinære resultatet (netto driftsresultat) er negativt på vel 800.000 kroner for regnskapsåret 2017. Selskapet kan likevel føre et mindreforbruk på kr. 731.027 som avsettes til disposisjonsfond. Dette kommer av interne finansieringstransaksjoner som bl.a. skriver seg fra tidligere års mindreforbruk og fondsbruk. Den underliggende driften for siste år er isolert sett altså negativ, men regnskapsteknisk går selskapet i pluss med MNOK 0,7.

Kommunens andel av samlet innskutt kapital på 9.555.293 kroner utgjør kr 279.502. Ren driftskost (leie av hyllemeter) for kommunen utgjorde kr 76.912,- i 2017.

Risikoen ved eierskapet vurderes som lav.

Trondheim Havn IKS – org.nr. 945 510 552

Eierandel: 8%

Andre aksjonærer: Verdal kommune er nest største eier i Trondheim Havn IKS. Størst er Trondheim med sine 76,27%. Øvrige eiere er Levanger (5,29%), Orkdal (4,16%), Steinkjer (2,06%), Namsos (1,96%), Stjørdal (1,83%), Leksvik (0,3%), Frøya (0,09%) og de fire kommunene Verran, Frosta, Inderøy, Malvik med 0,01% hver.

Formål:

- Samordne og utvikle en effektiv, sikker og rasjonell havnevirksomhet innenfor samarbeidsområdet som skaper forutsetninger for en effektiv og konkurransedyktig sjøtransport i Midt-Norge.
- Sørge for sikkerhet og fremkommelighet i selskapets havner og deltager-kommunenes sjøområder
- Ivareta alle forvaltningsmessige og administrative oppgaver som etter lov om havner- og farvann påligger kommunene, samt håndheve de bestemmelser som etter samme lov med tilhørende forskrifter gjelder innenfor kommunenes sjøområder.

Organisasjon/historie: Selskapet ble stiftet 29.06.2005. Verdal kommunes inntreden i havneselskapet skjedde gjennom en fusjon av «vårt» Indre Trondheimsfjord Havnevesen (ITH) og Trondheimsfjorden Interkommunale Havn (TIH) – med virkning fra 1. januar 2013.

Virksomhet: Selskapets hovedkontor ligger i Skippergata 14, men Verdal har eget avdelingskontor med 4 ansatte.

Roller:

- Daglig leder Knut Thomas Kusslid
- Styreleder Roar Arntzen
- Styrets nestleder Monica Haftorn Iversen
- Styremedlemmer Siv Tove Aune
Svein Eggen
Trygve Berdal
Gunn Iren Berg Svendsen
Anita Veie, ansatterepresentant
Eskil Pedersen, ansatterepresentant
- Varamedlemmer: Oddvar Inge Eide
Gunn Kari Kvaal Hygen
Ingrid Juberg Moe
Gisle Tronstad
Ole Johan Svorkdal
Kirsti Venn
Anita Bjørnbeth, ansatterepresentant
Ingvar Helge Lorentzen, ansatterepresentant
- Revisor: BDO AS

Nøkkeltall Trondheim Havn IKS, utvikling siste fire år:

Regnskapsår	2017	2016	2015	2014
Resultat (tall i tusen)				
Driftsinntekter	155.978	142.014	135.200	146.788
Driftsresultat	24.555	11.361	12.043	13.545
Ordinært resultat	26.282	14.464	14.723	17.272
Balanse				
Omløpsmidler	133.961	138.222	179.483	208.331
Anleggsmidler	803.068	786.312	710.853	694.566
Sum eiendeler	937.030	924.534	890.336	902.897
Kortsiktig gjeld	23.253	32.387	27.644	52.096
Langsiktig gjeld	20.285	24.937	28.224	31.056
Sum gjeld	43.538	57.324	55.868	83.152
Sum egenkapital	893.493	867.211	834.468	819.745

Trondheim havn har siste år vært gjennom en periode med store utskiftninger i ledelsen. I mai 2017 sa havnedirektøren opp sin stilling, og tidligere havnedirektør Wollert Krohn-Hansen gjeninntredte i stillingen fram til ny havnedirektør ble ansatt. I juni 2017 ble fem av seks aksjonærvalgte styremedlemmer skiftet ut, selskapet fikk ny styreleder, og i ledergruppen var fire av syv medlemmer nye ved årsskiftet 2017/2018.

Den 1. mai 2018 tiltrådte Knut Thomas Kusslid som selskapets nye toppsjef. Kusslid har lang fartstid som befal og offiser i forsvaret, syv år med i ulike lederposisjoner i oljeselskapet BP, samt de siste syv år i Teekay Offshore i ulike lederroller innenfor prosjekter og drift av selskapets flytende oljeproduksjonsskip og ledelse av relaterte kontrakter, anskaffelser og logistikk.

Store ledelsesendringer på kort tid hører med i en risikovurdering, men det synes nå som det er skapt ro i organisasjonen. Øvrige risikovurderinger rundt Trondheim Havn gir liten grunn til bekymring:

- Selskapets driftsmargin er på 15,7%
- Egenkapitalen er på 95,4%
- Den finansielle risikoen er kun begrenset til svingninger i rentenivået, all den tid selskapets finansielle instrumenter er begrenset til lån og innskudd i norske kredittinstitusjoner/banker.
- Selskapet har 125 millioner på bok og har ikke tatt opp langsiktig gjeld til sine investeringer verken i 2017 eller 2016, da det ble investert for hhv. MNOK 51,4 og MNOK 84,1.

Eierskapet i (og partnerskapet med) Trondheim Havn IKS er viktig for Verdal kommune. Selskapet investerer for tiden tungt i nytt havneanlegg for utskiping av kalk i Verdal. I tillegg samarbeider havneselskapet tett med kommunen om utvikling av nytt industriområde på Ørin nord. Cirka 250 dekar regulert industriareal skal utvikles, og det er inngått en samarbeidsavtale mellom kommunen og havna som legger til rette for en utvikling som øker den totale kapasiteten og fleksibiliteten på det samlede industriområdet, og som gir optimal utnyttelse av havne- og havnerelatert areal.

Andre andeler i varig eie:

Selskapets navn	Balanseført verdi pr. 31.12.2017 (i hele tall)
Innherred boligbyggelag	1.900,-
Biblioteksentralen SA	3.000,-
Trøndelag Reiseliv AS	1.200,-
Opplæringskontor for byggfag Inn-Trøndelag	1.000,-

Annet regionalt samarbeid:**Innherred Kommune Samarbeid/Innherred kommunesamarbeid**

Historie: Innherred kommune samarbeid er Verdal kommunes §27-samarbeid etablert i 2018 til erstatning for bortfallet av Innherred samkommune. Levangers §27-samarbeid er organisert under navnet Innherred kommunesamarbeid. Opprettelsen av de to skyldes at Stortinget den 5. april 2016 vedtok at samkommunemodellen skal fjernes som samarbeidsform i kommuneloven.

Formål: Innherred Kommune Samarbeid/Innherred kommunesamarbeid skal bidra til å gi innbyggerne i Verdal og Levanger bedre tjenester, mer effektiv offentlig ressursbruk som skal gi reduserte driftsutgifter på sikt, samt gi grunnlag for helhetlig politisk styring over regionale oppgaver og styrkede fagmiljøer.

Per 2018 er følgende fagenheter underlagt Innherred Kommune Samarbeid:

- **Geodata og oppmåling** – lokalisert i Verdal (daglig leder Alf Roksvåg)
- **Regnskap, innfordring og lønn** – lokalisert i Verdal (daglig leder Per Erik Garli)

Innherred Kommune Samarbeid ble formelt stiftet og registrert 13.04.2018 og har organisasjonsnr. 920 727 255

Innherred kommunesamarbeid ble formelt stiftet og registrert 21.06.2018 og har organisasjonsnr. 921 278 179

- **Kemner, IKT, innkjøp og kommuneadvokater** er lokalisert i Levanger (daglig leder Ingrid Juberg Moe) og er underlagt Innherred kommunesamarbeid som organisasjonsledd i Levanger kommune.

I tillegg er **Brann og redning** – lokalisert i Levanger (daglig leder Rigman Pents) – registrert som eget rettssubjekt med organisasjonsnummer 920 160 565.

Regnskap tilknyttet det enkelte kommunesamarbeid vil etter hvert framgå av kommunen(e)s årsregnskap.

Andre samarbeid for tjenesteleveranser:

NAVN	MEDLEMMER	INNHold
Krisesenteret i Nord-Trøndelag	Alle kommuner i NT	Døgnåpent senter for barn og kvinner som er blitt utsatt for psykisk og/eller fysisk mishandling
Overgrepsmottaket i Nord-Trøndelag	Alle kommuner i NT	Avtalebasert samarbeid som omfatter kjøp og salg av helsetjenester med Levanger kommune som driftsansvarlig leverandør av tjenester som kjøpes fra helseforetaket i Nord-Trøndelag
Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag	Alle kommuner i NT NT fylkeskommune Helse Midt	Gir ulike typer tilbud i form av samtale, kurs osv.
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing, Inntrøndelag (§27)	Levanger, Verdal, Inderøy, Verran, Steinkjer, Snåsa	Beredskap mot akutt forurensing
KLP	KLP er et gjensidig eid selskap, dvs. at alle som etablerer avtale om offentlig tjenstepensjon i KLP skyter inn et egenkapitalinnskudd. Dette innebærer at kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon i KLP også er eiere av selskapet.	Kommunal Landspensjonskasse (KLP) leverer pensjons- finans- og forsikringstjenester til kommuner og fylkeskommuner, helseforetak og til bedrifter både i offentlig og privat sektor, og til deres ansatte. KLP-konsernet har en forvaltningskapital på 669 milliarder kroner og vel 980 ansatte.
Nasjonalparkrådet for Blåfjella-Skjækerfjella Nasjonalpark	Lierne, Snåsa, Grong, Verdal, Steinkjer og Nord-Trøndelag fylkeskommune	17. desember 2004 ble Norges tredje største nasjonalpark etablert; Blåfjella-Skjækerfjella i Nord-Trøndelag.
Felles prostistyre Sør-Innherred	Levanger, Verdal, Frosta	Integrert samarbeid med felles administrasjon og styre for kirken i kommunene
Barnevernvakta i NT	Flatanger, Fosnes, Grong, Høylandet, Inderøy, Leka, Levanger, Lierne, Namdalseid, Namsos, Namsskogan, Nærøy, Overhalla, Røyrvik, Snåsa, Steinkjer/Verran, Verdal, Vikna	Barnevernets akuttberedskap på kveldstid og i helger. Hovedoppgaven er å hjelpe barn og familier i krise som trenger hjelp raskt. Besøksadresse er Steinkjer politistasjon.
Trøndelags Europakontor	Verdal kommune er medlem i Europakontoret. Andre medlemmer pr. 2018: Trøndelag fylkeskommune, Trondheim kommune, Orkdalsregionen (9 kommuner), Inn-trøndelagsregionen (4 kommuner), Levanger, Nord Universitet, Sparebank1 SMN, NIBIO, Sintef.	Trøndelags Europakontor har siden oppstarten i 2001 arbeidet etter følgende hovedprioriteringer: a) Bistå næringslivet i internasjonalisering, b) Bistå FoU-miljøer, skoler og bedrifter som søker deltakelse i europeiske utdannings- og FoU-programmer, c) Bistå regionale og lokale myndigheter med informasjon, representasjon og deltakelse i europeisk samarbeid. Selskapet omsatte for vel 3,5 MNOK i 2017 (av dette 3,1 mill. i medl.kontingent) som ga et overskudd på 134.139 kroner.

6. Oppsummering/konklusjoner

Denne meldingen har hatt som formål å etablere en totaloversikt over kommunens eierskap i ulike selskaper og bør benyttes som et utgangspunkt i sette mål og legge strategier for fremtidig eierskap.

De første kapitlene i denne meldingen drøftet ulike måter å organisere selskaper på og motivasjonen for kommunalt eierskap. Gjennomgangen kan brukes for å drøfte de eierforhold Verdal Kommune har.

Når det gjelder de selskaper kommunen har eierandeler i, er det flere selskapsformer. Det er riktignok flest aksjeselskap, men en del interkommunale selskap. Et aksjeselskap begrenser politisk kontroll og ansvar. I interkommunale selskap kan kun andre kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskap delta.

De fleste selskapene Verdal kommune har eierandeler i, eller eier fullt og helt, har andre formål enn kun finansielle. Som i diskusjonen ovenfor, er dette blandingsformål. Den samfunnsøkonomiske nytten ved å drive flere av de selskapene er større enn det bedriftsøkonomiske resultatet. En kommune er på denne måten en samfunnsaktør som har målsettinger ut over det å tjene penger. Økonomisk kontroll kan likevel være en forutsetning.

Kontroll og innflytelse i selskapene svekkes ved å skille ut kommunal virksomhet i selskaper. Dersom kommunen ønsker større kontroll på virksomheten i selskaper kan alternativet være å føre virksomheten tilbake til kommunen.

Selskaper etableres også med et formål for virksomheten, og formålet utformes etter eierens behov og ønsker. Disse behovene og ønskene forandres over tid. Dette kan være en grunn til å evaluere selskapers eksistens og eventuelt føre virksomheten tilbake under kommunens kontroll.

De interkommunale selskapene, hvor Verdal kommune deltar, har hovedsakelig effektivisering og økt kvalitet på tjenestene som formål. Dette er tjenester ut mot innbyggerne eller tjenester kommunen kjøper. Kommunen skal på denne måten motta eller produsere tjenester av bedre kvalitet til en lavere kostnad. Dersom dette ikke er innfridd bør tjenesten evalueres.

Også når det gjelder arealer og bygninger er spørsmålet om hvilke inntekter arealene gir og på hvilken måte kommunen bruker arealene. Det kan naturligvis også ligge annen motivasjon bak å eie disse arealene. Dette kan være formålstjenlig å se nærmere på i en egen melding.

Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2017

Saksbehandler: Frode Kvitem E-post: frode.kvitem@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 90	Arkivref: 2018/8810 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet - utgått	12.09.2018	31/18
Formannskap	18.09.2018	86/18
Kommunestyre	24.09.2018	75/18

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 12.09.2018

BEHANDLING:

AP v/Trine Reitan fremmet følgende tilleggsp rslag til nye pkt. 2 og 3:

2. *Alle rektorene skal sette konkrete og målbare mål for sin skole på nasjonale prøver for å tilkjennege ambisjonene på vegne av skolen.*
3. *Det skal i Verdalsskolene settes av tid til gode læringsprosesser for elever og personal når det gjelder innføring av nye digitale plattformer.*

Votering:

Det ble først votert over AP v/Trine Reitan sitt forslag til tilleggspkt. 2. Enstemmig vedtatt.

Det ble så votert over AP v/Trine Reitan sitt forslag til tilleggspkt. 3. Enstemmig vedtatt.

Til slutt ble det votert samlet over vedtatte tilleggspunkt og rådmannens innstilling. Enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Status og kvalitetsmelding for Verdalskolen 2017 tas til orientering.
2. Alle rektorene skal sette konkrete og målbare mål for sin skole på nasjonale prøver for å tilkjennege ambisjonene på vegne av skolen.
3. Det skal i Verdalsskolene settes av tid til gode læringsprosesser for elever og personal når det gjelder innføring av nye digitale plattformer.

Rådmannens innstilling:

Status og kvalitetsmelding for Verdalskolen 2017 tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

[Opplæringsloven § 13-10](#) sier at skoleeier plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen, og at rapporten skal drøftes av skoleeier – det vil si kommunestyret.

St.meld. nr. 31 2007-2008: Kvalitet i skolen punkt 4.5.3. Krav til årlig tilstandsrapport, sier innledningsvis: Det er viktig at de øverste styringsorganene i kommuner og fylkeskommuner har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til den delen av grunnopplæringen som de er ansvarlig for, slik at de har mulighet til å følge opp utviklingen i denne sektoren på en god måte.

Tilstandsrapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, men kan bygges ut med annen omtale som skoleeier mener er formålstjenlig ut fra lokale behov. Det følger av Ot.prp. nr. 55 (2008-2009), at tilstandsrapporten skal inneholde vurderinger knyttet til opplæringen av barn, unge og voksne.

I fjor endret vi på tilstandsrapporten for skole. I det nye regimet følger rapporten skoleåret, og den bygger på underliggende lokale årsrapporter skrevet ved hver enkelt enhet. I tillegg opprettholdes ambisjonen om å utforme rapporten slik at den i større grad inviterer politikerne til å ta stilling til ulike utfordringer innen skole.

Tilstandsrapport bygger også i år på malen utarbeidet i den digital løsning som heter Conexus Insight, og gjennom denne digitale plattformen systematiseres alle kommunens data i en samlet database. Dette gjør det enklere å gjennomføre systematisk analyse- og refleksjonsprosesser knyttet til data, både på klasse-, skole og kommunenivå.

Vurdering:

Som status- og kvalitetsmeldingen viser er kommunens arbeid med å omstille ressurser fra spesialundervisning til mer tilpasset opplæring fortsatt krevende, og det blir fortsatt viktig å følge dette feltet med gode arbeidsprosesser.

Resultater på nasjonale prøver, eksamensresultat og grunnskolepoeng i 2017 er også lagt fram. Fra og med 2014 ble resultatene på nasjonale prøver publisert med en ny skala, og det er derfor ikke mulig å kjøre tidsserier på slike resultat på mer enn 4 år..

Status- og kvalitetsmeldingen forteller om flere tiltak for å bedre resultatet i grunnskolene. Men, skal elevene lære, må de også trives, ha et godt læringsmiljø, oppleve mestring, få gode læringsfremmende vurderinger og gis anledning til å medvirke. Resultatene fra elevundersøkelsen viser som i fjor mange gode signal i forhold til det som skjer i grunnskolene i Verdal. Våre langsiktige satsinger knyttet til læringsmiljø skal derfor videreføres for å underbygge gode psykososiale læringsmiljø på alle skoler, og i tillegg er det igangsatt en prosess for å bli bedre på å stanse mobbing gjennom etablering av innsatsteam mot mobbing på alle skoler.

Grunnskolepoengutviklingen er fortsatt positiv, og dette oppleves som viktig siden dette representerer en mer helhetlig kvalitetsindikator knyttet til grunnskolen.

Det er et mangfoldig arbeid som gjennomføres i skolene, og status- og kvalitetsmeldingen kan ikke omfatte alt, men forhåpentligvis vil den gi et relativt godt bilde av tilstanden i grunnskolen i Verdal.

I tillegg er målet med den nye formen på meldingen at den skal være et grunnlag for videre refleksjoner, arbeid, prioriteringer og ikke minst gode diskusjoner.

STATUS- OG KVALITETSMELDING FOR VERDALSKOLEN 2017

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning.....	2
2. Utviklings- og Fokusområder	3
3. Nøkkelinformasjon om lokale forhold, årsverk og antall elever	3
3.1 Nøkkelinformasjon	3
3.2 Årsverk	3
3.3 Elever.....	4
3.4 Andel elever med vedtak om spesialundervisning.....	4
4. Foreldrenes utdanningsnivå	6
5. Læringsmiljø	7
5.1 Arbeidsro og mestring	8
5.2 Støtte fra lærerne og faglige utfordringer	10
5.3 Trivsel og motivasjon.....	11
5.4 Vurdering for læring.....	12
5.5 Læringskultur.....	13
5.6 Mobbing.....	14
6. Læringsresultater i norsk og lesing som grunnleggende ferdighet.....	16
6.1 Kartleggingsprøver i lesing	16
6.2 Nasjonale prøver i lesing	17
6.3 Eksamen og standpunktkarakterer i norsk.....	20
7. Læringsresultater i matematikk og regning som grunnleggende ferdighet.	21
7.1 Kartleggingsprøver i regning	21
7.2 Nasjonale prøver i regning	22
7.3 Eksamen og standpunktkarakterer i matematikk	24
8. Læringsresultater i engelsk	25
8.1 Nasjonale prøver i engelsk.....	25
8.2 Eksamen og standpunktkarakterer i engelsk.....	27
9. Grunnskolepoengsum	28
10. Gjennomføring av videregående skole.....	29

1. INNLEDNING

Dette er status- og kvalitetsmelding for Verdal kommune, og den erstatter vår tidligere «Tilstandsrapport». Formålet med den nye meldingen er å presentere data og refleksjoner som kan styrke dialogen mellom skoleeier, skoleledelse og politisk nivå om kvaliteten og utviklingsområdene i skolen.

Skoleeieres plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen er en del av oppfølgingsansvaret knyttet til det generelle systemkravet (internkontroll), jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd. Innholdet i denne meldingen tilfredsstiller Utdanningsdirektoratets krav til tilstandsrapportering. I forbindelse med denne rapporteringen er det viktig å huske at data ikke gir oss svar i seg selv, men gir oss grunnlag for å stille bedre spørsmål som grunnlag for refleksjon, utvikling og prioriteringer.

Generell fargekodeforklaring:

Alle indikatorene i kvalitetsmeldingen er gitt fargekoder. Ett av kriteriene bak fargesettingen er at nasjonalt gjennomsnitt siste 4 år legges til grunn for grenseverdien mellom gult og oransje, og justeres i tillegg til hvordan faktorene skårer på andre internasjonale undersøkelser. Grønt er høye verdier, og rødt er lave verdier. Gul minus betyr nærmere rødt enn grønt, og gul pluss betyr nærmere grønt enn rødt. Les mer om hvordan fargene settes for elevundersøkelsen og nasjonale prøver nedenfor.

Analyse av elevundersøkelsen:

Det beregnes grenseverdier for hver faktor i elevundersøkelse. En av grunnene til dette er fordi det kan være store forskjeller i hvor gjennomsnittet plasseres på tvers av indikatorene fordi det henger sammen med hvilke spørsmål som stilles (hvem og hva det spørres om, konkretisering og ordbruk). Det er viktig å vite at scorer av og til kan "bikke" fargeforskjell selv om forskjellene ikke er signifikante. Derfor har vi en tommelfingerregel om at forskjeller på under 0.3 ikke bør tillegges vekt. Det er imidlertid **alltid** betydelige forskjeller mellom rødt og grønt uansett hvilken faktor og hvilke grenseverdier som er beregnet. Det er med andre ord så store forskjeller mellom rødt og grønt at det ikke skyldes tilfeldigheter. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at indikatorer kan svinge kraftig for små skoler og små utvalg.

Nasjonale prøver er i utgangspunktet normert til å ha et gjennomsnitt på 50. For nasjonale prøver er det signifikante forskjeller fra skjæringspunktet mellom gult og oransje og opp/ned til rødt og grønt i begge retninger. Nasjonale prøver for 8.- og 9. trinn kan analyseres på avgiver barneskole, dette siden prøvene på 8. trinn i all hovedsak representerer status for de syv føreste årene på barnetrinnet.

2. UTVIKLINGS- OG FOKUSOMRÅDER

Listen over kommunens fokusområder er ikke i prioritert rekkefølge;

- De utrolige årene (DUÅ)
- Vurdering for læring (VFL)
- Læring av næring (LAN)

I tillegg til disse tre områdene er det også viktig å ha fokus på at skolen skal fungere som en lærende organisasjon. Skolen skal ivareta behov for kompetanseutvikling for den enkelte lærer, og samtidig legge til rette for kollektiv læring og utvikling av profesjonsfellesskapet. God opplæring er et kollektivt ansvar. Det må derfor legges til rette for at lærerne skal delta i pedagogisk utviklingsarbeid sammen med kollegaer i en skole som har god kultur for læring.

3. NØKKELINFORMASJON OM LOKALE FORHOLD, ÅRSVERK OG ANTALL ELEVER

3.1 NØKKELINFORMASJON

Indikatorer	Snitt	Snitt
	Verdal kommune (17-18)	Insight totalt (17-18)
Foreldrenes utdanningsnivå	21,03	21,73
Klasseledelse	3,95	3,95
Vurdering	3,61	3,65
Motivasjon og mestring	3,79	3,92
Nasjonale prøver, 5. trinn	48,4	50,0
Nasjonale prøver, 8. trinn	48,3	50,0
Nasjonale prøver, 9. trinn	51,3	53,8

3.2 ÅRSVERK

Tallene for indikatorene "årsverk" er prosent. De må derfor deles på 100 for å få antall årsverk (Kilde: GSI).

	Antall
med godkjent undervisningskompetanse for de fag/trinnene de underviser på I alt	
Verdal kommune (17-18)	15 333
Insight totalt (17-18)	4777 245
uten godkjent undervisningskompetanse for de fag/trinnene de underviser på I alt	
Verdal kommune (17-18)	0
Insight totalt (17-18)	200 837

Skoleeiers vurderinger:

I Verdal har vi over år hatt gode muligheter for å rekruttere kvalifisert arbeidskraft, og derfor har vi ingen årsverk uten godkjent undervisningskompetanse. Med de framtidige kompetansekravene som innebærer at alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk, skal ha fordypning i disse fagene, så må kommunen aktivt sørge for at mange lærere får gjennomført etter- og videreutdanning. Dette innebærer å både oppmuntre og samtidig presse litt på for at flest mulig benytter seg av dagens etter- og videreutdanningstilbud, samt å være strategisk ved nyrekruttering av lærere.

3.3 ELEVER

	Antall
1. årstrinn	174
2. årstrinn	185
3. årstrinn	160
4. årstrinn	184
5. årstrinn	201
6. årstrinn	192
7. årstrinn	188
8. årstrinn	183
9. årstrinn	204
10. årstrinn	174
Sum elever ved skolen	1 845

3.4 ANDEL ELEVER MED VEDTAK OM SPESIALUNDERVISNING

Alle elever har rett på en tilpasset opplæring. For de aller fleste elever lar det seg gjøre å få en slik opplæring innenfor rammene av det som defineres som ordinær opplæring/normal oppfølging. Det er mange faktorer som avgjør hva som blir omfanget av spesialundervisning i en kommune, men den viktigste ligger knyttet til hva som er spillereglene innenfor ordinær opplæring. Dersom en større andel av kommunens ressurser anvendes innenfor ordinær opplæring vil tilbudet være mer robust med tanke på å ivareta en større andel elever, og det vil åpne rommet for at det kan gis tettere oppfølging av noen elevgrupper i perioder.

Spesialundervisning er en form for tilpasset opplæring som tar sikte på å hjelpe elever med særskilte behov, som ikke kan dekkes innenfor rammen av det ordinære opplæringstilbudet. I følge opplæringslovens § 5-1 har elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, rett til spesialundervisning. Dette skjer etter et enkeltvedtak.

En gjennomgang av utviklingen innen spesialundervisning i Verdal fra 09/10 til 17/18 viser at andelen elever som mottar spesialundervisning har variert, men for 2017/2018 er det en liten økning.

Skoleår	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Antall elever	1993	1939	1921	1913	1882	1869	1856	1840	1845
Antall elever med spesialundervisning	181	183	191	206	190	201	183	178	190
Andel elever med spesialundervisning	9,1 %	9,4 %	9,9 %	10,8 %	10,1 %	10,8 %	9,8%	9,7%	10,3%
Andel elever med spesialundervisning (Norge)	7,9 %	8,4 %	8,6 %	8,6 %	8,3 %	8,0 %	7,9 %	7,8%	7,8%
Årstimer ordinær undervisning	84349	81178	84165	80539	84109	80080	81819	83217	86993
Årstimer spesialundervisning	22593	25694	21438	24543	19319	26842	21521	21981	20076
Årstimer til assistent som deltar i spesialundervisning	22539	20676	30785	45413	48189	50627	31781	23354	30508
Andel av totale ressurser til spesialundervisning	20,4 %	23,1 %	19,8 %	22,8 %	18,1 %	25,1 %	20,8 %	20,9%	18,8%

Skoleeiers vurdering.

Det er ikke et mål i seg selv å ha lavest andel elever med spesialundervisning. Ifølge Peder Haug tyder forskningen på at en femtedel av elevene i skolen strever i så stor grad at de trenger ekstra oppfølging. Dette betyr at dersom omfanget av spesialundervisning går ned, må omfanget av tett oppfølging gå opp. Derfor bør omfanget av spesialundervisning vurderes opp mot lærertetthet og hvilke opplegg skolene har for tett oppfølging.

Status i 2017 er fortsatt at ca. en tredel av de elevene som er innvilget spesialundervisning har flere diagnoser, og med bakgrunn i deres helse- og utviklingsløp vil det være helt urealistisk å forvente at alle de skal klare seg innenfor rammene av ordinær opplæring.

Tallene viser også at andelen med elever som mottar spesialundervisning har øket litt, men at årstimer til spesialundervisning på tross av det er synkende. Dette henger sammen med mer av spesialundervisningen gis i grupper. I snitt går nå litt mindre enn ca. hver femte lærertime går til spesialundervisning. Kommunens arbeid med å omstille en størst mulig andel ressurser til fellesskapet vil fortsette i årene som kommer.

4. FORELDRENE'S UTDANNINGSNIVÅ

Foreldrenes utdanningsnivå kan ifølge Hægeland, Kirkebøen, Raaum og Salvanes (2003) forklare 20% av variasjonen i elevenes læringsresultater. Indikatoren nedenfor er basert på en utregning fra SSB.

Prosenten er beregnet med utgangspunkt i følgende: Andel foreldre med høyere utdanning minus andel foreldre med grunnskole som høyeste utdanning. Dersom skåren er 17 %, betyr dette at skolen har 17 % flere foreldre med høyere utdanning enn foreldre med grunnskole som høyeste utdanning.

Foreldrenes utdanningsnivå kan forklare 20 % av elevenes læringsresultater. I en kommune kan dette variere mye mellom skolene. NB! Det er mange faktorer som spiller inn på elevenes læringsresultater. Det er viktig å unngå «selvoppfyllende profetier». Det dreier seg om å jobbe smart med de elevene vi har og de foreldrene vi har. Det er bred enighet at foreldrene bør involvere seg i barnas skolegang. Erfaring viser at når foreldrene deltar aktivt i barnas skolegang, har det positiv effekt på barnas faglige prestasjoner, sosiale kompetanse og på undervisningskvaliteten. Når skolen samarbeider med familiene om barnas læring, lykkes barna ikke bare på skolen, men de lykkes også videre i livet (Carolyn Webster Stratton 2014)

	Verdal kommune (17-18)	Insight totalt (17-18)
Foreldrenes utdanningsnivå	21	21,7

Skoleeiers vurdering:

Som status viser har foreldrene i Verdal et litt lavere utdanningsnivå enn nasjonalt. Uavhengig av utdanningsnivå er det imidlertid viktig å involvere foreldre i elevene skolegang. Foreldre har hovedansvaret for barnas opplæring og utvikling, og for å få til gode opplæringsløp er det viktig å involvere dem og aktivere deres ressurser. Dette kan gjøres på mange ulike vis, og her jobber skolene med en rekke ulike tiltak. Noen av dem kommer oppsummert under:

- Veiledning i leksearbeid
- Gode rutiner i arbeid med skolens rådsorgan – FAU, SU og SMU
- Temamøter med foresatte, med alt fra rus, mobbing, mobilbruk, besøk på fritiden, lekser
- Foreldrenett 1. trinn på flere av skolene våre
- Dugnadsarbeid til skolen og barnas beste
- Ulike opplegg for relasjonsbygging

- Forventningssamtaler/utviklingssamtaler
- Ulike opplegg i tilknytning til klasse- og trinnmøter

5. LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen kartlegger elevenes opplevelse av hvordan de trives på skolen, deres motivasjon for å lære, hvordan de opplever lærernes faglige veiledning, hvor tilfredse de er med elevdemokratiet på skolen og med det fysiske læringsmiljøet. I tillegg svarer elevene på spørsmål om utbredelse av mobbing på skolen. I disse undersøkelsene/kartleggingene vil avvik på under 0,3 ikke ha signifikant betydning. **Skala: 1-5.** Høy verdi betyr positivt resultat for alle indeksene unntatt mobbing. Når det gjelder mobbing, betyr lav verdi liten forekomst av mobbing

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn. I Verdal kommune har vi valgt å gjennomføre undersøkelsen også annethvert år fra 5.- 10. trinn.

I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

- Støtte fra lærer
- Mestring
- Læringskultur
- Vurdering for læring
- Elevdemokrati og medvirkning
- Mobbing på skolen

I tillegg har vi sett på elevenes trivsel og motivasjon.

Hva fører til gode resultater?

Klasseledelse handler om lærernes evne til å skape et positivt klima, etablere arbeidsro og motivere til arbeidsinnsats. Det må være et asymmetrisk forhold mellom lærer og elev, og siden klasseledelse også handler om samarbeid blir lærerens relasjonelle kompetanse avgjørende. Internasjonal forskning viser at det er viktig at læreren har en tydelig struktur i undervisningsforløpet, med klart formulerte mål og forventninger til alle elevene tilpasset den enkeltes forutsetninger og behov. Det er også viktig at elevene får konstruktive tilbakemeldinger på sin faglige og sosiale utvikling, og er aktive i sitt eget læringsarbeid. Klasseledelse og vurderingsarbeid henger derfor nøye sammen.

På bakgrunn av en analyse av data fra Elevundersøkelsen, samt data fra VIGO, kan sammenhengen presenteres på følgende måte:

Hva fører til gode resultater?

God vurderingspraksis og tydelig klasseledelse bidrar til høyere motivasjon og innsats, noe som igjen bidrar til at elevene mestrer mer. Da øker sannsynligheten for bedre faglige resultater, at flere fullfører og består videregående opplæring, samt at færre slutter.

Nasjonalt viser tallene at elevenes motivasjon for skolearbeid faller for hvert år, og særlig inn på ungdomstrinnet. Det samme gjelder for elevenes opplevelse av om de synes det er viktig å jobbe godt med skolearbeidet. Elevenes opplevelse av støtte fra lærerne faller også, men nivået er fortsatt ganske høyt gjennom ungdomstrinnet. Derimot faller elevenes opplevelse av å være involvert i vurderingsarbeidet mye.

5.1 ARBEIDSRO OG MESTRING

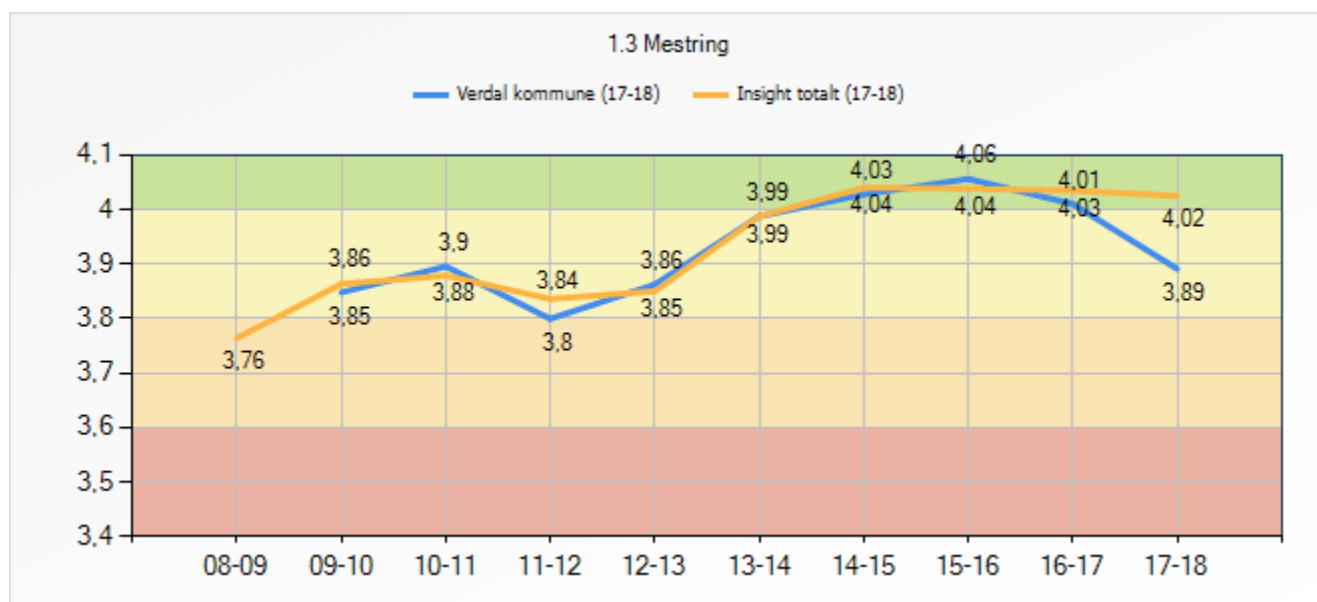
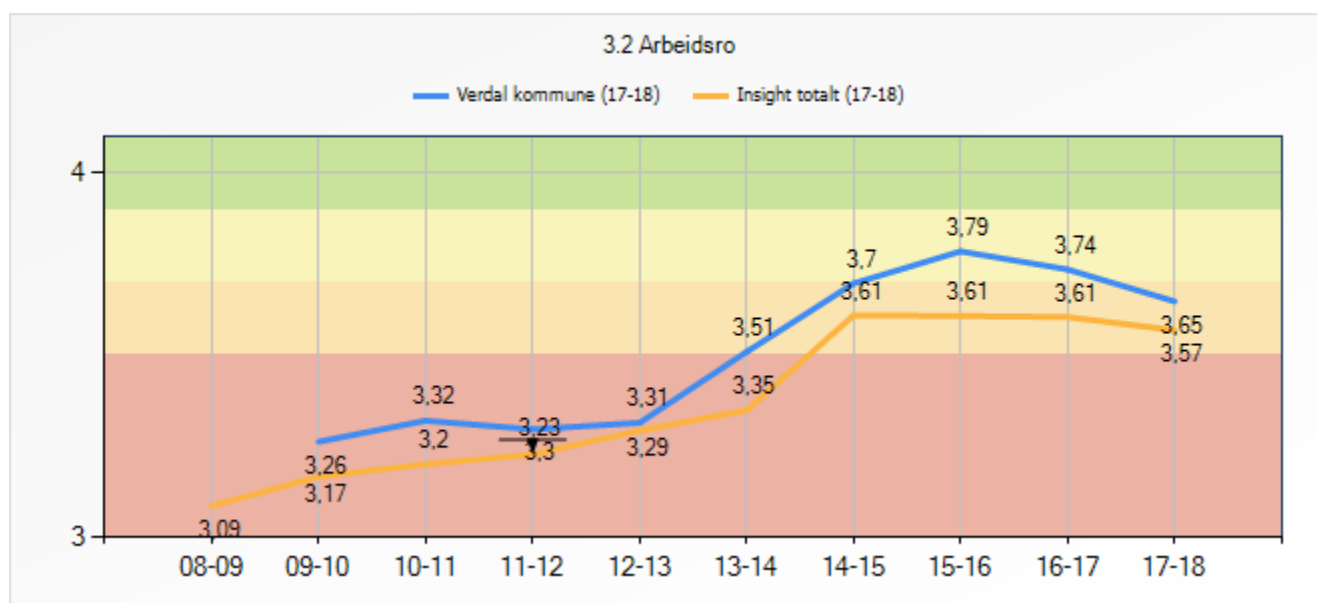
Atferd i klasserommet og lærerens tydelighet har høye effektstørrelser (Hattie, 2009).

Tilstrekkelig arbeidsro og klare regler er viktige forutsetninger for at alle elever skal kunne ha gode læringsbetingelser.

Thomas Nordahl omtaler seks områder som særlig viktige innen klasseledelse:

- a) struktur i undervisningen
- b) forutsigbarhet i undervisningen
- c) kollektive instruksjoner/beskjeder
- d) kontroll og oversikt over elevenes aktiviteter
- e) forutsigbar håndheving av regler
- f) håndtering av konflikter

I Verdal er DUÅ valgt som verktøy for å få et kollektivt fokus på å styrke lærernes klasseledelse. Sammenhengen mellom klasseledelse og positive lærer-elevrelasjoner er godt dokumentert gjennom forskning. God klasseledelse er med på å fremme positive relasjoner. Struktur på hverdagen, fysiske rammer, regler, gode beskjeder, evnen til å takle negativ atferd, forståelse og respekt for eleven som individ, lære elevene problemløsningsstrategier og anerkjennelse er faktorer som regnes å være med på å fremme positive lærer-elev-relasjoner. Positive tilbakemeldinger i form av ros og oppmuntring og motivasjon er også viktige indikatorer for positive relasjoner.

Skoleeiers vurdering:

Som vi ser på grafene over opplever elevene i Verdal jevnt over god arbeidsro i klasserommet, og de opplever også mestring på nasjonalt snitt. Dette kan ha sammenheng med at skolene de siste ti årene har jobbet kontinuerlig med å bedre sin praksis i klasseledelse og relasjonskompetanse. Kvaliteten på relasjonen mellom lærer og elev er avgjørende i alle former for undervisning. Elever blir motivert og inspirert av lærere som respekterer dem, og som legger vekt på å ha et godt forhold til dem. Elever med et godt forhold til læreren trives også bedre i skolen. Lærere med gode relasjoner til elevene ser dessuten ut til å oppleve mindre atferdsproblemer enn lærere som har et dårlig forhold til sine elev. Derfor er det viktig at skolene våre fortsatt har et kollektivt fokus på klasseledelse og relasjonskompetanse. Elevundersøkelsen vil være gode «temperaturmålere» for oss i forhold til om vi klarer å organisere opplæringen slik at læring kan foregå, og om vi også klarer å understøtte elevenes mestringsfølelse. Noen av våre skoler har hatt en del uro i elevgruppa i året som har gått, noe

som har medført at vi har intensivert tiltak oppimot enkeltskoler og også tilbudt alternativ opplæringsarena for enkeltelever. Alle elever har rett på tilpasset opplæring, og dersom en stor andel elever opplever manglende mestring kan det være et signal om at opplæringen ikke er tilpasset elevenes evner og forutsetninger. Bedre tilpasset opplæring, bedre vurderingspraksis med bruk av kriterier, slik at det er lettere for elevene å vite hva de skal lære, hvordan de skal lære og hvor de er på veien mot målet skaper mening og motivasjon. Dette ivaretar vi gjennom vår kollektive satsing på vurdering for læring og kommunens entreprenørskapssatsing (Læring av næring).

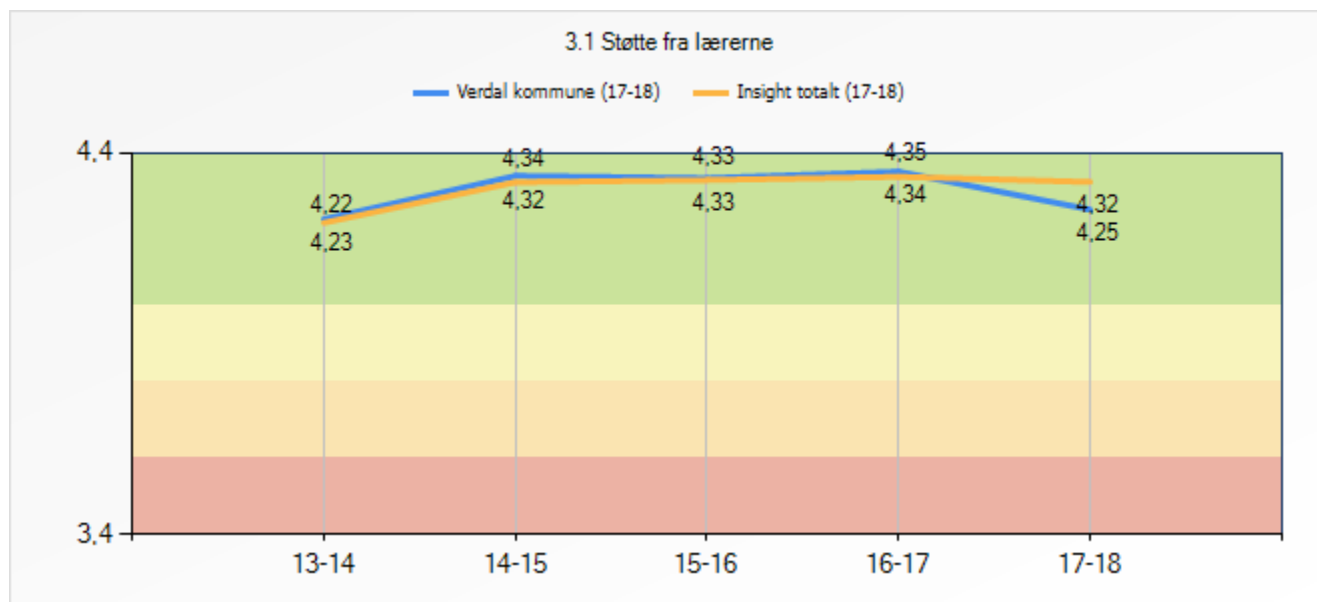
5.2 STØTTE FRA LÆRERNE OG FAGLIGE UTFORDRINGER

Relasjonen mellom lærer og elev er ifølge John Hattie av stor betydning, og det er også en viktig forutsetning for at forholdene for læring skal være optimale (Hattie, 2009).

Lærer - elev relasjonen bidrar til å fremme elevenes trivsel og motivasjon. Skal læreren styrke sine relasjoner til elevene må læreren vise respekt for enkelteleven, bli godt kjent med eleven som individ, gjøre undervisningen interessant, gi raske tilbakemeldinger og støtte til de elevene som trenger det (Carolyn Webster Stratton, 2014 DUÅ)

Skolen møter et stadig større mangfold av elever og foresatte. Alle elever har krav på tilpasset og differensiert opplæring ut fra deres egne forutsetninger og behov. En skole basert på likeverd forutsetter at alle elever får de samme muligheter til å utvikle seg.

Kilde: Kunnskapsløftet.

Skoleeiers vurdering:

Elevene opplever å ha mye støtte fra lærerne, og som grafer viser har kommunen fortsatt gode tilbakemeldinger på dette punktet. Dette kan ha ulike sammenhenger, og det er nok

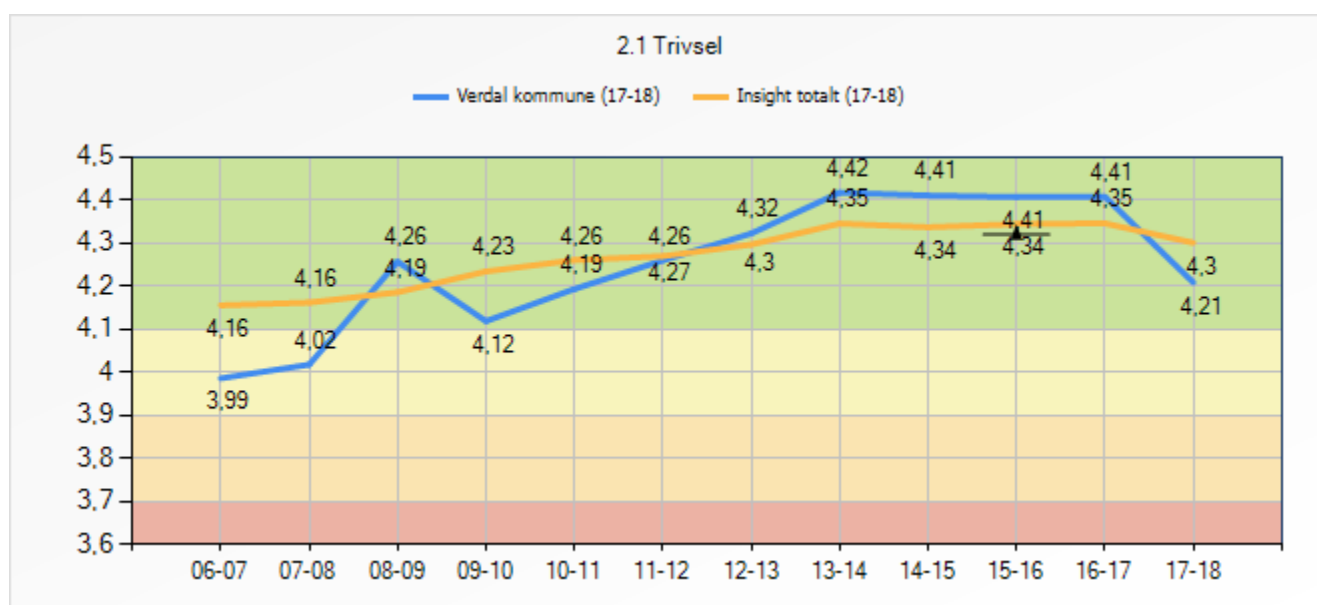
sannsynlig at kommunens pågående fokus på DUÅ er med på å gi positive effekter her. Selv om vi har gode resultater ser også skolene forbedringspotensialer her. Enkelte skoler har store klasser og lite deling, og opplever at de har for liten tid til den enkelte elev. Tilpasset opplæring må da foregå på gruppenivå.

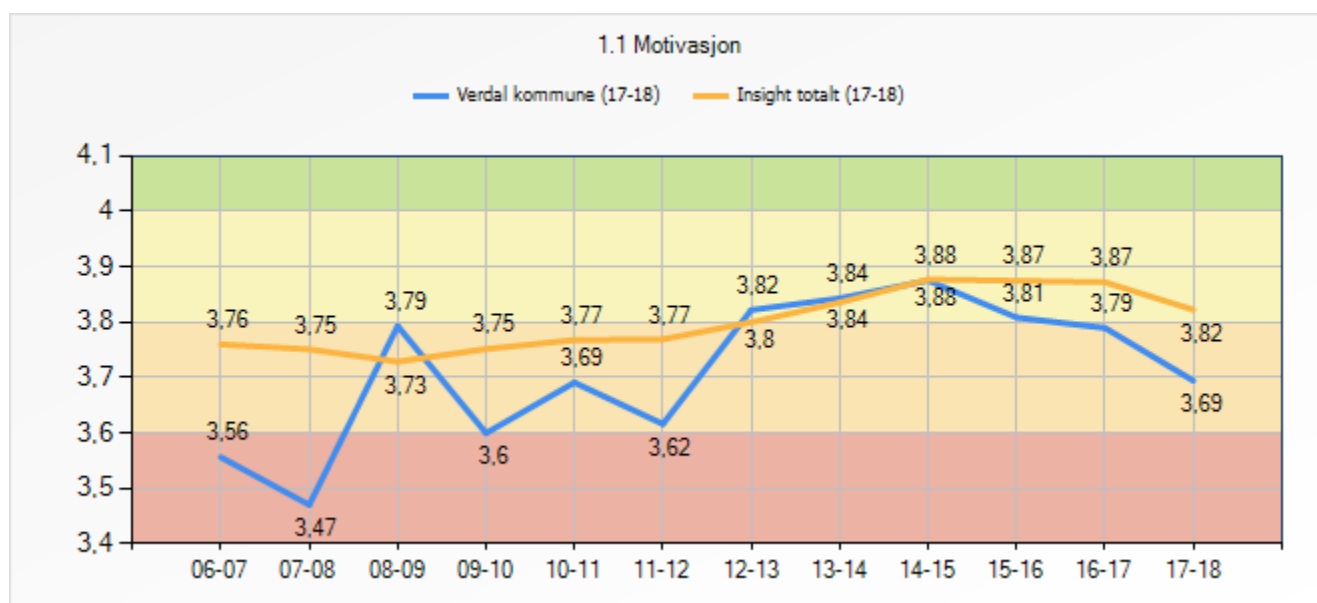
5.3 TRIVSEL OG MOTIVASJON

At elevene trives på skolen er et viktig mål i seg selv, og alle elever i norsk skole har en individuell rett til et miljø på skolen som fremmer trivsel (kapittel 9A i Opplæringsloven). Samtidig viser forskning positive sammenhenger mellom god trivsel, helse og læring. Skolens arbeid med å utvikle et godt og inkluderende læringsmiljø hvor elevene trives, vil være positivt for elevenes sosiale og personlige utvikling. Det vil også fremme gode undervisningsforhold og faglig læring. Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Lærere forstår at på samme måte som elevenes kognitive kompetanse påvirker evnen til å lære, vil også elevenes sosiale kompetanse og emosjonelle trygghet påvirke evnen til å lære (Carolyn Webster Stratton, 2014)

Skoleeiers vurdering:

Grafene forteller oss at elevene i Verdal opplever høy grad av trivsel. Dette er en viktig forutsetning for at læring skal kunne skje. Det er noen få elever som ikke trives, og vi må jobbe kontinuerlig med disse elevene for å analysere årsaken til dette. Her blir det viktig å sette inn tiltak på individnivå. På skolenivå må vi fortsatt ha fokus skolemiljøtiltak som relasjonsbygging mellom elevene og skape gode psykososiale miljø for alle elevene slik at de trives på skolen. I forhold til motivasjon opplever vi imidlertid et litt lavere resultat. I den sammenheng blir det viktig at skolene blir enda bedre til å sette opplæring og utdanning inn i en relevant sammenheng. Barn og unge må oppleve sammenhenger og relevans i forhold til skole, og her er dette noe av fokuset som skal inn gjennom entreprenørskapssatsingen (Læring av næring).

5.4 VURDERING FOR LÆRING

	Hvor eleven er på vei	Hvor eleven er	Hvordan komme oss dit?
Lærer	Klargjøre, dele og forstå intensjonene med det de skal lære	Skape effektive diskusjoner, oppgaver og aktiviteter som bidrar til bevis for at læring har funnet sted	Gi feedback som beveger eleven framover
Med-elever		Aktivere elever som læringsressurser for hverandre	
Eleven (Learner)		Aktivere elever som eiere av deres egen læring	

Unpacking formative assessment, Dylan Williams

I følge John Hattie har formative vurderinger en effektstørrelse på hele 0.9, som betyr at dette er noe av det viktigste lærerne kan gjøre for å heve elevenes prestasjoner (Hattie 2009). Det er særlig fire prinsipper som er sentrale i vurderingsarbeid som har til formål å fremme læring.

Elevers forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

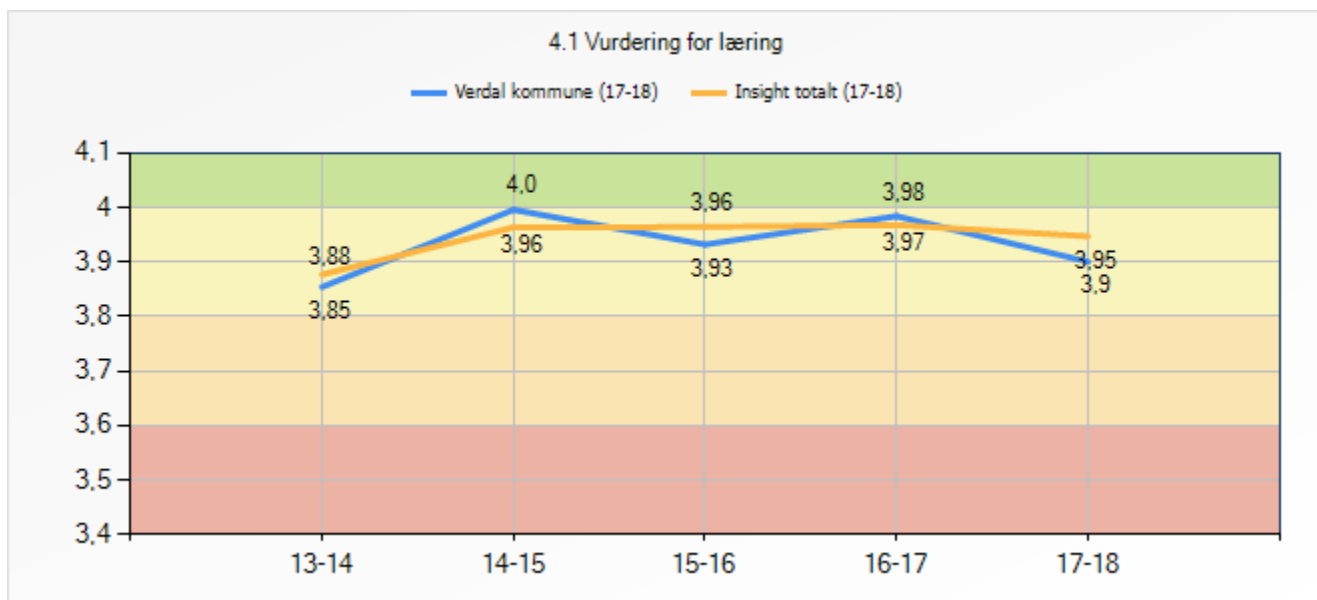
Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.

Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.

Får råd om hvordan de kan forbedre seg.

Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

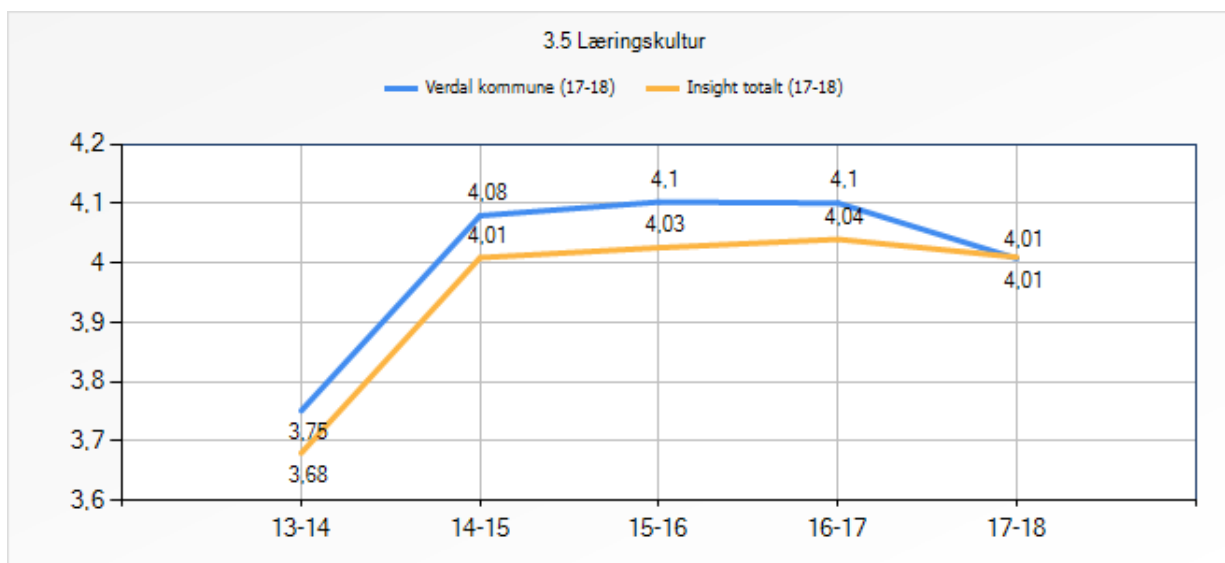

Skoleeiers vurderinger:

Som det framgår av grafen er utviklingen knyttet til vurderingspraksis stabil for skolene i Verdal. Siden våren 2017 har alle våre skoler hatt vurdering for læring som et felles utviklingsområde. Hovedhensikten med det er å gi elevene gode tilbakemeldinger som skal hjelpe dem videre i sin læringsprosess. Skolene beveger seg sakte men sikkert mot en bedre vurderingspraksis, men i noe ulikt tempo. Skolene planlegger gode endringstiltak som å jobbe i «lærende nettverk», planlegge undervisning sammen, se på egen undervisningspraksis og drøfte felles kollektive tiltak. Som følge av dette fokuset blir det spennende å følge skolenes utvikling på dette området i årene som kommer.

5.5 LÆRINGSKULTUR

Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen, og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.

Skoleeiers vurdering:

Som grafen over viser har vi jevnt over gode resultater for læringskultur i Verdal. Det er viktig at elevene opplever at skolen skal være en arena for læring, og at det innebærer læring i vid forstand – både sosialt og faglig. Læringskultur henger nøye sammen med klasseledelse som er kommentert tidligere. Bedre tilpasset opplæring, bedre vurderingspraksis med bruk av kriterier, slik at det er lettere for elevene å vite hva de skal lære, hvordan de skal lære og hvor de er på veien mot målet. Og ikke minst skape mening, hvorfor det er viktig å lære det de arbeider med. Gode læringskulturer må imidlertid pleies og vedlikeholdes, og her er både elevene og lærerne viktige aktører.

5.6 MOBBING

	Verdal kommune (17-18)		Insight totalt (17-18)	
	Snitt	N=	Snitt	N=
2.5 Mobbing blant elever	4,63	916	4,69	146 945
2.6 Digital mobbing	4,79	907	4,85	145 468
2.7 Mobbing fra voksne	4,77	806	4,89	127 991

Barn som opplever manglende tilhørighet og trivsel på skolen, og som opplever å bli krenket eller mobbet, er i risiko for å utvikle langvarige psykiske helseplager og har også høyere forekomst av somatiske plager. Nyere forskning viser også at barn som blir betegnet som «mobbere» står i like stor fare for å utvikle de samme helseplagene. Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø forebygger mobbing. En forutsetning for å kunne skape et godt miljø er planmessig forebyggende arbeid.

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken	Snitt
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?						
Verdal kommune (17-18)	78,06%	14,85%	2,40%	1,42%	3,28%	4,63
Insight totalt (17-18)	79,94%	14,14%	2,53%	1,53%	1,87%	4,69

	Ikke i det hele tatt		En sjelden gang		2 eller 3 ganger i måneden		Omtrent 1 gang i uken		Flere ganger i uken		Snitt
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?											
Verdal kommune (17-18)	714	88,59%	52	6,45%	10	1,24%	5	0,62%	25	3,10%	4,77
Insight totalt (17-18)	118874	92,88%	6717	5,25%	1050	0,82%	417	0,33%	933	0,73%	4,89

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken	Snitt
Har du selv vært med på å mobbe en eller flere elever på skolen de siste månedene?						
Verdal kommune (17-18)	831	57	-	-	15	4,85
Insight totalt (17-18)	134898	8964	549	199	420	4,91

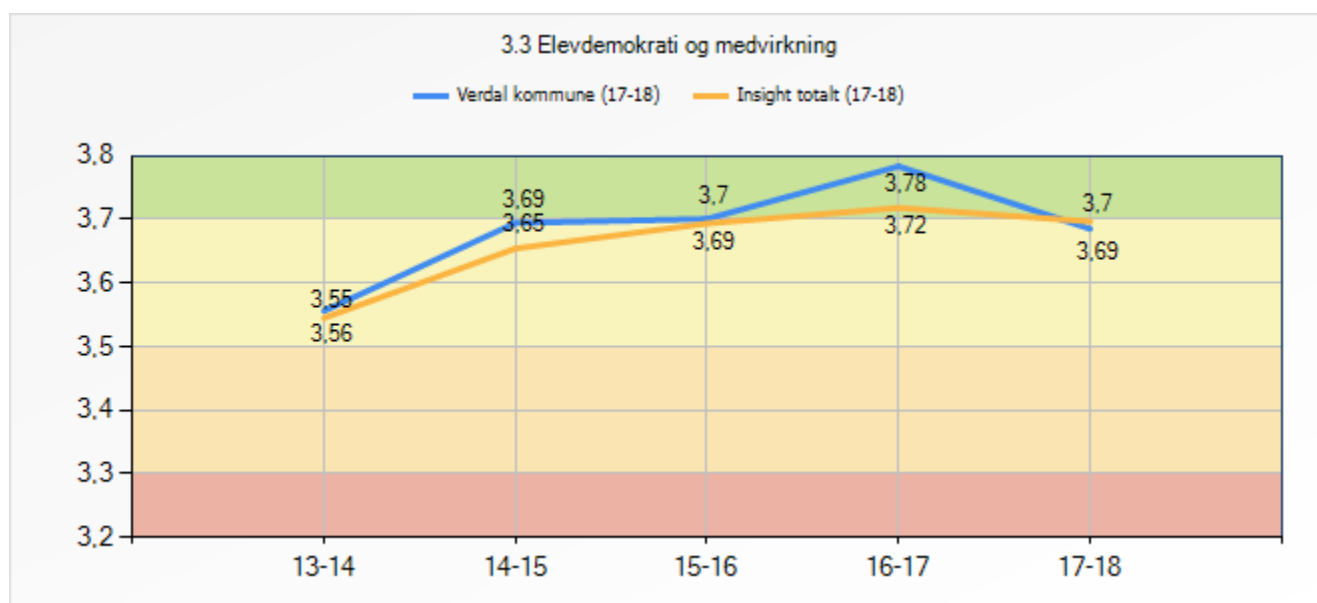
Skoleeiers vurdering:

Tallene til Verdal kommune gir oss innblikk i at mobbing dessverre fortsatt foregår i våre skoler. I år har vi også fått tall i elevundersøkelsen knyttet til om voksne på skolen mobber. I prosent ser vi at skolene i Verdal scorer litt høyere enn landsgjennomsnittet når det gjelder om voksne mobber barn flere ganger i uken, og dette er sett nærmere på i de skolene som har fått disse tilbakemeldingene. Vi ser også at vi ligger prosentvis høyere enn landsgjennomsnittet når det gjelder elever som mobber andre elever flere ganger i uka. Her har Verdal og Levanger kommune sammen tatt grep og gått sammen i et kompetansenettverk som samarbeider med Læringsmiljøsenteret i Stavanger. Det skal i denne kompetansehevingen være en skolering av en mindre gruppe ved hver skole som skal utgjøre et innsatsteam mot mobbing, samt at det skal etableres et overordnet kommunalt team bestående av fagpersoner som kan bistå skoleteamene ved behov. I året som kommer vil både innsatsteamet på skolene og det overordnet kommunale teamet få tilført kompetanse til å forstå, avdekke og løse mobbing. Teamets kompetanse skal også omfatte oppfølging av saker etter at mobbingen er stoppet. Som følge av jobbingen mot mobbing vil også et nytt kartleggingsverktøy, Spekter, tas i bruk. Spekter er et ikke-anonymt verktøy for lærere, som brukes til å avdekke mobbing og kartlegge læringsmiljøet i en skoleklasse. Med dette nye måleverktøyet og skolenes egne lokale innsatsteam er målet vårt å raskere avdekke og stoppe mobbing.

5.7 Elevdemokrati og medvirkning

Indeksen viser elevenes opplevelse av hvorvidt det er mulig å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får være med og avgjøre klasseregler og delta i elevrådsarbeid. Et demokratisk samfunn forutsetter at innbyggerne slutter opp om grunnleggende verdier, og at de deltar aktivt i samfunnslivet. For de fleste nordmenn er det første møte med demokratiet når de velger tillitsvalgte i elevrådet for første gang.

Ifølge opplæringsloven § 11-2 skal det for hver grunnskole for årstrinnene 5.-7. og 8.-10. være et elevråd med representanter for elevene. Elevrådet skal blant annet jobbe med læringsmiljø, arbeidsforhold og velferdsinteressene til elevene.

Skoleeiers vurdering:

Som det framgår av resultatene over opplever elevene i Verdal god medvirkning, og dette vil med stor sannsynlighet også ha sammenheng med elevenes vurdering knyttet til læringskultur og vår satsing på vurdering for læring. Skolene rapporterer selv at de har et forbedringspotensiale her ved å bli flinkere til å involvere elevene gjennom årsplanlegging, fag, skolearbeidet og vurderingsarbeid. Å lytte til elevenes stemme er viktig, og også ta elevene med tidlig i prosesser som har betydning for dem og gi dem valg i hverdagen. Dette bidrar til å tilpasse opplæringen, men også for å kunne gi dem en god forståelse av hva et demokrati er.

6. LÆRINGSRESULTATER I NORSK OG LESING SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET.

6.1 KARTLEGGINGSPRØVER I LESING

Kartleggingsprøven viser andelen elever som ikke har tilegnet seg nødvendige ferdigheter i begynneropplæringen. Kartleggingsprøven kan derfor gi informasjon om hvor stor andel av elevene som trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging i opplæringen. Prøven består av mange lette oppgaver og gir derfor lite informasjon om de elevene som får til alle eller nesten alle oppgavene. Det eneste vi kan si om de elevene som får til mye eller alt på prøven, er at de har tilstrekkelige ferdigheter som grunnlag for videre læring, men vi vet lite om hvor mye de egentlig kan. På denne måten skiller kartleggingsprøver seg fra nasjonale prøver som også inneholder vanskelige oppgaver og gir informasjon om elever på alle nivåer. Eks: dersom kartleggingsprøven viser 20%, betyr dette at 20% av elevene ligger **under** bekymringsgrensen.

Kartleggingsprøver 1-3 klasse - Lesing

Lesing 1. trinn	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense
	Verdal kommune (16-17)	Verdal kommune (17-18)	Nasjonalt (16-17)	Insight totalt (17-18)
Å skrive bokstaver	32,0%	40,0%	23,6%	24,0%
Å finne lyder i ord	20,8%	31,6%	16,7%	17,2%
Å trekke lyder sammen til ord	24%	14,7%	17,8%	18%
Å stave ord	24,0%	30,5%	19,5%	20,6%
Å lese ord	20,8%	37,9%	16,2%	17,4%
Å lese er å forstå	20,8%	45,3%	17,5%	18,7%
Lesing 2. trinn				
Å lese ord	12,9%	30,6%	20,0%	18,8%
Å forstå ord	16,9%	33,7%	15,7%	23,3%
Å stave ord	17,7%	20,4%	18,1%	17,8%
Å lese er å forstå del 1+2	21,8%	26,8%	19,4%	18,8%
Lesing 3. trinn				
Å lese ord	38,5%	21,3%	22,9%	23,3%
Å stave ord	18,9%	18,1%	19,1%	19,8%
Å forstå ord del 1+2	21,7%	10,6%	16,9%	16,4%
Å lese er å forstå del 1+2	22,4%	10,6%	17,7%	16,8%

6.2 NASJONALE PRØVER I LESING

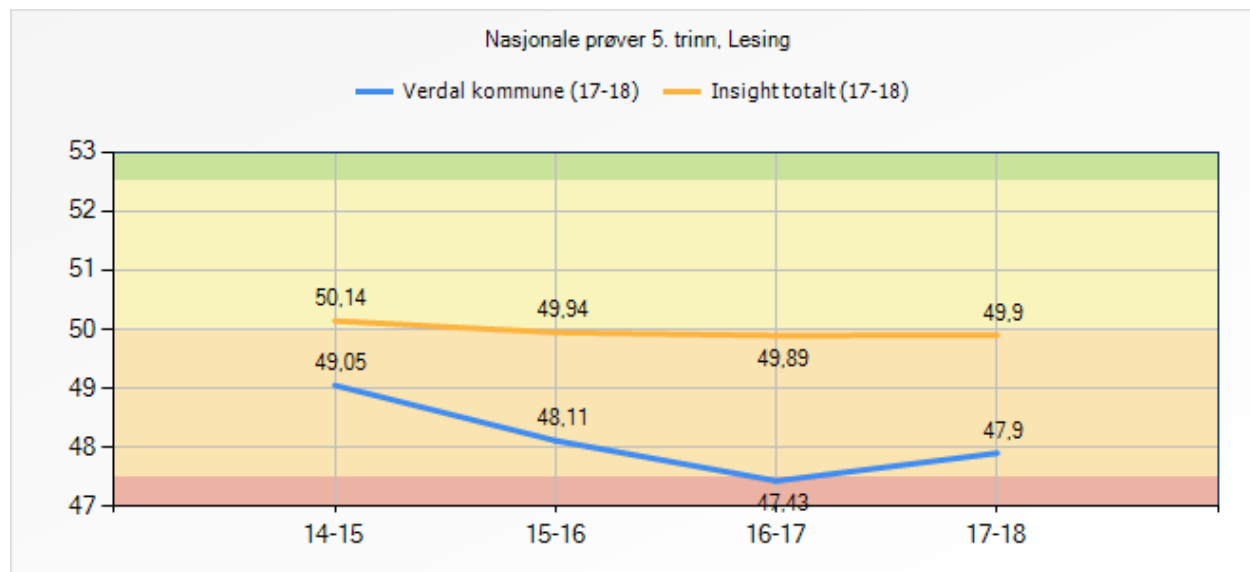
Nasjonale prøver er en del av nasjonalt kvalitetsvurderingssystem (NKVS). NKVS skal bidra til kvalitetsutvikling på alle nivåer i grunnopplæringen, med henblikk på tilpasset opplæring og økt læringsutbytte for den enkelte elev. I tillegg skal det danne grunnlag for lokalt vurderings- og utviklingsarbeid gjennom skoleeiers og skoleleders tilrettelegging for vurderinger og oppfølging av resultater.

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad ferdighetene til elevene er i samsvar med målene for lesing som grunnleggende ferdighet, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

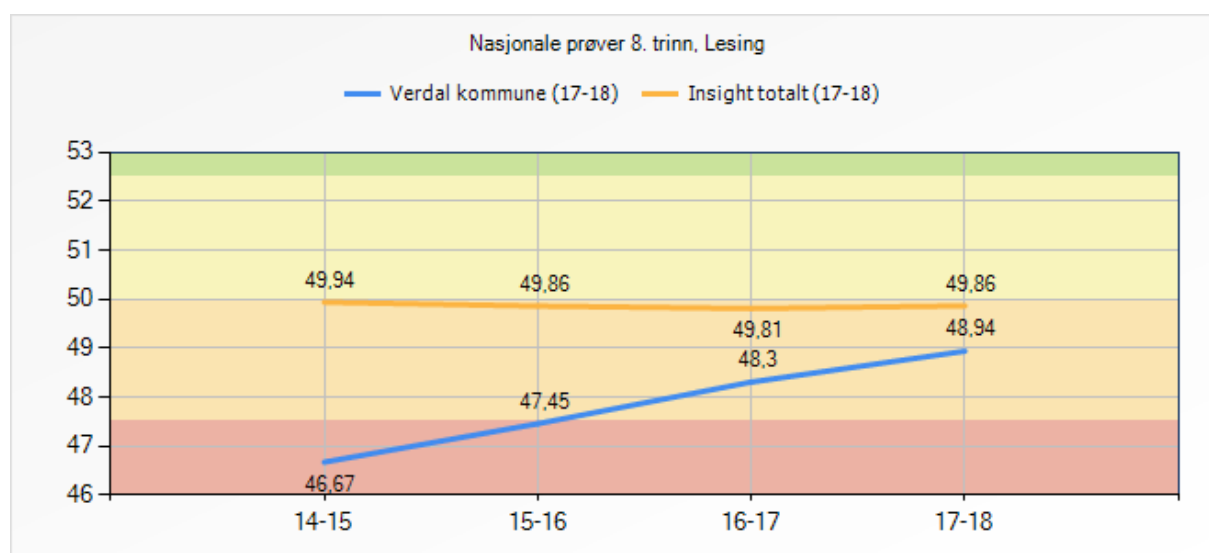
De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

- Finne informasjon
- Forstå og tolke
- Reflektere over og vurdere form og innhold i teksten

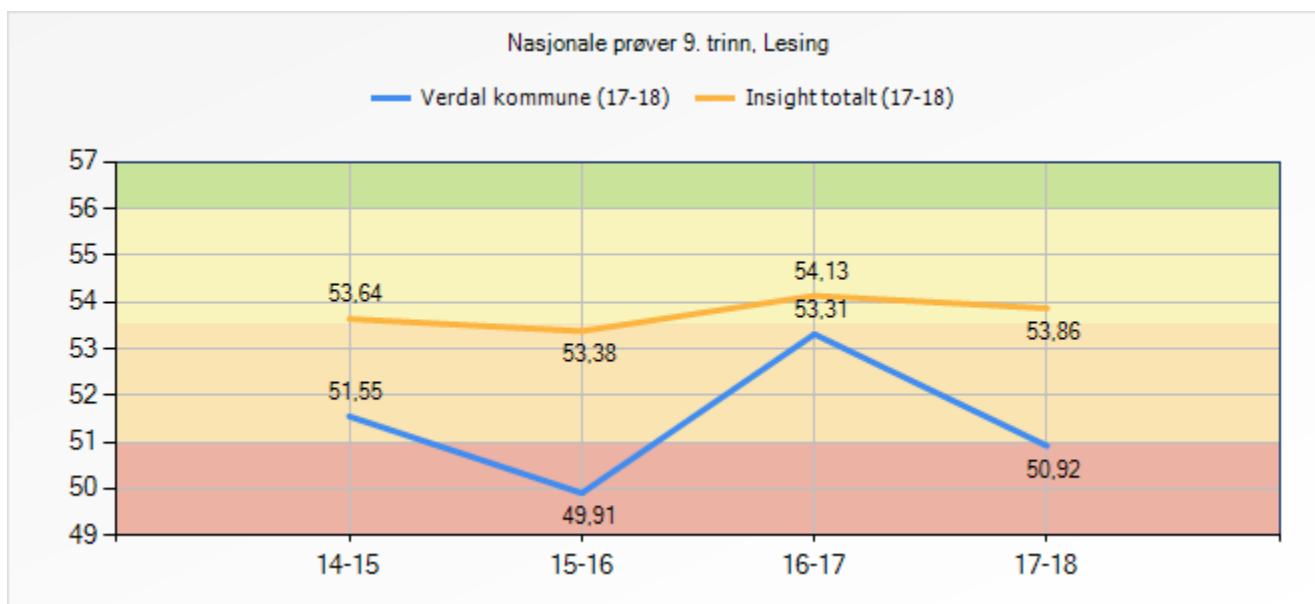
Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i denne grafen.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	27,9%	58,7%	13,4%	47,9
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	23,3%	54,2%	22,5%	49,9

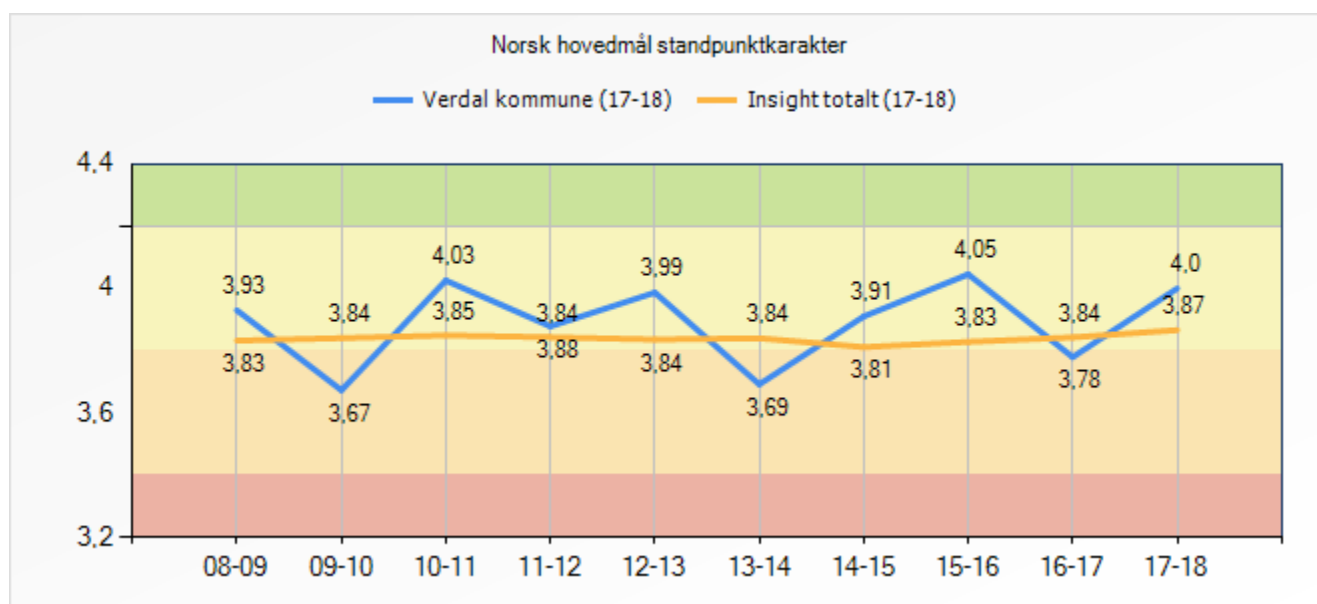
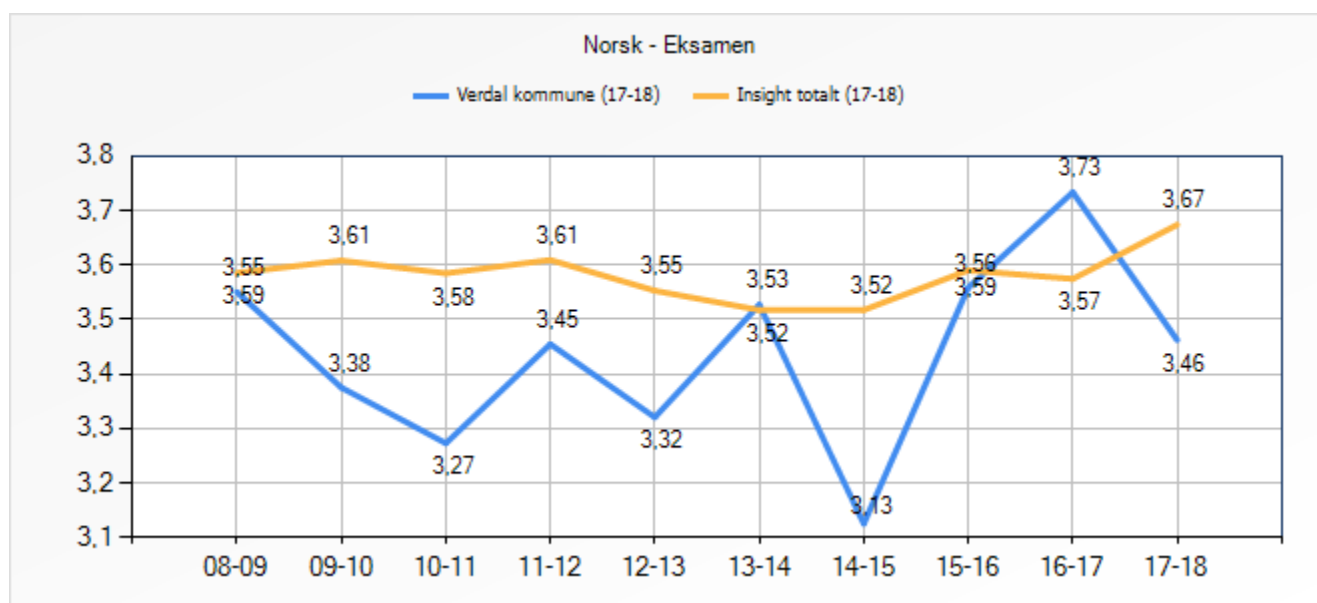

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,9%	17,8%	50,0%	19,5%	5,7%	48,9
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	8,9%	18,1%	42,2%	20,1%	10,7%	49,9

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	8,3%	12,4%	47,2%	20,7%	11,4%	50,9
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	4,9%	11,4%	36,3%	25,9%	21,5%	53,9

6.3 EKSAMEN OG STANDPUNKTKARAKTERER I NORSK

Skoleeiers vurdering:

Inneværende år ser vi en negativ utvikling i resultatene på kartleggingsprøvene til 1.-3.trinn, og en positiv utvikling på nasjonale prøver i 5. og 8 trinn. På 9. trinn er det en negativ utvikling fra året før. Samtidig ser vi at vi scorer dårligere enn landsgjennomsnittet på alle trinn. En av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene blir å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. De må få en tett og god oppfølging slik at vi klarer å «tette hullene». Skolene jobber aktivt, slik at flest mulig havner på nivå 2. Det er jobben fra nivå 1 til nivå 2 som er krevende, og som tar mest tid, men som gir resultat eleven trenger i sitt videre skoleløp og læringsløp.

I tillegg blir det viktig at skolene reflekterer hvordan de kan justere praksis slik at flere elever utvikler en god og funksjonell leseforståelse. Blant tiltak skolene har fokus på er:

- raskere bokstavinnlæring
- detaljert leseplan fra 1.-4.trinn som ansatte skal følge
- bruke IMAL systematisk på 1. trinn
- lesekurs for gråsoneelever
- styrking i noen timer på småtrinn-delingstimer
- elever som ikke har kommet på tilfredsstillende nivå får begynneropplæringen på nytt
- fokus på lesing i alle fag
- SOL som verktøy og tilpasse leselekser etter elevenes nivå
- stasjonsarbeid med fokus på begreper og ulike aktiviteter som fremmer leseferdighetene

I forhold til standpunkt og eksamensresultat ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år, og kommunen må ha mer fokus på kollektiv praksis i årene som kommer slik at vi får mer stabile resultat

7. LÆRINGSRESULTATER I MATEMATIKK OG REGNING SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET.

7.1 KARTLEGGINGSPRØVER I REGNING

Kartleggingsprøven viser andelen elever som ikke har tilegnet seg nødvendige ferdigheter i begynneropplæringen. Kartleggingsprøven kan derfor gi informasjon om hvor stor andel av elevene som trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging i opplæringen. Prøven består av mange lette oppgaver og gir derfor lite informasjon om de elevene som får til alle eller nesten alle oppgavene. Det eneste vi kan si om de elevene som får til mye eller alt på prøven, er at de har tilstrekkelige ferdigheter som grunnlag for videre læring, men vi vet lite om hvor mye de egentlig kan. På denne måten skiller kartleggingsprøver seg fra nasjonale prøver som også inneholder vanskelige oppgaver og gir informasjon om elever på alle nivåer. Eks: dersom kartleggingsprøven viser 20%, betyr dette at 20% av elevene ligger **under** bekymringsgrensen.

Kartleggingsprøve	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense
	Verdal kommune (16-17)	Verdal kommune (17-18)	Nasjonalt (16-17)	Insight totalt (17-18)
Regning, 1. trinn	23,9%	40,0%	24,3%	25,4%
Regning, 2. trinn	22,7%	37,5%	22,6%	24,0%
Regning, 3. trinn	21,2%	21,7%	19,3%	20,7%

7.2 NASJONALE PRØVER I REGNING

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad ferdighetene til elevene er i samsvar med mål for regning som grunnleggende ferdighet, slik den er integrert i kompetansemålene i læreplanen for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

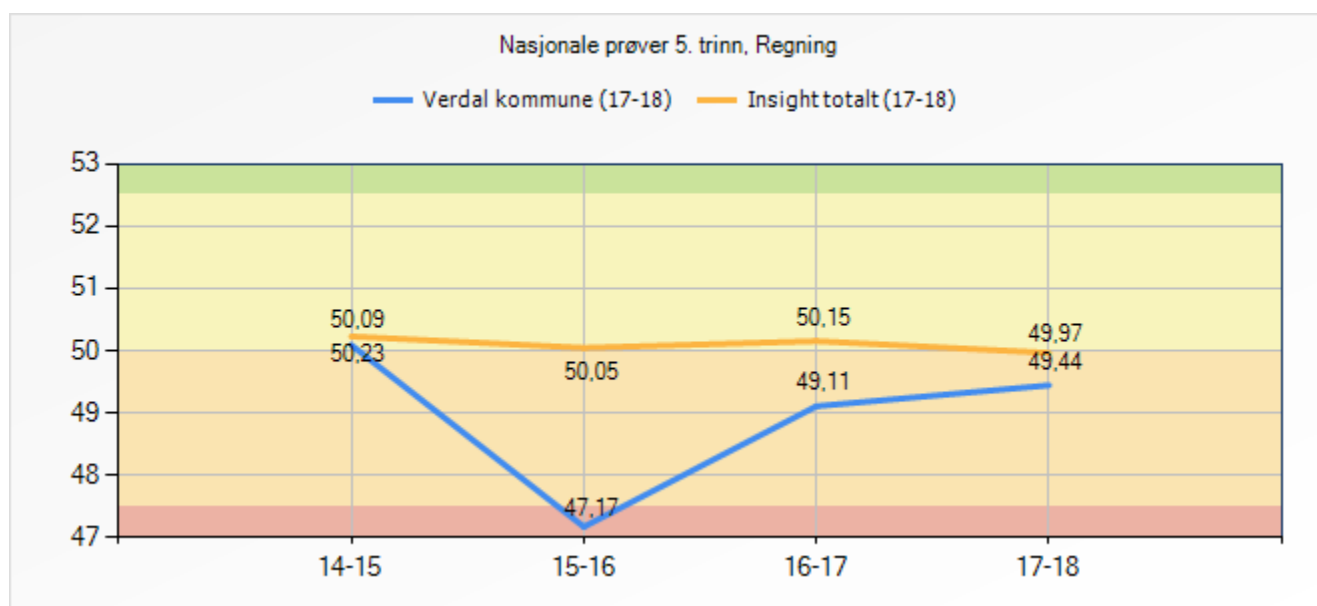
De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- Tall
- Måling
- Statistikk

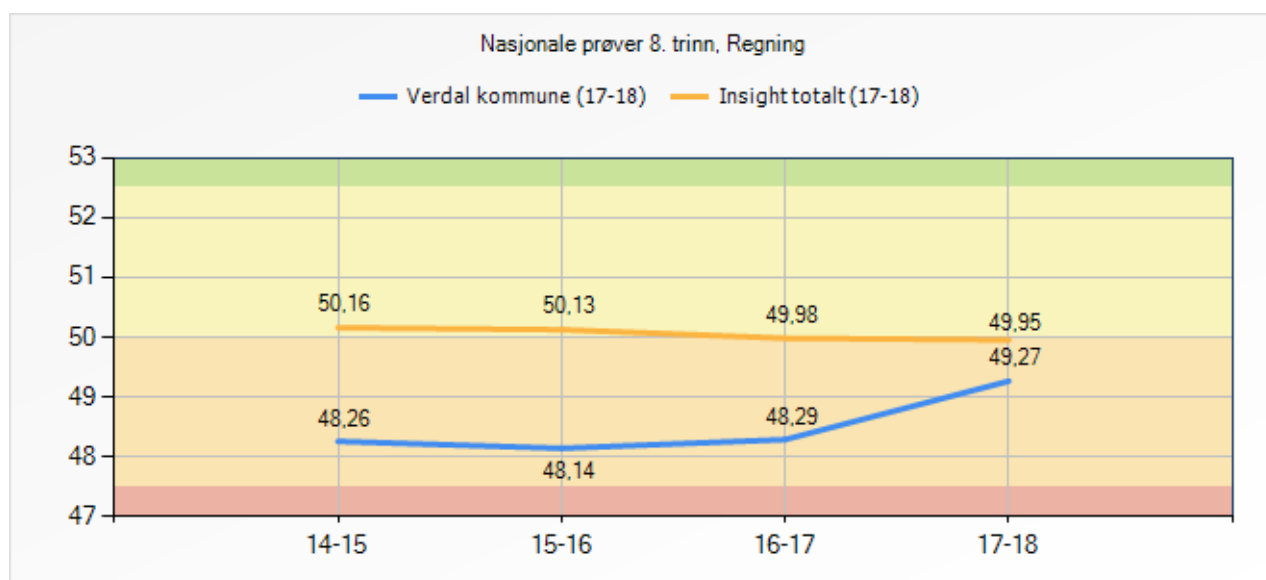
Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene bruker regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

- kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene er rimelige
- kan ha effektive strategier for enkel tallregning

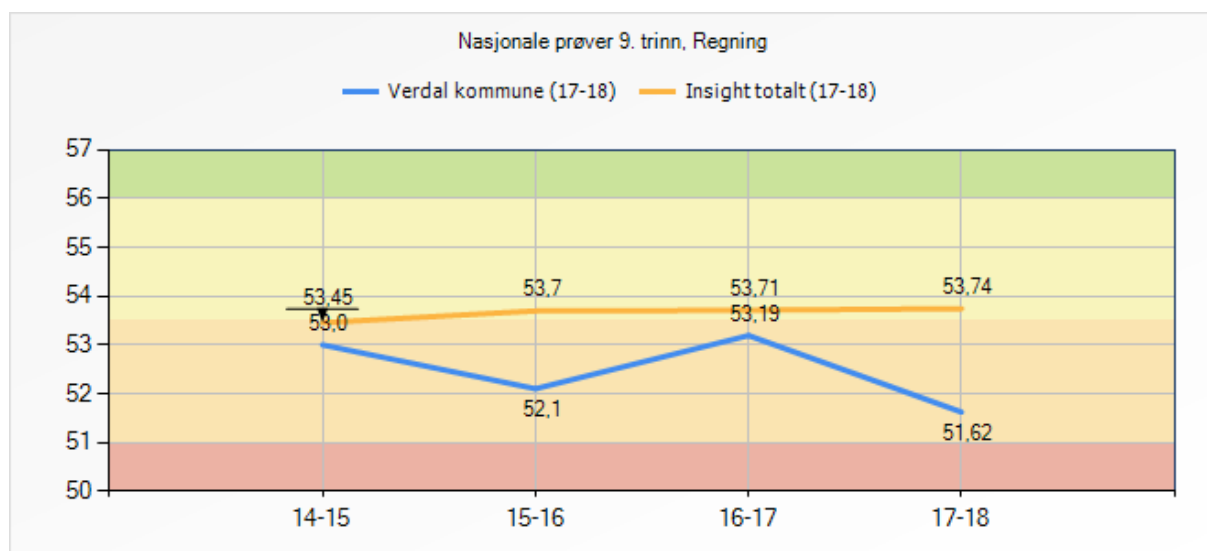
Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i denne grafen.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	20,8%	61,2%	18,0%	49,4
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	23,2%	51,6%	25,3%	50,0

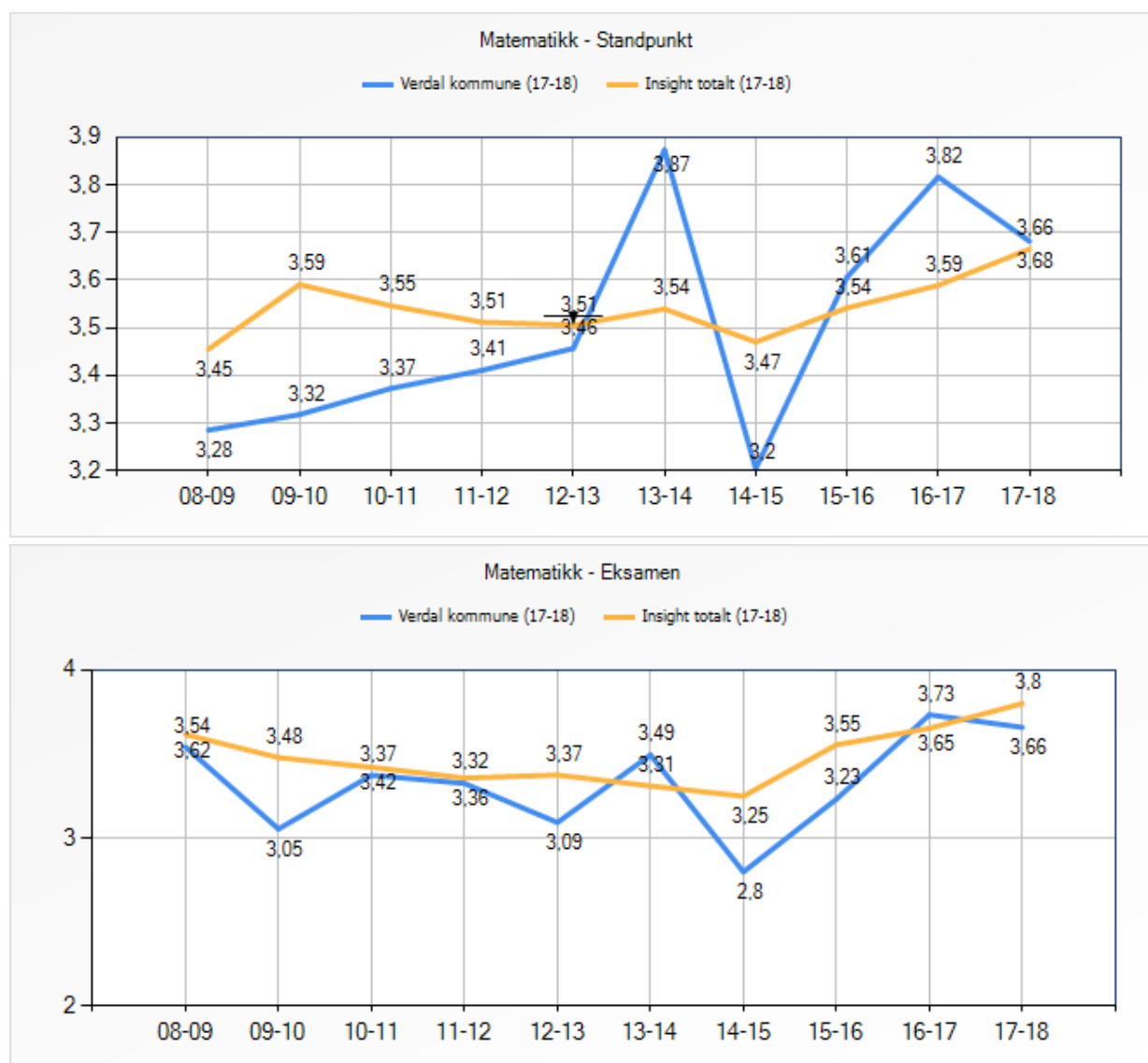
Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	5,8%	27,7%	38,7%	19,1%	8,7%	49,3
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,8%	22,7%	37,7%	21,4%	10,5%	50,0

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Verdal	Nasjonale	4,1%	18,6%	40,2%	24,7%	12,4%	51,6

kommune (17-18)	prøver 9. trinn, Regning						
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	4,2%	15,1%	33,6%	26,6%	20,4%	53,7

7.3 EKSAMEN OG STANDPUNKTKARAKTERER I MATEMATIKK

Skoleeieres vurdering

Kartleggingsprøvene i på 1.-3. trinn viser en negativ utvikling, mens nasjonale prøver i 5.- 8. trinn har positiv utvikling. 9. trinn har hatt en liten negativ utvikling i forhold til de nasjonale resultatene. Som for lesing blir en av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. Flere lærere har deltatt på videreutdanning i regning som skal være med å bidra til å endre vår praksis til mer praktisk tilnærming i mattefaget. Flere skoler har nå etablert

fagteam der målet er å dele ny kunnskap og god praksis for å skape en mer samstemt praksis på skolen. Noen skoler har bl.a ikke kjøpt lærebok i enkelte klasser, men hefter til lærerne for å stimulere den utforskende undervisningen.

I forhold til standpunkt og eksamensresultat ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år, og at begge disse resultatene hatt en liten negativ utvikling inneværende skoleår.

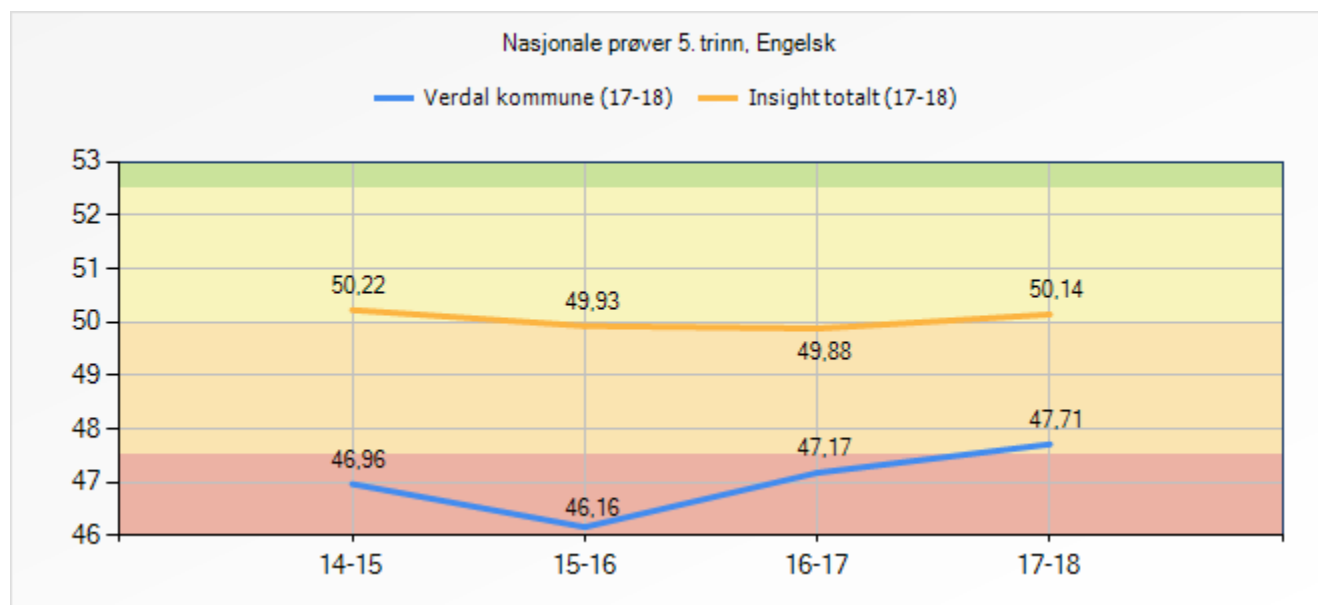
8. LÆRINGSRESULTATER I ENGELSK

8.1 NASJONALE PRØVER I ENGELSK

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål for læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinnet) er knyttet til disse ferdighetene:

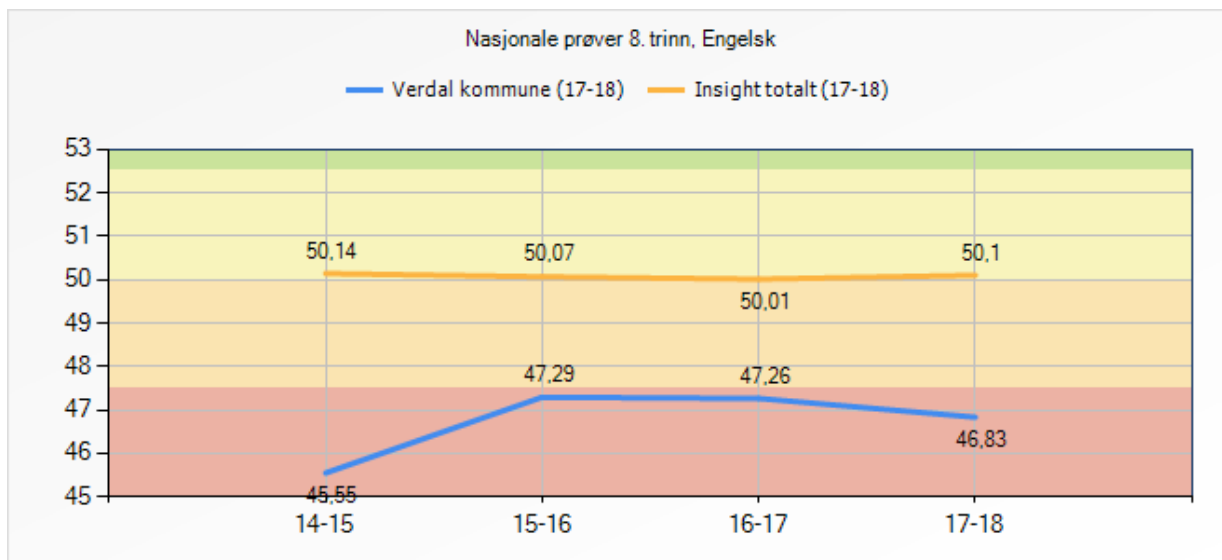
- Finne informasjon
- Forstå hovedinnholdet i enkle tekster
- Forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- Forstå ord og uttrykk ut i fra sammenhengen de brukes i
- Bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønster

Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i disse grafene.

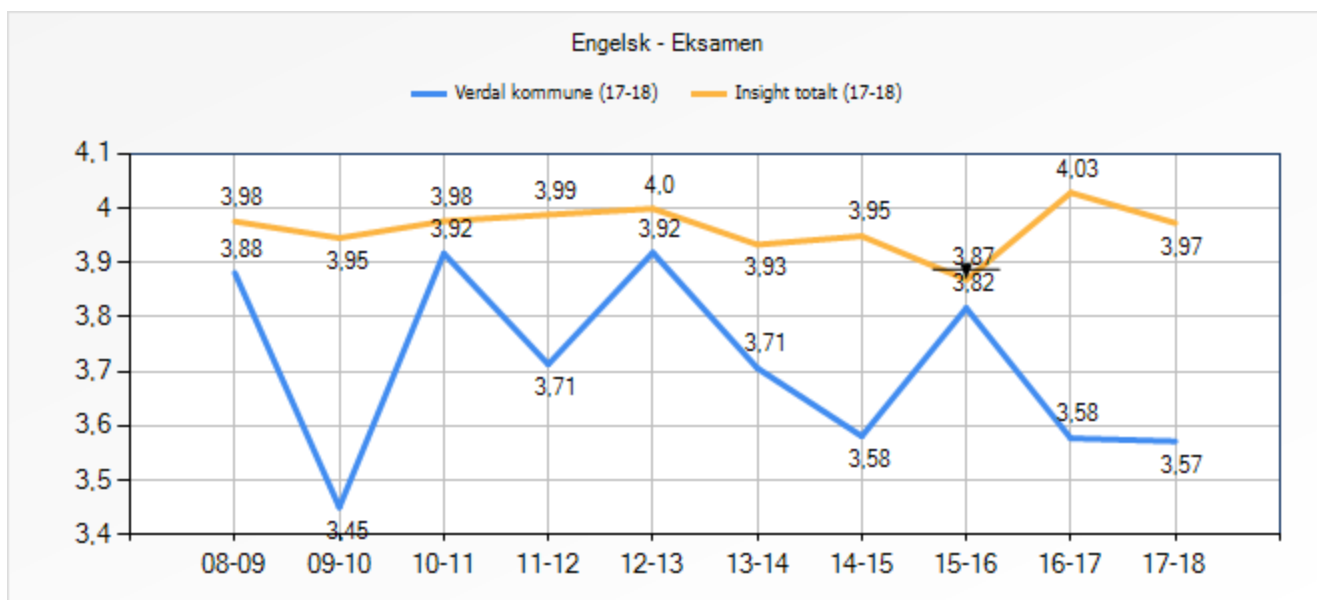
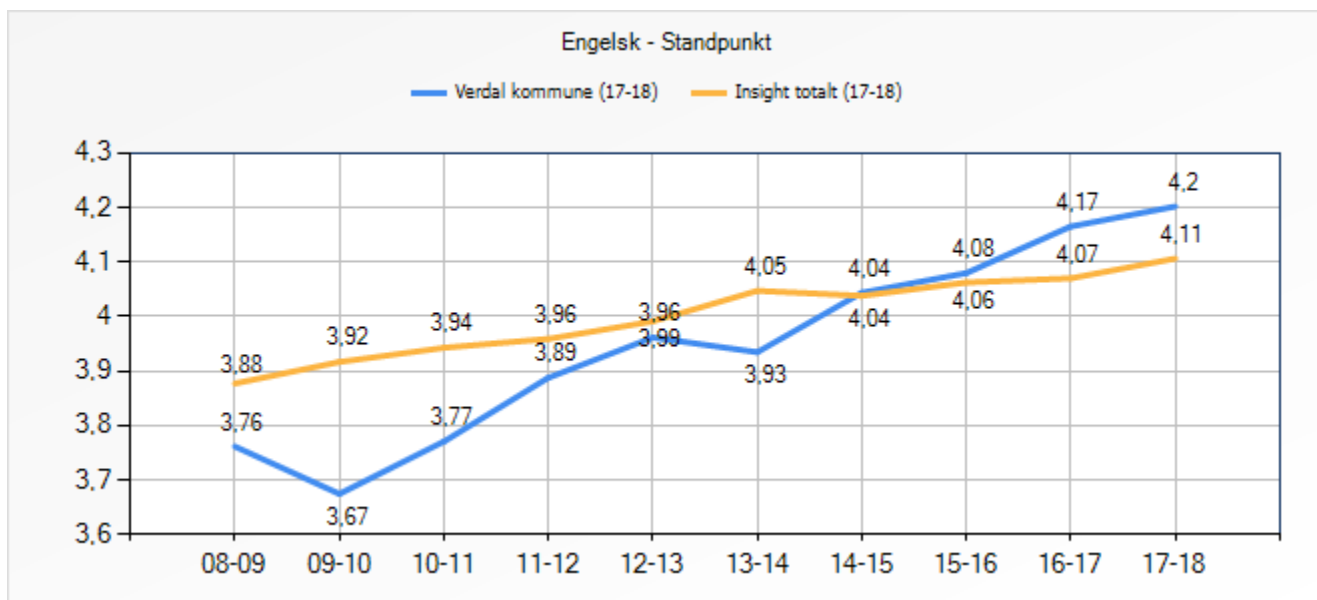
Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	27,4%	57,1%	15,4%	47,7

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	22,4%	52,5%	25,0%	50,1

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Verdal kommune (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	9,9%	23,8%	49,4%	15,7%	1,2%	46,8
Insight totalt (17-18)	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	8,6%	18,7%	41,3%	20,9%	10,5%	50,1

8.2 EKSAMEN OG STANDPUNKTKARAKTERER I ENGELSK

Skoleeiers vurdering:

Kommunens resultat viser en svak positiv retning på 5.- og svak negativ retning på 8. trinn i forhold til de nasjonale resultatene, men fortsatt er avstanden opp til nasjonalt nivå for stor. Som for de øvrige områdene blir en av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. De må få en tett og god oppfølging slik at vi klarer å «tette hullene».

I tillegg blir det viktig å reflektere rundt hvordan skoleverket må justere praksis slik at flere elever utvikler en god kompetanse i engelskfag. Dette innebærer fokus på en rekke forhold knyttet til undervisning som:

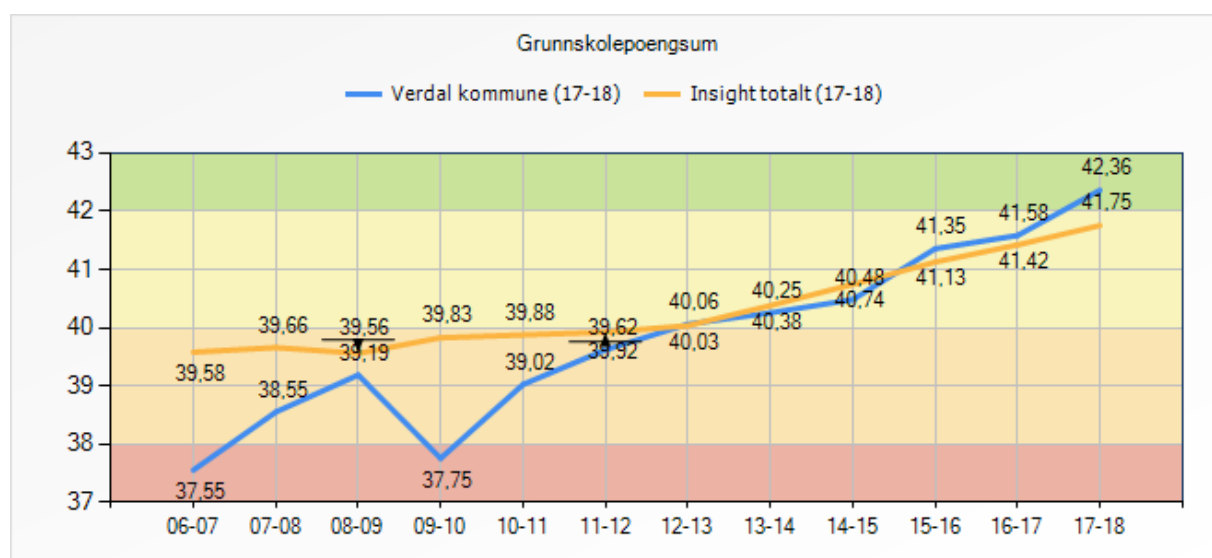
- tilpasset undervisning

- gode og læringsfremmende tilbakemeldinger til elevene
- involvere elevene i resultatene
- Fokus på begrepsforståelse for å gi elevene godt ordforråd

I forhold til standpunkt og eksamensresultat ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år, og at begge disse resultatene var positive inneværende skoleår.

9. GRUNNSKOLEPOENGSUM

Grunnskolepoengsummen har stor betydning for, og sterk sammenheng med gjennomføring av videregående skole. Andelen som fullfører og består innen fem år er høyere blant elever som tar studieforbereende utdanningsprogram, enn blant elever som tar yrkesfaglige utdanningsprogram. Dersom man tar høyde for antall grunnskolepoeng elevene har med seg inn i videregående opplæring, er det like stor andel som fullfører og består blant elever i yrkesfaglige utdanningsprogram, som blant elever i studieforbereende utdanningsprogram. I følge Thomas Nordahl har elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng kun 15% sannsynlighet for å fullføre videregående skole.

Skoleeiers vurdering:

Verdal kommunes utvikling i forhold til grunnskolepoeng er positiv, og har vært det over år. Dette er viktig siden nettopp denne kvalitetsindikatoren sier mye mer om samlet kvalitet ved grunnskoleopplæringen enn bl.a. nasjonale prøver og ulike brukerundersøkelser som mer representerer øyeblikksbilder inn i skolen.

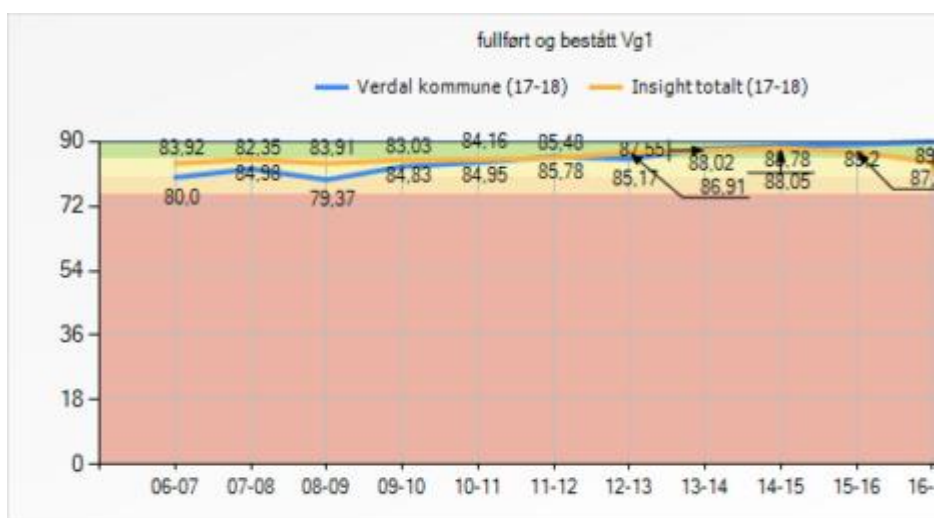
10. GJENNOMFØRING AV VIDEREGÅENDE SKOLE

Grafene nedenfor viser gjennomføringen av vg1, vg2 og vg3. Vertikalaksen viser gjennomføring i prosent, og horisontalaksen markerer hvilke avgangskull fra ungdomskolen vi ser gjennomføringen for.

For eksempel: gjennomføringsprosent på 83,81 for 09-10 i tabellen «fullført og bestått vg1» betyr at 83,81 % av elevkullet som gikk ut av ungdomskolen i 09-10 har bestått vg1.

Her telles alle elever, uavhengig av om de har gått på offentlige eller private videregående skoler.

Skoleeiers vurdering:

Det er for Verdal, som for resten av landet, en stor bekymring i forhold til at en for stor andel ungdommer ikke gjennomfører videregående skole slik vi skulle ønsket det. Tallene for Verdal er heldigvis bedre enn landsgjennomsnittet på Vg1, men fremdeles er det viktig å jobbe med å få økt gjennomføringen. Her jobber Verdal kommune tett sammen med Verdal videregående skole på en rekke områder, og følgende kan oppsummeres:

- Læring av næring
- Rådgivningstjeneste (felles rådgiver)
- Miljøteam
- Styrket helsetjeneste på Verdal videregående skole

Barnehage - tilstand og muligheter

Saksbehandler: Frode Kvitem E-post: frode.kvitem@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 90	Arkivref: 2018/8811 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet - utgått	12.09.2018	30/18
Formannskap	18.09.2018	87/18
Kommunestyre	24.09.2018	76/18

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 12.09.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret tar betraktningene i rapport om kommunale barnehager til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen gjennomføre prosess for beslutning om struktur for kommunale barnehager for beslutning i kommunestyret våren 2019.
3. Strukturutredning skal bygge på SSBs middelalternativ, men også ha fleksibilitet for kostnadseffektiv sterkere vekst.
4. Pedagogisk kapasitet og kvalitet, driftsrasjonalitet i tjenesteproduksjonen og kostnadseffektivitet i drift av lokaler og arealer er spesielt viktige vurderingsmomenter.

Rådmannens innstilling:

5. Kommunestyret tar betraktningene i rapport om kommunale barnehager til etterretning.
6. Kommunestyret ber rådmannen gjennomføre prosess for beslutning om struktur for kommunale barnehager for beslutning i kommunestyret våren 2019.
7. Strukturutredning skal bygge på SSBs middelalternativ, men også ha fleksibilitet for kostnadseffektiv sterkere vekst.
8. Pedagogisk kapasitet og kvalitet, driftsrasjonalitet i tjenesteproduksjonen og kostnadseffektivitet i drift av lokaler og arealer er spesielt viktige vurderingsmomenter.

Vedlegg:

- 1 Barnehage - tilstand og muligheter
- 2 Rapport barnehager Arcon
- 3 LCC-kalkyle

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret i Verdal vedtok den 12.12.2016 i kommunestyresak PS 106/16 pkt.18 følgende:

Modernisering av bygg

Rådmannen bes om å legge frem et nytt utbyggings- og moderniseringsprogram for bygningsmassen i oppvekstsektoren i forbindelse med utredning av fremtidig oppvekststruktur, hvor investeringer på rehabilitering av bygg sees i et langsiktig perspektiv, og hvor lønnsomheten ved slike investeringer vurderes over byggenes livsløp.

I forbindelse med kommunestyresak PS 56/17 Skolestruktur og forskriftsendring 2017 - ble følgende skrevet om barnehager:

4.7 Barnehager

Når det gjelder barnehager vil disse vurderes bygningsmessig jf. pkt 18 i PS 106/16 i forhold til hvilken struktur rådmannen legger i sitt forslag til skolestruktur. En helhetlig struktur må vurderes i forholdet barnehage og skole. Det må gjennomføres en egen prosess og utarbeides en sak på lik linje med skolestruktursaken, som legger opp til en grundig gjennomgang av barnehagestruktur både bygningsmessig, organisatorisk, samfunnsmessig og pedagogisk. Dette gjøres ikke i denne utredningen.

For å forberede en prosess med vurderinger rundt struktur på barnehageområdet er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag i form av en utredning knyttet til barnehageområdet. Denne utredningen skal si noe om relevant regelverk og hvilke ordninger som er gjeldende på barnehagefeltet per dato. Dette er samlet i et kapittel som har fått navnet «Status på barnehageområdet». I tillegg vil det i samme kapittel informeres om hvordan barnehagemarkedet i Verdal er for øyeblikket, og det vil pekes på hva vi kan si ut fra SSB sine framskrivninger. I tillegg vil utredningen si noe om hva som er tilstand på byggene i våre kommunale barnehager, og den vil peke på noen mulighetsrom knyttet til endringer innenfor den kommunale strukturen. Det understrekes at dette ikke er fullstendige analyser og kalkyler, men de viser retning og rammer for ulike scenario. Den økonomiske siden ved dem er belyst, og det vil også avslutningsvis komme noen refleksjoner rundt barnehagens posisjon i lokalsamfunnet og pedagogiske aspekter ved barnehage.

For å utarbeide denne utredningen ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av:

Bjørn Erik Haug – Teknisk drift

Marte Bakken Leistad – Samfunnsplanlegger/Folkehelsekoordinator

Helge Holthe - Økonomisjef

Anneli Bjørsmo - styrerrepresentant fra en av de kommunale barnehager

Anne Haugskott-Bjugan – Barnehagemyndighet – sekretærfunksjon i denne sammenheng

Kristin Gomo Hallem – Virksomhetsleder barnehager

Denne arbeidsgruppen har jobbet med å ferdigstille dette kunnskapsgrunnlaget våren 2018, og det kommunale foreldreutvalget har blitt orientert om det pågående arbeidet.

Følgende moment belyses i utredningen:

- Status på barnehageområdet 2018
- Teknisk tilstand på kommunale barnehagebygg
- Mulige scenarioer og økonomiske sider ved dem
- Samfunnsmessige konsekvenser ved eventuelle endringer i barnehagestruktur
- Pedagogiske aspekter ved barnehage

Vurdering:

Den vedlagte rapporten er utarbeidet som et grunnlagsdokument for beslutning om videre framdrift, slik at denne beslutningen kan tas på et omforent kunnskapsgrunnlag i kommunestyret. Rapporten er altså ikke et grunnlag for å beslutte endring i struktur, men grunnlag for å beslutte videre framdrift.

Det er ikke samme prosesskrav for endring av en kommunal barnehagestruktur som for endring av skolestruktur, men like fullt viktig at en utredningsprosess er åpen og gir beslutningstakere (kommunestyret) lik kunnskap. Antall kommunale barnehager og disses beliggenhet er en ren kommunal beslutning i en markedssituasjon, i motsetning til en skolestrukturbeslutning.

Rapporten er statusorientert, med noen scenariobetraktninger. Det er status og de ulike scenarioene (og evt. mulige kombinasjoner av disse) som må utredes videre for beslutning om eventuell endret barnehagestruktur.

Rapporten beskriver også utviklingen i barnetall for alderen 0-5 år de siste årene, og vi ser tydelig den lavere fødselsraten kommunen har hatt de siste årene. Dette finnes naturligvis også igjen i antall barn i barnehager, men gir også utfordringer med å gi god framskrivning for de neste årene. Rådmannen mener vi med utgangspunkt i middel-alternativet vil ha det beste utgangspunktet, og i verste fall være sikret at en eventuell ny struktur tar høyde for en positiv vekst.

RAPPORT

BARNEHAGE -
TILSTAND OG
MULIGHETER

VERDAL KOMMUNE

2018

Innhold

Status på barnehageområdet 2018:	1
Teknisk tilstand på kommunale barnehagebygg:	8
Beskrivelse av mulige scenarioer for framtidig barnehagestruktur:	9
Samfunnsmessige konsekvenser ved eventuell endring av framtidig barnehagestruktur:	12
Pedagogiske aspekter ved barnehagedrift:	13

Status på barnehageområdet 2018:

Historisk blikk på barnehage:

Økt sysselsetting i Norge de siste 30-40 årene økte behovet for barnehager, og for mange kommuner ble det derfor nødvendig å finne eksisterende bygg som kunne være egnet for godkjenning for barnehagedrift. Dette var i flere tilfeller bygg som ikke nødvendigvis var særlig godt egnet, men som kunne tilfredsstille minimumskrav for å opprettholde barnehagedrift. Fra 1. januar 2009 ble kommunene pålagt å ha full barnehagedekning, og retten til barnehageplass er siden 2009 stadig utvidet. Disse økningene i behov for barnehageplasser har mange steder bidratt til at alt tilgjengelig areal i de eksisterende barnehagebygg har blitt anvendt til leke- og oppholdsrom – på bekostning av andre typer areal; arbeidsrom for personalet, garderober, møterom og liknende.

Plikt til å tilby barnehageplass:

I barnehageloven §8 tydeliggjøres det at kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen. Denne plikten kan løses gjennom at kommunen driver barnehager selv eller godkjenner barnehager drevet av private aktører. For å fylle plikten er kommunen avhengig av å ha et tett og godt samarbeid med alle private aktører, og gjennom rollen som barnehagemyndighet sørger kommunen for en likebehandling av alle barnehager. Hvor stor markedsandel av barnehageområdet den enkelte kommune selv driver varierer. I kommunestyresak PS 64/15 - Markedsandel kommunale barnehager i Verdal- ble følgende innstilling enstemmig vedtatt: «*Verdal kommunestyre vurderer at markedsandel for kommunale barnehager skal være mellom 50 og 65%*».

Skulle de private barnehagene bestemme seg for å avslutte sin virksomhet blir det opp til kommunen å sørge for at barna i disse barnehagene tilbys ny barnehageplass. Kommunen må derfor, gjennom rollen som barnehagemyndighet, ha en viss oversikt over markedet til enhver tid.

Hva avgjør antall plasser på den enkelte barnehage og i kommunen totalt sett?

Antall plasser en barnehage har henger sammen med krav til et minimum leke- og oppholdsareal (LOA) i barnehagene. I Kunnskapsdepartementets merknader til barnehageloven er det fastsatt veiledende norm for inne- og utearealene:

- Inne: 4 kvm netto leke- og oppholdsareal for barn over 3 år og om lag 1/3 mer per barn under 3 år.
- Ute: Omlag 6 ganger leke – og oppholdsareal inne.

Barn under 3 år skal følge ha minimum 5,3 kvm LOA, mens barn over 3 år skal ha minimum 4 kvm LOA.

Beregning av hvor mange barn det er plass til i en barnehage vil derfor variere fra barnehage til barnehage og fra år til år, avhengig av fordelingen mellom små og store barn (Jfr. krav om leke- og oppholdsareal). Hvis en antar at det er like mange plasser for små og store barn, blir det i gjennomsnitt krav til minimum 4,65 kvm leke- og oppholdsareal pr. barn.

I Verdal er det 10 kommunale og 7 private barnehager. Fordeling av barn i disse er per 1.09.18:

	0-3 år	3-6 år
Kommunal	149	284
Privat	83	185
Totalt	232	469

For å kontrollere om våre barnehager har fylt opp plassene kan det totale leke- og oppholdsarealet deles på antall barn, og dersom dette tallet da er høyere enn 4,65 har barnehagen per definisjon ledig kapasitet. For de kommunale barnehagene er måltallene slik:

	LOA kvm	Barn 2018/19	LOA/barn
Garnes	120	21	5,7
Ness	130	18	7,2
Vinne	189	39	4,8
Kanutten	249	42	5,9
Ørmelen	327	68	4,8
Reinsholm	424	67	6,3
Forbregd-Lein	456	64	7,1
Leksdal	216	32	6,8
Vuku	315	36	8,8
Maritvold	215	67	4,9

For de private barnehagene er status på det samme område:

	LOA kvm	Barn 2018/19 Pr. 01.09.18	LOA/barn
Havfrua	456	51	8,9
Knøttene, Melan	453	91	5,0
Knøttene, Trones	137,4	29	4,7
Melakollen	87,3	16	5,4
Elvegården	96	20	4,8
Lekekroken	154	33	4,7
Stiklestad	134,1	28	4,8

Hva som er total kapasitet for barnehagesektoren er noe krevende å beregne eksakt siden det bl.a. avhenger av alder på barn, men teoretisk sett kunne våre kommunale barnehager rommet opp mot 568 barn (Pr. dato 469 barn) og de private 326 barn (Pr. dato 268). Totalt har vi da areal som kan ta unna inntil 894 barn, men denne teoretiske kapasiteten kan nok ikke i praksis utnyttes grunnet bygningsmessige utfordringer som mangel på garderober, mangel på arbeidsplasser til ansatte med mer. Barnehagemyndighet er den som til enhver tid har oversikt over ledige plasser i alle barnehager i kommunen, og på listene opererer barnehagene med totalt mellom 50 og 60 ledige plasser per 01.09.

Dekningsgrad:

I 2018 har Verdal kommune plass til alle som søker barnehage. Men, det er likevel enkelte barnehager som er tilnærmet fulle (f.eks. Vinne, Ørmelen og Elvegården som tabellene over viser), og dersom foreldre ønsker å ha barna sine i en barnehage som ikke har ledig plass vil de få valget mellom å stå på venteliste der eller bli tilbudt en plass i en annen barnehage som har ledig kapasitet. I tillegg velger også noen fortsatt å ha barna hjemme med bakgrunn i kontantstøtteordningen. Erfaringene våre de senere årene er imidlertid at de aller fleste foreldrene velger barnehage for sine barn (som tabellene under viser):

	1721 Verdal			1702 Steinkjer			1719 Levanger			EAKUO Landet uten Oslo			EKA17 Nord-Trøndelag		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	87,3	86,6	85,8	85,4	90,9	88,1	85,5	83,0	86,0	81,4	82,6	83,0	84,6	85,4	86,1
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	94,0	94,7	93,7	93,0	95,8	94,3	94,4	91,8	93,7	91,0	91,5	91,8	93,1	93,3	93,4
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	98,0	99,4	98,6	98,3	98,8	98,0	100,0	97,6	98,7	97,0	97,2	97,3	98,4	98,3	97,9
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i barnehage, alle barnehager (antall)	6,4	6,0	6,1	6,1	6,1	6,1	5,6	5,8	5,7	6,1	6,1	6,1	5,9	5,9	5,8
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)	41,5	43,9	47,9	39,7	41,9	39,9	40,7	39,1	40,1	36,6	36,6	37,3	38,7	38,1	39,7
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	6,0	3,8	3,8	3,3	4,6	2,7	6,2	6,6	3,3	4,4	4,5	3,6	3,7	3,7	3,2
Korrigerte brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	52,0	51,0	60,0	60,0	63,0	60,0	63,0	67,0	65,0	59,0	62,0	64,0	57,0	60,0	63,0
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)	85,1	82,6	90,5	74,8	78,3	84,0	84,7	70,9	85,1	77,3	78,7	81,4	77,7	78,2	85,0
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	13,8	13,4	13,8	14,1	14,5	13,8	17,8	16,7	16,0	14,7	14,6	14,4	14,0	14,1	14,2
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	123 261	131 121	138 208	129 193	143 453	146 170	147 998	141 559	148 979	130 611	137 613	143 914	131 679	140 004	146 021
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	45	43	50	45	47	44	46	50	48	48	50	51	47	49	51

Hvor mange barnehageplasser en kommune skal dimensjonere seg med henger således sammen med hvor mange barn som finnes mellom 0-5 år, og hvilke ordninger som finnes som et alternativ til barnehage (for eksempel kontantstøtte). Fortsatt er det ingen plikt til å velge barnehage for barn mellom 0-5 år, men det vi ser som mønster er at de fleste familier velger å ha barna sine i barnehage spesielt de siste 3 årene før skolegang. I tillegg har det kommet moderasjonsordninger som skal gjøre det lettere for foreldre med lav inntekt å ha barn i barnehage, og det har også kommet gratis kjernetid. Disse ordningene vil også være med å stimulere til at flere skal velge barnehage for sine barn. Men, om foreldre velger barnehage eller ikke er fortsatt opp til dem selv. I motsetning til skoler har ikke barnehager kretser for valg av barnehager. Østlandsforskning har sett nærmere på hva som er avgjørende forhold for foreldres valg av barnehage. Tilgjengelighet på barnehage i eget nærmiljø er en faktor, mens barnehagens nærhet til egen arbeidsplass kan være en avgjørende faktor for andre. For noen er barnehagens profil det som styrer valget. Geografi er derfor ikke noe som entydig rammer inn de som bruker en barnehage, og disse erfaringer har vi også gjort i Verdal kommune. Men, vi ser også at det er en høyere tendens til å søke nærbarnehagen på bygda. Samtidig skifter foreldre oftere barnehage nå enn før, og det henger gjerne sammen med at de ikke er fornøyd med kvaliteten/tilbudet der de er.

Variasjon i barnetall i løpet av året

Antall barn i barnehager varierer i løpet av året. Det gjøres et hovedopptak i mars hvert år, men i tillegg har barnehager løpende opptak innenfor barnehagens kapasitet. Endringer i barnetall i barnehagene de siste tre årene viser oss følgende bilde:

Antall barn i barnehage 2016, 2017, 2018												
	2016				2017				2018			
	01.01.	01.04.	01.09.	01.11.	01.01.	01.04.	01.09.	01.11.	01.01.	01.04.	01.09.	01.11.
Kommunale	439	453	399	405	469	489	441	453	473	483	433	
Private	392	392	358	363	329	345	305	309	315	328	268	
Totalt	831	845	757	768	798	834	746	762	788	811	701	

Pedagognorm og bemanningsnorm

I barnehage har det fram til høsten 2018 vært minimumskrav til pedagoger i barnehage ut fra antall plasser, men det har ikke vært generelle krav til bemanning totalt sett. Det har gjort at kommunale barnehager i Norge har hatt svært ulik bemanningsnorm. Historisk sett har Verdal kommune operert med en lav bemanningsnorm, noe som har gitt en kostnadseffektiv drift men også økt arbeidspress på ansatte.

Kommuner i Norge har derfor operert med veldig ulike budsjetttrammer knyttet til barnehagedrift, og Verdal har hatt lavere kostnadsbilde enn lands- og fylkessnittet siden den nye finansieringsordningen for barnehage trådte i kraft i 2011. Fra i høst er det innført både en pedagognorm og en bemanningsnorm. Dette regulerer hvor mange pedagoger en barnehage skal ha ut fra antall barn, og det regulerer samtidig også bemanning totalt sett. Dette er begge minimumsnormer, og den enkelte kommune står fritt til å velge om de ønsker en høyere andel pedagoger og høyere bemanningsnorm enn det minimumskravene er. For Verdal sin del har de kommunale enhetene lagt seg på å innfri minimumsbestemmelsene, men det har samtidig ført til at det må ansettes flere pedagoger, fagarbeidere og assistenter. Barnehagedriften for kommunen blir således noe mer kostbar, men samtidig vil det legge bedre rammevilkår for å yte god kvalitet i barnehage tilbudet.

Prinsippet om stykkprisfinansiering

De private barnehagene får fastsatt sin økonomi med bakgrunn i kommunens kostnader til barnehagedrift. Dette skjer gjennom at kommunens regnskap for barnehagedrift to år tidligere legges til grunn for driftsvilkår. Dette regnskapet justeres for deflator, og det gis et påslag for administrasjon og kapitalkostnader. Denne summen deles deretter på antall barn. Dette er med på å genere satser for hvor mye en privat barnehage får i tilskudd for det vi regner som små (0-3 år) og store (4-5 år) barn. I tillegg til dette tar både kommunale og private barnehager kostpenger og foreldrebetaling. Ut fra denne måten å beregne inntekter til private barnehager på er det en stykkprisfinansiering som gjelder. En liten barnehage får akkurat de samme ressursene for et barn på 4 år som en stor barnehage. Det er akkurat samme krav til pedagognorm og bemanningstetthet i små og store barnehager, og dette gjør at det er mindre å hente på rene strukturendringer i barnehage enn i enkelte andre sektorer. Kommunen bruker akkurat samme kostnadslogikk for de barna som går i de kommunale barnehagene. Barna har samme stykkpris uavhengig av om de tilhører en stor barnehage på 100 barn eller en liten barnehage på 16 barn. Det vil selvfølgelig være noen stordriftsfordeler ved større barnehager, men det går mer på at flere avdelinger kan låne personell mellom avdelingene ved sykdom, det blir større fagmiljø og det er billigere å vedlikeholde ett bygg i stedet for tre. Men, som et grunnprinsipp er det små økonomiske gevinster knyttet til sammenslåinger av barnehager. En ting som imidlertid vil være krevende for små enheter ert behovet for å bemanne barnehagen gjennom hele dagens åpningstid, og dersom barnetallet blir lavt kan det bli krevende å sikre en forsvarlig bemanning. De fleste barnehagene har åpningstider som er i overkant av 10 timer, og det vil det være behov for at ansatte jobber i ulike deler av dagen (morgenvakt, mellomvakt og seinvakt). I tillegg har pedagogene planleggingstid og etterarbeid som ikke skal brukes direkte opp mot barna, og dermed vil et for lavt barnetall kunne medføre så lite inntekt at det ikke lar seg gjøre å lage en bemanningsplan innenfor tilgjengelig økonomi som er forsvarlig. En av våre kommunale barnehager, Ness, står ovenfor en slik situasjon ved inngangen til neste barnehageår (2018/2019). De vil, dersom det ikke blir flere enn 11 barn som det per dato ligger an til, ikke være i stand til å fylle hele dagens åpningstid med en bemanning som sikrer forsvarligheten. For kommunen vil det da være et alternativ å tilføre mer penger til denne barnehagen, men det vil igjen medføre økte overføringer til private barnehager om 2 år. Hadde Ness vært en privat barnehage med egne eiere ville de da, med samme logikk som kommunen, måtte drevet med underskudd. I de senere årene har flere små barnehager avviklet driften sin som følge av manglende lønnsomhet, og i Verdal har to private barnehager lagt ned sin virksomhet de siste 5 årene. Kommunen står således overfor en viktig beslutning knyttet til hva som skal skje i Ness dersom det ikke skjer noe med antall barn som søker dit.

Økonomi knyttet til bygg:

Investeringer i eksisterende barnehager og nybygg må planlegges og dimensjoneres på en slik måte at det er god økonomi i byggene. Dette gjelder både drift av byggene, drift av tjenestene i bygget og investeringer i bygg.

Det totale byggareal til barnehager må tilpasses prognoser for barnetall. Dette vil gjelde både totalt for hele kommunen og fremtidig bosettingsmønster. Det er kostbart å investere i for mye areal, samtidig som det også vil være kostbart med mange tilpasninger til endringer i barnetall. Det er byggets totale areal som avgjør antall plasser som er tilgjengelige, og ved behov for flere plasser må derfor et bygg utvides og det kan oppstå behov for å utvide tomtens totale areal (behov for uteoppholdsareal). Dette kan være krevende å få realisert. Ved dagens kommunale barnehager er det Garnes og Reinsholm som har minst uteareal. Garnes har imidlertid store friområder rundt barnehagen i umiddelbar nærhet, så dermed har barnehagen tilstrekkelig uteoppholdsareal. Status på de kommunale barnehagene er slik:

	ULA - utendørs areal lek	Minimum ULA lek	Differanse ULA
Garnes	550	721	-171
Ness	2 500	780	1 720
Vinne	3 775	1 135	2 640
Kanutten	2 750	1 494	1 256
Ørmelen	2 845	1 948	897
Reinsholm	2 500	2 542	-42
Forbregd-Lein	5 275	2 734	2 541
Leksdal	2 912	1 298	1 614
Vuku	2 000	1 890	110
Maritvold	1 600	1350	250

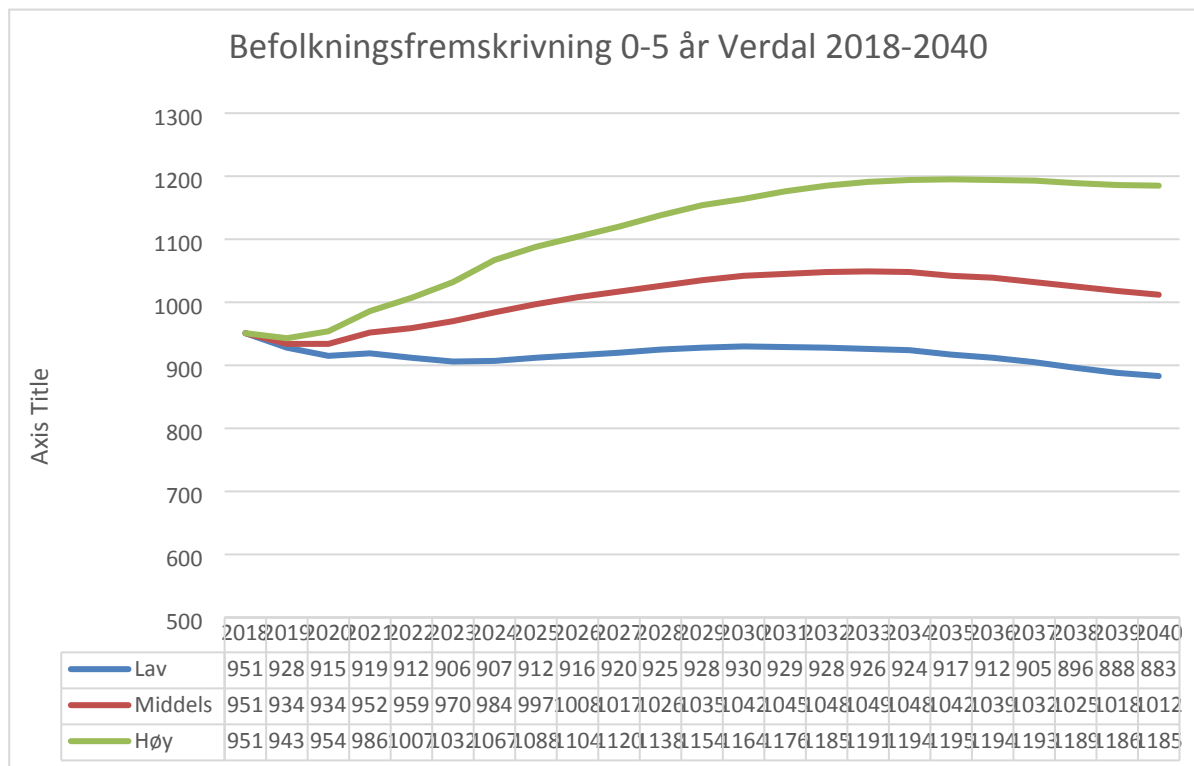
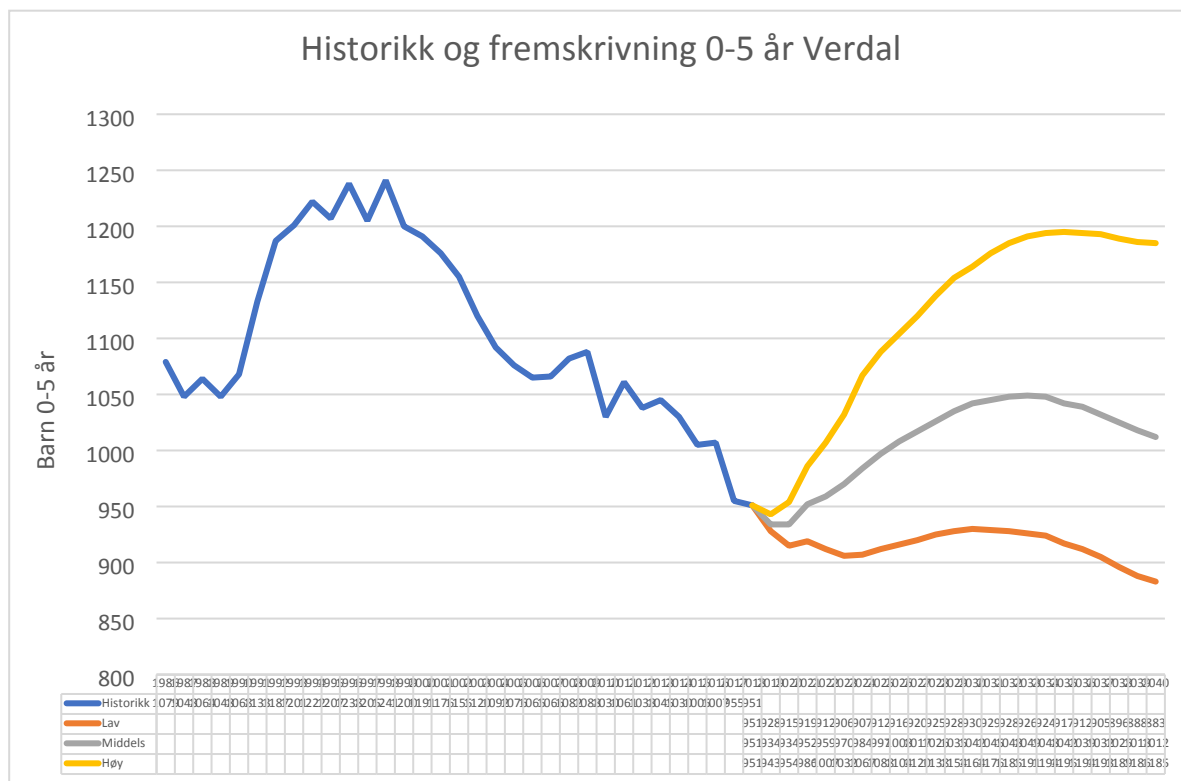
Som vi ser vil det derfor være krevende å skulle utvide to av våre større barnehager (Reinsholm og Maritvold) med flere barnehageplasser. Selv om vi skulle bygd dem ut i høyden bygningsmessig, vil det større bygningsmessige arealet også kreve større tomteareal. Dermed må betraktninger rundt både renovering og nybygg ha i seg en vurdering knyttet til både bygget og tomte.

En tilnærming kan derfor være at det bygges for en viss overkapasitet, og at det planlegges for videre utbygging av barnehager dersom etterspørselen etter kommunale barnehageplasser øker utover det nivået som antas mest realistisk.

Økonomien i den byggteknisk drift av byggene vil påvirkes av faktorer som tilrettelegging for lavt energibruk til lys og varme, materialvalg som letter renhold osv. Det skal være fullt mulig å redusere driftskostnader pr kvadratmeter ved å erstatte/oppgradere dagens gamle barnehagebygg til moderne løsninger. Samtidig vil dagens krav til barnehagebygg medføre at det totale areal til barnehager øker. Det er derfor usikkert om nye bygg totalt sett vil føre til lavere driftsutgifter, men vil uten tvil kunne realisere noen utfordringer knyttet til arbeidsplasser for ansatte og møterom. Det er også grunn til å anta at Verdal kommune pr i dag bruker for lite ressurser til vedlikehold av bygg, slik at det også er nødvendig å øke ressursinnsatsen for å ivareta verdiene som skapes i nyere bygningsmasse. Tilstanden på eksisterende bygningsmasse (unntatt nybygde/rehabiliterede barnehager) vil beskrives senere i dokumentet, men ut fra Arconrapporten kan det se ut som at tilstanden er så dårlig at det er vanskelig å se at det på sikt er noe annet alternativ enn å renovere/skifte ut bygningsmassen. Slik sett er det kanskje et underordnet spørsmål om kommunen får lavere utgifter til drift av barnehagebygg enn det som er dagens nivå. Det vil være god langtidsøkonomi i å bygge smart, drifte smart og vedlikeholde det areal vi trenger til barnehagedrift.

Forventet utvikling i barnehageområdet:

Fødselstallene har vært synkende de siste årene i Verdal kommune, og det har medført en synkende andel barn i barnehagealder. SSB opererer med tre ulike alternativ knyttet til utviklingen i barnetall i aldersgruppen 0-5 år. De er som følger:

I planleggingen av en framtidig barnehagestruktur er det viktig å ta med hva behovet er i dag, men også hva behovet blir i framtida. Mens Verdal kommune har hatt en økning i antall innbyggere de siste årene, har antall barnefødsler gått ned. Dette er ikke enestående for Verdal kommune. SSBs framskrivinger i figuren over viser tre ulike alternativer for barnetallet (0-5 år) i kommunen. Høyalternativet (grønn linje) tar oss tilbake til 1990-barnetantallnivået, middelalternativet (rød linje) tar oss til 2010 nivået, mens lavalternativet (blå linje) viser en nedgang. De er krevende å avgjøre hvilket scenario som er det mest realistiske, og det er også viktig å huske at ikke alle foreldre velger barnehage for sine barn. Av våre 951 barn i dag benytter per tiden 701 barnehage.

Teknisk tilstand på kommunale barnehagebygg:

Som det framgår av rapporten fra Arcon prosjekt (2015) vil det foreligge en del kostnader med å oppgradere dagens bygningsmasse til gjeldende standarder og krav. Det som i denne saken er lagt til grunn som dagens standard og krav er:

- Dagens tekniske standard
- Leke- og oppholdsareal minimum jfr. gjeldende krav
- Standard for bygg når det gjelder krav om arbeidsplasser for pedagoger, møterom m.m.
- Andre krav fra tilsyns- og godkjenningmyndigheter.

Kostnadsanalysen til Arcon er beregnet til Tek 10, men dagens standard er Tek 17. Prisene bør derfor justeres opp. SSB konsumprisindeks fra juni 2015 – juni 2018 er 8,4 %. Det velges derfor å legge inn 12 % i priskalkylen slik at kalkylen blir oppjustert etter prisindeks for noen år framover, og ny teknisk standard.

Når det gjelder Garnes og Ness er oppgradering av eksisterende barnehageareal som er beregnet. Med dette som utgangspunkt vil det foreligge et behov for følgende investering for å oppgradere dagens bygningsmasse:

	Kvm BTA	Budsjett i 2015	Oppjustert 12 %
Garnes	150		1 800
Ness	250		1 560
Vinne	353	5 460	6 115
Kanutten	542	9 120	10 214
Ørmelen	640	5 650	6 328
Reinsholm	859	454	508
Forbregd-Lein	807	7 120	7 974
Leksdal	342	5 970	6 567
Vuku		Ny bhg	
Maritvold	400		4 800
Totalt			45 866

Priser i 1000 kr

Å kun oppgradere dagens bygningsmasse vil likevel by på en del utfordringer, og disse henger sammen med at mange av dagens barnehager ble startet opp i bygg som er lite endret/tilpasset siden oppstarten. Med kravet om full barnehagedekning har byggene fått en økende mengde både barn og ansatte, og arealet har derfor i all hovedsak blitt regulert som leke- og oppholdsareal på bekostning av nødvendig

areal til arbeidsplasser for ansatte, personalrom, møterom, garderober for ansatte med mer. De fysiske kravene til bygningsmassen er endret mye siden byggende ble tatt i bruk, og det ligger derfor utfordringer med tanke på å få arealene hensiktsmessig utformet til framtidig barnehagedrift. Det er også viktig å sikre nok tilgjengelig uteareal rundt barnehagene. Det er tidligere beskrevet hvilke mekanismer som gir beregninger for plasser per barn, og det er også beskrevet behov for uteareal rundt barnehagene.

I forhold til de ansatte er det ikke definert entydige standarder for bygg når det gjelder krav om arbeidsplasser, møterom m.m. Generelt preges barnehagene av at det er for lite rom for personale, både i forhold til arbeidsplasser, garderober og personalrom.

For å få et sammenligningsgrunnlag ble det derfor sett nærmere på Trondheimsmalen og LOA % av barn for å gjøre vurdering av romforhold for personalet.

Trondheimsmalen sier det er ønskelig med 47 % areal av bruksarealet (BRA) til dette. Differansen sier noe om at det er for lite rom for personalet, toaletter, garderober, lager, gangareal, stellerom o.l.

	BRA kvm	LOA % av BRA	Ønsket areal 47 % av BRA	Differanse BRA For lite areal
Garnes	150	80	255	105
Ness	228	57	277	49
Vinne	327	58	402	75
Kanutten	502	50	530	28
Ørmelen	593	55	691	98
Reinsholm	795	53	902	107
Forbregd-Lein	747	61	970	223
Leksdal	317	68	460	143
Vuku	767	41	670	-97
Maritvold	331	80	460	129

Ved bruk av Trondheimsmalen ser vi dermed at det er for lite areal til personalet i alle barnehager utenom vår nye barnehage i Vuku. Dette medfører at en ren oppgradering av gamle bygg til en nyere bygningsmessig standard vil innebære utfordringer med tanke på å sikre de ansattes muligheter for tilgang på arbeidsplasser, møterom med mer.

Beskrivelse av mulige scenarioer for framtidig barnehagestruktur:

Senarioer for utredning av framtidig barnehagestruktur.

1: Alle 10 kommunale barnehager oppgraderes til dagens standard.

Med det menes:

- ☐ Dagens tekniske standard
- ☐ Leke- og oppholdsareal minimum jfr. gjeldende krav
- ☐ Standard for bygg når det gjelder krav om arbeidsplasser for pedagoger, møterom m.m.
- ☐ Andre krav fra tilsyns- og godkjenningsmyndigheter.

Kostnad på dette er estimert til 45,9 mill.

2: Forbregd- Lein barnehage bygges ut for plass til 100 barn. (Bygges ut for den befolkningsøkning som antas.)

Samlokalisering med skole er ikke sett på.

Areal til flerbrukshus trekkes ut fra leke - og oppholdsareal og areal erstattes med nytt bygg. Arealet til flerbrukshuset i sokkel er 125 kvm. Hvis det skal brukes som areal for barnehagen, må velforeningen ha annet eller nytt bygg. Det er ikke tatt med i priskalkylen.

For å realisere et bygg med plass til 100 barn beregnes et større areal på 472 kvm. Det er da beregnet areal etter 6 avdelinger og 102 unger (Trondheimsmalen).

Dette scenariet medfører et tilbygg på 347 kvm (472 kvm – 125 kvm).

$347 \text{ kvm} \times 37\,000 \text{ kr/kvm} = 13 \text{ mill. kr.}$ for et tilbygg eller et nybygg. I tillegg kommer kostnader for oppgradering på 7,8 mill. kr.

Kostnadene rundt dette estimeres til 20,8 mill.

3: Leksdal barnehage slås sammen med Forbregd-Lein barnehage. Lokasjon Forbregd-Lein.

For å realisere dette må det bygges med rom for 140 barn.

Hvis det skal bygges ut for plass til 140 barn, beregnes at det er nødvendig med et tilbygg på 729 kvm. Da er det beregnet areal etter 8 avdelinger og 136 unger (Trondheimsmalen lagt til grunn).

$729 \text{ kvm} \times 37\,000 \text{ kr/kvm} = 27 \text{ mill. kr.}$ for et tilbygg eller et nytt bygg. Ved nytt bygg kan det deles opp i småbarn- og storbarnsavdelinger i forskjellige bygg.

I tillegg kommer kostnader for oppgradering på 7,8 mill. kr.

Det er nok areal på eksisterende tomt for tilbygg og lekeareal for 140 barn, og det er også ei nabotomt eid av Verdal kommune på 1650 kvm som ikke er solgt. Verdien på tomten er 400 000 kr.

Kostnadene rundt dette estimeres til 34,8 mill.

4: Leksdal barnehage flyttes til Leksdal skole sine lokaler når skole legges ned. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.

Leksdal skole er betraktelig større enn Leksdal barnehage. Skolen er 1 286 kvm BTA, barnehagen er 342 BTA kvm. Det er bl.a. en gymsal på skolen. Oppgradering av 342 kvm på skolen kan koste $342 \text{ kvm} \times 12\,000 \text{ kr/kvm} = 4,1 \text{ mill. kr.}$

Det er mindre sum enn det koster å oppgradere barnehagen, men skolen er i utgangspunktet et bedre bygg enn barnehagen.

5: Vinne barnehage, Kanutten barnehage og Ness barnehage slås sammen – det bygges nytt bygg i Vinne krets.

Vinne, Kanutten og Ness barnehage dimensjoneres for 124 barn.

Hvis vi tar utgangspunkt i 8 barnegrupper (136 unger) er det nødvendig med et LOA på 617 kvm, BRA på 1204 kvm og BTA på 1662 kvm. Nødvendig ULA er omtrent 3 700 kvm.

Tomta der Vinne er i dag pluss tomte sør for barnehagen, eid av Verdal kommune, er 6 051 kvm. Det er stort nok for en ny barnehage. Tomta der Kanutten er i dag er 4 112 kvm, og det er for lite for de tre barnehagene.

Kostnad for en barnehage på 1 662 kvm er:

1662 kvm x 37 000 kr/kvm = 61,5 mill. kr.

Salg av eksisterende bygg er ikke tatt med i regnestykket.

6: Vinne barnehage og Kanutten barnehage slås sammen – bygges nytt i Vinne krets

Hvis vi tar utgangspunkt i 6 barnegrupper (102 unger) er det nødvendig med et LOA på 463 kvm, BRA på 927 kvm og BTA på 1 279 kvm.

Nødvendig ULA er omtrent 2 778 kvm Tomta der Vinne er i dag pluss tomte sør for barnehagen, eid av Verdal kommune, er 6 051 kvm. Det er stort nok for en ny barnehage.

Tomta der Kanutten er i dag er 4 112 kvm. Det kreves 2778 kvm (ULA) + 1279 kvm (bygget) + vei/parkering på 1000 kvm. Tomta er derfor for liten til ny barnehage.

Kostnad for en barnehage på 1 279 kvm BTA er:

1 279 kvm x 37 000 kr/kvm = 47,3 mill. kr.

7: Ness barnehage fortsetter i Ness oppvekstsenter i dagens skolelokaler. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.

Oppgradering av dagens areal på 250 kvm blir **1,56 mill. kr.** Dette alternativet er imidlertid krevende siden barnehagen har såpass få barn for barnehageåret 2018/2019, og dermed vil ha store utfordringer knyttet til lønnsomhet og forsvarlig bemanning.

8: Ness barnehage og Garnes barnehage slås sammen – lokalisering i Ness oppvekstsenter- i dagens skolelokaler. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.

Oppgradering av dagens areal på 400 kvm blir 4,8 mill. kr.

9: Garnes barnehage slås sammen med Vuku barnehage. Vuku barnehage bygges ut med plass for anslagsvis 80 barn.

Hvis vi tar utgangspunkt i 5 barnegrupper (82 unger) er det nødvendig med et LOA på 383 kvm, BRA på 770 kvm og BTA på 1062 kvm.

Nødvendig ULA er omtrent 2 300 kvm.

Kostnad for en barnehage på 1 062 kvm er:

1062 kvm x 37 000 kr/kvm = 39 mill. kr.

10: Oppgradering av Garnes barnehage for å gi rom for dagens barnehagetall. Dette vil kreve utbygging av lokaler og renovering av eksisterende lokaler.

Hvis det skal bygges ut for plass til 26 barn og nok areal for personalrom, beregnes at det er nødvendig med et tilbygg på 105 kvm.

105 kvm x 37 000 kr/kvm = 3,9 mill. kr. for et tilbygg eller nybygg. I tillegg kommer kostnader for oppgradering på 1,8 mill. kr.

Totalt vil dette koste 5,7 mill.

11: Kapasitet i sentrum.

Med forestående nybygging av boenheter, samt en tendens til fortetting i sentrum er det behov for å skissere en framtidig barnehagestruktur for å imøtekomme behov for barnehageplasser.

Boligområdet på Reinsholm er under utvidelse, og det planlegges flere boenheter i området i årene framover. Det er også planlagt utbygging på Nestvoldjordet.

Samfunnsmessige konsekvenser ved eventuell endring av framtidig barnehagestruktur:

Barnehagens rolle i lokalsamfunnet

Barnehage har et samfunnsmandat (jamfør Rammeplan for barnehage) og en viktig funksjon i dagens samfunn, og barnehage er første del av et helhetlig utdanningsløp.

Barnehagen har en mye kortere historie i Norge enn skole, og det var i hovedsak private aktører som initierte barnehagene i oppstarten. Skole har derimot vært en offentlig oppgave også i historisk sammenheng. Skolene har med sine avgrensede geografiske kretser, i større grad hatt en mer samlende rolle for aktiviteter i lokalsamfunnet. Barnehagene har derimot ingen slike angitte geografiske kretser, og får dermed en litt annen rolle i lokalsamfunnet.

Studier¹ viser at barnehagens betydning som ressurs i nærmiljø og lokalsamfunn avhenger av hvor samfunnsaktive institusjonene er som aktører. Det er ikke nødvendigvis nok at det ligger en barnehage i bygda/nærmiljøet, men det er altså avgjørende hvordan barnehagen samhandler med lokalsamfunnet rundt seg. Det er derfor vanskelig å si hva eventuelle endringer i barnehagestrukturen vil ha å si for lokalsamfunnene i Verdal kommune.

Som tidligere nevnt har barnehage, i motsetning til skole, ingen angitte kretsgrenser og foreldre står fritt til å velge hvilken barnehage de ønsker for sine barn. Barnehagene er slik underlagt markedsmekanismer og for å vinne posisjon i markedet velger barnehagene egne profiler for å være ekstra attraktive (musikkbarnehage, gårdsbarnehage, friluftsbarnhage osv). Det gjør sitt til at de igjen kan rekruttere barn fra flere geografiske lokasjoner/grender, og også på tvers av kommunegrenser.

Større mobilitet i befolkningen, samt kvalitetsbevisste foreldre gjør dermed at det forekommer en del bytter av barnehage, og det er mer krevende å predikere endringer i markedet.

¹ Østlandsforskning rapport 06/15, Skole- og barnehagestruktur i Lillehammer kommune, s.17-19.

I tillegg er det markedet som styrer hvor det er lønnsomt å drive barnehage. Med fortetting i sentrum vil det være et større kundepotensiale her enn i mindre tettbefolkede strøk. 80 % av befolkningen i Verdal kommune bor innenfor en 4 km radius fra sentrum, og befolkningsveksten ser ut til å bli sentralisert.

Forholdene i nabokommunene kan være med å påvirke utviklingen av barnetallet i Verdal siden store bedriftsetableringer i en nabokommune kan bety at familier velger å bosette seg i Verdal. For å være attraktiv som bostedskommune for småbarnsfamilier kan barnehager med god bygningsmessig og pedagogisk kvalitet være viktig. En viktig målsetning med planlegging av barnehagestruktur er dermed å planlegge for at kommunen skal ha rett bygg, på rett sted til rett tid.

Pedagogiske aspekter ved barnehagedrift:

Det er dokumentert gjennom norsk og internasjonal forskning at et godt pedagogisk tilbud i førskolealder har betydning for barnas kognitive, sosial og emosjonelle utvikling.

Flere studier dokumenterer at barnehage kan ha positive langtidseffekter, blant annet med hensyn til barnas utdanningsnivå og arbeidsmarkedstilknytning i voksen alder. (NOU 2012:1)

En kunnskapsoversikt fra OECD konkluderer med at personalets kompetanse, og særlig i form av formelle kvalifikasjoner, er den strukturfaktoren i barnehagen som har størst betydning for barnets trivsel og utvikling (OECD 2010).

Et kompetent pedagogisk personale er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Det forutsettes derfor at barnehageeier vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring. Et godt personalsamarbeid, likedan den interne opplæringen som tilbys både barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter påvirker kvaliteten. Videreutdanning og utviklingsarbeid er for eksempel viktige tiltak som er med på å gi dynamiske utviklingsprosesser for samtlige i personalet.

Rammeplan for barnehagen er en forskrift til Lov om barnehager, og denne gir føringer for innhold og oppgaver. Rammeplan sier at barnehagen skal være en lærende organisasjon. Den pedagogiske kvalitetsutviklingen innebærer en kontinuerlig utvikling av personalets kompetanse, slik at de som arbeider der er rustet til å møte nye krav og utfordringer. En solid og sterk faglighet både hos ledere og det øvrige personal vil være av avgjørende betydning i arbeidet med å ivareta kvaliteten i barnehagen.

Kunnskapsdepartementet la i mars 2011 fram en rapport om barnehagens organisering og strukturelle faktors betydning for kvalitet. På oppdrag fra departementet blir variasjoner i kvalitet i ulike former for barnehager undersøkt. Rapporten studerer hvilken betydning organisering og størrelse har for barnehagens strukturelle og pedagogiske kvalitet.

Undersøkelsen viser at store barnehager er komplekse og har utfordringer knyttet til organisering i startfasen. Store barnehager har sin styrke i at det er gode muligheter for faglig utvikling og nytenkning. Små barnehager kjennetegnes av oversiktighet og forutsigbarhet, men også av begrensninger i muligheten for faglig utvikling som følge av få ansatte og få pedagoger. På flere kvalitetsindikatorer fremstår store barnehager som vesentlig mer «profesjonelle» i følgerapporten. De ansatte er jevnt over bedre utdannet i større barnehager enn i små.

Flere kommuner har gjort seg positive erfaringer med drift av mellomstore og store barnehager. Trondheim kommune så bl.a. at små barnehager er krevende og sårbare driftsmessig og ledelsesmessig. Ås kommune legger frem i sin barnehagebehovsplan at de har svært god erfaring med drift av sine 5-avdelings barnehager. Disse barnehagene har vist seg å være fleksible, kostnadseffektive og kvalitetsmessige gode. Dette begrunner de med at mange ansatte gjør organiseringen av barnehagehverdagen enklere og flere pedagogiske ressurser gir gode muligheter for faglige diskusjoner

og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis. De anbefaler at nye barnehager bygges som 5-8 avdelingsbarnehager med rundt 100 – 160 barn.

Verdal kommune eier ti barnehager der enhetene varierer mellom små, mellomstore og store barnehager. Erfaringer fra kommunale barnehager i Verdal er at det er stor søknad til pedagogstillinger i kommunen. Det er en tendens til flere søkere til større enheter. Det er også pedagoger fra mindre enheter som søker seg til de større. De begrunner det med blant annet at de ønsker å være en del av et større pedagogisk fagmiljø.

Med flere pedagoger gir det mulighet for et variert fagmiljø med faglig diskusjoner og utvikling. Det gir også mulighet til å kunne benytte seg av personalets styrker, mangfold og kompetanse.

I små enheter blir det få personer å fordele ansvar og oppgaver på. Det betyr ikke at kvaliteten trenger å være dårligere, men det kan være personavhengig.

Brukerundersøkelse for kommunale barnehager i Verdal viser en tendens til høyere brukertilfredshet ved de største barnehagene.

Organiseringsform

Basebarnehagene er preget av åpne løsninger og mer aktivitet i fellesarealer i store grupper.

I en basebarnehage legges det til rette for fleksible løsninger med tanke på bruk av både arealer og voksne som felles ressurser for alle barn i barnehagen. Det gir gode muligheter for tilpasning av det fysiske miljø. Personalet organiseres etter aktivitet. Det gir barna mange ansatte å forholde seg til. En risiko er da at de ikke får de nære og trygge rammer som forskning viser er veldig viktig for barnas trygghet og utvikling.

Avdelingsbarnehage er den vanligste måten å organisere barnehagen på. Her er barna og personalet avgrenset til en avdeling (Borg 2008:74). Det er viktig å sikre trygge rammer for de minste barna i barnehagen. Med fast personale gis det mulighet for å bygge nære relasjoner. Om barnehagen er basert på avdelinger eller baser kan derfor ha en avgjørende betydning for læringsmiljøet i barnehagen og utvikling hos det enkelte barn.

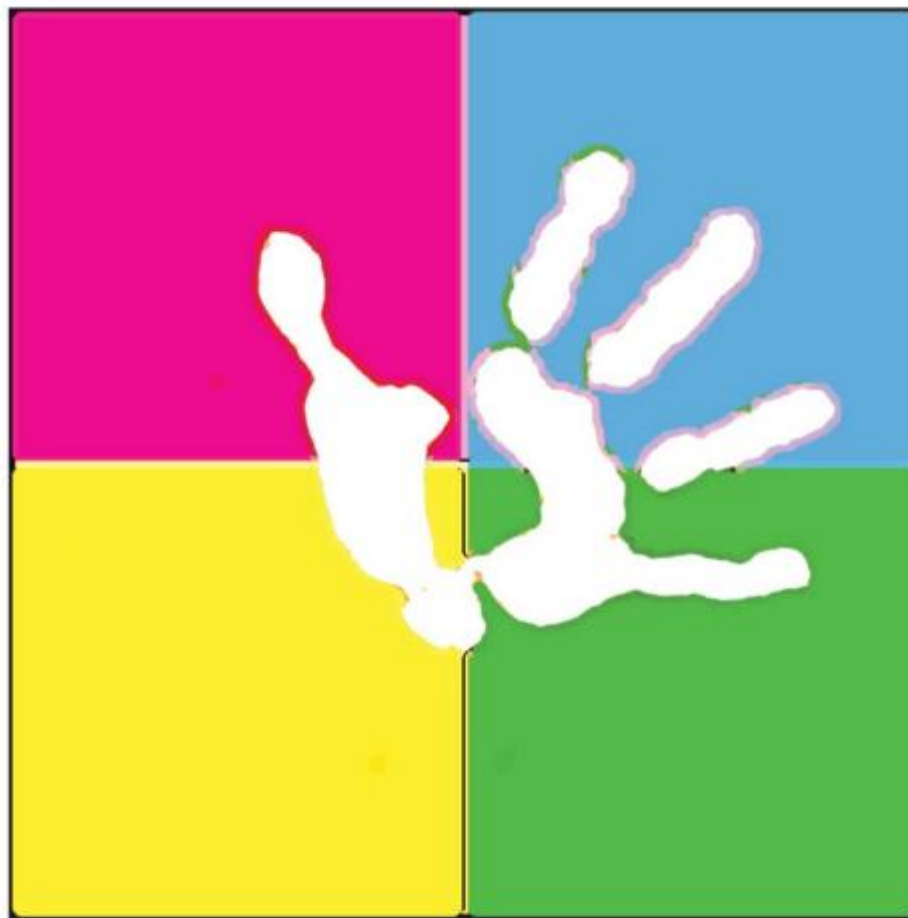
Ifølge forskning gjort ved NTNU (2015) har barn i basebarnehager mindre nærhet i forholdet til barnehageansatte. De ser også at barn som har gått i basebarnehager oftere er i konflikter når de begynner på skolen. Forskerne har ikke data på årsakene til dette, men noen teorier. De antar at stabilitet kan være en årsak. I en tradisjonell barnehage er gruppene stabile og barna forholder seg stort sett til de samme voksne hver dag. I en basebarnehage forholder barna seg til flere ansatte i løpet av dagen.

I følge barnehagebehovsplan for Ås kommune har de gjort seg erfaringer med at basebarnehager er mer krevende med hensyn til kvalitet, organisering og struktur.

Verdal kommune har ikke prøvd ut organisering som basebarnehager. Private barnehager som har prøvd ut organisering som basebarnehager, har endret det til avdelingsbarnehager.

Verdal kommune

MULIGHETSSTUDIE BARNEHAGER I VERDAL

10 JUNI 2015

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	3
FORMÅL	4
ORGANISASJON	4
BARNEHAGEBEHOVSPLAN	4
MILJØ	6
ENØK-TILTAK	6
LCC-BEREGNING	6
NÅVÆRENDE BARNEHAGESTRUKTUR	7
GARNES OPPVEKSTSENTER	8
NESS OPPVEKSTSENTER	13
VINNE BARNEHAGE	18
KANUTTEN BARNEHAGE	23
ØRMELEN BARNEHAGE	28
REINSHOLM BARNHAGE	33
VUKU BARNEHAGE	38
FORBREGD-LEIN BARNEHAGE	43
LEKSDAL BARNEHAGE	49
LØSNINGSFORSLAG	56
SCENARIO 1	58
SCENARIO 2	59
SCENARIO 3	60
SCENARIO 4	62
SCENARIO 5	63
SCENARIO 6	64
SCENARIO 7	66
SCENARIO 8	67
SCENARIO 9	69
SCENARIO 10	70
SCENARIO 11	71
OPPSUMMERING	72
FREMDRIFTSPLAN	73
VEDLEGG	73

Fra Ørmelen barnehage.

SAMMENDRAG:

Arcon Prosjekt AS har fått i oppdrag å lage en mulighetsstudie for de offentlige barnehagene i Verdal kommune.

I oppdraget inngår å vurdere tilstanden til bygningsmassen, og å se på alternativer i forhold til barnehagestruktur.

Arcon Prosjekt AS har sammen med avdelingsleder bygg og eiendom og vaktmester, og styrer for de respektive barnehagene, vært på befaring ved 7 av de 9 barnehagene. I forbindelse med mulighetsstudien for skolene i Verdal ble det gått befaring ved barnehagene ved Ness og Garnes. Det er derfor ikke gjennomført befaring ved disse to barnehagene.

Det er også avholdt møte med styrerne ved alle barnehagene der virksomhetsleder barnehage, styrer for den respektive barnehagene og arkitekt var til stede.

Det er ni offentlige barnehager i kommunen:

- Garnes oppvekstsenter
- Ness Oppvekstsenter
- Vinne barnehage
- Ørmelen barnehage
- Reinsholm barnehage
- Forbregd-Lein barnehage
- Leksdal barnehage
- Vuku barnehage

Ved Garnes oppvekstsenter og Ness Oppvekstsenter, er barnehagen plassert i samme bygning som skolen.

Reinsholm barnehage er den nyeste barnehagen, oppført i 2008.

Ørmelen-, Vinne-, Garnes- og Forbregd-Lein barnehage er bygget som barnehager. Selv om disse bygningen er oppført før det ble krav om universell utforming, er det mulig å få til rimelige løsninger for å tilpasse bygningene til rullestolbrukere.

Vuku barnehage eies av Vuku IL, og leies av Verdal kommune. Bygningen ble bygget som barnehage og klubbhus for Vuku IL. Barnehagen har etter hvert overtatt alle klubbhusets lokaler i 1. etasje. Vuku IL ønsker å selge bygningen til Verdal kommune. Ved befaringen ble det avdekket at bæresystemet i bygningen kan være underdimensjonert og har setninger. Det anbefales at det gjøres ytterligere undersøkelse av bæresystemet før neste vinter.

Ness barnehage flyttet inn i sokkelen på Ness skole etter at skolen ble bygget. Lokalene bærer preg av at de ikke er planlagt for drift av barnehage.

Leksdal- og Kanutten barnehage har tatt i bruk game skolebygg. I disse to bygningene er det mer krevende å få til tilpasning til rullestolbrukere fordi bygningene har flere etasjer, men ikke har heis.

Oppgradering til TEK10:

Det er gjort en tilstandsvurdering av hvert enkelt bygg, og en kostnadskalkyle over hva det vil koste å oppgradere byggene til TEK10.

Universell utforming:

Reinsholm barnehage er utformet etter prinsipp om universell utforming.

De andre barnehagene er bare delvis tilpasset rullestolbrukere. De største kostnadene for å få bygningene i hht TEK10 for universell utforming er heis og dørautomatikk på ytterdører.

FORMÅL:

Forutsetning for denne mulighetsstudien er at Verdal kommune ønsker å tilby barna i kommunen et godt barnehagetilbud, i bygninger som er oppdatert i forhold til gjeldende tekniske forskrifter (TEK10), og som har tilstrekkelig, og egnede arealer.

ORGANISASJON:

Prosjektgruppe Mulighetsstudie skoler i Verdal:

Bjørn Erik Haug, avdelingsleder bygg og eiendom, Verdal kommune
Krisitn Gomo Hallem, virksomhetsleder barnhage, Verdal kommune
Øystein Lunnan, rådgiver utviklingsstab, Innherred samkommune
Gyda Løken, Sivilarkitekt Arcon prosjekt AS

Medarbeidere hos Arcon Prosjekt AS:
Ove Gunnar Moen, Sivilingeniør bygg
Alf Rune Strømhylden, Sivilingeniør bygg
Gyda Løken, Sivilarkitekt

BARNEHAGEBEHOVSPLAN:

Det stilles krav til lek- og oppholdsareal (LOA) i barnehagene. Barn under 3 år skal ha 5,3m² LOA, mens barn over 3 år skal ha 4m² LOA. Dette gir rammene for hvor mange barn barnehagen kan ta opp.

Det er ikke spesifikke krav til rom for personalet. Generelt preges barnehagene av at det er for lite rom for personale, både i forhold til arbeidsplasser, garderober og personalrom. Etter avtale med oppdragsgiver er det ikke tatt med en kostnad for oppgradering av personalrom i denne rapporten.

Beregningen av rombehov for nye barnehagebygg er basert på "Funksjons- og arealprogram kommunale barnehageanlegg Trondheim" datert 19.9.14

Uteoppholdsarealet skal være 6 ganger innvendig lek- og oppholdsareal.

Det er totalt 18 barnehager i Verdal kommune, 9 private, og 9 kommunale barnehager.

De kommunale barnehagene har en markedsandel på litt over 50%, resten av barnehageplassene finnes i private barnehager. Virksomhetsleder barnhage, Kristin Gomo Hallem, i Verdal kommune er tydelig på at hun ønsker at kommunen skal beholde den markedsandelen de har i dag, og at det ikke er ønskelig å øke antall barnehageplasser. Hvis det bygges flere barnehageplasser ved en kommunal barnehage, må tilsvarende antall reduseres ved en annen kommunal barnehage.

Det er vanskelig å vurdere hvor mange barn som kommer til å begynne i de kommunale barnhagene. Følgende faktorer påvirker situasjonen:

- De kommunale barnehagene må konkurrere med de private barnehagene, også når det gjelder løpende opptak.
- Foreldrene kan velge å bli hjemme med barna, og i stedet motta kontantstøtte.
- Noen søker om barnehageplass andre steder enn der barnet bor.
- Tilflytting/ utflytting.

Økonomien i barnehagedrifta påvirkes av antall barn i barnehagen:

- Hvis barnehagen ikke har ikke full dekning påvirker dette økonomien i drifta fordi det blir lavere inntekter.
- Det er dyrere å drive små barnehager.
- Barnetallet påvirker krav til antall pedagoger i barnehagen og en økning fra 18 til 19 barn vil gi krav om en ekstra pedagog.
- I store barnehager er det større fare for sykdomssmitte ungene i mellom. Dette påvirker helsa til barn, foreldre, besteforeldre og de

BARNEHAGEPLASSER VERDAL KOMMUNE PR 01.01.15

	Ant. avd.	Ant. Pl.	Ant. barn	Ledig	LOA	LOA /barn	BRA	LOA % av BRA	ULA	Min ULA	Differanse
Garnes	2	26	21	5	120,1	5,72	150	80	550,00	720,60	-170,60
Ness	2	28	28	0	130	4,64	228	57	2 500,00	780,00	1 720,00
Vinne	2	41	34	7	189,1	5,56	327	58	3 775,00	1 134,60	2 640,40
Kanutten	4	54	49	5	249	5,08	502	50	2 750,00	1 494,00	1 256,00
Ørmelen	4	70	75	-5	324,7	4,33	593	55	2 845,00	1 948,20	896,80
Reinsholm	4	91	82	9	423,6	5,17	795	53	2 500,00	2 541,60	-41,60
Forbregd-Lein	5	98	85	13	455,7	5,36	747	61	5 275,00	2 734,20	2 540,80
Leksdal	2	47	33	14	216,3	6,55	317	68	2 912,00	1 297,80	1 614,20
Vuku	2	27	29	-2	125,5	4,33	192	65	1 100,00	753,00	347,00
Trondheimsmal					286		608	47			
Sum		480	436								

LOA= Lek- og oppholdsareal avgjør hvor mange barn som kan tas opp i barnehagen.

BRA= Bruksareal, dvs areal innenfor ytterveggene.

ULA= Utendørs lek og opphold.

Min ULA = 6x LOA (Ikke et absolutt krav.)
ansatte i barnehagen.

Beregning av hvor mange barn det er plass til i en barnehage vil variere fra barnehage til barnehage og fra år til år, avhengig av fordelingen mellom små og store barn. Hvis en antar at det er ilike mange plasser for små og store barn, blir det i gjennomsnitt krav til 4,65 m² leke og oppholdsareal pr. barn. Dette er lagt til grunn for beregningene i tabellen over.

Tabellen viser at det er trangt på Ørmelen og Vuku barnehage i forhold til leke- og oppholdsarealer, mens den største ledige kapasiteten finnes i Forbregd-Lein og Leksdal barnehage.

Garnes har størst andel leke og oppholdsarealer i forhold til bruksareal, etterfulgt av Leksdal og Vuku. Dette betyr at det er lite areal til personalrom og lager.

Reinsholm har og Garnes minst utvendig lekeareal, men Garnes har store friområder rundt barnhagen med kort vei å gå.

Folkemengde pr.		01.01. 2015		
		Menn	Kvinner	Sum
1721 Verdal	0 år	76	71	147
	1 år	85	82	167
	2 år	91	87	178
	3 år	84	80	164
	4 år	93	93	186
	5 år	94	69	163
	6 år	103	81	184

Befolkningsstatistikken for de nærmeste årene viser en tendens til at barnetallet synker.

I en konkurransesituasjon er det viktig at kommunen analyserer hva som gjør en barnehage attraktiv. Hva etterspør markedet? Kan tilbudet ved barnehagene spisses slik at de blir attraktive for flere søkere? Kan tilbud som gårds- og naturavdelingen ved Kanutten barnehage, eller satsingen på fiske og vann-aktiviteter ved Leksdalsvannet slik Forbregd-Lein barnehage driver, påvirke søknaden til barnehagen og bidra til å gjøre søkermengden mer stabil?

MILJØ:

De private barnehagene er i hovedsak lokalisert i Verdal sentrum. Barnehagene i Leksdal, Vuku, Garnes og Ness betjener utkantene av kommunen. Hvis kommunen ønsker å styrke grendene og spredt bosetting, er denne barnehagestrukturen med på å påvirke dette i positiv retning.

Miljømessig vil det å beholde eksisterend bygningsmasse gi mindre avfall, kreve mindre materialer, og mindre energi til framstilling og transport av bygningsmaterialer. Dette må veies opp mot potensialet for å spare energi ved en mer energiøkonomisk bygning.

Uansett om det er en ny eller en gammel barnehage, må det påregnes vedlikeholds utgifter.

ENØK-TILTAK:

I hht TEK10 er krav til energiforbruk for barnehager 140 kWh/m²/år.

Barnehagene Ørmelen, Reinsholm, Leksdal og Vuku ligger over kravet i TEK10.

Kanutten har luft til vann varmepumpe. Dette forklarer det lave strømforbruket på 81 kW/m²/år.

Ved utskifting av vinduer kan U-verdien reduseres fra anslagsvis 2,5 til 0,8W/m²K. Etterisolering av tak og vegger er andre tiltak som vil redusere varmetapet.

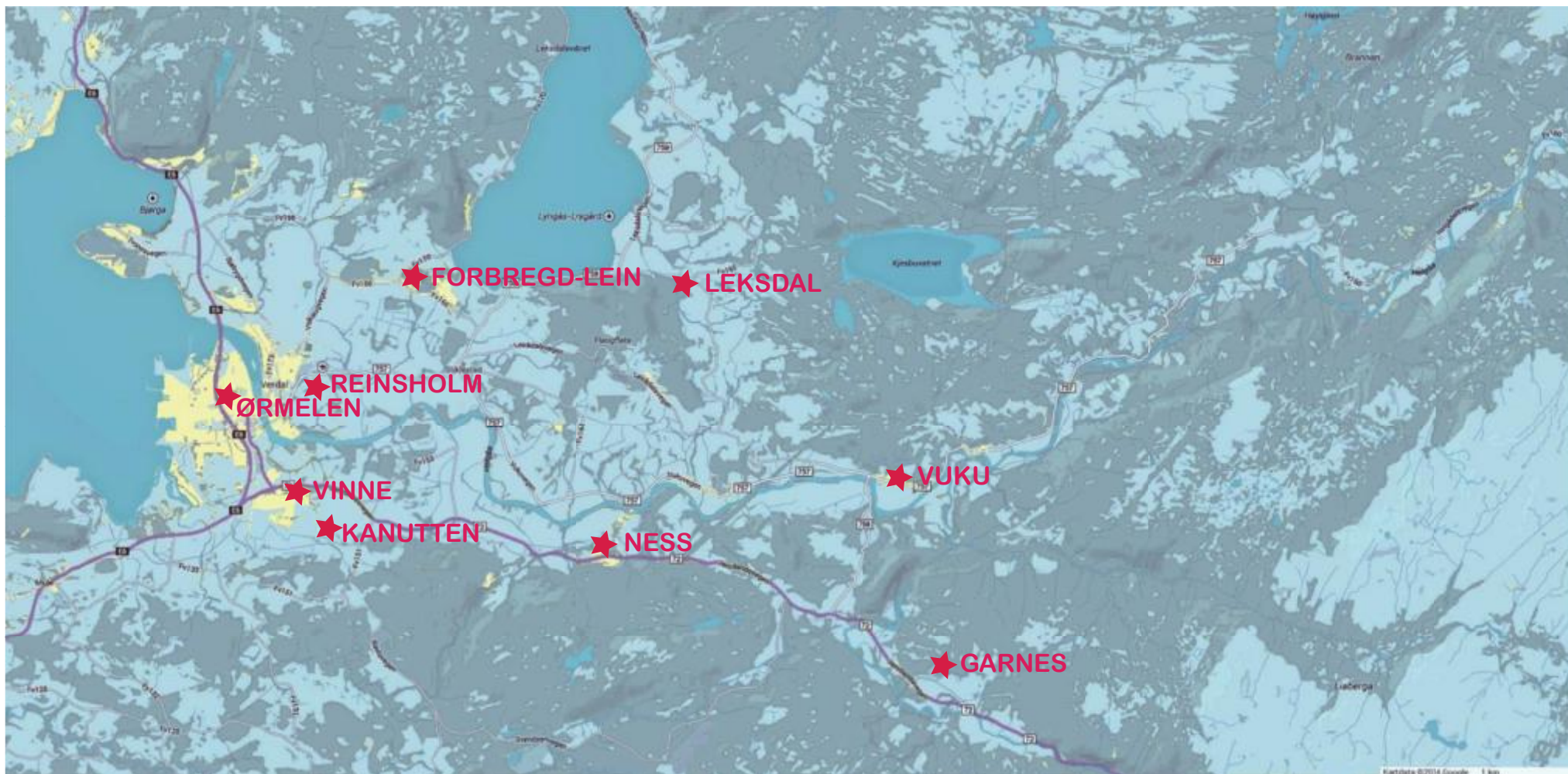
LCC-BEREGNINGER

LCC-beregninger finnes som eget vedlegg til rapporten. Det er utført en LCC beregninger for hver enkelt barnehage for en oppgradering til TEK10.(Evt tilbygg er ikke inkludert)

Beregningen er basert på utført tilstandsanalyse/rapport.

Det vil være for omfattende å utføre LCC-beregninger for alle scenariene.

ENERGIFROBRUK 2013	Garnes	Ness	Vinne	Kanutten	Ørmelen	Reinsholm	Forbregd-Lein	Leksdal	Vuku
Bruttoareal	1 905	2 432	353	542	640	859	807	342	362
Energibruk KW/år	264 827	311 742	39981	43 880	144 111	139553	87 840	81 105	60 661
KW/m ² /år	139,01	128,18	113,26	80,96	225,17	162,46	108,85	237,15	167,57

NÅVÆRENDE BARNEHAGESTRUKTUR

Garnes oppvekstsenter
 Leksdal barnehage
 Ness oppvekstsenter
 Forbregd-Lein barnehage
 Reinsholm barnehage
 Vinne barnehage
 Kanutten barnehage
 Vuku barnhage
 Ørmelen skole

Garnesmarka 5, 7660 Vuku
 Sendesvegen 151, 7656 Verdal
 Barlivegen 2, 7657 Verdal
 Andev. 1, 7655 Verdal
 Reinsholm 27, 7654 Verdal
 Åkerv. 6, 7657 Verdal
 Flåttåenget 38, 7657 Verdal
 Vukusetta 1, 7660 Vuku
 Feldmakarvegen 16, 7653 Verdal

GARNES OPPVEKSTSENTER

SITUASJON/TOMT

Tomt: 31 900 m².

Uteoppholdsareal: 25 000 m²

Uteoppholdsareal barnehagen: 550m²(+lekeareal i skog rett ved)

Barnehagen på Garnes ligger i samme bygningen som skolen og grendehuset. Tomta er sør-østvendt, og har en høydeforskjell på ca 10m.

Trafikksituasjon:

Foreldrene parkerer ved inngangen til barnehagens uteområde eller på parkeringsplassen ved fotballbanen. Ansatte parkerer nord for skolen.

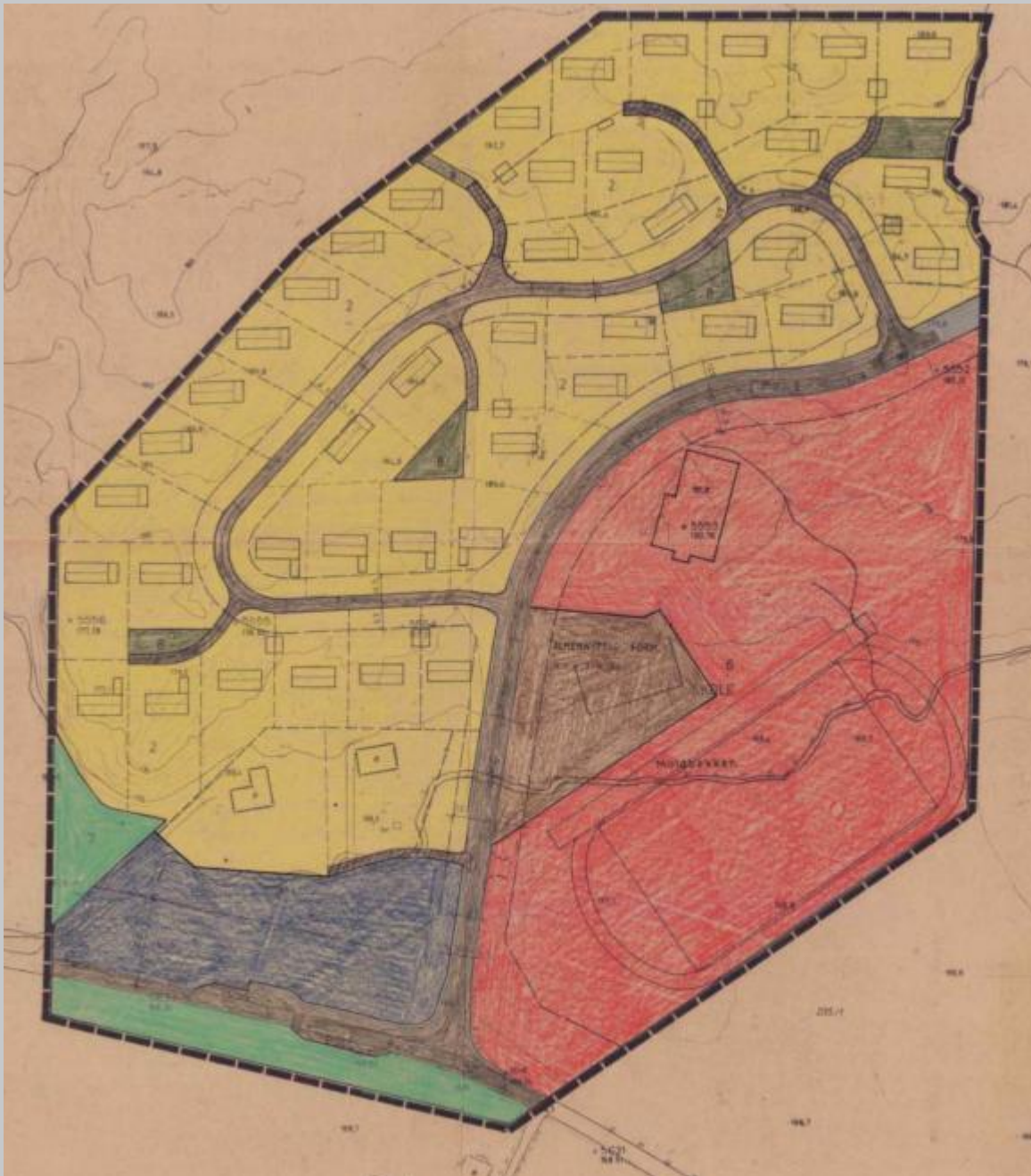
Uteområde:

Barnehagens uteområde er delt i to områder. Området for de minste barna ligger i tilknytning til bygningen, mens området for de store barna ligger nedenfor barnehagen. Begge områdene er inngjerdet med port. Det er sandkasser på begge uteområdene. Barnehagen har dokkestue og gapahuk. Det er en asfaltert stripe på nordsiden av barnehagen, inne på barnehagens uteområde, der barna sykler. Barnehagen har ny sklie og huske. De skal få en klatrepyramide.

Universell utforming av utearealene:

Det er asfaltert vei fram til inngangen til barnehagens uteområde, og en asfaltert sti fram til barnehagens hovedinngang. Det er trapp opp til hovedinngangen. Det er ikke ledelinjer. Lekeapparatene har fallunderlag av gummi.

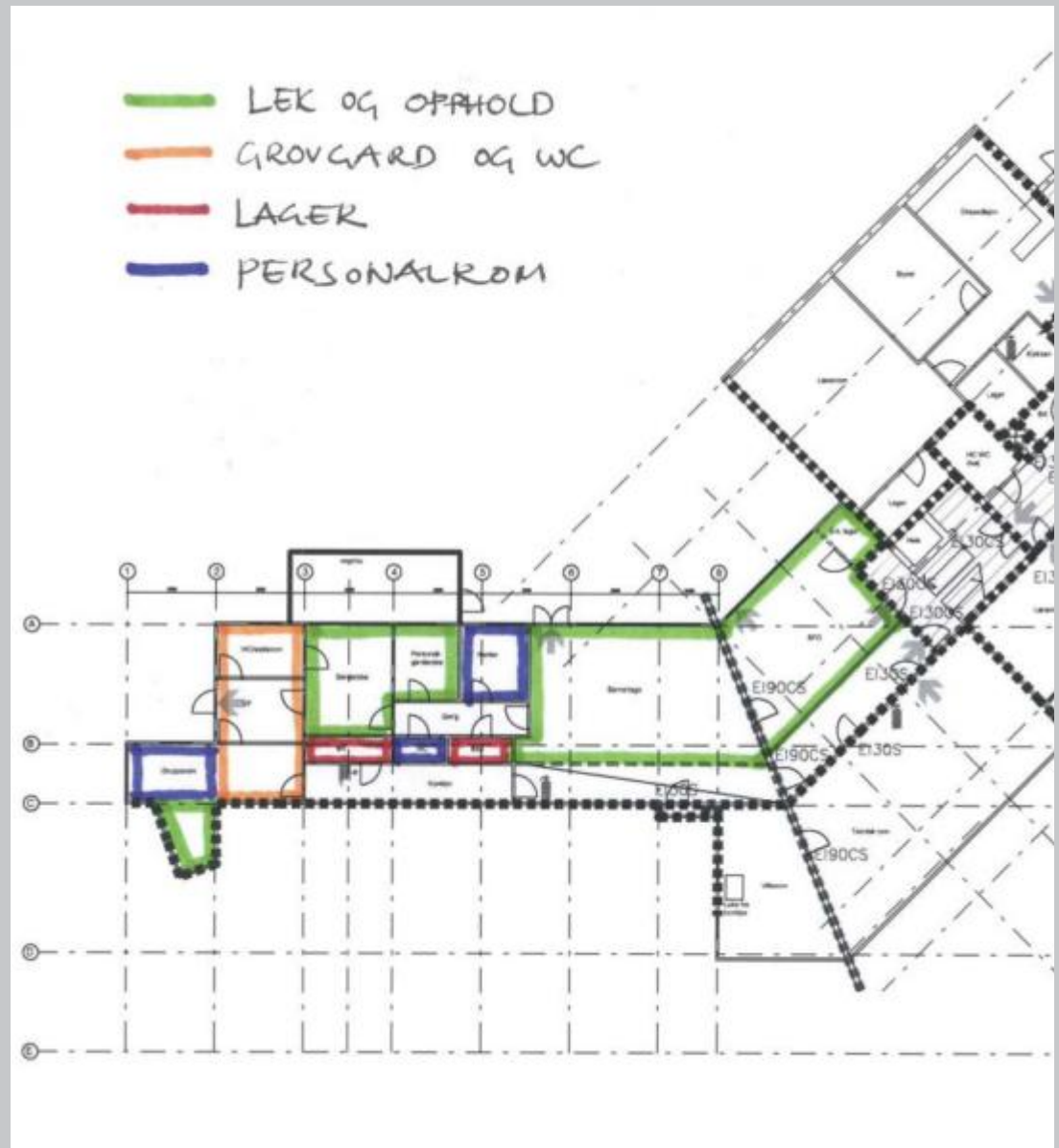
REGULERINGSPLAN

Gjeldende reguleringplan er: «Reguleringsplan over Garnes» vedtatt 09.07.1982.

Område er regulert i til offentlig formål, skole, og almen-nyttig formål.

Utnyttelsesgrad på tomte er ikke angitt.

Bebygd areal, %BYA=3,7%

GARNES BARNEHAGE PLAN 1.ETG

BRUK

Garnes skole er en fådelt skole med barnehage og samfunnshus i samme bygging. Skolen har 41 elever.

Barnehagen har plass til 34 barn. Pr 01.01.2015 er det 21 barn i barnehagen,

Barnehagen har to avdelinger.

Godkjent leke- og oppholdsareal er 120,1 m²

Antall årsverk: 4,4 (pr 01.01.15)

Barnehagen har alle funksjoner på ett plan. Personalet bruker personalrommet i skolen, kopimaskin og scanner.

De eldste barna bruker toalettene i kjelleren.

Barnehagen bruker gymsalen.

BYGNINGEN

Byggeår 1978
Ombygging år 1997 Barnehage, flerbrukshus, gymsal
2013 Skolekjøkkenet pusset opp

Antall etasjer 3
Brutto areal 1905 m²
Grunnflate 1195 m²
Bruksareal barnehage: 150m²

Hovedbæresystem er betong dekker og søyler. Takkonstruksjonen består av limtredragere.

Innvendige innfyllingsvegger i korridorer av malt Leca. Yttervegger med innvendig platekledning og utvendig trepanel. Golv med vinylbelegg, golv på bad har flis og epoxy.

Himlinger med tett plater og lydplater.

Yttertakk med metallplater med taksteinimitasjon utvendig. Bygningne fremstår som velholdt.

Universell utforming:

Bygningne er liten og oversiktlig. Det er trapp opp til hovedinngangen til barnehagen. Barnehagen har også tilkomst med heis internt i bygningen. Det er ingen store trafikkarealer med behov for ledelinjer. Det er kontrastmarkering på trappetrinn. Dørene har kontrastfarger. Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimesjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

NESS OPPVEKSTSENTER

TOMT/SITUASJON

Tomt: 20 264 m²

Uteoppholdsareal ca 10 000 m²

Uteoppholdsareal for barnehagen: 2500 m²

Barnehagen på Ness ligger i sokkene til skolen.

Tomta en høydeforskjell på ca 6m.

Trafikksituasjon:

De ansatte ved barnehagen parkerer sammen med lærerne på P-plass for med 22 P-plasser sør for skolen. Det er ikke oppmerket HC-P-plasser.

Det er lite plass til foreldre som skal levere barn i barnehagen. Foreldrene parkerer på ballplassen ved skolen. Dette er ingen god løsning av hensyn til trafikksikkerheten. Barnehagens utområde er inngjerdet med port.

Uteområde:

Omtrent halvparten av barnehagens uteareal ligger nord for bygget og får lite sol store deler av året. Resten av uteoppholdsarealet ligger øst for bygningen og har gode solforhold. Den asfalterte gangveien langs bygget brukes for å kjøre sykkel og traktor. Lekeapparatene ved barnehagen er i god stand. Det er fallsand under lekeapparatene. Det er sandkasser på utearealet. Det er ildsted med benker, men ildstedet blir liggende i skyggen og det er kaldt å være der. Barnehagen har kjøkkenhage.

Universell utforming av utearealene:

Inngangen til barnehagen ligger i sokkelen, på baksiden av bygget. Det er asfaltert sti med kantstein fram til inngangen. Det er ikke ledelinje. Det er ikke trinnfri adgang til hovedinngangen fordi dørterskelen er for høy. Det er fallsand under lekeapparatene.

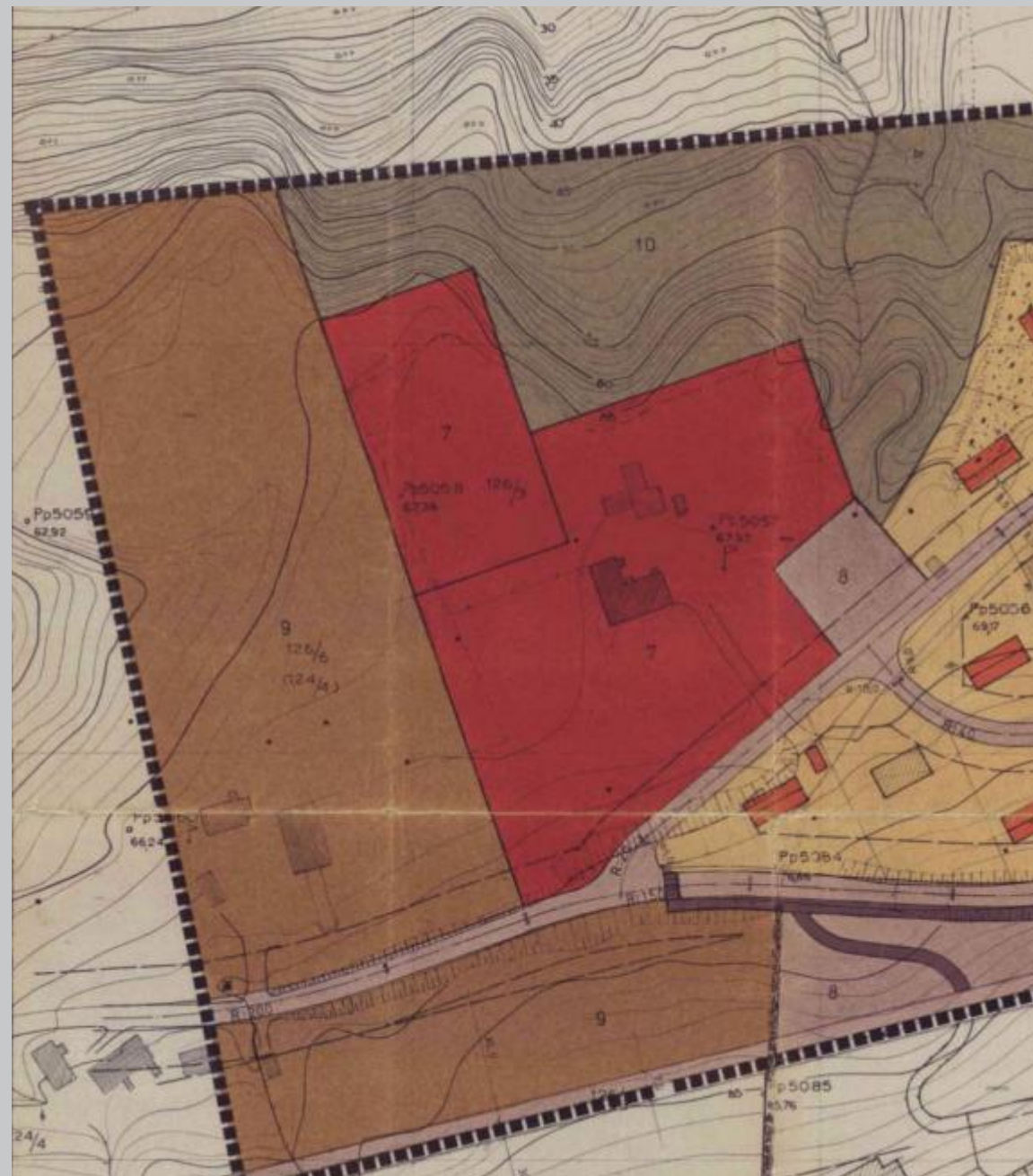
REGULERING

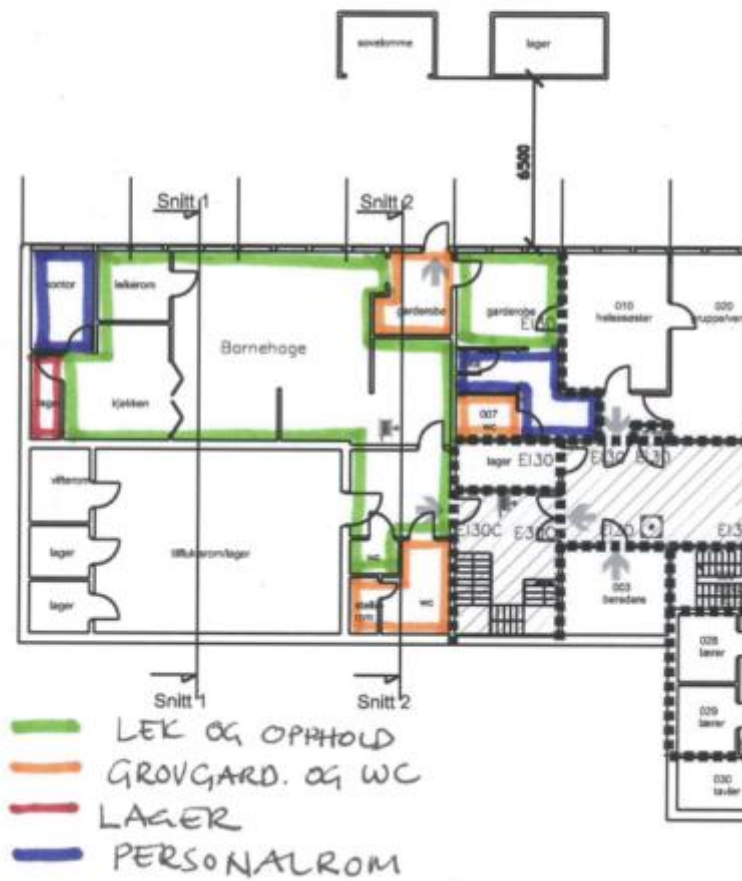
Gjeldende reguleringsplan er: «Reguleringsplan for Lysthaugen boligfelt», vedtatt 18.09.1974.

Området er reguleret til område for offentlig formål.

Utnyttelsesgrad på tomta er ikke angitt.

Bebyggd areal, %BYA=6%

NESS BARNEHAGE PLAN SOKKEL

BRUK

Ness skole er en fådelt skole med barnehage i samme bygning.

Antall elever 59
Antall barnehageplasser 32,3 plasser,
Antall barn i barnehagen 28 pr 01.01.2015.

Antall årsvek i barnehagen 6,55 (pr 01.01.15)

Barnehagen areal er samlet i sokkeletasjen.

Personalet i barnehagen har arbeidsplass sammen med lærerne ved skolen.

Musikkrommet brukes til møter.

Barnehagen kan bruke gymnastikksal og skolekjøkken.

Barnehagen bruker toalett i skolen fordi det er nærmere uteplassen.

BYGNING

Byggeår
Hovedbygning 1979/1984

Antall etasjer
Hovedbygning 3

Brutto areal
Hovedbygning 2064 m²
Barnehage: 228 m² BRA

Hovedbæresystem er betong dekker og søyler. Takkonstruksjonen består av limtredragere. Innvendige innfyllingsvegger i korridorer av malt Leca. Yttervegger med innvendig platekledning og utvendig trepanel. Golv med vinylbelegg, golv på bad har flis. Himlinger med tett plater og lydplater. Yttertakak med metallplater med taksteinimitasjon utvendig.

Bygningen er ikke planlagt for barnehage, og planøsingene bærer preg av dette. Dette gjør lokalene lite hensiktsmessige for drift av barnehage.

Universell utforming:

Barnehagen er liten og oversiktlig. Det er ingen store trafikkarealer med behov for ledelinjer. Dørene har kontrastfarger.

Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimesjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

VINNE BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 4058m²

Uteoppholdsareal: 3775m²

Vinne barnehage ligger lunt til i nærheten av Vinne skole. Uteområdet ble oppgradert i 2014, samtidig med at det ble bygget en ny utebod.

Trafikksituasjon:

Barnehagen har adkomst fra sør. Det er en gruset snuplass ved hovedadkomsten til barnehagen der foreldrene parkerer, og en egen parkeringsplass for ansatte.

Uteområde:

Uteoppholdsarealet for barnehagen er inngjerdet med port mot snuplassen, og en port mot boligfeltet i vest. Området heller svakt mot nord, og har god avrenning.

Rundt barnehagen er det lagt belegningsstein. Dette gjør at området virker renslig, og det gir trinnfri adkomst til inngangsdørene til basene. Det er også lagt belegningsstein bort til porten i vest.

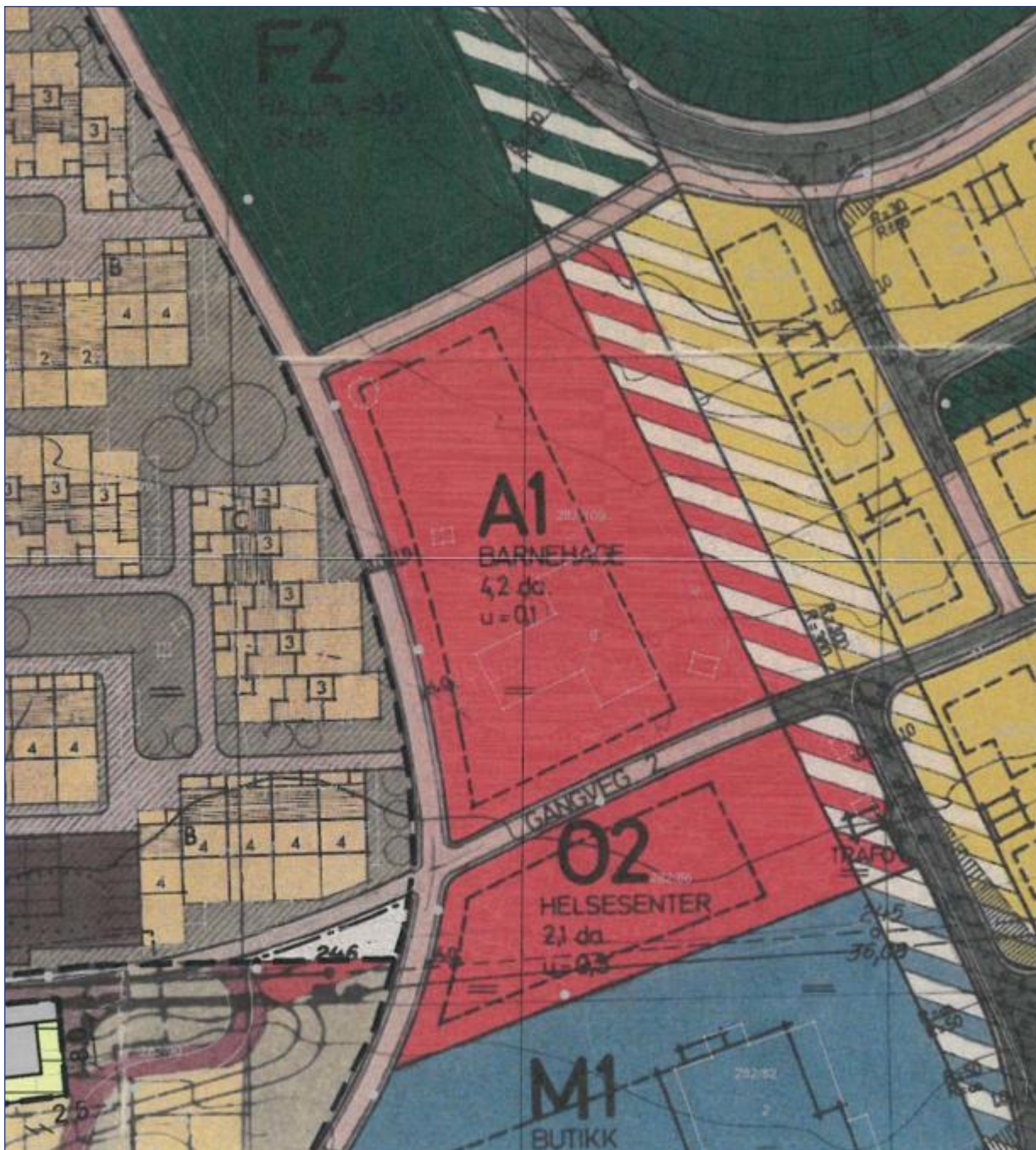
Det er lite vegetasjon på tomta, men sør for barnehagen er et vektasjonsbelte.

På uteområdet er det sandkasser, små lekehus, uteboder, lekeapparat med gummibelegg, asfaltert sykkeløype og en høyde for aking. Uteområdet ble opparbeidet i 2014, og deler av grøntarealet er ikke etablert.

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke fast dekke på parkeringsplassen, eller på veien fram til inngangene. Det er ikke ledelinje. Barnehagen er liten og oversiktlig. Trinnfri adkomst til avdelingene, men dørterskel er for høy. Rampe til personalavdelingen-for bratt i hht TEK10. Positivt med asfaltert sykkeløype og gummi fallundelag under lekeapparatene.

REGULERING

Reguleringsplan Baglan

Regulert areal 4,2da

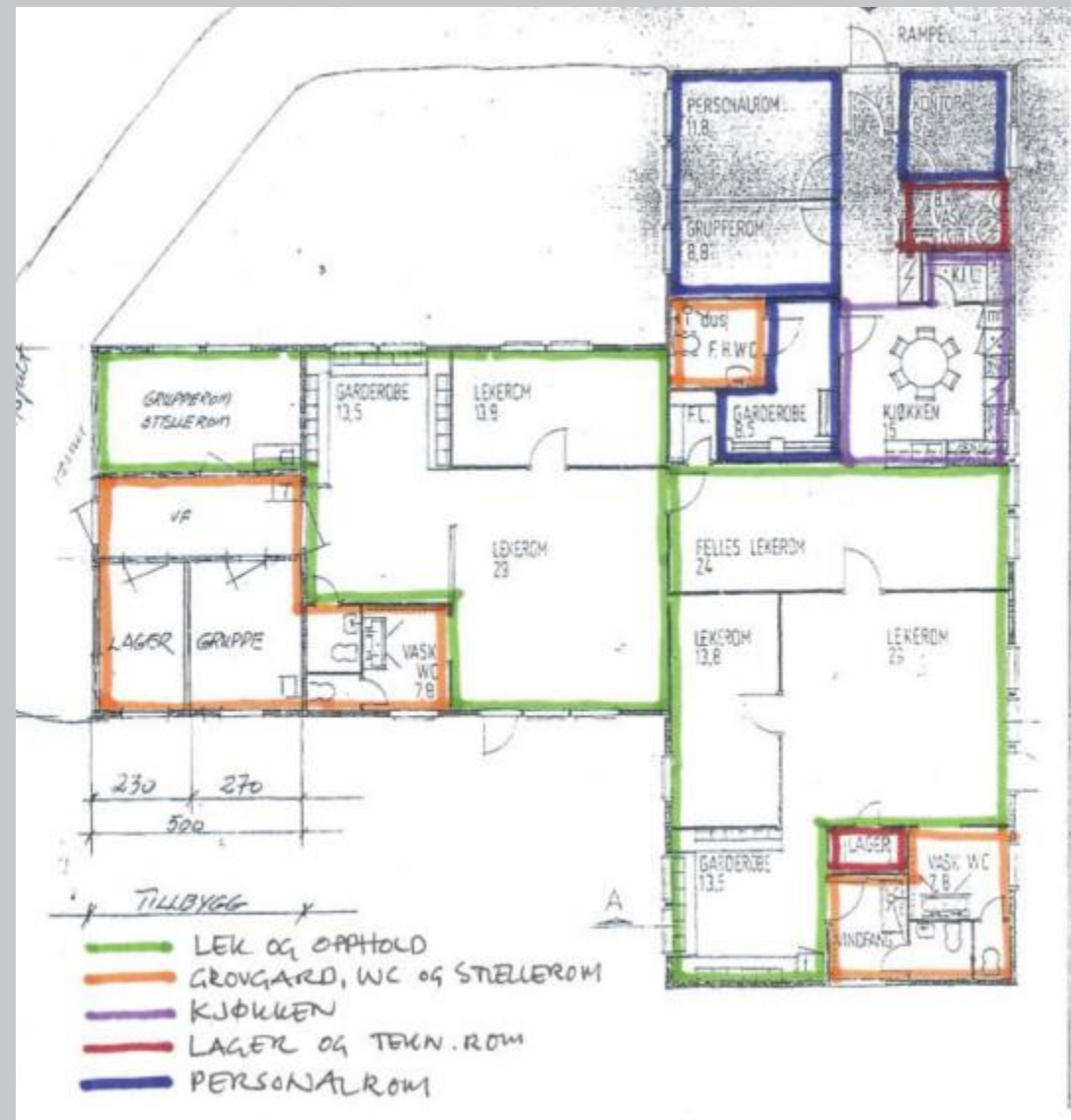
For Vinne barnehage gjelder reguleringsplan Baglan, vedtatt 05.07.1974. Barnehagens område er regulert til: Område for offentlig, barnehage 4,2 da.

I reguleringsbestemmelsene heter det: «Område for offentlig bebyggelse samt almenntilfelle formål. Bebyggelsen kan oppføres i inntil 2.etasjer. Bebyggelsens art og utforming, avkjørsler, beplantning, innhegning m.v. skal i hvert enkelt tilfelle fastlegges gjennom detaljert reguleringsplan.»

Utnyttelsesgrad, $U=0,1$.

Bebygd areal, $\%BYA=8,4\%$ av område regulert til offentlig formål, barnehage. Dette er innenfor kravet angitt på plankartet.

Barnehagen kan utvides mot nord og sør innenfor gjeldende reguleringsplan. Hvis området O2 på plankartet omreguleres til barnehage, er det mulig å få til en større utvidelse mot sør.

VINNE BARNEHAGE PLAN 1.ETASJE

BRUK

Barnehagen har plass til 42 barn. Pr 01.01.2015 er det 34 barn i barnehagen,

Barnehagen har to avdelinger.

Godkjent leke- og oppholdsareal er 187,1 m²

Antall årsverk: 7,9 (Pr 01.01.15)

Hele barnehagens areal er samlet på ett plan.

BYGNING

Byggeår 1984, tilbygg 2000

Antall etasjer 1.

Brutto areal 327 m² BRA (matrikkel), $\times 1,08 = 353$ m² BTA

Støpt golv på grunn. Hovedbæresystem er trekonstruksjon. Takkonstruksjonen et luftet saltak bestående av takstoler.

Innvendige trestenderverk med panel, plater og belegg på våtrom.

Yttervegger med innvendig panel og utvendig liggende bordkledning. Golv med vinylbelegg. Himlinger med panel og lydplater.

Yttertakak med metallplater med taksteinimitasjon utvendig.

Universell utforming:

Barnehagen er liten og oversiktlig. Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene. Det er ingen store trafikkarealer med behov for ledelinjer. Det er liten kontrast mellom vegger, golv og dører innvendig. Det er ikke teleslyng. Det er montert akkustiske plater i taket, men det er fortsatt problemer med lang etterklangstid. Det er ikke ventilasjonsanlegg i bygget. Dette kan gjøre det vanskelig for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimensjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

KANUTTEN BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 4112m²

Uteoppholdsareal: 2750m²

Trafikksituasjon:

Barnehagen har adkomst fra sør-vest. Det er en stor gruset parkeringsplass for personalet og besøkende. Det er ikke noe definert gangareal på parkeringsplassen.

Uteområde:

Barnehagen ligger høyt og fritt med god utsikt til Trondheimsfjorden og Verdalen.

Barnehagens leke og uteoppholdsareal er inngjerdet, og det er en port mot parkeringsplassen. På uteområdet til barnehagen er det opparbeidet en gangvei med belegningsstein. Gangveien leder fram til hovedinngangen.

På sørsiden av barnehagen er det en plass med treplating og belegningsstein for aktiviteter på harde flater.

Det er klatrestativ, husker og sklie med fallsand

På området er det flere hauger som kan brukes til aking og skigåing om vinteren.

I forbindelse med hovedinngangen er det et rom for barnevogner. Vognene står ute når barna sover.

Det er boder for løst lekeutstyr på uteplassen.

Det er bygget et ildsted på uteplassen.

Barnehagen har hatt kjøkkenhage noen år. Det er laget opphøyde bed på uteområdet. Her dyrkes det blomster og nyttevekster.

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke ledelinjer på uteområdet.

Det er fint opparbeidede stier med fast belegg gjør det enkelt for bevegelseshemmede å bevege seg på barnehagens uteområde. Det er trinnfri adkomst til hovedinngangen.

REGULERING:

For Kanutten barnehage gjelder kommunedelplanen for Verdal datert 26.04.2011. I kommuneplanens arealdel er området der skolen ligger vist med formål:LNFR Spredt bosetting- framtidig.

I bestemmelsene til kommunedelplanen heter det:

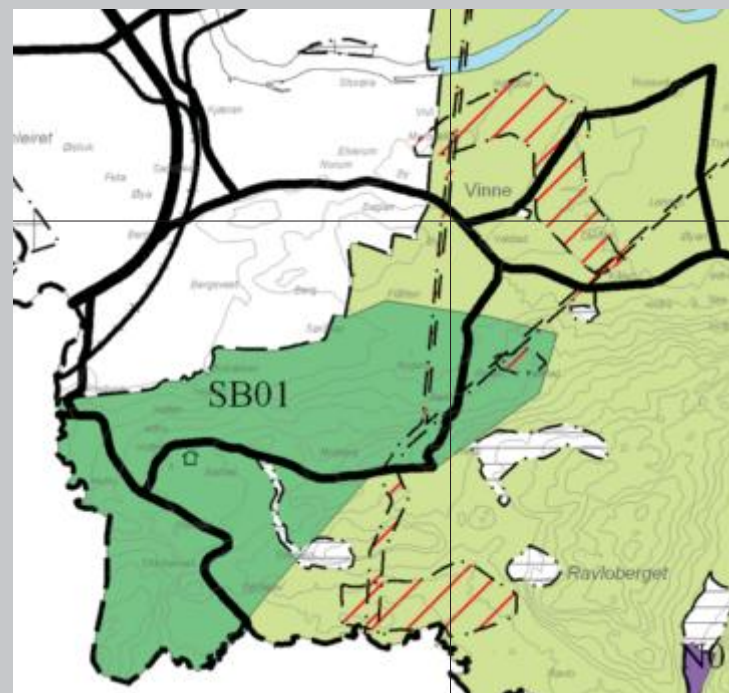
1.8.2 Barn og unge

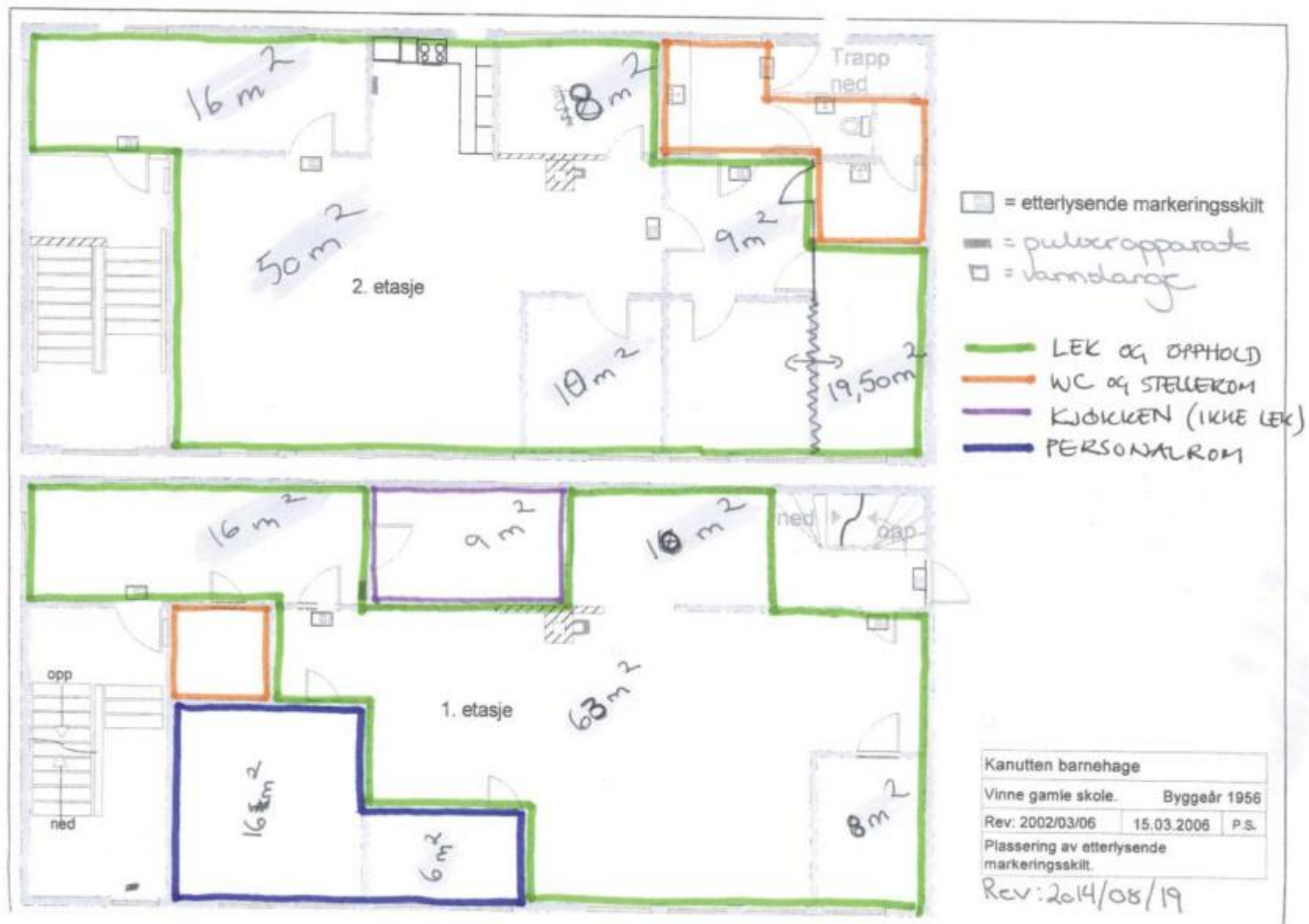
Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging skal legges til grunn for reguleringsplaner. Konsekvensene for barn og unges oppvekstmiljø skal beskrives og vurderes særskilt.

Planprosessen skal organiseres slik at synspunkter som gjelder barn og unge som part blir ivaretatt.

Det skal sikres et oppvekstmiljø som inneholder fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter. Det skal tas spesielt hensyn til trafikk sikre snarveger, gang- og sykkelforbindelser og gode og varierte aktivitetsområder.

1.8.2a Ved arealplanlegging generelt og ved planleggingen av bygg og anlegg for barn og unge, skal barn og unges behov være grunnleggende for utforming. Områder som er spesielt egnet for eller tilrettelagt for barn og unges fritidsaktiviteter, skal vurderes strengt i forbindelse omdisponeringer av areal.

KANUTTEN BARNEHAGE PLAN 1. OG 2. ETASJE

BRUK

Barnehagen har 49 barn pr. 01.01.15

Det er 4 avdelinger ved barnehagen, en av dem er plassert ved gården Nygård like i nærheten.

Godkjent leke- og oppholdsareal er : 249m², hvorav 99m² leid.

Antall ansatte:16

Kjeller: toaletter for barna, paersonalgarderobe og lager

1.etasje: En avdeling

2.etasje: To avdelinger

Skogbrynet: Avdeling for gårds- og naturbarnehage

BYGNING

Byggeår: 1954. Tatt i bruk som barnehage i 1978, tilbygg 2008.

Antall etasjer 2 + kjeller.

Brutto areal 502 m² BRA (matrikkel), $x1,08 = 542\text{m}^2$ BTA

Kjeller med støpt golv på grunn. Yttervegger i 1. og 2. etasje antatt utført i reisverk med lite isolasjon. Takkonstruksjonen et luftet saltak bestående av takstoler. Innvendige trestenderverk med plater og belegg på våtrom. Yttervegger med innvendig brystningspanel og malte/striebelegte flater og utvendig stående panel. Påbord på sidene av vinduene har stått umalt i flere år. Råte på brodkledning registrert. Vinduer mot sør skiftet med unntak av vindu i trapperommet. Vinduer mot nord bør skiftes. Malt betonggolv i kjeller. Golv med vinylbellegg. Himlinger med malte plater og lydplater. Yttertak med metallplater med taksteinimitasjon.

Universell utforming:

Trinnfri adkomst til hovedinngang, men hovedinngangen ligger mellom 1. etasje og kjeller. Det er ikke heis i bygget, og to etasjer + kjeller. Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene. Det er ingen store trafikkarealer med behov for ledelinjer. Det er liten kontrast mellom vegger, golv og dører invendig. Det er ikke teleslyng. Det er montert akkustiske plater i taket, men det er fortsatt problemer med lang etterklangstid. Det er ikke ventilasjonsanlegg i bygget. Dette kan gjøre det vanskelig for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimensjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht

ØRMELEN BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomta 4500 m².

Uteoppholdsareal: ca. 2845 m²

Ørmelen Barnehage ligger i boligområdet på Ørmelen, og har adkomst fra øst. Det er trangt på parkeringsplassen, og det er ikke fortau.

Trafikksituasjon:

Trafikkområdet er adskilt fra barnehagens utearealer med gjerde og port. Det er asfalt på P-plassen, og en asfaltert gangvei som går fram til inngangene i barnehagen.

Uteområde:

Uteområdet er avgrenset med gjerde og port.

Asfaltveien på uteområdet er populær å sykle på.

Barnehagen ligger i utgangspunktet skjermet i boligområdet. Det er noe vegetasjon mot vest og nord, og et «tuntre» midt på området. Sandlekeplassen ligger i samme sandbasseng som en del klatreapparat. Det er små hus for skjermet lek. Det er planer om å flytte husene slik at de danner en landsby. Det er fallsand eller gummimatter under lekeapparatene.

Det er en haug på barnehagens lekeområde der det er mulig å ake. Barnehagen har en lavvo med bål plass som brukes som samlingsplass.

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke ledelinjer. Ytterdørene har god kontrast til ytterveggene. Fast dekke gjør det enkelt å ta seg fram for rullestolbrukere. Det er ramper opp til inngangene, men disse er for bratte.

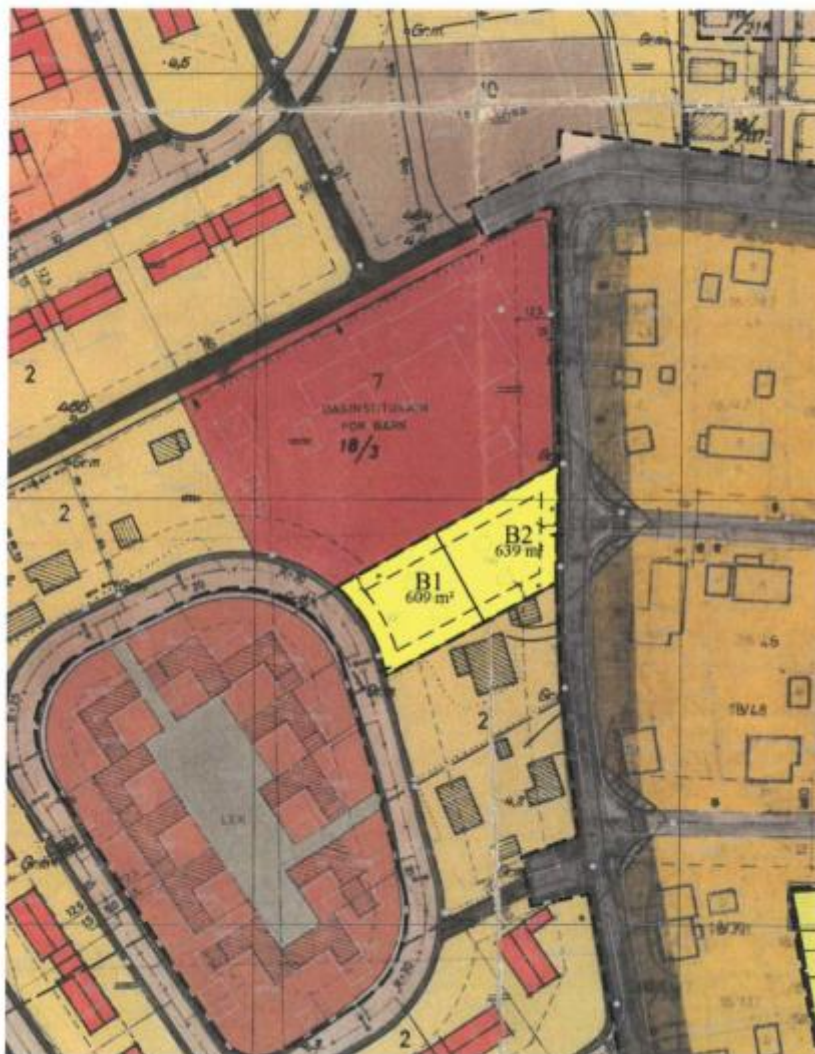

Innherred samkommune Situasjonskart

Det tas forbehold om feil og mangler i kartet.

Målestokk: 1:1000
Dato: 06.03.2015
Eiendom:

REGULERING

Reguleringsplan "Detaljregulering Ørmelen Søndre del",
vedtatt 01.03.1973

Regulert areal

Daginstitution for barn

I reguleringsbestemmelsene heter det:

«C. Områder for offentlig bebyggelse.

§15.

Bebyggelse og anlegg på områder som er regulert til offentlig formål, skal drøftes og bearbeides i samråd med bygningsrådet. Bygningsrådet fastsetter utnyttelsesgrad i hvert enkelt tilfelle. Bebyggelsen kan vanligvis oppføres i inntil 2 etasjer, men bygningsrådet kan tillate høyere etasjetall, dog ikke over 4 etasjer, hvis dette inngår naturlig i bebyggelsesplanen for en større del av området.

Normer for parkeringsdekning fastsettes av bygningsrå-

det..»

BRUK

Barnehagen har 75 barn pr. 01.01.15

Det er 4 avdelinger ved barnehagen,

Godkjent leke- og oppholdsareal er : 324,7m2,

Antall årsverk: 17,2 (Pr 01.01.15)

Bygningen har to etasjer.

1.etasje: Hovedfunksjoner i barnehagen

2.etasje: Pauserom og studierom for personalet
Teknisk rom og lager.

Barnehagen har også et lite hus på uteoppholdsarealet som brukes som oppholdsrom.

BYGNING

Byggeår 1978, tilbygg 2005 og 2007

Antall etasjer 2.

Brutto areal 640 m² BTA (matrikkel),/1,08 = 593m² BRA

Støpt golv på grunn. Hovedbæresystem er trekonstruksjon. Takkonstruksjonen et luftet saltak bestående av takstoler.

Innvendige trestenderverk med panel, plater og belegg på våtrom.

Yttervegger med innvendig panel og utvendig liggende bordkledning. Vinduer fra byggeåret. Kald trekk fra vegg og vindu i gammelbygget. Golv med vinylbelegg. Himlinger med plater og lydplater.

Yttertakk med metallplater med taksteinimitasjon.

Universell utforming:

I den nye delen av barnehagen er det lite kontrastfarger. I den gamle delen av barnehagen er det bedre fordi det er umalt trepanel på veggene.

Det er ramper til innganger, men rampene er for bratte.

Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene.

Alle avdelingene ligger på ett plan. Det er ikke heis til personalrommene i 2. etg.

Akustisk demping er grei i småbarnsavdelingen, men den kunne vært bedre i storbarnsavdelingen.

Det er ikke teleslynge i bygget.

God ventilasjon gir gode forhold for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimesjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

REINSHOLM BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 4820m²

Uteoppholdsareal: 2500m²

Trafikksituasjon:

Reinsholm barnehage ligger i boligfeltet på Reinsholm. Barnehagen har adkomst fra nord der det er asfaltert parkeringsplass med fortau for sikker adkomst til barnehagen. Personalet parkerer på P-plass nord for barnehagen. Det er lite plass til parkering for foreldre og besøkende.

Uteområdet:

Leke- og oppholdsarealet til barnehagen er inngjerdet. Uteoppholdsarealet er delt i to soner, nord, og sør for bygningene. Området nord for bygningen blir liggende i skyggen og er ofte for kaldt til å brukes til opphold, men er godt å ha når det er varmt om sommeren.

Området nærmest inngangene har treplating, og gir et varmt og renslig område å oppholde seg på, det er mange benker på dette området som egner seg for samlinger. Utenfor treplatingen det et asfaltert område. Det er et variert utvalg av lekeapparater på uteområdet. Lekekapparaene har gummi fallunderlag. På uteområdet fines det en lavvo med ovn og pipe, og boder for løst utstyr.

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke ledelinjer. Uteområdet er tilpasset bevegelse-shemmede med tinnfrie overganger mellom treplating og asfalt. Det er fast dekke hele veien rundt barnehagen, slik at det er lett å komme fram med rullestol.

REINSHOLM BARNEHAGE PLAN 1. OG 2. ETASJE

- LUK OG OPPHOLD
- GROVGAARD + WC
- KJØKKEN (IKKE LUK)
- LAGER OG TEKN.-ROM
- PERSONALROM

BRUK

Barnehagen har 82 barn pr 01.01.2015

Barnehagen har 4 avdelinger.

Godkjent leke- og oppholdsareal er: 423,6 m²

Antall årsverk: 25,2 (Pr 01.02.15)

1.etasje: Hovedfunksjonene i barnehagen.

2.etasje: Personalrom og garderober, teknisk rom

BYGNING

Byggeår: 2008.

Antall etasjer 2.

Brutto areal 795 m² BRA (matrikkel), $\times 1,08 = 859\text{m}^2$ BTA

Støpt golv på grunn. Hovedbæresystem utført i stål og betong med innfyllende bindingsverk av tre. Takkonstruksjonen er saltak med luftet taktro. Innvendige tre-/stålstenderverk med panel, fliser i garderobe og på våtrom. Baderomsplate på våtrom i 2. etasje.

Yttervegger med innvendig panel og utvendig stående panel. Vinduer fra byggeåret. Ytterdører i aluminium. Golv med vinylbelegg. Himlinger med lydabsorberende gipsplater. Yttertakak med papptekking.

Universell utforming:

Hovedinngangsdøra har god kontrast til ytterveggene i inngangspartiet. Det er lite kontraster i interiøret med lyse vegger, lyst golvbelegg og hvite dører. Trappa har kontrastmarkering på trinnene. Barnehagen har et sanserom. Dette gir et tilbud til opplevelse for barn som er synshemmet.

Det er trinnfrie inngangsdører, men det er ikke dørautomatikk på inngangsdørene. Mellom 1. og 2. etg er det heis. Det er en egen garderobe for handicapede med hev- og senkbart stellebord. Rommene er godt dempet akustisk. Dette gjør det enklere for hørselshemmede. Det er ikke Teleslynge i bygget. God ventilasjon er positivt for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er utført i hht TEK97, og tilfredstiller dagens standard. Isolasjonstykkelse er i hht dagens standard.

VUKU BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 2779m²

Uteoppholdsareal: 1100m²

Trafikksituasjon:

Vuku barnehage er en del av Vuku oppvekstsenter, og ligger ved fv 757. Besøkende kan parkere utenfor porten til barnehagens uteområde. Det er felles parkering for personalet ved barnehagen og skolen på parkeringsplassen vest for barnehagen. Trafikkområdet er adskilt fra barnehagens utearealer med gjerde og port. Det er grus på parkeringsplassen og på innsiden av porten fram til inngangen til barnehagen.

Uteområde:

Det er noe vegetasjon øst på uteområdet. Denne får stå fordi det ellers hadde blitt for varmt på uteområdet om sommeren.

Barnehagen har sandkasse, husker og klatrestativ (Sjørøverbåt) Det er små skjermede plasser og rom, byggelekeplass, og en kjøkkenhage på uteområdet. Det er ikke harde flater i barnehagen. Barna kjører leketraktorer og sykler på grusen. Lekeapparatene har fallsand. Barnehagen ønsker seg gummimatter som fallunderlag.

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke ledelinjer eller fast dekke på barnehagens uteområde. Det er to trinn opp til hovedinngangsdøra til barnehagen. Det er rampe opp på verandaen.

REGULERING:

Reguleringsplan for Vuku, Revidert 08.06.1999.

I reguleringsbestemmelsene heter et:

§5

På areal regulert til almenntilleggsformål tillates oppført bygninger i 2 etasjer eller en etasje med sokkel innenfor følgende høyder:
Gesimshøyde max 7,5m

§7

Støy, luftforurensning.

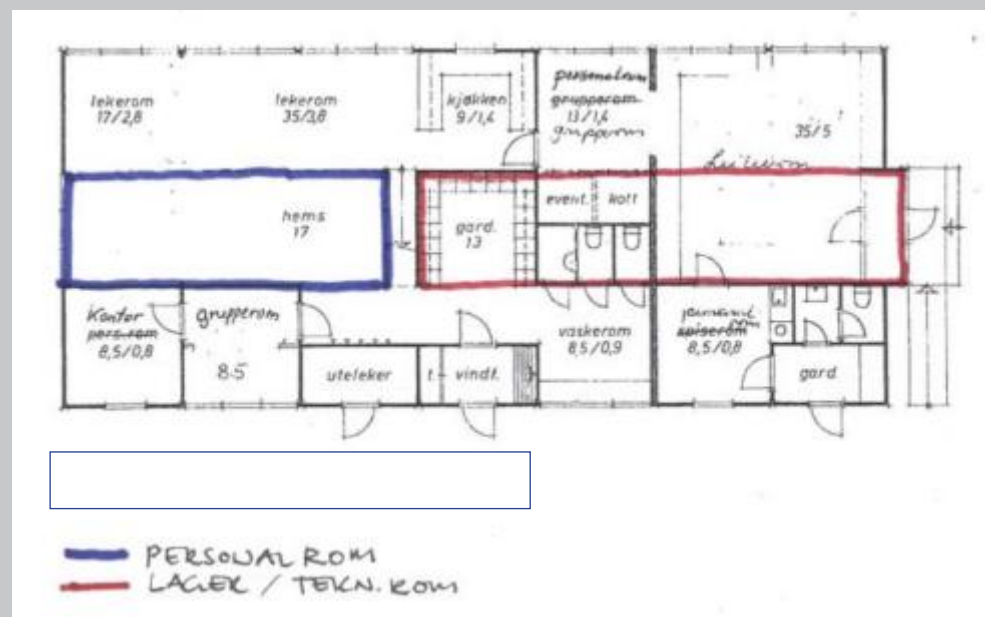
Boliger, undervisningslokaler, barnehager, og arbeidslokaler med begrenset bakgrunnstøy som utsettes for vegtrafikkstøy som overstiger de laveste grenseverdiene i Miljøverndepartementets retningslinjer gitt i rundskriv T-8/97, skal støybeskyttes ved hjelp av skjerming, ytterveggsisolering, plassering av bygningene, planløsning o.l slik at :

Innendørs støynivå tilfredstiller de laveste grenseverdiene i Miljøverndepartementets rundskriv T-8/97.

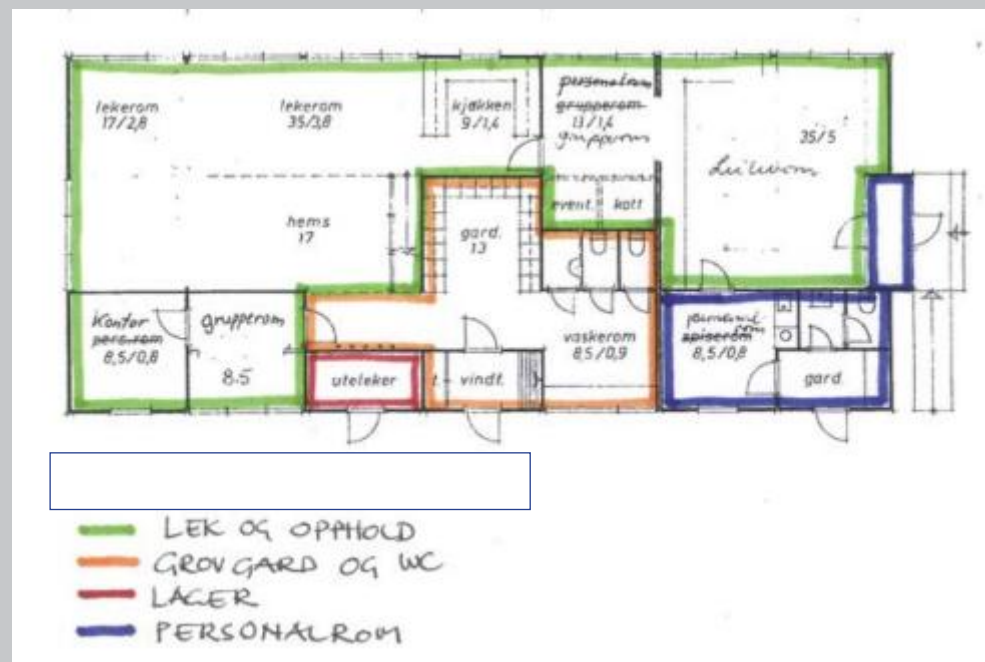
For å unngå virkning av bilavgasser innendørs, tillates ikke friskluftinntak til byggenes ventilasjonsanlegg plassert på fasade mot sterkt trafikkerte gater.

For utendørs luftforurensning gjelder anbefalte grenseverdier gitt i SFT-repport 38(1982), Luftforurensning, virkning på helse og miljø.

VUKU BARNEHAGE
PLAN LOFT

VUKU BARNEHAGE
PLAN 1. ETASJE

BRUK

Barnehagen har 29 barn pr. 01.01.15. Godkjent leke- og oppholdsareal er 125,5 m²

Barnehagen har to avdelinger. Det er ønskelig å bygge en egen småbarnsavdeling.

Antall årsverk: 6,8 (Pr 01.01.15)

Vuku barnehage bruker hele 1. etasje, og loftet.

På loftet er det personalrom og lager/teknisk rom

Sokkel disponeres av Vuku IL til lager og garderober.

BYGNING

Byggeår: 1987.

Antall etasjer: 2.

Brutto areal 362 m² BRA (matrikkel), $\times 1,08 = 391\text{m}^2$ BTA.

I 1.etg er det 192m BRA

Støpt golv på grunn. Armert betong i veggene i kjelleren innforet med bindingsverk og panel. Betongdekke over sokkel. Hovedbæresystem er stål i kjeller og trekonstruksjon i 1.etasje og loft. Takkonstruksjonen utført med søyler og dragere av limtre. Bygget har luftet saltak.

Innvendige trestenderverk med malt panel. Vinyl på våtrom Yttervegger med utvendig tømmermannskledning. Vinduer fra byggeåret. Kald trekk fra vegg og vindu. Golv med vinylbelegg. Himlinger med malt trepanel og plater. Yttertakak med Zanda takstein.

Universell utforming:

I noen rom er det greie kontrastfarger, men det er for lite kontrast mellom golv og vegger i andre rom. Det er ikke trinnfri adkomst til bygget. Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene. Barnehagen ligger på ett plan, men kontor for styrer ligger i 2.etasje. Det er lang etterklangstid i rommene. Dette gir problemer for hørselshemmede. Det er ikke teleslynge i bygget. Ventilasjonsanlegget er for dårlig. Dårlig luft kan gi problemer for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er underdimensjonert, og det må vurderes om det må gjøres tiltak for å bedre statikken før neste vinter. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

FORBREGD-LEIN BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 6938m²

Uteoppholdsareal: 5275m²

Trafikksituasjon:

Forbregd-Lein barnehage ligger i tilknytning til boligområdet i Forbregd-Lein. Barnehagen har adkomst fra øst. Det er en stor gruslagt parkeringsplass. Barnehagens uteoppholdsareal er gjerdet inn, og har port mot parkeringsplassen.

Uteområde:

Inne på uteområdet er det etablert gangstier med belegningsstein fram til inngangene. Barnehagens uteområde er delt mellom de små barna og de store barna. Barnehagen ligger lunt til og i tillegg er det bevart et vegetasjonsområde vest for barnehagen. Uteområdet er stort og variert. Uteområdet for småbarnsavdelingen er nylig blitt rustet opp i 2013. Det er områder med fast dekke, og gummi-matter under lekeapparatene. Det er sandkasse, husker, vippedyr, sklie, lekehus og benker. Det er etablert nye sandkasser ved småbarnsavdelingen.

På uteområdet for storbarnsavdelingen er det mange trær. Utenfor inngangen er det harde flater for sykling med trehjulssykkel. Det er husker, klatrestativ, en båt, sandkasse og benker. Ved storbarnsavdelingen er det et samlingsplass ved bål-plassen. Det er også en lavvo på uteområdet.

Universell utforming av utearealene:

Gangstier innenfor barnehagens område har kantstein som vil fungere som ledelinjer. Hovedinngangsdørene har kontrastfarger. Parkeringsplassen har grus, og kan være problematisk for rullestolbrukere. Innenfor barnehagens uteareal er det opparbeidet gangveier med belegningsstein. Det er trinnfri adkomst til avdelingene.

REGULERING:

Reguleringsplan for Forbregd-Lein del III.
Planen er vedtatt 26.11.2012.

I planbestemmelsene heter det:

2.1.2 Barnehage

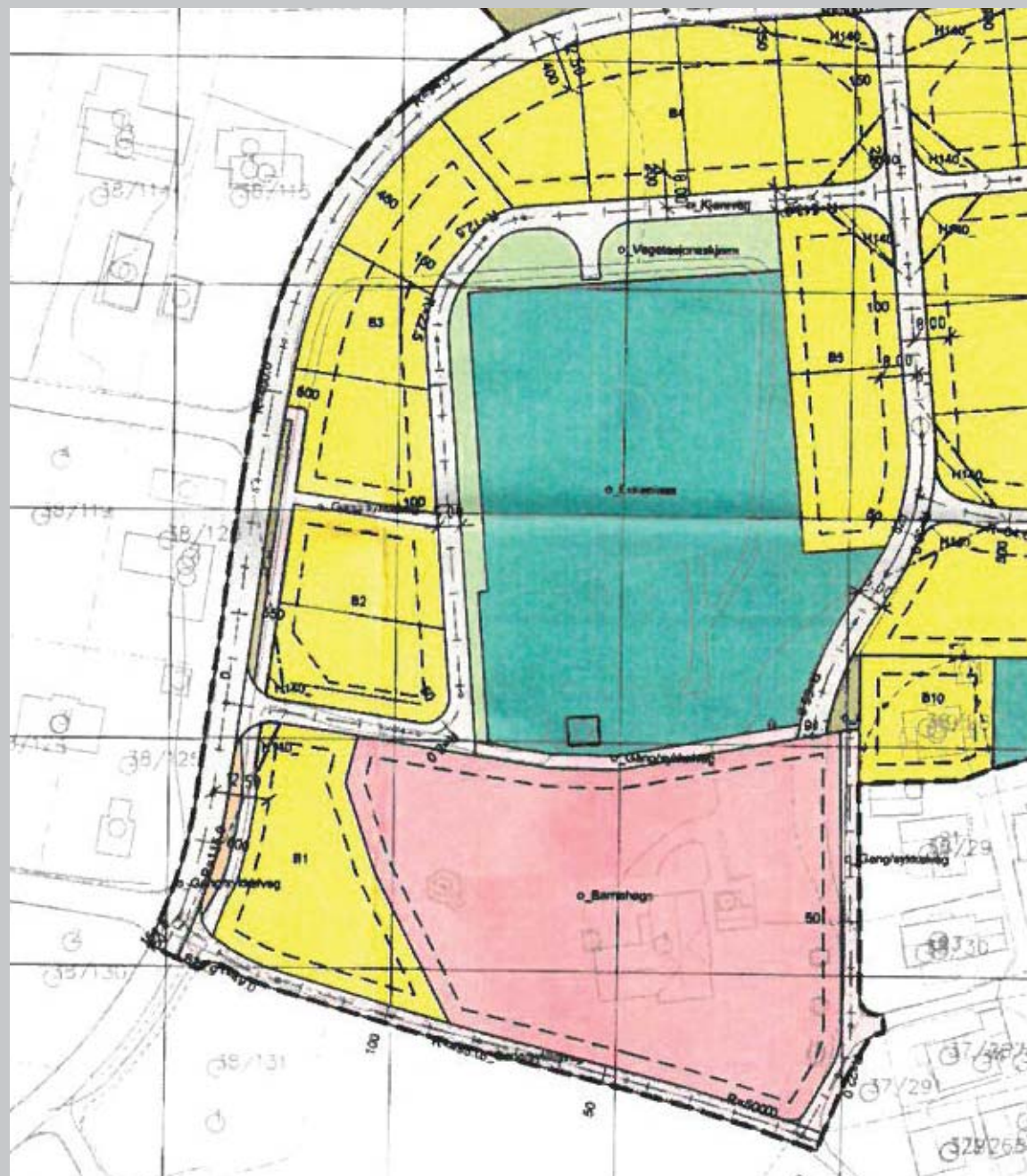
Området benyttes til offentlig kommunal barnehage.
Bygninger og anlegg skal gis universell utforming, dvs. at de er tilgjengelige og kan benyttes av brukere med ulike funksjonshemninger uten spesielle innretninger for disse.

Parkeringsdekning skal være min:

-0,2 biloppstillingsplasser per barn.

-0,2 oppstillingsplasser for sykkel pr. ansatt.

-Minimum 5% av plassene skal imøtekomme kravene til universell utforming.

BRUK

Barnehagen har 85 barn pr 01.01.2015. Godkjent leke- og oppholdsareal er 455,7 m²

Barnehagen har 5 avdelinger.

Antall ansatte: 19,68 (Pr. 01.01.2015)

1.etasje: Tre avdelinger

Sokkel: To avdelinger, sambruk med grendehus

Loft: Tekniske anlegg

- LEK OG OPPHOLD
- GROVGARD. OG WC
- LAGER OG TEKN. ROM
- PERSO. NALROM
- KJØKKEN (IKKE LEK)

FORBREGD-LEIN BARNEHAGE PLAN 1. ETASJE

BYGNING

Byggeår: 1992

Antall etasjer 2.

Brutto areal 747 m² BRA (matrikkel), $\times 1,08 = 807\text{m}^2$ BTA.

Støpt golv på grunn. Vegger i sokkel i betong innforet med bindingsverk og panel. Dekket mellom etasjene utført i betong. Vegger i 1. etasje utført i bindingsverk av tre. Takkonstruksjon med takstoler av tre og kaldt loft. Bygningen har saltak.

Innvendige vegger av trestenderverk med liggende malt panel, vinyl på våtrom.

Yttervegger med innvendig liggende panel og utvendig liggende panel. Vinduer fra byggeåret. Ytterdører i tre. Golv med vinylbelegg. Himlinger med malt panel og systemhimling. Yttertakak med Zanda takstein.

Universell utforming:

I sokkeletasjen er det valgt farger for å gjøre det lett for synshemmede å orientere seg. Inngangsdørene har kontrstfarge i forhold til yttervegg. Det er for høye dørterskler på inngangsdørene. Det er ikke heis i bygget, men det er trinnfri adkomst utenfra til begge etasjene. Det er ikke dørautomatikk på ytterdørene. Det er for lang etterklangstid i leke- og oppholdsrommene. Det er ikke teleslynge i bygget. Dårlig ventilasjon i 1. etasje er uheldig for allergikere.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimesjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht dagens standard.

LEKSDAL BARNEHAGE

TOMT/SITUASJON

Tomt: 5112m²

Uteoppholdsareal: 2912m²

Trafikksituasjon:

Leksdal barnehage ligger i lokalene til tidligere Sør-Leksdal skole. Avkjørselen til barnehagen ligger i en bratt bakke. Det er ønskelig å endre avkjørselen.

Det er egen P-plass for de ansatte, og plass for besøkende. Både parkeringsplassen uteområdet har grus.

Uteområde:

Barnehagens uteområde er gjerdet inn med port mot parkeringsplassen. Uteområdet ligger skjermet mot sør med kantvegetasjon rundt området. Mot vest står det store trær. Fotballplassen som tilhører idrettslaget kan brukes av barnehagen. Det er grus på fotballplassen. Det er belegningsstein utenfor terrassen. Det mangler lekeapparat for småbarna, ut over dette har barnehagen tilstrekkelig med lekeapparat. Det er fallmatter av gummi under lekeapparatene. Underlaget på uteområdet er slitt, og det blir vannansamling vår og høst. Gresset på de mest trafikkerte områdene har problemer med å overleve

Universell utforming av utearealene:

Det er ikke ledelinjer. Hovedinngangsdørene har kontrastfarge. Det er rampe opp til inngangen. Denne har grei stigning.

REGULERING:

For Leksdal barnehage gjelder kommunedelplanen for Verdal datert 26.04.2011. I kommuneplanens arealdel er området der skolen ligger vist med formål: Tjenesteyting-Nåværende

I bestemmelsene til kommunedelplanen heter det:

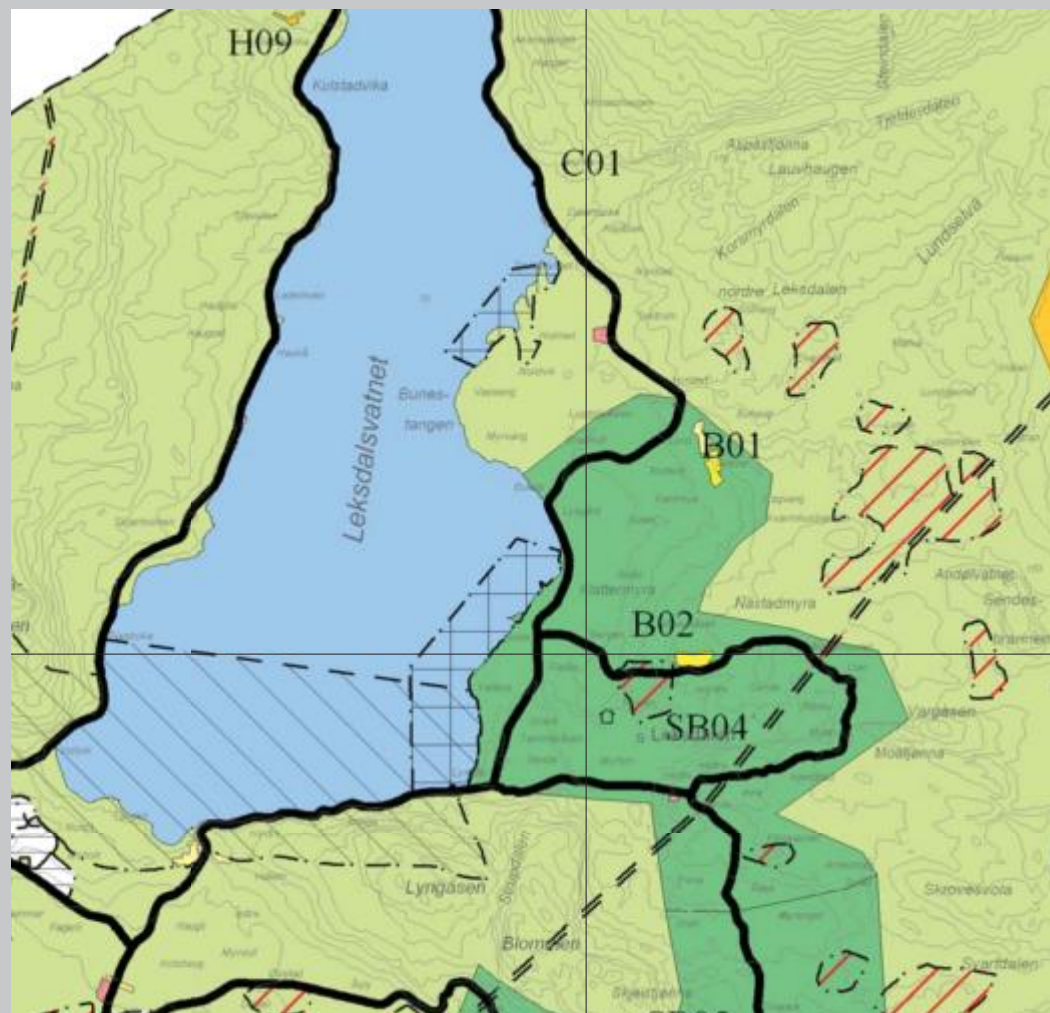
1.8.2 Barn og unge

Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging skal legges til grunn for reguleringsplaner. Konsekvensene for barn og unges oppvekstmiljø skal beskrives og vurderes særskilt.

Planprosessen skal organiseres slik at synspunkter som gjelder barn og unge som part blir ivarettatt.

Det skal sikres et oppvekstmiljø som inneholder fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter. Det skal tas spesielt hensyn til trafiksikre snarveger, gang- og sykkelforbindelser og gode og varierte aktivitetsområder.

1.8.2a Ved arealplanlegging generelt og ved planleggingen av bygg og anlegg for barn og unge, skal barn og unges behov være grunnleggende for utformingen. Områder som er spesielt egnet for eller tilrettelagt for barn og unges fritidsaktiviteter, skal vurderes strengt i forbindelse med omdisponeringer av areal.

BRUK

Barnehagen har 33 barn pr 01.01.2015. Godkjent leke- og oppholdsareal er 216,3 m²

Barnehagen har 2 avdelinger.

Antall årsverk: 7,4 (Pr 01.01.15)

Kjeller: Gymsal, grupperom og lager

1.etasje: Barnehagens hovedsunksjoner

2.etasje: Personalrom

LEKSDAL BARNEHAGE PLAN KJELLER

— LEK OG OPPHOLD
— LAGER

LEKSDAL BARNEHAGE PLAN LOFT

— PERSONALROM
— LAGER

BYGNING

Byggeår: 1913, bygget som Sør-Leksdal skole. Bygningen ble tatt i bruk som barnehage i 1997.

Antall etasjer 3.

Brutto areal 317 m² BRA (matrikkel), x1,08 = 342m² BTA.

Kjeller med støpt golv på grunn. Yttervegger i kjeller utført i betong med innforet bindingsverk. Gammel kjeller i natursteinsmur. Yttervegger i 1. og 2. etasje utført med tømmerkasse og bindingsverk. Takkonstruksjonen utført i luftet takverk. Bygget har saltak.

Innvendige vegger av tømmer og trestenderverk med malt panel, plater og vinyl på våtrom. Yttervegger med innvendig malt panel og utvendig tømmermannskledning. Gammel del har behov for skifte av kledning. Golv med vinylbelegg. Himlinger med malt panel i 2. etasje, malte plater i 1. etasje og sokkel. Yttertak med stålplatetekking.

Universell utforming:

Delvis greie kontrastfarger. Det er kontrastfarge på ytterdøra. Det er ikke dørautomatikk på ytterdøra. Det er ikke heis i bygget. I bygget er det flere forskjellige golvnivåer. Det er ikke teleslynge i bygget, og det er lang etterklangstid i rommene. Lang etterklangstid gjør det vanskelig for hørselshemmede å oppfatte tale. Det er bare ventilasjonsanlegg i deler av bygget.

TEK10:

Konstruksjonene er antakelig ikke dimesjonert i hht. dagens snølastkrav. Isolasjonstykkelse er ikke i hht TEK10

LØSNINGSFORSLAG

I oppdraget fra Verdal kommune er vi bedt om å se på mulige scenarier for sammenslåing av barnehager i Verdal kommune.

Scenariene varierer fra å oppgradere dagens barnehager til TEK10, til å slå sammen inntil 4 barnehager.

Kalkylen som ligger til grunn for vurdering av kostnad for oppgradering til TEK10, er basert på tilstandsvurderingen som er gjort av de enkelte barnehagene.

For vurdering av arealbehov er det benyttet arealnormer fra "Funksjons- og arealprogram kommunale barnehageanlegg Trondheim" 19.09.14

I kostnadsoverslaget er det brukt følgende priser:

Riving	500,- kr/m ²
Lett ombygging	8 000,- kr/m ²
Nybygg/tilbygg	35 000,- kr/m ²
Brutto-nettofaktor	1,4

Det er tatt med rivingskostnader for de barnehagene som blir overflødige med unntak av Ness og Garnes.

Følgende er ikke tatt med:

- Tomtekostnader ved evt. kjøp av ny tomt
- Gevinst ved evt. salg av tomt eller bygning som blir overflødig.
- Barnehagene i Ness og Garnes er knyttet så tett til skolene, at det ikke er hensiktsmessig å vurdere økonomiske konsekvenser ved å legge ned disse barnehagene for seg. Det er derfor ikke tatt med kostnader for riving av disse to barnehagene i scenario 6, 8 og 9.
- Oppgradering av Vuku barnehage til TEK10. Dette fordi Vuku barnehage eies av Vuku IL.

To scenarier er ikke tatt med. Dette gjelder:

- Utvidelse av Reinsholm barnehage. Bakgrunnen er at dagens uteoppholdsareal allerede er fullt utnyttet.
- Samling av Kanutten, Vinne, Ness og Garnes på tomte til Kanutten barnehage. Da tomte til Kanutten barnehage blir for liten for en så stor barnehage.

AREALPROGRAM

Basert på "Funksjons- og arealprogram kommunale barnehageanlegg Trondheim" 19.09.14

	Arefaktor	4 barnegrupper	5 barnegrupper	6 barnegrupper	8 barnegrupper
Småbarn		28,0	42,0	42,0	56,0
Storbarn		40,0	40,0	60,0	80,0
Sum antall barn		68,0	82,0	102,0	136,0
Krav til LOA		308,0	383,0	463,0	617,0
Personalårsverk		16,0	22,0	26,0	30,0
Barnas areal (Areal pr barn)		285,7	352,8	428,6	571,4
Småbarn:					
Baser	1,88	52,6	79,0	79,0	105,3
Lek/allrom	1,49	41,7	62,6	62,6	83,4
Verksted	0,56	15,7	23,5	23,5	31,4
Storbarn:					
Baser	1,31	52,4	52,4	78,6	104,8
Lek/allrom	0,84	33,6	33,6	50,4	67,2
Verksted	0,78	31,2	31,2	46,8	62,4
Fellesareal	0,86	58,5	70,5	87,7	117,0
Kjøkken (Areal pr barn)		23,9	29,6	35,8	47,8
Kjøkken (småbarn)	0,41	11,5	17,2	17,2	23,0
Kjøkken (storbarn)	0,31	12,4	12,4	18,6	24,8
Barnas garderober (Areal pr barn)		113,8	143,9	170,7	227,6
Småbarn:					
Fingardrobe	1,03	28,8	43,3	43,3	57,7
Grovgardrobe	1,12	31,4	47,0	47,0	62,7
Storbarn:					
Fingardrobe	0,71	28,4	28,4	42,6	56,8
Grovgardrobe	0,63	25,2	25,2	37,8	50,4
Stellerom og HC-toalett (Areal pr barn)		21,0	26,8	31,4	41,9
Stellerom (Småbarn)	0,42	11,8	17,6	17,6	23,5
Stellerom (Storbarn)	0,23	9,2	9,2	13,8	18,4
Møte- og pauserom (Areal pr. årsverk)		50,7	69,7	82,4	95,1
Møte- og pauserom	2,37	37,9	52,1	61,6	71,1
Inngangsrom, vestibyle	0,8	12,8	17,6	20,8	24,0
Personalets rom (Areal pr. årsverk)		58,6	80,5	95,2	109,8
Kontorarbeidsplasser	1,86	29,8	40,9	48,4	55,8
Garderober, toaletter og dusj	1,8	28,8	39,6	46,8	54,0
Lager og renholdssentral (Areal pr. barn)		55,1	66,4	82,6	110,2
Lager	0,7	47,6	57,4	71,4	95,2
Renholdssentral	0,11	7,5	9,0	11,2	15,0
Nettoareal		608,7	769,8	926,7	1 203,8
Bruttoareal		840,0	1 062,4	1 278,9	1 661,2
Brutto/nettofaktor	1,38	1,38	1,38	1,38	1,38

SCENARIO 1.

Alle barnehagene opprettholdes -og bygges ut etter tidsmessige behov.

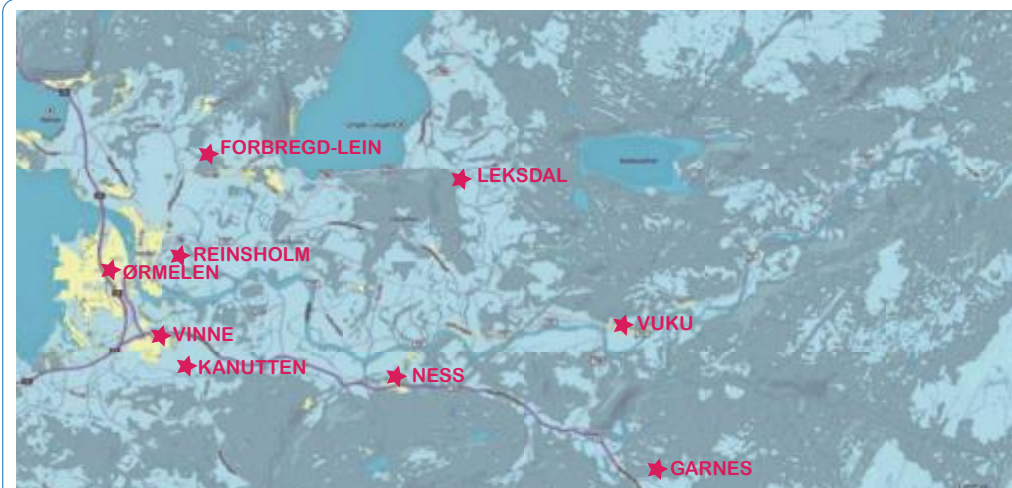
Det forutsettes at Vuku IL oppgraderer Vuku barnehage, og fortsatt ønsker å leie ut bygget til Verdal kommune.

Oppgradering til TEK10 av barnehagene i Ness og Garnes var med i mulighetsstudien for skolene. Dette er derfor ikke tatt med i denne undersøkelsen.

Kostnad Scenario 1:

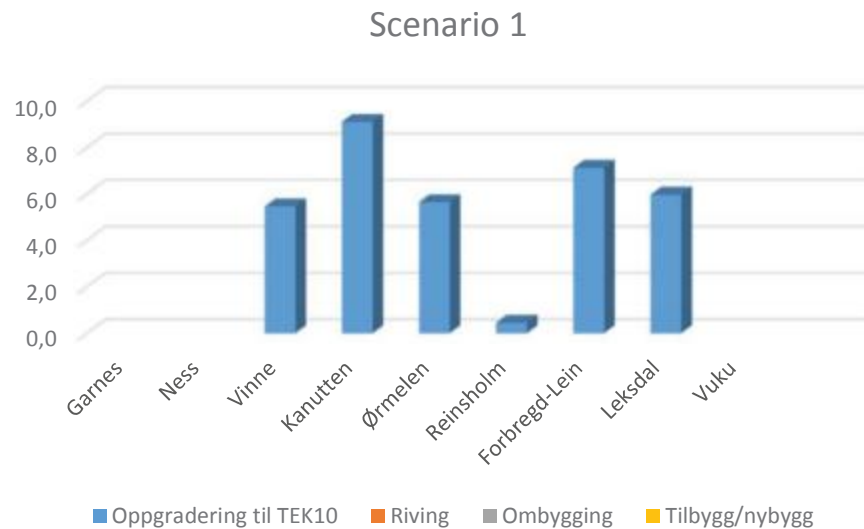
Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,0 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	0,0 mill
Sum	33,7 mill

For de andre scenariene er det for de barnehagene som ikke blir berørt av endringene, tatt med de kostnadene som kommer fram i Scenario 1.

★ Scenario 1. Alle barnehagene opprettholdes - og bygges ut etter tidsmessige behov.

Kostnad i millioner kr.

★ **Scenario 2.** Det bygges ny barnehage for 40 barn på samme tomt som Vuku barnehage har i dag.

SCENARIO 2.

Vuku barnehage: tomta kjøpes fra Verdal IL.

Det foreligger en ekstern takst på 1,4 mill for eksisterende bygning og tomt. Denne taksten legges til grunn i denne kalkylen.

Eksisterende bygning rives, og det bygges ny barnehage på tomta.

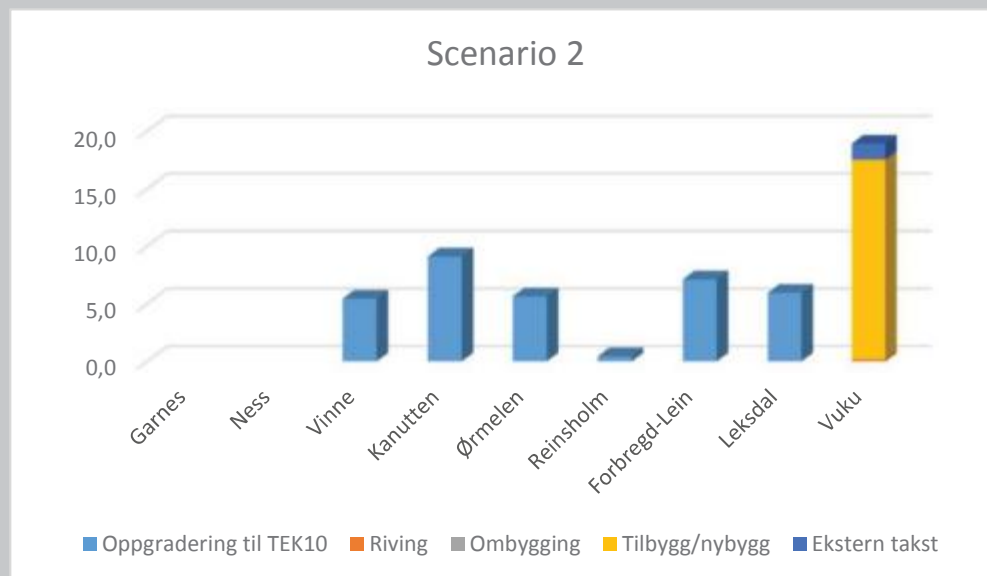
Nytt bygg får et bruttoareal på ca 500 m².
Byggekostnad anslått til 17,3 mill.

Kostnad Scenario 2:

Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,2 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	17,3 mill
Ekstern takst	1,4 mill
Sum	52,6 mill

Tidsperspektiv: 01.01.2017.

Kostnad i millioner kr.

SCENARIO 3.

Vuku barnehage flyttes til småskolen sine SFO-arealer. Barnehagen planlegges for 40 barn. Det bygges et nytt bygg for barneskolen.

Skolens utearealer må utvides med 5000m2. Disse arealene kan ligge inntil 200m fra skolen.

Det er ikke medtatt tomtekjøp i kostnadsoppsettet.

Vuku blir en fulldelt barneskole med plass til 7 klasser med 28 elever.

Bygningsbehov: barneskolen :1650 m2

Bygningsbehov barnehagen: 250 m2

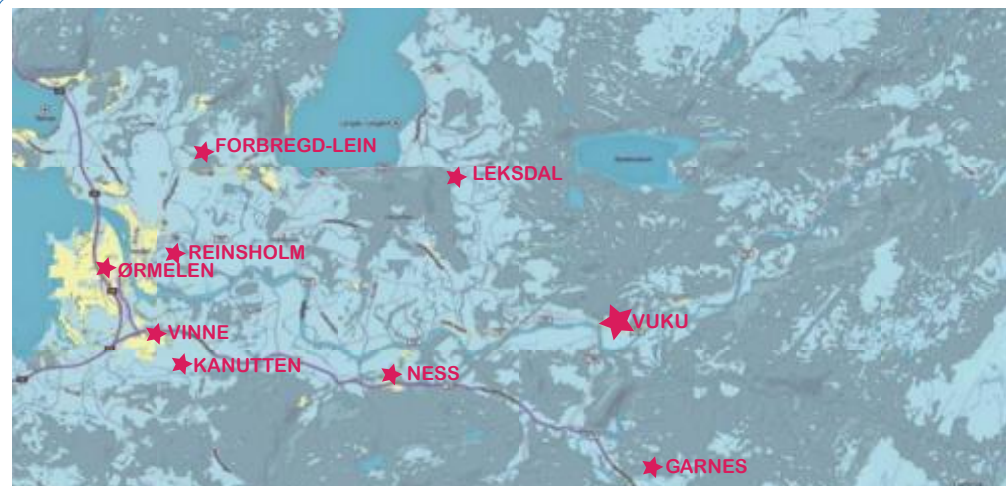
Sum nybygg:1900 m2

Kostnad Scenario 3:

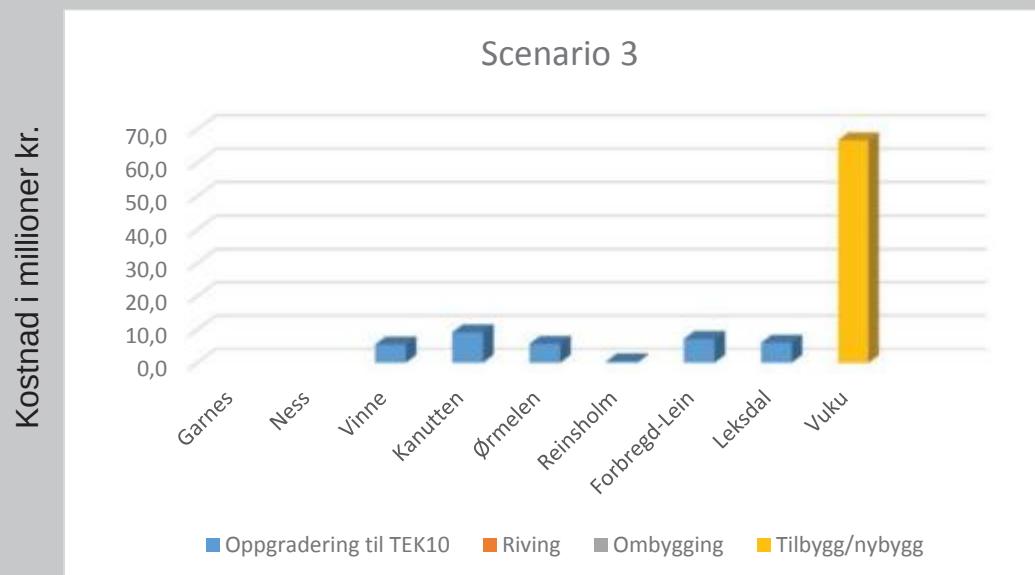
Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,2 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	66,5 mill

Sum 100,4 mill

Tidsperspektiv:01.08.2017.

★ Scenario 3. Vuku barnhage flyttes til småskolen sine lokaler, det bygges nye lokaler for barneskolen ved Vuku oppvekstsenter.

Blått område= uteområde for barnehagen

Rødt område= Nyttbygg med barnehage i kjeller og barneskole i 1. og 2. etasje.

SCENARIO 4.

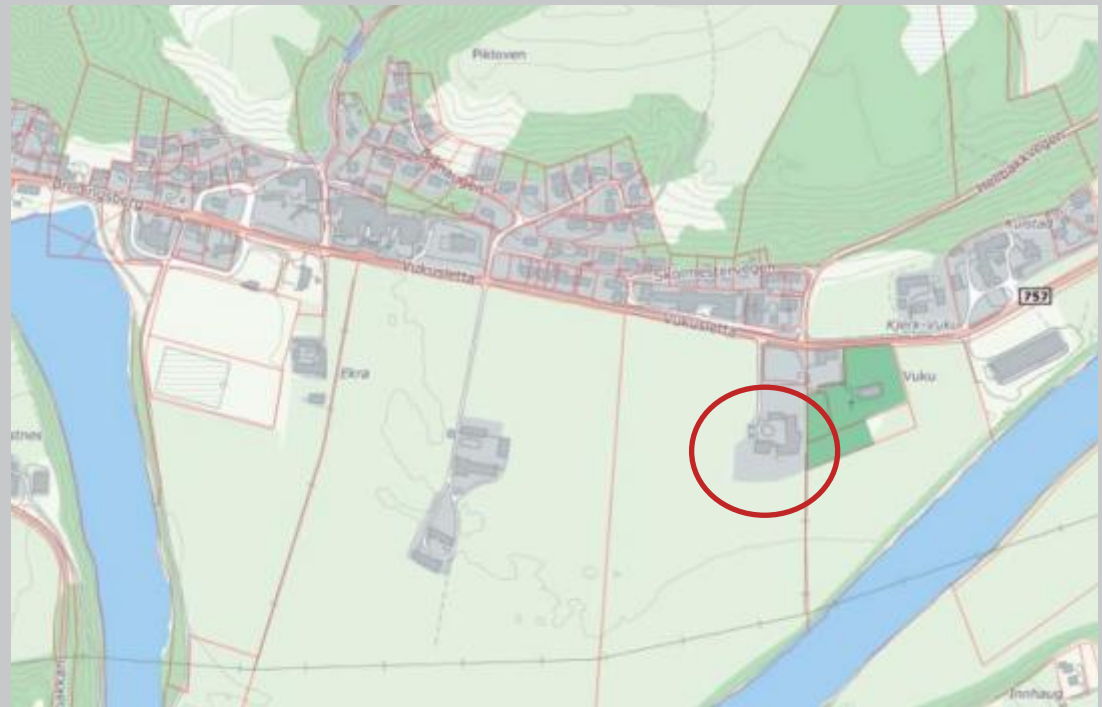
Det etableres barnehage i prestegården i Vuku.
Det må undersøkes om Prestegården er til salgs.
(Eier: opplysningsvesenets fond)

Det foreligger ikke nok opplysninger for å vurdere
hva dette alternativet vil koste.

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017.

★ Scenario 4. Det etableres barnehage i lokalene til prestegården i Vuku.

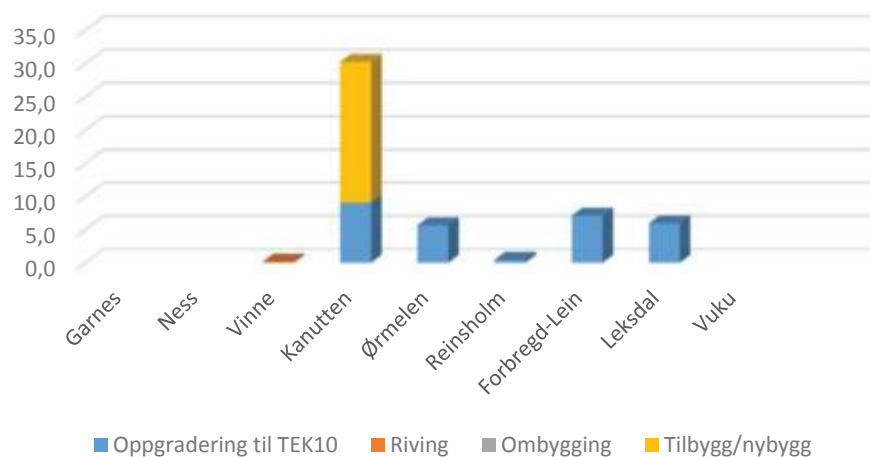

★ **Scenario 5.** Kanutten utvides til 90 plasser, Vinne legges ned.

Kostnad i millioner kr.

Scenario 5

SCENARIO 5.

Kanutten utvides med 40 barnehageplasser. Barnehagen får da totalt 90 plasser fordelt på 6 avdelinger, hvorav en gårds- og friluftsavdeling. Dette gir en ekstra småbarnsavdeling og en ekstra storbarnsavdeling.

Tilbygg ca 600 m². Kostnaden er anslått til 21,1 mill

Kostnad Scenario 5:

Oppdatering til TEK10	28,3 mill
Riving	0,2 mill
Ombygging	0 mill
Tilbygg/nybygg	21,1 mill

Sum 49,6 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Vinne barnehage legges ned, barna får tilbud om plass ved Kanutten barnehage.

SCENARIO 6

Kanutten utvides med 50 barnehageplasser. Barnehagen får da totalt 100 plasser fordelt på 6 avdelinger, hvorav en gårds- og friluftsavdeling. Dette gir en ekstra småbarnsavdeling og en ekstra storbarnsavdeling.

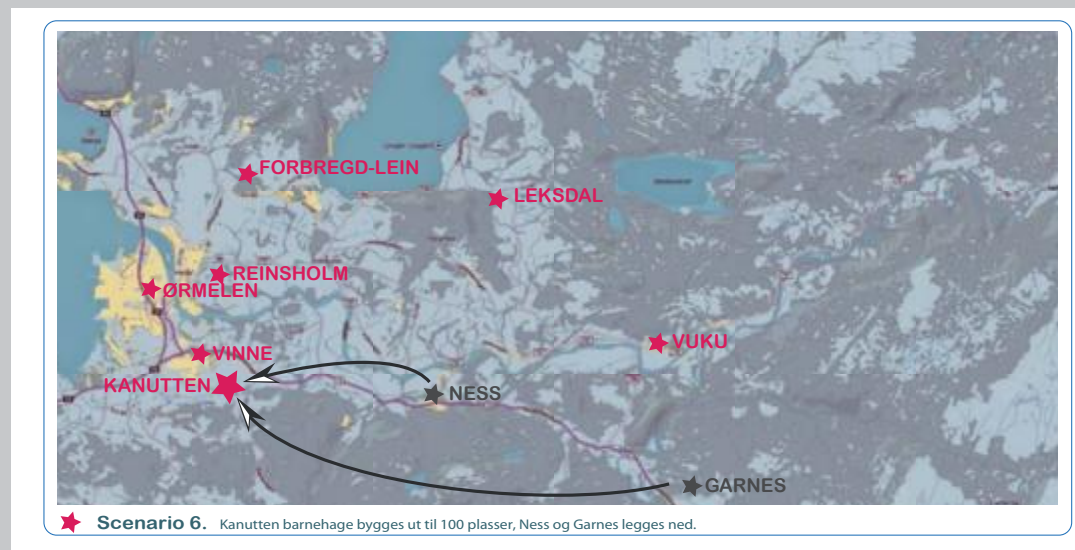
Tilbygg ca 710 m². Kostnaden er anslått til 25 mill.

Kostnad Scenario 6:

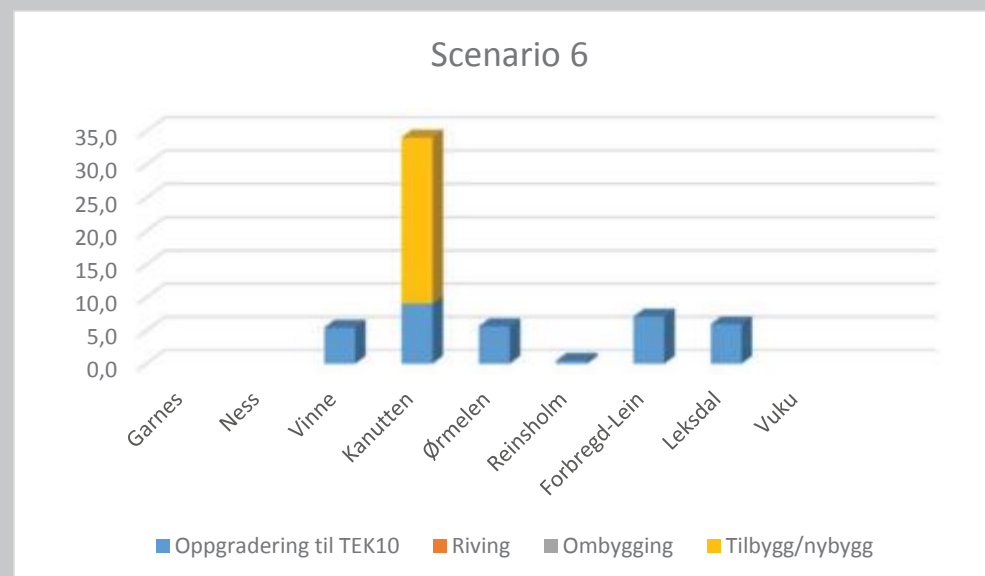
Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,0 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	25,0 mill
Sum	58,7 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Ness og Garnes barnehage legges ned, barna får tilbud om plass ved Kanutten barnehage.

Kostnad i millioner kr.

Kanutten barnehage med mulgi utvidelse mot sør. Bygget forusettes oppført i to etasjer.

SCENARIO 7.

Vinne barnehage utvides med 50 plasser.
Barnehagen får da totalt 85 plasser fordelt på 5
avdelinger.

Tilbygg ca 730 m². Kostnaden er anslått til 25,4
mill.

Kostnad Scenario 7:

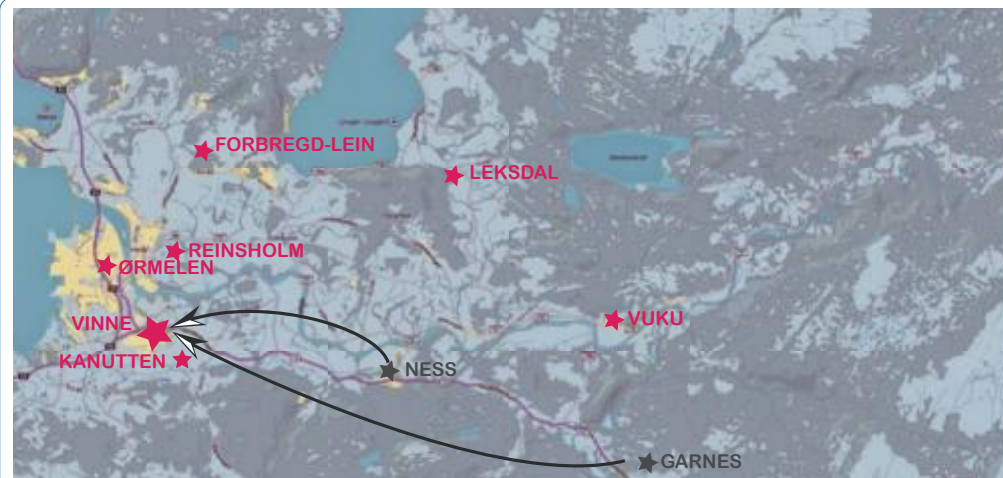
Oppdatering til TEK10	24,6 mill
Riving	0,3 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	25,4 mill
Sum	50,3 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Kanutten barnehage legges ned, barna får tilbud
om plass ved Vinne barnehage.

Kostnad i millioner kr.

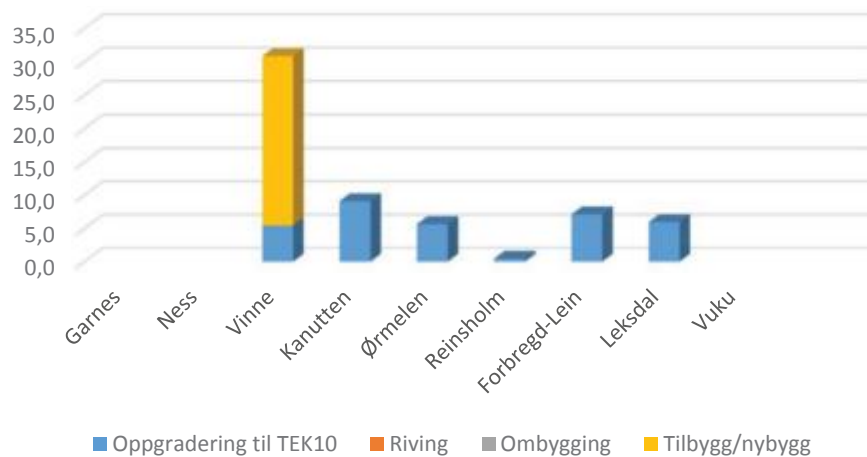

★ **Scenario 8.** Vinne barnehage bygges ut til 85 plasser, Ness og Garnes legges ned.

Kostnad i millioner kr.

Scenario 8

SCENARIO 8.

Vinne barnehage utvides med 50 plasser. Barnehagen får da totalt 85 plasser fordelt på 5 avdelinger.

Tilbygg ca 730 m². Kostnaden er anslått til 25,4 mill.

Kostnad Scenario 8:

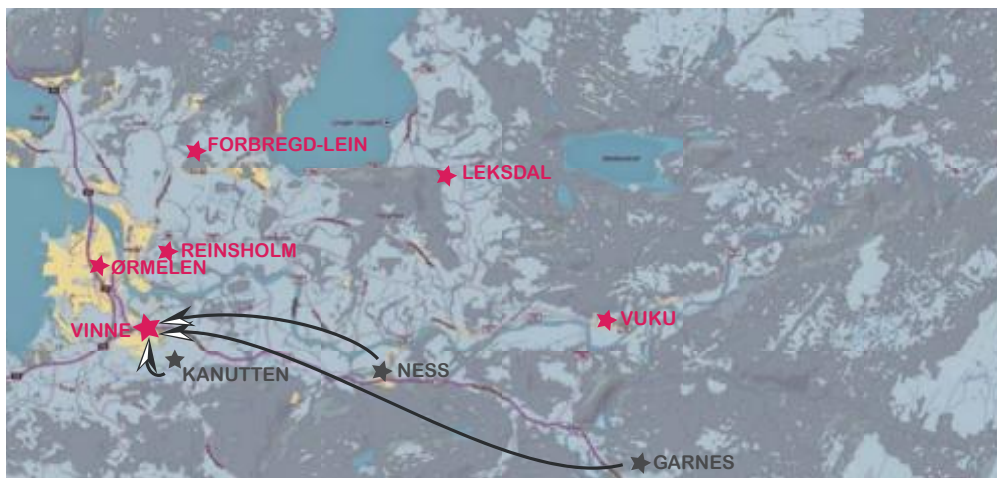
Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,0 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	25,4 mill
Sum	59,1 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Garnes og Ness barnehage legges ned, barna får tilbud om plass ved Vinne barnehage.

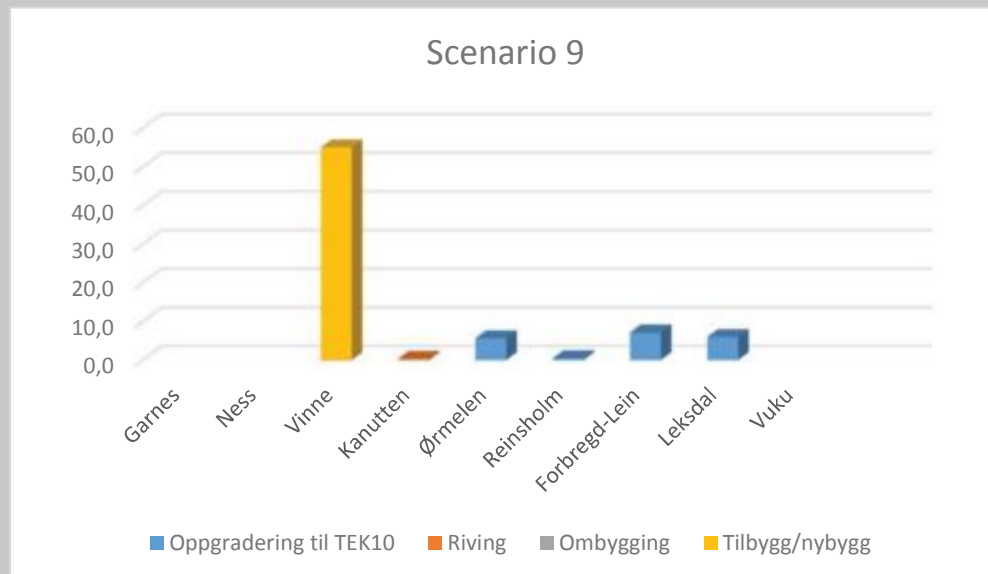

Vinne barnehage med mulig utvidelse mot sør. Dette forutsetter omregulering av nabotomta.
Ved utbygging til 125 plasser må halvparten av romprogrammet ligge i 2. etasje med dette fotavtrykket.

★ **Scenario 9.** Det bygges ny barnehage på Vinne med plass til 125 barn. Kanutten -, Ness - og Garnes barnehage legges ned.

Kostnad i millioner kr.

SCENARIO 9

Vinne barnehage utvides med 90 plasser. Vinne barnehage får da plass til 125 barn. Dette gir 7 avdelinger.

Det forutsettes at tomta mellom barnehagen og butikken kan tas i bruk til barnehage sammen med eksisterende barnehagetomt.

Eksisterende barnehagebygning rives, og det bygges et nybygg ca 1560 m². Kostnaden for nybygget er anslått til 54,8 mill

Kostnad Scenario 9:

Oppdatering til TEK10	19,2 mill
Riving	0,5 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	54,8 mill

Sum 74,4 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Kanutten, Ness og Garnes barnehage legges ned, barna får tilbud om plass ved Vinne barnehage.

SCENARIO 10

Ørmelen barnehage utvides med 5 plasser slik at de får til å utnytte personalressursene bedre.

Plassene omdisponeres fra barnehaeplassene som i dag ligger i Vinne.

Det er forutsatt et nybygg på 100m2. Kostnaden er anslått til 3,5 mill.

Kostnad Scenario 10:

Oppdatering til TEK10	33,7 mill
Riving	0,0 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	3,5 mill

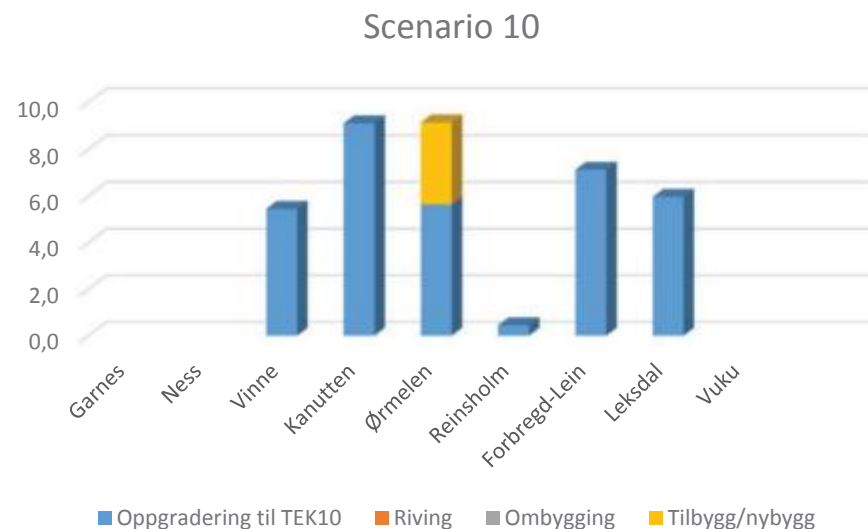
Sum 37,2 mil

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017.

★ Scenario 10. Ørmelen barnehage utvides med 5 plasser til 80 plasser.

Kostnad i millioner kr.

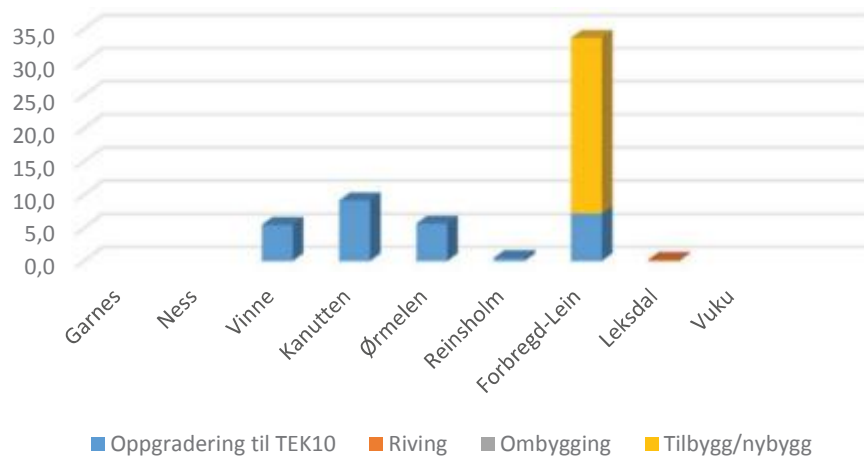

★ **Scenario 11.** Forbregd-Lein barnehage utvides til 125 plasser. Leksdal barnehage legges ned.

Kostnad i millioner kr.

Scenario 11

SCENARIO 11

Forbregd-Lein barnehage utvides med 40 plasser. Forbregd-Lein barnehage får da plass til 125 barn. Dette gir 7 avdelinger.

Dette er det mulig å få tll innenfor dagens tomt.

Nybygg ca 760 m² til ca 26,5 mill.

Kostnad Scenario 11:

Oppdatering til TEK10	27,8 mill
Riving	0,2 mill
Ombygging	0,0 mill
Tilbygg/nybygg	26,5 mill

Sum 54,5 mill

Tidsperspektiv: Tidligst 01.01.2017

Leksdal barnehage legges ned, barna får tilbud om barnehageplass ved Forbregd-Lein barnehage.

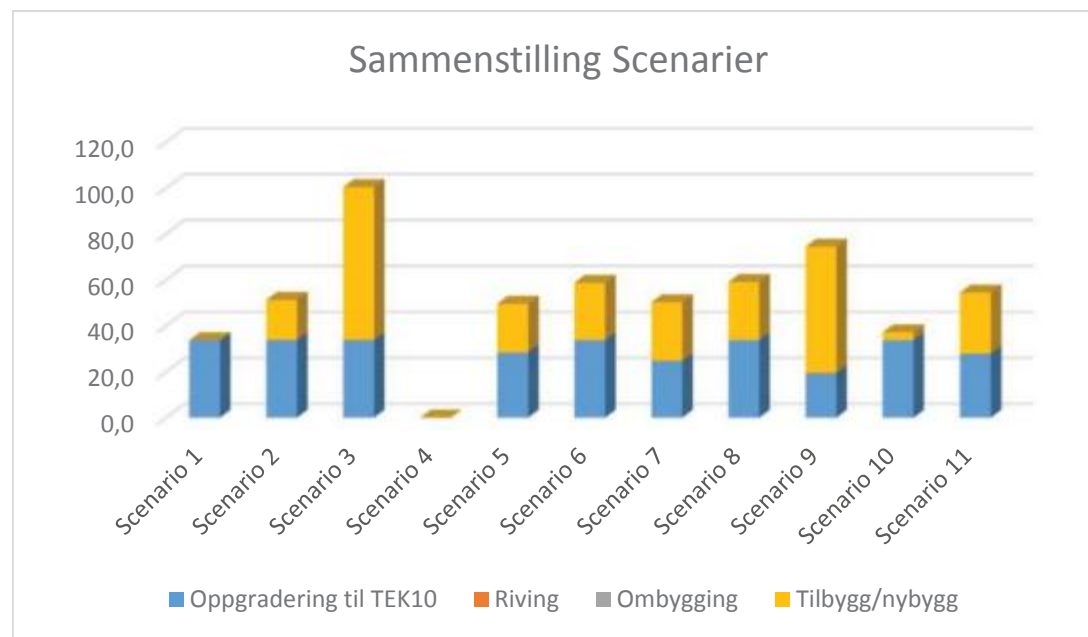
OPPSUMMERING

For scenarier som inkluderer Vinne, Kanutten, Ness og Garnes, må en velge ett scenario. Dette kan fritt kombineres med de andre scenariene.

Hvis Verdal kommune ønsker å beholde andelen barnehageplasser som i dag, men en ta høyde for dette ved planlegging av de framtidige barnehagene.

Det blir for omfattende å gå inn på alle de ulike kombinasjonsmulighetene.

Kostnad i millioner kr.

Scenario 1-11 med komplett byggekostnad for hvert scenario.

Scenario	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Garnes	26	26	26	26	26	0	26	0	0	26	26
Ness	28	28	28	28	28	0	28	0	0	28	28
Vinne	41	41	41	41	0	41	85	85	125	41	41
Kanutten	54	54	54	54	90	100	0	54	0	54	54
Ørmelen	70	70	70	70	70	70	70	70	70	80	70
Reinsholm	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91
Forbregd-Lein	98	98	98	98	98	98	98	98	98	98	125
Leksdal	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	0
Vuku	27	40	40	40	27	27	27	27	27	27	27
SUM	482	495	495	495	477	474	482	472	458	492	462

Verdal kommune har ikke oppsett over antall kommunale barnehageplasser fordi dette er avhengig av fordelingen mellom aldersgruppene, og vil variere fra år til år. For å få et bilde på hvor mange plasser det teoretisk er mulig å tilby basert på lek- og oppholdsarealet i barnehagene, er det forutsatt at det er like mange plasser for barn over og under 3 år. Dette gir et gjennomsnitt på 4,65m² pr barn, og er utgangspunktet for beregningen av antall plasser for scenario 1. Hensikten med oppsettet er å vise hvordan de forskjellige scenariene påvirker antall kommunale barnhageplasser totalt.

FRAMDRIFT

Framdriften må tilpasses det valgte Sscenariet, og vil være avhengig av hvilken løsning som velges.

For hvert alternativ er det skissert et tidligste tidspunkt for når scenariet kan tre i kraft.

VEDLEGG

LCC-RAPPORT datert 02.06.2015

Tilstandsrapport for skolebygninger i Verdal kommune.basert på NS3424.
Kalkyle oppgradering til TEK10.

Fra Forbregd-Lein barnehage.

3498-101

VERDAL KOMMUNE:

BARNEHAGER I VERDAL- Mulighetsstudie:

OVERSIKT - Areal/Budsjett

<u>Nr.:</u>	<u>Barnehage:</u>	<u>Merknad:</u>	<u>m2:</u>	<u>Budsjett:</u>
1.	Øremelen		640	5 650 000
2.	Vuku		362	5 850 000
3.	Vinne		353	5 460 000
4.	Leksdal		342	5 970 000
5.	Kanutten		542	9 120 000
6.	Forbregd-Lein		807	7 120 000
7.	Reinsholm		859	454 000
8.	Ness	Inkl i mulighetsstudie		
9.	Garnes	for Barneskolene i Verdal		

Budsjett:

Med dette menes budsjett for oppgradering, beløp er inkl mva.

Arcon Prosjekt AS
02.jun.15

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTU	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus-kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
ØREMELEN	3498-01	R	

Investerings

Rente:

3,5 %

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	5 650 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivning	kr	1 883 333
Bruttoareal (m2)	m2	640
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	151 280

Beregnet årskostnad

Nr	Beskrivelse	Faktor (kr/m2	Husleie		Brukers	
			sum beløp (kr/år)		Driftskostnader	
	<u>FDV kostnader:</u>					
	<u>Investeringer</u>					
11	sjekt kostnad (avskrivning)					
	<u>Forvaltningskostnader</u>					
21	Skatt/avgift	0	0			
22	Forsikring	11	7 040			
23	Administrasjon	43	17 520		10 000	
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		24 560			
	<u>Driftskostnader</u>					
31	Løpende drift	86	55 040			
32	Renhold	285	0		182 400	
33	Energi	158	0		101 120	
34	Vann- og avløp	30	19 200			
35	Avfallshåndtering	7	0		4 480	
36	Vakt og sikring	14	8 960			
37	Utendørs	0	0			
	Snørydding	5	3 200			
	<u>Sum driftskostnader</u>		86 400		298 000	
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>					
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	36 480			
	<u>Utviklingskostnader</u>					
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	3 840			
	<u>Sum</u>		151 280		298 000	

Beregnet årskostnad

Beregnete verdier	Enhet	Verdi	
Investering	kr	5 650 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	3 230 595	
Nåverdi av restverdi	kr	-475 678	
Levetidskostnader	kr	8 404 917	
Årskostnad	kr	393 579	298 000

Årskostnad i kr / m2:	615	466
	Elendom	Bruker
Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 081	
Årskostnad i sum for kommune:	691 579	
Husleie pr m2:	1 081	

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTU	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
VUKU	3498-01	R	

Investering

Rente:

3,5 %

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	5 850 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivning	kr	1 950 000
Bruttoareal (m2)	m2	362
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	81 224

Beregnet årskostnad

Nr	Beskrivelse	Husleie		Brukers
		Faktor (kr/m ²)	sum beløp (kr/år)	Driftskostnader sum beløp (kr/år)
	<u>FDV kostnader:</u>			
	<u>Investeringer</u>			
11	sjekt kostnad (avskrivning)			
	<u>Forvaltningskostnader</u>			
21	Skatt/avgift	0	0	
22	Forsikring	11	3 982	
23	Administrasjon	43	5 566	10 000
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		9 548	
	<u>Driftskostnader</u>			
31	Løpende drift	86	31 132	
32	Renhold	285	0	103 170
33	Energi	158	0	57 196
34	Vann- og avløp	30	10 860	
35	Avfallshåndtering	7	0	2 534
36	Vakt og sikring	14	5 068	
37	Utendørs	0	0	
	Snørydding	5	1 810	
	<u>Sum driftskostnader</u>		48 870	172 900
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>			
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	20 634	
	<u>Utviklingskostnader</u>			
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	2 172	
	<u>Sum</u>		81 224	172 900

Beregnet årskostnad

Beregnete verdier	Enhet	Verdi	
Investering	kr	5 850 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	1 734 544	
Nåverdi av restverdi	kr	-482 516	
Levetidskostnader	kr	7 092 028	
Årskostnad	kr	332 100	172 900

Årskostnad i kr / m2:	917	478
	Elendom	Bruker

Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 395

Årskostnad i sum for kommune:	505 000
Husleie pr m2:	1 395

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTU	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
VINNE	3498-01	R	

Investering

Rente:

3,5 %

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	5 460 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivnings	kr	1 820 000
Bruttoareal (m2)	m2	353
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	78 956

Beregnet årskostnad

Nr	Beskrivelse	Faktor (kr/m2	Husleie	Brukers
			sum beløp (kr/å	Driftskostnader
				sum beløp (kr/år)
	<u>FDV kostnader:</u>			
	<u>Investeringer</u>			
11	sjøkt kostnad (avskrivning)			
	<u>Forvaltningskostnader</u>			
21	Skatt/avgift	0	0	
22	Forsikring	11	3 883	
23	Administrasjon	43	5 179	10 000
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		9 062	
	<u>Driftskostnader</u>			
31	Løpende drift	86	30 358	
32	Renhold	285	0	100 605
33	Energi	158	0	55 774
34	Vann- og avløp	30	10 590	
35	Avfallshåndtering	7	0	2 471
36	Vakt og sikring	14	4 942	
37	Utendørs	0	0	
	Snørydding	5	1 765	
	<u>Sum driftskostnader</u>		47 655	168 850
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>			
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	20 121	
	<u>Utviklingskostnader</u>			
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	2 118	
	<u>Sum</u>		78 956	168 850

Beregnet årskostnad

Beregnete verdier	Enhet	Verdi	
Investering	kr	5 460 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	1 686 111	
Nåverdi av restverdi	kr	-459 682	
Levetidskostnader	kr	6 686 429	
Årskostnad	kr	313 107	168 850

Årskostnad i kr / m2:	887	478
	Eiendom	Bruker

Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 365

Årskostnad i sum for kommune:	481 957
Husleie pr m2:	1 365

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTU	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
LEKSDAL	3498-01	R	
Investering	Rente:	3,5 %	

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	5 970 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivnings	kr	1 990 000
Bruttoareal (m2)	m2	342
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	76 184

Beregnet årskostnad		Brukers	
		Husleie	Driftskostnader
Nr	Beskrivelse	Faktor (kr/m ² sum beløp (kr/i	sum beløp (kr/år)
	<u>FDV kostnader:</u>		
	<u>Investeringer</u>		
11	sjeikt kostnad (avskrivning)		
	<u>Forvaltningskostnader</u>		
21	Skatt/avgift	0	0
22	Forsikring	11	3 762
23	Administrasjon	43	4 706
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		8 468
	<u>Driftskostnader</u>		
31	Løpende drift	86	29 412
32	Renhold	285	0
33	Energi	158	0
34	Vann- og avløp	30	10 260
35	Avfallshåndtering	7	0
36	Vakt og sikring	14	4 788
37	Utendørs	0	0
	Snørydding	5	1 710
	<u>Sum driftskostnader</u>		46 170
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>		
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	19 494
	<u>Utviklingskostnader</u>		
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	2 052
	<u>Sum</u>		76 184
	<u>Beregnet årskostnad</u>		
	Beregnete verdier	Enhet	Verdi
	Investering	kr	5 970 000
	Nåverdi av FDV-kostnad	kr	1 626 915
	Nåverdi av restverdi	kr	-502 619
	Levetidskostnader	kr	7 094 296
	Årskostnad	kr	332 207
			163 900

Årskostnad i kr / m2:	971	479
	Eiendom	Bruker

Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 451

Årskostnad i sum for kommune:	496 107
Husleie pr m2:	1 451

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTUDIE	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
KANUTTEN	3498-01	R	

Investerings

Rente:

3,5 %

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	9 120 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivning	kr	3 040 000
Bruttoareal (m2)	m2	542
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	126 584

Beregnet årskostnad

Nr	Beskrivelse	Husleie		Brukers Driftskostnader	
		Faktor (kr/m2)	sum beløp (kr/år)	sum beløp (kr/år)	sum beløp (kr/år)
	<u>FDV kostnader:</u>				
	<u>Investeringer</u>				
11	sjekt kostnad (avskrivning)				
	<u>Forvaltningskostnader</u>				
21	Skatt/avgift	0	0		
22	Forsikring	11	5 962		
23	Administrasjon	43	13 306	10 000	
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		19 268		
	<u>Driftskostnader</u>				
31	Løpende drift	86	46 612		
32	Renhold	285	0	154 470	
33	Energi	158	0	85 636	
34	Vann- og avløp	30	16 260		
35	Avfallshåndtering	7	0	3 794	
36	Vakt og sikring	14	7 588		
37	Utendørs	0	0		
	Snørydding	5	2 710		
	<u>Sum driftskostnader</u>		73 170	253 900	
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>				
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	30 894		
	<u>Utviklingskostnader</u>				
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	3 252		
	<u>Sum</u>		126 584	253 900	

Beregnet årskostnad

Beregnete verdier	Enhet	Verdi	
Investering	kr	9 120 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	2 703 210	
Nåverdi av restverdi	kr	-767 820	
Levetidskostnader	kr	11 055 390	
Årskostnad	kr	517 694	253 900

Årskostnad i kr / m2:	955	468
	Eiendom	Bruker
Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 424	
Årskostnad i sum for kommune:	771 594	
Husleie pr m2:	1 424	

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTUDIE	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
FORBREGD-LEIN	3498-01	R	
Investering	Rente:	3,5 %	

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	7 120 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivnings	kr	2 373 333
Bruttoareal (m2)	m2	807
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	193 364

Beregnet årskostnad

Nr	<u>Beskrivelse</u>	<u>Faktor (kr/m2</u>	<u>Husleie</u>	<u>Brukers</u>
			<u>sum beløp (kr/år)</u>	<u>Driftskostnader</u>
	<u>FDV kostnader:</u>			
	<u>Investeringer</u>			
11	sjekt kostnad (avskrivning)			
	<u>Forvaltningskostnader</u>			
21	Skatt/avgift	0	0	
22	Forsikring	11	8 877	
23	Administrasjon	43	24 701	10 000
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		33 578	
	<u>Driftskostnader</u>			
31	Løpende drift	86	69 402	
32	Renhold	285	0	229 995
33	Energi	158	0	127 506
34	Vann- og avløp	30	24 210	
35	Avfallshåndtering	7	0	5 649
36	Vakt og sikring	14	11 298	
37	Utendørs	0	0	
	Snørydding	5	4 035	
	<u>Sum driftskostnader</u>		108 945	373 150
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>			
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	45 999	
	<u>Utviklingskostnader</u>			
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	4 842	
	<u>Sum</u>		193 364	373 150

Beregnet årskostnad

Beregnete verdier	Enhet	Verdi	
Investering	kr	7 120 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	4 129 302	
Nåverdi av restverdi	kr	-599 439	
Levetidskostnader	kr	10 649 864	
Årskostnad	kr	498 704	373 150

Årskostnad i kr / m2:	618	462
	Eiendom	Bruker
Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	1 080	
Årskostnad i sum for kommune:	871 854	
Husleie pr m2:	1 080	

Verdal kommune:	Date:		
BARNEHAGER I VERDAL: MULIGHETSSTU	02.06.15		
Husleieberegning, Årskostnader beregnet etter "NS 3454 Livssyklus kostnader for byggverk"			
Prosjekt:	Prosjektnr:	Saksbehandler:	
REINSHOLM	3498-01	R	

Investering

Rente:

3,5 %

Priser inkl. mva.

Inngangsdata:

	Enhet	Verdi
Investering (kr)	kr	454 000
Avskrivningstid (år)	år	40
Rente	%	3,5 %
Restverdi etter avskrivning	kr	151 333
Bruttoareal (m2)	m2	859
FDV-kostnad(kr/år)	kr/år	206 468

Beregnet årskostnad

Nr	<u>Beskrivelse</u>	<u>Faktor (kr/m²)</u>	<u>Husleie</u>	<u>Brukers</u>
			<u>sum beløp (kr/å</u>	<u>Driftskostnader</u>
				<u>sum beløp (kr/år)</u>
	<u>FDV kostnader:</u>			
	<u>Investeringer</u>			
11	sjekt kostnad (avskrivning)			
	<u>Forvaltningskostnader</u>			
21	Skatt/avgift	0	0	
22	Forsikring	11	9 449	
23	Administrasjon	43	26 937	10 000
	<u>Sum forvaltningskostnader</u>		36 386	
	<u>Driftskostnader</u>			
31	Løpende drift	86	73 874	
32	Renhold	285	0	244 815
33	Energi	158	0	135 722
34	Vann- og avløp	30	25 770	
35	Avfallshåndtering	7	0	6 013
36	Vakt og sikring	14	12 026	
37	Utendørs	0	0	
	Snørydding	5	4 295	
	<u>Sum driftskostnader</u>		115 965	396 550
	<u>Vedlikeholdskostnader</u>			
41/42	Planlagt vedlikehold/utskifti	57	48 983	
	<u>Utviklingskostnader</u>			
51-59	Forvaltningsstyrt utvikling	6	5 154	
	<u>Sum</u>		206 468	396 550

Beregnet årskostnad

	Enhet	Verdi	
Beregnete verdier			
Investering	kr	454 000	
Nåverdi av FDV-kostnad	kr	4 409 139	
Nåverdi av restverdi	kr	-38 223	
Levetidskostnader	kr	4 824 916	
Årskostnad	kr	225 938	396 550

Årskostnad i kr / m2:	263	462
	Eiendom	Bruker
Årskostnad i kr / m2 i sum for kommun	725	
Årskostnad i sum for kommune:	622 488	
Husleie pr m2:	725	

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Forbregd / Lein barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering

til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

807

0

0

Bruttoareal m2

807

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	484 200	600,0
2	Bygning	2 259 600	2 800,0
3	VVS	968 400	1 200,0
4	Elkraft	645 600	800
5	Tele og automatisering	322 800	400
6	Andre installasjoner - heis	0	0
	sum 1 - 6 - Huskostnad	4 680 600	5 800
7	Utendørsanlegg	0	104
	sum 1 - 7 - Entreprensekostnad	4 680 600	5 904
8	Generelle kostnader	476 453	590
	sum Byggekostnad	5 157 053	6 494
9	Spesielle kostnader (25% mva)	1 310 245	1 624
	sum prosjektkostnad	6 467 298	8 118
10	Reserver og marginer	655 123	812
sum total kalkyle 2015 inkl mva		7 122 421	8 930

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Kanutten barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering
til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

542

0

0

Bruttoareal m2

542

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	379 400	700,0
2	Bygning	2 541 438	4 689,0
3	VVS	1 300 800	2 400,0
4	Elkraft	688 340	1 270
5	Tele og automatisering	449 860	830
6	Andre installasjoner - heis - skruheis	650 400	1 200
	sum 1 - 6 - Huskostnad	6 010 238	11 089
7	Utendørsanlegg		104
	sum 1 - 7 - Entreprensekostnad	6 010 238	11 193
8	Generelle kostnader	606 661	1 119
	sum Byggekostnad	6 616 899	12 312
9	Spesielle kostnader (25% mva)	1 668 317	3 078
	sum prosjektkostnad	8 285 215	15 390
10	Reserver og marginer	834 158	1 539
sum total kalkyle 2015 inkl mva		9 119 374	16 929

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Leksdal barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering
til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

342

0

0

Bruttoareal m2

342

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	239 400	700,0
2	Bygning	1 881 000	5 500,0
3	VVS	820 800	2 400,0
4	Elkraft	434 340	1 270
5	Tele og automatisering	283 860	830
6	Andre installasjoner - heis	102 600	300
	sum 1 - 6 - Huskostnad	3 762 000	11 000
7	Utendørsanlegg		104
	sum 1 - 7 - Entrepriisekostnad	3 762 000	11 104
8	Generelle kostnader	379 757	1 110
	sum Byggekostnad	4 141 757	12 214
9	Spesielle kostnader (25% mva)	1 044 331	3 054
	sum prosjektkostnad	5 186 088	15 268
10	Reserver og marginer	783 248	2 290
sum total kalkyle 2015 inkl mva		5 969 336	17 558

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Reinsholm barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering

til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

859

0

0

Bruttoareal m2

859

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	0	
2	Bygning	0	
3	VVS	0	
4	Elkraft	0	
5	Tele og automatisering	0	
6	Andre installasjoner - heis	0	0
	sum 1 - 6 - Huskostnad	0	0
7	Utendørsanlegg - avvanning - div utstyr ??	300 000	350
	sum 1 - 7 - Entreprensekostnad	300 000	350
8	Generelle kostnader	30 065	35
	sum Byggekostnad	330 065	385
9	Spesielle kostnader (25% mva)	82 679	96
	sum prosjektkostnad	412 744	481
10	Reserver og marginer	41 339	48
sum total kalkyle 2015 inkl mva		454 083	529

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Vinne barnehage

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering
til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

BTA

m2

353

0

0

Bruttoareal m2

353

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	247 100	700,0
2	Bygning	1 655 217	4 689,0
3	VVS	847 200	2 400,0
4	Elkraft	448 310	1 270
5	Tele og automatisering	292 990	830
6	Andre installasjoner - heis	105 900	300
	sum 1 - 6 - Huskostnad	3 596 717	10 189
7	Utendørsanlegg		104
	sum 1 - 7 - Entrepriisekostnad	3 596 717	10 293
8	Generelle kostnader	363 343	1 029
	sum Byggekostnad	3 960 060	11 322
9	Spesielle kostnader (25% mva)	999 193	2 831
	sum prosjektkostnad	4 959 253	14 153
10	Reserver og marginer	499 596	1 415
sum total kalkyle 2015 inkl mva		5 458 849	15 568

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Vuku barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering
til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

391

0

0

Bruttoareal m2

391

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	273 700	700,0
2	Bygning	1 833 399	4 689,0
3	VVS	938 400	2 400,0
4	Elkraft	496 570	1 270
5	Tele og automatisering	324 530	830
6	Andre installasjoner - heis	117 300	300
	sum 1 - 6 - Huskostnad	3 983 899	10 189
7	Utendørsanlegg		104
	sum 1 - 7 - Entrepriisekostnad	3 983 899	10 293
8	Generelle kostnader	402 456	1 029
	sum Byggekostnad	4 386 355	11 322
9	Spesielle kostnader (25% mva)	1 106 755	2 831
	sum prosjektkostnad	5 493 110	14 153
10	Reserver og marginer	830 066	2 123
sum total kalkyle 2015 inkl mva		6 323 176	16 276

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Arcon Prosjekt AS

7800 Namsos

Prosjekt navn: Ørmelen barnehage

BTA

Generell oppgradering av barnehager til Tek 10

m2

Denne kalkyle gjelder kun oppgradering
til Tek 10 - ikke ombygginger med bakgrunn i behov
for pedagogiske endringer.

640

0

0

Bruttoareal m2

640

Knr	Konto	Pris	Pris/m2
1	Felleskostnader	320 000	500,0
2	Bygning	2 240 000	3 500,0
3	VVS	512 000	800,0
4	Elkraft	384 000	600
5	Tele og automatisering	256 000	400
6	Andre installasjoner - heis	0	0
	sum 1 - 6 - Huskostnad	3 712 000	5 800
7	Utendørsanlegg		104
	sum 1 - 7 - Entreprensekostnad	3 712 000	5 904
8	Generelle kostnader	377 856	590
	sum Byggekostnad	4 089 856	6 494
9	Spesielle kostnader (25% mva)	1 039 104	1 624
	sum prosjektkostnad	5 128 960	8 118
10	Reserver og marginer	519 552	812
sum total kalkyle 2015 inkl mva		5 648 512	8 930

Namsos 10.06.2015
Ove G Moen

Detaljregulering for nytt område til fritidsbebyggelse Trones gård - sluttbehandling

Saksbehandler: Mari Høvik E-post: mari.hovik@verdal.kommune.no Tlf.: 47475528	Arkivref: 2018/4660 - /L13

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	11.09.2018	77/18
Kommunestyre	24.09.2018	77/18

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 11.09.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Detaljregulering for nytt område til fritidsbebyggelse – Trones gård, sist revidert 24.08.18 vedtas, jf. pbl. § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Detaljregulering for nytt område til fritidsbebyggelse – Trones gård, sist revidert 24.08.18 vedtas, jf. pbl. § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Trones Gård reguleringsbestemmelser
- 2 Trones Gård, planbeskrivelse m. KU
- 3 Kart for sosi_Trones gård_Delområde A
- 4 Skredfarevurdering

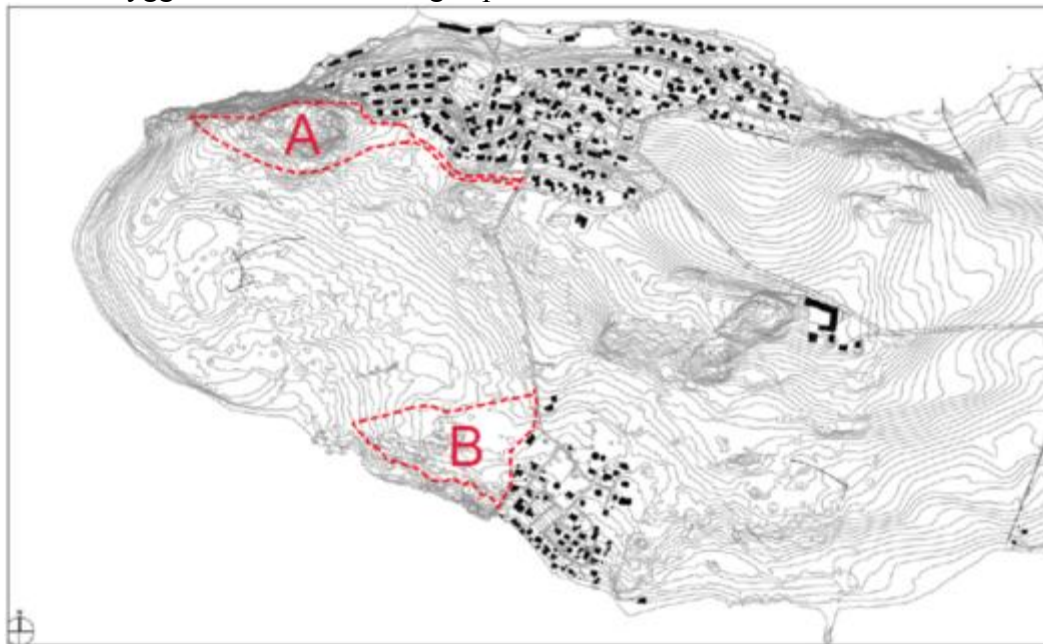
Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Øvrige høringsuttalelser, gjengitt i sin helhet i saksframlegget.
Opprinnelig høringsforslag.

Saksopplysninger:

Sammendrag

Våren 2016 vedtok komite plan og samfunn i Verdal kommune å sende detaljregulering Trones gård på offentlig ettersyn. Planforslaget inneholdt to delområder med tilrettelegging for fritidsbebyggelse. Områdene A og B på kartet under.

I løpet av høringsperioden kom det flere innspill, både fra beboere i nabolaget og sektormyndighetene, som uttrykte skepsis til planløsningen. Særlig gjaldt dette delområde B, ved Sørskaget, hvor naturverdiene og friluftsinnteressene var størst. NVE fremmet innsigelse til planforslaget med bakgrunn i manglende utredninger om geoteknikk.

I slutten av mai 2016 ble det avholdt et avklarings-/diskusjonsmøte mellom tiltakshaver, kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen hvor det ble diskutert løsninger/handlingsrom for å unngå innsigelser fra disse sektormyndighetene. Sentrale tema som ble diskutert var bl.a. utbygging innenfor 100-meters beltet, bevaring av natur og friluftsinnteresser og hensynet til kulturminner. Det ble også uttrykt et behov for økt detaljering på plankart og bestemmelser. Konklusjonen på møtet var å stille planprosessen i bero inntil tiltakshaver utarbeidet nye reviderte plandokumenter, basert på de innspill som kom på møtet.

I tiden etter dette møtet har det fra tiltakshavers side vært jobbet med revidering av planforslaget, i dialog med kommunen og fylkesetatene. Denne prosessen endte med at forslagsstiller fremmet et revidert forslag til sluttbehandling.

Det ble i 2017 også gjennomført en friluftskartlegging i kommunen, som bekrefter at det er en svært høy friluftsverdi tilknyttet både område A og B, i forbindelse med strandsonen.

Forslagsstiller har valgt å redusere forslaget ved å ta hele delområde B ut av planene. Det er derfor et revidert forslaget for delområde A som nå fremmes.

Kommunen vurderte at endringene ikke var vesentlige, eller gikk ut over hoveddrammene, i forhold til forslaget som hadde vært sendt på offentlig høring. Det reviderte forslaget ble derfor sendt på en begrenset høring til berørte fylkesetater, berørte grunneiere, og til de som uttalte seg til opprinnelige forslaget.

Reguleringsplanen ble sendt til sluttbehandling i Komite plan og samfunn i møtet den 11.04.2018, og komiteen fattet følgende vedtak etter forslag fra rådmannen:

«Saken sendes tilbake til administrasjonen for videre bearbeiding.»

- *Fylkeskommunens uttalelse til begrenset høring skal legges til grunn ved revisjon og skal ivaretas.*
- *Planområdet skal utvides og resterende friluftsområde ved Blåberga legges inn som offentlig friluftsområde (SOSI-kode 5130). Det sikres god offentlig adkomst inn til området og til tilgrensende friluftsområder. Eventuell flytting av turstier skal utredes og alternative plasseringer sikres i plankartet med egne bestemmelser om at disse skal opparbeides før ferdigstilling av ny fritidsbebyggelse.*
- *Det skal utarbeides en VA-plan.»*

Kommunen og forslagsstiller avholdt den 17.04.2018 et møte med Fylkeskommunen for å avklare uttalelsene til begrenset høring, og møtet førte til flere endringer ved reviderte planbeskrivelse, planbestemmelser og plankart:

- Endringer i bestemmelser og plankart, etter Fylkeskommunens uttalelse til begrenset høring:
 - Veien sør for kulturminnet er flyttet. Veien er nå mer tilpasset terrenget, og minimerer behovet for sprengning og andre inngrep. Parkeringsplassene er tatt ut, og parkering løses på egen tomt. Det bli laget en større parkeringsplass for gjester i område 6. For å begrense trafikken inn i området vil det bli satt en bom ved innkjørselen fra Sørskagveien slik at bare kjøretøy med tillatelse har adgang.
 - Det er tatt inn bestemmelse som sikrer adkomst til kulturminnet, i tillegg til at det er satt av grønnkorridorer i plankartet som sikrer adkomsten.
 - Det er tatt inn en bestemmelse som sikrer maks 120 m² BYA i en etasje, og maks 120 m² BRA ved bygging i flere etasjer.
 - Friområdet øst i planområdet er endret til «Friluftsområde». Dette fører til at allmennheten har rett til fri ferdsel i området, men området forblir i privat eie. Det er knyttet bestemmelser til området for å klargjøre hva slags tiltak som er tillatt.
- Forslag til forrige behandling av planen med å legge inn friluftsområde ved Blåberga berodde på en misforståelse. På kartet er Blåberga avtegnet inne på planområdet, men i realiteten er Blåberga lokalisert utenfor planområdet.
- VA-plan er utarbeidet av SWECO.

Høring

Planforslaget ble framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med PUK-sak nr 27/16, og på begrenset høring av reviderte plandokumenter. I forbindelse med høringene og offentlig ettersyn har det innkommet de uttalelser som nedenfor er gjengitt og kommentert:

1. Statens vegvesen, datert 19.04.2016

Atkomst til hytteområdene planlegges fra fv. 169 og via kryss med Sørskaget og videre til kommunale veier frem til avkjøring til de to hyttefeltene. I vår uttalelse til forhåndsvarsel til planen uttalte vi at krysset med Sørskaget hadde krevende siktforhold som måtte vurderes i det videre planarbeidet.

Vi kan ikke se at dette er hensyntatt i oversendt planforslag. Vi krever at reguleringsplanen utvides til også å gjelde kryss med fv. 169. Utbyggingen av de to hyttefeltene vil føre til at det blir økt trafikk i krysset ved Sørskaget. Det er tenkt at all trafikk til de nye hyttene skal gå via dette krysset. Krysset ligger på en bakketopp og har ikke tilfredsstillende siktforhold.

Krysset må utbedres. Vi tilrår at krysset flyttes lengre fra bakketoppen mot sør/øst for å få tilfredsstillende siktforhold. Det må gå fram av plankartet at siktkravet på 6 x 60 meter blir oppfylt.

Vilkår for egengodkjenning: Ingen.

Kommentar:

Innsigelser/vilkår for egengodkjenning skal gå tydelig frem av uttalelse til høring og offentlige ettersyn. Statens vegvesens krav er å tolke som en innsigelse, men er ikke utformet som en innsigelse. Planforslaget er revidert og sendt på begrenset høring. Nedenfor følger uttalelsen til begrenset høring.

1. Statens vegvesen, datert 12.10.2017

Endret planforslag vil medføre at turproduksjonen fra planlagt hyttefelt blir omtrent halvert.

Med bakgrunn i dette vil vi ikke kreve at kryss med fv. 169 blir utbedret. Det må imidlertid påsees at frisiktsonen i kryss med fv. 169 og kommunal veg, Sørskagvegen, til enhver tid holdes fri for vegetasjon og andre elementer som kan hindre sikt i krysset.

Vilkår for egengodkjenning: Ingen.

Kommentar:

Merknad fra førstegangs høring anses som innfridd. Uttalelsen tas til orientering.

2. Naturvernforbundet i Verdal, datert 26.mai 2016

Det vises til uttalelsen i sin helhet. Nedenfor følger utdrag fra «sammendrag» og «avslutning» i Naturvernforbundets uttalelse. Naturvernforbundets uttalelse utdyper også tema som friområder på Trones, konsekvensutredning av friluftsinnteressene, kartlegging og verdsetting av friluftsområder, føringer i kommuneplanen som angår friluftsliv samt inngrep i strandsonen.

Naturvernforbundet viser til formålet med plan- og bygningsloven, som er å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner.

En tredel av Norges voksne innbyggere trener mindre en én gang hver fjortende dag². Dette koster samfunnet store summer hvert år. HUNT-undersøkelsene har vist oss at i befolkninga i Verdal så har det vært en klar økning i andel overvektige. Samtidig har en funnet at verdalinger generelt sett mosjonerer sjeldnere enn i andre nordtrønderske bykommuner.

Nærturområder er svært viktige for folkehelsen. To tredjedeler sier at om de skal velge en type aktivitet de skal gjøre mer av / begynne med så blir det fysisk aktivitet i naturen. Kort avstand til rekreasjonsområder er viktig for at man skal røre på seg.

Da vi i desember 2014 ga kommentarer til planprogrammet så advarte vi mot å gå videre med nedbyggingsplanene av friområder på Trones: «Hver uke er det et stort antall personer som bruker Trones til å gå en tur, fiske, bade eller som lekeområde... Kombinasjonen av strand og skogområder er nettopp det som gjør Trones såpass verdifull som turterreng for innbyggerne i Verdal, særlig den yngre generasjonen.»

I mars i år kom en stortingsmelding med tittelen *Friluftsliv: Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Den har to nasjonale mål for friluftslivspolitikken:

1. Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.

2. Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge.

Etter å ha lest planforslaget ser vi at de to målsettingene i stortingsmeldinga styrker vår advarsel: Dette prosjektet vil svekke allemannsretten og bygge ned viktige friluftsområder med natur som brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge. I tillegg til friluftslivet vil også folkehelsen i Verdal kommune bli skadelidende.

Den framlagte konsekvensutredningen av friluftslivsinteressene -:

- har ikke fulgt opp utredningsprogrammet vedtatt av Verdal kommunestyre
- er tendensiøs i favør av utbyggingsprosjektet, for eksempel overdrives nytten av at resterende friområder kan bli mer tilgjengelige
- har tydelige mangler, blant annet er eksisterende sti-nett inne i planområdene verken kartlagt eller omtalt
- har lagt stor vekt på en faktor som er uvedkommende for friluftslivsinteressene (positiv opplevelse av arkitektur)
- har ikke vurdert alternative plasseringsmuligheter, jfr. krav i Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen.
- vurderer i liten grad friluftsområdets funksjon og verdi sett i forhold til andre tilgjengelige lignende områder i Verdal.

Den planlagte utbyggingen på Trones vil -:

- fjerne de to siste friområdene med en viss bredde mellom fjorden og golfbanen
- gå på bekostning av allemannsretten.
- motarbeide folkehelsetiltak for innbyggerne i Verdal (pga nedbygging av verdifullt turområde).
- beslaglegge nær-turområdene til beboerne på Trones
- redusere barn- og unges muligheter til lek og mestringslæring i kupert terreng
- stride mot målsettinger for Verdal kommune sin arealplan:
 - o tre målsettinger for bevaring av grønnstruktur
 - o en målsetting for LNFR-områder med spesielle friluftsverdier
 - o fire målsettinger for bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone
- stride mot retningslinjer i Verdal kommune sin arealplan:
 - o *Sammenhengende grønnstruktur som gir mulighet for ferdsel mellom boligområder og friarealer, skole, barnehager, idrettsanlegg, marka og strandsonen m.m, må bevares og forsterkes.*
 - o Vedrørende bruk og vern av sjø / vassdrag med tilhørende strandsone:
Allmennhetens tilgang skal sikres
- stride mot nasjonale mål i friluftspolitikken, jfr. Stortingsmelding 18 (2015-2016):
Friluftsliv: Natur som kilde til helse og livskvalitet
- stride mot tre Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- stride mot Plan- og bygningsloven:
 - o § 1-8, første ledd: *I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.*
 - o § 1-1, første ledd (formålsparagrafen): *Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.*

Friluftslivsverdien av naturen rundt Troneshalvøya er spesielt stor. Derfor kan ikke nye fritidsboliger i 100-metersbeltet tillates, jamfør lokale og nasjonale målsettinger om å sikre allmenne interesser i slike områder.

Konsekvensutredningen av friluftslivsinteressene har ikke tilføyd ny kunnskap. Planbehandling av et eventuelt prosjekt utenfor hundremetersbeltet bør settes på vent til alle friluftsområdene i Verdal er kartlagt.

Grunneierretten består av flere rådigheter (NOU 2007:13).

Eierrådigheten gir eieren rett til selv å utnytte eiendommen ved bruk og annen faktisk utnyttelse av grunnen og ressursene der, og til å hindre andres bruk av grunn og ressurser. Grunneieren har også retten til å disponere rettslig over eiendommen. I tillegg til selve jordoverflaten omfatter grunneiendomsretten også vassdrag og «rommet» under grunnen. For eiendommer med strandlinje vil eiendomsretten dessuten omfatte et område i sjøen; strandretten.

Grunneieren har fri rådighet over eiendommen innenfor de begrensninger som følger av gjeldende lovgivning og andres særlige rettigheter til bruk av grunnen. Eksempelvis setter plan- og bygningsloven rammer for eierens mulighet til å bygge på eiendommen.

Allemannsretten er beskrevet på side 34 i beskrivelsen til planforslaget:

Allemannsretten, retten til ferdsel og opphold i utmark, er fundamentet for utøvelse av det "enkle" friluftslivet. Den gir oss rett til å gå fotturer i skog og fjell, gå på ski og ake i marka om vinteren og sykle og ri på stier og veier. Allemannsretten nedfelt i Friluftsløven bygger på respekt for miljøverdier, eiere og andre brukere.

I utmark kan en ferdes overalt til fots og på ski og raste hvor man vil.

Avslutning:

Naturvernforbundet i Verdal har avgrenset denne uttalelsen til forhold med betydning for friluftslivet. Imidlertid er det ikke frivillige organisasjoner som har ansvaret for at allmennheten sine friluftslivsinteresser blir ivaretatt. Dette ansvaret ligger heller ikke hos grunneieren eller lokale beboere. Nei, i Verdal er det Verdal kommune som er lokal friluftsmyndighet og som har hovedansvaret for å fremme friluftsmål, jamfør [Friluftsløven § 22](#).

I kommuneplanens arealdel ser en at dette ansvaret er tatt på alvor: Planen har åtte målsettinger og to retningslinjer som tar sikte på å sikre friluftsområde med de kvaliteter som en finner i planområde A og B. Behandlingen av den aktuelle plansaken vil vise om kommunen i møte med større utbyggingsinteresser holder fast på å støtte lokalbefolkningen sine friluftslivsinteresser – eller om det er tomme intensjoner.

Friluftslivsverdien av naturen rundt Troneshalvøya er spesielt stor. Derfor kan ikke Verdal kommune tillate bygging av nye fritidsboliger i 100-metersbeltet.

Konsekvensutredningen av friluftslivsinteressene har ikke tilføyd ny kunnskap. Imidlertid er kommunen i ferd med å kartlegge og verdsette friluftsområder i heile Verdal. Denne utredningen vil gi mulighet til å se på kvalitetene til Trones i forhold til andre friluftsområder.

Om utbyggeren ønsker å avgrense prosjektet til områder utenfor hundremetersbeltet så bør behandling av en slik plan settes på vent til friluftsområdene i Verdal er kartlagt.

Kommentar:

100-metersbeltet er drøftet under eget tema i Rådmannens vurdering.

3. Beboere på Trones v/ Janne Svit 25.05.2016

På Trones planlegges 80 nye hytter fordelt på to felt. 80 hytter skal bygges og bo i. Hyttene er nydelig tegnet og lagt pent i terrenget. Dette må da være strålende tenker du

kanskje?

Da vi første gang hørte om prosjektet ble vi skeptiske her i nabolaget, vi hadde allerede måtte tåle trafikken fra golfbanen og så med gru på en utbygging som førte til mer trafikk. Men da vi leste planbeskrivelsen ble vi rett og slett provoserte. Det skulle nok en gang ikke tas hensyn til en gate som er hardt belastet med støy og trafikk, Sørskagveien. I tillegg så vi at barns lekeområder og befolkningens utfartsområder innenfor 100 metersbeltet mot sjø skulle selges til høystbydende. Så vi sendte inn våre bekymringer til kommunen.

Prosjektet er i disse dager sendt ut på høring sammen med en ny planbeskrivelse. Her er det ingen forandringer å spore angående bygging innenfor 100 metersbeltet mot sjø som Fylkesmannen påpekte i Innherred her om dagen.

Vi er på ingen måte imot at grunneier utvikler sin egen eiendom, men vi stiller spørsmål ved at et privat prosjektet kan planlegges med bruk av kommunens infrastruktur/vei uten at det planlegges tiltak for trafikksikkerhet og støy for berørte parter i saken.

Vi stiller også spørsmålstegn ved at en så stor andel av hyttene blir liggende innenfor 100 metersbeltet mot sjø når de kan prosjekteres utenfor. Det er en grunn til at denne loven finnes og det hviler et stort ansvar på bevilgende myndigheter og forvalte den slik at det kommer befolkningen til gode, både i samtid og ettertid.

Dagens fysiske forhold og trafikksituasjon:

Beboere i Sørskagvegen opplever dagens trafikkbilde som betydelig og farlig for barn. Etter etableringen av golfbanen har det ikke blitt utført kompensierende tiltak av noe slag, hverken skilting eller fartsregulerende tiltak.

Sørskagvegen er dimensjonert for trafikk til boliger helt frem til Sørskaget før etableringen av golfklubben.

Beboere opplever allerede dagens bilde av trafikk/støy som sjenerende og farlig.

Beboere som grenser til planlagt ny vei inn til hyttefelt A har ikke vært berørt av trafikk frem til i dag. Etablering av denne veien vil endre dette bildet totalt. Fra stille og fredelig til støy og biltrafikk. Disse eiendommene vil få trafikk på begge sider av huset. Dette samsvarer ikke med uttalelsen i Trafikknotatet fra SWECO om en "stille side"

Beregningene som ligger til grunn av trafikkproduksjon er alt for *generell*.

Det er riktig at det er forskjell på hyppigheten av kjøring til fastboende adresser og hytter/golfbanen, men man kan ikke bruke gjennomsnittstall fordelt ut over året for denne økningen. Dette av

helt åpenbare grunner fordi bruken av disse fasilitetene er nærmest lik 0 i vinterhalvåret.

Trafikksituasjon ved full utbygging:

Denne trafikkløsningen vil i stor grad skje i den delen av året hvor hyttene blir brukt, dvs. vår, sommer og høst.

Det er på denne tiden beboere og befolkning for øvrig gjerne vil tilbringe tiden utendørs på egen tomt.

ÅDT (årsdøgntrafikk) som grunnlag i rapporten er et forsiktig estimat og ligger på 400 kjt/døgn. Dette utgjør 146 000 biler på 1 år og inkluderer alle fastboende i Sørskagvegen/Sørskaget, samt trafikk ifm golfklubben.

Vi vil gjerne nyansere disse tallene slik at det stemmer med virkeligheten:

ÅDT for fastboende i Sørskagvegen er (estimert):

Fastboende	370
Golfklubben	30
<u>Hytteprosjekt A/B</u>	<u>90</u>
<u>Totalt pr dag</u>	<u>490</u>

Med disse tallene som grunnlag vil det virkelige bildet slik ut (estimert):

Fastboende	370
Golfklubben	61 (30x365/180) forventet daglig trafikk x 1 år/180 dager
<u>Hytteprosjekt A/B</u>	<u>183 (90x365/180) forventet daglig trafikk x1 år/180 dager</u>
<u>Totalt pr dag</u>	<u>614</u>

Disse tallene er basert på at trafikkløsningen hovedsakelig skjer ifm sommerhalvåret. Ut fra disse beregningene er økningen i trafikk på 53,5%.

ÅDT for fastboende med eiendom som grenser mot adkomstvei til hyttefelt A (estimert):

Fastboende	0
Golfklubben	0
<u>Hytteprosjekt A</u>	<u>45</u>
<u>Totalt pr dag</u>	<u>45</u>

Med disse tallene som grunnlag vil det virkelige bildet slik ut (estimert):

Fastboende	0
Golfklubben	0
<u>Hytteprosjekt A</u>	<u>91 (90/2x365/180) forventet daglig trafikk/2 x 1 år /180 dager</u>
<u>Totalt pr dag</u>	<u>91</u>

Disse tallene er basert på at trafikkøkningen hovedsakelig skjer ifm sommerhalvåret. Ut fra disse beregningene er økningen i trafikk på 100 %.

I KU for prosjektet er det vist til beregninger utført av SWECO, nevnt følgende:

«Utviklingen av hytteområdene vil kunne medføre en ulempe for gående og syklende, siden det skapes økt trafikk. Trafikkbelastningen er imidlertid såpass lav at det ikke anses som et problem.»

Vi mener imidlertid at en økning på henholdsvis 53,5 % og 100 % er betydelig og bør vektlegges grundig i den videre planprosessen med dette prosjektet.

I KU for prosjektet er det vist til beregninger utført av SWECO, nevnt følgende:

"Utviklingen av hytteområdene vil kunne medføre en ulempe for gående og syklende,

siden det skapes økt trafikk. Trafikkbelastningen er imidlertid såpass lav at det ikke anses som et problem"

Vi mener imidlertid at en økning på henholdsvis 53,5% og 100% er betydelig og bør vektlegges grundig i den videre planprosessen med dette prosjektet.

Feil grunnlag for beregninger i KU ift Planprosessen

Viser til beregninger i "Trafikknotat" fra SWECO i *Planforslag til offentlig ettersyn* og anslag i *"Plan og samfunn 12.04.2016 - PS 27/16 Detaljregulering Trones gård"*

Beregningsgrunnlag i *"Planforslag til offentlig ettersyn"*:

Planforslaget omfatter en utbygging av ca. 30 stk. fritidsboliger i felt A og 30 fritidsboliger i felt B. Beregningsgrunnlag i *"Plan og samfunn 12.04.2016 - PS 27/16 Detaljregulering Trones gård"*

Det planlegges ca. 60-80 hytteenheter, ca. 30-40 stk. i felt A og ca. 30-40 stk. i felt B. Dette viser en dissonans på inntil 20 hytter. Det utgjør et potensiale på 30-35% mer trafikk enn det som ligger til grunn i beregningene i KU. Vi finner dette underlig og bekymringsfullt.

Til slutt vil vi påpeke at prosjektet med relativt små midler kan legge forholdene til rette for en trygg og sikker trafikal løsning til beste for alle parter. Så langt i prosessen er det ingen tegn til at hverken kommune eller prosjekteier er villig til å vurdere løsninger for dette.

Kompenserende tiltak er ikke vurdert i det hele tatt. Sikkerhet, trivsel og forringelse av kvalitative og økonomiske verdier for eierne av berørte eiendommer er faktorer som må sikres i en videre prosess.

Kommentar:

Det må forventes noe trafikkøkning som følge av prosjektet, langs Sørskagvegen og Tronesvegen. Dette vil primært merkes på sommerhalvåret. Område B er nå tatt ut av planen og det forventes derfor at den verste trafikkøkningen er tatt hånd om. Det vil ikke bli en trafikkøkning langs Sørskagvegen nedover mot Bolling, kun langs Sørskagvegen forbi dagens klubbhus ved golfbanen. Dette har kommunen vurdert som en akseptabel trafikkøkning.

Det er generelt dårlig gangforbindelser langs Tronesvegen. Sørskagvegen og via elvepromenaden er imidlertid å regne som en meget god forbindelse i så øyemed. Kommunen oppfatter derfor hensynet til gående og syklende som tilstrekkelig ivarettatt med dagens situasjon, selv om det hadde selvsagt vært optimalt med en gang- og sykkelveg hele strekningen til Sjøbygdvegen.

Når det kommer til 100-metersbeltet, så er dette svart ut gjennom eget tema i rådmannens vurdering.

4. Bjørn Erland Søderstrøm, datert 25.05.2016:

Ved å gi tillatelse på Trones legger kommunen et nydelig naturområde til rette for noen få, mange flere vil i realiteten bli ekskludert fra å bruke dette området til rekreasjon og friluftsliv. Trones er en perle for oss som ofte bruker naturen til rekreasjon, trening, hygge og lufteturer. Her i Verdal har vi mye natur å være i, men det er lite av den som ligger ved Trondheimsfjorden. La oss for Guds skyld få beholde dette, uberørt natur ved sjøen er gull verdt for Verdals befolkning. Trones er i dag ikke som det en gang var, med

to hyttefelt her vil Trones aldri bli slik det er i dag heller. Hytter, nye veier «kunstige» stier og mye biltrafikk vil frarøve oss hærleg natur, variert dyreliv og fine opplevelser. Det vil aldri gjøre området mere tilrettelagt for folk flest. Jeg håper at dagens politikere tenker seg godt om i denne saken. Ved å gi tillatelse til dette prosjektet vil morgendagens kommunepolitikere aldri få muligheten til å oppdage dette unike området.

Kommentar:

Tas til orientering. Jf. for øvrig eget tema om friluftsliv.

5. Espen Sjøvold, datert 25.05.2016:

Angående sak om hyttefelt på Trones så må jeg, som verdaling og bruker av området til trening, rekreasjon og familiekos si at det er en utrolig dårlig ide å sette opp hytter der. Ikke kan vi bruke fjæra til grilling og fiske mer, siden vi vil da stå i hagen til hytteeiere. De vil jo ikke ha bålryk rett inn i hytta heller. Dere kommer til å ødelegge noe av det beste verdal har å by på! Elvepromenaden er noe Verdal skal være stolt av, ikke ødelegge! Dere sa nei til leiligheter ved poltergeist, hva er annerledes nå? Hvis det kommer hytter der det planlagt nå, hvordan skal dere da stoppe at det blir utbygd med hus i kåra? Da blir et enormt værna område og enda mer av promenaden avskilt. Kjenn deres besøkestid, verdal trenger mer turstier og mindre asfaltbarn.

Kommentar:

Tas til orientering. Se for øvrig eget tema om friluftsliv.

6. Hans Jonsson, datert 23. mai 2016:

Vi på Bårdshaugen 12 ser ganske positivt på hytteområde A, men har vissa frågor och önskar några ändringar och/eller förtydliganden, då vi ser negativa konsekvenser för oss. Under byggtiden blir det mycket støy både vid väg-, vatten- och husbyggnationerna. Det kommer även att påverka trafiken i stort till och från området efter att byggnationerna är klara. Vi upplever också en rädsla för en ökande trafik på stigen mellan Bårdshaugen 14b och oss, med tanke på att ägare eller sk. gäster skall gå till det nya hamnområdet. Vi ser att det påverkar oss negativt.

Vi vill att de översta husen, i norr närmast Bårdshaugen, är på max 1 etasje. De skrivs att husen skall smälta in i naturen och då bör detta säkerställas. (De första husen närmast oss på Bårdshaugen kommer väldigt nära och verkar vara i flera etasje enligt kartan.) Mycket av naturområdena för rekreation försvinner. Önskar att husområde A enbart ligger söder om den tilltänkta vägen. Det minskar antalet hus, men gör området mer attraktivt både för besökare och boende som vill nyttja både golfbana, stigar för promenader och cykel samt ständerna för fiske etc.....

En fråga;

Kan denna regulering påverka den övriga reguleringen som gäller, där Bårdshaugen 12 och 14B är hyttetomter när det gäller tillgång till väg eller att dessa tomter ombildas till tomter för permanent enebolig? Skulle vi till exempel ha tillgång till den nya vägen?

Kommentar:

Når det kommer til bebyggelsens tilpassing i terrenget, så er dette drøftet med Fylkeskommunen. Rådmannen har som følge av dette foreslått en bestemmelse som går på estetiske forhold og terrengtilpasninger som har til hensikt å sikre at bebyggelsen blir utformet på en mest mulig skånsom måte, samtidig som man ivaretar den «arkitektoniske friheten». Dette gir imidlertid ingen garanti for etasjeantallet, men kommunen har mulighet til å begrense etasjene ved behov.

Anleggstrafikk er ikke sikret i bestemmelsene. En mulighet kan være å legge inn bestemmelse om tidspunkt med utgangspunkt i T-1442, statlige planretningslinjer om støy.

Når det kommer til spørsmål om veg, så vil ikke planforslaget legge opp til noen endret situasjon rundt vegforbindelsen til Bårdshaugen 12 og 14 B.

7. Johan Morland m underskriftskampanje datert 02.05.2016:

Reguleringsplan for Trones Gård, Verdal kommune, Detaljregulering med konsekvensutredning

Vi vil påpeke følgende forhold ifm trafikknotat utført av SWECO.

Dagens fysiske forhold og trafikksituasjon:

Beboere i Sørskagvegen opplever dagens trafikkbilde som betydelig og farlig for barn. Etter etableringen av golfbanen har det ikke blitt utført kompenserende tiltak av noe slag, hverken skilting eller fartsregulerende tiltak.

Sørskagvegen er dimensjonert for trafikk til boliger helt frem til Sørskaget før etableringen av golfklubben.

Beboere opplever allerede dagens bilde av støy som sjenerende.

Beboere som grenser til planlagt ny vei inn til hyttefelt A har ikke vært berørt av trafikk frem til i dag. Etablering av denne veien vil endre dette bildet totalt. Fra stille og fredelig til støy og biltrafikk. Disse eiendommene vil få trafikk på begge sider av huset. Dette samsvarer ikke med uttalelsen i Trafikknotatet fra SWECO om en «stille side».

Beregningen som ligger til grunn av trafikkproduksjon er alt for generell. Det er riktig at det er forskjell på hyppigheten av kjøring til fastboende adresser og hytter/golfbanen, men man kan ikke bruke gjennomsnittstall fordelt ut over året for denne økningen. Dette av helt åpenbare grunner fordi bruken av disse fasilitetene er nærmest lik 0 i vinterhalvåret.

Trafikksituasjonen ved full utbygging:

Denne trafikkøkningen vil i stor grad skje i den delen av året hvor hyttene blir brukt, dvs vår, sommer og høst.

Det er på denne tiden beboere og befolkning for øvrig gjerne vil tilbringe tiden utendørs på egen tomt.

ÅDT (årsdøgntrafikk) som grunnlag i rapporten er et forsiktig estimat og ligger på 400 kjt/døgn. Dette utgjør 146 000 biler på 1 år og inkluderer alle fastboende i Sørskagvegen/Sørskaget, samt trafikk ifm golfklubben.

Vi vil gjerne nyansere disse tallene slik at det stemmer med virkeligheten:

ÅDT for fastboende i Sørskagvegen er (estimert):

Fastboende	370
Golfklubben	30
Hyttprosjekt A/B	90
<u>Totalt pr dag</u>	<u>490</u>

Med disse tallene som grunnlag vil det virkelige bildet slik ut (estimert):

Fastboende	370
Golfklubben	61 (30x365/180) forventet daglig trafikk x 1 år/180 dager
Hytteprosjekt A/B	183 (90x365/180) forventet daglig trafikk x1 år/180 dager
<u>Totalt pr dag</u>	<u>614</u>

Disse tallene er basert på at trafikkløsningen hovedsakelig skjer ifm sommerhalvåret. Ut fra disse beregningene er økningen i trafikk på 53,5%.

ÅDT for fastboende med eiendom som grenser mot adkomstvei til hyttefelt A (estimert):

Fastboende	0
Golfklubben	0
Hytteprosjekt A	45
<u>Totalt pr dag</u>	<u>45</u>

Med disse tallene som grunnlag vil det virkelige bildet slik ut (estimert):

Fastboende	0
Golfklubben	0
Hytteprosjekt A	91 (90/2x365/180) forventet daglig trafikk/2 x 1 år /180 dager
<u>Totalt pr dag</u>	<u>91</u>

Disse tallene er basert på at trafikkøkningen hovedsakelig skjer ifm sommerhalvåret. Ut fra disse beregningene er økningen i trafikk på 100 %.

I KU for prosjektet er det vist til beregninger utført av SWECO, nevnt følgende:

«Utviklingen av hytteområdene vil kunne medføre en ulempe for gående og syklende, siden det skapes økt trafikk. Trafikkbelastningen er imidlertid såpass lav at det ikke anses som et problem.»

Vi mener imidlertid at en økning på henholdsvis 53,5 % og 100 % er betydelig og bør vektlegges grundig i den videre planprosessen med dette prosjektet.

I KU for prosjektet er det vist til beregninger utført av SWECO, nevnt følgende:

"Utviklingen av hytteområdene vil kunne medføre en ulempe for gående og syklende, siden det skapes økt trafikk. Trafikkbelastningen er imidlertid såpass lav at det ikke anses som et problem"

Vi mener imidlertid at en økning på henholdsvis 53,5% og 100% er betydelig og bør vektlegges grundig i den videre planprosessen med dette prosjektet.

Feil grunnlag for beregninger i KU ift Planprosesse

Viser til beregninger i «Trafikknotat» fra SWECO i **Planforslag til offentlig ettersyn** og anslag i «**Plan og samfunn 12.04.2016 – PS 27/16 Detaljregulering Trones gård**»

Beregningsgrunnlag i «Planforslag til offentlig ettersyn»:

Planforslaget omfatter en utbygging av ca. 30 stk. fritidsboliger i felt A og 30 fritidsboliger i felt B.

Beregningsgrunnlag i «Plan og samfunn 12.04.2016 – PS 27/16 Detaljregulering Trones gård»

Det planlegges ca. 60-80 hytteenheter, ca. 30-40 stk. i felt A og ca. 30-40 stk. i felt B.

Dette viser en dissonans på inntil 20 hytter. Det utgjør et potensiale på 25% mer trafikk enn det som ligger til grunn i beregningene i KU. Vi finner dette underlig og bekymringsfullt.

Til slutt vil vi påpeke at prosjektet med relativt små midler kan legge forholdene til rette for en trygg og sikker trafikal løsning til beste for alle parter. Så langt i prosessen er det ingen tegn til at hverken kommune eller prosjekteier er villig til å vurdere løsninger for dette.

Kompenserende tiltak er ikke vurdert i det hele tatt. Sikkerhet, trivsel og forringelse av kvalitative og økonomiske verdier for eierne av berørte eiendommer er faktorer som må sikres i en videre prosess.

Vi vil med denne uttalelsen belyse disse utfordringene angående videre planlegging av prosjektet. Alle berørte naboer ifm den trafikale situasjonen har skrevet under denne uttalelsen.

Mvh	
DAVID TODD NATJON	BÅRDSHAUGEN 22
Roar Malm-d	SØRSKAGVEGEN 15
Rita Rydning	NORDSKAGVEGEN 21
Geir Osen	Søvskegsv. 9
Tryvind Tronf	Sørskagv. 13
Elin Duvseth	Sørskagv. 7b
Enli Nilse	Sørskagv. 7A
Jean Duvseth	Sørskagv. 11
Arvid Henningsen	Lyrtingen 8
Spil Hestegren	Pershaugen 12
Torgeir Elverum	Pershaugen 14
GERARD LOUAS	BÅRDSHAUGEN 14
Age Mikkelsen	Pershaugen 16
Edvard Skarner	SØRSKAGVEGEN 5
Per Ivar Rustad	SØRSKAGVEGEN 1.

Kommentar:

Det må forventes noe trafikkøkning som følge av prosjektet, langs Sørskagvegen og Tronesvegen. Dette vil primært merkes på sommerhalvåret. Område B er nå tatt ut av planen og det forventes derfor at den verste trafikkøkningen er tatt hånd om. Det vil ikke bli en trafikkøkning langs Sørskagvegen nedover mot Bolling, kun langs Sørskagvegen forbi dagens klubbhus ved golfbanen og langs Tronesvegen. Dette har kommunen vurdert som en akseptabel trafikkøkning.

Det er generelt dårlig gangforbindelser langs Tronesvegen. Sørskagvegen og via elvepromenaden er imidlertid å regne som en meget god forbindelse i så øyemed. Kommunen oppfatter derfor hensynet til gående og syklende som tilstrekkelig ivaretatt med dagens situasjon, selv om det hadde selvsagt vært optimalt med en gang- og sykkelveg hele strekningen til Sjøbygdvegen.

8. Læringsstedet «knøttene», datert 13. mai 2016
Uttalelse ifm. Detaljregulering Trones gård, sak 27/16

Etter møte i foreldrerådet i Læringsverkstedet Knøttene Base Trones ønsker vi å komme med følgende innspill til detaljregulering Trones gård.

Barnehagen har spesielt fokus på aktivt uteliv. Vi kan ikke se at det gjøres trafikale tiltak for å ivareta barnas sikkerhet i forbindelse med en garantert permanent økning i trafikk. Anleggstrafikken vil også føre til begrensninger for barnehagen i en ubestemt periode.

Barnehagen benytter i dag store deler av Tronestangen, hovedstien rundt golfbanen og Breivika. Barnehagens bruk av alle disse områdene vil påvirkes permanent, og spesielt under anleggsperioden. På nordsiden av Trones vil dessuten barnehagens utfluktsmuligheter begrenses av økt trafikk etter utbygging av småbåthavn.

Vi håper Verdals politikere vil ta dette med i betraktningen før de tillater irreversible endringer i reguleringsplanen for Trones.

Med vennlig hilsen

Foreldrerådet i Læringsverkstedet Knøttene Base Trones.

Kommentar:

100-metersbeltet er vurdert under eget tema.

Når det kommer til trafiksikkerheten må det forventes noe trafikkøkning som følge av prosjektet, langs Sørskagvegen og Tronesvegen. Dette vil primært merkes på sommerhalvåret. Område B er nå tatt ut av planen og det forventes derfor at den verste trafikkøkningen er tatt hånd om. Det vil ikke bli en trafikkøkning langs Sørskagvegen nedover mot Bolling, kun langs Sørskagvegen forbi dagens klubbhus ved golfbanen. Dette har kommunen vurdert som en akseptabel trafikkøkning.

Det er generelt dårlig gangforbindelser langs Tronesvegen. Sørskagvegen og via elvepromenaden er imidlertid å regne som en meget god forbindelse i så øyemed. Kommunen oppfatter derfor hensynet til gående og syklende som tilstrekkelig ivaretatt med dagens situasjon, selv om det selvsagt hadde vært optimalt med en gang- og sykkelveg hele strekningen til Sjøbygdvegen.

9. Mette Nonset, datert 25.05.2016

Håper dere tar hensyn til alle parter i denne saken og at naboene som er igjen der får sikra vegen så den blir trygg og ferdes langs. Vi ble lei av trafikkstøyen og den farlige trafikken og flyttet derifra for snart 2 år siden. Vi observerte flere ganger, nesten daglig på sommeren at biler som skulle spille golf heller så hvem andre som sto på rangen enn å følge med på veien foran seg når de kom opp bakken der. Og enda mer trafikk kommer trafikkbilde der til å bli helt totalt kaos. Viser til sørskagvegens innbyggere sine rapporter på dette.

Er jo bekymringsverdig at denne gata med gjennomgangstrafikk, golftrafikk og nå mest trulig hyttetrafikk ikke har verken fartsdumper eller gateløys. Når jeg eller mine barn gikk etter posten, er det 4 ganger til sammen vi faktisk har fått møkkete jakkearmar etter nærkontakt med biler. 1 gang måtte jeg hoppe inn i hekken hos naboen for å unngå å bli påkjørt. Så skal dere mot all sunn fornuft bygge hytter der, så hvertfall tenk trafikkikkerhet først. Bor fortsatt flere søte små barn der i den gata, som også trenger en trygg hverdag fordi om eierne av grunnområdet vil gjøre verdals naturperle om til et egoistisk hytteområde, som teoretisk er veldig fint og flott fremstilt. Håper dere ser på begge befaringsene som har funnet sted under samme lupe. Lykke til med valget av utbygging eller ikke! Håper fornuften vinner frem denne gangen og ikke makten og pengene.

Kommentar:

Tas til orientering.

Når det kommer til trafikkikkerheten må det forventes noe trafikkøkning som følge av prosjektet, langs Sørskagvegen og Tronesvegen. Dette vil primært merkes på sommerhalvåret. Område B er nå tatt ut av planen og det forventes derfor at den verste trafikkøkningen er tatt hånd om. Det vil ikke bli en trafikkøkning langs Sørskagvegen nedover mot Bolling, kun langs Sørskagvegen forbi dagens klubbhus ved golfbanen. Dette har kommunen vurdert som en akseptabel trafikkøkning.

Det er generelt dårlig gangforbindelser langs Tronesvegen. Sørskagvegen og via elvepromenaden er imidlertid å regne som en meget god forbindelse i så øyemed. Kommunen oppfatter derfor hensynet til gående og syklende som tilstrekkelig ivaretatt med dagens situasjon, selv om det selvsagt hadde vært optimalt med en gang- og sykkelveg hele strekningen til Sjøbygdvegen.

Det er i tidligere fase ikke trukket frem som et problem med dårlig belysning eller høy fart. Skal det anlegges fartsdumper og gatebelysning bør dette stilles som et rekkefølgekrav.

10. Nord-Trøndelag idrettskrets datert 25.05.2016:

Høringsuttalelse – detaljregulering «Trones gård»

Viser til tilsendt plan for detaljregulering av Trones gård på høring og offentlig ettersyn med høringsfrist 25. mai 2016.

NT Idrettskrets har følgende merknader i saken:

- Vi kan ikke se at de foreslåtte reguleringene i de tilsendte plandokumentene berører eller har betydning for eksisterende eller planlagte arealer til idrettsformål.
- Det er av stor betydning av også mulighetene for mosjons- og friluftaktiviteter ivaretas

på en god måte i slike sammenhenger. Vi registrerer derfor med tilfredshet plandokumentenes klare føringer om at mulighetene for fri ferdsel i området skal opprettholdes, og at dagens turstier i området enten skal beholdes eller rustes opp.

Med hilsen Nord-Trøndelag Idrettskrets
Tore Rømo, styreleder
Bjørn Høgsnes, organisasjonssjef

Kommentar:

100-metersbeltet er vurdert som eget tema.

11. NVE, datert 24.05.2016:

NVE fremmer innsigelse til detaljregulering Trones gård – Verdal kommune

Viser til ovennevnte reguleringsplan til offentlig ettersyn.

NVE har følgende kommentarer:

Planforslaget består av to felt for fritidsbebyggelse i tilknytning til eksisterende bebyggelse, Sørskaret og Nordskaret. Ved Nordskaret er det registrert en kvikkleiresone Tronestangen 553. I følge NGUs løsmassekart er det flere områder som består av marine avsetninger som kommer i berøring med begge planområdene. Vi minner om at det kan finnes skredfarlige områder også utenfor det som vises som kvikkleiresoner i NVEatlas.

Det er i planen risiko og sårbarhetsanalyse vurdert til at det ikke er noen skredfare innenfor planområdet, noe vi mener er uheldig da det ikke foreligger noen form for dokumentasjon som sier dette. Som de blir skrevet i planbeskrivelsen kan ikke løsmassekartet alene brukes direkte i arealplanleggingen, men heller som en veiledning for å vise hvilke områder hvor skredfaren bør og må utredes nærmere. Likevel er det med bakgrunn i NVEs høringsuttalelse til oppstartsvarsel innarbeidet en planbestemmelse som stiller krav til geoteknisk vurdering før tiltaksrealisering.

I enkelte tilfeller kan vi akseptere planbestemmelser som ivaretar skredfaren, men vi oppfatter dette konkrete planforslaget som så omfattende og geoteknikken så uavklart at vi vil fremme **innsigelse** med bakgrunn i manglende utredninger. Før reguleringsplanen kan egengodkjennes i kommunestyret må det foreligge en geoteknisk vurdering av planforslaget, utført av noen med geoteknisk kompetanse.

Kommentar:

Det er i ettertid utarbeidet en geoteknisk undersøkelse som er sendt på begrenset høring til NVE. NVE har varslet at innsigelsen er trukket.

Vilkår for egengodkjenning: Geoteknisk rapport må utarbeides og godkjenne området for utbygging (NB! TRUKKET ETTER BEGRENSET HØRING, SOM FØLGE AV MOTTATT GEOTEKNISK RAPPORT).

12. Odd Olsen datert 02.05.2016:

Tilsvarende uttalelse fra Johan Morland m underskriftskampanje, datert 02.05.2016.

Har i tillegg lagt ved følgende:

I denne spalten belyser vi aktuelle problemstillinger for hyttefolk. Eksemplene er hentet fra virkeligheten, mens navnene er fiktive.

Støy i strandsonen

Det kan være grunn til å reagere hvis noen tar seg til rette på friluftsområdet rett ved hytta di.

TEKST: HARALD RAMM ILLUSTRASJON: GILLES & CECILIE STUDIO

Skrud ned radioen, da, Bjørg, ropte Jon Tuschie til sin kone en stille sommermorgen, mens han net kaffen i hagen ved hytta i Båtvika. – Den er skrudd av, ropte hun tilbake. – Men DDE lytter jo over hele bukta, skrek han tilbake.

Jon reiste seg fra hammocken og tittet over svaberget, og der oppdaget han synderen. En sver doring av en ribb var dratt opp på land i bukta. 8–10 ungdommer hadde lagt seg til rette på stranda hvor de badet, solte seg og spilte høy musikk. Vika lå ca. 10 meter nedenfor og 30 meter bortenfor hytta.

Jon ble provosert og skrek ut til ungdommene at de måtte pille seg vekk. De reagerte ikke, og han løp ned og gjentok kravet om at de måtte fjerne seg umiddelbart. En av ungdommen svalet søvrig bort til Jon med et turistkart i hånden. Han pekte på et symbol som indikerte at området var lagt til rette for allmennheten, gikk tilbake og la seg på stranda.

FRILUFTSLOVEN

Jon kunne ikke skjønne hvordan turistkontoret kunne lage et kart som ga folk rett til å legge seg ned utenfor hyttedøren hans. Han tok med seg kartet og bilder, dro rett inn til turistsjef Otnar Johansen, og krevde at symbolet måtte tas ut av kartet.

Johansen lente seg tilbake i svingstolen: – Du har kanskje ikke hørt om friluftsloven? Mange tror at denne loven kun gir folk rett til å gå på tur i skog og mark. Men den gir mange andre og viktige rettigheter til allmennheten. Vi har blant annet en

58 hyttev 5/16

viktig bestemmelse i § 7 som sier: «Under ferdsel har enhver rett til for kortere tid å dra i land båt på strandstrekning i utmark.» Du vet kanskje ikke hva utmark er heller? Da må vi gå til definisjonen av innmark i § 1a: «Som innmark eller like med innmark, regnes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått og kulturbeite samt lignende områder hvor allmennhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker».

– Og alt som ikke er innmark er utmark, enkelt og greit. En strand er ikke akkurat dyrket mark eller opparbeidet i henhold til definisjonen. Stranda er dermed utmark, og folk kan benytte seg av retten til å gjøre strandhugg, presiserte turistsjefen.

IKKE FRITT FREM

Jon kunne fortsatt ikke skjønne at han måtte akseptere å ha støyende ungdommer rett utenfor stuedøren, og tok kontakt med advokat Bjørn Hals, som innledet:

– Johansen har for så vidt rett i at stranda ikke er opparbeidet og sånn sett kan anses som utmark med rett til å gjøre strandhugg. Men denne retten må sees i sammenheng med definisjonen av innmark i § 1a hvor det også fremgår at «allmennhetens

ferdsel (og opphold) ikke må være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker.» Det kan ikke forstås slik at kravet kun er oppfylt dersom allmennhetens rett kolliderer med eller fortrenger din egen bruk. Det er med andre ord ikke fritt frem for folk å bruke din strand dersom du ikke bruker den selv.

Det innebærer at det kan foreligge «utilbørlig fortrengsel» selv om folk ligger stille på stranda uten å spille høy musikk eller skape støy eller ulempe på annen måte. Det er vanskelig å gi noen eksakt angivelse av hvor stor avstand fra hus folk kan bade og gjøre strandhugg. Dette må bero på helt konkrete vurderinger der avstand er en faktor. Andre momenter er topografi og vegetasjon.

Høyesterett uttalte i en dom fra 1990-tallet at allmennheten hadde rett til å gå på en strand som lå 65 meter fra hovedhuset på tomte. Retten mente likevel at avstanden til huset var for liten til at folk kunne legge seg på stranda.

Jon gikk til søksmål mot kommunen, som ga ham rett på alle punkter. Kommunen ble dømt til å fjerne symbolet fra turistkartet.

hi

hyttev 5/16 69

*Kommentar:
Tas til orientering.*

Når det kommer til trafiksikkerheten må det forventes noe trafikkøkning som følge av prosjektet, langs Sørskagvegen og Tronesvegen. Dette vil primært merkes på sommerhalvåret. Område B er nå tatt ut av planen og det forventes derfor at den verste trafikkøkningen er tatt hånd om. Det vil ikke bli en trafikkøkning langs Sørskagvegen nedover mot Bolling, kun langs Sørskagvegen forbi dagens klubbhus ved golfbanen. Dette har kommunen vurdert som en akseptabel trafikkøkning.

Det er generelt dårlig gangforbindelser langs Tronesvegen. Sørskagvegen og via elvepromenaden er imidlertid å regne som en meget god forbindelse i så øyemed. Kommunen oppfatter derfor hensynet til gående og syklende som tilstrekkelig ivaretatt med dagens situasjon, selv om det selvsagt hadde vært optimalt med en gang- og sykkelveg hele strekningen til Sjøbygdvegen.

100-metersbeltet er drøftet under eget tema i Rådmannens vurdering.

13. Tommy Aslaksen, datert 26.05.2016:

Det er med stor undring å lese at Trones planlegges å reguleres til hyttefelt å bruke stort sett hele vårt barndomsparadis!

Her har jeg vokst opp, lekt, oppdaget, lært, sett, følt, klatret i trær og berg, vært eventyrer og fisker! Jeg har vært helt mutters alene eller sammen med mange andre!

Når jeg i de senere årene har vært her ute med sykkelen etter 20 års fravær får jeg deilige minner om en lykkelig barndom der jeg ble glad i naturen, så glad at det har blitt min store lidenskap, til og med jobb!

Hytter gir gode opplevelser for folk som ikke bor nært naturen. Dette må ikke gå på bekostning av der folk bor og lever og forringe nær natur!

Naturen i bakhagen er viktigere enn enhver fjelltopp, eller hele Jotunheimen for oppdagelsen av natur for unge.

I et folkehelseperspektiv er det å oppfordre til kreative og aktive uteleken utrolig viktig, da den «konkurrere» med dataspill og konkurranseidrett. Konkurranseidrett er veldig bra men der faller de fleste fra tidlig i tenårene. Her må vi bare legge til rett for at barn i Verdal og Trones har kort avstand til nærnaturen, bli glad i naturen og ha dette som sunne god vaner ut i det voksne liv! De som blir glad i naturen, bruker den, er stolt over den og tar vare på naturen for fremtidige naturoppdagere!

Jeg kaller dette røveri om det blir gjennomført, stjele disse opplevelsene og mulighetene fra barn, og voksne.

Kommentar:

Tas til orientering. 100-metersbeltet er drøftet under eget tema.

14. Trones velforening, datert 13.04.2016:

HØRINGSSVAR – DETALJREGULERING TRONES GÅRD

Trones Vel avgir med dette sitt høringssvar på høringen om detaljregulering for Trones Gård gitt i høringsbrev av 13.04.16.

Generelt

Trones Vel synes det er positivt at eierne av Trones Gård ønsker å videreutvikle Trones. I forbindelse med en eventuell hytteutbygging har vi noen punkter vi er kritiske til som vi krever at kommune og fylke utbedrer før byggeprosjektet eventuelt settes i gang. De punktene er:

1. Trafikk og infrastruktur
2. Vann og avløpssystem

Trafikk og infrastruktur

Trafikkbelastningen på fylkesveg 169 Tronesvegen og kommunal veg Sørskagvegen er allerede med dagens trafikksituasjon for stor til at det ikke finnes gang og sykkelveg. Tronesvegen er den eneste skolevegen i Verdalsøra skoledistrikt uten gang og sykkelveg.

I et folkehelseperspektiv bør det legges til rette for at barn og voksne på Trones skal kunne gå og sykle til sentrum hele året.

Statens Vegvesen har i mai 2016 gjennomført trafikkmålinger på Tronesvegen og Sørskagvegen. Målingene viser angående hastighet at 74 % kjører over fartsgrensen på Tronesvegen og 52 % kjører over fartsgrensen på Sørskagvegen. Når det kommer til antall passeringer pr dag er det i snitt 1395 passeringer på Tronesvegen og 506 passeringer på Sørskagvegen. Disse målingene ligger vedlagt høringssvaret.

Med en eventuell hytteutbygging vil trafikken øke enda mer i tillegg til ekstra belastning i byggeperioden. Grunneier har medelt Trones Vel av de er positive til å avse jord til byggingen av gang og sykkelveg.

På bakgrunn av dette krever Trones Vel at det blir utbygd gang og sykkelveg snarest og senest før hytteutbygging blir satt i gang.

Vann og avløpssystem

Trones Vel er bekymret for dagens tilstand og kapasitet på avløpssystemet på Trones. Det er ved flere anledninger de siste årene registrert at kloakken går rett ut i sjøen ved badestrand og småbåthavn. Kommunen er varslet ved flere anledninger om problemet uten at det har ført til bedring. Området er et populært utfartsområde både for bading og båtliv. På grunn av kloakkutslippene er vi bekymret for helsen til de som bruker området og vil derfor ta kontakt med mattilsynet for vannprøver.

På bakgrunn av dette krever Trones Vel at det blir utredet behovet for nytt vann og avløpssystem.

Konklusjon

Trones Vel krever at det blir utbygd gang og sykkelveg snarest og senest før hytteutbygging blir satt i gang. I tillegg krever vi at det blir utredet behovet for nytt vann og avløpssystem.

Vi mener at disse to sakene bør ses i sammenheng sånn at man reduserer kostnadene ved å gjennomføre begge tiltak samtidig.

Kommentar:

Tas til orientering.

100-metersbeltet er drøftet under eget tema i Rådmannens vurdering.

Skal det kreves gang- og sykkelveg langs Tronesvegen må dette sikres som en rekkefølgebestemmelse i planen. Gang- og sykkelveg er ikke utredet som del av dette prosjektet. Skal dette innlemmes i planen forutsetter dette at planforslaget sendes tilbake til administrasjonen med klare føringer, hvilket vil kunne potensielt sett forlenge perioden betraktelig. Skal dette stilles som krav, anbefales det å legge inn en rekkefølgebestemmelse som forutsetter at ny gang- og sykkelveg er etablert over til Sjøbygdvegen, før utbygging av hyttefeltet kan finne sted. Rådmannen gjør oppmerksom på at en slik gang- og sykkelsti må detaljreguleres. Ny E6 er under planlegging. Eventuelt planarbeid må koordineres opp mot pågående planarbeid for ny E6.

15. Verdal venstre, datert 25.05.2016

Uttalelse fra Verdal Venstre til Detaljregulering Trones gård, sak 27/16

Verdal Venstre synes det er positivt at utbygger vil utvikle området, men vi har følgende innsigelser til planforslaget:

Bygging i 100 metersbeltet mot fjorden må respekteres i henhold til lovverket, Verdal kommune har begrenset med strandsone som er åpen for allmennhetens frie ferdsel. Bygging av hytter og adkomstveier til disse innenfor 100 metersbeltet vil berøre en meget godt besøkt tur og friluftsområde og vil være til hinder for fri ferdsel ned til sjøen.

En hyttebygging i den skalaen som er beskrevet i planforslaget vil generere mye trafikk i et etablert boligområde der mange myke trafikanter ferdes, deriblant mange barn. Vi ser med skepsis på en slik trafikkøkning i et område som allerede skulle hatt bedre trafiksikkerhetstiltak.

Kommentar:

Tas til orientering.

100-metersbeltet er drøftet under eget tema i Rådmannens vurdering.

16. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, datert 17/10 2017

Området er delvis bratt og ulendt og således lite tilgjengelig, men innehar en del turstier og en lokal fiskeplass ved Blåberga. Verdal kommune har lite tilgjengelig strandsone, og fylkesmannen understreker viktigheten av å ivareta tilgjengeligheten til strandsonen for allmennheten. I plankartet er dette kun vist som grønnstruktur – turveg f_GT for en kortere strekning i sørvestre del av planen. Fylkesmannen vil sterkt tilrå at alle turstier som ønskes ivaretatt legges inn i planen, og at det sikres adkomst for allmennheten til fiskeplasser i området.

Det er vanskelig å vurdere konsekvensene av dette da framlagt plan ikke viser detaljer mht. plassering av enhetene. For å gi planmyndigheten noe mer styringsmulighet med hensyn til de landskapsmessige virkningene, vil vi tilrå at det ved detaljplanleggingen utarbeides modeller (3D-modeller e.l.) og illustrasjoner som viser mer konkret hvordan utformingen vil bli, og som skal godkjennes av kommunen, tilsvarende som for Situasjonsplan/utomhusplan». Dette bør tas inn i bestemmelsene under pkt. 1.1.

Kommentar:

Tas til orientering.

Kommunen opplever situasjonsplanen å gjøre godt rede for hvordan bebyggelsen er tenkt. 3D-modeller ville gitt et enda bedre bilde av hvordan bebyggelsen tenkes anlagt. Situasjonsplanen er imidlertid kun en skisse og tiltakshaver har uttrykt at de ikke har landet helt på hvordan bebyggelsen vil bli. De har imidlertid understreket at de ønsker arkitektonisk frihet.

100-metersbeltet er for øvrig drøftet som eget tema under Rådmannens vurdering.

17. Nord-Trøndelag fylkeskommune, datert 6/11 2017

Fylkeskommunen har vært kritisk til tidligere planutkast av flere grunner. Noen av de forholdene fylkeskommunen har påpekt underveis er nå tatt hensyn til, men ikke alle. Fortsatt er plandokumentene lite detaljerte. En reguleringsplan er et juridisk dokument som gir det handlingsrommet den åpner for. Selv om intensjonene hos tiltakshaver er gode i dag er det ingen garanti for at den som har hånd om dette arealet i fremtiden vil ha samme tanker om utbyggingen. Vedtas planen slik den nå er fremmet, vil kommunen ha et meget dårlig styringsverktøy for videre utbygging. Fylkeskommunen vil på det sterkeste råde kommunen som planmyndighet til å kreve ytterligere bearbeiding av

planen før den sluttbehandles. Fylkeskommunens planfaglige kritikk til planen går bl.a. på følgende punkter:

- Friluftssinteressene må sikres bedre.
- Krevende terreng krever mer detaljerte og gjennomarbeidede planer.
- Planen åpner for hytter med boligstørrelse.

Gravrøysa på toppen av Blåberga er et viktig kulturminne i området. Fylkeskommunen har hele tiden vært opptatt av at denne skulle få best mulig behandling i planen. Forslagstiller har fått oversendt forslag til vernesone rundt gravminnet, og denne er nå lagt inn som hensynsone i tråd med vårt ønske.

Vilkår for egengodkjenning: Ja.

Kommentar:

Tas til etterretning.

Kommunen er først og fremst i tvil om hvorvidt Varsel om innsigelse er en riktig bruk av innsigelse – jf. rundskriv H-2-14 («innsigelsesrundskrivet»). Ut i fra denne er det vanskelig å anse uttalelsen som en innsigelse. Innsigelse er et vilkår for å kunne egengodkjenne en plan i kommunestyret. En innsigelse må videre være knyttet direkte eller indirekte til innholdet i planforslaget, og ha vesentlig betydning for vedkommende myndighets saksområde. Veldig vanskelig å avgrense en slik merknad. En innsigelse skal være konkret. De fleste planfaglige og kulturminnefaglige kommentarer er ivaretatt gjennom de endringene som er gjort i bestemmelsene. Ved å varsle innsigelse vil denne bli fremmet sannsynligvis etter endelig vedtak i kommunestyret, hvilket blir feil etter kommunens vurdering.

Planen er deretter revidert og sendt på en ny begrenset høring.

Endringer etter høring.

I forhold til forslaget som var på høring våren 2016, er følgende endret:

- Delområde B er tatt ut av planforslaget.
- Det er utarbeidet en skredfarevurdering.
- Interne veier i feltet er endret.
- Planens yttergrenser er noe justert, bl.a. for å unngå veitrase i rasfarlig område. Reguleringsbestemmelsene er revidert og omhandler nå bare felt A.
- Detaljeringsgraden på kart og bestemmelser er økt. I reguleringsbestemmelsene er det angitt maksimalt antall enheter innenfor hvert delområde.

18. Trøndelag fylkeskommune, datert 31.01.2018

Verdal kommune – Fylkeskommunens uttalelse til reviderte planbestemmelser – Detaljregulering Trones gård

Vi viser til deres oversendelse datert 18.12.2017. Vi beklager at det p.g.a. sammenslåingen av fylkeskommunene har tatt noe tid å gi svar. Kommunen er underrettet om dette.

Fylkeskommunen hadde i sin uttalelse datert 06.11.2017 en rekke merknader og råd til planforslaget som var på offentlig høring. I vår uttalelse satte vi også flere krav fra kulturminnemyndighetene som vilkår for egengodkjenning og varslet **innsigelse** dersom

dette ikke ble innfridd.

Merknadene fra fylkeskommunen gitt i november er i hovedsak de samme som vi har gitt kommunen og forslagsstiller gjennom hele planprosessen som har pågått i flere år. Forutsetningen for å legge til rette for bygging av fritidsboliger på Trones har fra vår side vært at det tas tilstrekkelig hensyn både til kulturminnene og til friluftslivet. Ny reguleringsplan vil være styrende og gi hjemmel for utbyggingen, og må ha entydige og presise rammer for alle tiltak som tillates innenfor planområdet. Planforslaget som vi mottok på høring i høst har et alt for stort handlingsrom til å kunne sikre alle interessene i området. Det må derfor detaljeres og bearbeides mer.

I oversendelsen vi nå har fått til uttalelse er noen av reguleringsbestemmelsene endret. Kommunen skriver her at *«kravene og de faglige rådene er gjennomgått i samråd med tiltakshaver, og de fleste merknadene er ivaretatt gjennom de endringene som er gjort i vedlagte reviderte planbestemmelse.»*

§ 5.1 er endret slik at den samsvarer med ønsket formulering fra kulturminnemyndigheten. Endringen av § 5.1 er tilfredsstillende. Gjennom endring i bestemmelsenes § 1.1 åpnes det nå kun for frittliggende enheter – ikke konsentrert utbygging. Endringen av § 1.1 gir ikke alene god nok styring på fremtidig utbygging inn mot gravhaugen. Ved å kun tillate frittliggende fritidsboliger unngår kommunen at det oppføres sammenhengende leilighetsbygg inn mot gravhaugen. Men så lenge plankartet ikke er detaljert mer enn det var i høringsutkastet, og heller ikke viser reelle byggeområder og tomter, er det fullt mulig å legge en «vegg» med svært store bygg inntil haugen.

Hensynet til friluftsliv er heller ikke ivaretatt. Planforslaget slik den nå foreligger privatiserer hele området. All grønnstrukturen inklusive hensynssonen reguleres til felles friområde for fritidsbebyggelsen innenfor området. Det er ikke regulert inn gjennomgående stier som gir allmennheten tilgang til Blåberga og det tillates kolonihage innen hele GF2.

Vi viser ellers til de merknadene og rådene vi hadde i uttalelsen fra november der vi påpekte en rekke andre uheldige forhold og mangler i planforslaget. Både grunneier og Verdal kommune vil være tjent med at planforslaget bearbeides ytterligere før det sluttbehandles.

De endringene som er gjort i bestemmelsene nå sikrer ikke kulturminnet tilstrekkelig. Fylkeskommunen opprettholder derfor vårt **varsel om innsigelse** dersom ikke vilkårene for egengodkjenning innfris.

Vi ønsker dialog med forslagsstiller og kommune for å drøfte mulige endringer før vi eventuelt legger frem forslag til innsigelse for politisk avklaring.

Kommentar:

Det ble kalt inn til møte mellom kommunen, fylkeskommunen og tiltakshaver, for å drøfte uttalelsen nærmere.

Resultatet fra møtet var at tiltakshaver mente at det ikke forelå grunnlag for innsigelse og at de på bakgrunn av å ha forsøkt å imøtekomme fylkeskommunen, ikke ønsket å gjøre ytterligere endringer i planforslaget. Fylkeskommunen mente på sin side at planforslaget fremsto som planfaglig uferdig og for svakt mtp. kvalitet.

Dette resulterte i at kommunen foreslå å legge inn følgende bestemmelse om estetikk:
I planområdet skal det tillegges særlig vekt på prosjektets særegenhet og enhetlige utforming. Bebyggelse og anlegg skal gis gode helhetsløsninger som ivaretar estetiske skjønnhetshensyn mht. plassering, harmonisk utforming og materialbruk. Dette gjelder både for tiltakene i seg selv og i forhold til omgivelsene. Større skjæringer i terrenget skal unngås. Ved nybygging innen eksisterende utbyggingsområder skal det legges vekt på at ny bebyggelse tilpasser seg områdets karakter mht. plassering i forhold til vei, gate, plass, og i forhold til bygningsvolum, proporsjonering, høyde, takform, materialbruk m.v.

Nye bygninger og anlegg samt endringer av eksisterende skal utformes i samspill med omgivelsenes karakter, naturgitte forhold på stedet, kulturlandskapet. Bebyggelsen skal underordne seg områdets topografiske særpreg, ha en helhetlig form-, farge- og volumoppbygging, og fremme gode gate- og uterom. I særlig eksponerte områder skal det tas ekstra hensyn.

Ved nybygging/ombygging skal det dokumenteres at ansvarlig utbygger har gjennomført en estetisk vurdering av bygget i seg selv og i forhold til omgivelsen.

Tilbakemeldingen fra fylkeskommunen følger i uttalelse datert 13.02.2018.

19. Trøndelag fylkeskommune, datert 13.02.2018:

Fylkeskommunens uttalelse til detaljregulering Trones gård

Fylkeskommunen viser til tidligere uttalelser i saken og møte med kommunen og forslagsstiller mandag 5. februar 2018.

Fylkeskommunen har som kulturminnemyndighet vært opptatt av at det må tas tilstrekkelig hensyn til kulturminnet. Utover dette har fylkeskommunen gjennom sin veiledningsplikt i plansaker påpekt at planforslaget både innholdsmessig og planteknisk ikke holder akseptabel standard og bør bearbeides mer.

Hensynet til kulturminnet

I etterkant av møtet har kommunen foreslått å endre planbestemmelsene slik at det innenfor område BR5 og BR6 sør for gravhaugen, tillates små enheter som maksimalt kan kjedes to og to. Dersom det for disse to områdene angis maks BYA 72 m² per bygg, samt maks gesimshøyde 8,5 m, vil dette sikre at kulturminnet ikke blir innbygd bak store volum. Kommunen foreslår også å flytte parkeringsplassene som er vist på sørsiden av gravhaugen for å unngå skjemmende sprenging/ skjæring inn mot haugen. Fylkeskommunen vurderer at disse endringene vil gjøre at hensynet til kulturminnet er tilstrekkelig ivare tatt.

Faglige råd

Vi viser til tidligere befaringer, møter og e-poster, samt formelle uttalelser til planforslaget datert 06.11.2017 og 13.02.2018 der fylkeskommunen har kommet med en rekke faglige råd som i liten grad har blitt innarbeidet i forslaget. Vi oppsummerer kort noen av innspillene under:

Turdragene bør sikres

Utover hensynet til kulturminnene på Trones har fylkeskommunen i hele planprosessen vært opptatt av at friluftinteressene må sikres i reguleringsplanen. Planområdet ligger innenfor et av Verdal kommunes mest verdifulle friluftsområder. Plankartet slik det er utformet privatiserer området ved at det i hovedsak er avsatt til byggeformål og felles

friområde for fritidsboligene (kolonihage mm) uten grønne korridorer eller turdrag som gir allmennheten adgang til Blåberga. Bestemmelsen om at eksisterende stier som berøres skal erstattes av nye gir ingen garanti for at turgåere kan bevege seg her så lenge stitraséene ikke er vist på et juridisk plankart eller sikret mer spesifikt i bestemmelsene. Vi anbefaler at eksisterende stier opp til Blåberga og til/ fra eksisterende boligområde tas inn i kartets østre del.

Det bør også være en korridor ut til vegen i vest, mellom BFR5 og BFR4. Ideelt sett bør planen vise grønne korridorer mellom alle delfeltene slik at de juridiske dokumentene definerer tydelige skiller mellom private soner og traséer det det er greit både for turgåere og eiere av fritidsboligene å ferdes.

Tekniske løsninger bør sjekkes ut

Som vi har påpekt tidligere så mener vi det er uheldig å regulere et så stort og kupert område uten å ha tilpasset byggeområder, vegføringer og tekniske løsninger bedre til terrenget. Avgrensingen av byggeområdene virker lite gjennomtenkte ift. høydekurvene. Det er planlagt unødvendig mye kjøreveg og snuplassene gir kun mulighet til å snu med personbil. Generelt anbefaler vi at kommunen krever tekniske planer som vedlegg til reguleringsplan for alle nye bolig- og fritidsboligområder. For å vite at kjøreveger kan bygges som regulert bør det foreligge vegprofiler som viser stigningsforhold, svingradius og skjæring/fylling. Det bør også redegjøres for at de kjøretøy som er forventet å kjøre inn i området får til å snu.

Planen setter av arealer til felles parkeringsplasser. Antallet som er vist er ikke tilstrekkelig dersom området bygges ut med maksimal utbygging (mangler ca. 20 plasser). Som det ble diskutert i møtet 5. februar mener vi det er en bedre løsning å ikke regulere parkering for alle fritidsboligene i kartet, men heller stille krav om at parkering skal løses innenfor hvert delfelt. Det kan evt. være hensiktsmessig å vise et eller to områder for fellesparkering tiltenkt gjester (totalt 8 – 10 plasser). Alle parkeringsarealer bør ligge skånsomt i terrenget og fortrinnsvis plasseres inne i området og ikke som SPA 5 inntil det som er en mye benyttet turveg. Tilretteleggingen med veger og p-plasser for fritidsboligene må ikke bidra til økt trafikk inn i friluftsområdet fra andre brukere.

For å ha kontroll på terrenginngrep, vurdere behov for å sette av areal til tekniske anlegg som pumpehus, renseanlegg etc. bør kommunen stille krav til forslagsstillere om at det sammen med reguleringsplanforslaget også leveres en prinsippskisse for vann- og avløpsløsning da dette kan ha konsekvenser for utformingen av plankartet. I planbestemmelsene fastsettes det at vannforsyning skjer via offentlig anlegg, mens avløp skal løses som privat anlegg. Dersom det er mulig å koble området til offentlig avløpsanlegg for tilgrensende boligområde bør planbestemmelsene også åpne for dette siden det planlegges for et stort antall fritidsboliger med forventet helårsbruk.

Maksimal BYA bør reduseres

Det er dårlig samsvar mellom forslagsstillers intensjoner for prosjektet og rammene i planforslaget. Selv om det i beskrivelsen står at området skal bygges ut skånsomt med små enheter i «det grønne» så må kommunen forholde seg til de maksimale rammene i den juridiske planen. En plan med stor fleksibilitet og lite gjennomarbeidede tekniske løsninger kan gi et dårlig (og kostbart) sluttresultat for alle parter.

Planbestemmelsene åpner for en omfattende utbygging med svært store bygg:

- 23 fritidsboliger á 120 m² i 8,5 m høyde (2 evt. 3 etg. m/ sokkel el. loft)
- 6 fritidsboliger á 100 m² i 8,5 m høyde (2 evt. 3 etg. m/sokkel el. loft)

- 12 fritidsboliger á 65 m² i 11,0 m høyde (3 etg. evt. 4 etg./sokkel el. loft)

Fritidsboligene kan også etablere en 30 m³ stor terrasse hver. Totalt gir planen anledning til å bygge 41 enheter med bruksareal tilsvarende store bolighus. Maksimal utbygging gir jfr. bestemmelsene et samlet parkeringskrav på minimum 49 plasser.

Planbestemmelsene datert 1. september 2017 åpnet for sammenbygging av flere enheter uten at det ble angitt noe om hvor mange enheter som kan bygges sammen eller maksimal størrelse totalt. Dette kunne gi et meget stort totalvolum om maksimalgrensene for hver enhet ble utnyttet og mange enheter satt sammen. I reviderte planbestemmelser datert 27.11.2017 er muligheten for å bygge flere sammen tatt bort. Her foreslås det å kun tillate frittliggende enheter. Vi anser det tvert imot som en god løsning at flere enheter bygges sammen, forutsatt at ikke bygningsmassen blir stor og ruvende i landskapet. Vi anbefaler kommunen å sette strengere begrensinger for det totale volumet enten det bygges en eller flere enheter sammen. Fritidsboliger på størrelse med bolighus spredt utover planområdet vil være negativt for områdets videre bruk som friluftsområde. Av hensyn til friluftslivet vil det være en bedre løsning med konsentrerte «klynger» med små enheter innen hvert delfelt og romslige grønne korridorer mellom.

Plantekniske forhold

Jfr. vår uttalelse i november anbefaler vi at område angitt som GF2 (f_GF2?) deles opp slik at det er egne bestemmelser for den delen som inngår i hensynsonen. Det må være samsvar mellom hva som tillates i 3.1, 4.1 og 5.1. Plankartet mangler rutenett og koordinatsystem.

Kommentar:

Tas til orientering.

Proessen opp mot fylkeskommunen stiller det plantekniske i reguleringsplanen i tvil. Spørsmålet vil bli om planen skal sendes tilbake for videre bearbeiding, godkjennes med de endringene som er foreslått i Rådmannens forslag til innstilling. Et annet alternativ for å ivareta 100-metersbeltet og kulturminnet kan også være å avvise planen.

Bebyggelse:

Forslagsstiller har gjennom hele prosessen ytret ønske om «arkitektonisk frihet». Dette er mye av bakgrunnen for at det stilles vage bestemmelser og lite rammer i plankartet. Kommunens bekymring ligger i at dette vil medføre ukontrollerbare tendenser, juridisk sett. Dette synspunktet deles av fylkeskommunen. Mangelen på rammer er også mye av grunnlaget for fylkeskommunens uttalelse, som mener at det er for dårlig kvalitet på planen. Et minimum må derfor være å stille krav til estetiske bestemmelser som underbygger prosjektets særegenhet. Dette, så vel som hensynet til kulturminnet er forsøkt ivaretatt gjennom det som nå foreslås i rådmannens innstilling. Hvilket vil gi styringsmuligheter ved byggesaksbehandling, slik at en da unngår å komme i en posisjon hvor konseptet bak reguleringen fravikes og setter det hensynet til kulturminnet, det landskapsmessige, og særegne med prosjektet til sides. Kommunen er imidlertid også av den oppfatning at det er viktig å trekke frem grunneiers tidligere praksis, som vitne for en skånsom utbygging og frihet under ansvar. Når dette er sagt, vil derimot en reguleringsplan uten sentrale estetikkbestemmelser potensielt sett gi for frie rammer og med det ikke anbefales akseptert.

Friluftsliv

Kommunen gjorde ved førstegangsbehandling rede for at Verdal kommune har begrenset tilgang på friluftsområder i tilknytning til sjø. Dette bekreftes av kommunens friluftskartlegging som er gjennomført i perioden mellom høring og offentlig ettersyn og begrenset høring. Ved førstegangsbehandling ble det trukket frem at området ligger høyt over havet og at det ikke vil ha store konsekvenser for utbygging, siden turstier som berøres blir erstattet av bilveg og vil ha tilknytning til stier utenfor området. Man hadde den gang relativt lite kjennskap til området i seg selv.

Planforslaget slik det foreligger i dag sikrer ikke turstier og offentlig adkomst tilstrekkelig, og det er som følge av friluftskartleggingen funnet en større verdi på område A enn først antatt. Det er kjent at mye av strandsonen i kommunen er utsatt for støy som følge av industri og E6, eller privatisert gjennom industri eller boligbebyggelse, men det er også mye som er vernet av hensyn til naturmangfold – hvilket er på sin side er positivt. Naturvernområdene har også en viktig friluftsverdi, men det er i perioder ønske om begrenset allmenn ferdsel i disse av hensyn til den definerte verneverdien. Samtidig er det få områder som er skjermet for støy fra industriområdet på Ørin eller E6.

Område A i planen, som nå søkes utbygd er skjermet fra støy, både fra E6 og Ørin, og fremgår av friluftskartleggingen som en helhetlig del av Elvepromenaden inn til Verdal sentrum. Området er i kommunens kartlegging betegnet som et «særlig kvalitetsområde» med «svært høy» friluftsverdi, med bakgrunn i kartleggingsarbeidet som er gjort i området. Kriteriene går frem av vedlagt veileder for kartlegging og verdisetting av friluftsområder.

Naturvernforbundets uttalelse kommer med rekke momenter som er vesentlig å ta i betraktning før vedtak av reguleringsplanen. Dette er særlig knyttet til friluftslivsinteressen i området og privatiseringen av 100-metersbeltet.

Planforslaget foreslår fritidsbebyggelse så nært som 15-25 meter.

Tar man område A i betraktning er det som følge av friluftskartleggingen kvaliteter som gode støyforhold, gode opplevelseskvaliteter deriblant beliggenheten i forhold til kulturminnet, samt nærheten til golfbanen og sjøen som definerer friluftsverdien her, selv om det ligger nordvendt og er i bratt helling nedover mot sjøen. Kommunen må være bevisst på at fritidsbebyggelse er et privat formål som vil privatisere 100-metersbeltet i Verdal kommune ytterligere.

Når det er sagt, vitner imidlertid dagens drift på Trones gård om en åpen kultur som legger mer til rette for allmenn ferdsel på Trones enn den privatiserer. Kommunen oppfatter det derfor, i sammenheng med ønske om arkitektonisk frihet, ikke å være intensjonen til grunneier å privatisere området, men heller det å skaffe seg den juridiske friheten til å realisere sin visjon for området.

Vurdering:

Saken har pågått i relativt lang tid og har med det fått en omfattende historikk. Kommunen har i løpet av prosessen fattet vedtak om å legge saken ut på høring og har med det gitt et retningsgivende signal om videre behandling.

Endringene som er gjort i etterkant av sakens behandling i KPS den 11.04.2018 åpner for at området i seg selv samt kulturminnet blir mer tilgjengelig for allmennheten enn ved opprinnelige planforslag, i tillegg til at det er lagt inn begrensninger i bebyggelsens volum. I tillegg er vei inn i området plassert mer tilpasset i området, samt at det er gitt mer fleksibilitet i forbindelse med parkering på området. Med endringene som ble gjort av forslagsstiller anser

Rådmannen mener at planen gir et godt grunnlag for utvikling av hytteområde på Trones, i tillegg til at vedtak i Komite plan og samfunn den 11.04.2018 er besvart.

Konklusjon

Rådmannen vurderer innkomne innsigelser og vilkår for egengodkjenning som imøtekommet. Rådmannen tilrår at planforslaget vedtas.

VERDAL KOMMUNE

REGULERINGSBESTEMMELSER TIL REGULERINGSPLAN FOR TRONES GÅRD

PLAN NR. XXX

Dato:	04.04.16
Dato for siste revisjon:	24.08.18
Dato for kommunestyrets vedtak/egengodkjenning:	xx.xx.xx

I

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 gjelder disse reguleringsbestemmelser for det området som er avgrenset på plankartet med reguleringsgrense.

Planområdet er vist med reguleringsgrense på plankartet merket
"Detaljreguleringsplan med bestemmelser for Trones gård, Del A»

II

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-5 er området regulert til følgende arealformål:

Hovedformål og underformål i hht. MDs veileder

1. BEBYGGELSE OG ANLEGG (1000)

- 1.1. Fritidsbebyggelse, BFR1 – BFR7 (1120)
- 1.2. Øvrige kommunaltekniske anlegg, BKT (1560)

2. SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR (2000)

- 2.1. Veg, SV (2010)

3. GRØNNSTRUKTUR (3000)

- 3.1. Turveg, GT (3031)

4. LANDBRUKS-, NATUR OG FRILUFTSOMRÅDER SAMT REINDRIFT (5000)

- 4.1. Friluftsmål, LF (5130)
- 4.2. Vern av kulturminner og kulturmiljø, LKM (5600)

III

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-6, jf. § 11-8 tredje ledd, er det fastsatt følgende hensynssoner:

HENSYNSSONER

Kulturminne, (H730_01)

IV

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 er det gitt følgende bestemmelser om bruk og utforming av bygninger og arealformål i planområdet:

FELLESBESTEMMELSER

a) Kulturminner

Dersom det under arbeid i marken skulle komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses og melding sendes kulturvernmyndighetene/Sametinget omgående, jf. Lov om kulturminner 9. juni 1978 nr. 50 (kml.) § 8.

b) Avkjørsel

Planområdet skal ha avkjørsler i form av T-kryss fra Sørskagvegen. Avkjørslene skal være utformet iht. vegvesenets håndbøker N100 og V121. Vegens tverrprofil tilpasses terrenget og tilstøtende hyttetomter. Stigning på veg skal ikke være mer enn 8 %.

c) Forurensning

For fritidsbebyggelse og utendørs oppholdsarealer skal ekvivalent støynivå ikke overstige grenseverdiene gitt i tabell 3 i Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2016.

d) Turstier/veier

Eksisterende turstier/veier som berøres som følge av bygge- og anleggstiltak skal erstattes med nye turstier/veier tilrettelagt for turgåere.

e) Vegetasjon

Ved terrenginngrep skal vegetasjonen i området i størst mulig grad bevares. Tynning og vedlikeholdsskjøtsel er tillatt. Toppmasser skal graves av og lagres i eget deponi før graving og sprengning tar til. De stedlige massene skal tilbakeføres dersom det oppstår sår i terrenget.

f) Massehåndtering

Ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter åpning av anleggene.

1. BEBYGGELSE OG ANLEGG

1.1. Fritidsbebyggelse

Innenfor områdene BFR1 – BFR7 kan det oppføres frittliggende enheter (1121), samt terrasser, uthus/anneks og felles utomhusanlegg og aktivitetsområde.

Det skal opparbeides min. 1 biloppstillingsplass per enhet på egen tomt eller felles parkeringsplass og 1 gjesteoppstillingsplass per 5. enhet på felles parkeringsplass.

Felles parkeringsplass kan etableres i tilknytning til vegen, utenfor regulert byggegrense.

Minst 10 % av parkeringsplassene skal være tilrettelagt for funksjonshemmede.

a) Plassering, grad av utnytting og høyder over terreng

Bebyggelsen skal ligge innenfor byggegrensene som fremgår av plankartet.

Innenfor hvert delfelt tillates det oppført følgende antall enheter inkludert uthus og/eller anneks og terrasser:

BFR1: Maks. 9 enheter
BFR2: Maks. 5 enheter
BFR3: Maks. 3 enheter
BFR4: Maks. 5 enheter
BFR5: Maks. 5 enheter
BFR6: Maks. 5 enheter
BFR7: Maks. 3 enheter

For hver enhet tillates det utnyttelse inntil 120 m² BYA inkludert uthus og/eller anneks. I tillegg tillates terrasser med inntil 30 m² BYA. Tomtestørrelsen kan være maksimalt 300 m². Parkeringsareal skal ikke medregnes i utnyttelsesgraden.

Det tillates i tillegg til maks. antall enheter oppført 1 enhet per delfelt på inntil 100 m² BYA som skal fungere som utleiehytte for de øvrige enhetene.

For enheter som oppføres med flere etasjer kan ikke samlet utnyttelse overstige 120 m² BRA.

Møne- og gesimshøyde skal være på maks. 8,5 meter regnet fra ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt den enkelte bygning, men innenfor hvert delfelt tillates det inntil to enheter med BYA inntil 65 m² med møne- og gesimshøyde på maks. 11 meter. Møne- og gesimshøyde kan ikke overstige kote + 46,0 (NN 2000).

b) Utforming og estetikk

Bebyggelsen skal være terrengtilpasset og det skal legges vekt på et enhetlig uttrykk og god kvalitet i den arkitektoniske utforming, plassering og materialbruk.

c) Plassering fra nabogrensen

Innenfor planområdet tillates plassering av bygning inntil 2 meter fra nabogrensen, under forutsetning av at branntekniske forhold ivaretas iht. gjeldende tekniske forskrift.

- d) **Byggegrense mot sjø**
Byggegrensen mot sjø for BFR1, BFR2 og BFR4 er sammenfallende med formålsgrensen i plankartet.
- 1.2. **Øvrige kommunaltekniske anlegg**
Areal til avfallsanlegg o.l. ved avkjøringen fra Sørskagveien.
2. **SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR**
- 2.1. **Veg**
Veg f_SV er regulert privat kjørevei.
3. **GRØNNSTRUKTUR**
- 3.1. **Turveg**
Turveg GT er turveg som går til felles naturområde.
4. **LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER SAMT REINDRIFT**
- 4.1. **Felles friluftsområde**
Det tillates oppføring av fellesanlegg, aktivitetsområder og kolonihage dersom dette kan gjennomføres uten vesentlige terrenginngrep.
- På område LF tillattes oppføring av bod/redskapshus i forbindelse med kolonihage på inntil 200 m² BYA.
- Det skal være åpen og uhindret adkomst til kulturminnet i inntegnede korridorer på plankartet.
- 4.2. **Vern av kulturminner og kulturmiljø**
Området omfatter registrerte kulturminner i form av røyser. Det er ikke tillatt med tiltak utenom det som utføres i forbindelse med tilretteleggingstiltak for kulturminner og friluftsliv.
5. **HENSYNSSONER**
- 5.1. **Kulturminner**
I reguleringsområdet er det registrert automatisk fredet kulturminne i form av en gravrøys fra bronsealder – jernalder. Gravminnet har lokalitets ID 36738. Kulturminnet er automatisk fredet i henhold til kulturminnelovens § 4 pkt. j. For å ivareta hensikten med kulturminnelovens §§ 3 og 6 reguleres områdene til hensynssone båndlagt etter kulturminneloven.
- Av hensyn til kulturminnene er det ikke tillatt å sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme kulturminnet eller fremkalle fare for at dette kan skje. Eneste inngrep som tillates er informasjonsskilt om kulturminnet.
- Eventuell oppsetting av skilt skal skje i samråd med kulturminnemyndigheten. For øvrig henvises det til kulturminnelovens bestemmelser.

V

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-7 er det gitt følgende vilkår for gjennomføring av bestemte tiltak:

REKKEFØLGEBESTEMMELSER

a) Situasjonsplan/utomhusplan

For alle byggeområdene BFR1 – BFR7 må det utarbeides situasjonsplan/utomhusplan for bebyggelse og utomhusareal for hele delfeltet, som sendes kommunen til godkjenning før områdene bygges ut. Planen skal vise tomteinndeling, uteareal, terrengbehandling, vegetasjon og beplantning, belysning og andre faste installasjoner.

Forslagsstillers planbeskrivelse
Trones Gård, Verdal
Planforslag til offentlig ettersyn
Gnr. 6 bnr. 1, 6

Reguleringsplan for Trones Gård, del 1
Verdal kommune
Detaljregulering med konsekvensutredning

Forslagsstiller:
NSW Arkitektur AS for Mette og Aage Rostad

Sist rev. av forslagsstiller 24.08.2018

Innhold

SAMMENDRAG	3
1. FORENKLET ILLUSTRASJON	4
1.1 Skisse – eksisterende situasjon	4
1.2 Skisse - mulig fremtidig situasjon	5
2. BAKGRUNN	5
3. EKSISTERENDE FORHOLD	7
3.1 Lokalisering og bruk	7
3.2 Planområdet og forholdet til tiliggende arealer	8
4. PLANSTATUS	9
4.1 Overordnede føringer og gjeldende planstatus	9
4.2 Mulig utnyttelse i henhold til gjeldende regulering	11
5. MEDVIRKNING	11
5.1 Innspill ved kommunalt samråd	11
5.2 Forhåndsuttalelser	11
6. FORSLAGSSTILLERS FAGLIGE BEGRUNNELSE	15
6.1 Beskrivelse av tiltaket	15
7. PLANFORSLAGET	22
8. KONSEKVENSER AV FORSLAGET	26
8.1 Datagrunnlag og metoder	26
8.2 Overordnede planer og mål	27
8.3 Landskapshensyn	27
8.4 Friluftsinnteresser	33
8.5 Kulturminnehensyn	41
8.6 Naturverdier	47
8.7 Trafikkforhold og trafikksikkerhetstiltak	50
8.8 Beredskapsmessige vurderinger/ROS-analyse	55
8.9 Sosial infrastruktur	59
8.10 Teknisk infrastruktur	59
8.11 Estetikk og byggeskikk	59
8.12 Stedsutvikling	59
8.13 Barns interesser	60
8.14 Universell utforming	60
8.15 Økonomiske konsekvenser	60
8.16 Juridiske forhold	60
9. VEDLEGG	62

SAMMENDRAG

Grunneier på Trones gård ønsker å utvikle et helhetlig og særegent arkitektonisk hytteområde på gårdens grunn i tilknytning til Golfbanen. Gården ligger vakkert til på en halvøy innerst i Trondheimsfjorden, har fredede gårdsbygninger med nyere arkitektur og et attraktivt høykvalitets 18 hulls golfanlegg. Etter at golfanlegget ble utviklet, er området også blitt mer attraktivt for allmenheten med sjønært og åpent parklandskap med tilrettelagte stier. Alle disse kvalitetene har vært viktige drivere å videreføre i utvikling av prosjektet. Målet er at hyttene skal lage minst mulig fotavtrykk i naturen og heller søke å åpne for mer tilgjengelighet enn å stenge for ferdsel. Motivet til grunneier er å dele og gjøre området enda mer attraktivt både for lokale innbyggere og tilreisende gjester. Ønsket er å få til et hytteprosjekt som øker attraktiviteten for Trones, Verdal og Innherred og bidrar til en næringsutvikling som gir grunnlag for forretningsmuligheter både for golfklubben, gården og den lokale opplevelse- og servicenæringen. Det har vært utfordrende i reguleringsprosessen å skulle ivareta alle disse ambisjonene i forhold til en mer standard eiendomsutvikling, samtidig som faglige kultur- og friluftsinteresser er vesentlige. Forslagsstiller har derfor valgt i denne omgang å kun fremme det ene av de to utbygningsfeltene som lå i det opprinnelige forslaget. Dette reduserer risikoen ved de fleste innspill som har kommet og prosjektet blir mer overkommelig å gjennomføre. Da vil man se virkningen av prosjektet, og en eventuell neste utbyggingsfase av felt B vil det gi bedre grunnlag for å vurdere konsekvensene av.

For å skape minst mulig fotavtrykk, og best mulig kvalitet og bærekraft i prosjektet, er det en viss fleksibilitet i reguleringsbestemmelsene med hensyn til plassering av bebyggelsen. Optimal plassering og utforming av enheter og tomter er først mulig ved mer detaljering etter at reguleringsplanen er vedtatt og beslutning om utbygging er gjort.

Samtidig har det vært viktig å ivareta myndighetenes krav til en viss kontroll av utbyggers mulighetsrom slik at offentlige hensyn blir ivaretatt. Dette forslaget hensyntar sistnevnte ved inndeling av delområder med spesifikt antall og høyde samt fotavtrykkbegrensninger.

I prosessen er følgende spørsmål blitt belyst og ivaretatt:

- Friluftsliv
 - Hyttene, vei og parkering vil ha begrenset fotavtrykk. Av Trones gårds areal vil ca. 0,1 % gå til BYA og ca. 0,5 % inklusiv tomt. Av det regulerte arealet vil under 20 % gå til hyttetomter, parkering og tilførselsvei. Det resterende arealet i det regulerte området vil være friområde hvor det kan tilrettelegges for aktiviteter og rasteplasser. Det vil bli utbedret atkomstveier til hytteområdet og ned til sjøen som kan benyttes av alle. Med forbedret tilgang og økt attraksjon vil det være tilrettelagt for at flere vil ta i bruk Trones til aktivitet og rekreasjon.
- Kulturminner
 - Midt i det planlagte feltet, på toppen av et høydepunkt, er det registrert en gravhaug. I samråd med kulturminnemyndigheten er det skissert en hensynssone rundt denne hvor det ikke vil bli bygget. Det er også lagt begrensninger på møne- og gesimshøyde som ikke kan overstige kote +46. for å ivareta innsikt til og utsikt fra denne gravhaugen.
- Trafikk
 - Det er foretatt en trafikkanalyse i konsekvensutredningen som konkluderer med at økt trafikk i forbindelse med hytteprosjektet vil ha begrensede konsekvenser. Siden antall enheter er redusert fra 60-80 til 30 er trafikkøkningen betydelig redusert i forhold til forutsetningene i analysen. Fotavtrykket til tilkomstveien er også betydelig redusert og kjøring vil begrenses til tilkomst til hyttene. Under utbyggingen kan en alternativ trase over golfbanen benyttes av anleggstrafikken i byggeperioden.
- Vei og parkering
 - I det endelige plankartet er parkeringsplassene tatt ut da det er lite hensiktsmessig å plassere disse før hyttene er plassert. Det vil bli etablert

parkeringsplasser for hytteeiere i delområdene. I tillegg vil det bli laget en større parkeringsplass for gjester i område 6. For å begrense trafikken inn i området vil det bli satt en bom ved innkjørselen fra Sørskagveien slik at bare kjøretøy med tillatelse har adgang.

- Veien er nå søkt optimalisert slik at inngrep og sprengning begrenses til et minimum.
- Rundkjøringene er dimensjonert til 7,6 meter. Dette skal tilfredsstillende kravet for å snu for type kjøretøy som har behov for tilgang inklusiv lastebil og brøytekjøretøy. I tillegg kan veikrysset og felles parkeringsplasser brukes som vendehammer som alternativ løsning.

I konsekvensutredningen det også utredet hensyn til biologisk mangfold, støy og rasfare, men her er det ikke avklart hensynsforhold av betydning eller som ikke er ivaretatt. Vedlagt er også VA-skisse utført av Sweco.

1. FORENKLET ILLUSTRASJON

1.1 Skisse – eksisterende situasjon

Eiendomskart

Flyfoto

1.2 Skisse - mulig fremtidig situasjon

Situasjonsplanen under viser det ca. 35.500 store planområdet.

Planområdet, merket med rød stiplet linje

2. BAKGRUNN

Hensikten med planen er å videreutvikle et område ved Trones gård i Verdal til fritidsbebyggelse m/utearealer. Endret formål i forhold til gjeldende kommuneplan og del av reguleringsplan utløser krav om reguleringsendring. Oppdragsgiverne Mette og Aage Rostad har tatt initiativ til å få laget en ny reguleringsplan for området.

Arbeidet med reguleringsplanen utføres av NSW Arkitektur AS som forslagsstiller, på vegne av Mette og Aage Rostad. Planen utarbeides som detaljregulering, jfr. plan- og bygningslovens § 12-3.

Målet med planarbeidet er å muliggjøre realiseringen av et område for fritidsbebyggelse på eiendommene gnr. 6 bnr. 1 og 6 på Trones. Fritidshusene skal kunne bestå av både enkeltstående boenheter og sammenhengende enheter.

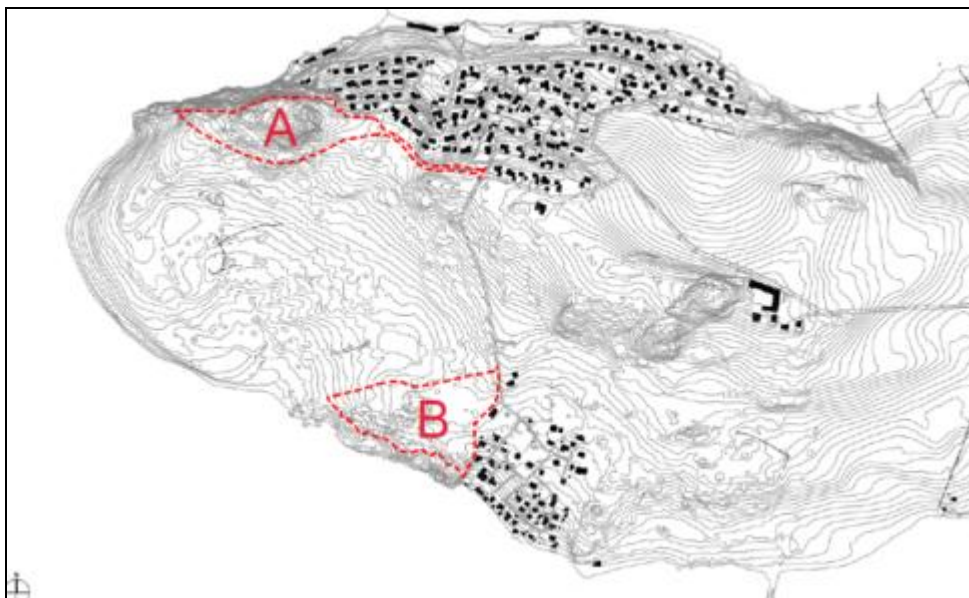
Planarbeidet, som ble oppstartet i 2013, omfattet opprinnelig to atskilte områder betegnet som felt A og B. Planprogram for de to områdene ble fastsatt av kommunen 14.04.15. Planforslaget ble deretter behandlet i Komité for Plan og samfunn 12.04.16 og lagt til offentlig ettersyn.

På bakgrunn av omfattende innspill, og for å unngå innsigelse fra offentlige parter mht. bygningstiltak i strandsonen, ble det holdt en dialog mellom tiltakshaver, Fylkesmannens miljøvernavdeling, Nord Trøndelag Fylkeskommune, Verdal kommune og plankonsulent for å se på hvordan de fremlagte planene kunne endres slik at innsigelse kunne unngås.

Etter gjennomgang på møte med de offentlige partene 20.05.16 ble det besluttet at det skulle fremmes et endret forslag som legges til ny høring. I endret forslag er felt B tatt ut av reguleringsplanen og felt A er revidert. Revidert planområde har noe tettere bebyggelse enn

forslaget som ble lagt til offentlig ettersyn, som følge av at veiene internt i feltet er endret. Planens yttergrenser er noe justert, bl.a. for å unngå veitrase i rasfarlig område. Plangrensen er ikke endret i områder som anses å få betydning for naboforhold. Reguleringsbestemmelsene er revidert og omhandler nå bare felt A. Felt B omtales i innspill, men er tatt ut av både planbeskrivelse og konsekvensutredning. Samtidig er hele kapittel 7 revidert, tilpasset den nye situasjonen, inkludert revidert tidsplan i forhold til tidsplanen i planprogrammet.

Kartet under viser felt A og B som var kunngjort ved oppstart regulering.

Felt A og B kunngjort ved oppstart regulering

Kommunen har i oppstartmøte 24.10.13 konkludert med at det skal gjennomføres en konsekvensutredning (KU) iht. Plan- og bygningslovens § 4-2 jf. Forskrift om konsekvensutredninger §§ 3 og 4. I samråd med kommunen er det besluttet at KU skal inneholde utredningstemaene landskapshensyn, friluftsinnteresser, kulturminnehensyn, naturverdier samt beredskapsmessige vurderinger/ROS-analyse. På bakgrunn av innspill til planprogrammet blir også Trafikkforhold og trafiksikkerhet inntatt som eget tema i KU.

Forslaget må i tillegg forholde seg til regionale retningslinjer når det gjelder:

- Regional plan for arealbruk, 2013.
- Verneplan og kulturmiljø, 1995.

Arbeidet med reguleringsplan og konsekvensutredning er basert på planprogram for Trones Gård, fastsatt av Verdal kommune 14.04.15.

Forslag til planprogram ble vedtatt slik det forelå.

3. EKSISTERENDE FORHOLD

Planen omfatter del av eiendommene gnr. 6 bnr.1 og 6, som er private eiendommer.

3.1 Lokalisering og bruk

Trones Gård ligger på en halvøy ca. 5 km fra Verdalsøra. Gården har ca. 400 daa dyrket mark, 200 daa skog/utmark og 670 daa golfbane. Gårdens gamle bebyggelse ble ødelagt av brann på 1960-tallet. Trones ble gjenreist med et moderne anlegg i murstein tegnet av arkitektene Lund og Slaatto. Gårdsanlegget er fredet.

Trones gård

Selve gården består i dag av gårdstun, eldre bygning og nye bygninger, mens en vesentlig del av eiendommen er regulert til og opparbeidet til golfbane. Det resterende arealet er i kommuneplanens arealdel vist som LNFR-område. Dermed må området omreguleres for at planer for fritidsbebyggelse skal kunne gjennomføres.

Hele planområdet er i dag ubebygd og har vindfelt skog, mens omkringliggende områder har mer åpen skog med gran, iblandet noen løvtrær.

Det går i dag turstier langs sydlige del av planområdet.

Nærmeste bebyggelse er boligfelt på Tronestangen. Atkomst til hytteområdene etableres utenom boligfeltet, men blir i forlengelse av atkomstveien til boligområdet.

Det er ikke etablert infrastruktur i planområdet. Vann til området kan tilknyttes offentlig anlegg, mens avløp må etableres i form av private anlegg.

Atkomst til hytteområdet vil foregå via Fv. 169 og videre via Sørskagvegen frem til avkjøring til hyttefeltet. En alternativ vei går gjennom golfbaneområdet og betjener også husklyngen i syd.

Avstanden til forretninger i Verdal sentrum er ca. 5,5 km.

Flyfoto

3.2 Planområdet og forholdet til tiliggende arealer

Natur- og ressursgrunnlaget

Ingen jordbruks- eller skogbruksinteresser. Fiskeriinteresser i fjorden, merket som laksefjord, iht. Fiskeridirektoratets kart. Ikke område for villrein, iht. Miljødirektoratets kart. Friluftinteresser er utredet som eget KU-tema (tema 2), jf. kapittel 8.4. Naturverdier er utredet som eget KU-tema (tema 4), jf. kapittel 8.6.

Landskap

Landskapshensyn er utredet som eget KU-tema (tema 1), jf. kapittel 8.3

Naturmangfold og miljøfaglige forhold

Rapport om biologisk mangfold av NINA (Norsk institutt for naturforskning) inneholder registreringer av ulike arter sjøfugler ved Sørskaget. Notat vedr. konsekvenser for flora og naturtyper av nytt hyttefelt av 10.10.2014 er utarbeidet av Miljøfaglig utredning v/Geir Gaarder.

Naturverdier er utredet som eget KU-tema (tema 2), jf. kapittel 8.4.

Kulturminner

Generell varslingsplikt iht. kulturminneloven gjelder.

Kulturminner er registrert. Inngår i eget utredningstema i KU under kapittel 8.5.

Trafikkforhold

Trafikkavvikling/atkomst inngår i eget utredningstema i KU under kapittel 8.7.

Risiko- og sårbarhet

Det er utarbeidet en egen risiko- og sårbarhetsanalyse, jfr. kapittel 8.8. Faremomenter som måtte fremgå av sjekklisten vurderes nærmere.

Skredfarevurdering er foretatt av Norconsult AS, i notat av 24.03.17.

Sosial infrastruktur

Planområdet ligger ca. 5,5 km fra Verdal sentrum. Golfbanen på Trones grenser opp til planområdet. I Verdal finnes forretninger og andre servicetilbud.

Teknisk infrastruktur

Det er ikke etablert infrastruktur i planområdet. Vann tenkes tilknyttet offentlig anlegg og avløp etableres privat.

Estetikk og byggeskikk

Det er ingen bebyggelse i planområdet. Bebyggelsen som planlegges er terrengtilpassede fritidsboliger, med vekt på å fremstå helhetlig og i samsvar med naturen.

Stedsutvikling

Området fremstår i dag som et naturområde. Utbyggingen av hyttefeltet vil være et nytt element i planområdet. Fritidsboligene vil være attraktive hytter i naturskjønne omgivelser og med kort avstand til Verdal sentrum.

Barns interesser

Statlige retningslinjer for barn/unges, eldres, funksjonshemmedes interesser vil være Retningsgivende.

Universell utforming

Planområdet er i dag et naturområde, preget av kupert terreng. Krav om universell utforming ifb. bebyggelsen og uterom ivaretas.

Juridiske forhold

Tiltak som kan forbedre tilgjengelighet i friluftsområdet kan også være aktuelt tema for utbyggingsavtale.

Interessemotsetninger

Tiltaket er ikke ment å berøre noen av hovedstiene i området. Eksisterende hovedturstier vil opprettholdes og det tilrettelegges for bedre og utvidet tilkomst til friluftsområdet enn i dag.

4. PLANSTATUS

4.1 Overordnede føringer og gjeldende planstatus

Rikspolitiske/statlige retningslinjer

Strandsonen langs sjøen, forskrift:

FOR-2011-03-25-335 Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen.

Samordnet areal- og transportplanlegging, forskrift:

FOR-1993-08-20-817 RPL for samordnet areal og transportplanlegging. Forskriften skal legges til grunn for planlegging og utøvelse av myndighet etter plan- og bygningsloven i kommuner, fylkeskommuner og hos statlige myndigheter.

Hensikten med retningslinjene er å oppnå en bedre samordning av arealplanlegging og transportplanlegging både i kommunene og på tvers av kommuner, sektorer og forvaltningsnivåer. Arealbruk og transportsystem skal utvikles slik at de fremmer samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse med miljømessig gode løsninger, trygge lokalsamfunn og bomiljø, god trafikksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Det skal legges til grunn at langsiktig, bærekraftig perspektiv i planleggingen.

Barn og planlegging, forskrift:

FOR-1995-09-20-4146 RPL for barn og planlegging.

De rikspolitiske retningslinjer og bestemmelser som skal bidra til å styrke barn og unges interesser i planleggingen setter blant annet krav til gode oppvekstforhold i nærmiljøet, samt krav til utformingen av arealer og anlegg.

Regionale retningslinjer

Verneplan for naturmiljø:

Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag, vedtatt 25.04.13

Gjeldende plangrunnlag

Planområdet omfattes av følgende kommuneplan:

- Kommuneplanens arealdel av 26.04.2011

Planområdet er regulert til LNFR-område i kommuneplanens arealdel

Deler av planområdet omfattes i dag av en eldre reguleringsplan:

- Plan id: 2001005: Reguleringsplan for Golfbane Trones av 27.08.2001

Planområdet er regulert til golfbane i reguleringsplan for Golfbane Trones

Detaljer følger av reguleringsplanen. Kommuneplanen gjelder foran reguleringsplaner der det er motstrid.

Reguleringsplanen som utarbeides vil erstatte del av reguleringsplan Golfbane Trones.

Andre føringer (Statlige, regionale og kommunale)

Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, skal legges til grunn ved planlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven. Her gis føringer om hvordan en gjennom arealplanleggingen kan forebygge og begrense støyulempen.

Tilgjengelighet for alle

Universell utforming, iht. teknisk forskrift til Pbl.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning i strandsonen

Våren 2011 vedtok regjeringen statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen. Planretningslinjene tar hensyn til ulike forhold og behov langs kysten, og skal gi kommunene veiledning i hvordan de kan ivareta interessene i strandsonen i sin strandsoneforvaltning.

Pågående planarbeid

Det pågår ikke øvrig planarbeid i området, eller nær planområdet.

4.2 Mulig utnyttelse i henhold til gjeldende regulering

Siden planområdet ikke er regulert til bebyggelse, vil regulering til byggeområde innebære økt utnytting i forhold til gjeldende regulering.

5. MEDVIRKNING

5.1 Innspill ved kommunalt samråd

Denne saken er ikke behandlet som planinitiativ og har derfor ikke vært til samråd.

5.2 Forhåndsuttalelser

Varsel om oppstart regulering m/planprogram ble kunngjort og utsendt til parter 23.10.14.

Etter at varselet ble sendt ble planområdet utvidet noe i forhold til det som ble opplyst i det tidligere varselbrevet. Planområdet ble noe utvidet i retning nord, og innbefatter også del av naboeiendommen gnr. 6 bnr. 6. I samråd med kommunen ble denne opplysning sendt nye parter som ble berørt av endringen 04.11.14.

Innkomne kunngjøringsinnspill følger som eget vedlegg. Noe av innholdet i disse innspillene er ikke lenger relevant, siden partene har uttalt seg til planprogrammets to planområder felt A og felt B, som kunngjort.

Liste over kunngjøringsinnspill

1. Statens vegvesen	04.11.2014
2. Sametinget	07.11.2014
3. Beboere i Sørskagvegen og Bårdshaugen på Trones i Verdal	17.11.2014
4. Norges vassdrags- og energidirektorat	21.11.2014
5. Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Regional utviklingsavdeling	26.11.2014
6. Naturvernforbundet i Verdal	04.12.2014
7. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	05.12.2014

Sammendrag av forhåndsuttalelsene med forslagsstillers kommentar

1. Statens vegvesen

- SV uttaler seg som vegadministrasjon for riksveg på vegne av staten, som vegadministrasjon for fylkesveg på vegne av fylkeskommunen eller som sektoransvarlig på vegne av staten.
- Utbyggingen vil føre til økning i trafikk i området. Trafikkforhold og trafikksikkerhet bør beskrives som en del av arbeidet med planen. Veikrysset ligger på en bakketopp, med krevende siktforhold. Dette er forhold som bør inngå i det videre arbeidet med konsekvensutredning og planforslag.

Forslagsstillers kommentar:

Trafikkforhold og trafikksikkerhet er inntatt som eget tema i KU.

2. Sametinget

- ST kjenner ikke til at det er registrert automatisk fredede kulturminner i det omsøkte området og har derfor ingen spesielle kulturminnefaglige merknader til planforslaget på det nåværende tidspunkt.
- De kulturminnene som er registrert faller i hovedsak inn under Nord-Trøndelag fylkeskommunes ansvarsområde, og det vises derfor til deres vurdering.
- ST minner om den generelle aktsomhetsplikten. Denne bør fremgå av reguleringsbestemmelsene.
- Minner for øvrig om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredede i følge lov om kulturminner.
- Innspillet gjelder bare Sametinget. Det vises til egen uttalelse fra Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Forslagsstillers kommentar:

Det fremkommer ikke behov for økning av antall temaer i konsekvensutredningen.

Generell aktsomhetsplikt er inntatt i reguleringsbestemmelsene.

3. Beboere i Sørskagvegen og Bårdshaugen på Trones i Verdal kommune

- Påpeker at arealet som skal benyttes til fritidsbebyggelse i dag er vist som LNF-område i kommuneplanens arealdel, og finner utbygging av deler av dette LNF-området bekymringsfullt, bl.a. grunnet:
- Utbygging av området vil i stor grad fjerne allmenhetens tilgang til rekreasjon. Det er vanskelig å kombinere private oppholdssoner og rekreasjonsmuligheter for allmenheten ved en slik utbygging.
- Det legges opp til bruk av eksisterende veier for betjening av fasiliteter. Verken Fv. 169 eller Sørskagvegen frem til avkjøring for felt A og B er dimensjonert for trafikkøkning av denne størrelsen. Det er ikke utført tiltak ifb. nåværende trafikkbilde som ble betydelig økt ved bygging av golfhuset. Beboerne finner det betenkelig at

det denne gangen også planlegges ytterligere belastning på allerede tungt belastede veier og forventer KU av trafikkbildet for disse veiene.

- Kan ikke se at hensynet til barn og unge blir ivaretatt tilstrekkelig i planen. Områdene brukes særs mye blant annet av barn og unge, samt mange andre grupper tilhørende Trones og Verdals befolkning. Etter reguleringsplanen ifb. etablering av golfbanen ble det poengtert at eksisterende turister skulle være uberørt. Dette mener de ikke har fungert hensiktsmessig.
- De mest brukte rekreasjonsområdene på Trones, Blåberga og Breivika ligger som nærmeste nabo til de planlagte hyttefeltene. Prosjektet mener de er i konflikt med loven. Store deler av felt A og B vil ligge nærmere sjøen enn tillatt i lovverket. Verdal kommune har svært begrensede områder igjen til bruk for allmennheten mht. atkomst og sjø. Det er derfor viktig å bevare tilgangen slik den er i dag for de gjenværende områdene. Minner også om at det skal tas særlig hensyn til dette i en planfase. Gjør oppmerksom på at gjenværende skogsareal grensende ned mot strandsonen innenfor 100-metersbeltet er svært viktig rekreasjonsområdet for barn, unge, familier, syklistene osv. Beboerne mener det ikke er mulig å kombinere friluftsinnteresser innenfor 100-metersbeltet med godt utformede uteområder og gode gangtraseer, og tiltaket vil ikke bidra til økt kvalitet for næringsmiljøet og friluftslivet.
- Forventer at det utarbeides grundige vurderinger mht. naturverdier iht. lovverket som grunnlag for kommunens behandling av saken.
- Kan ikke se at eksisterende turstier blir ivaretatt, som opplyst i planprogrammet. Store deler av turstiene vil bli erstattet av veier som fører til økt støy, potensielt trafikkfarlige situasjoner, økt forurensning og ubehag.
- Viktig at retningslinjer om støy i arealplanleggingen etterkommes, ikke bare etter at tiltaket er utført, men også i anleggsfasen.

Forslagsstillers kommentar:

Felt B, beliggende nær Sørskaget er tatt ut av planen. Plangrensen er noe justert mot de nærmeste boligeiendommene på Nordskaget. Rekreasjon, barn og unges interesser og turstier utredes i KU-temaet friluftsinnteresser. Naturverdier inngår som tema i KU. Trafikkforhold og trafikksikkerhet er ikke medtatt for KU i planprogrammet, men inntas som eget tema i KU på bakgrunn av innspill. Støy utredes i trafikknotatet. Retningslinjer mht. støy vil inngå i reguleringsbestemmelsene.

4. Norges vassdrags- og energidirektorat

- Like nordøst for det nordligste planområdet er det lokalisert en kjent kvikkleiersone med lav faregrad, mens andre områder har beskaffenhet som betegnes som god byggegrunn. Det forutsettes at geoteknikk vurderes nærmere i konsekvensutredningen/ROS-analysen til planforslaget.
- Viser til rapportene Havnivåstigningsrapporten fra klimatilpasning i Norge av 2009 og Håndtering av havnivåstigning i kommunal planlegging av 2011 og anbefaler at det unngås å legge utsatt bygningsmasse lavere enn ovennevnte høyder.

Forslagsstillers kommentar:

Skredfarevurdering er utarbeidet av Norconsult AS. Veitraseen er noe justert for å unngå rasfare. Dokumentasjon av tilfredsstillende byggegrunn er inntatt i bestemmelsene. Det planlegges ikke bebyggelse på kotenivå med fare for springflo/stormflo.

5. Nord-Tøndelag Fylkeskommune, Regional utviklingsavdeling

Planfaglige innspill til varsel om regulering:

- Anbefaler å øke avstanden fra ny bebyggelse til eksisterende bebyggelse for å unngå gjensidig forstyrrelse. Tiltaket må tilpasses muligheten for å ta vare på strandsonen, eksisterende vegetasjon og kulturminnene i området.

- Temaet friluftsinnteresser bør også ta med både eksisterende turvei og muligheter for vidare fremføring av turvei rundt Troneshalvøya. For å få et grunnlag for å ta vare på vegetasjon, bør dette dokumenteres under utredningstemaet Naturverdier.
- Anbefaler at det sørges for informasjon til ulike brukergrupper på Troneshalvøya, ved orienteringsmøte eller på annan måte.

Kulturminnefaglige innspill:

- NTFK viser til at de har hatt flere runder med planforslaget og har vært i dialog med tiltakshaver i flere omganger. Det er også utført arkeologiske registreringer i planområdet etter kml. § 9. I løpet av feltarbeidet ble det påvist fem helt nye kulturminner og korrigerende/supplerte geometri på 11 andre kulturminner. De kjente kulturminnene er registrert som gravrøyser og alle de nye kulturminnene ble også tolket som gravrøyser av varierende størrelse. Rapport er vedlagt og det bes om at det tas hensyn til den i det vidare arbeidet. Rapporten inneholder bl.a. anbefaling mht. hensynssoner. Det gjøres oppmerksom på at hensynssoner skal fastsettes i dialog med NTFK.
- Støtter opp under de planfaglige merknadene over. Forslaget legger opp til svært tett utnyttelse og det bør avsettes større områder rundt kulturminnene, samt vernesone, jf. rapporten. Viser også til <http://askeladden.ra.no> som inneholder oppdaterte data på registrerte kulturminner i området. Hvis ikke dette følges, varsler NTFK at det må vurderes innsigelse til planforslaget på disse områdene.

Forslagsstillers kommentar:

Grenser mot boligområdet mot nord er noe justert. Felt B er tatt ut av planen. Dermed blir strandsonen langs sydsiden av Tronestangen ikke berørt.

Turveier er drøftet i KU under temaer friluftsinnteresser.

Innspillet mht. bebyggelse og kulturminner er ivaretatt i planforslaget.

De fleste kulturminnene blir liggende utenfor planområdet etter at felt B er tatt ut. Kulturminneområdet innenfor planområdet hensyntas som hensynssone.

6. Naturvernforbundet

- Mener at planforslaget må trekkes av hensyn til lokalt friluftsliv, da det i dag er lite natur langs fjorden i Verdal og dermed viktig at naturen som er igjen ivaretas. Det vises til Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen hvor Verdal beskrives som en av kommunene som har ekstra stort press på strandsonen.
- Velger man likevel å fortsette utbygging i strandsonen må følgende tas med i utredningen:
 - Alternative plasseringsmuligheter skal vurderes før bygging tillates.
 - Prinsippet om samlet belastning mht. Naturmangfoldloven.
 - Belastningene av planene må vurderes både i kommunal og lokal målestokk. Dette gjelder både mht. stort press på natur- og friluftsområder som grenser ned mot sjøen og skogbelter på steder hvor det planlegges hyttefelt.
 - Påvirkning på skogens landskapsøkologiske verdi.
 - Samlet belastning for friluftsliv
 - Alternative friluftsområder

Forslagsstillers kommentar:

Felt B er tatt ut av planen. Dermed blir strandsonen langs sydsiden av Tronestangen ikke berørt.

I KU beskrives og utredes konsekvenser av utbygging i forhold til 0-alternativet. Innspillets øvrige momenter utredes under KU-temaene Landskapshensyn, Friluftsinnteresser og Naturverdier.

7. Fylkesmannen i Nord-Tørndelag

Landbruksavdelingen:

- Det forutsettes at det som er kjent kunnskapsgrunnlag kommer frem som en del av plan- og konsekvensutredningen.
- Vurderer det som klart positivt, og helt nødvendig, at landskapsvurderinger, form, uttrykk og arkitektur skal stå sentralt i planvurderingen.
- For øvrig ingen merknader til planprogrammet.

Miljøvernabdelingen:

- Forutsetter at all planlegging skjer i samsvar med kommuneplanens arealdel som er det sentrale og overordnede styringsdokument for god og helhetlig arealforvaltning i en kommune. Ved utlegging av nye områder for bebyggelse og anlegg i LNF-området skal konsekvensene av tiltak utredes. Det må legges spesiell vekt på utredning og vurdering av biologisk mangfold, inngrep i 100-metersbeltet langs sjøen, friluftsliv, støy, barn og unges interesser, samt universell utforming. Mener fremlagte planprogram beskriver et tilfredsstillende opplegg for dette.
- Ved bestilling av biologiske undersøkelser ifb. konsekvensutredninger/beskrivelser, bør det stilles krav til at funn av rødlistede og svartlistede arter legges inn i artsobservasjoner eller artskart innen prosjektslutt. I tillegg må naturtyper kartlegges iht. Miljødirektoratets håndbøker.

Kommunalavdelingen:

- FMNT forutsetter at det foretas ROS-analyse i arbeidet med reguleringsplanen i tråd med pbl. § 4-3, og viser til DSB sin veileder «Samfunnssikkerhet i arealplanlegging». Gjør oppmerksom på at området for reguleringsplanen ligger i nærheten av kvikkleiresone og at en liten del av arealet består av marine avsetninger. De vurderinger som gjøres ifb. med ROS-analyse skal sannsynliggjøres i forslaget til reguleringsplanen.

Forslagsstillers kommentar:

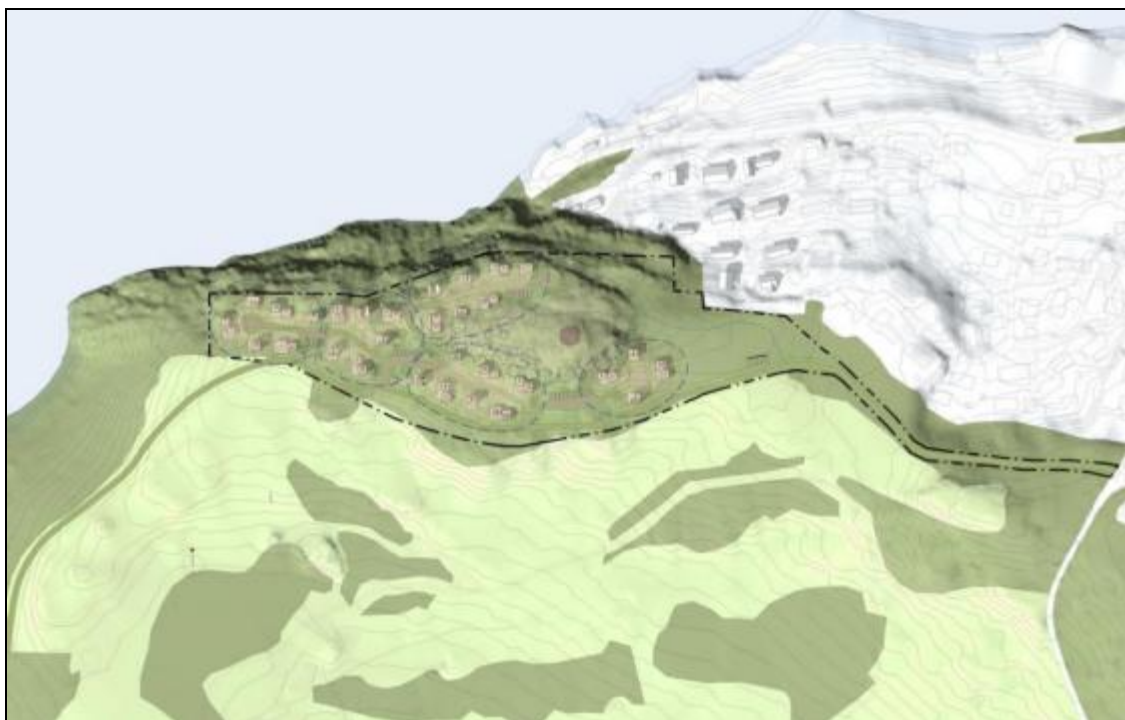
Forholdene som FMNT oppgir er innarbeidet i planforslag og KU.

Skredfarevurdering er utarbeidet av Norconsult AS. Veitraseen er noe justert for å unngå rasfare.

6. FORSLAGSSTILLERS FAGLIGE BEGRUNNELSE

6.1 Beskrivelse av tiltaket

Planområdet ligger på den nord-vestlige delen av halvøya, syd-vest for tettstedet Tronestangen. Tomteområdet ligger i tilknytning til golfbanen, er lett tilgjengelig til marka, har gode solforhold og en fantastisk utsikt til fjorden.

Planområdet, situasjonsplan

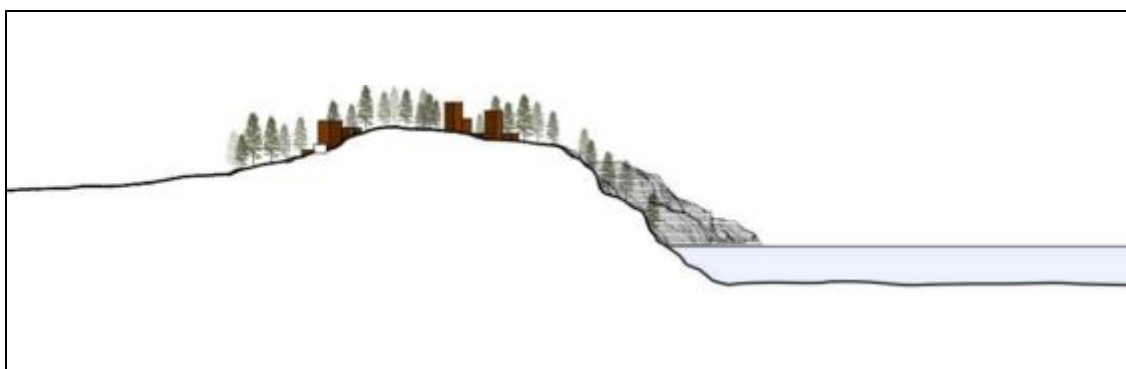
Det er uttrykt ambisjon om å realisere en kvalitetsrik utbygging med fritidsboliger. Det skal kunne tilrettelegges for gode private oppholdssoner utendørs. Samtidig er det viktig at utviklingen av fritidsbebyggelse ikke hemmer rekreasjonsmuligheter i området for øvrig. Tomtene skal kunne utvikles med et overbevisende og tidsmessig bygningsmiljø som forholder seg positivt til Trones' historie og utviklingen på Trones generelt. Trones er et vakkert naturområde hvor eksisterende frodige vegetasjon og romlige kvaliteter så langt det er mulig må tas vare på. Terrenget er skrått og bebyggelsen vil ligge som en landsby i delvis stigende terreng. Fritidsboligene skal ikke fremstå skjemmende sett fra avstand. Dette innebærer at dagens vegetasjon omkring hyttene i stor grad opprettholdes og gjerne forsterkes ved nyplanting.

Vegetasjon

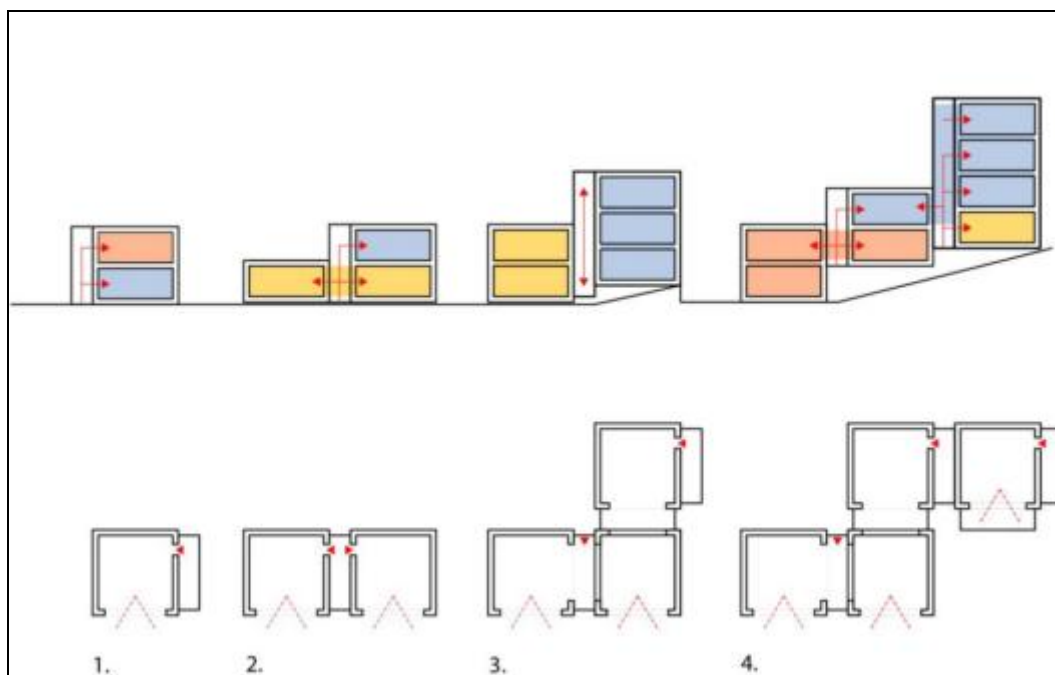
Landskap

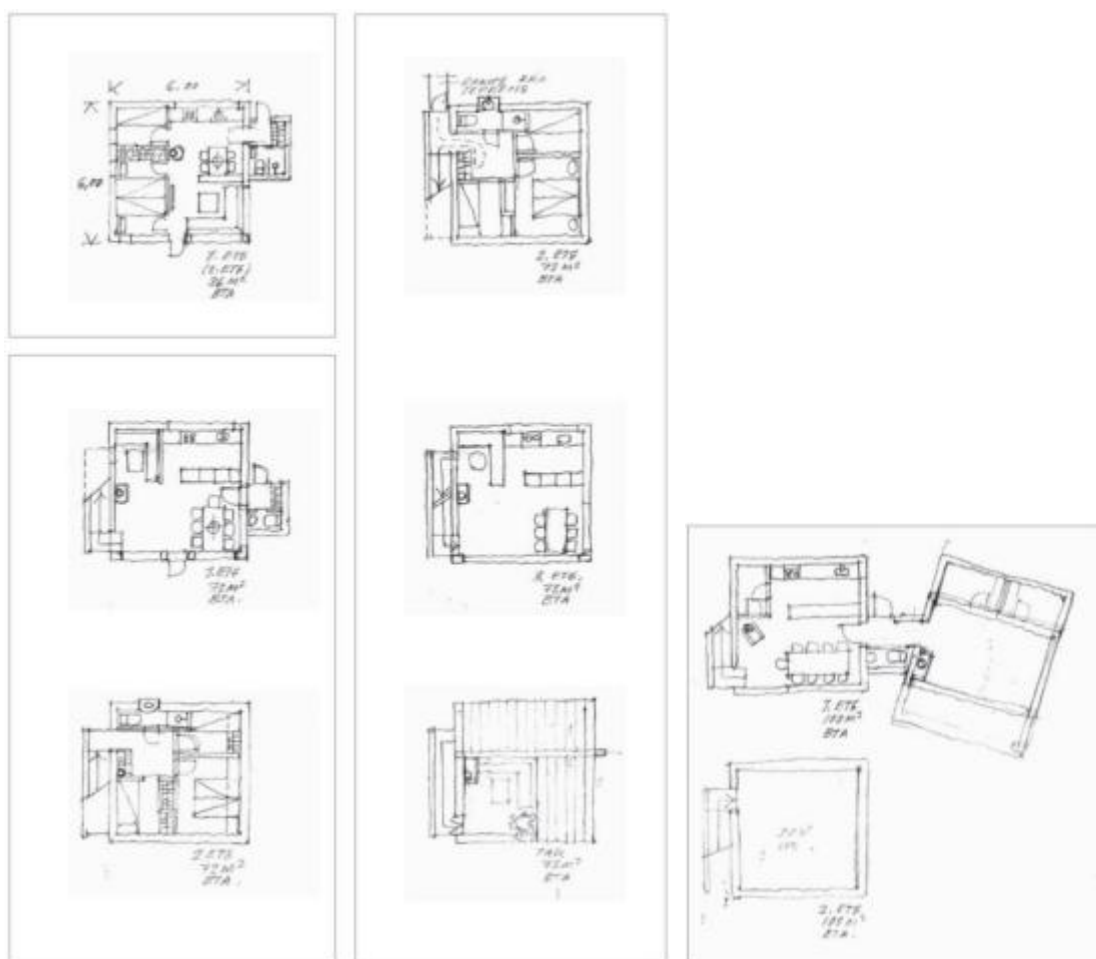
Landskapssnitt

Det planlegges ca. 30 - 40 stk. hytter. Den foreslåtte bygningsstrukturen består av en eller flere moduler som kobles sammen til større boenheter, og evt. sammenhengende enheter. Enhetene som planlegges vil ha en til tre etasjer, på ulike plan, og vil variere fra små enheter på ca. 35 m² til store enheter på ca. 120 m². Disse enkeltelementene innenfor klyngen, dvs. enkeltmodulene og sammenknyttede moduler som større enheter, plasseres i landskapet både i forhold til topografi og klima og skal kunne tilpasses terrenget både horisontalt og vertikalt. For å skape variasjon, tillates 3. etasjes oppbygg over 2. etasje å stikke opp over tillatt mønehøyde på to av hyttene som har BYA inntil 65 m² i hvert delfelt. 3. etasjes oppbygg skal gis en utforming som er integrert i den arkitektoniske helheten.

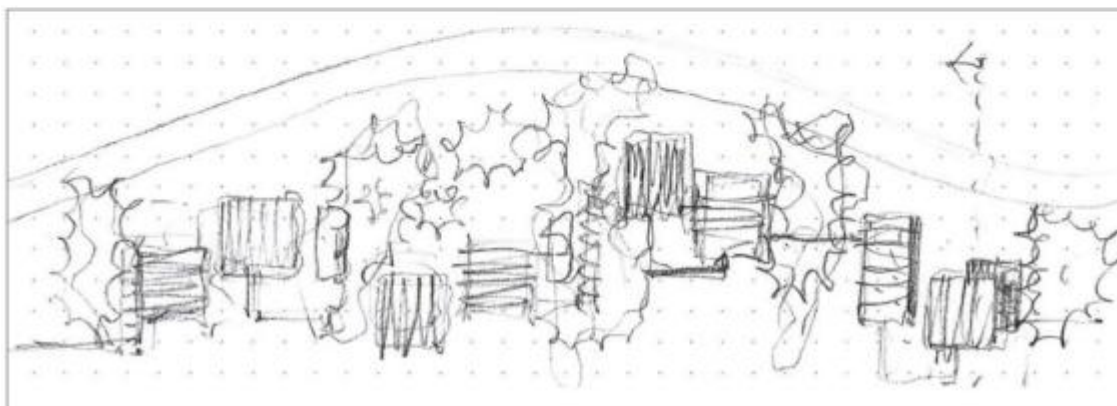
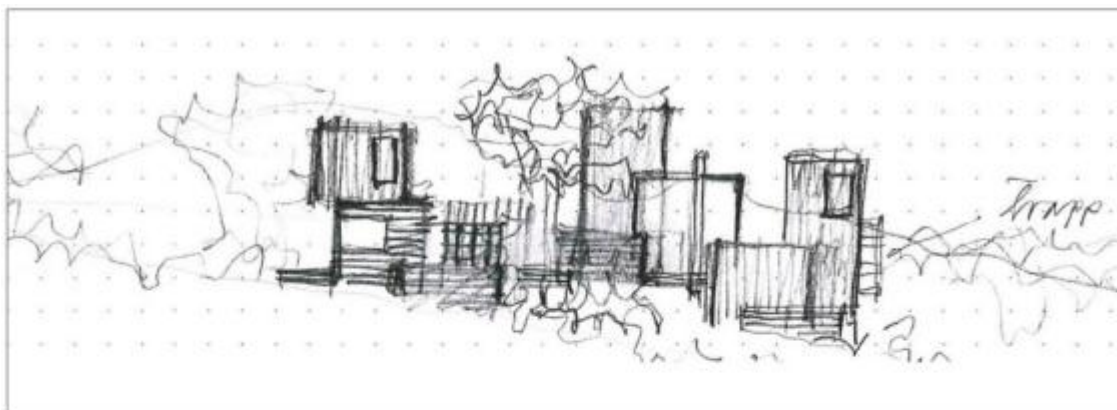
Modulprinsippet åpner også opp for klyngedannelser av nabohytter. Den enkelte modulen har et lite fotavtrykk, men i koblingen kan modulene ta nivåforskjeller i terrenget. Samtidig skapes privatiserte og skjermede uterom og utsikten mot fjorden ivaretas for samtlige enheter.

Modulprinsipp, konsept

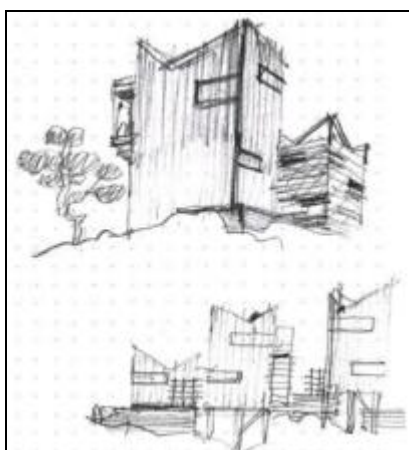

Prinsipp planløsning i moduler

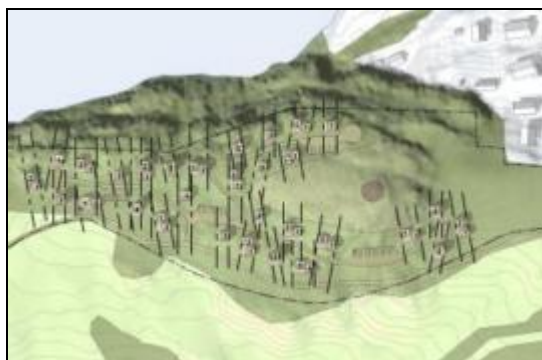
Prinsipp klynger

Den foreslåtte fritidsbebyggelsen plasseres slik at de danner vindskjermer mot dominerende vindretninger fra nord-vest og syd-øst og åpner seg samtidig mot sol og utsikt. På den måten vil det være mulig å skape le-skjermer og solvegger. Her etableres lune soner for å legge til rette for utendørs opphold i mesteparten av året, samtidig som den storslåtte utsikten blir tilgjengelig både innendørs og utendørs gjennom åpne og gode siktlinjer.

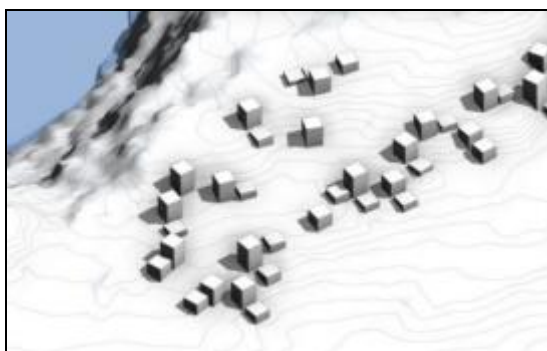
Siktakser

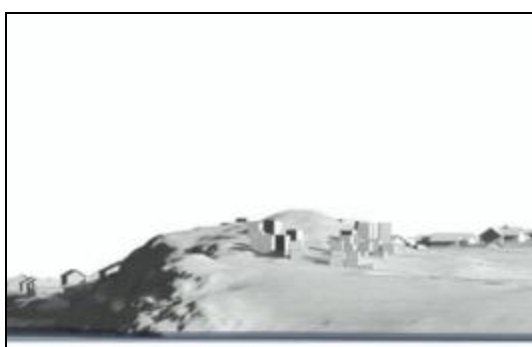
Komposisjonsakser

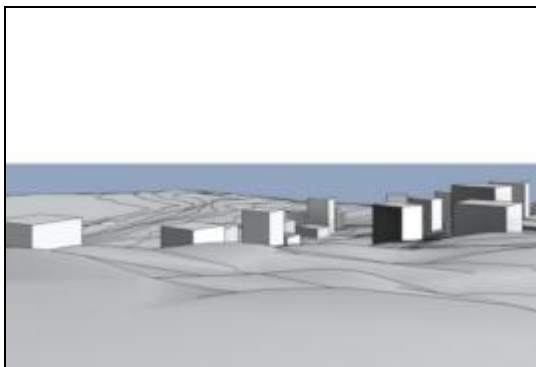
Planområdet har i dag ingen infrastruktur for en slik utbygging. Ved utviklingen av prosjektet blir det viktig å ivareta områdets grønne kvaliteter og foreta minimale inngrep i naturen. Det planlegges felles tun innenfor hver «klynge» som ivaretar fellesfunksjoner som atkomst, renovasjon, parkering, evt. uteboder og felles energisentral. I tillegg foreslås at atkomsten til bebyggelsen skjer fra øverste nivå for å hindre unødvendige avstikkere fra veistrukturen. Hver boenhet vil få et opparbeidet uteareal, samtidig som naturen vil kunne få gro helt inn til husveggen i randsonen av hver klynge. Ferdsel skjer også i forbindelse med fellestunet.

Skisser under fremstiller planlagt bebyggelse med terrengtilpassede fritidsboliger. Prinsippskisse viser hvordan hyttene tenkes plassert i terrenget. Øvrige skisser fremstiller intensjonen med prosjektet om å skape harmoni med landskapet. Skissene illustrerer også hvordan det oppnås variasjon ved å pålegge oppbygg på taket/tårn på en gitt andel av bebyggelsen. Det er ikke laget ytterligere 3D skisser som viser bebyggelsen i forhold terrenget, siden bebyggelsen ikke er detaljprosjektet på reguleringsstadiet. Detaljerte 3D skisser kan evt. utarbeides i forbindelse med oppføring av en prototype eller i forbindelse med byggesøknad.

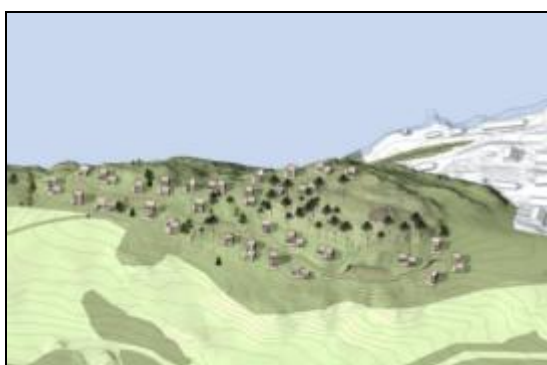
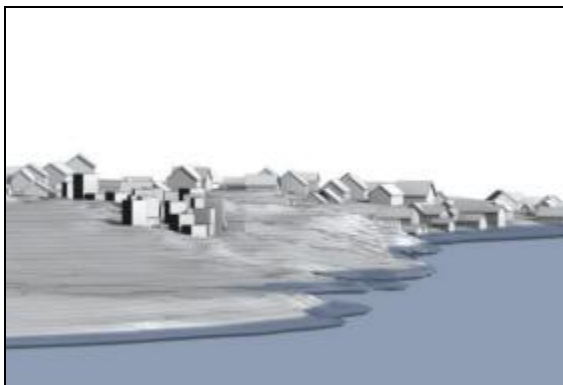

Terrengtilpasning

Terrengtilpasning, prinsipp

Illustrasjon terreng

Brannavstand

Atkomst til hytteområdet vil foregå via. Fv. 169 og via eksisterende veier frem til avkjøring til feltet.

Vann tilknyttes eksisterende kommunale anlegg. Avløp etableres i form av privat anlegg.

Kulturminner er registrert og inntas som hensynssoner på plankartet. Det er satt som vilkår i reguleringsbestemmelsene at tiltak innenfor hensynssonene skal være iht. kulturminneloven. Vernesoner rundt de automatisk fredede kulturminnene skal fastsettes i dialog med NTFK, Regional utviklingsavdeling/Kulturvern.

Vurdering av alternativer

0-alternativet:

Utgjør dagens situasjon.

Full utbygging:

Ca. 30 – 40 stk. hytteenheter.

Avbøtende tiltak

Under kap. 8, Konsekvenser.

7. PLANFORSLAGET

Planforslaget innebærer regulering til følgende reguleringsformål:

Reguleringsformål

Bebyggelse og anlegg

- Fritidsboliger,
 - BFR1 – 4,2 da
 - BFR2 – 2,5 da
 - BFR3 – 2,2 da
 - BFR4 – 3,5 da
 - BFR5 – 1,6 da
 - BFR6 – 3,2 da
 - BFR7 – 2,0 da
- Øvrige kommunaltekniske anlegg, BKR – 0,1 da

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- Veg, SV – 3,9 da

Grønnstruktur

- Turveg, GT – 0,9 da

Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

- Friluftsområde
 - LF – 11,3 da
- Vern av kulturminner og kulturmiljø, LKM – 0,2 da

Hensynssoner

- Kulturminne, (H730_01)

FELLESBESTEMMELSER

Kulturminner

Dersom det under arbeid i marken skulle komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses og melding sendes kulturvernmyndighetene/Sametinget omgående, jf. Lov om kulturminner 9. juni 1978 nr. 50 (kml.) § 8.

Avkjørsel

Planområdet skal ha avkjørsler i form av T-kryss fra Sørskagvegen. Avkjørslene skal være utformet iht. vegvesenets håndbøker N100 og V121. Vegens tverrprofil tilpasses terrenget og tilstøtende hyttetomter. Stigning på veg skal ikke være mer enn 8 %.

Forurensning

For fritidsbebyggelse og utendørs oppholdsarealer skal ekvivalent støynivå ikke overstige grenseverdiene gitt i tabell 3 i Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2016.

Turstier/veier

Eksisterende turstier/veier som berøres som følge av bygge- og anleggstiltak skal erstattes med nye turstier/veier tilrettelagt for turgåere.

Vegetasjon

Ved terrenginngrep skal vegetasjonen i området i størst mulig grad bevares. Tynning og vedlikeholdsskjøtsel er tillatt. Toppmasser skal graves av og lagres i eget deponi før

graving og sprengning tar til. De stedlige massene skal tilbakeføres dersom det oppstår sår i terrenget.

Massehåndtering

Ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter åpning av anleggene.

BEBYGGELSE OG ANLEGG

Fritidsbebyggelse

Innenfor områdene BFR1 – BFR7 kan det oppføres frittliggende enheter (1121), samt terrasser, uthus/anneks og felles utomhusanlegg og aktivitetsområde.

Det skal opparbeides min. 1 biloppstillingsplass per enhet på egen tomt eller felles parkeringsplass og 1 gjesteoppstillingsplass per 5. enhet på felles parkeringsplass.

Felles parkeringsplass kan etableres i tilknytning til vegen, utenfor regulert byggegrense.

Minst 10 % av parkeringsplassene skal være tilrettelagt for funksjonshemmede.

Plassering, grad av utnytting og høyder over terreng

Bebyggelsen skal ligge innenfor byggegrensene som fremgår av plankartet.

Innenfor hvert delfelt tillates det oppført følgende antall enheter inkludert uthus og/eller anneks og terrasser:

BFR1: Maks. 9 enheter

BFR2: Maks. 5 enheter

BFR3: Maks. 3 enheter

BFR4: Maks. 5 enheter

BFR5: Maks. 5 enheter

BFR6: Maks. 5 enheter

BFR7: Maks. 3 enheter

For hver enhet tillates det utnyttelse inntil 120 m² BYA inkludert uthus og/eller anneks. I tillegg tillates terrasser med inntil 30 m² BYA. Tomtestørrelsen kan være maksimalt 300 m². Parkeringsareal skal ikke medregnes i utnyttelsesgraden.

Det tillates i tillegg til maks. antall enheter oppført 1 enhet per delfelt på inntil 100 m² BYA som skal fungere som utleiehytte for de øvrige enhetene.

For enheter som oppføres med flere etasjer kan ikke samlet utnyttelse overstige 120 m² BRA.

Møne- og gesimshøyde skal være på maks. 8,5 meter regnet fra ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt den enkelte bygning, men innenfor hvert delfelt tillates det inntil to enheter med BYA inntil 65 m² med møne- og gesimshøyde på maks. 11 meter. Møne- og gesimshøyde kan ikke overstige kote + 46,0 (NN 2000).

Utforming og estetikk

Bebyggelsen skal være terrengtilpasset og det skal legges vekt på et enhetlig uttrykk og god kvalitet i den arkitektoniske utforming, plassering og materialbruk.

Plassering fra nabogrensen

Innenfor planområdet tillates plassering av bygning inntil 2 meter fra nabogrensen, under forutsetning av at branntekniske forhold ivaretas iht. gjeldende tekniske forskrift.

Byggegrense mot sjø

Byggegrensen mot sjø for BFR1, BFR2 og BFR4 er sammenfallende med formålsgrensen i plankartet.

Øvrige kommunaltekniske anlegg

Areal til avfallsanlegg o.l. ved avkjøringen fra Sørskagveien.

SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTURVeg

Veg f_SV er regulert privat kjørevei.

GRØNNSTRUKTURTurveg

Turveg GT er turveg som går til felles naturområde.

LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER SAMT REINDRIFTFelles friluftsområde

Det tillates oppføring av fellesanlegg, aktivitetsområder og kolonihage dersom dette kan gjennomføres uten vesentlige terrenginngrep.

På område LF tillattes oppføring av bod/redskapshus i forbindelse med kolonihage på inntil 200 m² BYA.

Det skal være åpen og uhindret adkomst til kulturminnet i inntegnede korridorer på plankartet.

Vern av kulturminner og kulturmiljø

Området omfatter registrerte kulturminner i form av røyser. Det er ikke tillatt med tiltak utenom det som utføres i forbindelse med tilretteleggingstiltak for kulturminner og friluftsliv.

HENSYNSSONERKulturminner

I reguleringsområdet er det registrert automatisk fredet kulturminne i form av en gravrøys fra bronsealder – jernalder. Gravminnet har lokalitets ID 36738. Kulturminnet er automatisk fredet i henhold til kulturminnelovens § 4 pkt. j. For å ivareta hensikten med kulturminnelovens §§ 3 og 6 reguleres områdene til hensynssone båndlagt etter kulturminneloven.

Av hensyn til kulturminnene er det ikke tillatt å sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme kulturminnet eller fremkalle fare for at dette kan skje. Eneste inngrep som tillates er informasjonsskilt om kulturminnet.

Eventuell oppsetting av skilt skal skje i samråd med kulturminnemyndigheten. For øvrig henvises det til kulturminnelovens bestemmelser.

REKKEFØLGEBESTEMMELSERSituasjonsplan/utomhusplan

For alle byggeområdene BFR1 – BFR7 må det utarbeides situasjonsplan/ utomhusplan for bebyggelse og utomhusareal for hele delfeltet, som sendes kommunen til godkjenning før områdene bygges ut. Planen skal vise tomteinndeling, uteareal, terrengbehandling, vegetasjon og beplantning, belysning og andre faste installasjoner.

ØVRIG

Utbyggingsavtaler

Kommunen kan kreve utbyggingsavtale for øvrige forhold dersom kommunale krav om utearealer, parkering etc. ikke oppfylles innenfor egen eiendom. Utbyggingsavtaler knyttes mot ferdigstillestidspunkt. Innholdet i utbyggingsavtalene skal til enhver tid følge gjeldende vedtak i kommunestyret om utbyggingsavtaler. Disse skal behandles parallelt med reguleringsplan iht. Plan- og bygningslovens § 11-0 nr. 2.

Risiko- og sårbarhet

Det er utarbeidet ROS-analyse i kapittel 8.8.

I innspill fra Norges vassdrags- og energidirektorat og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er det opplyst at kvikkleire er lokalisert like nordøst for planområdet og at en liten del av arealet består av marine avsetninger. I følge NGUs løsmassekart består løsmassene i planområdet hovedsakelig av enten bart fjell eller morenemateriale, som er god byggegrunn. Løsmassene er imidlertid grovmaskede og kan derfor ikke benyttes direkte som grunnlag for detaljert arealplanlegging. Forutsetning vedr. kvaliteten på byggegrunn er på bakgrunn av dette innspillet inntatt i bestemmelsene.

Kvikkleire faresonekart 553 (skravert felt), NVE Marine strandavsetninger, (blått felt), NGU

Skredfarevurdering er utarbeidet av Norconsult AS.

Sosial infrastruktur

Golfbane ligger i nærområdet. På Trones finnes Trones fritidsbåthavn med klubbhus, lekeplasser og fotballplass. Trones Vel disponerer grendehus. Velforeningen har som mål å bedre trivsel og bolysten på Trones, samt å ivareta beboernes trygghet i nærmiljøet. Velforeningen gjennomfører en rekke arrangementer gjennom hele året. Øvrige service- og fritidstilbud finnes i Verdal.

Stedsutvikling

Planforslaget legger opp til etablering av svært attraktive fritidsboliger, nær sjøen og golfbanen og med relativt kort avstand til Verdal sentrum. Å kunne tilby denne typen tomter og arkitektonisk kvalitetsrike fritidsboliger vil ha stor attraksjonsverdi.

Gjennomføring

En fremdriftsplan basert på optimal behandlingstid for reguleringsplanen og kortest mulig byggetid for opparbeidelse av infrastruktur gir tidligst mulig byggestart vinteren 2018. Reguleringsplanen har en høringsperiode på 6 uker. Følgende tidsplan viser fremdrift for reguleringsplanen. Tidsplanen er optimal. Hvorvidt planarbeidet kan gjennomføres etter en slik tidsplan er avhengig av både konfliktnivå og kommunens behandlingstid.

Aktivitet	Tidsrom
Planprogram	
Utlekking av forslag til planprogram	okt 2014/nov 2014
Høring og offentlig ettersyn av planprogram (minst 6 uker)	nov/des 2014
Gjennomgang av høringsuttalelser, kommentarer	des 2014-feb 2015
Administrativ behandling av planprogram	feb-april 2015
Politisk behandling. Fastsetting av planprogram	april 2015
Reguleringsplan m/konsekvensutredning (KU)	
Utarbeiding av planforslag (planbeskrivelse m/KU+kart+bestemmelser)	april 2015-feb 2016
Administrativ behandling av reguleringsplan	mars-mai 2016
Politisk behandling av reguleringsplan (1. gangsbehandling Plan og samfunn)	april 2016
Politisk behandling av reguleringsplan (Endret planforslag Plan og samfunn)	aug 2018
Høring og offentlig ettersyn (minst 6 uker)	aug-sep 2018
Gjennomgang av høringsuttalelser, kommentere disse	okt 2018
→Administrativ og politisk behandling av, Plan og samfunn + Kommunestyre	nov 2018

8. KONSEKVENSER AV FORSLAGET

Dette kapittelets punkt 8.3 – 8.7 omfatter en nøye utredning av de tre hovedtemaene som ble fastsatt i planprogrammet, iht. nedenfor nevnte KU-metodikk, samt forslag til avbøtende tiltak. Punkt 8.8 omfatter obligatorisk ROS-analyse, mens øvrige temaer er gitt en lettere, vurdering/kommentar.

8.1 Datagrunnlag og metoder

KU-metodikk:

Informasjon fra lokale informanter, åpen statistikk og feltstudier kobles med generell KU-metodikk med dekning i KU-forskriftens bestemmelser, og dekkes gjennom praksis for utredning av sammenlignbare tiltak.

Konsekvensutredningens hovedhensikt er å avdekke tiltakets konsekvenser for samfunn, miljø og naturressurser ved endring av arealbruk. Sammenligningsgrunnlaget for konsekvensvurderingene er en forventet utvikling i henhold til 0-alternativet, dvs. dagens situasjon. I og med at det foreligger en godkjent kommuneplan (arealdel), samt reguleringsplan for del av planområdet, vil en i dette tilfellet definere 0-alternativet etter en forventet utvikling av området i tråd med gjeldende kommuneplan og reguleringsplan, dvs. området skal ikke bebygges.

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser; Verdi, virkning/omfang og konsekvens.

1. Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Verdi, uttrykt som tilstand, egenskaper eller utviklingstrekk for det aktuelle temaet i det området som prosjektet planlegges.
2. Tiltakets virkning/omfang, dvs. hvor store endringer (positive eller negative) som tiltaket kan påføre det aktuelle temaet.
3. Virkningens konsekvens, som fastsettes ved å sammenholde opplysninger/ vurderinger om det berørte temaets verdi og omfanget av tiltakets virkning.

For de fleste temaene kvantifiseres verdien på en tredelt skala: Liten (eller lokal) verdi, middels (eller regional) verdi og stor (eller nasjonal) verdi. Grunnlaget for å fastsette verdi er delvis skjønnsmessig, men der slik verdifastsettelse foreligger i skriftlige dokumenter benyttes gjerne disse.

Tabell 1: Skala for vurdering av konsekvensenes betydning innen hvert deltema.

Angivelse med tegn	Teknisk benevnelse
++++	Meget stor konsekvens
+++	Stor positiv konsekvens
++	Middels positiv konsekvens
+	Liten positiv konsekvens
0	Ingen/ubetydelig konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens
---	Stor negativ konsekvens
----	Meget stor negativ konsekvens

Vurderingene skal synliggjøre konsekvensene av et tiltak og hvilke forhold som ligger til grunn for konklusjonen. Det vil fremgå hvilke tilrådninger/avbøtende tiltak som kan dempe konfliktene.

For øvrige konsekvenstema er det kun gitt en verbal vurdering av konsekvensen.

8.2 Overordnede planer og mål

Planområdet er regulert til LNFR-område i kommuneplanens arealdel av 2010 og planforslaget er således i strid med denne planen.

Del av planområdet ligger innenfor areal regulert til golfbane i reguleringsplan for Trones Golfbane av 2001. Planforslaget er således i strid med forhold i denne planen.

Detaljer følger av reguleringsplanen. Kommuneplanen gjelder foran reguleringsplaner der det er motstrid.

Reguleringsplanen som utarbeides vil erstatte del av reguleringsplanen for Trones Golfbane.

8.3 Landskapshensyn

Innledning:

Landskap er en betegnelse på våre visuelt fattbare omgivelser som rammer både naturmiljø og kulturmiljø. Landskap kan betraktes på nært hold (liten skala) og som mer fjerntliggende omgivelser (stor skala). Begrepet omfatter alle typer landskap (fra høyfjell via jordbrukslandskap til tettsteder/byer). Landskapet er bygd opp av terrengformasjoner, vegetasjon, vann og menneskeverk bl.a. i form av de bygninger og transportårer som gir landskapet et estetisk/visuelt uttrykk. Naturmiljø (naturområder og plante- og dyreliv) og kulturmiljø (kulturmiljø og kulturminner) gir landskapet et innhold og danner grunnlaget for opplevelsen. Selve opplevelsen av et landskap (landskapsbildet) varierer og er avhengig av hvorfra, når og hvordan landskapet betraktes.

Avgrensning av tiltaks- og influensområdet:

For dette temaet gjelder influensområdet som avgrensning, dvs. planområdet inkludert de områdene omkring som kan sies å ha visuell kontakt med tiltaket. Influensområdet følger i prinsippet hele den sydlige delen av Troneshalvøya og del av sjøarealet utenfor.

Metode:

Det er gjennomført en landskapsanalyse med fremgangsmåte iht. "Landskapsanalyse. Vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi", utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning. Fremgangsmåten er beskrivelse, tolkning og vurdering av landskap, og til slutt en verdivurdering som bygger på beskrivelsene i fastsatt landskapskarakter.

For å avklare hvor mye ny bebyggelse og virksomhet steder tåler, fremstilles konsekvenser i form av forventet utvikling av stedet både med og uten utbyggingstiltak. Avgjørelsesgrunnlaget vil være hvor stor utbygging området tåler.

Trinn 1: Verdi

Landskapsbildet er sammensatt av flere faktorer som virker inn på hverandre. De viktigste landskapsverdiene i dette området er vurdert å være.

- Småskalalandskapet og variert topografi
- Helningsforholdet som retter seg syd - sydvest
- Nærheten til sjøen (Trondheimsfjorden)
- Naturformasjoner i form av kupert bergterreng
- Grønne gressletter og klynger av skog
- Fine utsiktspunkter
- Sentral beliggenhet og utsikt mot sjøen

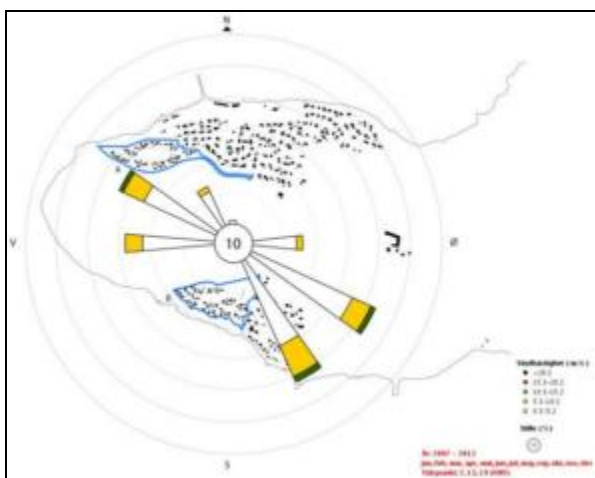

Diagram vindforhold

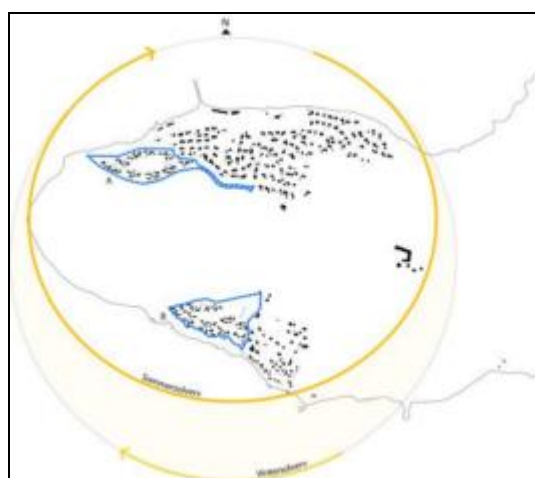

Diagram sol

Landskapsanalyse:

Landskap betyr et område, slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkning fra og samspill mellom naturlige og/eller menneskelige faktorer.

Landskapskarakter defineres i denne rapporten på følgende måte:

Landskapskarakter er et konsentrert uttrykk for samspillet mellom et områdes naturgrunnlag, arealbruk, historiske og kulturelle innhold, samt romlige og andre sansbare forhold som særpreger området og atskiller det fra omkringliggende landskap.

Beskrivelse og tolkning av landskapskarakter:

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakter (stor – middels - liten)
Landskapets innhold		
Landformer Vann og vassdrag	Området har kupert terreng, bestående av til dels bratte berg og hauger, med høyeste punkt ca. 50 meter over havet. Planområdet ligger på nærmeste punktet ca. 15 meter fra sjøen mot nord. Dette området består av bratt bergterreng og er dermed ikke egnet til opphold eller turgåing.	Middels

	Avstand fra plangrensen til sjøen mot syd er ca. 450 meter etter at felt B ble tatt ut av planen. I dette sjøområdet er det registrert en strandeng og strandsump av høy verdi mht. flora og naturtyper. Langs sjøen er det steinstrender i syd og bergterreng i nord. Verdal kommune har kort strandlinje, ca. 12,5 km hvorav ca. 4 km rundt Troneshalvøya. Det er ingen vassdrag i planområdet.	
Vegetasjonsdekke	Utbyggingsområdet består av overveiende fattig til middels rik og ganske ung grandominert skog.	Liten
Arealbruk og bebyggelse	Området har høye landskapsverdier. Sterke landskapsinntrykk i og omkring planområdet er det steinstrender, bart bergterreng, det grønne frodige, skogen, opplevelsen av den indre delen av Trondheimsfjorden nært på, samt utsikt til sjøen og den andre siden av fjorden. Disse inntrykkene gjør området attraktivt for turfolk å ferdes i. Av tekniske landskapsmessige inngrep er det ingen bebyggelse i planområdet. Nabo til planområdet er golfbanen. I umiddelbar nærhet er også boligfeltene på Tronestangen og Sørskaget, samt Trones gård.	Liten
Kulturhistorien i landskapet	Ett automatisk fredet kulturminne i planområdet. Flere automatisk fredede kulturminner på Tronestangen, beliggende utenfor planområdet.	Stor
Kulturelle referanser	Nord-Trøndelag Fylkeskommune bemerker i sitt innspill til kunngjøring oppstart regulering at det må tas hensyn til automatisk fredede kulturminner. Kulturminner er registrert i Askeladden og Topografisk arkiv, NTNU Vitenskapsmuseum.	Stor
Romlig-estetiske Forhold	Området er i liten grad berørt av tekniske inngrep. Topografiske forhold gjør at strandsonen inntil planområdet oppleves som bratt og mindre tilgjengelig.	Liten
<i>Endrings- og vedlikeholdsprosesser</i>		
Aktive naturprosesser	Atkomstvei til hyttene legges utenom rasfarlig område. Ingen øvrig kjent rasfare mht. løsmasser eller snøras. Noe gjengroing.	Liten
Jord- og skogbruk, tamreindrift, fiske, annen utmarksbruk	Plantefelt av gran, med innblanding av løvtrær. Ingen pågående aktiviteter som preger landskapet.	Liten
Bygge- og anleggsvirksomhet Transport	Det pågår ikke utbyggingsprosjekter i området i dag.	Liten
<i>Sammenhenger og brudd</i>		
Geografiske og romlige sammenhenger	Naturområde som danner skille mellom sjø og bebyggelse. Området er særpreget med bratt og utilgjengelig berg mot nord og felt av store grantrær, lauvtrær og åpent landskap.	Stor

Funksjonelle sammenhenger	Lokaliseringen av området, nær bilvei, gjør området lett tilgjengelig.	Middels
Historiske sammenhenger	Området har i stor grad historisk lesbarhet, i form av kulturminner. Spor av naturstier.	Stor
Nøkkelelementer og andre særlige forhold av betydning		
Naturskapte nøkkelelementer	Særpreget variert terreng. Utsiktspunkter. Ingen ville fugler eller dyr anses å bli fortrent.	Middels
Menneskeskapte nøkkelelementer	Kulturminner i form av gravrøys i planområdet og planrøys og bautasteiner utenfor planområdet. Noen plantefelt.	Stor
Landskapskarakter: Planområdet og omkringliggende område er et område med til dels kupert terreng, bestående av steinstrender, bergterreng, grønne sletter og skog bestående av gran med innblanding av løvtrær. Sterke landskapsinntrykk er bart bergterreng, det grønne frodige, opplevelsen av den indre delen av Trondheimsfjorden nært på, samt utsikt til sjøen og den andre siden av fjorden. Disse inntrykkene gjør området attraktivt for turfolk å ferdes i. Iht. rapport fra Miljøfaglig utredning er det ikke registrert spesielle konflikter mellom påviste naturverdier og skisserte utbyggingsplaner.		
		Del av det skogbevokste området

Verdikriterier (egen skala)

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon				x		Ulike naturformer og vegetasjonsmiljø. Kupert terreng, bestående av bergterreng, gressletter og skog dominert av gran, men med innslag av løvtrær.
Tidsdybde og kontinuitet					x	Automatisk fredede kulturminner er registrert, herav ett i planområdet.

Helhet og sammenheng		x				Områdets utforming gir god helhet og sammenheng, men har redusert tilgjengelighet og fremkommelighet pga. kupert terreng og skog, enkelte steder.
Brudd og kontrast	x					Naturen med skog og golfbanen utgjør en kontrast i dagens situasjon
Tilstand og hevd		x				Landskapet er preget av turstier. Landskapet er ikke skjøttet, bortsett fra bebygde områder, Trones gård og golfbanen. Det foreligger en skjøtselplan både for gårdens eksisterende skog og gravhauger som videreføres.
Inntrykksstyrke og utsagnskraft			x			Møtet mellom bebygde arealer, golfbanen, skogen, kulturminnene og fjorden og er dominerende landformer.
Lesbarhet				x		Spennende, allsidig terreng.
Tilhørighet og identitet			x			Sentrumsnært område med servicefunksjoner og møteplasser for kultur, idrett og frivillige lag og organisasjoner i nær omkrets.

Samlet verdi for området: ***

Verdivurdering:

Området er representativt for sjønære områder. Det har gode landskapskvaliteter, men deler av området er mindre egnet til utnyttelse pga. bratt og utilgjengelig topografi.

Trinn 2: Virkning/omfang

Fritidsboligene er ikke detaljprosjektet, men det foreligger planer for størrelse, utforming og standard. Det er meget viktig at arkitekturen er med på å gjøre boligfeltet særegent og attraktivt. Arkitekturen skal bygge opp under og styrke opplevelsene av landskapet, havet og lyset og utsikten, men samtidig ikke være så ruvende at bildet av Troneshalvøya fra sjøsiden forandres totalt.

Det legges stor vekt på å unngå silhuettvirkninger av bebyggelsen, sett fra sjøen. Bebyggelsen vil bli nøye tilpasset terrengformasjonene.

Masseforflytning utføres på en slik måte at det unngås sjenerende skjæringer i landskapet. Veier følger terrengkoter på en slik måte at det ikke skal oppstå større skjæringer eller fyllinger. Det er i utgangspunktet ikke planlagt tilførsel av masser til området. Skråninger og fyllinger skal tildekkes med jord.

Tiltaket i forhold til dagens landskapsbilde:

Visuelt vil bebyggelsens utforming bli annerledes enn den tradisjonelle småhusbebyggelsen som Troneshalvøya forbindes med, og deriblant tilliggende boligfelt på Tronestangen. De fleste boligene i nærområdet er tradisjonelle en-to etasjes trehus med saltak.

Ambisjonen er at tomtene utvikles med et overbevisende og tidsmessig bygningsmiljø som forholder seg positivt til utviklingen i området generelt. Den foreslåtte bygningsstrukturen, bestående av klyngedannelser av nabohus, kan tilpasses terrenget både horisontalt og vertikalt. Enkeltelementene innenfor klyngen plasseres i landskapet både i forhold til topografi og klima. Den enkelte hytten skal kunne ha et lite fotavtrykk, men i koblingen kan bebyggelsens ulike plan ta nivåforskjeller i terrenget. Samtidig skapes private og skjærmede uterom og utsikten mot sjøen ivaretas for samtlige hytter. Det legges for øvrig stor vekt på å ivareta områdets grønne kvaliteter og minimere inngrep i naturen.

Etablering av nye hytter vil sette preg på stedet og vil i noen grad være synlig i forhold til det nære bygningsmiljø. Selv om det bygges terrengtilpassede bygninger vil nyetableringen bli

relativt merkbar. Valg av arkitektonisk uttrykk og bruk av “nye” materialer vil også gjøre noe med stedet. Samtidig vil en bygning med flere etasjeplan integrert i landskapet også kunne fremstå som et nytt og positivt landemerke.

Området endres ikke vesentlig i forhold til det frie og store utsynet mot sjøen. Fjerning av noe av vegetasjonen vil skape bedre utsikt.

Trinn 3: Konsekvens

Faktor	0-alternativet	Full utbygging, ca. 30-40 boenheter
Topografi	Ingen endring. Verdi: 0	Noen endringer i områder hvor det foretas masseflytting i forbindelse med veibygging og tilrettelegging for bebyggelse. Konsekvens: -
Landskapsrom	Endringer kan oppstå som følge av gjengroing og evt. hogst. Verdi: 0	Formen på enkelte landskapsrom endres som følge av tiltaket. Nøye tilpasset bebyggelse vil forskjønne og berike landskapsbildet og opplevelsen av landskapet. Konsekvens: -
Skalaform	Ingen endring. Verdi: 0	Enkelte landskapsrom får mindre skala. Konsekvens: 0
Sjø	Ingen endring. Verdi: 0	Visuelt vil det bakenforliggende området miste noe av det frie og store utsynet mot sjøen. Haugene tas vare på mellom bebyggelsen så langt det er mulig. Hyttene er tenkt innpasset i terrenget med omhu mellom naturlige høydedrag. En vellykket arkitektonisk løsning vil kunne bli en berikelse i landskapet. Terrenget mot sjøen, som er bratt bergterreng, er lite egnet for opphold og turgåing. Tiltak i bebyggelsesområdet vil dermed ikke redusere dagens mulighet til å gå langs sjøen. Konsekvens: +
Vegetasjonsbilde	Endringer kan oppstå som følge av hogst og gjengroing. Verdi: -	Vegetasjonen i friområdet bevares i stor grad, bortsett fra områder hvor det skjer tiltak i forbindelse med opparbeidelse av tomter, veier og øvrig ny infrastruktur. Eksisterende skjøtselplan videreføres. Konsekvens: -
Randsoner	Ingen endring Verdi: 0	Noe brudd på randsoner, men det legges vekt på å tilpasse bebyggelsen i terrenget slik at det unngås silhuettvirkninger sett fra sjøen. Konsekvens: -
Utsikt	Ingen endring Verdi: 0	De mest brukte utsiktspunktene bevares Konsekvens: -
Helhet (L, M, S)	Stor -Dominerende bergterreng	Middels -Sammenhengende skrått/kupert terreng. -Bebyggelsen vil bryte helheten noe
Variasjon (L, M,S)	Liten -Årstidsvariasjon i noen grad	Liten -Årstidsvariasjon i noen grad
Intensitet	Middels	Middels

(L, M,S)	-Kontrast sjø og terreng	-Kontrast sjø, terreng og ny bebyggelse
Opplevelsesverdi (L, M, S)	Stor -Årstidsvariasjoner preger bruken av området	Stor -Årstidsvariasjoner preger bruken av området
Synlighet (L, M, S)	Liten -Synlig fra sjøen	Liten -Bebyggelsen lite synlig i randsonen fra sjøen
Biologisk mangfold og naturverdier	Ingen konflikter Verdi: +	Vegetasjonen i friområdet bevares, bortsett fra områder hvor det skjer tiltak i forbindelse med massetak, opparbeidelse av veier og øvrig ny infrastruktur. Iht. rapport vedr. konsekvenser for flora og naturtyper er det ikke registrert spesielle konflikter mellom påviste naturverdier og skisserte utbyggingsplaner. Konsekvens: -
Landskap og estetikk	Ingen endring. Verdi: +	Forbedrede miljømessige kvaliteter med hensyn til bygningsmiljøet i området. Nøye tilpasset arkitektur vil forskjønne og berike landskapsbildet og opplevelsen av landskapet. Konsekvens: ++
Kulturminner og kulturmiljø	Registrerte automatisk fredede kulturminner. Verdi: +++	Registrerte kulturminner hensyntas i reguleringsbestemmelsene. Konsekvens: -
Reiseliv	Mye brukt område. Verdi: ++	Bedre tilgjengelighet til friområdet. Konsekvens: +++
Folkehelse	Området ligger nært opptil et friområde. Verdi: ++	Bedre tilgjengelighet til friområdet. Det skal stiftes en hytteforening som sammen med grunneier skal forvalte skjøtsel av utearealet. Konsekvens: +++
ROS	Ingen spesielle. Verdi: 0	Konsekvens: 0

De negative konsekvensene kan sammenfattes i to hovedområder:

- Formen på landskapsrommet endres noe som følge av tiltaket
- Bebyggelsen vil i noen grad bli sett i randsonen fra sjøen
- Bebyggelsen kommer nærmere innpå kulturminnene

De positive konsekvensene ved tiltaket vurderes å være knyttet til

- Nye terrengtilpassede fritidsboliger nær Verdalsøra
- Det legges vekt på god estetisk utforming av bebyggelsen og landskapet omkring
- Opplevelsesverdier: Friområdet blir lettere tilgjengelig for både beboere og andre
- Nøye tilpasset bebyggelse i forhold til naturens linjedrag vil forskjønne og berike landskapsbildet og opplevelsen av landskapet i området, og dermed øke kvaliteten på området.
- Det skal stiftes en hytteforening som sammen med grunneier skal forvalte skjøtsel av utearealet.

Tiltaket vurderes å ha null/middels konsekvens sammenliknet med 0-alternativet (0)

Avbøtende tiltak:

- Massetak og fremføring av teknisk infrastruktur gjøres på en slik måte at det oppstår minst mulig sår i terrenget.
- Bebyggelsen terrengtilpasses
- Vellykket arkitektonisk utforming av bebyggelsen sikres i form av juridisk bindende illustrasjoner til reguleringsplanen

8.4 Friluftsinnteresser

Innledning:

Planområdets beliggenhet innenfor LNFR-område, samt del av område for golfbane og jordbruk, er utløsende for krav om konsekvensutredning (KU). I KU er bl.a. DN Håndbok 18-2001 Håndbok gjennomgått mht. forhold som skal utredes.

Nasjonale mål for friluftslivet:

Nasjonalt mål, iht. Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) om friluftsliv er at alle skal ha muligheten til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers.

Nasjonale resultatmål:

1. Friluftsliv basert på allemannsretten skal holdes i hevd i alle lag av befolkningen.
2. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle et brukbart friluftsliv
3. Område av verdi for friluftslivet skal sikres slik at det fremmer miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting, og at naturgrunnlaget blir tatt vare på
4. Ved boligområder, skoler og barnehager skal det være god tilgang til trygg ferdsel, lek og annen aktivitet i en variert og sammenhengende grønnstruktur med gode omkringliggende naturområder

Plan- og bygningslovens § 1-8 bestemmer generelt forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag. I 100-metersbeltet langs sjøen skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. I endret plan- og bygningslov av 2009 er 100-metersgrensen opprettholdt for utbygging i planer som ikke angir annen byggegrense, dvs. annen byggegrense kan fastsettes i kommuneplanens arealdel eller i reguleringsplan.

Kommunen skal som friluftsmyndighet fremme friluftsmål innenfor sitt område, og ivareta allmennhetens interesser i alle saker som berører friluftslivet (§ 22). Allemannsretten, retten til ferdsel og opphold i utmark, er fundamentet for utøvelse av det "enkle" friluftslivet. Den gir oss rett til å gå fotturer i skog og fjell, gå på ski og ake i marka om vinteren og sykle og ri på stier og veier. Allemannsretten nedfelt i Friluftsloven bygger på respekt for miljøverdier, eiere og andre brukere. I utmark kan en ferdes overalt til fots og på ski og raste hvor man vil.

Utbygging i strandsonen skal skje i henhold til Lov om forvaltning av naturens mangfold § 7 og prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn for retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Viktige nasjonale mål er at strandsonen skal bevares som verdifullt natur- og friluftsområde, og sikres god tilgjengelighet for allmennheten. Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk (St.melding 21/2004-2005: regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand).

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen forutsetter at barn og unges interesser sannsynliggjøres i arealsammenheng.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune ivaretar fylkeskommunes politikk i kystsonen gjennom Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag. I planen beskrives følgende om rekreasjon og friluftsliv:

«Kysten representerer store verdier i reiselivssammenheng og for rekreasjon og friluftsliv. I enkelte deler av landet har det vært til dels store konflikter mellom næringsinteresser og grupper som benytter kystsonen til fritidsformål og friluftsliv. Selv om det har vært tilløp til motsetninger også i Nord-Trøndelag, oppleves konfliktnivået som lavt. Gode planleggingsprosesser vil bidra til en fornuftig sameksistens mellom ulike interesser også i tiden som kommer.»

På kommuneplannivå gjelder bestemmelser og retningslinjer i kommuneplanens arealdel.

Plan- og dispensasjonspraksis for tiltak i 100-metersbeltet skal praktiseres i henhold til lokale og geografiske forhold. Dersom kommunen finner å legge til rette for bruk i 100-metersbeltet, skal det tas særlige hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser og det skal stilles krav som sikrer god landskapstilpasning, byggeskikk og allmennhetens tilgang og ferdsel.

Begrepet naturmiljø omfatter også ivaretagelse av biologisk mangfold selv om det ikke er nevnt direkte i loven. Naturmiljøbegrepet omfatter det biologiske mangfoldet sammen med ivaretagelse av friluftsliv- og landskapsverdier i videste forstand. I området med sterk konkurranse om strandsonen er det spesielt viktig å unngå bygging, av hensyn til allmenne interesser.

Det vesentlige vil være å utforme plan- og reguleringsbestemmelser som sikrer at planens mål kan oppnås gjennom en plan med høy funksjonell og estetisk kvalitet, som tar hensyn til naboer, landskapsbildet, byggeskikk, støy, trafikale forhold på land og sjø, biologisk liv på land og i sjø, og friluftsliv med særskilt vekt på allmennhetens tilgang til ferdselsmuligheter i strandsonen.

Konsekvensene for friluftslivet utredes med særskilt fokus på utbyggingstiltak i strandsonen og økt aktivitet. Det utredes hvorvidt tiltaket vil føre til økt privatisering av strandsonen eller bedret tilgang. Evt. avbøtende tiltak eller restriksjoner vurderes.

Influensområdet:

Influensområdet i friluftssammenheng betraktes som hele Troneshalvøya, vest for Ev. 6. LNFR-området i kommuneplanens arealdel følger strandlinja i et ca. 50 meter bredt belte fra boligfeltet på Sørskaget, rundt enden av Tronestangen og frem til Nordskaget. Derfra går LNFR-området i et smalere belte langs toppen av Blåberga.

Området midt på Troneshalvøya er avsatt som detaljeringssone i kommuneplanen. I reguleringsplan for Golfbane Trones er detaljeringssonen avsatt til golfbane.

I kommuneplanens arealdel er de to delfeltene i hovedsak disponert til LNFR-områder, der fritidsbebyggelse ikke er tillatt. Planområdet ligger tett inntil etablert boligfelt på nordsiden. Ytre del av Tronestangen er i stor grad disponert til golfbane i de områdene som ikke allerede er bebyggt eller er dyrket mark. Strandsonen på hele sørsiden av Tronestangen er angitt som viktig naturtype; Strandegn og strandsump, i Naturbase. Dette strandområdet ligger imidlertid ca. 450 meter fra planområdet.

Ca. halve planområdet ligger innenfor 100-metersbeltet langs sjøen. Gjennom planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen er strandsonen på østsiden av Trondheimsfjorden definert som område med høyt gress. Regional plan for arealbruk gir mulighet for ytterligere differensiering av strandsonen gjennom kommunal oversiktsplanlegging. I kommuneplan for Verdal er det angitt en del muligheter for unntak fra forbud i 100-metersbeltet, men disse omfatter ikke fritidsbebyggelse. Generelt forbud i 100-metersbeltet står dermed fortsatt ved lag.

Metode:

Den offentlige definisjonen av friluftsliv i St.melding nr. 40 (1986) og senere stortingsmeldinger om friluftsliv er *"Opphold og fysisk aktivitet i friluft og fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse"*.

Begrepet friluftsliv har tradisjonelt vært forbundet med aktiviteter som ikke krever tilrettelegging men utfoldes i naturomgivelser. Den mer moderne tolkningen av friluftslivet krever større grad av tilrettelegging og har mer intensiv utnyttelse av områdene. Eksempel på tilrettelegging for friluftsliv kan være preparerte skiløyper, merkede turløyper, etablering av hinderløyper og fugletårn. I registreringen av friluftsliv er alle friluftaktiviteter medtatt uten å skille mellom tradisjonelt og moderne friluftsliv.

Områdene og friluftslivet beskrives ut fra faktisk bruk i dag; aktiviteter, ferdsel og intensitet. Egnethet omtales i mindre grad da etablerte aktiviteter ofte er et resultat av egnethet. Opplevelsesverdi innbefatter naturegenskaper, dyr- og fugleliv, estetiske kvaliteter, m.m.

En klar forutsetning for etablering av hyttefelt vil være at det gjøres på en slik måte at det ikke går på bekostning av tilgjengeligheten i strandsonen. Eventuelle ulemper med etablering av hyttefelt må avveies i forhold til positive virkninger en etablering av hytter vil gi for området.

Reguleringsplanen og utbyggingen med fritidsboliger søkes sikret en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov (jfr. Brundtland-kommisjonen; Bærekraftig utvikling). Dette betyr at all virksomhet utøves i samsvar med prinsippene for en økonomisk, sosialt/kulturelt og økologisk bærekraftig utvikling. En overordnet målsetting er derfor å opparbeide og utvikle hytteområdene til attraktive områder med en miljømessig profil som ivaretar lokale verdier på en fremtidsrettet og bærekraftig måte. Naturlige temaområder vil bl.a. være transport/logistikk, arealutnyttelse, grønnsstruktur, materialvalg, nye ressursvennlige løsninger innen teknologi, energi, enøk, avfallsminimering/gjenvinning m.m.

For verdivurdering av estetisk opplevelsesverdi og estetiske kvaliteter refereres det til temaet landskapshensyn.

Tilslutt veies friluftsområdets verdi opp mot tiltakets omfang.

Trinn 1: Verdi

Friluftsliv er en viktig del av nordmenns hverdag. Undersøkelser viser at åtte av ti er ute i naturen i fritida. Nordmenn bruker stadig mer tid til fritidsaktiviteter, i gjennomsnitt én time og ett kvarter mer i 2000 enn i 1971. Til idrett og friluftsliv har tidsbruken økt fra 28 minutter per dag i 1971 til 31 minutter i 2000.

Tidligere dominerte nyttebetonte aktiviteter som jakt, fangst, fiske og bærplukking. I dag er spasertur i nærområdet, soling, fottur og bading de fire mest populære utendørsaktivitetene. I den senere tid har vi fått mer og mer fritid, mens en stadig større del av befolkningen bor i byer og tettsteder med større avstand til natur og naturpregede områder.

For de fleste er naturopplevelse selve kjernen i friluftslivet. Gode muligheter til å drive friluftsliv gir økt livskvalitet, trivsel og helse. Det gir grunnlag for verdifullt fellesskap hvor en lærer å bli glad i naturen. Nærhet til naturen er også med på å øke forståelsen for verdifulle kvaliteter i norsk natur. Gjennom friluftslivet kan vi derfor også skape et engasjement for å verne om natur og miljø.

Et rikt organisasjonsliv sikrer at friluftslivet forblir en levende del av kulturen vår. Det har i stor grad vært opp til frivillige organisasjoner å stimulere til aktivitet og motivere folk flest til å

bruke naturen. Det offentlige har konsentrert innsatsen om fysisk tilrettelegging, men også på dette feltet har private og organisasjoner bidratt med stor interesse.

Det frie utsynet fra bakenforliggende områder til sjøen blir redusert i begrenset grad, siden bebyggelsen legges inn i "naturlige steder" i terrenget, hvor det er lagt vekt på å unngå bebyggelse på toppene, og siden bebyggelsen blir mer spredt enn i et ordinært boligfelt. Mest mulig av eksisterende vegetasjon ivaretas for at husene *blender* inn i terrenget.

Bygninger av høy arkitektonisk kvalitet, utført i materialer tilpasset de omkringliggende omgivelsene, vil ikke bli oppfattet som et fremmed element, men vil derimot berike opplevelsen av området. Foreslått bebyggelse er fritidsboliger med flate eller lett hellende tak. Fordelen med flate/lette hellende tak i dette området er flere enn ved saltak. Bebyggelsen vil fremstå mer dempet i terrenget, det er lettere å oppnå en sammenkobling av ulike plan i det kupert terrenget og det ligger til rette for å skape generøse takterrasser både for egen fritidsbolig og for bakenforliggende fritidsboliger.

Verdivurdering:

For ferdsel gjennom området har hovedstien og de mest brukte utsiktspunktene med utsikt over sjøen stor verdi.

Tinn 2 Virkning/omfang:

Med bruk av utmarksområder og kulturlandskap til friluftsliv følger det ikke bare rettigheter, men også ansvar og plikter. Friluftsløven setter krav om at ferdselen ikke skal være til vesentlig skade eller ulempe for grunneier eller andre interesser. Det er registrert økende tendens fra hytteiere og grunneiere til å privatisere områder som etter friluftsløven er å betrakte som utmark, som for eksempel skilting.

Trones er en liten halvøy som stikker ut i Trondheimsfjorden. Verdal kommune har svært kort kystlinje og Trones utgjør dermed en stor del av denne. Kommunens totale strandlinje er ca. 12,5 km lang, hvorav ca. 4 km utgjør strandlinjen langs Troneshalvøya. Troneshalvøya er derfor et verdifullt område når det gjelder tilgang til og opplevelser av sjø og det er viktig å ivareta dagens turstier og opprettholde fortsatt fri ferdsel langs strandlinjen.

Tronestangen er blant de mye brukte rekreasjonsområdene i Verdalområdet. Praktfullt og variert terreng gjør det attraktivt for de som vil gå korte turer og nyte utsikten til Trondheimsfjorden og omegnen fra stranden eller en av haugene i området. Området brukes i hovedsak til turgåing, jogging og sykling av lokalbefolkningen og turgåere/turister, både sommer og vinter. Det foregår også opphold, lek, soling, bading og fiske, men ingen etablerte fritidsaktiviteter utenom golfsport. De fleste bruker de etablerte turstiene som går både over høydedraget og langs sjøen, frem til enden av halvøya.

I uttalelsen fra Nord-Trøndelag Fylkeskommune (NTFK) vises det til at turveg langs Verdalsvassdraget går videre ut til Trones. En turvei rundt hele halvøya med åpent område langs sjøen vil være en viktig kvalitet som bør tas med ved øvrig planlegging på halvøya. Det er tidligere langt vekt på å ha et åpent belte langs sjøen ved etablering av golfbanen. Bredden på et belte langs sjøen må vurderes nøye også ut ifra landskapsform og kvaliteter på strekningen. NTFK mener den vurderingen bør ta utgangspunkt i en minimumsbredde på 50 meter. For å sikre mulighet for god tilgang langs sjøen forbi/gjennom hytteområdene må trase for turveg tas med i planområdet. Ikke minst for brukere av fritidsbebyggelsen vil dette være en viktig kvalitet. Internt i planområdet bør det legges til rette for aktivitetsområder, da områdene ellers er omgitt av bebyggelse og golfbane, som har noen begrensninger i tilgjengelighet for fri aktivitet.

NTFK påpeker at skisseforslag med plassering av ny bebyggelse viser et stort antall enheter, og tildelt nært inntil eksisterende bebyggelse. Det anbefales å øke avstanden til

eksisterende bebyggelse for å unngå gjensidig forstyrrelse. Dette må tilpasses muligheten for å ta vare på strandsonen, eksisterende vegetasjon og kulturminnene i området, anbefaler NTFK.

NTFK påpeker videre at temaet friluftsinnteresser også bør ta med både eksisterende turveg og muligheter for videre framføring av turveg rundt Troneshalvøya. Ivaretagelse av vegetasjon mener de bør dokumenteres under utredningstemaet Naturverdier.

Naturvernforbundet i Verdal (NV) viser til at det et stort antall personer som bruker Trones til å gå en tur, fiske, bade eller som lekeområde, noe de mener må tillegges stor vekt under behandlingen av saken.

Nærturområder som Trones påpekes å være svært viktige for folkehelsen. I Fysisk inaktive voksne i Norge (Yngvar Ommundsen og Anita A. Aadland) kan man lese at en tredel av Norges voksne innbyggere trener mindre en én gang hvert 14 dag, noe som koster samfunnet store summer hvert år. 2/3 sier at om de skal velge en type aktivitet de skal gjøre mer av/begynne med blir det fysisk aktivitet i naturen. Kort avstand til rekreasjonsområder er viktig for at man skal røre på seg. Området beskrives derfor å ha stor verdi for Verdal kommune som det er i dag.

NV ønsker ikke området utbygd med hytter og mener det heller ikke er behov for utbedring av dagens stier. De mener Trones allerede har et velutbygd nettverk av "gode gangtraseer", som hjelper både mosjonistene, og folk som er dårlige til beins å komme seg ut, samt travle syklistene å komme seg enkelt fram.

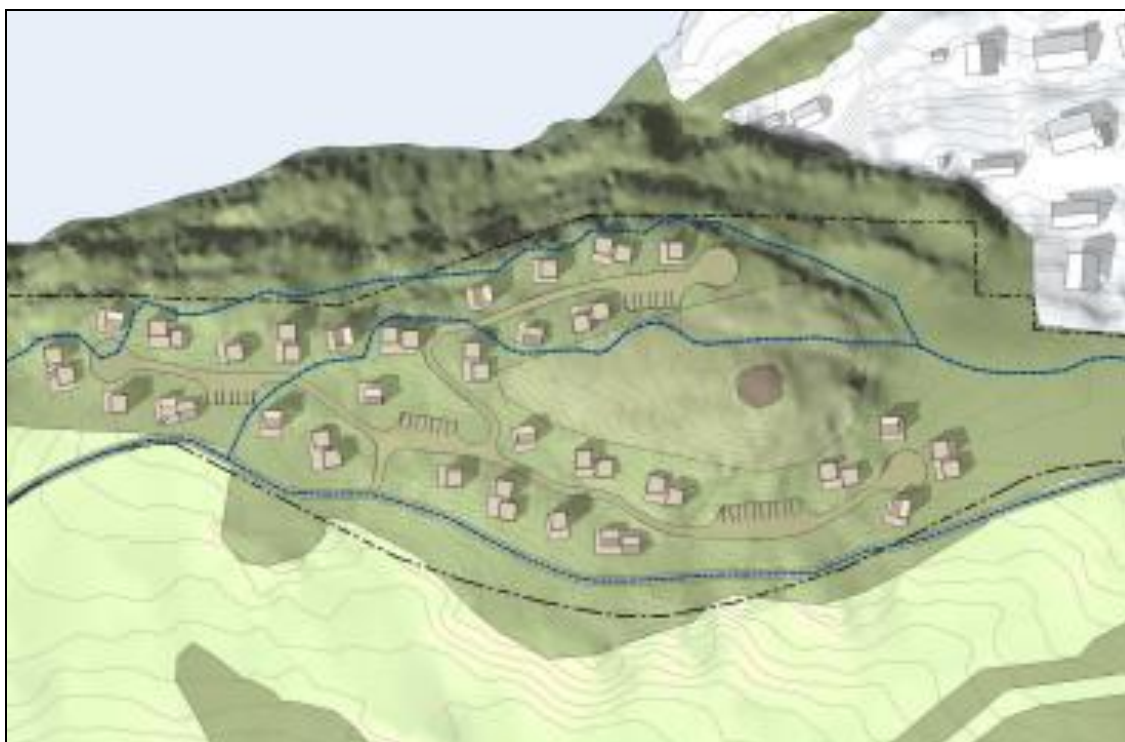
Planområdet blir liggende ca. 15 meter horisontalt fra sjøen mot nord. Sjøsiden nord for hyttefeltet består av bratt bergterreng og er lite tilgjengelig for turgåing. Tidligere felt B, som er tatt ut av planen, hadde ca. 30 – 40 meters avstand fra sjøen. Innspill til planforslaget mht. uheldige virkninger for strandsonen har vært fremsatt til planens tidligere felt B, og ikke til tidligere felt A (planområdet i denne planen). Dagens turstier ligger utenom hyttefeltet, bortsett fra turveien langs sydsiden av hyttefeltet, som blir erstattet av internvei i hyttefeltet. Det går ingen opparbeidede stier i områder hvor det planlegges bebyggelse.

I planforslaget legges det til rette for etablering av nye atkomststier til friområdet med sjøen og utsiktspunktene, slik at brukerne slipper å gå over privat hyttetomt for å komme til friområdet. Dagens stier utenfor planområdet vil også kunne gjøres lettere tilgjengelig. Tiltak her kan bl.a. være klopping over de våte partiene. Veier og stier skal dessuten skjøtsles slik at de gir naturlig og uskjemmende tilgang også for allmenheten ned til og langs sjøen.

Kartet under viser eksisterende hovedstier i forhold til eksisterende situasjon om med planlagt tiltak.

Hovedturstier, eksisterende situasjon. Stier - rød veier - gul

Eksisterende turstier tilpasset planen

Alle hyttene blir liggende på høydedrag, fra ca. kote 25 til 39 (NGO). På grunn av stor høydeforskjell mellom tursti og hyttetomter, vil avstanden fra stien til boligene bli oppfattet som større enn den horisontale avstanden.

Redusert størrelse på friområdet (LNFR) og økt ferdsel i forbindelse med hyttene kan være negative konsekvenser for friområdet, mens økt tilgjengelighet til friområdet og attraktive fritidsboliger med flott beliggenhet på utsiktstomter vil være av positivt betydning for regionen.

Trinn 3: Konsekvens

Faktor	0-alternativet	Full utbygging, ca. 30 – 40 enheter
Landskapsrom/natur- og kulturmiljø	Endringer kan oppstå som følge av hogst og gjengroing. Verdi: -	Vegetasjonen i friområdet bevares, bortsett fra områder hvor det skjer tiltak i forbindelse med opparbeidelse av tomter, veier og øvrig ny infrastruktur. Konsekvens: -
Utsikt	Ingen endring Verdi: 0	Noen utsiktspunkter i nordlige del av området kommer svært nær bebyggelsen. De mest brukte utsiktspunktene bevares. Konsekvens: -
Sjø	Ingen endring Verdi: 0	Dagens hovedturstier langs sjøen opprettholdes. Konsekvens: 0
Ferdsel/friluftsliv	Økende tendens. Verdi: +	Tilrettelagt bedre atkomst til friområdet, i form av utbedring av eksisterende stier og etablering av nye stier til utsiktspunkter. Konsekvens: +
Opphold	Økende tendens. Verdi: +	Bedre tilgjengelighet til friområdene. Konsekvens: ++
Bading	Ingen endring. Verdi: 0	Ingen tiltak ved badeplasser. Verdi: 0
Synlighet	Ingen endring Verdi: 0	Hyttene tilpasses terrenget lokalt. Det legges stor vekt på å unngå uheldige silhuettvirkninger, sett fra sjøen. Konsekvens: -
Frihet	Ingen endring Verdi: 0	Noen områder blir privatisert som følge av utbyggingen. Konsekvens: --
Opplevelsesverdi	Opplevelse av årstids-variasjoner Verdi: ++	Noe redusert opplevelsesverdi pga. redusert størrelse på friarealet, men samtidig lettere tilgjengelig. Stor opplevelse for hytteeierne. Konsekvens: +
Tilgjengelighet	Ingen endring Verdi: 0	Bedre tilgang for allmennheten til strandsonen Konsekvens: ++
Universell utforming	Dagens turstier, samt atkomsten til disse er krungete. Verdi: -	Bedre tilgjengelighet til og i friområdet. Konsekvens: ++
Båtliv	Ingen endring. Verdi: 0	Området er ikke utpreget for båtliv, pga. grunt farvann syd for Tronestangen. Hytteområdet etableres høyt i terrenget og anses ikke å få konsekvenser for båtlivet. Konsekvens: 0
Atkomstmuligheter mellom land og sjø	Ingen endring Verdi: 0	Planområdet grenser ikke til sjøen. Båthavn er etablert på Nordskaget. Konsekvens: 0

Akvakultur	Ingen endring Verdi: 0	Ingen endring. Ingen tiltak i eller ved sjø. Fiskeplass fra berg nord for planområdet blir ikke berørt. Konsekvens: 0
Biologisk mangfold	Ingen kjente Verdi: 0	Ingen vesentlige konsekvenser, iht. rapport utarbeidet av Miljøfaglig Utredning Konsekvens: 0
Barn og unge	Økende tendens, men ikke tilrettelagt som lekeområde. Verdi: +	Økt tilgjengelighet til friarealet. Tiltaket bidrar til bedre tilrettelegging for barn og unge. Konsekvens: +++
Folkehelse	Mye brukt friområde. Verdi: ++	Økt bruk av friområdet pga. økt tilgjengelighet. Hytteeiere knyttes til området. Konsekvens: +++

De negative konsekvensene kan sammenfattes i følgende hovedområder:

- Redusert frihetsfølelse
- Styrker ikke friluftsinnteresser i seg selv
- Hytteområdet berører ikke strandsonen, men kan oppfattes som delvis privatisering av strandsonen.

De positive konsekvensene ved tiltaket vurderes å være knyttet til

- Opplevelsesverdier: Friområdene gjøres lettere tilgjengelig
- Nøye tilpasset og arkitektonisk vellykket bebyggelse vil forskjønne og berike landskapsbildet og opplevelsen av landskapet
- Nye og attraktive fritidsboliger nær Verdal sentrum
- Nøye tilpasset bebyggelse i forhold til naturens linjedrag vil forskjønne og berike landskapsbildet og opplevelsen av landskapet i området, og dermed øke kvaliteten på området. En vellykket arkitektonisk løsning vil også kunne bli en berikelse i landskapet.

Tiltaket vurderes å ha lav positiv konsekvens sammenliknet med 0-alternativet (+)

Avbøtende tiltak:

- Vegetasjonen i friområdet bevarer, bortsett fra områder hvor det skjer tiltak i forbindelse med hyttebygging, opparbeidelse av veier og øvrig ny infrastruktur.
- Eksisterende hovedstier opprettholdes og erstattes med nye der stier berøres.
- Tilgjengeligheten for turgåere til området gjøres bedre, i form av utbedring av eksisterende stier og etablering av nye atkomster til friområdet.

8.5 Kulturminnehensyn

Innledning:

Formålet med analysen er å frambringe kunnskap om kulturmiljøverdiene i influensområdet og belyse hvordan tiltakets alternativer vil kunne påvirke kulturminner og kulturmiljø. Det skal tydeliggjøres hvilke alternativ som er best og dårligst for fagtemaet.

Kulturminner og -miljøer er definert i lov om kulturminner. Automatisk fredede kulturminner og kulturmiljø er i lov om kulturminner § 2 definert som følger:

"Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter som det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes området hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller

sammenheng. Etter denne lov er det kulturhistorisk eller arkitektonisk verdifulle kulturminner og kulturmiljøer som kan vernes.”

Automatisk fredede kulturminner er alle spor etter menneskelig aktivitet fra oldtid og middelalder. Det vil si frem til 1537. Den automatiske fredningen innebærer at alle slike kulturminner er fredet uten at det foreligger vedtak. Det vil også si at fredningen gjelder selv om kulturminnet ikke er registrert tidligere. De automatisk fredede kulturminnene kan være boplasser, arbeids- og verkstedplasser, spor etter åkerbruk, vegfar og -merker, forsvarsverk, tingsteder og kultplasser, bergkunst og løse stein med innskrifter eller bilder, steinsetninger, gravminner med mer. Departementet avgjør i tvilstilfelle med bindende virkning om et kulturminne er automatisk fredet etter bestemmelsen her.

Nyere tids kulturminner er kulturminner etter 1537. Det kan være bevaringsverdige bygninger til andre spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder steder som det knytter seg historiske hendelser til, tro eller tradisjon. Det kan også innbefatte trær og vegetasjon.

Influensområdet:

Influensområdet er definert som området i og rundt planområdet som kan ha overordnet betydning for elementer som ligger i planområdet. Det er vanskelig å gi presise avgrensninger av influensområder. For temaet kulturminner og kulturmiljø er det formålstjenlig å bygge på generelle landskapsanalyser som tar for seg visuell influens, samt omkringliggende områder som kan bli påvirket av det nye tiltaket. I dette landskapet, med planområdet definert som reelt område for tiltak i grunnen, er det naturlig å definere influensområdet som selve planområdet inkludert arealet ned til sjøen ved Sørskaget. Innsatsen i arbeidet skal legges i selve planområdet og nye aktiviteter som tiltak vil relatere.

Registrert gravrøys på toppen, i bakgrunnen (Foto NTFK)

Metode:

Etter kulturminnelovens § 9 har tiltakshaver plikt til å undersøke om tiltaket vil komme i konflikt med loven. Denne undersøkelsesplikten må ikke nødvendigvis oppfylles i en konsekvensutredning, men konsekvensutredningen skal gi en vurdering av konsekvenser for synlige og/eller kjente fornminner innenfor det gjeldende området og vurdere potensialet for

ytterligere fornminner under bakken. I tillegg skal utredningen som nevnt vurdere enkeltobjektene sammenheng og omgivelser. Beskrivelsen må omfatte hele det området som kan bli direkte eller indirekte påvirket, uansett hvilken grad av formelt vern disse omgivelsene har.

Konsekvensutredningen skal vurdere objektene type og kvalitet, hvordan og i hvilket omfang objektene berøres av inngrepet.

Nord-Trøndelag fylkeskommune (NTFK), Kulturavdelinga har gjennomført en arkeologisk overflaterregistrering i de aktuelle områdene i juli og august 2014. Rapport fra registreringen er datert 01.09.14. I tillegg til denne rapporten foreligger en kulturminnefaglig uttalelse fra NTFK v/Lars Forseth av 17.06.16. Vi gjør oppmerksom på at begge rapportene er uttalelse til både gjeldende planområde og tidligere felt B. Av automatisk fredede kulturminner som fremheves, ligger bare ett (Blåberga) innenfor planområdet etter at felt B er tatt ut.

Miljøfaglig Utredning (MU) har utarbeidet rapport «Konsekvenser for flora og naturtyper av nytt hyttefelt» av 01.10.14 som vedlegg til planbeskrivelsen. For detaljer vises det til denne. Nedenfor er det gitt en oppsummering av rapporten samt en konsekvensvurdering basert på innholdet i rapporten.

Sammendrag og konklusjon (Utdrag av rapport fra NTFK):

«På grunn av planlegging av ny fritidsbebyggelse på Tronestangen i Verdal kommune gjennomførte Nord-Trøndelag Fylkeskommune en arkeologisk overflaterregistrering i de aktuelle områdene i løpet av to enkeltdager i juli og august 2014. Det ble påvist i alt 5 nye kulturminner og 11 kjente kulturminner fikk korrigert kartfesting. Disse er tilgjengelige i Askeladden.

Tronestangen utgjør et svært spennende kulturlandskap, og slik sett er det ingen overraskelse å kunne påvise nye kulturminner under feltarbeidet. Alle kulturminner er lagt inn i Askeladden, og geometrien på disse kan hentes inn herfra eller som WMS-tjeneste gjennom andre kartløsninger, for eksempel www.gint.no eller www.skoglandskap.no.»

I de aktuelle områdene var det flere kjente kulturminner fra før. Imidlertid viste det seg at flere av registreringene var relativt gamle (rundt 1970). På denne tiden hadde man ikke GPS, og triangulering utfra landskapstrekk eller bygninger som kanskje ikke finnes lenger gjør lokaliseringen usikker. Derfor kan kartfestingen være unøyaktig eller direkte feil. Det ble bl.a. under siste registrering oppdaget at det ene kjente feltet midt inne i feltet ved Sørskaget var svært omtrentlig beskrevet i Askeladden, og at de enkelte røysene ikke hadde egen geometri.

Overflaterregistreringer av de utvalgte områdene ble foretatt, både for å gjøre en kontrollregistrering av de kjente kulturminnene og en nyregistrering av eventuelle nyoppdagede kulturminner. NTFK hadde mulighet for å gå inn med gravemaskin for å grave søkesjakter eller snitte uavklarte røysar, men valgte å ikke benytte dette da de følte seg trygge på de registreringene som ble gjort.

Kulturminnefaglig uttalelse fra NTFK v/Lars Forseth av 17.06.16:

Del av uttalelsen som har betydning for influensområdet gjengis her.

I området på Trones er det registrert 69 enkeltminner fordelt på 15 felt i askeladden. I tillegg er det gjort 14 funn på gården jfr UNIMUS basen. I og rundt golfbanen som ble etablert på 1990t ligger det mange store gravrøysar. Noen av disse kan gå tilbake til bronsealder (1500 f.kr – 500 f.kr). Hovedtyngden er nok fra eldre og yngre-jernalder. Disse gravminnene er lagt slik i terrenget at de optimaliserer utsyn fra dem (dersom du står på en av dem), men og at de skal være synlige fra sjøen og områdene innafor Trones (til dels Fleskhus og Åkerhus, Myr). Det er derfor viktig i slike områder at ikke siktlinjer fra gravene brytes og det legges bebyggelse som forstyrrer dette rett ved dem. Maksimal gesimshøyde settes til maks kote

46 moh., av hensyn til gravrøysa som har sin start på kote 46.

Trinn 1: Verdi

Kulturminneloven presiseres ved å fastslå at kulturminner må være verdifulle. Dette impliserer at kulturminner må ha verdi for noen. Kulturminneforvaltningen deler gjerne verdien inn i tre grupper; kunnskapsverdier, opplevelsesverdier og bruksverdier.

Kulturminnene har en særlig betydning som kilde til kunnskap om forståelse av fortida. Dette gjelder ikke bare for arkeologer der kulturminnene per definisjon er den viktigste kilden til kunnskap. Kulturminner er viktige bærere av kunnskap og kan fortelle om måter å gjøre ting på, om tradisjoner og organisering av samfunnet som ikke er dokumentert, eller som det ble snakket om. En håndverker kan for eksempel få kunnskap om hvordan et hus eller en båt ble bygget ved å studere spor og merker i tømmeret.

Opplevelsesverdiene er knyttet til allmennhetens eller ulike gruppers opplevelser og kan slik sett sies å ha en mer personlig forankring enn kunnskapsverdiene. Mange av opplevelsesverdiene er knyttet til hvordan kulturminnene påvirker oss både som enkeltmennesker og som fellesskap.

Kulturminnene kan knyttes til videreføring av dagens bruk og danne grunnlag for ny verdiskapning og endret bruk, der verdiene både kan ivaretas og økes. Verdiene kan imidlertid også reduseres gjennom manglende eller feilaktig bruk.

Ulike verdier knyttet til kulturminnene utelukker ikke hverandre, men komplimenterer og styrker hverandre. For mindre prangende kulturminner, som her er tilfelle, er det behov for kunnskap og formidling for å si at de har opplevelsesverdi. Dette gjelder særlig mange av de arkeologiske kulturminnene som ser ut som natur og er overgrodd av vegetasjon.

Oppsummering:

Formidling av historie og utnyttelse i opplevelsessammenheng har høy opplevelsesverdi og kunnskapsverdi, men i mindre grad bruksverdi.

Trinn 2: Virkning/omfang

Området er et attraktivt område, både som bolig- og hyttefelt og turområde. Det går bl.a. en mye brukt tursti rundt deler av halvøya. I rapporten fra NTFK fremheves det at Trones bærer preg av å ha vært et attraktivt område også i tidligere tider. Før registreringen i 2014 var det registrert 69 automatisk fredede kulturminner på gnr. 6 bnr. 1, fordelt på 16 lokaliteter. De fleste av disse er gravhauger eller gravrøysar, med det finnes f.eks. også bautasteiner.

Gårdstunet på Trones ble lokalskadet av brann i 1961. Etter dette bestemte eierne seg for å oppføre nybyggene i lokalt tilvirket teglstein. I 1995 ble boligen og driftsbygningen vedtaksfredet på grunn av sin særegne og nyskapende arkitektur.

Det er også opparbeidet en 18-hulls golfbane på Trones, der man i samarbeid mellom grunneierne og fylkeskommunen har innarbeidet flere av kulturminnene i golfbanen og utarbeidet en skjøtselplan for disse.

Sørskaget: Lokalitet 56076 er en lav gravhaug mens lokalitet 56075 er en relativt stor fylt steinring. Lokalitet 73504 er ikke spesielt godt beskrevet i Askeladden og det er heller ikke mye informasjon å hente i Topografisk arkiv ved NTNU Vitenskapsmuseet, der feltet står omtalt som «Gravfelt med minst 10 rundrøysar» med en samlet beskrivelse av røysene og en enkel kartslette. Siden feltet kan bli liggende midt i et hyttefelt (Merk: Ikke innenfor planområdet etter at felt B ble tatt ut), er det viktig at dette feltet får korrekt kartfesting og avgrensning. Det er ved registreringen funnet 9 av røysene, noe som anses å være en god kartfesting.

En ny gravrøys er registrert mellom gravfeltet og sjøen (lokalitet 177852), og noen nye røyser nesten helt nede ved sjøen (lokalitet 177853).

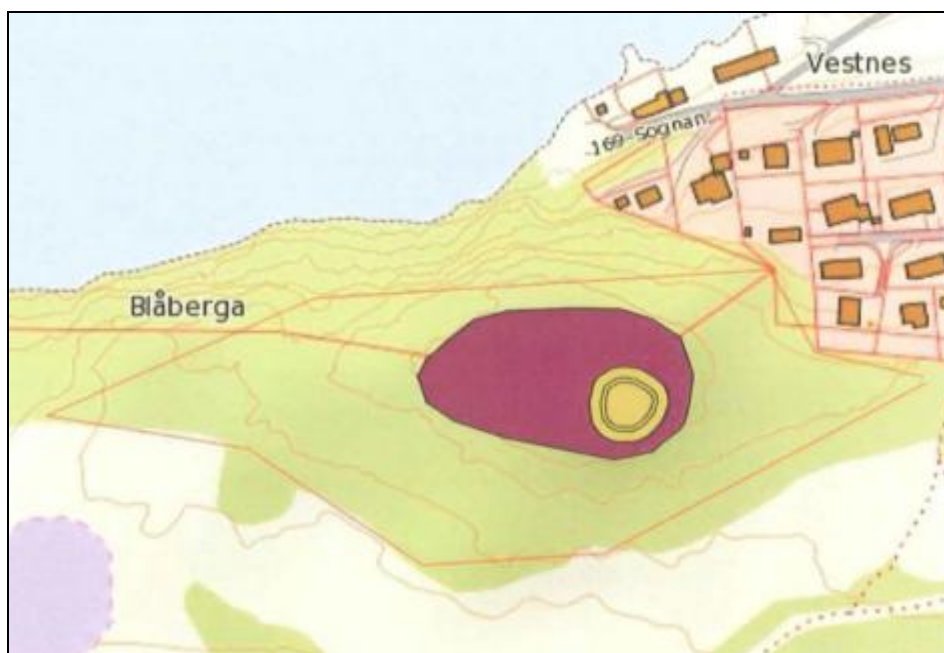

Gravrøys

Askeladden over området ved Sørskaget med nye kulturminner og korrigert geometri på kjente kulturminner

Blåberga: Røysa på toppen av Blåberget (i planområdet) var kjent fra før og har oppdatert geometri, lokalitet. NTFK påpeker at det er viktig å sikre at de planlagte fritidsboligene ikke bygges for nær røysa, slik at den får åpent lende rundt seg og kommer til sin rett på toppen av haugen. Gravrøyser som denne ble gjerne lagt godt synlig i landskapet og med fritt utsyn over et større område eller mot sjøen. Det er viktig å sikre at røysa på Blåberga også har fritt utsyn mot sjøen. NTFK har utarbeidet et forslag til vernesone rundt denne, se kartet under. Vernesonen er foreløpig ikke juridisk bindende, men bør innarbeides i reguleringsplanen, iht. rapporten fra NTFK, i form av hensynssone.

Blåberga med røysa i sennepsgult. Forslag til vernesone/hensynssone rundt røysa markert med lilla

Kulturminnene i planområdet må ivaretas i den videre planleggingen. I kunngjøringsinnspill viser Nord-Trøndelag Fylkeskommune til registreringsrapporten og ber om at rapporten tas hensyn til i reguleringsplanen. Det bemerkes spesielt at rapporten inneholder anbefalinger mht. hensynssoner. Hensynssonene rundt de automatisk fredede kulturminnene i planområdet må fastsettes i dialog med NTFK, opplyses det.

I revidert planforslag er hele området for bebyggelse lagt utenom hensynssonen.

Kulturminneområdet markeres på plankartet iht. NTFKs forslag. Gravhaug og røys får formålet Vern av kulturminner og kulturmiljø. Vernesoner omkring markeres som hensynssone Vern av kulturminne med skravur H730 på kartet og tillegges følgende bestemmelse (etter at felt B er tatt ut):

Kulturminneområdet, avsatt til vern av kulturmiljø eller kulturminner:

«Området omfatter et automatisk registrert kulturminner i form av gravrøys. Det er ikke tillatt med tiltak utenom det som utføres i forbindelse med utgraving og tilretteleggingstiltak for kulturminner og friluftsliv.»

Hensynssonen:

«Innenfor reguleringsområdet finnes det et automatisk fredet kulturminne. Dette er regulert som hensynssone H730_01 og omfatter en gravrøys. Dette området med hensynssone er båndlagt etter kulturminneloven. Inngrep eller tiltak som kan virke inn på dette kulturminnet er ikke tillatt, jfr kml §3.»

Nedenfor går funnstedene igjennom med henblikk på tiltakets omfang og en beskrivelse av konsekvensene. Det vises for øvrig til kapittelet "verdi" mht. virkning.

Funnene utenom Blåberga ligger ikke innenfor planområdet etter at planens felt B ble tatt ut, men ligger i influensområdet for dette temaet og skal utredes iht. planprogrammet.

0-alternativet vil i denne sammenhengen bety dagens situasjon uten ytterligere tiltak. Det er ikke grunn til å tro at det settes mindre fokus på kulturminnene enn tidligere, men heller tvert imot.

Trinn 3: Konsekvens

Faktor (funn) Lokalitet	0-alternativet	Tiltak iht. tiltakshavers forslag
ID 36738	Ingen endring. Verdi: ++	Inngrep nær kulturmiljøet kommer nærmere inn på kulturminnet. Økt fokus. Historien formidles. Konsekvens: ++
ID 56075 Lav gravhaug Sørskaget	Ingen endring. Verdi: ++	Fikk korrigert geometri. Konsekvens: ++
ID 56076 Relativt stor, fylt steinring Sørskaget	Ingen endring. Verdi: ++	Fikk korrigert geometri. Inngrep nær kulturmiljøet kommer nærmere inn på kulturminnet. Økt fokus. Historien formidles. Konsekvens: ++

ID 73594 Sørskaget Kulturmiljø	Ikke kartfestet. Fare for gjengroing. Verdi: -	Historien formidles. Inngrep nær kulturmiljøet kommer nærmere inn på kulturminnet. Konsekvens: -
ID 177852 Gravrøys Sørskaget	Ikke registrert tidligere. Fare for gjengroing. Verdi: -	Ligger «ensomt» til mellom gravfeltet og sjøen. Registrert ifb. planarbeidet. Konsekvens: ++
ID 177853 Røyser Sørskaget	Ikke registrert tidligere. Fare for gjengroing. Verdi: -	Beliggenhet nesten helt nede ved sjøen. Viktig å ta hensyn til når det tilrettelegges for ferdsel ned mot sjøen. Registrert ifb. planarbeidet. Konsekvens: +
Røys på toppen av Blåberga	Ingen endring. Verdi: ++	Tiltak kommer nærmere innpå kulturminnet. Økt fokus på kulturminnet. Konsekvens:-

Negative konsekvenser:

- Bebyggelse og terrenginngrep kommer nærmere inn på noen av kulturminnene
- Slitasje nær kulturminnene
- Arealet av vernesonen rundt kulturminnet blir redusert.

Positive konsekvenser:

- Det har oppstått behov for ytterligere kartlegging av kulturminnene i forbindelse med reguleringsplanarbeidet. Kartleggingen styrker kunnskapen om kulturminnene som grunnlag for formidling. Tiltak fører dermed til økt fokus på kulturminnene.
- Ved at kulturminnene blir nærmere lokalisert, gis mulighet for bedre skjøtsel, tilgjengelighet og synliggjøring av kulturminnene.

Det finnes kjente kulturminner innenfor og nær planområdet. Planforslaget medfører dermed følgende grad av negative konsekvenser for kulturminneinteressene (0)

Avbøtende tiltak:

Området med fortidsminner som er registreres inntas som hensynssone på plankartet. Det går frem av reguleringsbestemmelsene for hensynssonen at området er båndlagt etter kulturminneloven. Inngrep eller tiltak som kan virke inn på dette kulturminnet er ikke tillatt, jfr kml §3.

8.6 Naturverdier

Naturmangfoldloven er den mest sentrale loven innen naturforvaltning. Loven regulerer forvaltning av arter, områdevern, fremmede organismer, utvalgte naturtyper og den tar vare på leveområder for prioriterte arter.

Miljøfaglig Utredning (MU) har utarbeidet rapport «Konsekvenser for flora og naturtyper av nytt hyttefelt» av 01.10.14, som er vedlegg til planbeskrivelsen. For detaljer vises det til denne. Nedenfor er det gitt en oppsummering av rapporten samt en konsekvensvurdering basert på innholdet i rapporten. (Uttalelsen omhandler hovedsakelig tidligere felt B)

Sammendrag (Utdrag av rapport fra MU):

«Det er planlagt et mindre hyttefelt på Sørskaget på Trones i Verdal kommune, mellom et boligområde og en golfbane. Feltet vil komme nær strandsona der det tidligere er registrert ei

strandeng og strandsump av høy naturverdi. Det har derfor vært ønskelig å kartlegge nøyere flora og naturtyper i området for å vurdere eventuelle konflikter med det planlagte tiltaket.

Miljøfaglig Utredning ved rapportansvarlig fikk i oppdrag å foreta en slik undersøkelse og med basis i eget feltarbeid 16.07.2014 og innsamling av eksisterende kunnskap gjennom offentlige databaser er resultatene presentert i denne rapporten. Kartleggingen bygger på etablert metodikk for kartlegging av viktige naturtyper og rødlistearter.

Med grunnlag i det nye feltarbeidet er det gjort en del innskrenkninger av den gamle naturtypelokaliteten, og den vurderes å ikke gå utenfor eller vest for Sørskaget. Et lite tindvedkratt av verdi svært viktig (A) er derimot beholdt vest for Sørskaget. I tillegg ble det funnet et par erstatningsbiotoper av verdi lokalt viktig rett på østsiden av Sørskaget (strandnære enger) og inne på golfbanen (dam). Ingen rødlistede plantearter ble funnet, men en sterkt truet soppart (tindvedkjuke), og storspove (NT) ble registrert under forhold som klart indikerte hekking på golfbanen, mens fiskemåke (NT) hekker i strandsona på Sørskaget og oter (VU) har trolig fast tilhold langs stranda rett vest for Sørskaget. Selve utbyggingsområdet består av overveiende fattig til middels rik og ganske ung grandominert skog. Potensialet for å finne flere verdier knyttet til viktige naturtyper og flora vurderes som lavt innenfor utbyggingsområdet, mens det er litt potensial for arter i strandsona mot sjøen.

Det er ikke registrert spesielle konflikter mellom påviste naturverdier og skisserte utbyggingsplaner. Kunnskapsnivået om naturtyper og rødlistearter vurderes nå som godt, der føre-var-prinsippet i liten grad behøver å anvendes. Direkte berørte naturverdier er små og omfatter vanlige, utbredte miljøer der samlet belastning vurderes som lav (virveldyr er da ikke vurdert), mens det er mer vanskelig å vurdere de mer indirekte virkningene, og disse kan være større og mer negative. Det er satt fram enkelte forslag til avbøtende og kompensierende tiltak, og det oppfordres til varsomhet med utbygging og framtidig bruk av strandsona vest for Sørskaget, slik at dyre- og fuglelivet der ikke blir vesentlig skadelidende.»

Opplistingen under er en sjekkliste med vurdering av sentrale tema som man plikter å vurdere konsekvenser av etter prinsippene i Naturmangfoldlovens §§ 8-12, jf. § 7.

Tema	Vurdering
Hvilke landskap, økosystemer, naturtyper eller arter berøres av planen?	Selve utbyggingsområdet består av overveiende fattig til middels rik og ganske ung grandominert skog. Et lite tindvedkratt av verdi svært viktig (A) er derimot beholdt vest for Sørskaget. I tillegg ble det funnet et par erstatningsbiotoper av verdi lokalt viktig rett på østsiden av Sørskaget (strandnære enger) og inne på golfbanen (dam). Ingen rødlistede plantearter ble funnet, men en sterkt truet soppart (tindvedkjuke), og storspove (NT) ble registrert under forhold som klart indikerte hekking på golfbanen, mens fiskemåke (NT) hekker i strandsona på Sørskaget og oter (VU) har trolig fast tilhold langs stranda rett vest for Sørskaget.
Hvilke effekter vil planen ha på landskap, økosystemer, naturtyper og arter?	Det er ikke registrert spesielle konflikter mellom påviste naturverdier og skisserte utbyggingsplaner.
Hvordan er tilstanden for landskapet, økosystem og utviklingen i antall lokaliteter av naturtypene og bestandene på landsbasis og på stedet?	Naturindeks (NI) for Norge er blitt utviklet for å måle tilstand og utvikling av biologisk mangfold i våre hovedøkosystem. Indeksen baserer seg på den til enhver tid beste kunnskap om tilstanden av biologisk mangfold i økosystemene. Indeksen anses ikke å inneholde kunnskapsoppbygging som har direkte relevans for planområdet.

	Terrenget er typisk for områdene langs sjøen i Trøndelag. Området er forholdsvis lite frodig.
Foreligger det faglige rapporter og utredninger om naturmangfold i det aktuelle planområdet?	Rapport utarbeidet av Miljøfaglig Utredning (MU) av 10.10.14
Foreligger det erfaringsbasert kunnskap (fra lokalsamfunnet, kommuner og andre myndigheter) om det aktuelle planområdet?	Det foreligger ikke erfaringsbasert kunnskap for selve planområdet.
Vil planen påvirke truede og nær truede arter på Norsk rødliste for arter 2010?	Ingen rødlistede arter ble funnet under befaringen fra MU, men storspove (NT) ble registrert under forhold som klart indikerer hekking på golfbanen. Fiskemåke (MT) hekker i strandsonen på Sørskaget og oter (VU) har trolig fast tilhold langs stranda vest for Sørskaget.
Vil planen påvirke truede og nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011?	Ingen rødlistede plantearter ble funnet under befaringen fra MU, men en sterkt truet soppart (tindvedkjuke) ble registrert.
Vil planen påvirke utvalgte naturtyper eller prioriterte arter?	Når det gjelder samlet belastning så er det grunn til å merke seg at østsiden av Trondheimsfjorden ligger innenfor en sone som er definert som pressområde i statlige planretningslinjer for differensiert strandsoneforvaltning. Dette omfatter også Verdal (Miljøverndepartementet 2011). Trolig er belastningen varierende innenfor denne sonen. Egne observasjoner av for eksempel nylig ødeleggelse av tindvedkratt (med tindvedkjuke) på Midtsandan i Malvik kommune er et eksempel på en pågående negativ utvikling. For Verdal sin del så er det grunn til å merke seg at det både er etablert flere verneområder rundt utløpet av Verdalselva, der det også planlegges utvidelser (Thomas Møller, Verdal kommune pers. medd.), samtidig som betydelige deler av området tidligere har blitt nedbygd til industri. Sannsynligvis representerer det planlagte tiltaket en økt samlet belastning på strandsonemiljøene i regionen, men denne økningen antas å være nokså marginal. Den ganske brede buffersonen som skal stå igjen mellom hyttene og strandsonen er samtidig et viktig bidrag til å redusere belastningen. Det ligger i planene heller ikke forslag om tilrettelegging av strandsonen til økt ferdsel, kaianlegg mv., noe som fort kan gi større belastninger på miljøet enn en og annen hytte.
Vil planen påvirke verneområder, nærområder til verneområder, marint beskyttede områder eller vernede vassdrag (jf. verneplan for vassdrag)?	Nei
Vil planen påvirke tilstanden i sjø eller vannforekomster?	De største naturverdiene i nærområdet til planlagt hyttefelt er lokalisert til strandsonen og gruntvannsområdene i brakkvannsdeltaet inn mot Verdalsøra. Dels er det vanskelig å behandle disse miljøene på en samlet helhetlig måte i rapporten og dels er det vanskelig å forutsi hvordan og hvor sterkt et evt. hyttefelt kan påvirke disse verdiene. Dette gjelder spesielt f.eks. forstyrrelser som økt båtbruk.
Vil planen påvirke utvalgte kulturlandskap?	En del naturverdier er knyttet til kulturlandskap, med åkermark, golfbane og dammer. En viss grad av kulturpåvirkning av slike miljøer er positivt for naturmangfoldet og dels er mangfoldet direkte avhengig av det. Samtidig kan

	det være påvirkningsformer som er negative og en for intensiv bruk kan virke negativt inn. I henhold til rapporten fra MU er det vanskelig å forutsi hvordan et hyttefelt kan slå ut i så måte. Kan det skape press for å anlegge flere våtmarksmiljøer (dammer mv) i området og dermed ha en positiv innvirkning, eller blir det bare økt forstyrrelser på de få som allerede er etablert og eksisterer i dag og dermed en negativ innvirkning?
Vil planen påvirke miljøregistreringer i skog?	Nei
Vil planen påvirke inngrepsfrie naturområder (INON)?	Nei
Vil planen påvirke områder eller naturtyper som er spesielt verdifulle for naturmangfold?	Spredning av fremmede arter utgjør en reell og trolig økende belastning på naturmiljøet i dette distriktet. I rapporten fra MU fremgår det at hyttefelt ofte er en viktig spredningskilde for slike arter og etablering av dette kan derfor øke belastningen på naturlige økosystemer ytterligere. For dette området ser det særlig ut til å gjelde for arts mangfoldet og naturtyper i og inntil strandsonen.
Er det kunnskapsmangel?	Generelt vurderes kunnskapsgrunnlaget for planområdet som relativt godt i forhold til naturtypekartlegging og rødlistearter. Det var på forhånd middels godt, og feltarbeidet i juli 2014 var nødvendig for å kunne bruke denne paragrafen på aktuelle tiltak i området. Kartleggingen har vært basert på standard metodikk for registrering og verdisetting. De har fanget opp både arters forekomst av rødlistede arter og verdifulle naturtyper, med grunnlag i nasjonale oversikter over slike.
Hva er det vi eventuelt mangler kunnskap om?	Virveldyr er ikke vurdert. Iht. rapporten fra MU er det noe vanskeligere å vurdere den samlede belastningen av tiltaket på naturmangfoldet, i første rekke de mer indirekte effektene.

Konklusjon:

Naturmangfoldet berøres i liten grad og det antas at tiltaket ikke vil føre til at ville dyr blir fortrenget.

Forslag til avbøtende og kompensierende tiltak (Iht. rapporten fra MU):

- For selve hyttefeltet anbefales en restriktiv holdning til å plante inn fremmede arter, særlig arter som står på nasjonal svarteliste. Mette Rostad (pers. medd.) opplyser at det kan være aktuelt med punktfesting av hyttene, uten anledning til å anlegge egne hager. Sammenlignet med tomtefeste, er dette en viktig restriksjon for hytteeiere som i betydelig grad reduserer faren for innplanting og senere spredning av fremmede arter.
- Etablering av små våtmarksområder i og inntil hyttefeltet vil være positivt for naturmangfoldet.
- En bør søke å bevare ei delvis naturlig kantsone mot sjøen, dels for å redusere graden av forstyrrelser av dyre- og fuglelivet og dels for å kunne beholde enkelte miljøer av naturverdi der (som små littoralbassen/brakkvannsdammer og leveområde for oter).
- Hvis det er mulig å integrere aktive miljøtiltak som del av hyttefeltet, som regelmessige dugnader for fjerning av svartelistede arter i nærområdet eller slått av enger (dvs. som den på østsiden av Sørskaget), så vil det være en positiv effekt av et nytt hyttefelt.

8.7 Trafikkforhold og trafiksikkerhet

Innledning:

Trafikkutredninger skal inneholde en beskrivelse og vurdering av trafiksikkerhet, herunder barns skolevei, trafiksituasjonen, parkering og kollektivdekning. Flaskehalser identifiseres og beskrives.

Evt. annet pågående planarbeid for infrastrukturtiltak i nærområdet, tiltakets betydning for nærliggende bebyggelse, herunder støypenger og trafikale konsekvenser, skal beskrives. Anleggets eventuelle barrierevirkning og konsekvenser for tilgjengelighet til viktige nærmiljøfunksjoner, herunder lekeplasser, butikk, naturområder og nærmiljøfunksjoner, skal beskrives.

Konsekvenser av anleggstrafikk skal beskrives. Dersom overskuddsmasser må transporteres ut fra området må konsekvenser for denne trafikken på veinettet vurderes. Statens vegvesens Håndbok 146 Trafikkberegninger brukes som grunnlag for å beregne økt trafikk som følge av utbyggingen.

Sweco har utarbeidet et trafikknnotat, som også inneholder vurdering av støynivå, av 08.07.15, som vedlegg til planbeskrivelsen. For detaljer vises det til denne. Nedenfor er det gitt en oppsummering av støyrapporten samt en konsekvensvurdering basert på resultatene fra denne.

Trafikknnotatet er basert på opprinnelige planer, dvs. utbygging av både felt A og B. Nyskapt trafikk antas dermed å bli halvert i forhold til verdiene i rapporten.

Avgrensning av tiltaks- og influensområdet:

Influensområdet for trafikale virkninger vil variere, avhengig av om en betrakter anleggsfasen eller permanent ettersituasjon. I anleggsfasen vil trafikken i hovedsak kunne ha virkninger på veier fra og med Ev. 6 frem til planområdet. Masseforflytting vil i hovedsak være internt i feltet. I permanent situasjon skal det vurderes hvordan tiltaket vil påvirke den trafikale situasjonen. Hyttefeltet relaterer normalt ikke behov for sikker skolevei, men økt trafikk kan gi konsekvenser for lekende og turgåere innad i feltet. Samtidig vil vesentlig økt trafikk til og fra hytteområdet kunne medføre ulemper for tilgjengeligheten til nærfunksjonene, f.eks for skolebarn, turgåere og øvrige brukere av veiene i nærområdet. Influensområdet vil være planområdet og tilførselsveiene til hyttefeltet, dvs. Fv. 169 fra Ev. 6 og til kryss Sørskagvegen, samt Sørskagvegen frem til felt B.

Metode:

For å avklare hvor mye ny bebyggelse og virksomhet steder tåler, skal forventet utvikling av stedet både med og uten utbyggingstiltak fremstilles. Avgjørelsesgrunnlaget vil være dagens trafiksituasjon i forhold til ny situasjon med evt. avbøtende tiltak.

Uten utbyggingstiltak (0-alternativet): Dette tilsvarer dagens situasjon og konsekvensene. Visuelt vil området endres noe i forhold til det frie og store utsynet mot sjøen.

Trinn 1: Verdi

Dagens fysiske forhold og trafiksituasjon:

Dagens trafikkmengder, årsgjennsnitt (ÅDT) er hentet fra nasjonal vegdatabank. Dataene viser at Tronesvegen (Fv. 169) har en ÅDT på 1400 kjt/døgn. Det foreligger ingen informasjon om ÅDT for Sørskagvegen, men det anslås at ÅDT er på ca. 400 kjt/døgn. Tallet er basert på antall boliger som har atkomst via Sørskagvegen fra Sørskaget (ca. 50 eneboliger), og fra Tronestangen (ca. 20 eneboliger). I tillegg er beregningen av ÅDT for Sørskagvegen basert på antall bilturer som golfklubben genererer i løpet av en dag.

Golfklubben antas å bli besøkt av ca. 20 biler samtidig på hverdager og ca. 50 biler i helgene. Dette gir et vektet gjennomsnitt av 30 bilbesøk hver dag.

Basert på erfaringstall (Håndbok V713 – Trafikkberegning, Statens vegvesen) er det vurdert at en enebolig ved Trones Gård generer 4 bilturer i snitt i løpet av en dag. Videre antas det at et bilbesøk til Stiklestad golfklubb i snitt genererer 3 bilturer i snitt i løpet av en dag.

Tronesvegen har fartsgrense 30 km/t forbi krysset ved Sørskagvegen og har status samlevei. Sørskagvegen har fartsgrense som varierer mellom 30 km/t og 50 km/t, og har status som atkomstvei.

Det er registrert en MC ulykke med lettere skade i krysset ved Ev. 6 i 2011. I tiårsperioden er det ikke rapportert noen ulykker på veiene rundt planområdet.

Tilbudet for gående og syklende er i hovedsak blandet trafikk med en hovedtursti langs Tronestangen. Felt A vil ligge nord for turstien, mens planområde B vil ligge syd for turstien. Tronesvegen har flere fartspuuter nord for krysset mellom Sørskagvegen, og dette bidrar til at fartsnivået holdes nede.

Det er to holdeplasser langs Fv. 169, i nærheten av felt A, Bårdshaugen og Trones. Bussholdeplassen Sørskaget ligger i Sørskagvegen, ved felt B. Holdeplassene trafikkeres av skolebuss. Skolebussen betjener holdeplassene en gang om morgenen, og en gang om ettermiddagen for henting og levering av elever til og fra skolene på Verdalsøra.

Trafikksituasjonen ved full utbygging (inkl. tidligere felt B):

Planforslaget omfatter en utbygging av ca. 30 stk. fritidsboliger i felt A og 30 fritidsboliger i felt B. Størrelse på fritidsboligene varierer fra ca. 35 til ca. 110 m². I prosjektet er det lagt opp til parkeringsdekning på ca. 1,1 bil pr. enhet.

Atkomst til hytteområdene vil foregå via. Fv. 169 og via eksisterende veier frem til avkjøring til feltene A og B. Veien frem til område B går gjennom golfbaneområdet og betjener også Sørskaget i syd.

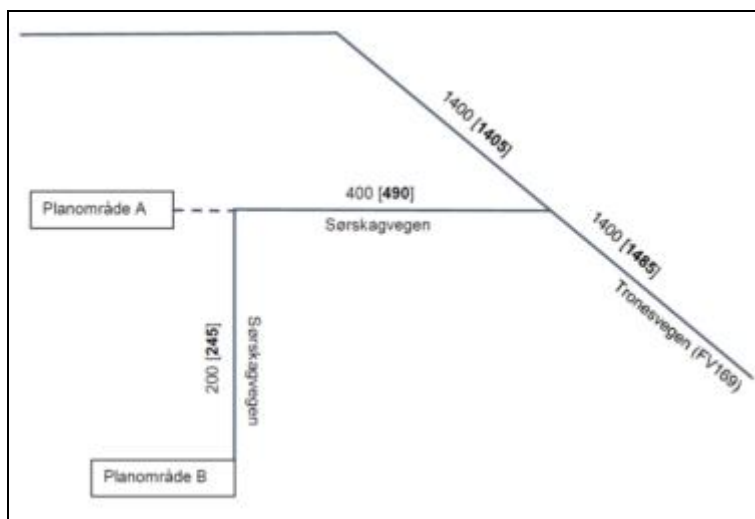
For beregning av bilturproduksjon er det tatt utgangspunkt i maksimal bruk av hyttene. Det antas at i et gjennomsnittsdøgn vil 50 % av hyttene være i bruk. For å avgjøre reisemiddelfordeling er Transport økonomisk institutts rapport «Daglige fritidsaktiviteter, fritidsbolig- og båtliv og svenskehandel (2005)» lagt til grunn.

Det forutsettes at i et vanlig bruksdøgn er 50 % av hyttene i bruk. Hvis vi antar at en hytte genererer i gjennomsnitt 3 bilturer pr. døgn når de er i bruk, vil den nyskapte trafikken som følge av planforslaget bli $60 \times 50 \% \times 3 = 90$ kjt/døgn til og fra planområdene.

Den nyskapte trafikken vil kjøre inn og ut av planområdene via Sørskagveien, og gjennom krysset Fv. 169 x Sørskagveien. Det antas at 95 % av trafikken gjennom krysset vil kjøre østover mot Åkerhus, og 5 % vil kjøre vestover mot Nordskaget.

Trinn 2: Virkning/omfang

Utbyggingen av hytteområdet, dvs. feltene A og B, vil produsere ca. 90 bilturer pr. dag. Dette er en beskjeden økning i biltrafikken. Figuren under viser trafikkb belastningen i Sørskagvegen og Fv. 169 i dag og etter utvikling av planområdet.

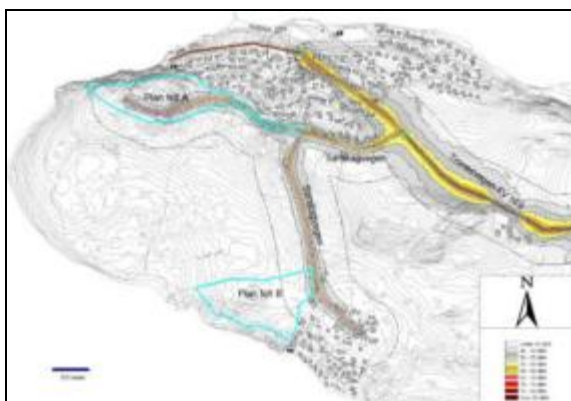
Trafikkbelastning ÅDT i dag og ÅDT etter utvikling av planområdet

Utviklingen av feltene A og B vil medføre en liten økning i trafikken. For at fremkommelighet og trafikksikkerhet skal bli ivaretatt er det nødvendig at siktkravene ved kryss Fv. 169 i Sørskagvegen og avkjørslene til planområdene er oppfylt i henhold til Statens vegvesens håndbok N100, Veg- og gateutforming.

Utviklingen av hytteområdene vil kunne medføre en ulempe for gående og syklende, siden det skapes økt trafikk. Trafikkbelastningen er imidlertid såpass lav at det ikke anses som et problem, i følge Swecos trafikkvurdering.

Beregningsresultater for døgnveid utendørs lysnivå er vist i støysonekart i trafikknottet. Resultatet viser at forventet trafikkøkning som følge av utvikling av planområdene ikke vil ha merkbar effekt på støy ved eksisterende bebyggelse sammenliknet med dagens situasjon.

Endring i lydnivå ved bebyggelse som følge av utviklingen av planområdene vil være godt under 1 dB. Anbefalt grenseverdi for utendørs støy er $L_{den} \leq 55$ sBA. Gul sone viser sone med lydnivå 55 – 60 dBA. Alle bygg, inkludert de med lydnivå over grenseverdi til gul sone mot vei, vil ha tilgang til stille side, i følge notatet fra Sweco.

Støysonekart felt A

Støysonekart felt B

Trinn 3: Konsekvens

Konsekvensene er basert på utbygging med ca. 30 – 40 enheter

Faktor	0-alternativet	Full utbygging, ca. 30 - 40 hytteenheter
Trafikksikkerhet	Ingen endring. Verdi: 0	Noe økt trafikk som følge av tiltaket, men økningen i ÅDT utgjør en beskjeden økning

		i forhold til dagens trafikk Konsekvens: -
Støy	Ingen endring. Verdi: 0	Ikke vesentlige støyplager. Bebyggelsen blir liggende utenom gul sone i støysonekart. Konsekvens: 0
Barns skolevei	Ingen endring. Verdi: 0	Hyttefelt relaterer normalt ikke behov for sikker skolevei, men økt trafikk kan gi konsekvenser for lekende og turgåere innad i feltet. Samtidig vil vesentlig økt trafikk til og fra hytteområdet kunne medføre ulemper for tilgjengeligheten til nærfunksjonene, f.eks for skolebarn, turgåere og øvrige brukere av veiene i nærområdet. Konsekvens: -
Trafikksituasjonen	Relativt liten trafikk i området. Verdi: +	Økt trafikk kan gi konsekvenser for lekende og turgåere innad i feltet. Samtidig vil vesentlig økt trafikk til og fra hytteområdet kunne medføre ulemper for tilgjengeligheten til nærfunksjonene, f.eks for skolebarn, turgåere og øvrige brukere av veiene i nærområdet. Konsekvens: -
Parkering	Noe «tilfeldig» parkering langs veier. Verdi: -	Parkeringsplasser kreves opparbeidet innad i beltet, på egne, innenfor hvert delområde. Konsekvens: +
Kollektivdekning	To bussholdeplasser i nærområdet. Verdi: +	Flere brukere av kollektivtransport kan gi hyppigere tilbud. Konsekvens: +
Flaskehalser	Ingen typiske flaskehalser. Verdi: 0	Tiltaket anses ikke å føre til flaskehalser. Konsekvens: 0
Behov for ny infrastruktur	Ingen kjente Verdi: 0	Økt belastning på veier kan føre til hyppigere vedlikehold. Fysiske tiltak kan være hyppigere brøyting. Konsekvens: +
Tilgjengelighet til området	Ingen endring Verdi: 0	Bedre tilgjengelighet til og i friområdet, med fokus på UU. Konsekvens: +
Landskap og estetikk	Ingen endring Verdi: 0	Veier tilpasses nøye i terrenget og sår arronderes. Dagens turstier til LNF-området gjøres bedre tilgjengelig, utbedres og forskjønnes. Konsekvens: +
Tettstedsutvikling	Ingen endring. Verdi: 0	Fortetting i form av attraktive fritidsboliger nær Verdalsøra. Konsekvens: ++
Universell utforming	Ingen endring av dagens turstier Verdi: 0	Økt tilgjengelighet til friområdet, med fokus på UU. Konsekvens: ++
Barn og unge	Ikke tilrettelagt som lekeområde. Verdi: 0	Tiltaket bidrar til bedre tilrettelegging for barn og unge. Det er ikke direkte tilrettelagt for lek i golfbaneområdet, men golfbanen har et område med organisert korthullsbane. Konsekvens: ++
Folkehelse	Mye brukt friområde. Verdi: +	Tiltaket får noen konsekvenser for frihetsfølelsen. Økt bruk av friområdet pga.

		økt tilgjengelighet. Konsekvens: +
ROS	Ingen endring. Verdi: 0	Ingen spesielle forhold. Konsekvens: 0

Negativ konsekvens vil være følgende:

- Noe økt trafikk

De positive konsekvensene ved tiltaket vurderes å være knyttet til

- Parkeringsplasser kreves opparbeidet innad i beltet, på egne, innenfor hvert delområde.
- Økt aktivitet i området vil føre til økt bruk av kollektivtransporttilbudet. Kan tenkes å gi økt hyppighet av busser.
- Økt belastning på veier kan føre til hyppigere vedlikehold.
- Opplevelsesverdier: Bedre tilgjengelighet til og i friområdet, med fokus på UU.
- Dagens turstier til LNF-området gjøres bedre tilgjengelig, utbedres og forskjønnes.
- Nye attraktive fritidsboliger nær Verdalsøra.
- Tiltaket bidrar til bedre tilrettelegging for barn og unge, spesielt siden det ikke er egnet for lek i golfbaneområdet.

Tiltaket vurderes å ha lav positiv konsekvens for trafikkforhold sammenliknet med 0-alternativet (+)

Avbøtende tiltak:

- Det er ikke foreslått avbøtende tiltak, siden krav til maksimum støy er oppfylt i områdene for bebyggelse.

8.8 Risiko- og sårbarhet

Bakgrunn / metode:

Fylkesmannens beredskapsavdeling ber om at alle reguleringsplaner følges av en Risiko- og sårbarhetsanalyse etter direktiv fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Analysen skal kartlegge uønskede forhold og hendelser i og i nærheten av planområdet slik at skadeomfanget av uønskede hendelser i området reduseres. Som grunnlag for vurdering av risiko og avbøtende tiltak benyttes "Samfunnssikkerhet i arealplanlegging" fra DSB.

Konsekvenser skal måles i forhold til fire mål:

- Liv/helse
- Materielle og økonomiske verdier
- Miljø
- Samfunnsviktige funksjoner

Sårbarhet

Det skal kartlegges særskilte forhold / elementer som er sårbare for ulike hendelser.

Hendelser

Det skal kartlegges hvilke hendelser som kan være aktuelle for området og i forhold til tiltaket i seg selv samt ytre faktorer. Om nødvendig må det utarbeides egne rapporter, som omhandler støy, radon, luft, geologiske/kvartærgeologiske undersøkelser, artsundersøkelser, trafikkberegninger, med mer.

Risikovurdering

Hendelsenes risiko vurderes i forhold til hyppigheten og sannsynligheten for at de opptrer og i forhold til alvorlighetsgraden.

Sannsynlighet

Sannsynligheten vurderes i skala 1-4: Usannsynlig (1), mindre sannsynlig (2), sannsynlig (3), svært sannsynlig (4).

Skadeomfang

Alvorligheten i skadeomfang vurderes i skala 1-4: lite alvorlig (1) alvorlig(2), meget alvorlig (3), katastrofe(4)

Forholdet mellom sannsynlighet og alvorlighetsgrad er satt opp i en matrise:

RISIKOVURDERING	Usannsynlig (1)	Mindre sannsynlig (2)	Sannsynlig (3)	Svært sannsynlig (4)
Lite alvorlig (1)	1.2 1.3 1.4 1.5 1.8 3.5 3.11	1.1 3.7 3.8	2.1 2.2 3.4 3.6 5.1 5.2	
Alvorlig (2)	4.1 3.13 3.14 6.1	3.9 3.10 6.1	1.6 1.7 3.12 4.2	
Meget alvorlig (3)	3.1 3.2 3.3 7.1 7.2	3.12		
Katastrofe (4)				

Opplisting av hendelser og risiko er tilpasset tiltaket:

FORHOLD ELLER UØNSKET HENDELSE	VURDERING / TILTAK	RISIKO	KILDE
1. NATURGITTE FORHOLD			
1.1 Er området utsatt for snø- eller steinskred?	Usannsynlig/lite alvorlig. Vei er lagt utenom rasfarlig område. Øvrig del av området ligger ikke i rasutsatt faresone for leirras eller steinsprang. Alle former for ras regnes som mindre sannsynlig. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Skredfare-kart (NGU/NVE) Skredfare-vurdering foretatt av Norconsult AS av 24.03.17.
1.2 Er det fare for utglidning? (Er området geoteknisk stabilt?)	Usannsynlig/lite alvorlig. Kvikkleire er lokalisert like nordøst for felt A. I følge NGUs løsmassekart består løsmassene i planområdet av hovedsakelig av enten bart fjell eller morenemateriale, som er god byggegrunn. Løsmassene er imidlertid grovmaskede og kan derfor ikke benyttes direkte som grunnlag for detaljert arealplanlegging. <i>Forutsetning vedr. kvaliteten på byggegrunn er på bakgrunn av dette innspillet inntatt i bestemmelsene.</i>		NGU/NVE
1.3 Er det fare for springflo/stormflo?	Usannsynlig/lite alvorlig. Laveste punkt for bebyggelsen blir på ca. kote 25,0 NGO. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Kart Lokal kjennskap
1.4 Er området utsatt for flom	Usannsynlig/lite alvorlig. Området ligger ikke i nærheten av elv eller bekk med		Kart Lokal-

i elv/bekk, herunder lukket bekk?	større vannføring. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		kjennskap
1.5 Er det regulert vannmagasiner i nærheten med spesiell fare for usikker is?	Usannsynlig/lite alvorlig. Ikke regulert vannmagasin i nærheten. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
1.6 Finnes det naturlige terrengformasjoner som utgjør spesiell fare (stup etc.)?	Sannsynlig/alvorlig. Det vil kunne skapes nye til dels bratte terrengformasjoner. <i>Evt. nye vesentlige terrengformasjoner som skapes i planområdet sikres med gjerde. Det tilrettelegges med gangvei gjennom området for sikrere ferdsel.</i>		Lokal kjennskap
1.7 Er det fare for sterk vind, storm/orkan?	Sannsynlig/alvorlig. Noen områder med lite vegetasjon. <i>Byggeforskriften skal følges nøye.</i>		Lokal kjennskap
1.8 Er det radon i grunnen?	Usannsynlig/lite alvorlig. Registrert som moderat til lav. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		NGU/NVE
2 NATUR			
2.1 Er det sårbar flora eller annen sårbar vegetasjon i nærheten?	Usannsynlig/lite alvorlig. Det er ikke registrert sjeldne arter eller sjeldne naturtyper innenfor eller i nærheten av planområdet. Det er ikke grunn til forvente endrede vekstvilkår som følge byggetiltak. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Miljøfaglig utredning, rapport
2.2 Verneområder?	Sannsynlig/lite alvorlig. Registrerte kulturminner i og i nærheten av planområdet. <i>Forholdet er drøftet i reguleringsbestemmelser og KU.</i>		Nord-Trøndelag Fylkeskommune
3 INFRASTRUKTUR			
3.1 Vil utilsiktede/ukontrollerte hendelser som kan inntreffe på nærliggende transportårer utgjøre risiko for området?	Usannsynlig/meget alvorlig. Området ligger ca. 1700 meter fra Ev. 6. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Kart
3.2 Hendelser på vei	Usannsynlig/meget alvorlig. Det forventes en liten trafikkøkning i forbindelse med tiltaket, som ikke gir vesentlig endring i trafiksikkerheten i veier og kryss. Løsningen gir ingen vesentlige endringer langs barnas skoleveier. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Trafikknotat Sweco
3.3 Hendelser i luften (flyaktivitet)	Usannsynlig/meget alvorlig. Det er liten flyaktivitet i luftrommet over planområdet. Risikoen for omgivelsene vurderes ikke større enn ellers i luftrom over bebyggelse. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
3.4 Støy	Sannsynlig/lite alvorlig. Planområdet er et område med normalt støynivå for		Lokal kjennskap

	bybebyggelse. Bebyggelsen ligger utenom gul sone langs trafikkert vei, opplyst i trafikknotat fra Sweco. <i>Generelle vilkår inntatt i reguleringsbestemmelsene. Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Trafikknotat Sweco
3.5 Vil drenering av området føre til oversvømmelse av nedenforliggende områder?	Usannsynlig/lite alvorlig. Området er beliggende i til dels bratt terreng og det vil ikke kunne samle seg vannmengder som fører til oversvømmelse. Mye nedbør vil dermed ikke medføre problemer for nedenforliggende områder. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Kart, lokal kjennskap
3.6 Elektrisitet (kraftlinjer)	Sannsynlig/lite alvorlig. Boligfeltet like ved har tilførsel av kraft, og ved nettfeil vil feilen bli rettet raskt. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
3.7 Teletjenester	Mindre sannsynlig/lite alvorlig. Boligfeltet like ved har tilførsel av teletjenester. Bortfall av teletjenester vil være mindre sannsynlig og lite alvorlig. Datanett vil kunne bli berørt. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
3.8 Vannforsyning	Mindre sannsynlig/lite alvorlig. Tilknyttes offentlig vannverk. Bortfall over lengre tid vurderes som lite sannsynlig. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
3.9 Renovasjon/spillvann	Mindre sannsynlig/alvorlig. Vurderes som sannsynlig og lite alvorlig. <i>Sikres gjennom tekniske forskrifter.</i>		Lokal kjennskap Kart
3.10 Påvirkes området av magnetiske felt eller linjer?	Mindre sannsynlig/alvorlig. Høyspent luftspenn til boligfeltet på Sørskaget <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		
3.11 Er det spesiell klatrefare i forbindelse med master?	Usannsynlig/lite alvorlig. Ingen mastre i området. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		
3.12 Er det spesielle farer forbundet med bruk av transportnett for gående, syklende og kjørende innenfor eiendommen?	Sannsynlig/alvorlig. Normal trafikk for hyttefelt. Det forventes en liten trafikkøkning i forbindelse med tiltaket. Det legges til rette for nødvendige antall parkeringsplasser tilknyttet eget behov på egen tomt eller på felles parkeringsanlegg. <i>Krav til parkering for bilder og sykler inntatt i reguleringsbestemmelsene.</i>		Trafikknotat Sweco
3.13 Til skole/ barnehage	Usannsynlig/alvorlig. Ca. 5,5 km til skole/barnehage. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Verdal kommune, kart
3.14 Til eldresentre / andre nærmiljøanlegg	Usannsynlig/alvorlig. Ca. 5,5 km til eldresentre. Ca. 5,5 km til idrettshall og nærmiljøanlegg. Kort avstand til golfbane og friarealer på Trones. <i>Løsningen bedrer tilgjengeligheten til friområdet på Trones, inntatt i</i>		Verdal kommune, kart

	<i>reguleringsbestemmelsene.</i>		
4 BRANNBEREDSKAP			
4.1 Har området Tilfredsstillende brannvann? (mengde og trykk)	Usannsynlig/alvorlig. Vannforsyning ved Sørskaget. Alternativ vannforsyning fra sjøen. Ca. 5,5 km til brannstasjon. Brannvesenet har 15 min. utrykningstid (20 min. innsatstid). Dette ligger innenfor forskriftskrav. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Verdal kommune, info
4.2 Har området bare en mulig atkomstrute for brannbil?	Sannsynlig/alvorlig. Verdals brann- og feiervesen har stasjon ca. 5,5 km unna. Kun en tilgjengelig atkomstrute for brannbil. Tilgjengelighet fra sjøen. <i>Ingen nye tiltak medtatt. Krav til brannsikkerhet sikres gjennom tekniske forskrifter.</i>		Verdal kommune, info
5 KULTURVERN			
5.1 Blir tiltaket berørt av kulturminner?	Sannsynlig/lite alvorlig. Flere automatisk fredede kulturminner. <i>Områdene er hensynssone i plankartet. Tiltak fremgår av bestemmelsene.</i>		Nord-Trøndelag Fylkeskommune
5.2 Blir tiltaket berørt av fornminner?	Sannsynlig/lite alvorlig. <i>Restriksjoner nær kulturminner, samt generell varslingsplikt mht. funn av fornminner inntatt i reguleringsbestemmelsene.</i>		Nord-Trøndelag Fylkeskommune
6 TIDLIGERE BRUK			
6.1 Er området påvirket/forurensset fra tidligere bruk?	Mindre sannsynlig/alvorlig. Ingen forurensning registrert. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		NGU Miljødir.
7 ULOVLIG VIRKSOMHET			
7.1 Er tiltaket i seg selv et terrormål?	Usannsynlig/meget alvorlig. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap
7.2 Finnes det potensiell sabotasje/terrormål i nærheten?	Usannsynlig/meget alvorlig. Det er ingen spesielle terrormål i nærheten. <i>Ingen spesielle tiltak medtatt.</i>		Lokal kjennskap

Forhold og hendelser som er vurdert som ikke aktuelle:

- 1 Utslipp av giftige gasser/væsker
- 2 Utslipp av eksplosjonsfarlige/ brennbare gasser/væsker
- 3 Omfatter området spesielt farlige anlegg?
- 4 Gruver/åpne sjakter, steintipper
- 5 Militære anlegg: fjellanlegg, piggrådinnsperringer etc
- 6 Industrivirksomhet, herunder avfallsdeponering etc.

8.9 Sosial infrastruktur

Tiltaket fører til økt bruk av offentlige servicetilbud i nærområdet

8.10 Teknisk infrastruktur

Hyttefeltet får tilknytning til offentlig vann og privat avløp. VA-plan av 11.05.18 er utarbeidet av Sweco AS.

8.11 Estetikk og byggeskikk

Det stilles strenge krav til estetikk og byggeskikk i bestemmelsene.

8.12 Stedsutvikling

Tiltaket bidrar positivt til stedsutvikling ved at det tilbys svært attraktive hyttetomter nær sjøen, golfbanen og sentrum av Verdalsøra.

Verdal trenger nye innbyggere som kan bidra til økt befolkningsvekst. Det er i dag vanskelig å skaffe personer med kompetanse til kompetansesarbeidsplassene i kommunen. Familie- og miljøvennlig hytteområde med utsyn over sjøen, nær naturen og samtidig nær sentrum, vil bidra positivt til etablering av unge og ressurssterke familier i Verdal.

Mette og Aage Rostad har satt i gang et utviklingsprosjekt for fritidsbebyggelse for Trones, hvor Trones gård med omegn inngår i et helhetlig konsept. Visjonen er å utvikle Trones til et moderne fritids og livsstilsområde med arkitektur, golfbanen, fjorden, naturen, kulturhistorien og god mat som utgangspunkt. Ekteparet ønsker å styrke golfklubbens og gårdens bærekraft gjennom videre utvikling av et unikt og attraktivt besøksmål for så vel norske som utenlandske gjester. Utviklerne ser for seg følgende brukere:

- Golfspillere m/familie og venner
- Arkitekturinteresserte; «Arkitektonisk fyrtårn».
- Folk som vil oppleve noe særegent gjennom aktivitet, natur og kultur
- Pilgrimer (muligheter for båttilkomst?)
- Fugletittere (grenser til Ramsarområdet)
- Lokalbefolkningen

Prosjektet skal bidra til å fremme og selge kommunen/regionen positivt, med vekt på attraktivt og fremtidsrettet konsept, med god kvalitet. Regionalt fører prosjektet til positiv næringsutvikling ved at det opprettholdes eksisterende og skapes nye arbeidsplasser gjennom levering av tjenester til de som kjøper og leier hyttene. Både utbygging og videre drift vil gjøres med størst mulig bruk av lokalt næringsliv. For Trones gård gir satsingen bedre inntektspotensial, blant annet i form av fremleie av uproduktivt skogsareal, bygging og salg av fritidsboliger, bedre inntektsgrunnlag for golfklubben samt nye forretningsmuligheter og bedre utnyttelse av bygningsmassen. For golfklubben betyr satsingen nye inntektsmuligheter i form av utleie, drifts- og vedlikeholdstjenester og mulighet for økt omsetning for matservering.

8.13 Barns interesser

Barnetråkkregistrering som omfatter Troneshalvøya er ikke foretatt. Golfbanen har korthullsbane og har tilrettelagte aktiviteter for barn. Det er naturlige områder med skog og strandsone som egner seg for barnelek i nærområdet.

8.14 Universell utforming

Utbygging av hyttefelt bidrar til økt tilgjengelighet til området. Nyetablerte veier og stier utformes iht. krav i teknisk forskrift TEK 10.

8.15 Økonomiske konsekvenser

Ingen kjente

8.16 Juridiske forhold

Rekkefølgebestemmelser sikrer bl.a. at utomhusplan og utearealer blir opparbeidet innen boligfeltet ferdigstilles.

9. VEDLEGG

1. Statens vegvesen	04.11.2014
2. Sametinget	07.11.2014
3. Beboere i Sørskagvegen og Bårdshaugen på Trones i Verdal	17.11.2014
4. Norges vassdrags- og energidirektorat	21.11.2014
5. Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Regional utviklingsavdeling	26.11.2014
6. Naturvernforbundet i Verdal	04.12.2014
7. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	05.12.2014
8. Rapport fra arkeologisk registrering, Miljøfaglig Utredning	01.09.2014
9. Rapport Konsekvenser for flora og naturtyper, Fylkestinget, Kultur	10.10.2014
10. Trafikknotat, Sweco	08.07.2015
11. Skredfarevurdering er foretatt av Norconsult AS	24.03.2017
12. VA-plan, Sweco	11.05.2018

Høringsparter:

1. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
2. Nord-Trøndelag Fylkeskommune
3. NVE
4. Sametinget
5. Statens vegvesen
6. Naboer/gjenboere

Naboliste for eiendom: 1721 - 6/1

Eiere:

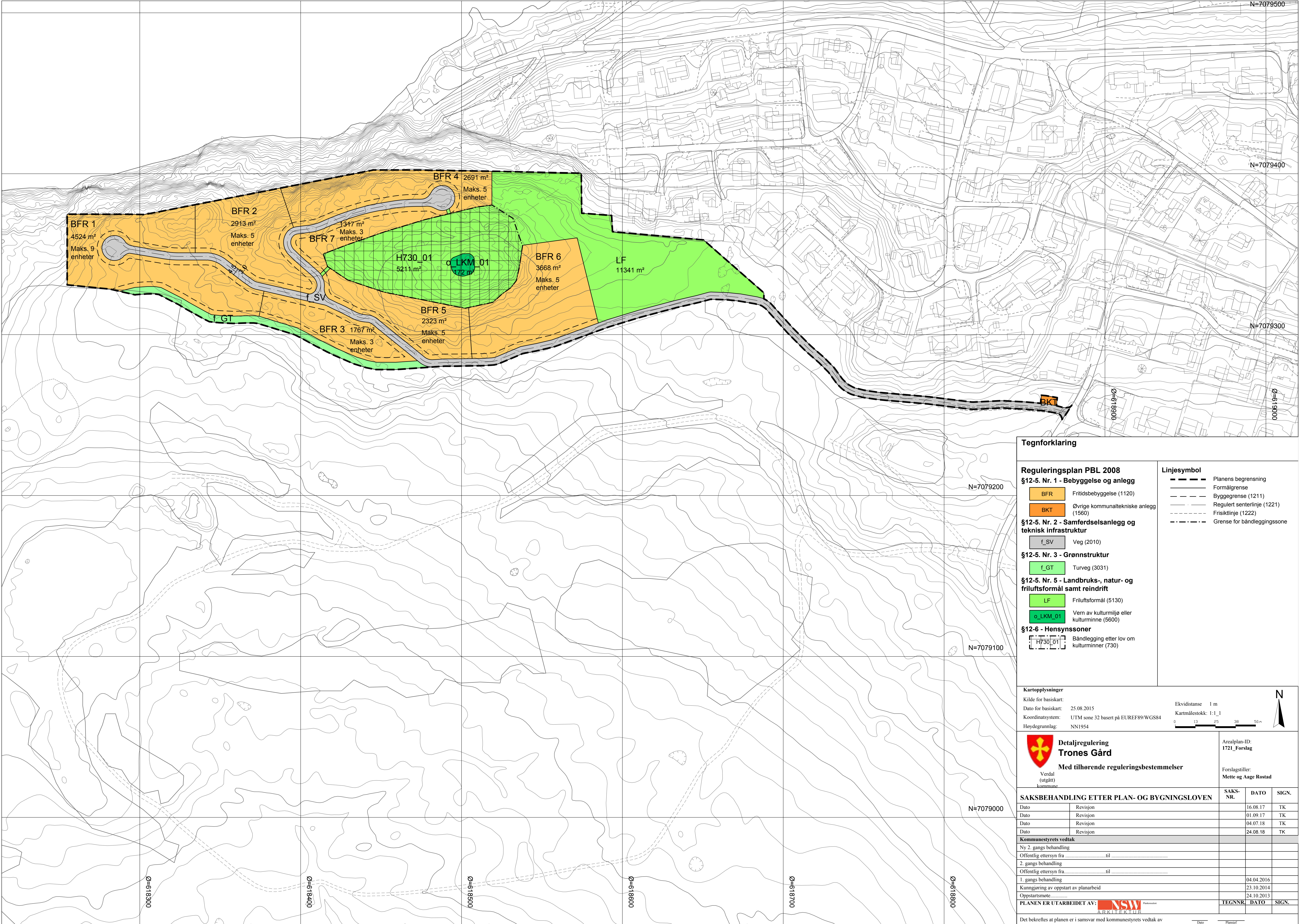
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/1	ROSTAD AAGE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
TRONESVEGEN 210	7655 VERDAL		

Naboer:

Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/2	GRANLUND TOR-FINN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
SØRSKAGVEGEN 72	7655 VERDAL		
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/6	INNTRE EIENDOM AS	Hjemmelshaver (H)	
Adresse	Festetad		
Bogavegen 7			
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/18	NORUM ROLF	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
SØRSKAGVEGEN 77 A	7655 VERDAL		
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/32	LUNDGREN ROLF	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
SLØRDALSVEGEN 671, 7717 STENKJØR			
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/32	HESTNES ARNHILD JOHANNE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
SOQMAN 1	7655 VERDAL		
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/32	HESTNES LAILA LØYDE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
BÅRDSHAUGEN 23	7655 VERDAL		
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/72	EGGEN ANNE TORILL	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
INGELSVATNET, 7662 NORDLI			
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/72	EGGEN EIVEN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
INGELSVATNET, 7662 NORDLI			
Eiendom	Navn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/85	EIDE ARILD	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Festetad		
SKJETNEMARKVEGEN 74, 7681 SJETNEMARKA			

Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/85	EDGE KRISTIN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BLADKHAUGVEGEN 24, 7049 TRONDHEIM		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/85	EDGE TROND	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	DVIRE BERGSVINGEN 12, 7052 TRONDHEIM		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/94	WATSON DAVID TODD	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 22		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/94	WATSON LIV KARI	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 22		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/96	EDGEN SIVEN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	INGELSVATNET, 7862 NORDLI		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/131	HAGA BENT	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	LYNGSHAUGEN 4		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/131	INGEBRIGTSEN ANNE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	LYNGSHAUGEN 4		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/284	VERDAL KOMBLINE	Hjemmelshaver (H)	
Adresse	Poststed		
	Johannes Bruns gate 2		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/288	ELVERENG RUNE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	SOGNAV 1 B		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/347	BERNTSEN LYN ANETT	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	PERSHAUGEN 16		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/347	MIKKELBORG AGE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	PERSHAUGEN 16		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/348	ELVERUM TORGER	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	PERSHAUGEN 14		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/348	MYRHAUG KJELL MORTEN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	PERSHAUGEN 12		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/350	HEPST MEIER	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	PERSHAUGEN 10		

Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/352	HENNIGSEN TOVE ANETTE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	LYNGSHAUGEN 8		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/352	VERMANN HARALD	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	LYNGSHAUGEN 8		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/354	HOJEM ESPEN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	NORDSKADVEGEN 21		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/354	RYKNING RITA	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	NORDSKADVEGEN 21		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/357	JONSSON HANS OSSIAN	Hjemmelshaver (H)	Personstatus
Adresse	Poststed		
	JONSSON HANS OSSIAN, FORSKULLEN T. 83015 DUVED		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/374	WATSON DAVID TODD	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 22		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/374	WATSON LIV KARI	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 22		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/375	PLATBY ANNE KRISTIN	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 14		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/375	LOUIS GERARD MERVINE	Hjemmelshaver (H)	Bosatt i Norge
Adresse	Poststed		
	BAROSHAUGEN 14		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/376	LARJOSTROM GUSTAV HOLGER	Hjemmelshaver (H)	Personstatus
Adresse	Poststed		
	BOKS 104, S.63019 STORLEN, SVERIGE		
Bendinn	Namn	Rolle	Personstatus
1721 - 6/377	VERDAL KOMBLINE	Hjemmelshaver (H)	
Adresse	Poststed		
	Johannes Bruns gate 2		

Tegnforklaring

Reguleringsplan PBL 2008

§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

- BFR Fritidsbebyggelse (1120)
- BKT Øvrige kommunaltekniske anlegg (1560)

§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- f_SV Veg (2010)

§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur

- f_GT Turveg (3031)

§12-5. Nr. 5 - Landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift

- LF Friluftsmål (5130)
- o_LKM_01 Vern av kulturmiljø eller kulturminne (5600)

§12-6 - Hensynssoner

- H730_01 Båndlegging etter lov om kulturminner (730)

Linjesymbol

- Planens begrensning
- Formålgrense
- Byggegrense (1211)
- Regulert senterlinje (1221)
- Friskiltlinje (1222)
- Grense for båndleggingszone

Kartopplysninger

Kilde for basiskart: 25.08.2015
Koordinatsystem: UTM sone 32 basert på EUREF89/WGS84
Høydegrunnlag: NN1954

Ekvidistanse 1 m

Kartmålestokk: 1:1_1

0 13 25 38 50 m

Detaljregulering
Trones Gård

Med tilhørende reguleringsbestemmelser

Arealplan-ID:
1721_Forslag

Forslagstiller:
Mette og Aage Rostad

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

SAKS-NR.	DATO	SIGN.
Dato	Revisjon	16.08.17 TK
Dato	Revisjon	01.09.17 TK
Dato	Revisjon	04.07.18 TK
Dato	Revisjon	24.08.18 TK

Kommunestyrets vedtak

Ny 2. gangs behandling		
Offentlig ettersyn fra	til	
2. gangs behandling		
Offentlig ettersyn fra	til	
1. gangs behandling		04.04.2016
Kunngjøring av oppstart av planarbeid		23.10.2014
Oppstartsmøte		24.10.2013

PLANEN ER UTARBEIDET AV: **NSW** ARKITEKTUR

TEGNNR. DATO SIGN.

Det bekreftes at planen er i samsvar med kommunestyrets vedtak av

Dato Planst

Til: Trones Gård v/Mette Rostad

Fra: Norconsult v/Henning Tiarks

Dato: 2017-03-24

Skredfarevurdering Trønes Gård hyttefelt, Verdal

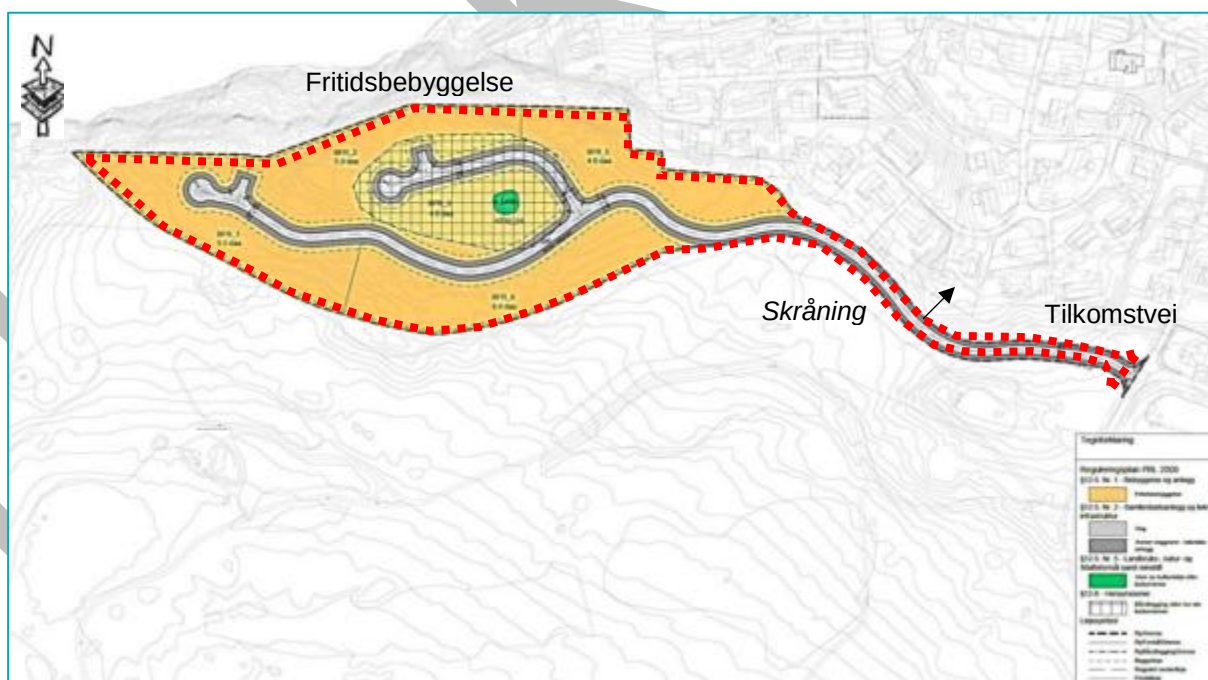
Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Gjeldende retningslinjer	2
1.2 Grunnlag og utførte undersøkelser	3
2. Terreng- og grunnforhold	3
Terrengforhold	3
Grunnforhold	4
3. Vurdering av løsmasseskredfare	5

Bilag 1: Tegnforklaring kvartærgeologisk kart

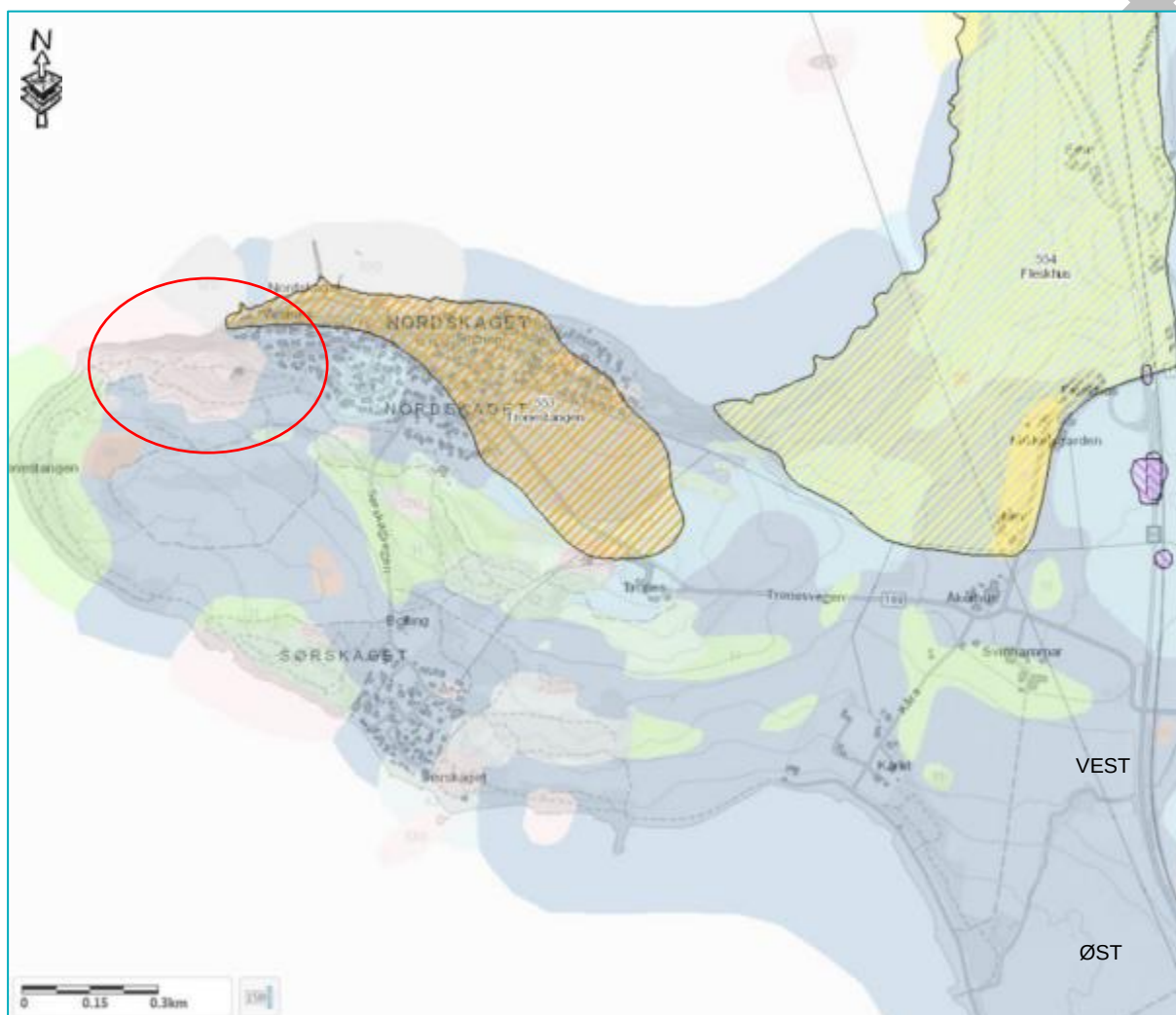
1. Innledning

På oppdrag fra Mette Rostad har Norconsult AS vurdert løsmasseskredfare i forbindelse med regulering av hyttefeltet ved Trones på tomte 6/1 i Verdalkommune. Tomta ligger under marin grense og grunnforholdene kan bestå av potensielt skredfarlige masser. Det er utvist en faresone for kvikkleireskred øst for tomte. Hensikten med skredfarevurderingen er å vurdere hvordan tiltaket påvirker situasjonen og faren for løsmasseskred.

Figur 1-1: Beliggenhet av planområdet øst for Trones (utdrag for reguleringsplan).

I henhold til retningslinjer fra NVE og NVE's veileder 7/2014 vurderes skredfaren ut ifra dagens gjeldende situasjon (terreng, vegetasjon, klima mv.) og terrenginngrep som tiltaket vil medføre.

Figur 1-2: Trones ved Trondheimsfjorden i Verdal kommune. Beliggenhet av tomta fremstilt med løsmassetyper og kvikkleire forekomster. (<https://atlas.nve.no>)

1.1 Gjeldende retningslinjer

Krav til sikkerhet som skal legges til grunn ved regulering og bygging er gitt i forskriften «Veiledning om tekniske krav til byggverk» (TEK 10) § 7-3 (Direktoratet for byggkvalitet, 2015), med hjemmel i plan- og bygningsloven (PBL) §28-1 og §29-5. Rapport nr. 2 «Flom- og skredfare i arealplaner» fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE, 2/2011) gir retningslinjer for hvordan offentlig aktsomhetskart og faresonekart kan brukes til å identifisere skredfareområder.

Planområde med bebyggelse og tilkomst veg vises i figur 1-2.

1.2 Grunnlag og utførte undersøkelser

Det er benyttet kartmateriale fra NVE og NGU og boredata fra nærområdet. Det er utført en befaring av området den 13. mars 2017. Observasjoner inngår i beskrivelsen av terreng- og grunnforhold.

Figur 1-3: Oversiktskart som viser beliggenhet av tomter og kvikkleirefarezoner i området (<https://atlas.nve.no>).

2. Terreng- og grunnforhold

Terrengforhold

Trones er en halvøy som strekker seg i vest-øst-retning inn i Trondheimsfjorden.

Terrengtet ved planområdet er preget av Blåberga (+48) som heller bratt ned mot sjøen i nord og slakere mot sør med løsmassedekker dannet under og etter den siste isavsmeltingen.

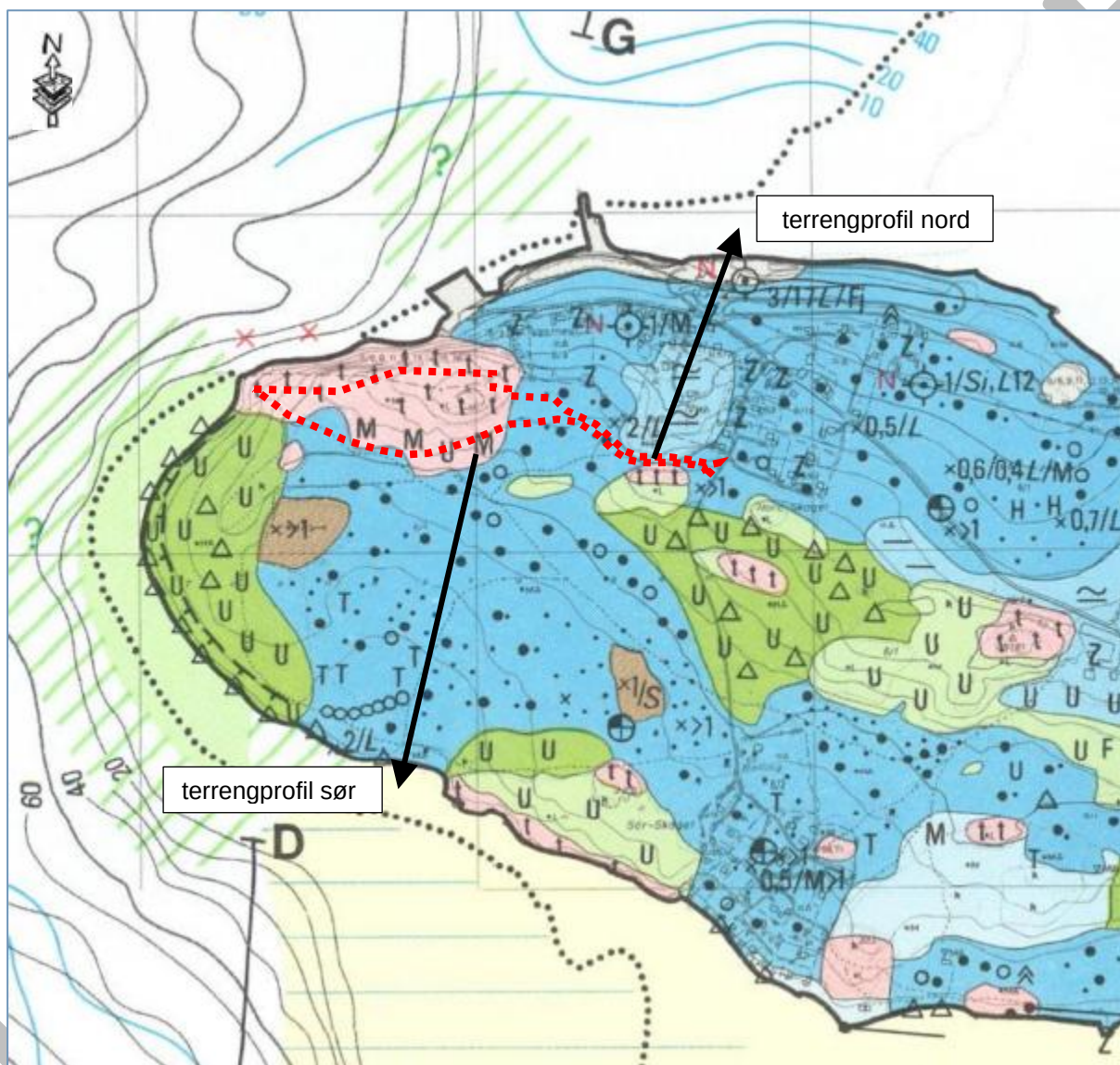
Den aktuelle tomte omfatter største delen av blåberga og terrenghøyden er mellom kote +30 og kote +48).

Der er ingen vassdrag i nærheten av tomte, avstand til sjøen 70 m i nord og ca. 500 m sør for planområdet.

Vegtrasé for tilkomstvegen går et stykke ovenfor en løsmasse skråning med ca. 7 m høyde og ca. 1:4 helning.

Grunnforhold

Utfra kvartærgeologisk kart (figur 2-2) ligger tomta i et område med ulike løsmassetyper. Blåe farger på kart viser til marine avsetninger som potensielt kan inneholde sensitive masser (f.eks. kvikkleire). Kvartærgeologisk kart viser at løsmassestørrelse for marin leire er inntil 17 m (boring ved terrengprofil nord).

Figur 2-1: Utsnitt fra kvartærgeologisk kart (<http://ngu.no>). Tegnforklaring vises i bilag 1.

Under befaring er det observert berg i dagen på tomta som det er kartlagt jf. figur 2-2. Området for fritidsbebyggelse ligger stort sett på tynt humusdekke over berg. Planlagt veg trasé krysser et område der det er leire over berg. Grunnforholdene beskrives for et terrengsnitt mot sør i forhold til bebyggelse og for et terrengsnitt mot nord vedrørende vegtrasé.

Skråningen mot sør består av et tynt humusdekke som går over i ca. 2 m tykke humus holdige strandavsetninger over leire. I skråningsfoten mot sjøen er det morenemateriale og strandavsetninger med høyt blokkinnhold.

Skråningen mot nord viser berg under tynt humusdekke og går over i strandavsetninger ned til sjøen (profilen krysser faresonen for kvikkleireskred). Under strandavsetningene er det kartlagt morenemateriale vest for terrengprofil nord og leire øst for profil nord.

3. Vurdering av løsmasseskredfare

Topografiske forhold indikerer at kvikkleireskredfare er den mest relevante type løsmasseskred som må vurderes.

Fritidsbebyggelse

Tilgjengelige boredata (figur 2-2) indikerer at det er lite sannsynlig at det forekommer sprøbruddmateriale i sammenhengende dekke på tomta og ved det sørlige terrengprofilen ned mot Trondheimsfjorden.

For å avklare generell situasjonen på tomta vurderes potensielle skredmekanismer for kvikkleireskred.

Retrogressivt områdeskred initiert ved strandkanten i sør:

- Et potensielt initialskred Trondheimsfjorden (kote +1) vil muligens utbre seg bakover i sprøbruddmaterialer med en lengde tilsvarende 15 x total høydeforskjell (30 m), dvs. ca. 450 m. Tomta ligger 500 m unna sjøen og dermed utenfor løснеområdet. Tiltaket vil ikke bli berørt av et områdeskred.

Flakskred:

- Fritidsbebyggelse med hytter vil ikke medføre tilsvarende belastninger som kan utløse et områdeskred.

Skredmasser fra kvikkleiresoner i høyereliggende terreng:

- Tomta ligger på et høydedrag og dermed ikke i utløpsområde fra kjente kvikkleirefaresoner.

Tilkomstvegen

Tilgjengelige boredata (figur 2-2) indikerer at det forekommer leire avsetninger som potensielt kan inneholder sprøbruddmaterialer.

For å avklare generell situasjonen på tomta vurderes potensielle skredmekanismer for kvikkleireskred.

Retrogressivt områdeskred initiert ved strandkanten i nord:

- Et potensielt initialskred Trondheimsfjorden (kote +1) vil muligens utbre seg bakover i sprøbruddmaterialer med en lengde tilsvarende 15 x total høydeforskjell (30 m), dvs. ca. 450 m.
- Tomta ligger 300 m unna sjøen og dermed innenfor potensiell løsnakeområdet.

Flakskred:

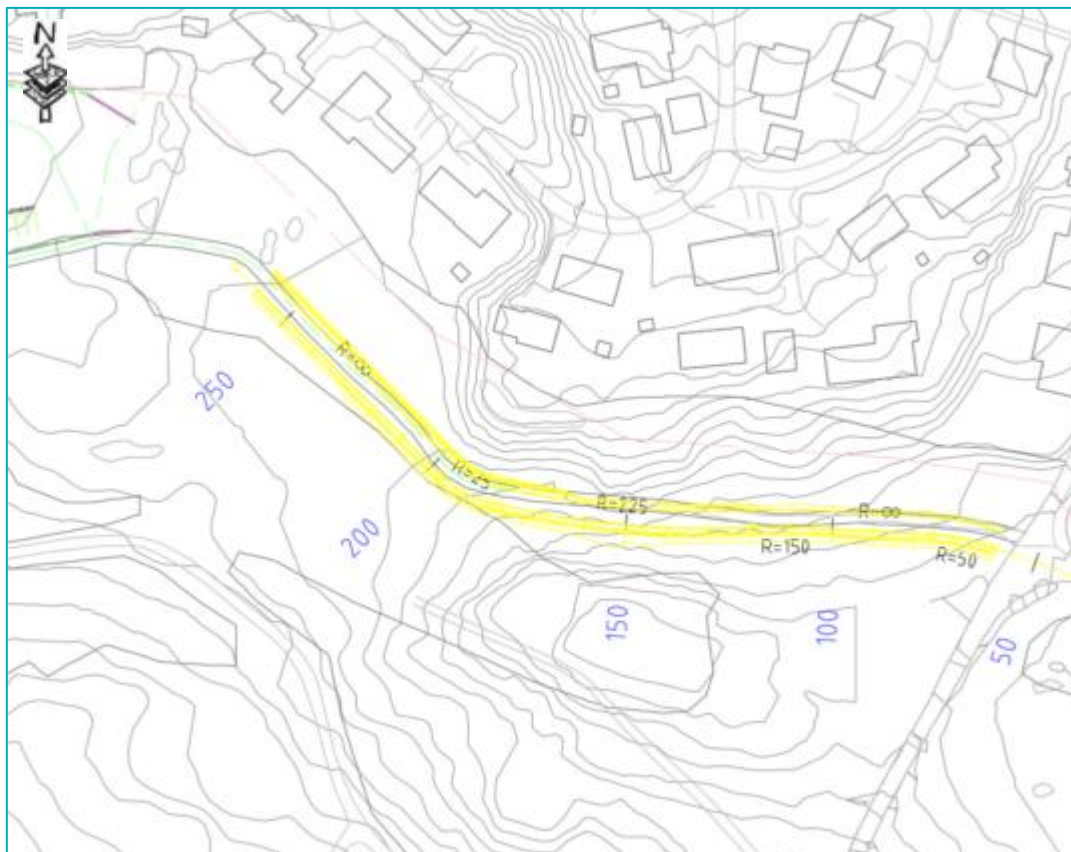
- Veggen legges i terreng og vil ikke medføre tilsvarende belastninger som kan utløse et områdeskred.

Skredmasser fra kvikkleiresoner i høyereliggende terreng:

- Tilkomstvegen ligger høyere i terrenget enn nærmeste kjente kvikkleirefaresone og dermed ikke i potensielt utløpsområdet.

Konklusjon

I planområdet er det en del av tilkomstvegen som ligger innenfor potensielt løснеområde for et kvikkleireskred (øst for profil nord). Tilkomstvegen er prosjektert slik at denne ikke medfører fylling og terrengheving i det aktuelle området.

Figur 3-1: Veglinje for tilkomstveg (Norconsult).

Fritidsbebyggelsen i hyttefeltet og planlagt tilkomstvei utgjør ikke noe økt fare for løsmasseskred og områdestabiliteten.

Planområdet er egnet for å oppføre fritidsbebyggelse med tilkomstveier

01	2017-03-24	Utsending oppdragsgiver	Henning Tiarks	Kristian Aune	Henning Tiarks
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sluttbehandling - Utbyggingsavtale Brygga II

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no Tlf.: 47471350	Arkivref: 2018/7567 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	11.09.2018	76/18
Kommunestyre	24.09.2018	78/18

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 11.09.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 8 stemmer. 1 stemte mot.

INNSTILLING:

Vedlagte utbyggingsavtale for «Brygga II» godkjennes i medhold av plan- og bygningslovens § 17-4.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte utbyggingsavtale for «Brygga II» godkjennes i medhold av plan- og bygningslovens § 17-4.

Vedlegg:

- 1 Utbyggingsavtale Brygga II revidert

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- [Detaljregulering Brygga II, vedtatt 18.06.2018](#)
- [Sakspapir KPS-sak 58/18](#) (første gangs behandling av utbyggingsavtale Brygga II).
- [Sakspapir Verdal kommunestyre 18.06.2018, sak 58/18](#) (planvedtak Brygga II).

Saksopplysninger:

Vedlagte utbyggingsavtale mellom Stiklestad Eiendom AS og Verdal kommune avklarer gjennomføring av utbyggingstiltak som er forutsatt i detaljregulering for Brygga II, vedtatt 18.06.2018. Detaljreguleringen legger til rette for boligbebyggelse ved Verdalselva.

Avtalen omfatter bl.a. oppgradering og delvis omlegging av offentlig veg (Brygga og Jektvegen), opparbeidelse av sti langs elva, etablering av nødvendig ledningsnett inkl. sikring av eksisterende overvannsledning, innkjøp av lekeplussutstyr til fellesareal samt tilskudd til utvikling av Moparken i forbindelse med tidligere boligprosjekt.

Avtalen har ligget ute til offentlig ettersyn iht. Komité plan- og samfunn sitt vedtak den 12.06.2018, KPS-sak 58/18. Offentlig ettersyn ble kunngjort i avisa Innherred 16.06.2018 og på kommunens hjemmeside. Frist for uttalelse var 17. august 2018. Det er ikke mottatt uttalelser.

Tilhørende detaljreguleringen for Brygga II er vedtatt, men vedtaket er påklaget.

Plan- og bygningslovens § 17-4 femte ledd: «Kommunen kan ikke inngå bindende utbyggingsavtale om et område før arealplanen for området er vedtatt.»

Klagene på planvedtaket bør følgelig behandles før utbyggingsavtalen, da planen også kan endres eller oppheves ifb. klagebehandling. Dersom fylkesmannen opphever planvedtaket etter at utbyggingsavtalen er inngått, vil avtalen trolig bli ugyldig eller være uten verdi for partene.

Tidligere hjemlet plan- og bygningslovens Kap. XI-A Utbyggingsavtaler §§ 64 a-f (1985) bruk av utbyggingsavtaler. I sak 85/06 fattet Verdal kommunestyre vedtak om bruk av utbyggingsavtaler og de muligheter og begrensninger som herav følger. Vedtaket gjaldt etter bestemmelsene i «gammel» plan- og bygningslov (PBL 1985).

I dagens plan- og bygningslov, som trådte i kraft fra 2008, er det kapittel 17 som omhandler utbyggingsavtaler. Det er forholdsvis små endringer i forhold til de gamle bestemmelsene. Kommunedelplan for Verdal by, vedtatt 29.05.2017, hjemler også bruk av utbyggingsavtaler i bestemmelsenes § 1.3.

Overnevnte er lagt til grunn for å opprette vedlagte utbyggingsavtale.

Vurdering:

§ 17-3 i plan- og bygningsloven sier følgende om innholdet i en utbyggingsavtale:

«§ 17-3. *Avtalens innhold*

En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelser om i arealdelen til kommuneplan eller reguleringsplan.

Avtalen kan også regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, og nærmere krav til bygningers utforming der det er hensiktsmessig. Avtalen kan også regulere at kommunen eller andre skal ha fortrinnsrett til å kjøpe en andel av boligene til markedspris.

Avtalen kan også gå ut på at grunneier eller utbygger skal besørge eller helt eller delvis bekoste tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak. Slike tiltak må stå i rimelig forhold til utbyggingens art og omfang og kommunens bidrag til gjennomføringen av planen og forpliktelser etter avtalen. Kostnadene som belastes utbygger eller grunneier til tiltaket, må stå i forhold til den belastning den aktuelle utbygging påfører kommunen. Avtalen kan uansett gjelde forskuttering av kommunale tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak.»

Bestemmelser til kommunedelplan for Verdal by sier følgende:

«1.3 Utbyggingsavtale (§ 11-9, nr. 2).

1.3.1 Utbyggingsavtale kan brukes innenfor hele planområdet. Utbyggingsavtale skal inngås før igangsettingstillatelse gis, der utbygging i henhold til vedtatt arealplan med tilhørende bestemmelser også forutsetter andre tiltak som er nødvendig for gjennomføring av planvedtak.

1.3.2 Utbyggingsavtale kan også inngås der det fra kommunens side er ønskelig å regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, eller å stille krav til bygningers utforming.

1.3.3 Utbyggingsavtale kan også benyttes der kommunen eller andre skal ha forkjøpsrett eller tilvisningsrett til en andel av boligene.

1.3.4 Utbyggingsavtale kan også inngås for boligutbygging der det ikke kan skaffes tilstrekkelig uteoppholdsareal innenfor eget område eller fellesområde. Det kan i stedet avtales bidrag til opparbeidelse og utstyr på offentlige friområder og lignende anlegg med god kapasitet innenfor 250 meter fra aktuell boligutbygging. Småbarnslekeplass skal imidlertid ligge maks 100 meter fra boligbebyggelsen. Krav til uteopphold skal sikres i reguleringsbestemmelse.»

Innholdet i utbyggingsavtalen er vurdert å ligge innenfor overnevnte rammer. Avtalen er også vurdert å ligge innenfor rammene i vedtatt detaljregulering for Brygga II, og følger opp intensjonene i den aktuelle planen. Omfang og innhold i utbyggingsavtalen sikrer en rasjonell og forsvarlig utbygging av planområdet med nødvendig infrastruktur.

Avtalen omfatter bl.a. oppgradering og delvis omlegging av offentlig veg (Brygga og Jektvegen) opparbeidelse av sti langs elva, etablering av nødvendig ledningsnett inkl. sikring av eksisterende overvannsledning, innkjøp av lekeplassutstyr til fellesareal samt tilskudd til utvikling av Moparken ifb. tidligere boligprosjekt.

Punkt 8 i avtalen er en oppfølging av Komité plan og samfunn i Verdal sitt generelle oversendelsesforslag til administrasjonen i sak 8/12. Dette lød slik:

«I stedet for krav med «sandkasse, huske, sittebenk» i forbindelse med ny detaljplanlegging og utbedringer om uteområder/grøntareal, settes det krav om at kr 5 000,- pr. boenhet avsettes til fond for felles/kommunale friområder.»

Avtalen omhandler ikke allmennhetens mulighet for ferdsel på sti langs elva, men stien ligger nå innenfor areal foreslått til offentlig grønnstruktur, som er forutsatt overtatt av kommunen i avtalens punkt 12. Tilsvarende er ikke nevnt for planens felt o_GN2.

Det er ikke mottatt høringsuttalelser, og Rådmannen tilrår at utbyggingsavtalen godkjennes. Klager på vedtatt detaljregulering bør imidlertid behandles før utbyggingsavtalen.

UTBYGGINGSAVTALE

for "Brygga II"

Mellom utbyggerne Stiklestad Eiendom heretter kalt Utbygger, og Verdal kommune, heretter kalt Kommunen, er det inngått slik avtale:

1. Denne avtalen regulerer betingelsene for utbygging av ovennevnte eiendom definert som «Brygga II», parsell av gnr. 18, bnr. 4 med flere i Verdal kommune.

Avtalens omfang

2. Avtalen omfatter gjennomføring av tiltak som for «Brygga II» sikrer:
 - Krav og betingelser vedrørende legging av nye vann, spillvanns og overvannsledninger.
 - Beskrivelse av hvilke vann, spillvanns og overvannsledninger som tas over til kommunal drift etter ferdigstilling.
 - Sikring av eksisterende overvannsledning.
 - Beskrivelse av hvilke veger som tas over til kommunal drift etter ferdigstilling og krav til utførelse av disse vegene.
 - Krav til opparbeidelse av tursti på område o_GN1 og overtakelse til kommunal drift etter ferdigstilling.

Utbyggers forpliktelser:

3. Utbygger skal prosjektere og legge nye V, SP og OV-ledninger for Brygga II. Detaljplaner for ovennevnte anlegg skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Det må påregnes nye kummer og/eller installasjoner i tilkoblingspunkt til kommunalt nett. Kostnadene dekkes av utbygger. Før bygninger tas i bruk skal det foretas TV-inspeksjon av nye SP-ledninger og OV-ledninger samt trykkprøving av SP og V-ledninger. Opptak av TV-inspeksjon skal leveres kommunen på CD-plate. Kostnadene dekkes av Utbygger.
4. Utførende og prosjekterende for VVA-anleggene skal ha sentral godkjenning eller sannsynliggjøre at lokal godkjenning kan oppnås i tiltaksklasse 2 for de aktuelle arbeidene. Utførende skal også inneha ADK-1 kompetanse for rørleggere.
5. Det skal lages egen grunneieravtale som skal ha til hensikt å sikre beliggenhet og framtidig drift og vedlikehold av eksisterende 500 mm overvannsledning som går gjennom tomta. Avtalen skal kunne tinglyses som heftelse på tomta der ledningen ligger.
6. Kjøreveg med asfaltert dekke på området o_SKV skal bygges og bekostes av utbygger. Detaljplaner for ovennevnte anlegg skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Nødvendig grunn til veg som skal bli offentlig må fradeles og overføres kostnadsfritt til kommunen før overtakelse.
7. Tursti på området o_GN1 skal opparbeides og bekostes av utbygger. Tursti er primært for ferdsel til fots med begrenset grad av opparbeiding, jfr departementets veileder

«tilrettelegging av turveier, løyper og stier». Bruksbredde skal være min 1,0 meter. Bruksbredden skal jevnes ut, eventuelt tilføres topplag.

8. For innkjøp av nødvendig lekeutstyr til fellesareal skal det avsettes minimum kr. 5000,- pr boenhet som skal benyttes til dette formål.
9. Utbygger gir ett tilskudd til utvikling av Moparken med kr 100.000,-. Tilskuddet sees også i sammenheng med utbygging på Stekke, men avtales i denne utbyggingsavtalen.
10. Utbygger skal levere komplette anleggsrapport inkl. innmålingsdata for VA-anlegg.
11. Utbyggers plikter skal være gjennomført innen boenhetene tas i bruk.

Kommunens plikter:

12. Kommunen overtar de offentlige anlegg for framtidig drift og vedlikehold når disse er ferdigstilt og godkjent iht. denne avtale. Det inkluderer kjøreveg o_SKV og o_GN1 som vist i reguleringsplanen. Vann- og avløpsledninger blir private fra tilkoblingspunkt/kum.
13. Eventuelle gatelys langs offentlig veg driftes av kommunen.

Videresalg av utbyggingsarealer:

14. Hvis utbygger selger hele eller deler av areal som omfattes av reguleringsplan for Brygga II og denne utbyggingsavtale, skal selger påse at utbyggingsavtalen blir transportert til ny eier(e).

Verdal den

Verdal kommune

Stiklestad Eiendom A/S

Verdal Fjellstyre - Regnskap og årsmelding for 2017

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2018/8569 - /210

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	24.09.2018	79/18

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar Fjellstyrets regnskap for 2017 til orientering.

Vedlegg:

Verdal Fjellstyres regnskap og årsmelding for 2017.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Fjellstyrets regnskap for 2017 legges fram for kommunestyret til orientering i henhold til Fjellevens § 11.

11/18

Årsmelding 2017

Regnskap 2017

Verdal Fjellstyre

Tilsluttet:

NORGES FJELLSTYRESAMBAND

Fjellstyre for perioden 2016 – 2019.

Etter valget i 2015 består Verdal Fjellstyre av: Leder: Tor Ive Nettet, nestleder: Einar A. Tromsdal, medlemmer: Anne Gudrun C. K. Lyngsmo, Birgitte S. Dillan og Terje Aksnes
Fast ansatt fjelloppsyn/daglig leder: Jon Stamnes.

Fjellstyremøter.

Fjellstyret har i løpet av året avholdt 7 møter og behandlet i alt 24 saker, samt 23 referatsaker. Det har vært avholdt to møter med beitelag, og et møte hvor fjellstyret fikk informasjon om "lovutvalget" for statsallmenningene ved utvalgsmedlem Ingeborg Østerås. Alle disse møta er avholdt før/etter ordinære fjellstyremøter.

Utskrift av Fjellstyrets møteprotokoll for 2017 vedlegges årsmelding.

Andre møter.

Fjellstyret har i løpet av året vært representert på møter ved ansatt fjelloppsyn/daglig leder og fjellstyremedlemmer, her nevnes:

Lovutvalget for statsallmenningene sin befarung i Tromsdal og Ramsås statsallm i september.

Møter i Masådalsveien veiforening. Møter i "Jakt i Verdal" (med fokus på smårovviltfangst/jakt). Viltfaglig samling på Stjørdal i november. Møter med Statskog.

Møter i tildelingsområder for storviltjakt i Verdal, i henholdsvis Nedre Verdal tildelingsområde og Øvre Verdal tildelingsområde.

Møte for oppsynspersonell og politi.

Sentral representasjon:

Fjellstyrets daglige leder/fjelloppsyn er valgt av sine kolleger i Fjelloppsynsgruppa som hovedtillitsvalgt for ansatte, som er organisert i arbeidstakerorganisasjonen Naturviterne, og er fast medlem i Fjelloppsynsgruppas lønnsforhandlingsutvalg i de sentrale lønnsforhandlinger på vegne av fjellstyreansatte. Forhandlingsmotpart på vegne av fjellstyrene er Norges Fjellstyresamband. I 2017 resulterte forhandlingene med enighet ved forhandlingsmøte i juni.

Salg av tjenester:

Som i de forgående årene har Fjelloppsynet på vegne av Fjellstyret, solgt tjeneste til Statens Naturoppsyn på timebasis for å utføre rovviltkontaktarbeid, i forbindelse med kadaverregistrering av døde beitedyr av sau og rein. Antall oppdrag var mindre i år i forhold til året før, og derved også mindre inntekt.

Fjellstyrehyttene.

I slutten av året ble et snekkerfirma engasjert til å forta en ombygging av inngangspartiet på Finnvolastua i Inn statsallm. Dette for å redusere "problemet" med tidligere års snø- og nedbørsdrev mot ytterdøra på hytta.

Øvrig arbeid med denne hytta og ved de to andre (Grønningenhytta i Hoås statsallmenning og Kvernfosshytta i Kverndal statsallmenning) har vært ordinære tilsyn og vedlikeholdsarbeid. Utleie av de tre fjellstyrehyttene foregår som vanlig hele året. Som tidligere var det mest spørsmål om leie i vårmånedene mars og april og sommerhalvåret og ut til i november. I år fordelte leia med 42 døgn på Grønningenhytta, 57 døgn på Finnvolastua og 38 døgn på Kvernfosshytta. Det var økt utleie på alle tre hyttene i år, slik at totalt utleiedøgn gikk opp fra 110 døgn i 2016 til 137 døgn i år. Det aller meste av utleia er via internettportalen www.inatur.no

Småviltjaktsesongen 2017.

I likhet med tidligere år og før jaktstart ble det også i år foretatt takseringer av rypebestandene i fjellet. Slike takseringer foregår stort sett over hele fylket med bruk av faste takstlinjer fra år til år som går med fuglehunder i midten av august måned, ved hjelp av kart og gps-koordinater.

Resultatet av årets takseringer viste at det i gjennomsnittproduksjonen var en oppgang i årsproduksjonen og dermed flere ryper, i forhold til registreringene i 2016.

Årsproduksjonen er det takserte tall for antall observerte rypekyllinger pr høne.

For de siste åra har vi for Verdal følgende tall: 2008: 3,6 kyllinger/høne, 2009: 3,0 2010, 3,3 2011: 4,3 2012: 3,8 2013: 3,5 2014: 5,5 2015: 2,6, 2016: 4,2 **og 2017: 4,7**

Forholdet omkring oppgangen var nesten uventa, da værforholda i år i egglegging-og kyllingperioden, var svært våte og kalde sett i forhold til året før. Det var også i år lokale variasjoner med henblikk på kyllingresultatet. Alt fra null til store kull på 10-12 kyllinger.

Taksten viste som nevnt oppgang, men for å være på den "sikre" siden med hensyn til uttaket ble årets *dagskvoter/sesongkvoter fastsatt til 3/12*, som er lik med året 2016. Som før er dagskvoter og sesongkvoter fastsatt i samarbeid med nabo Værdalsbruket, slik at vi både på privat og statsgrunn har de samme kvoter.

Det viser det seg årlig å hefte usikkerhet omkring det virkelige bilde av årets rypebestand, gjennom de årlige takseringene som forgår i midten av august. Både værforholda og kvaliteten av takseringsarbeidet (hunder/førere) har betydning for resultatet. Taksttidspunkt

med passe fuktighet slik at hund får vitring av fugl, samt at det benyttes erfarne hund/fører øker sjansen best mulig takstdata. Beregningene i år viste at det observert mer ryer i takstlinjene enn i året før, antall ryer pr kvadratkilometer var på samme nivå, mens gjennomsnitt antall rypekyllinger pr høne var høyere..

Jaktkortsalget for 2017/18 sesongen.

Tabell nedenfor viser antall solgte jaktkort for 2017 og årene før, fordelt på type kort.

Smårovviltkort ble innført for å stimulere til jakt på arter som rev, mår, mink, røyskatt, grevling, kråke og ravn. Kortet følger jaktåret og er gratis tilgjengelig på www.inatur.no

År	Totalt	Sesong	Uke	1-dags	2-dagers	3-dagers
2017	434	186	57	153	28	5
2016	486	174	50	218	36	7
2015	408	134	47	211	15	1
2014	475	151	47	247	21	9
2013	308	102	55	129	19	3
2017	42	Smårovviltkort				

Utenom Fjellstyrekontoret selges jaktkort på internettportalen www.inatur.no, samt vanlig kortsalg hos

YX på Verdalsøra. Jegernes bruk av internett og kjøp av kort via www.inatur.no økte igjen i forhold til tidligere år, slik at for fremtida blir nok jaktkort etter regulert periode kun å få kjøpt på "nett".

Foruten forhåndstaksering av rypebestand er statistikk basert på innleverte rapporter fra de jegere som har løst jaktkort en indikator på hvordan en jakt sesong har vært, når en skal se tilbake. De siste årene er rapportering fra jegere som har jakta småvilt i tidsbegrensa og områdebegrensa i løpet av de to første jaktuker av september, som brukes til grunnlag for statistikk.

Statistikk over innrapportert felt småvilt.

Viltart	2017 Tidligjakt	2016 Tidligjakt	2015 Tidligjakt	2014 Tidligjakt	2017 Jakt etter 02.10 "inaturvalg"
Rype (Fordeles på Lirype og Fjellrype)	Lirype Ungfugl 260 Eldre 88	Lirype Ungfugl 318 Eldre 111	Lirype Ungfugl 136 Eldre 53	Lirype Ungfugl 189 Eldre 73	Lirype 94
	Fjellrype Ungfugl 43 Eldre 15	Fjellrype Ungfugl 55 Eldre 20	Fjellrype Ungfugl 26 Eldre 8	Fjellrype Ungfugl 35 Eldre 10	Fjellrype 25
Tiur	Tiur Ungfugl 6 Eldre 2	Tiur Ungfugl 12 Eldre 4	Tiur Ungfugl 7 Eldre 3	Tiur Ungfugl 8 Eldre 2	Tiur 7
Orrhane	Orrhane Ungfugl 14 Eldre 6	Orrhane Ungfugl 21 Eldre 8	Orrhane Ungfugl 14 Eldre 8	Orrhane Ungfugl 16 Eldre 7	Orrhane 15
Ender	0	0	0	0	
Hare	5	5	3	4	Hare 4
Kråke	9	0	0	8	Kråke 10
Ravn	2	2	0	2	Ravn 4
Rugde	0	0	0	0	Rugde 1
Rev	1	0	0	0	Rev 3
Røyskatt	0	0	0	0	
Mink	0	0	0	0	Mår 6

Røy, Orrhøne og Jerpe er fredet.

Antall rapporter og gjennomsnittsdata av jaktresultatet .

	2017 Tidligjakt	2016 Tidligjakt	2015 Tidligjakt	2014 Tidligjakt	2017 Jakt etter 02.10 "inaturvalg"	
Antall rapporter	96	120	72	81	108	
Gjennomsnitt Felt rype/ jaktperiode	4,2	4,5	3,1	3,8	Ikke reg	
Gjennomsnitt antall jaktdager	3,7	4,1	3,5	3,7	Ikke reg	
Gjennomsnitt felt rype/dag	1,1	1,0	0,9	1,0	Ikke reg	

Som oversikten viser er det svært liten forskjell fra år til år. Gjennomsnittlig felt rype pr. jaktdag på 1,0 regnes som et normalt resultat, sett ut fra tilsvarende tall fra andre statistikker av fellingsresultat.

Storviltjakt.

Elgjakt.

I Verdal kommune er forvaltning av elg og hjort delt opp i to tildelingsområder (Nedre Verdal tildelingsområde og Øvre Verdal tildelingsområde). Kommunen ved Utmarksnemnda har disse to områder å forholde seg til i tildeling av elg.

Utmarksnemnda godkjente i 2013 ny bestandsplaner for perioden 2013-2017 i begge tildelingsområdene. I disse planene er det planlagte maksimale uttak av elg i perioden fordelt på de ulike aldersklasser beskrevet.

Felles for begge bestandsplanområder er at det i løpet av fireårsperioden har som målsetting med et gjennomsnittsutak på minst 65% ungdyr (kalv og 1,5åringer). Målet for kalvandel i Nedre Verdal er min. 35%, mens den i Øvre Verdal er på min. 45%. Av eldre kyr over 2,5 år kan maksimalt skytes 15% som er felles i begge områder.

Den interne fordeling av tildelt jaktkvote for femårsperioden, er basert på den andel av totalkvoten som hver grunneiersammenslutning hadde tildelt i åra forut for samarbeidet om tildelingsområder/bestandsplaner kom i gang (2008).

For bestandsplanperioden 2013-17 er Statsallmenningenes andel av femårskvoten er totalt 140 dyr av kvoten i Øvre Verdal og 40 dyr av kvoten i Nedre Verdal. Hver enkelt grunneiersammenslutning avgjør selv om hvordan kvoten skal felles i løpet av femårsperioden. Forutsetningen for grunneiernes forvaltning av egen kvote er, at ingen kan felle flere dyr enn tildelt andel av kvoten i løpet av de fem åra. Dyr av årskvote som eventuelt ikke blir skutt kan overføres til de påfølgende år. Samtidig er målet at uttaket av dyr hos hver grunneier/grunneiersammenslutning skal komme så nær som mulig opp til den planlagte prosentfordeling av aldersklasser i løpet av perioden.

Resultatet av elgjakta 2017

Jaktfelt	Eldre Okse	1 ½ år Okse	Kalv Okse	Eldre Ku	1 ½ år Ku	Kalv Ku	Sum
Volhaug	175, 202, 164	111, 125		184	65	72	1098
Leksdal/ Malså	175, 150, 139, 146		56, 47, 41			44, 56	854
Inn	180, 150		62, 75		107	56, 50	680
Hoås Inndal	192, 170, 204	87	57, 69	124		40, 47, 57, 53	1100
Kverndal	156, 170	127				39	409
Gjennomsnittvekt	170	113	58	154	86	51	108
% kjønns fordeling	36	10	18	5	5	26	100
Antall felt alder/kjønn	14	4	7	2	2	10	39

Dette var det 5.og siste året i planperioden 2013-17 for begge bestandsområder. Uttaket av dyr på statsallmenningene ble bra forhold til målsatt uttak av dyr fordelt på alder og kjønn. Av totalt tildelte andel av dyr i 5-årsperioden i Øvre Verdal på 140 dyr, ble det felt 136, som gir en fellingsprosent på 97. Samme fellingsprosent ble også resultatet på statsallmenning i Nedre Verdal, ved at det ble felt 31 dyr av de totalt 32 som ble tildelt.

På statsallmenningene i Øvre Verdal er ungdyrprosenten(1,5år og kalver) i uttaket på 66%, og av dette utgjør kalvandelen 45%.

I Nedre Verdal er det skutt en ungdyrprosent 71 og kalvandelen ble 35%. Uttaket av eldre dyr i prosent ligger mellom 6-7% eldre kyr i begge områder, mens uttaket av eldre okser, er i Øvre Verdal på 27% og i Nedre Verdal på 23%

2017 var det første året at jakttida for ble utvidet fram til 23.12. Fra før har Verdal hatt jakttid ut november måned. Av de felte dyr ble 23 skutt i sept/okt, 11 i november og 5 i desember.

Hjortejakt.

Som omtalt i tidligere år har Fjellstyret har i flere år hatt tildelt

hjortekvote for statsallmenningene i Øvre Verdal tildelingsområde.

Hjortestammen i vestre del av Kverndal har vært i gradvis økning de senere årene og observasjoner av spor og dyr, har vært stadig flere på i og utenom jakttid. Tross dette kan ikke stammen av hjort på noen måte sies å være tett.

De senere årene har det vist seg at hjorten har begynt å etablere seg i område på sørsida av Inndalen og innover Tromsdalen. I 2015 ble første hjort felt på statsallmenning i dette området. I 2016 ble det også felt en hjort på Hoås, og år ble det felt ei lita hind på jaktfelt Inndal. Dette er første dyret som er felt øst for "Kavelbrubeien". Dette viser at hjortestammen er i utbredelse oppover i Inndalsfjøret.

Rådyrjakt.

Rådyrjakta på statsallmenning er i likhet med småvilt og elgjakt også administrert av Fjellstyret. Statsallmenningene i Verdal er stort sett høyereliggende områder og mer marginale områder for rådyr i forhold til lavereliggende og nær kulturmark. Meldinger om sett rådyr både i og utenom jakttid, tyder det at rådyrstammen er på vei opp. Siden 2014 synes antall fra observasjoner av dyr være stigende, dog ikke med hensyn til årets jaktresultat, som viser at **3 rådyr felt på statsallmenningene i 2017**. Det er riktignok en oppgang i forhold til 2016, da det ikke ble felt rådyr. Alle jaktlag hadde sitt 2. jaktår på jaktfelte , men det tar "litt tid" i å lære å bli kjent i et jaktfelt, både topografisk og hvor dyra beveger seg. Jaktlaga har enda to år igjen av sin tildelte jaktperiode på 4 år, og utbytte kan bli bedre, dersom rådyrstammen blir på samme nivå.

I 2016 ble skutt 0 dyr, 2015: 5 dyr 2014: 2 dyr, 2013: 3 dyr, 2012: 1 dyr, 2011: 1 dyr, 2010: 4 dyr, 2009: 5 dyr, 2008: 9 dyr, 2007: 7 dyr, 2006: 15 dyr.

Regnskap.

Regnskap for 2017 er som tidligere ført av Verdal Driftslag etter retningslinjer for Fjellstyrenes regnskap, gitt av Statskog i rundskriv 1/2003.

Revisjon blir utført av revisjonsfirma Deloitte.

Fjellstyrets regnskap for 2017 viser driftsinntekt på kr.**1.560.181**, mot 2016 som var kr. **1.438.259**. Finansinntektene var på kr. **15420**, mot fjoråret som ga kr. 16.896 .

Utgiftsiden viser at sum driftskostnader i 2017 var på kr.**1.140.982**, mot kr. 1.076.302 i 2016.

Driftsresultatet viser for 2017 kr. **419.199**, mot kr. 361.956 i 2016.

Årsresultatet i regnskapet for 2017 viser et overskudd på kr. **434.472**, sammenligna med 2016 som ga samme resultat på kr. 378.535.

Posten salg av tjeneste til SNO, som rovviltkontakt, gikk litt ned sammenligna med året før. De ordinære inntektspostene fra salg av jakt, fiske, hytteutleie, andel av festeavgifter og refusjon for oppsyn, viser alle poster en økning.

Renteinntekter viser nedgang.

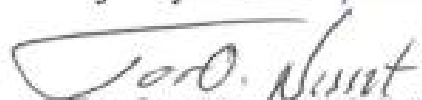
Fjellstyrenes økonomi er i sin helhet avhengig av inntekter som er hjemlet i Fjelloven. (Inntekter fra all jakt og fiske, samt utleie av egne hytter på statsallmenningene. Videre fjellstyrets andel (50%) av festeavgifter for fritidsbebyggelse på de samme områder, samt refusjon for oppsynsutgifter som er styrt av statsbudsjettet. I tillegg kommer finansinntekter for innestående kapitalreserve. Fjellstyrets inntekter kommer i all hovedsak inn i løpet av de siste 4-5 månedene hvert år. Faktum er at over halvparten av årsinntektene kommer inn på konto i løpet av desember.

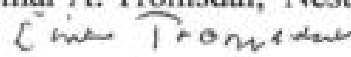
Som følge av denne skjeve inntektsinngangen må Fjellstyret "tære" på innestående kapital ved årsskiftet for å dekke nødvendige utgifter, langt inn i andre halvdel av neste regnskapsår .

En tommelfingerregel for et selvstendig forvaltningsorgan, som Fjellstyrene er, at de bør minst ha en kapitalreserve tilsvarende vel ei normal årsinntekt.

Fjellstyret vil avslutningsvis takke alle som vi har hatt samarbeid med i 2016.

Fjellstyrets årsmelding er behandla og vedtatt som sak 11/18
i fjellstyremøte 26/4 2018

Tor Ove Nasset, Fjellstyreleder

Einar A. Tromsdal, Nestleder

Anne Gudrun C. K. Lyngsmo

Birgitte S. Dillan

Terje Aksnes

Jon Stamnes, Daglig leder/Fjelloppsyn

Regnskap 2017

Verdal Fjellstyre

Til Årsmøtet i Verdal Fjellstyre

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Verdal Fjellstyres årsregnskap som viser et overskudd på kr 434 472. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvikiert.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- Identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- Opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- Evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- Konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- Evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, mener vi organisasjonen er forvaltet i samsvar med lov, organisasjonens formål og vedtekter for øvrig.

Presisering

Uten at det har betydning for konklusjonen i avsnittet over vil vi presisere at fjellstyret i noter til regnskapet viser til at det mangler kostnadsføring av lønn, med tilhørende arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader med kr 446.964,- for tidligere perioder. Dersom dette hadde vært kostnadsført hadde lønnskostnaden for 2017 vært kr 1.080.097,- og årsresultatet vært kr -12.492,- med tilsvarende effekt på gjeld og egenkapital. Vi viser til omtale i note 1 i årsregnskapet.

Steinkjer, 16. mai 2018
Deloitte AS

Jon Eirik Førli
statsautorisert revisor

Regnskapsår 2017

Verdal Fjellstyre

Kontonavn	I år	I fjor
Sum Salgs og driftsinntekt	1 560 181	1 438 259
Lønnskostnad		
Sum Lønnskostnad	633 133	640 138
Driftskost. og av- og nedskrivninger		
Sum Driftskost. og av- og nedskrivninger	349748	256 258
Annen driftskostnad		
Sum Annen driftskostnad	158 101	179 906
Driftsresultat	419 199	361 957
Annen renteinntekt	86	1575
Renteinntekt bankinnskudd	12 212	12868
Annen finansinntekt	3122	2453
Annen rentekostnad	147	187
Rentekostnad leverandørgjeld	57	130
Årsresultat	434 472	378 536

Verdal ^{26/4}.....2018

W. O. Næss
Marit Voll
Anne G. C. H. L.
Svein Fjellstad
Einar Tjønnestad

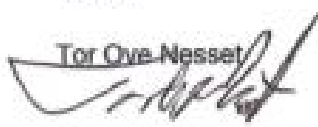
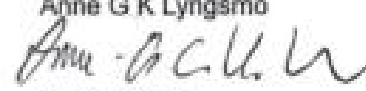
Jørn Rønne

Dato fra-til:
 Regnskapsår: 2017
 Periode: 1 til 1

**Balanse
 for
 Verdal Fjellstyre**

Nr.	Kontonavn	Regnskap i år	Denne periode
			Regnskap i fjor
EIENDELER			
1101	Hytter	290 053,28	302 138,83
1102	Hytte Grønningen	1 525 162,23	1 588 710,66
1500	Kundefordringer	36 662,25	2 327,50
1573	Andre kortsiktige lån til ansatte	0,00	34 339,00
1749	Andre forskuddsbetalte driftskostnader	1 869,07	0,00
1920	Sp.b. 4440.30.91992	1 693 826,69	1 192 526,23
1924	Sp.b.1 4202.20.85829	1 593 798,00	1 582 715,00
1931	Aasen 4484.11.84901	25 656,61	25 605,40
1950	Sp.b. 4440.11.39041 Sk.tr.	17 151,66	17 470,66
Eiendeler		5 184 179,79	4 745 833,28
EGENKAPITAL OG GJELD			
2050	Annen egenkapital	-2 814 730,27	-2 814 730,27
2058	Positive egenkapitalkorreksjoner	-2 391 707,76	-1 957 236,04
2059	Negative egenkapitalkorreksjoner	321 845,61	321 845,61
2400	Leverandørgjeld	-121 936,22	-74 742,00
2600	Forskuddstrekk	-35 465,00	-38 009,00
2701	Utgående merverdiavgift, høy sats	-15 959,10	0,00
2706	Utg. mva, lav sats	-9 181,66	0,00
2711	Inngående merverdiavgift, høy sats	39 197,61	0,00
2740	Oppgjørskonto merverdiavgift	0,00	-20 112,57
2771	Skyldig arbeidsgiveravgift	-21 142,00	-20 441,11
2785	Pålept arb.giveravg av pålept ferielønn	-8 474,00	-8 474,00
2911	Gjeld til ansatte	0,00	-1 193,90
2930	Skyldig lønn	-66 524,00	-72 637,00
2940	Skyldige feriepengar	-60 103,00	-60 103,00
Egenkapital og gjeld		-5 184 179,79	-4 745 833,28

Verdal

Tor Ove Nesset

 Anne G K Lyngsmo

 Terje Aksnes

Einar Tromsdal
 Birgitte S Dillan
 Jon Stamnes

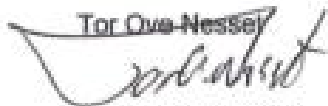
Dato fra - til:
 Regnska 2017
 Periode: 43101

Balansesammendrag

Verdal Fjellstyre

	2017	2016
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	1 815 216	1 890 849
Sum anleggsmidler	1 815 216	1 890 849
Omløpsmidler		
Fordringer		
Kundefordringer	36 662	2 328
Andre fordringer	1 869	34 339
Bankinnskudd, kontanter og lignende		
Bankinnskudd, kontanter o.l. (3)	3 330 433	2 818 317
Sum omløpsmidler	3 368 964	2 854 984
Sum eiendeler	5 184 180	4 745 833
EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL		
Opptjent egenkapital		
Opptjent egenkapital	4 884 592	4 450 121
Udisponert resultat		
Sum egenkapital	4 884 592	4 450 121
GJELD		
Sum langsiktig gjeld	0	0
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	121 936	74 742
Skyldige offentlige avgifter	51 024	87 037
Annen kortsiktig gjeld	126 627	133 934
Sum kortsiktig gjeld	299 587	295 713
Sum gjeld og egenkapital	5 184 180	4 745 833

Verdal

Tor Ove Nesse

 Anne G K Lyngsmo

 Terje Aksnes

Einar Tromsdal
 Birgitte S Dillan
 Jon Stamnes

Dato fra til:
 Regnskapsår: 2017
 Periode: 1 - 1

Resultatsammendrag

for
 Verdal Fjellstyre

Sidenr: 1

	2017	2016
<i>Note!</i>		
Salgsinntekt	862 432	795 373
Annen driftsinntekt	697 749	642 886
Sum driftsinntekter	1 560 181	1 438 259
Lønnskostnader ①	633 133	640 138
Avskrivninger ②	75 634	78 785
Andre driftskostnader	432 216	357 379
Driftsresultat	419 199	361 956
Annen renteinntekt	12 298	14 443
Annen finansinntekt	3 122	2 453
Annen rentekostnad	147	317
Ordinært resultat før skattekostnad	434 472	378 535
Ordinært resultat	434 472	378 535
Arsresultat	434 472	378 535
Fondsemissjon		
Sum overføringer		

VERDAL FJELLSTYRE 2017

Noter 2017

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven, og god regnskapsskikk for små foretak.

Note 1 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse og lån til ansatte

	I år	I fjor
Lønn	528 522	531 865
Arbeidsgiveravgift	78 097	78 244
Pensjonskostnader	20 182	23 793
Andre lønnsrelaterte ytelser	6 332	6 236
Totalt	633 133	640 138

Antall sysselsatte årsverk i bedriften:	1	1

Verdal Fjellstyre er revisjonspliktig. Utbetalt honorar til revisor i 2016 er kr 11 294,-

Lønn oppsyn/daglig leder året 2017 er kr 470 735,-

Lønn til styret i 2017 er samlet kr 48 120,-. Av dette er lønn styrets leder kr 19 950,-

Pensjonsforpliktelser som omfattes av forsikrede ordninger er ikke balanseført.

Forsikrede ordninger omfatter 1 person, fjelloppsynsmann Stamnes.

Det er i regnskapsåret innbetalt pensjonspremie kr 20 182,-. Verdal Fjellstyre er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Verdal Fjellstyre tilfredsstiller kravene i denne loven.

Daglig leder/fjelloppsynsmann Stamnes har pr 27.12.2014 opptatt lån kr 100 000,-

Lånet blir tilbakebetalt gjennom trekk på lønn, med første trekk januar 2015.

Lånet tilbakebetales over 3 år (36 mnd). Rente er 3%. Lånet er ett annuitetslån.

Lånet er tilbakebetalt før tiden, dvs januar 2017.

For Daglig leder/fjelloppsynsmann Stamnes foreligger manglende lønnsregulering fra tidsrommet 01.05.2012 - 31.12.2016. Forelagt lønnregulering for perioden er kr 243 419,-

Lønnskostnad Verdal Fjellstyre inkl. sos.avg vil være kr 311 069,-

Saken skulle blitt styrebehandlet og regnskapsført i 2016, men ble utsatt til 2017.

Saken er ytterligere utsatt til 2018. Forelagt lønnsregulering for 2017 er kr 106 341,-

Lønnskostnad Verdal Fjellstyre inkl.sos.avg for året 2017 vil være kr 135 895,-

Manglende lønnsregulering Stamnes perioden 01.05.2012 - 31.12.2017 er da kr 349 760,-

Lønnskostnad Verdal Fjellstyre samme periode er kr 446 964,-

Lønnsregulering Stamnes oppregulert månedslønn er foretatt fom 01.01.2018

Note 2 - Varige Driftsmidler

Avskrivningstabell for varige driftsmidler

	Bygning/Hytter	Dr. løsgjøre/inv.	Total
Anskaffelseskost. Pr 1/1	2 781 866	65 612	2 847 478
Tilgang	0	0	0
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost. Pr 31.12	2 781 866	65 612	2 847 478
Akk.av/nedskrivninger pr 1/1	891 016	65 612	956 628
Ordinære avskrivninger	75 634	0	75 634
Avskrivning på oppskrivning	0	0	0
Tilbakeført avskrivning	0	0	0
Ekstraord.nedskrivninger	0	0	0
Akk.av/nedskrivninger pr 31.12	966 650	65 612	1 032 262
Balanseført verdi pr 31.12	1 815 216	0	1 815 216
Prosentst for ord.avskr	4 %	20 %	

Anskaffelseskost pr 1/1 er lagt inn med bokførte verdier 1/1 2008

Note 3 - Bundet Bankinnskudd

Skattetreksinnskudd utgjør pr 31.12 kr 17 151,-

For fjoråret var saldo kr 17 471,-

Verdal

Tor Ove Nasset

Anne G K Lyngsmo

Terje Aksnes

Einar Tromsdal

Birgitte S Dillan

Jon Stamnes

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 26.01.17. Fjellstyrekontoret Handverkertorget. Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Einar A. Tromsdal, Dagny Okkenhaug møte som vara for Anne Gudrun K. Lyngsmo, Signar Musum møtte som vara for Terje Aksnes. Birgitte S. Dillan, meldte forfall og hennes vara Marit A. Morken meldte også forfall.

Møtesekr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjelloppsyn.

Sak 01/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 08.12.16 sak 34/16 t.o.m sak 36/16.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll fra fjellstyremøte 08.12.16 sak 34/16 t.o.m sak 36/16, godkjennes enstemmig

Sak 02/17. Høring lokal forskrift, jakttider elg 2017-22.

Det vises til mail utsendt fra Fjellstyreleder 21.01.17, ang saken, samt øvrige mailer utsendt på mail som vedlegg til saken. I tillegg mail fra kommunen med vedlegg av mail fra Fylkeskommunen av 26.01.17.

Vedtak: Saken utsettes med bakgrunn i opplysninger i mail fra Fylkeskommunen vedr. påvente av Miljødirektoratet nye forskriftstekst. Enstemmig vedtak.

Sak 03/17. Jaktkort for smårovvilt, statsallmenningene.

Brev av 05.01.17 fra "Jakt i Verdal" v/ Bjørn Gomo.

Vedtak: Smårovviltkort innføres fra 01.04.17 som sesongkort som følger jaktåret 01.04- 31.03, gjøres tilgjengelig for interesserte via www.inatur.no Enstemmig vedtak.

Sak 04/17 Referatsak.

Rapport på mail fra Henning og Leksdal saubeitelag over slipte/tapte sau og lam i 2016sesongen.

Møtet slutt kl. 16:15.

Tor Ove Nasset/s

Einar A. Tromsdal/s

Dagny Okkenhaug/s

Signar Musum/s

Jon Stamnes/Møtesekr

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 23.02.17, Fjellstyrekontoret Handverkertorget, Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Einar A. Tromsdal, Anne Gudrun K. Lyngsmo, Terje Aksnes og Birgitte S. Dillan.

Møtesekr: Jon Starnes/daglig leder-Fjelloppsyn.

Sak 05/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 26.01.17 sak 01/17 t.o.m sak 04/17.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll fra fjellstyremøte26.01.17 sak 01/17 t.o.m sak 04/17 , godkjennes enstemmig

Sak 06/17. Endring av planlagt dato for siste fjellstyremøte i 2017 jfr vedtak sak 34/16.

Forslag til vedtak: Siste fjellstyremøte 2017 flyttes fra 14.12 til 29.11.

Vedtak: Siste fjellstyremøte 2017 flyttes fra 14.12 til 29.11. Enstemmig vedtak

Sak 07/17. Høring lokal forskrift, jakttider elg 2017-22.

Jakttidsramme for elg perioden 2017-22 er 25.09-23.12.

Forslag til vedtak: Alternativ 1. Fjellstyret går inn for at lokal jakttid for elg 2017-22 følger fastsatt forskrift.

Alternativ 2: Behold jakttid som har vært i Verdal siden 2003: 25.09-01.10 og 10.10-30.11.

Ved votering fikk alternativ 2: 4 stemmer og alternativ 1: 1 stemme.

Sak 08/17. Ledige jaktfelt for elg som skal utlyses for fire år i 2017.

Med bakgrunn i rullering på fire år, er i 2017 følgende jaktfelt ledig i Verdal: Kverndal, Inndal og Hoås.

I tillegg er jaktfelt Leksdal vest blitt ledig. Oppsigelse fra jaktlaget v/jaktleder mottatt på mail 02.02.17.

Forslag til vedtak: Jaktfelta Kverndal, Inndal, Leksdal vest og Hoås lyses ut som ledige jaktfelt for fire år 2017-20, gjennom felles utlysning på www.inatur.no av ledige jaktfelt på statsallmenninger i SørNorge.

Jaktfelta Kverndal, Inndal og Leksdal vest prioriteres for innenbygdsboende.

Vedtak: Forslag vedr. ledige jaktfelt ble enstemmig vedtatt.

Sak 09/17. Smårovviltkort for statsallmenningene – kortpris.

Jrf vedtak i sak 3/17 innføres smårovviltkort for statsallmenningene med et sesongkort som følger jaktåret 01.04-31.03 og at kortet legges ut for salg gjennom www.inatur.no

Forslag til vedtak: Jaktkortpris fastsettes til kr. 30.00.

25 kr pr solgte smårovviltkort foreslås bevilget som tilskudd til "Jakt i Verdal", så lenge denne organiseringen eksisterer.

Jegere som har gyldige jaktkort for ordinært småviltjakt på statsallmenningene trenger ikke å løse "Smårovviltkort".

I møtet ble det fremsatt forslag om at kortpris settes til kr 0 (gratis kort)

Ved votering fikk forslag om gratis kort (kr 0) 3 stemmer. Forslaget i innstillingen 2 stemmer.

Vedtak: Rovviltkortpris selges gjennom www.inatur.no til kr 0, forutsatt at dette går å gjøre. Hvis dette ikke er mulig settes prisen til kr. 30 og videre de forutsetninger som fremgår av innstilling.

Sak 10/17. Referatsaker.

- A. Mail fra NFS om timepris for tjenestesalg til SNO mottatt 10.01.17
- B. Kopi av brev av 08.02.17 fra Statskog til Innherred samkommune vedr matrikkelbrev.
- C. Mail av 02.02.17 fra Svein Tyholdt vedr. oppsigelse av jaktfelt.
- D. D.L refererte fem søknder om grunneiertyllatelse til kjøring med snøscooter, som er gitt administrativt .
- E. D.L refererte foreløpig regnskapstall for 2016.

Møtet slutt kl. 16:30

Tor Ove Nasset/s

Einar A. Tromsdal/s

Dagny Okkenhaug/s

Terje Aksnes/s

Anne Gudrun K. Lyngsmo/s

Jon Stamnes/Møtesekr

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 11.05.2017, Fjellstyrekontoret Handverkertorget, Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Anne Gudrun K. Lyngsmo, Terje Aksnes, Birgitte S. Dillan og Peter D. Aune møtte som vararep for Einar Tromsdal.

Møteskr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjelloppsyn.

Først del av møtet, var møte med representanter fra beitelaga Sørfjella bruksberettigedes saubeitelag og Stiklestad seterlag, oppfølgingsmøte på grunnlag av møte i november 2016.

Da dette møte var avslutta gikk møtet over i ordinært styremøte

Sak 11/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 23.02.17, sak 05/17 t.o.m sak 10/17.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll fra fjellstyremøte 23.02.17, sak 05/17 t.o.m sak 10/17, godkjent enstemmig.

Sak 12/17. Fjellstyrets årsmelding for 2016.

Vedtak: Årsmelding ble gjennomgått og enstemmig vedtatt.

Sak 13/17. Fjellstyrets regnskap for 2016.

Vedtak: Regnskap ble gjennomgått og enstemmig vedtatt, med forbehold om revisor godkjenning.

Sak 14/17. Søknad av 21.04.17 fra Innherred samkommune om grunneiertyllatelse for kommunalt fellingslag for ferdsel med snøscooter på rovviltoppdrag innenfor statsallmenningene i Verdal fram til 31.12.2019.

Vedtak: Søknad fra Innherred samkommune om grunneiertyllatelse for ferdsel med snøscooter på rovviltoppdrag innenfor statsallmenningene i Verdal fram til 31.12.2019, innvilges. Enstemmig vedtak.

Sak 15/17. Referatsaker.

- A. Årsmøtereferrat fra Finnvola øst hytteierforening.
- B. D.L refererte tre søknder om grunneiertyllatelse til kjøring med snøscooter, som er gitt administrativt
- C. D.L refererte fra befaring 02.03.17 vedr. eventuell framtidig snøscooterløype fra Breivatnet til Vera.

SAK 16/17. Søknad av 17.03.17 fra ITFK om fornyelse av tyllatelse til å bruk av Markavola dressurområde for fuglehunder i Leksdal statsallm. fra 2017 til 2021.

Vedtak: Fellstyret godkjenner videre tyllatelse til ITFK om å bruke Markavola dressurområde for fuglehunder i Leksdal statsallm. fra 2017 til 2021. Enstemmig vedtak.

Møtet slutt kl. 17:30.

Tor Ove Nasset/s

Peter D. Aunel/s

Birgitte S. Dllan/s

Terje Aksnes/s

Anne Gudrun K. Lyngsmo/s

Jon Stamnes/Møtesekr

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 15.06.2017. Fjellstyrekontoret Handverkertorget. Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Terje Aksnes, Birgitte S. Dillan.

Vararep for Anne Gudrun K. Lyngsmo var innkaldt, men kunne ikke møte. Einar Tromsdal meldte forfall like før møtestart.

Møtesekr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjelloppsyn.

Sak 17/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 11.05.17, sak 11/17 t.o.m sak 16/17.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll fra fjellstyremøte 11.05.17, sak 11/17 t.o.m sak 16/17, godkjent enstemmig.

Sak 18/17. Budsjett for 2017.

Vedtak: Framlagt forslag til budsjett for fjellstyret 2017, som med en endring ble enstemmig vedtatt.

Sak 19/17. A. Referat fra møte 11.05.17 med beitelaga Sørfjella og Stiklestad.

B. Neste fjellstyremøte flyttes fra 24. til 31. august, sendere endra til 28.08.

C. Brev fra Statskog av 19.05.17. tilsagn om refusjon for oppsyn 2017.

D. Grunneiertyllatelser for motorferdsel som er gitt av adm.

Møtet slutt kl 16:00.

Tor Ove Nasset/s

Birgitte S. Dillan/s

Terje Aksnes/s

Jon Stamnes/Møtesekr

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 29.08.17. Fjellstyrekontoret Handverkertorget. Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Einar A. Tromsdal, Anne Gudrun K. Lyngsmo, Terje Aksnes.

Birgitte S. Dillan meldte forfall, vara rep var innkaldt, men meldte også forfall.

Møtesekr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjelloppeyn.

Sak 20/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 15.06.17 sak 17/17 t.o.m sak 19/17.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll fra fjellstyremøte 15.06.17, sak 17/17 t.o.m sak 19/17, godkjent enstemmig.

Sak 21/17. Revisjonsberetning av 16.06.17 fra Deloitte for fjellstyrets regnskap 2016.

Vedtak: Revisjonsberetning tas til orientering, enstemmig.

Sak 22/17. Diskusjonssak: Spørsmål om å tillate bruk av hund til revjakt ved "kjøp" av gratis smårovviltjaktkort for Statsallmenningene i Verdal.

Korttype for jakt på "smårovvilt" ble vedtatt i sak 3/17 og da som et rent jakt og fangstkort, uten bruk av hund. Forlag fra administrasjon er å holde fast på forbud mot bruk av hund inntil videre. Til saken fremmet T. Aksnes forslag om å tillate bruk av hund i forbindelse med ren revejakt, og argumentere med dette for å gjøre revejakta mer effektiv.

Ved votering ble forslaget fra Aksnes vedtatt med 3 mot 1 stemme. Etter en videre diskusjon om tidspunkt om når det tidligst skal være tillatt å benytte hund til revejakt, ble tidligst 10.09 foreslått og vedtatt.

Som fullstendig vedtak vedrørende bruk av hund i forbindelse med jakt med det gratis smårovviltkortet for statsallmenningene, vedtatt i sak 3/17 vedtatt fjellstyret: Det er tillatt å benytte hund i forbindelse med revejakt fra tidligst 10.09 årlig. Til annen jakt ved bruk av smårovviltkortet er hund ikke tillatt.

I tillegg vedtar fjellstyret at "Jakt i Verdal" som har ansvaret for smårovviltjakta i kommunen om at de etter avsluttet revejakt neste vår (15.04) gir en rapport hvor det går fram hva som er skutt av rev, henholdsvis med jakt med bruk av hund og hva som er skutt uten bruk av hund/skutt på åte.

Sak 23/17. Diskusjonsak. Spørsmål om eventuelt grunnlag for å endre/revidere beitevedtekter for
Hoås og Inndal statsallm. (vedtatt i sak 2/2011)

Fjellstyret har registrert ønske fra saubeitelaget om et høyere tall for maks antall sau/lam på beite.

Fjellstyret diskuterte dette spørsmålet uten å fatte noe vedtak

Sak 24/17. Fastsettelse av baglimit (kvoter) for rypejakt 2017.

På bakgrunn i resultatet fra årets rypetaksering og samtale med Anders Børstad i Værdlasbruket forelå det forslag om å videreføre samme baglimit som i 2016 på maksimalt uttak pr. jeger på 3ryper/dag og 12 ryper/sesong.

Vedtak: Fjellstyret vedtar baglimit for 2017 med maksimalt uttak pr. jeger på 3ryper/dag og 12 ryper/sesong.

Sak 25/17. Referatsak.

- A. Rapport fra ITFK om bruken av Markavola dressurområde 2017.
- B. Adm. gitt grunneiertyllatelse til helikopterlanding.
- C. Adm. gitt grunneiertyllatelses til bruk av ATV.
- D. Mail av 25.08.17 fra Statskog om invitasjon til å delta på befarung i Tromsdal/Ramsås i forbindelse med "Lovutvalgets" befarung 18.09.17.

Møtet slutt 16:15.

Tor Ove Nessel/s

Einar A. Tromsdal/s

Terje Aksnes/s

Anne Gudrun K. Lyngsmo/s

Jon Stamnes/Møtesekr

Etter ordinært fjellstyremøte kl.16:15 til 18:00 fikk fjellstyret besøk av Ingeborg Østerås, som er medlem av "Lovutvalget" for eventuell ending av Fjellov og Allmenningslov for Statsallmenningene.

Østerås orienterte fjellstyret om bakgrunnen for oppnevnelsen og mandatet for Lovutvalget, og om de møter og befaringer som utvalget har hatt så langt i arbeidsprosessen. Arbeidet starta i 2016 og skal være ferdig i juni 2018, og munne ut i en sluttdokument i form av en NOU.

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 01.11.17. Fjellstyrekontoret Handverkertorget. Kl.15:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, Einar A. Tromsdal, Anne Gudrun K. Lyngsmo, Terje Aksnes og

Birgitte S. Dillan

Møtesekr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjelloppeyn.

Først del av møtet, er møte med representanter fra beitelaga Sørfjella bruksberettigedes saubeitelag og Stiklestad seterlag, oppfølgingsmøte på grunnlag av møte i 11.05. 2017. Sak 20/17.

Eget møtereferat fra møtet ble ført og vil bli referert.

Sak 26/17. Møteprotokoll fra fjellstyremøte 29.08.17, sak 20/17 t.o.m sak 25/17.Godkjenning.

Vedtak: Møteprotokoll enstemmig godkjent.

Sak 27/17. Referat – orienteringsaker

Det ble gitt referat og orientering om følgende:

- Befaring 18.09.17 Tromsdal/Ramsås – statsallmenningslovutvalget.
- Møte med Anders Børstad Værdalsbruket 22.09.17,
- Kortsalg småviltjakt så langt i sesongen.
- Elgjakt så langt i sesongen.
- Utleia av fjellstyrehyttene så langt i år.

For øvrig orienterte T. Aksnes om Jakt i Verdal, spesielt om ordningen med innsamling av slakteavfall fra årets storviltjakt og om punkter i bygda hvor det står utplassert fryseri for å oppebare dette slaktefallet, for sender bruk i forbindelse med åtejakt.

Det ble i møtet reist spørsmål om at elgjegerne kan pålegges å samle inn slakteavfall i forbindelse med neste års elgjakt.

Fra adm. ble det orientert om at bygging/omgjøing av inngangsparti på Finnvollstua er igangsatt.

Neste møte i Fjellstyres flytes fra 14.12 til 07.12. kl .13:00

Møtet slutt kl. 17:00.

Tor Ove Nasset/s

Einar A. Tromsdal/s

Birgitte S. Dillan/s

Terje Aksnes/s

Anne Gudrun K. Lyngsmo/s

Jon Stamnes/møtesekr

Møteprotokoll Verdal Fjellstyre 2017.

Fjellstyremøte 07.12.17, Stiklestad nasjonale kultursenter, Kl.14:00.

Disse møtte: Tor Ove Nasset, , Anne Gudrun K. Lyngsmo, Terje Aksnes og

Birgitte S. Dillan. Einar A. Tromsdal meldte forfall.

Møtesekr: Jon Stamnes/daglig leder-Fjellopssyn.

Sak 28/17 Møteprotokoll fra Fjellstyremøte 01.11.17 sak 27/17 t.o.m sak 28/17. Godkjenning.

Vedtak: Møtereferat godkjennes enstemmig.

Bevilgningsaker/Tilskuddsøknader

Sak 29/17. Årlig tilskudd til skuddpremieordning i Verdal, fra og med i 2017 i regi av Jakt iverdal.

Vedtak: Fjellstyret bevilger et årlig tilskudd som tidligere på kr 10000, som skal inngå i "potten" til Jakt i Verdal som utbetales i form av skuddpremier.

Fjellstyrets adm. kan for framtida utbetale dette årlige tilskuddet uten behandling i Fjellstyret forut for utbetaling. Vedtaket var enstemmig.

Sak 30/17. Søknad av 23.11.17 fra Jakt i Verdal om støtte til innkjøp av frysecontainer, med formål å lagre innsamla slakteavfall av storvilt, for senere å dele ut til jegere som vil drive åtejakt på rev og andre smårovdyr.

Vedtak: Fjellstyre bevilger kr 25000 som støtte til innkjøp av frysecontainer i regi av Jakt i Verdal.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 31/17, Referatsak.

Referat fra møte 01.11.17 mellom beitelag og Fjellstyret.

Møte slutt kl 14:30

Tor Ove Nasset/s

Birgitte S. Dillan/s

Terje Aksnes/s

Anne Gudrun K. Lyngsmo/s

Jon Stamnes/møtesekr

Anne-Gudrun C K. Lyngsmo - søknad om fritak fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2018/8822 - /

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.09.2018	91/18
Kommunestyre	24.09.2018	80/18

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Anne-Gudrun C. Klæth Lyngsmo om fritak fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for resten av valgperioden.
2. Ny kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Anne-Gudrun C. Klæth Lyngsmo søker i epost datert 4. september 2018 om fritak fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for resten av valgperioden. Søknaden er begrunnet i private forhold samt at hun anser det som lite formålstjenlig å ha en kommunal representant som ikke møter fast i kommunestyret.

Verdal kommune har følgende representanter i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for inneværende valgperiode:

Medlem:
Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo (AP)

Varamedlem:
John Løseth (SV)

Anne Gudrun C. K. Lyngsmo hadde til orientering permisjon fra nevnte verv i perioden 19. juni 2017 ut juni 2018. Knut Johansson (AP) var innvalgt i permisjonstiden.

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut i fra dette tilrå at søknaden om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd innvilges for resten av valgperioden 2019 begrunnet i private forhold.

Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo er innvalgt etter forslag fra valgkomiteen og representerer Arbeiderpartiet. Felleslista AP/H/KRF bes derfor i formannskapetets møte fremme forslag på ny kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for resten av valgperioden.

Den som foreslås må være medlem i Den norske kirke.

PS 81/18 Orienteringer